

Titel: Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899

Citation: "Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899", i *Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r04-shoot-d1e553.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899

**Udkast til Lov om Strafferetsplejen. Udarbejdet
af den ved allerhøjeste Reskript af 11. Mai 1892
nedsatte Proceskommission. Kjøbenhavn. Trykt
hos J.H. Schulz 1899.**

Indholdsoverligt.

Første Afsnit. Almindelige Bestemmelser.

(38 1-97)

Kapitel I.

Lovens Virkekreds (§§ 1—3> 1—2.

Kapitel II.

Retternes Virkekreds (§§ 4—11) 2—5.

Kapitel III

Tilfælde, hvor Rettens Personer skulle eller kunne vige deres sæde (§§ 12—18).. 5—7.

Kapitel IV.

Den offentlige Anklagemyndighed (§§ 19—26).....__ 7—9.

Kapitel V.

Påtalen (§§ 27-37) 9—15.

Kapitel VI.

Sigtedes Forsvar (§§ 38—49) 15—19.

Kapitel VII.

Værneting og Forening af Straffesager (§§ 50—65)..... 19—23.

Kapitel VIII.

Retsmøder og Retsbøger (§§ 66—80) 23—29.

Kapitel IX.

Forkyndelser og Meddelelser (§§ 81 —92)..... 29—34.

Kapitel X.

Rettenes Rådslagninger og Afgørelser (§§ 93—97)..... 34—36.

Andet Afsnit.

Midler til Sagens Oplysning m. m.

(§§ 88-186).

Kapitel XI.

Vidner (§§ 98—114) 37-45.

Kapitel XII.

Besigtigelse, Syn og Skøn (§§ 115—131,..... 45—51.

Kapitel XIII.

Beslaglæggelse (§§ 132—141)..... 51 — 54.

Kapitel XIV.

Ransagning (§§ 142—148)..... 54—57.

Kapitel XV.

Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten (§§ 149—154) 57—59.

Kapitel XVI.

Anholdelse (§§ 155—165) 59—63.

Kapitel XVII.

Fængsling (§§ 166—179) 63—70.

Kapitel XVIII.

Beslag paa Sigtedes Formue og Forbud mod Foreninger og Skrifter (§§ 180—186) 70—72.

Tredie Afsnit.

Undersøgelse, førend Tiltale er rejst, i Sager, som forfølges af Overanklageren eller Politiet.

(§§ 187-215).

Kapitel XIX.

Efterforskning (§§ 187—200) 73—78.

Kapitel XX.

Forundersøgelse ved Retten (§§ 201—215) 79 — 85.

Fjerde Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Landøret.

(§§ 216-301).

Kapitel XXI.

Iværksættelse af Tiltale for Landøret. Forberedelse af Domsforhandling (§§ 216—230) 86—93.

Kapitel XXII.

Almindelige Bestemmelser om Domsforhandling ved Landøret (§§ 231—257)___ 93—103.

Kapitel XXIII.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling for Nævninger (§§ 258—298) 103—116.

Kapitel XXIV.

Femte Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Underret.

(§§ 302—316).

Kapitel XXV.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i sager, som påtales af Over^
anklageren (§§ 302—307)..... 118—120.

Kapitel XXVI.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som påtales af Politimesteren (§§ 308-
316)..... 120—124.

Sjette Afsnit.

Retsmidler mod trufne Afgørelser

(§§ 317-365).

Kapitel XXVII.

Påanke af Domme, afsagte af Landsretterne i første Instans (§§ 317—336) ... 125—134.

Kapitel XXVIII.

Påanke af Domme, afsagte af Underretterne (§§ 337—345)..... 134—138.

Kapitel XXIX.

kære til højere Ret (§§ 346-352, 138—141.

Kapitel XXX.

Genoptagelse (§§ 353—365) 142—146.

Syvende Afsnit.

Påtale af særlige Myndigheder eller af Private. Forfølgning af borgerlige Retskrav under Straffesager.

(§§ 366-383).

Kapitel XXXI.

Behandling af Sager, som påtales af en særlig offentlig Myndighed eller af
en privat Sagsøger (§§ 366-376)..... 147- 152.

Kapitel XXXII.

Påtale af borgerlige Krav under Straffesager (§§ 377—383) 153—155.

Ottende Afsnit.

Fuldbyrdelsen af Domme i Straffesager.

Kapitel XXXIII. (§§ 384—393) 156—160.

Niende Afsnit.

Sagsomkostninger og Rettergangs bøder i Straffesager.

(§§ 394—405).

Kapitel XXXIV.

Sagsomkostninger (§§ 394—402) 161 —164,

Kapitel XXXV.

Rettergangs bøder (§§ 403—405)..... 165.

Tiende Afsnit.

Slutningsbestemmelser.

Kapitel XXXVI. (§§ 406-410, 166—167.

Første Afsnit.

Almindelige Bestemmelser.

Kapitel I.

Lovens Virkekreds.

§ 1.

Alle Spørgsmål om Straf, som ikke i medfør af særlig Hjemmel i Lovgivningen afgøres uden særlig Straffesag eller behandles i den borgerlige Retsplejes Former eller henhøre under særlige Domstole, behandles efter de i denne Lov fastsatte Regler.

§ 2.

Efter denne Lovs Regler behandles endvidere, uden Hensyn til, om der samtidig nedlægges Påstand om Straf eller ikke:

- 1) Sager, der anlægges af det Offentlige for Overtrædelse af Love om Politivæsenet, Bygningsvæsenet, Landbovæsenet og lignende; fremdeles Sager, hvorunder det Offentlige nedlægger Påstand om:
 - 2) Ophævelse af en Forening;
 - 3) Stadfæstelse af Forbud mod Udbredelse af et fremmed Skrift;
 - 4) Anvendelse af Straffelovens § 299;
 - 5) Sikkerhedsforanstaltninger i Henhold til Straffelovens § 38, 2det Stykke;
 - 6) Udvisning af Riget i Henhold til Straffelovens § 16;
 - 7) Forbrydelse af Penge eller Gods;
 - 8) Forbrydelse af Embede, Bestilling, Rang, Titel, Orden eller Hæderstegn:
 - 1
 - 9) Forbrydelse af Næringsadkomst;
 - 10) Forbrydelse af Arveret eller
 - 11) Omstødelse af ægteskab, som er indgået trods et Slægtskabs- eller Svogerskabsforhold, der er ubetinget Ægteskabshindring, eller trods et endnu bestående Ægteskab.

§ 3.

Borgerlige Retskrav på den Sigtede, som følge af strafbare Handlinger, kunne forfølges i Forbindelse med Straffesagen, overensstemmende med de i Kapitel XXXII givne nærmere Regler.

Kapitel II. Retternes Virkekreds.

§ 4.

Forundersøgelse og enkeltstående Retshandlinger foretages ved Underretten som Undersøgelsesret. Dog kan det i Sager, som henhøre under Landretten, eller ere indankede for Landretten eller for Højesteret, undtagelsesvis af Landsrettens eller Højesterets Justitiarius overdrages til et Medlem af Landsretten at handle som Undersøgelsesdommer.

§ 5.

Ved Underretterne behandles og

påkendes i første Instans Sager angående

Lovovertrædelser,

a) for hvilke Straffen ikke kan overstige fængsel:

h) eller som falde under en Straffebestemmelse, der alternativt med andre Straffearter hjemler Anvendelse af Formuestraf, simpelt fængsel, Tvangsarbejde, Ris eller Fortabelse af næringsret, dog at Sigtede eller, hvis han er umyndig, hans værge kan begære Påkendelse ved Landsretten, naar Straffen kan stige til Strafarbejde eller Embeds eller Bestillings Fortabelse.

c) eller for hvilke straffen for 1ste Gang begået Forbrydelse er bestemt alternativt til Fængsel på Vand og Brod eller Strafarbejde, eller ifølge Straffelovens § 229 til Strafarbejde alene, naar Sigtede afgiver en fuldstændig og troværdig Tilståelse, og han eller hans værge ikke begærer Påkendelse ved Landøret.

d) Sager, hvorunder der enten alene eller i Forbindelse med en Straffepåstand, der horer under Underrettens Påkendelse, nedlægges Påstand om nogen af de i § 2 nævnte følger, dog med Undtagelse af de under Nr. 2 og 4 ommeldte Sager.

Sager, der angå nogen af de i Straffelovene kapitel 9—11 omhandlede Forbrydelser, blive dog altid at behandle ved Landsretterne. Ogsaa andre Sager, som hore under overanklagerens Påtale, kan denne indbringe umiddelbart for Landsretten, naar han af særlige Grunde finder dette hensigtsmæssigt, og Sigtede eller dennes værge samtykker deri.

§ 6.

Ved Landsretterne behandles og påkendes i første Instans de Sager, der ikke efter § § ere henlagte til Underretterne.

Nævninger skulle medvirke, naar Sagen angår Anvendelse af Straffelovens § 299 eller en Forbrydelse, for hvilken Loven hjemler Livsstraf eller, uden at sådant er betinget af Gentagelse, livsvarigt Strafarbejde, så og naar Sagen angår en Forbrydelse, hvorfor der efter Loven kan idømmes Strafarbejde eller Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret, forsåvidt enten Overanklageren eller Sigtede eller dennes værge begærer det.

Retten for Sigtede til i sidstnævnte Tilfælde at begære Nævnings Medvirkning bortfalder dog, naar han sigtes for en af de i Straffelovens Kapitel 23—27 omhandlede Forbrydelser, og han forhen for en saadan Forbrydelse har været dømt til Strafarbejde, medmindre der er forløbet 10 År efter Udståelsen af denne Straf,

førend den Handling, som Sigtelsen angår, blev forøvet.

Ogsaa i andre Tilfælde end de ovenfor nævnte kan Landsretten, naar Overanklageren og Sigtede eller dennes værge derom ere

enige, bestemme, at Nævninger skulle medvirke.

§ 7.

Ved Anvendelsen af Reglerne i §§ 5 og 6 kommer, naar Sigtelsen angår forsøg eller Meddelagtighed, den Straffebestemmelse i Betragtning, som vilde være anvendelig, hvis Forbrydelsen var fuldbyrdet, eller Sigtede var Gerningsmand.

§ 8.

Finder Forening af flere Straffesager Sted, og nogen af dem hører under Landøret eller kræver Nævnings Medvirkning, blive de alle at behandle og påkende henholdsvis for Landøret og med Nævninger. Forening af Sager mod flere Sigtede, som adskilte vilde høre under Landøret uden og under Landøret med Nævninger, bor dog kun finde Sted, naar særegne Grunde tale derfor.

§ 9.

Retten prøver i Embeds Medfør, om en Sag hører under dens Virkekreds, og om Nævninger skulle medvirke ved Påkendelsen. Er Domsforhandling ved Landøret begyndt, skal det dog ikke være nødvendigt at afvise Sagen, fordi det findes, at den burde have været anlagt ved Underret. Er Domsforhandling for Nævninger begyndt, kan disses Medvirkning efter Rettens Bestemmelse vedblive, selv om det findes, at Sagen burde have været foretagen uden Nævninger.

§ 10.

Til Landsrettens Virkekreds høre

endvidere Afgørelser i Anledning af Påanke af eller Kæremål mod Underrettens Domme, Kendelser og Beslutninger.

§ 11.

Under højester et høre alle Afgørelser i Anledning af Påanke af eller Næremål mod Landsrettens Tomme, Kendel-

ser og Beslutninger, derunder indbefattet Handlinger af det Medlem af Landsretten, hvem det måtte være overdraget at handle som Undersøgelsesdommer.

Kapitel III.

Tilfælde, hvor Rettens Personer skulle eller kunne vige deres sæde.

§ 12.

Ingen må medvirke som Dommer eller nævning i en Straffesag, naar han

- 1) selv er Part i Sagen eller er forurettet ved Forbrydelsen eller er interesseret i Sagens Udfald,
- 2) er beslægtet eller besvogret med Sigtede i op- eller nedstigende Linie eller i Sidelinien så nær som Søskendebørn, eller er Sigtedes ægtefælle. værge, Kurator, Adoptiv- eller Plejefader, Adoptiv- eller plejeson,
- 3) er beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende Linie eller beslægtet i Sidelinien så nær som søskende med den Forurettede, den i Sagen optrædende offentlige Anklager eller Politiembedsmand, eller den Forurettedes Rettergangsfuldmægtig eller Sigtedes Forsvarer,
- 4) eller har aflagt Vidnesbyrd eller været Syns- eller Skønsmand i Sagen eller handlet i den som offentlig Anklager, Politiembedsmand, Rettergangsfuldmægtig for den Forurettede eller som Forsvarer;
- 5) et heller naar nævningen har handlet som Dommer i Sagen, eller naar Dommeren har handlet som Dommer eller nævning i Sagen ved den underordnede Instans.

Den Omstændighed, at Dommeren, fordi flere Embedsvirksomheder ere forenede i hans Person, tidligere af den Grund har haft med Sagen at gøre, medfører ikke Inhabilitet, naar der ikke efter de foreliggende Omstændigheder er Grund til at antage, at han har nogen særegen Interesse i Sagens Udfald.

§ 13.

I de i foregående Paragraf omhandlede Tilfælde er dommeren, hvis han er Enkeltdommer, Pligtig efter Kendelse, afsagt af ham selv, at vige sit sæde. Beklæder han Retten i Forening med andre Dommere, er han pligtig at gøre Retten Meddelelse om de Omstændigheder, som i følge foregående Paragraf formenes at medføre hans Inhabilitet, ligesom ethvert andet Medlem af Retten, der måtte være bekendt med sådanne Omstændigheder, er berettiget og forpligtet til at rejse Spørgsmål derom, hvor efter afgørelse træffes ved Kendelse af Retten, uden at han selv er udelukket fra at deltage i Påkendelsen af Spørgsmålet.

§ 14.

Parterne kunne ikke blot fordrø, at en dommer. stal vige sit sæde i de i § 12 angivne Tilfælde, men enhver af dem kan fremsætte Indsigelse mod, at en Dommer beklæder Retten, naar andre Omstændigheder foreligge, som ere egnede til at vække Tvivl om hans fuldstændige Upartiskhed. I Tilfælde af den sidstnævnte Beskaffenhed kan

også en Dommer selv, naar han frygter for, at Parterne ej kunne have fuld Tillid til ham. vige sit sæde, selv om ingen Indsigelse mod ham fremsættes. Beklædes Retten af flere Dommere, kan enhver af disse rejse det Spørgsmål, om nogen af Rettens Medlemmer på Grund af Omstændigheder af heromhandlede Art bør

fratræde.

De Spørgsmål, der måtte opstå i Henhold til nærværende Paragraf, afgøres på samme Måde, som i § 13 er bestemt med Hensyn til de i § 12 omhandlede Tilfælde.

§ 15.

Spørgsmålet om en Dommers Fratræden bør så vidt muligt rejses, for Forhandlingen begynder. Det kan afgøres, uden at Parterne have haft Adgang til at ytre sig derom.

§ 16.

kendelser, hvorved en Underretsdommer erklærer at ville vige sit sæde, eller hvorved

det pålægges en Dommer i en Kollegialret at vige sit sæde, eller hvorved en nævning udelukkes, ere ikke Genstand for Anke eller kære. Imod Kendelser, hvorved Indsigelser imod en Dommers eller nævnings Habilitet forkastes, kan kæremål rejses. Naar det strax forlanges, kan i denne Anledning en kort Udsættelse af Sagen tilstås.

§ 17.

Fra det Øjeblik, da Retskendelse for, at en dommer stal vige sit sæde, er afsagt, er denne Dommer tun berettiget til at foretage sådanne Handlinger i Sagen, som ej kunne opsættes.

§ 18.

De om dommere givne Forskrifter finde også anvendelse på Retsskrivere. Afgørelsen af Habilitetsspørgsmålet træffes af Retten.

Kapitel IV.

Den offentlige Anklagemyndighed.

§ 19.

De offentlige Anklagere virke for Forfølgning af Forbrydelser i Forbindelse med Politiet efter de i denne Lov givne Regler.

§ 20.

Det påhviler de offentlige Anklagere som Embedspligt at fremme enhver Sag med den Hurtighed, som Tilfældets Beskaffenhed tillader, og derved ikke blot have for øje, at strafskyldige Personer drages til Ansvar, men også, at Forfølgning af Personer, som

ikke ere strafskyldige, ikke finder Sted. De ere pligtige at efterkomme de af Retten i medfør af nærværende Lov givne Pålæg.

§ 21.

Ved Anordning kan der gives sådanne almindelige Forskrifter for Udførelsen af de offentlige Anklageres Forretninger, som ved Siden af Loven findes fornødne. Justitsministeren kan i Overensstemmelse med

de hidtil gældende Regler med Hensyn til enkelte Sager pålægge vedkommende Anklager at begynde eller fortsætte, undlade eller standse Forfølgning, at gøre Retsmidler gældende o. s. s.

§ 22.

Står en offentlig Anklager i et Forhold, som vilde udelukke en dømmere fra at handle i Sagen, stal han gøre Meddelelse herom til sin nærmeste Foresatte, for at denne kan træffe saadan Foranstaltning, som i den Anledning måtte findes fornøden.

§ 23.

Rigsanklageren varetager Udførelsen af Straffesager for Højesteret; han kan fremdeles efter Pålæg af Justitsministeren eller af egen Drift ganske eller tildels overtage det til de ved Landsretterne beskikkede Overanklageres Forretningskreds hørende hverv i en hvilken som helst Straffesag.

Rigsanklageren er de andre offentlige Anklagere overordnet og forer Tilsyn med deres Hvervs Udførelse, hvorved Reglerne i § 21 finde tilsvarende Anvendelse.

§ 24.

Den til Rigsanklagerens Bistand beskikkede overanklager er beføjet til efter Pålæg af Rigsanklageren eller, i Tilfælde af dennes Forhindring, uden Pålæg at foretage enhver Embedshandling, som hører

under Rigsanklagerens Virkekreds.

§ 25.

De for Landsretskredsene beskikkede Over anklagere virke for Forfølgning af alle Forbrydelser, der ikke ere henviste til Påtale af Private eller af Politimyndighederne (§ 31), hvad enten Pådømmelsen i første Instans sker ved Landøret eller ved en Underret i Landsretskredsen: endvidere varetage de det Offentliges Tarv i Henseende til Påanke af Underretternes dømme i Politisager.

Rigsanklageren kan pålægge en Overanklager at overtage i det Hele eller for en Del det offentlige Anklagerhverv i en

Sag, som hører under en anden Overanklagers Forretningskreds.

Det påhviler overanklagerne at gøre

Indberetning til Rigsanklageren, naar tvivlsomme eller særdeles vigtige Spørgsmål opstå i de Sager, som de behandle.

Overanklagernes medhjælpere ere beføjede til efter Pålæg af overanklageren eller, i Tilfælde af dennes Forhindring, uden Pålæg at foretage enhver Embedshandling, som hører under Overanklagerens Virkekreds.

§ 26.

De ved Underretterne ansatte Anklagere have efter Pålæg af Overanklageren at udføre Sager for Underretterne.

Kapitel V.

Påtalen.

§ 27.

Netterne træde i de under denne Lov hørende Sager kun i Virksomhed ifølge Begæring af Nogen, hvem Ret til Påtale tilkommer, forsåvidt ikke Undtagelse er særlig hjemlet, jfr. §§ 19§ og 200.

§ 28.

Forfølgning kan frafalde, sålænge

ikke Dom er afsagt eller henholdsvis Nævningernes erklæring afgiven. Frafaldes Påtale, efter at Domsforhandling er begyndt, afsiger Retten Frifindelsesdom. Naar ellers en begyndt Forfølgning frafalde, udsteder Retten på Forlangende et skriftligt Vidnesbyrd herom.

§ 29.

Påtalen tilkommer efter de nedenstående Regler overanklageren, Politimesteren, særlige Forvaltningsmyndigheder og Private.

§ 30.

I alle Sager, hvis Forfølgning ikke er henvist til Politimesteren eller Private

2

(§§ 31 og 35), tilkommer det Overanklageren at påtale for den dømmende Ret. Forfølgning ved Undersøgelsesret rejses i sådanne Sager af Politimesteren, medmindre overanklageren undtagelsesvis overtager Forfølgningen overensstemmende med Reglerne i Kapitlerne XIX. og XX. Politimesteren kan i disse Sager kun frafalde Forfølgning med Overanklagerens Samtykke.

§ 31.

Politimesteren tilkommer det at rejse Tiltale for Underretten i de nedennævnte Sager, forsåvidt disse ere Genstand for offentlig Påtale (Politisager), nemlig:

1) Sager angående Forseelser, for hvilke Loven ikke hjemler anden Straf end Formuestraf, simpelt Fængsel, Tvangsarbejde, Ris eller Fortabelse af en næringøret, dog med Undtagelse af de i Straffelovens §§ 129, 130, 3die Stykke, 208 og 209 omhand- lede Lovovertrædelser:

2) Sager angående de Lovovertrædelser, som omhandles i

a. Fog. om Straf for Kvaksalveri ni. m. af 5. Sept. 1794 § 5, jfr. Lov af 3. Marts 1854;

b. Fdg. om uberettiget Bæren af Unifor- mer m. v. af 27. Novbr. 1801 § 2:

c. Pl. om Kystpolitiet af 28. Febr. 1817 s 12:

d. Fdg. angående Foranstaltninger for at hindre reisende Håndværkssvendes Omflakken i Landet m. m. af 10. Decbr. 1828 §§ 13 og 14, jfr. Lov om Fattigvæsenet af 9. April 1891 § 57:

e. Tyendelov af 10. Mai 1854 § 63, 1ste Punktum;

f. Lov om Københavns Vandforsyning af 30. Novbr. 1857 § 10, jfr. Lov angående Tilvejebringelse af Vedtægter for Benyttelsen af Vand fra kommunale Vandværker af 28. Januar 1876:

g. Lov om Straffen for løsgænger og Betleri af 3. Marts 1860:

h. almindelig borgerlig Straffelov af 10. Febr. 1866 §§ 111 2det Stykke, 180, 277, 2det Stykke, 278, 2det Stykke og 296:

i. Lov om Tilsyn med Udvandrerens Befordring af 1. Mai 1868 § 10; j. Lov om værnepligt af 6. Marts 1869 § 13, jfr. § 54;

k. Lov om Foranstaltninger til at modarbejde den veneriske Smittes Udbredelse af 10. April 1874 §§ 6 og 10:

l. Lov om Tilsynet med Fremmede og Rejsende m. m. af 15. Mai 1875 § 22; m. Lov om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdømmes Indførelse i Riget af 2. Juli 1880 § 38;

n. Lov om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegrafledninger af 30. Marts 1885 § 6;

o. Lov om yderligere Foranstaltninger mod asiatisk koleras Indførelse af 30. Marts 1885 § 13;

p. Lov om Beskyttelse af Varemærker af 11. April 1890 § 12, 2det Stykke jfr. § 17, 2det Stykke:

q. Lov om Fæstevirksomhedens Ordning af 1. April 1891 § 6, jfr. Lov om Forandring i samme af 23. Februar 1894; r. Lov om Foranstaltninger imod Udbredelsen af smitsomme Sygdømme af 30. Marts 1892 § 27; s. Søllov af 1. April 1892 §§ 291, 1ste

Punktum, 298, 1ste Stykke og 302. t. Lov om smitsomme Sygdømme hos Husdyrene af 14. April 1893 § 16;

u. Lov om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegraf- og Telefonledninger af 15. Februar 1895 § 6;

v. Strandingslov af 10. April 1895 § 22, så og enhver efter 1. Oktober 1895 udstedt Lov, i hvilken offentlig Politirets Behandling er soreskrevet, uagtet Straffen kan blive af anden Art end i nærværende Paragrafs Nr. 1 angivet.

Skal en Politisag forfølges under eet med en Sag, som hører under Overanklagerens Virkekreds, iværksættes Påtalen af Overanklageren overensstemmende med Reglerne i § 30; også ellers kan Overanklageren efter Overenskomst med Politimesteren overtage Forfølgningen af en Politisag.

§ 32.

overanklageren og Politimesteren påtale i Embeds medfør. Dog udkræves:

1) Justitsministerens Befaling til Påtale af embedsforbrydelser samt af andre Forbrydelser, ved hvilke dette særlig er foreskrevet:

2) Opfordring af vedkommende særlige

Myndighed, naar det ifølge Lovgivningen afhænger af dennes Bestemmelse, om Påtale skal finde Sted:

3) begæring af vedkommende Private, naar den offentlige Påtale ved Lovgivningen er betinget heraf. saadan Begæring af en Privat må, for at kunne tages til følge, ikke udelukke nogen Medskyldig fra forfølgningen, medmindre Påtalemyndigheden billiger Udelukkelsen: angår den kun en enkelt Skyldig, men uden at udelukke

mulige Medskyldige, kan forfølgningen udstrækkes til disse.

At Befalingen, Opfordringen eller den Privates begæring i de forannævnte Tilfælde mangler, udelukker ikke, at uopsættelige

Skridt foretages, naar Gærningen må antages at være Vedkommende ubekendt, og Omstændighederne gøre

det rimeligt, at Påtale vil blive begæret. Tages Befalingen eller Opfordringen tilbage, inden Dom er afsagt eller Nævningernes erklæring afgiven, standses forfølgningen: det Samme gælder, naar den Private begæring tages tilbage, dog, naar Tiltale alt er rejst, kun ved de Forbrydelser, som omhandles i Straffelovens §§ 159, 17§ og 254. Den Undsagte kan på ethvert Trin standse en Sag om Anvendelse af Straffelovens § 299.

§ 33.

Udenfor de Tilfælde, hvor Overanklageren skønner, at Undersøgelsen ikke kan ventes at fore til, at en Person findes skyldig til Straf, kan han i Sager, der høre under hans Virkekreds, kun undlade Påtale eller frafalde en påbegyndt Forfølgning:

1) i Tilfælde, hvor Lovgivningen indeholder særlig Hjemmel for, at offentlig Påtale under visse Betingelser kan bort-

falde, uden at Justitsministerens Samtykke dertil kræves;

2) i Tilfælde, hvor Straffelovens § 7 eller § 84 er anvendelig, naar det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig Straf vilde blive idømt, og at en Domfældelse ikke i Gentagelsestilfælde vilde få Betydning med Hensyn til Anvendeligheden af en strængere Straffebestemmelse;

3) naar den Private, af hvis Begæring offentlig Påtale var betinget, har frafaldet sin Begæring, efter at Tiltale er rejst, og Overanklageren skønner, at ingen offentlig Interesse kræver Forfølgningens Fortsættelse.

Finder Overanklageren i andre Tilfælde, at Påtale, under Hensyn til særlige formildende omstændigheder, kan undlades uden Skade for nogen offentlig Interesse, stal han forelægge Sagen for Rigsanklageren. nærer denne Tvivl, indstiller han Spørgsmålet til Justitsministerens Afgørelse.

Denne bliver fremdeles at indhente, naar der i de i Straffelovens § 36, sidste Punktum og i § 70 omhandlede Tilfælde

er Spørgsmål, om Påtale bor frafaldes.

§ 34.

Er en Handling, hvis Påtale i Henhold til § 31 påhviler Politimesteren, Overtrædelse af en Lov, hvis Efterlevelse det påhviler en særlig offentlig Myndighed at vange over, kan den påtales af den vedkommende særlige Myndighed efter de nærmere Regler i § 368, medmindre Forening med en Straffesag, som påtales af Overanklageren eller Politimesteren, stal finde Sted.

§ 35.

Strafbare Handlinger, der ved Lovgivningen ere henviste til privat forfølgning, blive ordentligvis at påtale af den Private, hvem Påtaleret tilkommer, overensstemmende med Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje, jfr. dog § 376.

Naar en Handling, der udgør en Lovovertrædelse af ovennævnte Art, tillige indeholder en Lovovertrædelse, som er offentlig Påtale undergiven, kan vedkommende På-

talemyndighed efter begæring af den private Påtaleberettigede forfølge begge Lovovertrædelser under et.

Ten private Påtale- berettigede kan i sådanne Tilfælde på ethvert Trin standse den efter hans Begæring begyndte forfølgning.

Fremdeles kan Overanklageren, naar han finder, at en offentlig Interesse kræver, at en Handling af fornævnte Art gøres til Genstand for offentlig forfølgning, påtale samme overensstemmende med de regler, som gælde for Behandlingen af de andre Tager, der ere undergivne hans Påtale; anser han Retshandlinger ved en Undersøgelsesret nødvendige, kan han pålægge Politimesteren at iværksætte de i så >>'n seende fornødne Skridt.

Naar Overanklageren i Henhold til foregående Stykke har indledet forfølgning, ophører vedkommende Privates Ret til selv at påtale, dog at han har Adgang til at slutte sig til Påtalemyndighedens Forfølgning overensstemmende med Reglerne i § 374, ligesom han under de i § 375 angivne Forudsætninger har Ret til at optage Forfølgningen overensstemmende med de sammesteds givne nærmere Regler.

Reglen i Straffelovens § 212, andet Punktum bliver stående ved Magt.

§ 36.

Har vedkommende Påtalemyndighed nægtet at påtale eller frafaldet en begyndt forfølgning, uden at dette har Hjemmel i Reglerne i 8 33 Nr. 1—3 eller i 8 33. sidste Stykke, eller i en stedfunden Benådning, er den ved Forbrydelsen forurettede private Person berettiget til at bringe Sagen for Retten efter de nærmere Regler i Kapitel XXXI.

De Lovbestemmelser, som særlig hjemle Private Beføjelse til at påtale Lovovertrædelser, der også kunne forfølges af det Offentlige, uden at sætte som Betingelse, at offentlig Påtale er nægtet, blive stående ved Magt.

§ 37.

Retten prøver i Embeds medfør, om

den, der forfølger, efter foranstående Regler er berettiget til Påtale.

Kapitel VI.

Sigtedes Forsvar.

§ 38.

den, der sigtes for en Forbrydelse, er berettiget til at vælge en Forsvarer til at stå ham bi i Overensstemmelse med de nedenfor nærmere givne Regler. Er han personlig umyndig, tilkommer Valget

hans Væрге, som derhos altid er berettiget til at optræde på hans Vegne.

Kun de til Mode for vedkommende ret berettigede Sagførere eller de særlig af In stitsministeren til Beskikkelse som offentlige Forsvarere ved vedkommende Ret antagne Mænd kunne vælges til Forsvarere, medmindre Retten undtagelsesvis tilsteder, at andre perfonlig myndige og uberygtede Personer benyttes som sådanne.

Udelukkede fra at vælges ere Personer, der ere indkaldte til at afhøres som Vidner eller Syns- eller Skøns mænd, eller som ere begærte indkaldte i saadan Egenskab, indtil Retten har truffet afgørelse herom, eller hvis Optræden i følge § 12 Nr. 3 vilde medføre Inhabilitet hos dømmere.

§ 39.

Offentlig Forsvarer bliver, forsåvidt Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer, eller den valgte Forsvarer udebliver, altid at bestikke, naar Tiltale er rejst for Landøret, dersom Nævninger skulle medvirke ved Påkendelsen, eller der opstår Spørgsmål om at lægge Beslag på Sigtedes Formue i Henhold til \wedge 150.

I andre Landsretssager, såvelsom naar Tiltale er rejst for Underretten, kan frem deles, under den anførte Forudsætning, en offentlig Forsvarer beskikkes, naar Retten i følge Sagens Beskaffenhed anser sådant fornødent.

Forinden Tiltale er rejst, bliver under

den samme Forudsætning offentlig Forsvarer at bestikke, naar der stal afhøres Vidner, eller Besigtigelse skal ske eller Syn eller skøn afgives til Brug under Domsforhandling, og Retten må antage, at offentlig Forsvarer bliver at beskikke under denne, eller iøvrigt anser en Forsvarers Medvirkning for ønskelig. Dog bliver Retshandlingen ikke af den Grund at udsætte, naar det må befrygtes, at Beviset derved vilde kunne spildes.

Offentlig Forsvarer bliver endelig at bestikke, naar Vidners eller Syns- eller skøn \wedge mænds beedigede Forklaring begæres til Brug under en i Ildlandet indledet Straffesag.

Beslutninger, hvorefter Forsvarer er bestikket, kunne ikke påklages for højere Ret: imod Beslutninger, hvorved Bestikkelse af Forsvarer nægtes, kan kære til højere Ret finde Sted.

§ 40.

Naar en Landørets Dom påankes, og Sagfører ikke er antagen eller ikke moder, beskikkes altid en offentlig Forsvarer til at optræde under Forhandlingen for Højesteret.

Naar en Underrets Dom påankes, eller der i Anledning as Begæring om Genoptagelse af en Sag stal finde mundtlig Forhandling Sted for Landøret, bliver, med Hensyn til Bestikkelse af en offentlig Forsvarer til at optræde for denne, Reglen i § 39, 2det Stykke at følge. Naar der i Anledning af kære undtagelsesvis stal finde mundtlig Forhandling Sted for Landøret eller Højesteret, gælder Reglen i § 350, 2det Stykke.

§ 41.

Til at beskikkes som offentlige Forsvarere antager Justitsministeren efter Overenskomst et passende Antal af de til Mode for vedkommende Dumstol berettigede Sagførere, eller, om fornødent, andre dertil egnede Mænd. I påtrængende Tilfælde kan dog også en Sagfører, der ikke er antagen af Justits ministeren, men dog

berettiget til Mode for vedkommende Net, beskikkes til Forsvarer.

§ 42.

Til offentlig Forsvarer må Ingen beskikkes, der selv er forurettet ved Forbrydelsen eller står i et sådant Forhold til den Forurettede, som vilde udelukke en dømmers fra at handle i Sagen, eller der er kaldet til at forklare som Vidne, Syns- eller Skønsmand i Sagen, eller har handlet i den som Anklager eller Rettergangsfuldmægtig for den Forurettede eller som Politiembedsmand eller som dømmers, eller i en anden Straffesag har været Forsvarer for en Sigtet, med hvis Interesse i Sagen den nu Sigtedes står i Strid, eller hvis Beskikkelse ifølge § 12 Nr. 3 vilde medføre Inhabilitet hos dømmers.

Ere flere Personer sigtede under samme Tag, kan Forsvaret tun udføre^ af den samme Perfon, naar de Sigtedes Interesser under Sagen ikke ere modstridende.

§ 43.

Forsvareren beskikkes af vedkommende Nets Formand. Sagerne bor såvidt muligt fordeles mellem de antagne Forsvarere efter Omgang: ønsker Sigtede en bestemt Person beskikket og oplyser, at denne er villig, bor han i Reglen beskikkes uden Hensyn til den regelmæssige Omgang, forudsat at ingen lovlig Hindring er forhånden.

§ 44.

Beskikkelsen kan tilbagekalde«, naar det findes nødvendigt i Forsvarets Interesse, samt, forsåvidt Sagen ikke derved forhales, efter Begæring af Sigtede, naar han har truffet Overenskomst om Forsvarets udførelse uden Vederlag af det Offentlige.

§ 45.

Forsvareren er berettiget til at overvære alle Retsmøder, selv om disse holdes for lukkede Døre, (§ 66), den valgte Forsvarer dog kun forsåvidt han ikke er udelukket fra Tilstedeværelse i medfør af § 207 Nr. 3; men Forsvareren er, sålænge Tiltale ikke er rejst, udenfor Besigtigelses-, Syns- eller Skønsforretninger eller Afhørelse af Vidner

3

til Brug ved Oplæsning under Domsforhandlingen, uberettiget til at tage Ordet eller samtale med Sigtede i Retsmødet.

I linder Domsforhandlingen i Landsretssager kan det af Landsrettens Formand tillades, at flere valgte Forsvarere optræde for samme Sigtede, dog kun een for hver enkelt Tel af Forhandlingen. Sigtede er berettiget til selv tillige at tage Ordet til sit Forsvar.

Den offentlige Forsvarer, som er be[^] stikket til at varetage Sigtedes Tarv under Domsforhandlingen, er beføjet til at give Mode også under Retshandlinger ved anden Net. Skal en saadan Retshandling foregå udenfor den Underretskreds, hvori han bor, kan på hans begæring en farlig Forsvarer beskikkes til at mode ved samme. Dog bor i påtrængende Tilfælde Retshandlingen ikke udsættes herefter.

§ 46.

Sigtede har, også naar han er fængslet, Ret til ukontrolleret Samkvem — skriftligt eller mundtligt — med sin beskikkede Forsvarer. I Henseende til en Sigtets Samkvem med sin valgte Forsvarer i fængslingstiden kan dømmere, under de i § 167 d nævnte Omstændigheder, sålænge Tiltale ikke er rejst, anordne fornøden Kontrol.

§ 47.

Misbruger en Sagfører eller nogen til Forsvarer bestikket Mand sin Stilling til at modarbejde Sagens Oplysning, eller gør han sig skyldig i Tilsidesættelse af de ham påhvilende Pligter til behørig at fremme Sagen, bliver han at ansee efter Straffelovens § 144.

§ 48.

Bestikkelse af en offentlig Forsvarer indskrænker ikke Sigtedes Ret til selv at drage Omsorg for sit Forsvar, men Forsvareren behøver ikke Sigtedes Samtykke til at foretage de Handlinger, som han anser for nødvendige eller hensigtsmæssige til dennes Tarv.

§ 49.

De offentlige Forsvarere erholde Pederlag af det Offentlige for den enkelte Sag, forsåvidt Krav herpå ikke er frafaldet. Retten fastsætter dette Vederlag efter Arbejdets Betydning og Omfang ved dommen, eller naar Forsvarerens Virksomhed er afsluttet. Iøvrigt gælde Bestemmelserne i Lov om Sagførersalær m. m. af 24. Maj 1879 for de offentlige Forsvarere.

Kapitel VII.

Pærueting og Forening af Straffesager.

§ 50.

Enkeltstående Retshandlinger foretages i Reglen ved Underretten i den Retskreds, hvor den Person, som skal afhøres, bor eller opholder sig, eller hvor den Ting findes eller antages at være, til hvilken Retshandlingen bar Hensyn.

§ 51.

Forundersøgelse kan begæres enten i den Retskreds, hvor Forbrydelsen er begået, eller hvor Sigtede er pågreben, eller hvor han bor eller opholder sig, eller hvor Oplysninger i Sagen antages bedst at kunne tilvejebringes.

§ 52.

Domsforhandling skal med Hensyn til alle i Kongeriget begåede Forbrydelser i Reglen foregå ved den Ret, i hvis Kreds Handlingen er foretagen. Udkræves flere Handlinger til Forbrydelsens Begreb, er den Ret værneting, i hvis Kreds den sidste af dem er foretagen. Udgøre flere i forskellige Retskredse foretagne strafbare Handlinger, som hver især vilde begrunde værneting efter foranstående Regler, tilsammen een Forbrydelse, eller er en Forbrydelse begået på Grænsen af flere Retskredse, eller er det uvist, i hvilken af flere bestemte Retskredse en Forbrydelse er begået, kan Forfølgning ske ved en hvilken som helst af de Retter, om hvilke der på Grund af de angivne Omstændigheder opstår Spørgsmål.

§ 53.

Som Gerningsstedets værneting ved Forbrydelser, der begås udenfor Kongerigets Søterritorium ombord på dansk Skib eller af Personer, som høre til sådant Skib, anses den Ret, til hvis Kreds Skibet ved sin Hjemkomst til Kongeriget ankommer for at losse eller lade.

§ 54.

Ved den Ret, i hvis Kreds Sigtede bor, eller, hvis han ikke har Bolig i Riget, ved forfølgningens Begyndelse opholder sig, eller, hvis han ikke findes i Riget, ved den Ret, i hvis Kreds han sidst havde Bolig eller opholdt sig, kunne forfølges:

- 1) de under de danske Domstoles Påkendelse hørende Forbrydelser, som begås udenfor Kongerigets Grænser,
- 2) de Forseelser, som det tilkommer Politimesteren at påtale (§ 31), uden Hensyn til, om de påtales af ham

eller af andre.

3) andre Forbrydelser, naar der mangler sådanne Oplysninger, som betinge Anvendelse af § 52.

Danske i Udlandet ansatte, med Exterritorialitetsret forsynede, Embedsmænd og de til de danske Gesandtskaber i fremmede Etater hørende Personer anses ved Anvendelsen af ovenstående Regel som havende Bolig i Kjøbenhavn, forsåvidt de ikke måtte have vedligeholdt Bolig noget andet Sted i Riget. Det samme gælder, om andre danske Undersåtter, som ikke kunne sagsøges i det Land, hvor de have Bopæl.

§ 55.

I de i § 54 ommeldte Tilfælde kan Sagen også forfølges ved den Ret, i hvis Kreds Sigtede er bleven pågreben.

§ 56.

Forbrydelser, hvis Påtale efter 5§ »;i kan ske under een Sag, kunne under Et forfølges ved enhver Ret, som er Værneting for nogen af de pågældende Forbrydelser. hører nogen af de Forbrydelser, mellem

hvis Værneting Valg have, for Underretten, medens en eller flere andre høre under Landsrettens Påkendelse, træder i Underrettens Sted den Landøret, til hvis Kreds den hører.

§ 57.

Sager mod en Forening til dens Ophævelse i Medfør af Grundloven af 28. Juli 1866 § 8? forfølges ved den Ret, i hvis Kreds Foreningen eller dens Bestyrelse har sit Sæde, eller, naar sådant ikke med Sikkerhed kan udfindes, hvor et af Bestyrelsens Medlemmer bor.

Sag til Stadfæstelse af de i Lov af 3. Januar 1851 § 14, jfr. i > 15, omhandlede Forbud forfølges ved den Ret, i hvis Kreds Forbudet er nedlagt.

På Sager, hvorunder Påstand alene nedlægges om nogen af de øvrige i § 2 omhandlede følger, finde Reglerne i §§52 — 55 tilsvarende Anvendelse.

§ 58.

Afvigelse sra Reglerne om Værneting tan, sålænge Domsforhandling endnu ikke er begyndt, på Begæring, naar særegne Grunde findes at tale derfor, besluttet af Landsretten, dersom Spørgsmålet angår Underretter i samme Landsretskreds, og i andre Tilfælde af Højesteret (§ 96).

Efter begæring kan Retten meddele Tilladelse til, at en begyndt forfølgning overflyttes til en anden Ret, som efter foranstående Regler er lovligt værneting, naar dette på Grund af Vidners Bopæl eller af anden særlig Grund skønnes hensigtsmæssigt til Sagens Fremme. Beslutning herom tages af den Ret, ved hvilken forfølgningen er begyndt, naar den anden Ret deri er enig, og ellers af den fælles overordnede Ret (§ 96). En Beslutning, hvorved en begæring om Sagens Overflytning til en anden Ret nægtes, kan påkæres.

§ 60.

Naar Sigtede møder, prøver Retten ikke

i Embeds medfør, om Sagen er indbragt for rot Værneting. Indsigelse er udelukket, naar Sigtede, førend Domsforhandlingen er begyndt, har haft Adgang til at fremsætte den, uden at dette er sket.

At Forundersøgelse eller enkeltstående Retshandlinger udenfor Domsforhandling ikke ere foregåede ved rette Værneting, berøver dem ikke deres Gyldighed.

Er der Strid mellem flere Retters Afgørelser af et Værnetingsspørgsmål, kan det af Påtalemyndigheden indbringes til Afgørelse for Landsretten, hvis Retterne hyre til samme Landsretskreds, og i andre Tilfælde for højesteret. Herved finde i øvrigt Reglerne i Kapitlerne XXVII til XXIX, Anvendelse, således at der ved Fristernes Beregning tages Hensyn til den sidste Afgørelse.

§ 61.

Skal Forfølgning, enten ved Under søgelsesret eller ved den dømmende Ret, samtidig finde Sted mod samme Sigtede for flere Forbrydelser eller mod flere Sigtede som delagtige i een Forbrydelse, bor dette ske under een Sag, forsåvidt sådant lader sig gøre uden væsentlig Forhaling eller Vanskelighed.

§ 62.

Retten kan på Begæring eller i Embeds medfør beslutte Adskillelse af de Straffefager, som ere forenede i Henhold til i> ^1. Det beror på Retten, om de Sager, som kun på Grund af Foreningen forfølges for den, efter Adskillelsen fremdeles skulle behandles ved den eller ikke: samme Regel gælder, naar Foreningen ophører af anden Grund, såsom Frafald af forfølgning.

§ 63.

Retten kan med Hensyn til flere selvstændige Sager, der samtidig henstå for Undersøgelsesretten eller samtidig for den dømmende Ret, beslutte, at de skulle forbindes til een Sag, dog, naar Søgsmålene ikke stå i

det i § 61 forudsatte Forhold til hinanden, kun, naar ingen af Parterne gør Indsigelse derimod.

Beslutningen tages af den Ret, for hvilken Sagerne henstå, eller, hvis Spørgsmål er om Forening af Sager, som ere tingfæstede dels ved Landsretten, dels ved en under den hørende Underret, af Landsretten. Forfølges Sagerne ellers for forstellige Netter, og der ikke er Enighed, afgøres Spørgsmålet af vedkommende overordnede Net (§ 96).

§ 64.

Retten kan omgøre Beslutninger, som den har truffet i medfør af i>§ 62 og 63: dog kan en Sags Overgang til en anden Ret kun beslattes overensstemmende med Forskrifterne i § 63, 2det Stykke.

§ 65.

Netterne ere beføjede til i en fremmed Retskreds, uden Mellekomst af Retten i denne, at lade foretage Forkyndelser samt at lade udføre Anholdelsesbeslutninger, Fængslingskendelser og Befalinger om ved Tvang at fremstille Vidner eller Syns- eller Skønsmænd for Retten. Naar det iøvrigt til Undersøgelsens Fremme findes hensigtsmæssigt, kan Retten foretage Embedshandlinger i en fremmed Retskreds med Samtykke af Retten i denne eller af hove-re Ret, og i påtrængende Tilfælde uden sådant Samtykke. fornøden Meddelelse skal snarest muligt ske til Retten i den pågældende Kreds.

Kapitel VIII.

Retsmøder og Retsbøger

§ 66.

Retsmøderne ere offentlige, hvor ikke det Modfatte særlig er foreskrevet. Dog kan Retten på begæring af en Part eller i Embeds medfør beslutte, at Forhandlingen stal foregå for lukkede Tore, naar Hensyn til Sødigheden eller den offentlige Orden kræver det, og ved Retshandlinger, som finde Sted udenfor Domsforhandling, tillige, naar fa.'regne Omstændigheder give Grund

til at antage, at Retsmødets Offentlighed vil være til Hinder for Sagens Oplysning, eller det begæres af værger for en Sigtet under 18 År. Domme afsiges stedse i offentligt Mode.

§ 67.

Rettens Beslutning, at Dørene skulle lukkes, sker ved Kendelse, efter at Parterne have haft Lejlighed til at udtale sig. Kendelsen afsiges offentlig: om Dørene skulle lukkes under den forudgående Forhandling, afgør Rettens Formand.

Beslutning om, at Dørene skulle lukkes, kan træffes såvel ved Forhandlingens Begyndelse som i løbet af denne: den kan straks eller senere indskrænkes til en Del af Forhandlingen.

§ 68.

Naar det i medfør af de foregående Paragrafer besluttes, at Retshandlinger for en Net, som består af en enkelt dømmer, og ved hvilke ingen særlig Retsskriver er tilstede, skulle foregå for lukkede Døre, samt ellers, hvor oven særlig bestemmer det, skal en Stævningsmand eller, i Mangel af en saadan, en fuldmyndig, uberygtet Mand i selvstændig Stilling af dømmeren tilkaldes som Retsvidne. Kan en saadan ikke straks komme tilstede, bliver Retshandlingen at udsætte, medmindre dens øjemed derved vilde stå Fare for at forspildes.

Reglerne i § 12 finde tilsvarende Anvendelse ved Retsvidners Tilkaldelse: de derved opståede Spørgsmål afgøres af dømmeren. Denne sørger såvidt muligt for, at Tilkaldelsen af andre end Stævningsmænd sker efter Omgang: kun i Nods fald kan en Person tilkaldes til at fungere flere Dage efter hinanden. Udebliver et tilkaldt Retsvidne uden lovligt Forfald eller uden betimelig Anmeldelse herom, kan det straffes med en Bøde af indtil 20 Kr. dømmeren kan pålægge Retsvidnerne at iagttage Tavshed om, hvad de ved Retshandlingen erfare om Undersøgelsens Genstand: Overtrædelse af sådant Pålæg straffes med Bøder indtil 100 Kr.

§ 69.

Naar Domsforhandlingen holdes for lukkede Døre, have de ved den påtalte Handling forurettede Personer, fremdeles dømmere, Øvrighedspersoner, offentlige Anklagere, Sagførere, samt de, der ere indkaldte som Nævninger til det pågældende Ting. Adgang til at overvære samme' endvidere kan der af Rettens Formand tilstedes enkelte Andre Adgang.

Hvorvidt der ved Retshandlinger, som udenfor Domsforhandling sinde Sted for lukkede døre, kan tilstedes enkelte Personer, som ikke have med Sagen at gøre, Adgang, beror på Rettens Formand.

§ 70.

Adgang til offentligt Retsmøde kan nægtes Personer under 16 År samt Enhver, der fremstiller sig i en saadan Tilstand, at hans Nærværelse vilde stride mod Rettens Værdighed eller god Orden. Rettens Formand kan under enhver Omstændighed, for at hindre, at Rummet overfyldes, begrænse Antallet af de Personer, som indlades.

§ 71.

Rettens Formand vanger over, at Forhandlingen foregår med den tilbørlige Orden og Værdighed. Han er berettiget til at afbryde og tilrettevise Parter, Vidner eller Andre, naar de tillade sig upassende Udtalelser eller utilbørlige personlige Angreb. Vedbliver en Part hermed trods Tilrettevisning, kan Ordet fratages ham. Personer, der ved støjende eller anden utilbørlig Adfærd forstyrre Forhandlingen eller tilsidesætte den Agtelse, som skyldes Retten, kunne udvises af Retssalen.

For Fornærmelser mod Retten eller nogen af de i Retten Modende, Uorden, hvorved Forhandlingerne forstyrres, samt Ulydighed mod Formandens Befalinger kan Retten ved en Kendelse, der afsiges straks

4

pålægge Straf af bøder indtil 40 Kr. eller simpelt Fængsel indtil 8 Dage.

De Straffe, som pålægges i Henhold til denne Paragraf, medføre ingen Indskrænkning i Adgangen til at drage den Skyldige til Ansvar efter Straffelovens almindelige Regler, hvor disse iøvrigt ere anvendelige.

Politiet er forpligtet til uvægerlig og øjeblikkelig at yde Retten Bistand til Ud. førelse af denne Paragrafs Forskrifter.

§ 72.

Angående alle Retshandlinger i Strafferetsplejen optages Beretning i Retsbogen. I Retsbogen indføres først Angivelse af:

- 1) Tiden og Stedet for Retsmødet;
- 2) Navnene på de Personer, der fungere som dømmere, Nævninger, Retsskriver og Retsvidner:
- 3) Sagens Nummer med Parternes Navne:
- 4) Navnene på de Personer, der ere tilstede som Parter eller på disses Vegne eller til deres Pistan, eller Bemærkning om de Forholdsregler, som måtte være truffet med Hensyn til deres Tilkaldelse eller Udelukkelse:
- 5) om Retsmødet er offentligt eller ikke.

§ 73.

Fuldstændigt optages i Retsbogen Parternes Påstande, begæringer og Indsigelser, forsåvidt de ikke indeholdes i Skrifter, som overleveres Retten, i hvilket Fald Henvisning er tilstrækkelig, Indsigelser, som fremsættes af Vidner, Syns- eller skønsmænd, Rettens domme, Kendelser og øvrige Beslutninger.

Af de Personers Udsagn, som afhøres for Undersøgelsesret, skal det væsentlige Indhold gengives; vigtigere Erklæringer af Sigtede og navnlig Tilståelser skulle såvidt mulig gengives med hans egne Ord: det Samme gælder om Vidners og Syns- eller Skønsmænds Forklaringer, som må ventes at skulle benyttes ved Oplæsning under Domsforhandlingen. Tilsvarende Regler gælde med Hensyn til Domsforhandling for Underret i Sager, der ikke ere undtagne fra Anke. Af Ud-

sagn, der afgives under Afhørelse for Landøret, optages det Væsentligste i en særskilt Bog- ere de Pågældende tidligere afhørte for en Ret, er dog Henvisning tilstrækkelig, og kun væsentlige Afvigelser eller Fuldstændiggørelser optegnes.

Angående Besigtigelser, som Underretten foretager enten som Undersøgelsesret eller i Sager, der ikke ere undtagne fra Anke, skal Retsbogen indeholde så Meget, at den giver et fuldstændigt og tro Billede af det Besigtigede.

Af Udviklinger og Foredrag til Begrundelse af Påstande, begæringer eller Indsigelser optages Intet i Retsbogen: dog kan Formanden beslutte, at enkelte Udtalelser skulle optages. Fremdeles kan enhver af Parterne forlange, at særskilt påpegede Dele af Retsformandens Udvikling af de Retssætninger, som komme i Betragtning ved Nævningernes afgørelse af de dem forelagte Spørgsmål, gengives i Retsbogen, jvfr. § 284.

særlig bemærkning gøres i Retsbogen om, hvorledes der er gået tilværks med Hensyn til Former, som efter Loven skulle iagttages, om hvad der fremlægges i Retten, og hvilke Dokumenter der ere blevne oplæste.

§ 74.

Oplæsning og Vedtagelse af Tilførsler til Retsbogen angående afhørte Personers Udsagn finder kun Sted ved Afhørelser for Undersøgelsesret og under Domsforhandling for Underret i Sager, som ikke ere undtagne fra Anke. Oplæsning og Vedtagelse kan dog også ske i andre Tilfælde, hvor Rettens Formand af særlige Grunde finder, at dette bør ske.

§ 75.

Retsbogen underskrives af Rettens Formand, fremdeles af de Personer, der måtte have fungeret som Retsskriver eller Retsvidner. Den afgiver Bevis for, hvad der er foregået under Retshandlingen, og særlig for, hvorledes der er gået tilværks med

Hensyn til Former, som efter Loven skulle iagttages; Modbevis er ikke udelukket.

§ 76.

Aktstykker og andre Dokumenter, som fremlægges i Retten, forsynes med Fremlæggelsespåtegning.

§ 77.

Parternes Processkrifter forblive i Rettens Arkiv. Af Dokumenter og Aktstykker, der benyttes som Bevis, skulle, naar de forlanges tilbageleverede, bekræftede Genparter forblive hos Retten, - dog undtages herfra Dokumenter, der ere Udskrift af Embedsprotokoller. Om og i hvilket Omfang Genpart stal tages af Handelsbøger, Regnskabsbøger eller andre sådanne Dokumenter af særdeles betydeligt Omfang, beror på Formanden.

Retsskriveren samler de enhver Sag vedkommende Dokumenter og bevarer dem samt de af tilbageleverede Originaler tagne Genparter. De i Nævningesager overensstemmende med §i> 28§ og 288—290 udfærdigede Spørgsmål tilligemed Nævningernes vedtegnede Erklæringer, blive at samle og opbevare som Bilag til Retsbogen.

§ 78.

Udenfor de Tilfælde, for hvilke der i denne Lov er truffet særlig Bestemmelse, kunne Parterne samt, naar Sagen er endt, Andre, som deri have retlig Interesse, hos Retsskriveren forlange Udskrift af Retsbøgerne, derunder dog ikke Stemmegivningsbogen, samt af de øvrige hos Retten beroende, til en Straffesag hørende, fremlagte Dokumenter.

§ 79.

Retssproget er dansk. Afhørelse af Personer, der ikke ere det danske Sprog mægtige, foregår ved hjælp af en edsvoren Tolk; dog kan ved Afhørelse udenfor Domsforhandling for Landøret Tilkaldelse af Tolk

undlades, naar dømmeren tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog.

Dokumenter, der ere affattede i fremmede Sprog, skulle ledsages af en Oversættelse, som bliver at autorisere af en offentlig ansat Translator, medmindre Retten og Parterne anerkende dens Rigtighed.

Forhandling med og Afhørelse af Dove, Stumme og Døvstumme foregår enten ved hjælp af Personer, der ere kyndige^ Tegnsproget eller Talemethode, og som forud tages i Ed, eller ved skriftlige Spørgsmål og Svar.

Til at bistå som Tolk eller Tegnsprogkyndig må Ingen af Retten tilkaldes, der ifølge F§ 12 og 14 vilde være udelukket fra at handle som dømmer i Sagen. Iøvrigt blive de om Vidner givne Regler at anvende på de nævnte Personer med de Lempelser, der følge af Forholdets Natur og, forsåvidt ikke noget Andet særlig er foreskrevet.

§ 80.

Te Forretninger, som ifølge denne Lov påhvile Rettens Formand, udføres, naar Retten beklædes af en enkelt dømmer, af denne.

Kapitel IX.

Forkyndelser og Meddelelser.

§ 81.

Med de i §8 87 og 88 hjemlede Undtagelser, skulle efternævnte Forkyndelser ske ved Stævningsmændene

eller i de i § 84 o angivne Tilfælde ved Politiet:

1) Forkyndelse for Sigtede af Tilsigelse eller Stævning til Mode for Retten, af Anklageskrift, Bevisfortegnelse, Domsudskrift, Ankemeddelelse eller kæremål og as den i sidste Stykke as § 323 ommeldte Tilkendegivelse,

2) Forkyndelse for Vidner og Syns- eller Skønsmænd as Indkaldelse til Afhørelse.

for Syns- eller skønsmænd af den Beslutning, hvorved de ere udmeldte og for udeblevne Vidner eller Syns- eller skønsmænd af den i $\text{^}1^6$, jfr. § 113, ommeldte Kendelse;

3) Forkyndelse for en privat Sagsøger af den i sidste Punktum af § 373 ommeldte Meddelelse.

§ 82.

Enhver bestikket Stævningsmand tali med fuld Retsvirkning iværksætte Forkyndelser under lagttagelse af de i Loven givne Forskrifter. Gyldigheden af det Foretagne svækkes ikke derved, at Stævningsmanden har handlet udenfor den Netskreds, i hvilken han er ansat.

En Stævningsmand må ikke foretage eller deltage i en Forretning, naar nogen af Parterne er hans Ægtefælle eller beslægtet eller besvogret med ham i den lige op- eller nedstigende Linie eller i første Sidelinie, eller han selv er Part i Sagen eller er interesseret i dens Udfald.

Ved Anordning gives der en Instruks samt de fornødne Disciplinærbestemmelser for Stævningsmænd.

§ 83.

Det, der stal forkyndes på den i § 81 foreskrevne Måde, gives i dobbelt Udfærdigelse til den, der stal iværksætte Forkyndelsen. Udgår denne fra en Landøret eller fra Overanklageren, eller skal den ske i en anden Underretskreds end den, i hvilken Retten har sæde, kunne Udfærdigelserne sendes til Underretten i den Kreds, hvor Forkyndelsen stal ske, for af den at overgives til Stævningsmanden eller Politiet.

Pålæget om Forkyndelse stal esterkommes snarest muligt, i Byerne senest inden 24 Timer, på Landet senest inden 48 Timer efter Modtagelsen. Om Tiden, på hvilken Pålæget er modtaget, undertegnes en skriftlig Tilståelse.

Naar Forretningen udføres af en Stævningsmand, stal en anden Stævningsmand eller, i særdeles påtrængende Tilfælde, en anden god Mand tilkaldes som Vidne.

§ 84.

Ved Iværksættelse af Forkyndelsen gælde følgende Regler:

a) Forkyndelsen bor så vidt muligt søges iværksat for den Pågældende personlig, ordentligvis på hans Bopæl eller midlertidige Opholdssted. Forkyndelse fur den Pågældende personlig er gyldig, uanset hvor den sker. Dog kan den i intet Fald ske i Kirken eller på andet Sted, medens Gudstjeneste eller kirkelige Handlinger foregå der.

b) Kan Forkyndelsen ikke ske for den Pågældende personlig, kan den gyldig iværksættes på hans Bolig i Riget for hans Ægtefælle, Born over 18 År, Tjenestefolk eller andre til Husstanden hørende voksne Personer,

som ere til Stede der,- ere sådanne ikke at træffe, da for Vedkommendes Husvært, Principal, Husbonde, Læremester eller Arbejdsherre, forsåvidt som denne træffes til Stede der. Forkyndelsen lan endvidere foregå på den Pågældendes Kontor, Værksted eller andet fast Forretningslokale for en til Kontoret hørende, på værkstedet arbejdende eller i Forretningen ansat voksen Person, som findes til Stede, og for Skipperes og Søfolks Vedkommende på det Skib, hvortil de hore, for en til Skibet hørende voksen Person, der findes til Stede. Har den Pågældende ikke Bopæl, Kontor, værksted eller andet Forretningslokale i Riget, og ikke hører til et herværende Skib, kan Forkyndelsen ske på hans midlertidige Opholdssted i Riget, for dem, hos hvem han er til Huse.

c) Har Stævningsmanden ikke kunnet iværksætte Forkyndelsen på nogen af de ovenfor angivne Måder, skal han i Forbindelse med det tilkaldte Vidne påtegne Udfærdigelsen Attest herom og straks overlevere den til Politiet, der snarest muligt skal søge at iværksætte Forkyndelsen.

d) Forkyndelser, som ske på Vedkommendes Bolig eller sædvanlige Opholdssted, skulle foregå imellem Kl. 7 Morgen og Kl. 8 Aften. På Son- og Helligdage

må de ordentligvis ikke foregå i Tiden fra Kl. 9 Formiddag til Kl. 4 Eftermiddag. Udføres Forretningen as en stævningsmand, har denne, for at iværksætte den, ikke blot at handle efter de Pålæg, som gives ham, men også selv af bedste Evne at søge alle fornødne Underretninger.

§ 85.

Bemyndigelsen til den enkelte Forretning behøver ikke at godtgøres for den eller dem, for hvem Forkyndelsen sker.

De Personer, for hvem Forkyndelse i Henhold til Reglerne i § 84 l> foretages, kunne i Reglen ikke vægre sig ved at modtage den. Nægter Nogen ubeføjet at modtage Forkyndelsen, eller forsømmer han, hvor Forkyndelsen er sket, at levere Vedkommende den ved Forkyndelsen overleverede Genpart, uagtet dette kunde ske uden Udgift eller Besvær, kan han ved Kendelse under Sagen tilpligtes at erstatte de ved hans Vægning eller Undladelse forvoldte Omkostninger.

§ 86.

Det ene Eksemplar as den Udfærdigelse, som forkyndes, overgives til den eller dem, for hvem Forkyndelsen sker, medens det andet Eksemplar tilbagegives den, der har beordret Forkyndelsen.

førstnævnte Exemplar stal, hvis Forkyndelsen ikke er sket for den Vedkommende personlig, forinden Afleveringen forsynes med en Påtegning, der indeholder fornøden Angivelse af den Dag og Time, på hvilken, det Sted, hvor, og de Personer, for hvem Forkyndelsen er siet. Sidstnævnte Exemplar skal i alle Tilfælde forsynes med Påtegning as ovennævnte Indhold, og, hvis Forkyndelsen ikke er sket for Vedkommende selv, tillige med Påtegning om, hvorledes der i den Anledning er forholdt, samt hvad der er opgivet om hans Opholdssted.

Er det ikke lykkedes Politiet at iværksætte Forkyndelsen, fordi den Pågældende ikke har kunnet antræffes i Retskredsen og ej heller har Bolig eller midlertidigt Op-

holdssted der, tilbagegives Udfærdigelsen med Påtegning om det Stedfundne samt om, hvad der er Politiet bekendt angående hans Bolig eller Opholdssted.

Påtegningen afgiver Bevis for det, som ifølge den er foregået; dog er Modbevis ikke udelukket.

§ 87.

Har Vedkommende bekendt Bolig eller Opholdssted i Udlandet, og kan Forkyndelse ikke ske her i Riget overensstemmende med § 84, sker Forkyndelse eller Meddelelse på den ved Stedets Love hjemlede Måde. fornøden begæring herom tilstilles den pågældende fremmede Myndighed.

§ 88.

Er det ikke lykkedes ved Politiet at opspørge Vedkommendes Bopæl eller Opholdssted, eller har en Sigtet, som vides at opholde sig i Udlandet, unddraget sig forfølgning ved Flugt, iværksættes Forkyndelsen ved 3 Gange gentagen Indrykkelse i de til retslige Bekendtgørelser bestemte Tidender. Det er i sådant Fald tilstrækkeligt, at Udfærdigelsens Indhold indrykkes i Udtog med Bemærkning, at den selv henligger til Modtagelse på vedkommende Rets Skriverkontor. I Bekendtgørelsen skal det udtrykkelig bemærkes, hvorpå det støttes, at denne Forkyndelsesmåde benyttes.

Ovenstående Regel gælder også, naar den pågældende fremmede Myndighed har vægret sig ved at efterkomme den til samme ifølge § 87 rettede Begæring; dog skal i så Fald Udfærdigelsen tillige tilstilles Vedkommende med Posten i betalt Brev, der stal anbefales. Postembedsmanden har at forsyne det ene Eksemplar af Udfærdigelsen med Påtegning om, at ligelydende Eksemplar er afsendt til nærmere betegnet adresse i betalt og anbefalet Brev. Påtegningen afgiver Bevis herfor, indtil Modbevis fores.

§ 89.

Meddelelse, som under Retsmøde i Sagen gives Vedkommende personlig til

5

Retsbogen, kan altid træde i Stedet for Forkyndelse.

§ 90.

De fra Retten udgående Meddelelser i Straffesager, for hvilke Loven ingen farlig Forskrift indeholder, ske på den Måde, som Rettens Formand i hvert enkelt Tilfælde finder hensigtsmæssigst, og uden at hans Beslutninger herom ere Genstand for kære. Det er tilladt at tilstille Meddelelsen med Posten.

§ 91.

Naar der af Retten i et behørig afholdt Mode træffes Beslutning om Tidspunktet for et nyt Mode eller for en Retsbehandlings Iværksættelse. anses de Personer, der ere til Stede og påhøre Beslutningen, for at have fået tilstrækkelig Underretning derom. Personer, som have været lovlig tilsagte til Modet, men som enten ere udeblevne eller have forladt Modet, forinden Beslutningen der toges, have intet Krav på særlig forkyndelse eller Meddelelse om det nye Mode eller om Tidspunktet for de besluttede Retshandlingens Iværksættelse. Dog bør Retten ikke undlade ved Budsendelse eller med Posten at give dem Meddelelse om Beslutningen, forsåvidt denne antages at være af Interesse for dem.

§ 92.

Indkaldelser og Meddelelser til Militære, hvilke med de af Forholdets Natur flydende Lempelser blive at forkynde efter de i dette Kapitel givne Regler, skulle tillige anmeldes for Afdelingschefen, som foranlediger Pågældendes Mode for Retten, hvor sådant gøres fornødent.

Kapitel X.

Retten Rådslagninger og Afgørelser

§ 93.

dømme, Kendelser og andre Beslutninger af en Ret, der ikke beklædes af en

enkelt dommer, og som ikke høre til de Beslutninger, Rettens Formand kan træffe, vedtages ved Afstemning efter forudgående Rådslagning. Afstemningen foregår efter Tjenestealderen, således at det yngste Medlem stemmer først. Formanden stemmer altid sidst, han forestår Afstemningen og samler Stemmerne. Afstemningen sker mundtlig; de afgivne Stemmer indføres udtogsvis i en Stemmegivningsbog. Enhver dommer har Ret til at påse, at hans Stemme gengives rigtigt.

Dommernes Rådslagninger og Afstemninger man ikke overværes af Tilhørere, med Undtagelse af Retsskriveren.

§ 94.

For enhver afgørelse skal der være Stemme flerhed. >Kræver Afgørelsen Afstemning over flere Punkter, ere de dommere, som have befundet sig i Mindretal, pligtige at deltage i de senere Afstemninger, for så vidt det Modsatte ikke særlig er bestemt.

Danner der sig om det samme Spørgsmål flere end to forskellige Meninger, as hvilke ingen er i Flertal, blive de for Sigtede ugunstigste Stemmer regnede sammen med de nærmeste mindre ugunstige, indtil der udkommer Stemme flerhed.

Er det tvivlsomt, hvilken Mening der er den ugunstigste for Sigtede, eller opstår der Meningsforskel om, hvorledes Spørgsmålene skulle stilles, eller om Afstemningens Resultat, bliver der afstemt særskilt herom.

§ 95.

dømme og Kendelser skulle afsiges i Retsmøder og ledsages af Grunde. Afgørelsen sker ved Kendelse i de Tilfælde, hvor denne Form er særlig foreskreven.

Andre Beslutninger af Retten eller Rettens Formand behøve ikke at begrundes, medmindre sådant særlig er foreskrevet. Sådanne Beslutninger såvelsom Kendelser af blot procesledende Beskaffenhed kunne omgøres, naar nye Oplysninger foreligge.

§ 96.

I de Tilfælde, hvor en efter Loven tilstedelig Afvigelse fra de almindelige Regler betinges af en forudgående Beslutning af en Ret, ved hvilken den Sag, med Hensyn til hvilken Spørgsmålet opstår, ej er tingfæstet, bliver Spørgsmålet skriftlig at forelægge Retten. Er denne Højesteret eller en Landøret, træffes Afgørelsen af Formanden med to Medlemmer af Retten eller, hvor sådant særlig er bestemt, af Formanden. Retten tager Beslutning på Grundlag af det forelagte samt de yderligere Oplysninger og Erklæringer, som måtte være indhentede: findes det nødvendigt, at Vidner afhøres, sier dette ved en Undersøgelsesret. Mundtlig Forhandling finder ikke Sted, medmindre Formanden af særegne Grunde finder Anledning til at beslutte en saadan: dog er Retsmødet i så Fald ikke offentligt. De i denne Paragraf ommeldte afgørelser kunne ikke påklages for højere Ret.

§ 97.

Retten kan til enhver Tid i Embeds medfør eller ifølge begæring berigtige Skrivfejl, som ere indløbne i Henseende til Ord, Navne eller Tal, blotte Regnefejl, samt sådanne Fejl og Forglemmelser, der alene vedrøre Udfærdigelsens Form.

Fremdeles kan den også, naar Begæring derom fremkommer inden Ankefristens Udløb, og efter at der er givet Parterne og deres Sagførere Lejlighed til at ytre sig derom, berigtige den i Afgørelsen indeholdte Fremstilling af den faktiske Sammenhæng, forsåvidt denne erkendes at lide af Fejl, bestående i Forbigåelser, Uklarheder eller Modsigelser, men derimod ikke iøvrigt foretage Forandringer enten i Begrundelsen eller Resultatet. Beslutning angående stige Berigtigelser træffes, og Meddelelse om dem sker efter de samme Regler, som gælde for den oprindelige afgørelse.

Den i Henhold til Rettens Beslutning berigtigede afgørelse træder i alle Henseender i Stedet for den oprindelige. Beslutning angående Berigtigelse er ikke Genstand for Anke eller kære.

Andet Afsnit.

Midler til Sagens Oplysning m. m.

Kapitel XI.

Vidner.

§ 98.

Enhver er Pligtig til efter lovlig Opfordring at aflægge Vidnesbyrd for Retten om, hvad der med Hensyn til Undersøgelsens gen stand er ham bekendt, forsåvidt Loven ikke særlig hjemler Undtagelse herfra.

§ 99.

Mod dens Ønske, som har Krav på Hemmeligholdelse, må Vidnesbyrd ikke afkræves:

1) Folkekirkens og anerkendte Trossamfunds Præster om det, som i Skriftemål eller iøvrigt i deres Egenskab af Sjælesørgere måtte være dem betroet,

2) Forsvarere angående, hvad der er betroet dem i denne deres Egenskab,

3) de ved den kgl. Fødselsstiftelse i Kjøbenhavn ansatte Embedsmænd, Betjente og Jordemødre angående de Kvinders Svangerskab og Barnefødsel, som forlofts på Stiftelsen, medmindre det ved Vidnesbyrdet tilsigtes at oplyse, om Drab eller anden strafbar Handling er begået mod Barnet.

Ej heller må Vidnesbyrd afkræves Embeds- og Bestillingsmænd eller andre, som handle i offentligt Hverv, angående, hvad der ifølge dette er dem betroet eller kommet til deres Kundskab om et offentligt Anliggende og omfattes af deres Tavshedspligt, medmindre vedkommende overordnede Myndighed eller for Rigsdagsmands Vedkommende det pågældende Tings Formand

såvelsom Regeringen samtykker i, at de afhøres.

Foranstående regler komme dog ikke til Anvendelse, naar Retten skønner, at det, for at forebygge, at nogen urettelig domfældes, er magtpåliggende, at det pågældende Vidnesbyrd aflægges.

Retten har på Embeds Vegne såvidt muligt at forebygge, at Vidnesbyrd modtages i de Tilfælde, hvor sådant efter nærværende Paragraf ikke må afkræves. Er det efter Omstændighederne klart, at en Vidneførsel vilde komme i Strid med ovenstående Regler, bor ingen Indkaldelse udstedes.

§ 100.

Vidnesbyrd kan nægtes, naar Besvarelsen af et Spørgsmål må forudsættes at ville udsætte Vidnet selv for Tab af borgerlig Agtelse eller Velfærd. Dog kan et Vidne ikke undslå sig for at besvare det Spørgsmål, om der er overgået det en Straffedom.

Den, hvem Ansaret for et trykt Skrifts Indhold i medfør af Lov 3. Januar 1851 § 3 kan dømmes til at påhvile, kan nægte Vidnesbyrd angående Betingelserne for en Forgængers Ansvar, naar han enten selv vil overtage Ansaret, eller Opfordringen til ham ikke er sket inden 3 Måneder, efter at bekendtgørelse om Skriftets Udgivelse første Gang var indrykket i et offentligt Blad.

At nogen i de nævnte Tilfælde har fundet sig i at afgive en Forklaring, som han var berettiget til at nægte, udelukker ham ikke fra senere at undslå sig.

I ethvert Tilfælde, hvor det er klart, at Betingelserne for Fritagelsen ere tilstede, skal Retten for Afhørelsen gøre Pågældende opmærksom på hans Ret til at undslå sig.

Vægning ved at afgive Vidnesbyrd må fremsættes udtrykkelig. Naar det af Retten findes fornødent, må Vidnet oplyse Omstændigheder, af hvilke det kan ses, at vægningen er grundet.

§ 101.

^ugen er — for så vidt han ilte sirlig dav forbundet sig dertil overfor Retten eller

Påtalemyndigheden — Pligtig at mode som Vidne for en Undersøgelsesret eller under Domsforhandling for Underret udenfor den underretskreds, i hvilken han bor eller opholder sig, naar han vilde komme til at rejse mere end 9 Mile på Jernbane eller Dampskib, eller 3 Mile på anden Måde eller en tilsvarende Vejlængde delvis på Jernbane eller Dampskib og på anden Måde, for at nå hen til Retten.

Under Domsforhandling for Landøret, er i Reglen Ingen, sum ikke særlig har forbundet sig dertil, pligtig at mode som Vidne udenfor den Landsretskreds, i hvilten han bor eller opholder si^, naar han vilde få længere at rejse hen til Retten end 18 Mile på Jernbane eller Dampskib eller 6 Mile på anden Måde eller en tilsvarende Vejlængde delvis på Jernbane eller Dampskib og på anden Måde.

Ved Beslutning af Retten eller dens Formand, der bliver at påberåbe i Indkaldelsen, kan det dog pålægges et fjernere boende Vidne at give Mode under Domsforhandling for Landøret, naar det for Sagens Oplysning anses nødvendigt.

§ 102.

Hvor ikke Reglerne i § 101 eller Vidnets Helbredstilstand er til Hinder derfor, og hvor heller ikke andet er særlig bestemt (se §§ 330, 340, 344, 350 og 359), have Vidner, hvis Forklaring skal benyttes som Bevis under Domsforhandling, at møde under denne og der at aflægge Forklaring, medmindre dette vilde medføre Ulempe eller Bekostning, som ikke vilde stå i rimeligt Forhold til Sagens Genstand eller den Betydning, Vidnesbyrdet kan antages at have for Sagens Oplysning.

Naar der under Forundersøgelse stal afhøres Vidner, der ikke bo eller opholde sig i den Underretskreds, hvor Retten, ved hvilken Forundersøgelsen foregår, bliver sat, og Mode ved denne Ret vilde medføre væsentligt større besvær for Vidnet end Mode ved den Ret, i hvis Kreds det bor eller opholder sig (§ 50), bor sådant Mode ikke pålægges Vidnet, "medmindre dette findes

nødvendigt til Sagens tilbørlige Oplysning.

Er et Vidnes Helbredstilstand til Hinder for, at det moder på det sædvanlige Tingsted, kan Retten til dets Afhørelse sættes på sådant Sted, som Omstændighederne udkræve.

§ 103.

Militære af Hæren og Flåden ere Pligtige at aflægge Vidnesbyrd i Straffesager for de borgerlige Tomstole overensstemmende med reglerne i denne Lov.

§ 104.

Indkaldelse til at mode som Vidne udgår, hvor ikke andet er bestemt, fra den Ret, for hvilken Vidnesbyrdet

stal aflægges.

Foruden Vidnets Navn og hvad der iøvrigt hører til dets nærmere Betegnelse, Sagen og Indkaldelsens Øjemed, den Ret, for hvilken der stal vidnes, samt Stedet og Tiden for Modet stal der i Indkaldelsen nævnes det Varsel, som stal gives den Indkaldte, og gøres opmærksom på, at Udeblivelse medfører Strafansvar.

Vidner ere, om fornødent, pligtige til, forinden de møde i Retten, at styrke eller opfriske deres Kundskab om Vidneførlens Genstand ved at efterse deres Regnskabsbøger, Breve eller andre Optegnelser eller bese Genstande, hvortil de uden særlig Omkostning eller besvær have Adgang o. desl., og denne Pligt kan af Retten særlig pålægges dem ved Indkaldelsen eller senere.

Forsåvidt Retten eller dens Formand ikke har fastsat andet Varsel eller pålagt uopholdeligt Møde, tilkommer der Vidnet Aftens Varsel, hvortil lægges to Døgn, såfremt det skal Møde udenfor den underretskreds, hvor det bor eller opholder sig, og Afstanden til Tingstedet er over 2 Mil.

§ 105.

Enhver, som er til Stede i et Retsmøde eller i umiddelbar nærhed af Retslokalet, kan det af Retten pålægges at fremstille sig strax til Afgivelse af Vidnesbyrd. Tilstedeværende Vidner kan det pålægges at møde til ny Tid.

Naar Nogen anholdes under Udførelsen af en Forbrydelse eller på friske Spor, kan Politiet på Stedet tilsige enhver Tilstedeværende til det Retsmøde, hvor den Anholdte stal fremstilles.

§ 106.

Udebliver et lovmæssig indkaldt Vidne uden lovligt Forfald eller uden at have betimelig anmeldt sit Forfald, hvor dette var muligt, eller forlader det uden Tilladelse Tingstedet for Modets Slutning, kan Retten i samme eller et senere Retsmøde ved Kendelse idømme Vidnet en bøde fra 10 til 200 Kr. eller, hvis Vidnet var indkaldt til Domsforhandling for Nævninger, indtil 400 Kr.: Vidnet kan tillige tilpligtes at erstatte de Udgifter, som måtte være forårsagede ved Udeblivelsen.

Retten kan derhos lade det således udeblevne Vidne afhente med Magt.

Udsættes Sagen, kan Retten beslutte, at Vidnet ved Politiets Foranstaltning skal tages i Forvaring, indtil dets Fremstilling for Retten til Afgivelse af Vidnesbyrd kan sinde Sted: dog har Vidnet Adgang til Løsladelse mod saadan Sikkerhed, som Retten finder tilstrækkelig, og i intet Tilfælde må et Vidne i samme Sag holdes i Forvaring udover 6 Måneder, uafbrudt eller sammenlagt.

Kendelse, hvorved bøde eller Erstatning er idømt et fraværende Vidne, kan omgøres, naar Begæring derom fremsættes i det første Retsmøde, i hvilket Vidnet derefter giver Møde eller fremstilles, eller, hvis det ikke senere møder eller fremstilles, inden 8 Dage, efter at Kendelsen er det forkyndt.

§ 107.

Forinden et Vidne afhøres om Sagen, stiller dømmeren de Spørgsmål til det, som findes fornødne for at forvise sig om dets Identitet samt for at afgøre, om der er noget til Hinder for Vidnesbyrdets Modtagelse. dømmeren skal derefter alvorlig lægge Vidnet på Hjerte at følge Sandheden, idet han minder det om det Strafansvar, som det pådrager sig ved at afgive falsk Forklaring for Retten, og om at det må være forberedt

på

6

at bekræfte sin Forklaring med Ed eller på anden højtidelig Måde.

Skulle flere Vidner afhøres, kan dømmere lade denne Forberedelse til Afhørelse foregå under Et for flere eller samtlige indkaldte Vidner.

§ 108.

Ethvert Vidne afhøres for sig og bor i Neglen ikke, forinden dets afhøring under Domsforhandlingen er afsluttet, påhøre Forklaringer af andre Vidner, af Syns- eller Skønsmænd eller af Sigtede. Vidner, hvis Udsagn på i Strid med hinanden, kunne efter Rettens Beslutning stilles imod hinanden. Sådant bor dog ikke uden særlig Grund ske i) r Domsforhandlingen.

§ 109.

Under et Vidnes afhøring bor det iagttages:

at Vidnet såvidt muligt foranlediges til at udtale sig i sammenhængende Orden om de Punkter, angående hvilke dets Forklaring æskes,

at det bringes på det rene, hvorvidt Vidnets Forklaring støtter sig til egen lagttagelse, og

at Spørgsmål, hvorved der foreholdes Vidnet Omstændigheder, som først skulle godtgøres ved dets Svar, såvidt muligt undgås.

Om nedskrevne Optegnelser må benyttes ved Besvarelsen af de til Vidnet rettede Spørgsmål, afgøres af Retten, efter at det er opgivet, af hvem, naar og i hvilket øjemed de ere affattede.

§ 110.

Vidneforklaringer, som afgives under Domsforhandling, blive som Regel at bekræfte med Ed eller — hvis et Vidne ikke hører til et Tros-Samfund, for hvilket der haves en lovbestemt Edsformular, eller erklærer, at det i følge sin religiøse Tro ikke tør aflægge Ed, eller at det overhovedet ikke har nogen religiøs Tro, — med en Forsikring „på)Ere og Samvittighed", der træder i Eds Sted.

Bekræftelsen sker efter Afhøringen og bor, naar ikke særlige Omstændigheder gøre dette uhensigtsmæssigt, udsættes, indtil alle Vidner, hvis Forklaringer angå et og samme Forhold, ere afhørte. Forsåvidt Omstændighederne give Anledning hertil, bor dømmere først påny minde Vidnerne om Bekræftelsens Betydning og om det Ansvar, som de pådrage sig ved at bekræfte en falsk Forklaring. Forinden han modtager et Vidnes Bekræftelse, bør han give Vidnet fornøden Lejlighed til at berigtige sin Forklaring: hvor han dertil finder Anledning, kan han foreholde Vidnet, hvad der af andre Vidner er forklaret eller på anden Måde er fremkommet i Modstrid med Vidnets Forklaring. Vidnets Bekræftelse gaar ud på, at det forsikrer, at det har talt Sandhed og intet fortiet.

§ 111.

Vidneforklaring, som afgives udenfor Domsforhandling, bliver ikkun at bekræfte, naar Forklaringen må påregnes at skulle benyttes som Bevis under Domsforhandling, eller naar sådant af særlige Grunde må anses nødvendigt. I sådant Tilfælde forholdes i Henseende til Bekræftelsen som ovenanført, hvorhos det bliver at iagttage, at såvidt muligt Retsvidne tilkaldes overensstemmende med § 68, naar en særlig Retskskriver ikke er til Stede.

Afgiver Vidnet senere Forklaring under Domsforhandlingen, bliver Forklaringen at bekræfte efter de for denne givne Regler.

§ 112.

Edfæstelse finder ikke Sted af:

- 1) Born under 1§ År,
- 2) Personer, hvis Åndsevner skønnes at være så mangelfuldt udviklede eller så svækkede eller førstyrrede, at Edfæstelse vilde være betydningsløs,
- 3) Personer, som ere under Tiltale for eller fundne skyldige i Mened,
- 4) Personer, der ere dømtede som skyldige eller medskyldige i den Handling, som er Undersøgelsens Genstand.

Retten kan nægte at edfæste Personer, hvis Vidnesbyrd enten på Grund af deres forbryderske Vandel eller på Grund af deres Stilling til Sagen eller til Sigtede eller deres Åndstilstand på den Tid, Erfaringen skal være gjort, eller af lignende Grunde af Retten skønnes at være i særlig Grad upålideligt. Ligeledes kan edelig Bekræftelse af afgiven Forklaring efter Rettens Bestemmelse bortfalde, naar Forklaringen efter sit Indhold skønnes ikke at kunne have nogen Betydning som Bevis i Sagen.

Foranstående Bestemmelser finde tilsvarende Anvendelse med Hensyn til den i § 110 nævnte, i Eds Sted trædende, Forsikring.

§ 113.

vægrer et Vidne sig uden lovlig Grund ved at svare eller aflægge Vidneeden eller afgive den i Stedet derfor trædende Forsikring, kan Retten ved Kendelse pålægge det en bøde fra 10—400 Kr. Retten kan derhos ved Kendelse bestemme, at Vidnet stal tages i Forvaring ved Politiets Foranstaltning, medmindre dets Førelse frafalder, indtil det indvilliger i at svare eller at aflægge Ed eller Forsikring: dog kan et Vidne i intet Tilfælde i Henhold til nærværende Paragraf eller denne og § 106 i samme Sag holdes i Forvaring udover 6 Måneder, uafbrudt eller sammenlagt.

Vidnet kan derhos dømmes til at erstatte de ved dets Vægning forårsagede Omkostninger.

§ 114.

Vidner have Krav på en Godtgørelse af 1 Kr., hvis deres Mode medfører et Tidsspilde for dem af under 4 Timer, men ellers af 2 Kr. med Tillæg af 1 Kr. for hver 6 Timer, de udover 12 Timer ere fraværende fra Hjemmet til Opfyldelse af deres Vidnepligt, samt derhos, for så vidt det er nødvendigt for dem at tilbagelægge mere end 1 Mil, for at nå til Retten, på Erstatning for Rejseudgifter frem og tilbage med 50 O. for hver løbende Mil. Indkaldes Vidnet til at møde udenfor de i de to første stykker af § 101 fastsatte Afstande, kan der af Retten til-

stås det passende højere Godtgørelse og Vederlag for Rejseudgifter. Hvorvidt Godtgørelse hos det Offentlige kan tillægges Vidner, som fra Tiltaltes Side fremstilles til afhøring, uden dertil at være indkaldte, beror dog på Rettens Bestemmelse.

Vidner kunne forlange fornødent Furskud på den dem tilkommende Erstatning for Rejseudgifter, naar de ved Indkaldelsen derom fremsætte Begæring. I øvrigt bliver den Godtgørelse, hvorpå de efter det Foranførte have Krav, at udbetale dem ved Rettens Foranstaltning, for så vidt de efter Forespørgsel gøre Påstand derpå.

Kapitel XII.

Besigtigelse, Syn og Skou.

§ 115.

Politiet har at foretage Besigtigelser i alle Tilfælde, hvor dets Pligter med Hensyn til Efterforskningen medføre det. skønnes det, at Besigtigelse bør ske ved Retten, har Politiet at drage Omsorg for, at den forefundne Tilstand bliver uforandret, indtil Retshandlingen kan finde Sted.

Retten kan foretage Besigtigelse af Personer, Genstande og Lokalteter, naar sådant findes Nødvendigt eller hensigtsmæssigt for Sagens Oplysning. Vilde det medføre uforholdsmæssige Udgifter eller Ulemper, at besigtigelse foretages af den Ret, ved hvilken Sagen er tingfæstet, eller skal Besigtigelsen foretages for Domsforhandlingen i en Sag, som er tingfæstet ved Landsretten, foretages den af vedkommende Undersøgelsesret (§§ 4 og 50).

Ved Besigtigelser, som foretages af en Undersøgelsesret for at kunne benyttes som Bevis under Domsforhandling, skal så vidt muligt Retsvidne tilkaldes, overensstemmende med § 68, naar en særlig Retsskriver ikke er til Stede. Foretager den dømmende Ret under Domsforhandlingen en Besigtigelse på Åstedet, skulle alle de Personer være til Stede, som ellers skulle være nærværende under Domsforhandlingen.

Forudsætter Adgangen til Besigtigelse en Ransagning, skulle de nedenfor for denne foreskrevne Betingelser og Regler iagttages.

§ 116.

Kræves der til en Besigtigelse eller i øvrigt til en undersøgelse eller Bedømmelse af et faktisk Forhold, til hvilken Sagen findes at give Anledning, Indsigt, som ikke kan forudsættes hos Retten, kan denne tilkalde een eller flere Syns- eller Skønsmænd. Retten bestemmer Antallet, for så vidt ingen særlig forskrift herom er given.

Tilkaldelsen sker ved Rettens Udmeldelsesbeslutning, eller, hvis den Tilkaldte har en almindelig offentlig Bemyndigelse til Foretagelsen af sådant Syn eller skøn. ved Rettens til ham rettede begæring.

§ 117.

Kun uberygtede Personer kunne udmeldes til Syns- eller Skønsmænd, hvorhos Personer, der vilde være udelukkede fra at handle som dømmere i Sagen ifølge § 12 Nr. 1 og 2, under ingen Omstændigheder må tilkaldes som Syns- eller Skønsmænd, og de øvrige i >? 12 nævnte Personer kun, forsåvidt det ikke er muligt at finde andre lige så gode.

§ 118.

Enhver, der er pligtig at vidne, er også pligtig at modtage Udmeldelse som Syns- eller skønsmand.

Statens Embeds- og Bestillingsmænd fritages for Udmeldelse, naar de ved Skrivelse fra de dem foresatte Myndigheder oplyse, at de ikke have den fornødne Tid, eller at Forretningens Foretagelse i øvrigt kommer i Strid med deres offentlige Pligter.

Personer, for hvem Syns- eller Synsforretningens udførelse vilde medføre stort Besvær eller Ulempe, bor, forsåvidt Omstændighederne tillade det, forskånes for Udmeldelse.

§ 119.

Forsåvidt Personer ere beskikkede med almindelig Bemyndigelse til Foretagelsen af visse Syn eller Skøn, bor andre tun udmeldes

hertil, naar Henvendelse til hine vilde medføre en Forhaling, hvorved Øjemedet kunde forspildes, eller naar andre særegne Grunde gøre det tilrådeligt.

Til Forretninger, ved hvilke der udkræves særegen Indsigt eller færdighed, bør i Reglen kun udmeldes Mænd, der ifølge offentlig Stilling eller Livserhverv eller dog ifølge offentlig aflagte prøver må anses for duelige hertil.

Skal en Kvinde synes på Legeme, bor i alle Tilfælde, hvor det til Øjemedets Opnåelse er tilstrækkeligt, ærbare Kvinder dertil vælges; navnlig bor, hvor Spørgsmål foreligger om Svangerskab eller Barnefødsel, kvindelige læger eller lordemødre benyttes, forsåvidt disse må antages at have tilstrækkelig Indsigt til at afgive Erklæring om Spørgsmålet.

§ 120.

Forinden Udmeldelsen bor der så vidt muligt gives Parterne Lejlighed til at udtale sig om Valget af Syns- eller Skønsmændene.

§ 121.

Personer, som bo udenfor vedkommende Rets Embedsområde, kunne kun udmeldes af denne, naar det er oplyst, at de ere villige til at efterkomme Udmeldelsen, eller naar det findes nødvendigt eller hensigtsmæssigt, enten fordi der indenfor Retskredsen ikke findes sagkyndige Personer, som kunne benyttes, eller fordi den Ting, der er Genstand for Forretningen, er udenfor Retskredsen.

§ 122.

Syns- og skønsmænd afgive, efter Rettens nærmere Bestemmelse, deres Forklaring ved en skriftlig, til Retten stilet, af mændene underskreven Erklæring, eller mundtligt ved afhøring inden Retten. Have mændene afgivet skriftlig Erklæring, kan yderligere Forklaring afæskes dem inden Retten; findes Erklæringen mangelfuld, kan derhos Retten pålægge dem at omgøre eller fuldstændig/ gøre den i en yderligere skriftlig Erklæring.

Er Erklæring afgiven af et dertil bestikket Kollegium, bor Mode i Retten, hvor

sådan skal finde Sted, som Regel ikke fordres af flere end et af dets Medlemmer eller, hvor der er Meningsforskel, af et Medlem for hver af de Meninger, hvori Kollegiet har delt sig; dette udpeger selv de Medlemmer, som skulle give Mode.

§ 123.

Den til et Syn eller skøn fornødne Besigtigelse foretages under et Retsmøde der efter Omstændighederne bliver at foretage udenfor det sædvanlige Tingsted — medmindre Synet eller S tonnet udkræver fortsat lagttagelse eller undersøgelse, eller Besigtigelse under et Retsmøde af anden Grund, såsom as Sømmelighedshensyn, findes uhensigtsmæssig eller ufornøden, i hvilket Tilfælde Retten kan overlade mændene at foretage eller fortsætte deres Besigtigelse udenfor Retsmøde. I sådant Tilfælde bliver der i Udmeldelsesbeslutningen eller Begæringen eller under Mode inden Retten at give dem fornøden Meddelelse om Synets eller Skønnets Genstand og øjemed samt saadan anden Anvisning, som måtte udkræves. Skulle Mændene afgive skriftlig Erklæring, bliver der i Udmeldelsesbeslutningen eller begæringen eller i en Tilførsel til Retsprotokollen, hvoraf Udskrift overgives dem, at forelægge dem bestemte Spørgsmål til Besvarelse. Tillige meddeles der dem de fornødne Oplysninger af Sagens Aktstykker og fastsættes en Frist til Erklæringens Afgivelse. Anse de yderligere Oplysninger fornødne, kunne de derom henvende sig til Retten.

Vil Foretagelsen af et Syn eller skøn medføre Tilintetgørelse eller Forandring af dets Genstand, bor så vidt muligt en Del af denne holdes udenfor Undersøgelsen. Lader dette sig ikke gore, bor Syns- eller Skønsmændenes Antal ikke være under to.

De gældende Regler om Obduktionsfor- retninger blive fremdeles stående ved Magt.

§ 124.

Hvor Erklæring afgives af to eller flere Syns- eller Skønsmænd, bor, hvis Mændene

ikke ere enige, hver enkelt's Mening fremgå af Erklæringen.

Afhørelse af Syns- og skønsmænd sker efter Reglerne om Afhørelse af Vidner: dog kunne mændene som Regel overvære hverandres såvelsom Vidners Afhørelse, og det kan af Retten tilstedes dem at rådføre sig med hverandre, forinden de svare.

I Henseende til Syns- og Skønsmænd Mødepligt finde Reglerne i 8 101 og 103 tilsvarende Anvendelse.

§ 125.

Syns- og Skønsmænd have at bekræfte deres Syn eller skøn med Ed eller, under de i § 110 angivne Betingelser, med en på Ære og Samvittighed afgiven Forsikring. Udenfor Domsforhandling finder saadan Bekræftelse dog kun Sted, naar Mandenes Erklæring eller Forklaringer må ventes at skulle benyttes som Bevis under Domsforhandling uden personligt Møde af Mændene under denne; i så Fald skal et Retsvidne så vidt muligt tilkaldes, overensstemmende med § 68, såfremt en særlig Retskriver ikke er til Stede. Er Syn eller skøn afgivet i Henhold til en almindelig Beskikkelse hertil, bortfalder Bekræftelsen. Denne gaar ud på, at mændene have udført deres Hverv og afgivet deres Erklæring eller Forklaringer efter Samvittighed og bedste Overbevisning.

§ 126.

At Syn eller Skøn har fundet Sted, udelukker ikke fornyet Syn eller Skøn over samme Genstand ved de samme eller andre mænd.

§ 127.

Naar en Syns- eller skønsmand uden lovligt Forfald udebliver fra Retsmøde eller uden lovlig Grund vægrer sig ved at udføre Hvervet eller undlader at foretage noget, som Påhviler ham i Anledning af dette, eller vægrer sig ved at svare på de Spørgsmål, som stilles til ham i Retten, eller ved at bekræfte sin Erklæring eller Forklaring med Ed eller Forsikring, hvor sådant er foreskrevet, finde Reglerne i §§ 106 og 113 Anvendelse med de fornødne Lempelser.

7

§ 128.

Er der Tvivl om en Sigtets Tilregnelighed, kan Retten ved Kendelse bestemme, at han skal indlægges på et Sygehus eller en Sindssygeanstalt til nærmere undersøgelse, naar Lægekyndige — efter Omstændighederne Sundhedskollegiet — erklære sig derfor.

§ 129.

Til Understøttelse under Efterforskningen kan Politimesteren, naar Omstændighederne ikke tillade Opsættelse, lade foretage Syns- eller skønsforretninger ved Mænd, som han selv tilkalder, samt afkræve disse ubeediget Erklæring angående Forretningens Resultat. Ere de Pågældende ikke beskikkede med almindelig Bemyndigelse til Foretagelsen af sådant Syn eller skøn, ere de dog kun pligtige at efter komme Kaldelsen, naar Forretningen skal foretages og Erklæringen afgives i den Politikres, i hvilken de bo. Udebliver eller vægrer nogen således tilkaldt Syns- eller skønsmand sig ved at efterkomme Kaldelsen, kan Politimesteren pålægge ham en bøde til Politikassen af indtil 29 Kr., at udrede inden 8 Dage, og, naar Sagen er as sær Vigtighed, endog om fornødent lade ham afhente med Magt. Politimesteren har dog snarest muligt at henvende sig til Retten om Varetagelse af det videre fornødne i Anledning af Forretningen, og det står da de Pågældende frit for, i Overensstemmelse med § 200 for Retten at forebringe deres mulige Klager over formentlige Overgreb fra Politimesterens Side.

§ 130.

Udmeldte Syns- og Skønsmænd erholde, forsåvidt Udførelsen af det dem pålagte Hverv eller deres Moder for Retten i Anledning deraf gøre det nødvendigt for dem at rejse mere end $\frac{1}{3}$ Mil fra deres Hjem, dels Godtgørelse for Udgifterne derved, beregnet efter 2den Klasses Takst for Rejse på Jernbane, efter 1 ste Klasses Takst for Rejse på Dampskib og iøvrigt med 2 Kroner for hver løbende Mil, dels i Tærepenge 2 Kroner, naar Fraværelsen fra Hjemmet ikke varer 4 Timer, og ellers 6 Kroner med Tillæg af 3 Kroner for

hver N Timer, de udover 12 Timer ere fraværende fra Hjemmet. Der tilkommer dem derhos Godtgørelse for andre Udlæg og sportelmæssig Betaling for deres Forretning. Har denne udkrævet særlig Møje eller Tidsanvendelse, kan Retten forhøje Betalingen efter sit skøn.

Udenfor de nævnte Betalinger må Syns- og Skønsmænd under den i Straffelovens § 117 bestemte Straf intet modtage af Parterne for deres Forretning.

Syns- og Skønsmændene kunne ved Udmeldelsens Forkyndelse for dem forlange fornødent Forskud på Godtgørelsen for Rejseudgifter såvelsom på de dem forinden deres Mode for Retten tilkommende Tærepenge. Iøvrigt blive de dem tilkommende Beløb at udbetale ved Rettens Foranstaltning.

§ 131.

De om Vidner givne Regler skulle med de Lempelser, der følge af Forholdets Natur, anvendes på Syns- og Skønsmænd, forsåvidt ovenstående Forskrifter ikke ere til Hinder derfor.

Kapitel XIII.

Beslaglæggelse.

§ 132.

Ting, der antages at være af Betydning som Bevismidler eller at burde konfiskeres, eller som ved Forbrydelsen ere fravendte nogen, af hvem de kunne kræves tilbage, tages i Bevaring, hvor dette skønnes fornødent. Udleveres sådanne Ting ikke frivillig af den, i hvis Besiddelse de ere, eller kræves de tilbage af nogen, der frivillig har udleveret dem, kunne de beslaglægges overensstemmende med nedenstående Regler.

Skriftlige Meddelelser mellem Sigtede og de i § 99 nævnte Personer ere ikke Genstand for Beslaglæggelse, sålænge de ere i de sidstnævnte Personers Besiddelse, og disse ikke sigtes for Delagtighed i Forbrydelsen.

§ 133.

Beslutning om Beslaglæggelse tages af Retten. Politiet kan dog, hvor saadan Be^

slutning ikke uden Fare kan afventes, foretage en foreløbig Beslaglæggelse, men Beretning om denne må da uden Ophold og senest inden 24 Timer forelægges for Retten, der afgør, om Beslaglæggelsen skal opretholdes. Beslaglæggelse af et trykt Skrift, i Anledning af hvis Indhold Ansvar skal gøres gældende, kan kun ske efter Retskendelse.

§ 134.

Vilde Beslaglæggelse udsatte en ikke sigtet Person for Tab, bor den, naar Øjemedet derved kan antages tilstrækkelig sikret, undlades mod Løfte, med eller uden Sikkerhedsstillelse, om på Opfordring at forevise, fremlægge eller medbringe Tingen.

§ 135.

Den, der er i Besiddelse af Ting af saadan Art, som nævnt i § 132, kan det, forsåvidt han ikke er i noget Tilfælde, hvor Vidnepligt er udelukket, af Retten pålægges at forevise eller udlevere dem. Skal han mode som Vidne, kan det pålægges ham at medtage Tingen, naar han har vantaget sig dette (§ 134), eller det findes at kunne ske uden Udgift eller Besvær. Mod den, som vægrer sig ved eller undlader at efterkomme sådant Pålæg, kunne de bøder og Tvangsmidler anvendes, som ere hjemlede overfor Vidner, der vægre sig ved at svare. Anvendelse af det i denne Paragraf hjemlede Middel medfører ingen Indskrænkning i Adgangen til Ransagning efter næste Kapitel eller omvendt.

§ 136.

Embedsakter, som indeholde Oplysninger, der skønnes at være af Betydning for Sagen, kan Retten eller Påtalemyndigheden kræve meddelte, medmindre Hemmeligholdelse findes nødvendig i Statens Interesse, hvorefter Afgørelse træffes af vedkommende Minister. Meddelelsen kan ske i bekræftet Genpart: dog er Retten besøvet til at kræve Fremlæggelse af Originalen.

Om andre hos offentlige Myndigheder beroende Dokumenter kan Retten, naar det findes nødvendigt, ved Kendelse bestemme, at de skulle forevises eller udleveres til Benyttelse under

Sagen, selv om de måtte være givne i embedsmæssig Forvaring med det Formål, at Indholdet skal være hemmeligt.

Dog finde ved denne Paragraf Reglerne i 8 99 Nr. 1 og 3 tilsvarende Anvendelse.

§ 137.

Breve og andre Forsendelser, som ere rettede til eller antages at være bestemte for eller hidhøre fra Sigtede, kan det ved Rettens Kendelse pålægges Postvæsnet at tilbageholde og udlevere til Retten, naar Sigtelsen angår en Forbrydelse, som det efter Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge, og omstændighederne gøre det sandsynligt, at Indholdet bør beslaglægges. Undtagne fra saadan Beslaglæggelse ere Breve, som veksles mellem Sigtede og hans Forsvarer, forsåvidt dette følger af Reglerne i § 46.

I påtrængende Tilfælde kan Politiet pålægge Postvæsnets Embedsmænd at tilbageholdesådanne Forsendelser, indtil Rettens afgørelse fås, dog ikke for et længere Tids^ rum end tre Dage.

Under Betingelser svarende til dem, som ovenfor ere angivne, kan det pålægges Telegrafvæsnets Funktionærer henholdsvis at tilbageholde og meddele Retten eller foreløbig at tilbageholde Telegrammer.

§ 138.

Ting, som ere tagne i Bevaring, skulle snarest muligt nøjagtig optegnes og mærkes med Embedssegel eller på anden fyldestgørende Måde. Såvel Sigtede som den, i hvis værge Tingene vare, kan vedføje ydeligere Mærke, og der bør, såvidt det er muligt og kan ske uden Skade for Undersøgelsen, gives dem Lejlighed til at overvære Mærkernes Aftagelse. Den, i hvis værge Tingene vare, kan kræve Modtagelsesbevis.

§ 139.

Det første Gennemsyn af Papirer, som beslaglægges, såvelsom Åbning af Breve og andre lukkede Dokumenter skal, naar Vedkommende ikke samtykker i Afvigelse herfra, iværksættes af Retten; er ingen særlig Rets

skriver til Stede, skal såvidt muligt Retsvidne tilkaldes overensstemmende med § 68. Forsåvidt det er muligt og kan ske uden Stede for undersøgelsen, skal der gives Sigtede og andre Vedkommende Lejlighed til at være til Stede.

Kan som følge heraf Gennemsyn af Papirer ikke finde Sted straks ved Beslaglæggelsen, blive de foreløbig at forvare i forsejlet Omslag.

§ 140.

Retten drager Omsorg for, at de af Posteller Telegrafvæsnet udleverede Forsendelser eller Telegrammer, hvis Åbning ikke findes nødvendig, eller hvis Indhold viser sig at være uden Betydning for Sagen, eller den Tel af Indholdet, som måtte være Sagen uvedkommende, befordres videre efter sin Bestemmelse, samt at Underretning om, hvad der boldes tilbage, meddeles Vedkommende, såsnart det kan ske uden Skade for Undersøgelsen. Under samme Betingelse skal Underretning gives, naar private Dokumenter ere udleverede i medfør af § 136, 2. Stykke.

§ 141.

Ting, som ere fravendte nogen ved en Forbrydelse, eller ere Udbyttet as sådanne Ting, blive, senest naar Sagen er endelig sluttet, at udlevere rette Vedkommende. Andre Ting, som ere beslaglagte for at tjene som Bevismidler, skulle tilbagegives, naar de ikke længere behøves. Den, som er interesseret i Tilbagegivelsen, kan derom æske Kendelse.

Kapitel XIV. Ransagning.

§ 142.

Ransagning af en Sigtets Bolig eller andre Rum, Gemmer eller Person for at søge efter Spor af Forbrydelsen eller efter Ting, som ere Genstand for Beslaglæggelse, kan finde Sted, naar

'1) Sigtelsen angår en Forbrydelse, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge, eller

2) der foreligger påviselig Grund til at antage, at Spor af Forbrydelsen eller bestemte Ting, som kunne beslaglægges, der dille være at sinde.

§ 143.

Ransagning i foranførte øjemed af en ikke Sigtets Bolig, Rum eller Gemmer kan finde Sted, naar Sagen

1) angår en Forbrydelse, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer overanklageren at forfølge,

og derhos

2 a) Forbrydelsen er begået, eller Sigtede er pågreben i Boligen eller Rummet eller har betrådt samme, medens han forfulgtes på frisk Gerning eller friske Spor, eller

d) der i øvrigt foreligger påviselig Grund til at antage, at Spor af Forbrydelsen eller bestemte Ting, som kunne beslaglægges, der ville være at finde, eller o) naar Ransagningen omfatter en Samling af Huse, som udgør en By eller en større afgrænset Del af en By eller et Sogn. Ligeledes kan Ransagning af Andenmands Person finde Sted, naar Sagen angår en Forbrydelse af den foran under 1) nævnte Art, og der er påviselig Grund til at antage, at det eftersøgte findes hos ham.

§ 144.

Udenfor de i de foregående to Paragrafer fastsatte nærmere Betingelser kan Ransagning i foranførte Øjemed finde Sted af Hus eller Rum, som efter sin Bestemmelse er tilgængeligt for alle og enhver, eller som står under Politiets særlige Tilsyn, eller hvori der drives Pantelånerforretning eller saadan Handel, som omhandles i §§ 49 til 51 i Lov om Håndværks- og Fabrikdrift m. m. af 29. December 1857.

§ 145.

Ransagning, hvori den, hos hvem den stal iværksættes, ikke udtrykkelig samtykker, kan som Regel kun finde Sted ifølge Retskendelse.

Uden foregående Retskendelse kan Ransagning, være sig hos Sigtede eller Andenmand, foretages af Politiet:

1) i de Tilfælde, der omhandles i foregående Paragraf,

2) naar de Betingelser foreligge, som ere angivne i § 143, 1 og 2, a og d, og der er øjensynlig Fare for, at øjemedet med Ransagningen vilde forspildes, hvis Retskendelse skulde afventes.

Har Ransagning uden Retskendelse fundet Sted hov en Mistænkt, imod hvem forfølgning ikke tidligere var begyndt, skal Beretning derom indgives til Retten inden 24 Timer.

Om Politiets Beføjelse til at ransage dens Person, som anholdes, gælder derhos Reglen i § 159.

§ 146.

Naar Retskendelse om Ransagning ikke skal iværksættes af Retten selv, skal det i Kendelsen angives, ved hvem Iværksættelsen skal ske.

Udenfor påtrængende Tilfælde bør Iværksættelse af Ransagning kun, hvor Vedkommende samtykker, overlades til Politiets underordnede Betjente.

Ved enhver Ransagning skulle såvidt muligt to uberygtede mænd tilkaldes som Vidner. Enhver er indenfor en Afstand af $\frac{1}{4}$ Mil fra sin Bopæl Pligtig at efterkomme saadan Kaldelse: den, som uden lovligt Forfald vægrer sig, ifalder en bøde fra 2 til 20 Kr.

§ 147.

Den, hvis Bolig, Rum eller Gemmer stal ransages, stal opfordres til at overvære Forretningen: er han fraværende, skal en Husfælle eller Nabo tilkaldes, naar dette kan ske uden Ophold.

Forinden Ransagning påbegyndes, skal Rettens Kendelse oplæses eller forevises, eller, hvor ingen Kendelse foreligger, øjemedet betydes.

Eftersøges bestemte Ting, bor, forinden

Ransagning påbegyndes, Vedkommende opfordres til at udlevere eller påvise samme.

Forefindes ved Ransagningen Ting, som skønnes at burde beslaglægges, forholdes med dem, som bestemt i foregående Kapitel. Med Hensyn til Papirer iagttages Reglerne i § 139.

Om Ransagning, der ikke iværksættes af Retten og tilføres Retsbogen, affattes en Beretning, der medunderskrives af Vidnerne.

Bliver Ransagningen uden Resultat, skal skriftlig Bevidnelse herom på Forlangende meddeles den Pågældende.

§ 148.

Ved Ransagnings Iværksættelse blive endvidere følgende Regler at iagttage:

Al den Skånsel og Varsomhed, som Øjemedet tilsteder, skal udvises.

Ved Nattetid bor Ransagning kun foretages, naar Øjemedets Opnåelse afhænger deraf.

Åbning med Magt af lukkede Adgange eller Gemmer bor kun sinde Sted, naar en Opfordring om at åbne har vist sig frugtes^ los, eller der Ingen er tilstede, til hvem den lan rettes.

Personlig Ransagning af en Kvinde skal ske under tilbørligt Hensyn til, at Blufærdigheden ikke krænkes, i fornødent Fald ved ærbare Kvinder og da ikke i Overværelse af Mænd, medmindre en dermed forbunden Synsforretning udkræver det.

Kapitel XV.

Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten.

§ 149.

Den Sigtede, som besinder sig på fri Fod, er pligtig efter lovlig Indkaldelse personlig at mode for Retten til Afhørelse og i øvrigt, naar Loven kræver hans nærværelse. Udeblivelse uden oplyst lovligt Forfald, kan efter de nærmere i Loven givne Regler medføre Anholdelse, Fængsling, Beslaglæggelse af Formuen eller Sagens

Pådommelse i Sigtedes Fraværelse.

8

§ 150.

Sigtede er ordentligvis pligtig at møde for den Ret, ved hvilken Tiltale er rejst eller Forundersøgelse indledet.

Foregår Forundersøgelse, eller er Tiltale i en Politisag rejst, ved en anden Underret end den, i hvis Kreds Sigtede bor eller opholder sig, kan dog Retten, naar Sigtede begærer det eller udebliver, bestemme, at han skal møde til Afhørelse ved Undersøgelsesretten i den Kreds, hvor han bor eller opholder sig.

Hvor Sigtedes Helbredstilstand gør dette nødvendigt, bliver Retten at sætte på sådant Sted, som Omstændighederne udkræve.

Retten bestemmer Indkaldelsesvarslet, hvor Loven ikke indeholder Forskrift herom.

§ 151.

Forsåvidt Sigtede ikke under Mode for Retten af denne har fået Pålæg om yderligere Mode til bestemt Tid og Sted, bliver han at indkalde til Retsmøde ved en efter Reglerne i Kap. IX forkyndt skriftlig Til^ sigelse, der, hvor ikke andet er bestemt, udgår fra den Ret, for hvilken Modet stal finde Sted.

Foruden Sigtedes Navn og hvad der i øvrigt hører til hans nøjagtige Betegnelse, Sted og Tid for Modet, det Varsel, som skal gives, samt Bemærkning om følgerne af Udeblivelse uden oplyst Forfald, stal Tilsigelsen, første Gang Sigtede indkaldes i en Sag, angive, hvorpå Sigtelsen gaar ud. I Indkaldelse til Mode under Domsforhandling (Stævning) bliver Sagen at betegne ved Henviisning til Anklageskriftet.

§ 152.

Sigtede, som moder eller fremstilles for Retten til Afhørelse, adspørges først om Navn, Alder, Stilling, samt Bopæl og andet, som findes fornødent til Oplysning om hans Identitet.

Efter dernæst at have gjort Sigtede bekendt med den imod ham rettede Sigtelse, spørger dømmeren ham, hvorvidt han erkender dens Rigtighed. dømmeren skal fremdeles give

ham Lejlighed til at forklare sig om de Forhold, som Sigtelsen angår, og til at udtale sig om de ved Vidneforklaringer eller på anden Måde imod ham fremkomne Bevisligheder.

§ 153.

Sigtede fremstilles i Retten fri for Bånd.

Ingen Tvang må anvendes imod en Sigtet, der vægrer sig ved at svare i det Hele eller på enkelte Spørgsmål, eller som hindrer Afhørelsen ved forskilt Afsindighed eller på lignende Måde. Kan sådant Forhold medføre Sagens Forhaling eller vanskeliggøre Forsvaret, bor dømmere gøre ham opmærksom derpå: se endvidere § 312.

§ 154.

Under Afhørelsen skal dømmere tiltale Sigtede med Ro og værdighed. Spørgsmålene til ham bor være bestemte, tydelige og således stillede, at det er ham klart, hvad han bekræfter eller benægter ved sine Svar, og intet Spørgsmål må fremsattes således, at Noget, der er benægtet eller ikke vedgået, forudsættes som tilstået.

kofter, urigtige Foregivender eller Trusler må ikke anvendes. Ej heller må afhøringen forlænges i det øjemed at fremskaffe en Tilståelse.

Det er ikke Sigtede tilladt at rådføre sig med en Forsvarer angående den umiddelbare Besvarelse af de ham gjorte Spørgsmål.

Kapitel XVI. Anholdelse.

§ 155.

Naar en Mistænkt, som befinder sig på fri Fod, er udebleven efter behørig Indkaldelse uden oplyst lovligt Forfald, kan Retten beslutte hans Anholdelse. I Politisager kan Anholdelse af denne Grund dog kun finde Sted, naar det i Tilsigelsen eller under Mode for Retten er betydet ham, at han må mode personlig og i Udeblivelsestilfælde må vente at blive anholdt.

§ 156.

Uden foregående Indkaldelse kan Retten beslutte en Mistænks Anholdelse,

1) naar den Pågældende er en Person, der strejfer om uden Midler til lovligt Underhold, eller som ikke har Bolig eller dog varigere Opholdssted i Riget, eller er en Ubekendt, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger haves eller kunne fremskaffes, og

2) forsåvidt Mistanken angår et Forhold, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge, eller nogen af de i denne Lovs § 31 under F, i, !i og l eller i Straffelovens § 180 eller i Søløv af 1. April 1892 §§ 291, 1ste P. og 298, 1ste Stk., nævnte Forbrydelser, naar det, om end Betingelserne for Afsigelse af Fængslingskendelse ikke fuldstændig måtte være til Stede, efter Omstændighederne skønnes

fornødent at sikre den Pågældendes foreløbige Tilstedeblivelse eller Afsondring fra Samkvem med andre.

§ 157.

Anholdelsesbeslutningen tilføres Retsbogen strax, eller såsnart ske kan, med en så nøjagtig Betegnelse af den Pågældende som muligt samt Angivelse af Sigtelsens Genstand, i det mindste i Almindelighed, og Grunden til Anholdelsen. Udskrift stal på Forlangende meddeles den Anholdte inden 24 Timer.

Ved Pågribelsen eller såsnart det kan ske, stal Beslutningen med tilhørende Begrundelse oplæses eller forevises for den Anholdte.

§ 158.

Er der Grund til at frygte for, at øjemedet vilde forspildes ved Ophold for at fremskaffe Rettens forudgående Beslutning, kan Politiet uden saadan foretage Anholdelse af de i § 156 Nr. 1 betegnede Personer, naar de mistænkes for at have begået en Forbrydelse, der er offentlig forfølgning undergiven, og af andre Personer, naar de træffes under Udførelsen af en Forbrydelse og ikke ville afstå fra deres forbryderiske Pirken, eller der er bestemte

Grunde til at mistænke dem for nogen af de i § 156 Nr. 2 omtalte Forbrydelser.

Samme Beføjelse har enhver anden, naar den Pågældende træffes i Udførelsen af en Forbrydelse eller på friske Spor.

Finder Oprør eller den i Straffelovens § 103 ommeldte Forbrydelse Sted, eller udøves den i Straffelovens § 87 ommeldte Forbrydelse af en samlet Mængde, eller er Drab eller betydeligere Legemsbeskadigelse påfulgt i Slagsmål, i hvilket flere have deltaget, og Omstændighederne ikke umiskendelig udpege den eller de Skyldige, kan Politiet anholde enhver, der træffes i den samlede Mængde eller indviklet i Slagsmålet, og som ikke straks formår at rense sig for Mistanken om strafbar Deltagelse.

§ 159.

Ved en Anholdelses Iværksættelse skal der gås frem med så megen Skånsel mod den Pågældende, som øjemedet tillader.

Genstande, som kunne benyttes til Vold eller Undvigelse, kunne fratages den Pågribne, og personlig Ransagning kan sinde Sted, naar der er Grund til at formode, at han har sådanne Genstande hos sig.

§ 160.

Ransagning af Hus for at eftersøge den, som skal anholdes, kan foretages, naar der er Grund til at antage, at han holder sig skjult der, i Andenmands Hus dog kun under Betingelser, svarende til de i § 143 angivne,

medmindre der efter Husets Bestemmelse tilstedes Enhver Adgang til det.

Saadan Ransagning kan foretages af Politiet uden Retskendelse:

1) naar en Person eftersættes, der er truffen i udførelsen af Forbrydelsen eller på friske Spor, eller som er undvegen efter at være pågreben;

2) og ellers, naar der er Grund til at antage, at Øjemedet vil forspildes, hvis Kendelse skal afventes, og navnlig, at en blot Bevogtning af Huset så længe vil være utilstrækkelig.

Udenfor disse Tilfælde udkræves Retskendelse, medmindre den Pågældende udtrykkelig frafalder Krav herpå. I øvrigt finde

Ved disse Ransagninger Reglerne i §§ 145— 148 Anvendelse.

§ 161.

Enhver, der anholdes, stal senest inden 24 Timer fra Pågribelsen at regne stilles for Retten, medmindre han forinden loslades. Klokkeslettet, da Fremstillingen fandt Sted, stal anføres i Retsbogen. Kan han ikke straks føres for Retten, sørger Politiet for den fornødne midlertidige Bevogtning på den muligt lempelige Måde. Er Anholdelsen iværksat af en Privat, og den Anholdte ikke straks kan sores for Retten, skal Anholderen uophødelig foranstalte den Anholdte afleveret til Politiet, som afkræver Anholderen nøjagtig Forklaring om det forefaldne og pålægger ham, hvis det ikke straks loslader den Anholdte, at møde ved Fremstillingen for Retten.

§ 162.

I Retsmødet skal den Anholdte høres om Sigtelsen. For det Tilfælde, at den Anholdte fremstilles for en anden Ret end den, som har taget Beslutning om Anholdelsen, må der af denne være forget for, at de fornødne Oplysninger stå til den førstnævntes Rådighed, enten ved direkte Tilsendelse eller ved Overlevering med fornødent Pålæg til den Politiembedsmand, som fik det Hverv at iværksætte Anholdelsen,

§ 163.

Har Anholdelse fundet Sted for en Handling, for hvilken fængsling er udelukket, skal den Anholdte sættes på fri Fod, naar det i §§ 161 og 162 ommeldte Retsmøde er sluttet.

§ 164.

Har Anholdelse fundet Sted for en Handling, for hvilken fængsling ikke er udelukket, og findes Anholdte ikke at kunne loslades straks, kan Retten enten ved Kendelse beslutte, at han stal fængsles, eller, naar der på Grund af de foreliggende Oplysningers Utilstrækkelighed eller af anden Grund ikke findes Føje til straks at

afsiges fængslingskendelse eller Retten ifølge

§ 168 mangler Beføjelse hertil, beslutte, at han foreløbig stal forblive under Anholdelse. Det samme finder Anvendelse, hvor den Pågældende er mødt uden foregående Anholdelse.

Beslutningen tilføres Retsbogen under lagttagelse af Reglerne i § 157: med Hensyn til Bevogtningen iagttages Reglen i § 161.

§ 165.

Senest inden 3 Gange 24 Timer efter Slutningen af det Retsmøde, hvori den i § 161 omhandlede Fremstilling fandt Sted, skal enten den under Anholdelse Forblevne loslades, eller Kendelse afsiges om Fængsling eller anden endelig Forholdsregel.

I de nævnte 3 Gange 24 Timer skal der, så vidt det i dette Tidsrum er muligt, søges tilvejebragt enhver Oplysning af Betydning for Spørgsmålet, om Sigtede bor Fængsles. Der stal gives Sigtede Lejlighed til at angive de Oplysninger, som han i sin Interesse ønsker tilvejebragte.

I Stedet for den i § 164 nævnte Forholdsregel blive med tilsvarende Begrænsning de i §§ 172 sf. nævnte Forholdsregler og navnlig Løsladelse mod Sikkerhed, indtil endelig Bestemmelse træffes, at anvende under de der angivne Betingelser og nærmere Bestemmelser.

Kapitel XVII. Fængsling.

§ 166.

Fængsling kan kun sinde Sted i Kraft af en Retskendelse: en saadan kan først afsiges, efter at den Pågældende er hørt for en Ret angående Sigtelsens Genstand, medmindre det forhindres ved hans Ophold i Udlandet eller Sygdom eller lignende Omstændighed.

§ 167.

fængsling i Anledning af Mistanke for en Forbrydelse, hvorfor Straffen skønnes at ville blive højere end bøder eller simpelt Fængsel, kan af Retten besluttes:

1) naar den Mistænkte er en Person, der strejfer om uden Midler til lovligt Underhold, eller som ikke har Bolig eller dog varigere Opholdssted i Riget, eller er en Ubekendt, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger have eller kunne fremskaffes,

2) naar Mistanken angår en Forbrydelse, hvis forfølgning er henvist til Overanklageren eller nogen af de i denne Lovs § 31 under ^, ^, k og l eller i Straffelovens § 180 eller i Søløv af 1. April 1892 §§ 291, 1ste P. og 298, 1ste Stk. nævnte Forbrydelser, og der enten

u) på Grund af Sagens Beskaffenhed og den Mistænktes Forhold er Føje til at frygte for, at han vil unddrage sig Ansvar ved at flygte eller skjule sig, eller b) efter Sagens Omstændigheder er særlig Grund til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen ved at fjærne Gerningens Spor eller påvirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forklaring eller på anden lignende Måde, eller

e) er særlige Grunde til at frygte for, at han vil gentage eller fortsætte sin forbryderiske Virksomhed, eller 6) der foreligger Omstændigheder, som give særlig Grund til at befrygte, at Sigtede vil udeblive fra Domsforhandling, hvortil han er indkaldt.

Forsåvidt Fængsling besluttet under Efterforskning, fastsetter Retten i Forbindelse med Fængslingen en bestemt Tidsfrist, — der dog efter Begæring fra Påtalemyndigheden af Retten kan forlænges — inden hvis Udløb Forundersøgelse må begæres eller Tiltale rejses.

Fængsling kan endelig besluttet, naar den anses nødvendig for at hindre en Perfon, som sigtes for det i Straffelovens F 299 ommeldte Forhold, i at bringe sin Trusel til udførelse.

§ 168.

Under Efterforskning kan fængsling besluttet af en hvilkensomhelst Under^ søgelsesret, for hvilken Tiltalte er fremstillet. Ellers tages Beslutning om Fængsling af den

Ret, ved hvilken Forundersøgelse er indledet eller Tiltale rejst (jfr. § 254, 1ste Stykke), eller for hvilken Sagen er indanket. Naar Sigtede er anholdt, og det antages, at han ikke så betimeligt vil kunne fremstilles for den nævnte Ret, at Fængslingskendelse der kan blive afsagt inden Udløbet af den Frist, i hvilken en Perfon kan forblive under Anholdelse, kan Fængslingskendelse afsiges af en hvilkensomhelst Undersøgelsesret, for hvilken han fremstilles. Af Kendelsen og det i den Anledning Retsbogen tilførte tilstilles der i så Fald den Ret, ved hvilken Sagen svæver, Udskrift.

§ 169.

Fængslingskendelsen stal, foruden Sigtedes Navn og den i øvrigt nøjagtigst mulige Betegnelse af ham, angive Sigtelsens Genstand og de Grunde, hvorpå Fængslingen støttes. Udskrift meddeles på Forlangende den Fængslede inden 24 Timer.

Er Sigtede til Stede i Retten ved Kendelsens Afsigelse, oplæses den for ham. Er han ikke til Stede, overgives en Udskrift af Retsbogen Politiet til Iværksættelse. Ved denne sinde Reglerne i §§ 157, 159 og 160 tilsvarende Anvendelse.

§ 170.

Er Fængslingskendelsen afsagt, uden at den Fængslede har været hørt angående Sigtelsen, stal Afhørelse for Retten sinde Sted inden 24 Timer efter Pågribelsen eller Indbringelsen i Riget, eller efter at Hindringen for hans Fremstilling er ophørt, jfr. § 162.

Den Fængslede hensættes såvidt muligt i Varetægtsfængslet på det Sted, hvor Sagens første Behandling

foregår. Om hans senere Henbringelse til andet Varetægtsfængsel tager vedkommende Rets Formand Beslutning.

§ 171.

Den Fængslede er undergivet de Indskrænkninger, som ere nødvendige til Sikring af Fængslingens øjemed eller til Opretholdelse af Fængselsordenen. Særlig fastsættes fol-

gende Regler med Hensyn til Sigtedes Behandling:

1) Hvorvidt Andre end de ved Fængslet Ansatte skulle have Adgang til Fangen, beror på Rettens Formand, jfr. dog med Hensyn til Forsvarere §46. Tilladelse til, med de Indskrænkninger, som Fængselsordenen kræver, og under sådant Opsyn, som Rettens Formand finder fornødent, at modtage Besøg af en Læge eller Præst efter eget Valg, af Slægtinge eller af Personer, som stå i Forretningsforhold til Fangen, eller med hvem han ønsker at rådføre sig, bor kun nægtes, naar Omstændighederne give Grund til at frygte, at deraf vil opstå Skade for Undersøgelsen.

2) Om det skal tillades Fangen at afsende og modtage Breve, beror på Rettens Formand, jfr. dog med Hensyn til Forsvarere F 46. Tilladelse bor kun nægtes, naar Rettens Formand, efter at have læst Brevet, finder enten, at der kan være Grund til at befrygte, at dets Afsendelse eller Udlevering vil være til Skade for Undersøgelsen, eller at dets Afsendelse vilde indeholde et Retsbrud. Afsendes eller udleveres Brevet ikke, bor der uden Ophold gives henholdsvis den fængslede eller Afsenderen Underretning derom. Afsendelse af lukkede Skrivelser til Ret eller Øvrighed kan ikke nægtes Fangen.

3) Varetægtsfanger have Ret til at anskaffe sig Bøger, Blade, Skrivematerialier o. lign. samt i det Hele at sysselsætte sig, alt dog med de Begrænsninger, som følge af Fængslingens Øjemed og Fængselsordenen. Denne Ret kan kun betages en Fange, naar han har forskyldt det som discipliner Straf.

4) Det kan, udenfor Tilfælde af disciplinær Straf, ikke formenes en Varetægtsfange ved egne eller Andres Midler at forskaffe sig anden og bedre Kost end den almindelige Fængselskost, forsåvidt sådant kan ske, ilden at Fængselsordenen derved forstyrres. Med samme begrænsning er Fangen berettiget til at benytte andre Klæder end den almindelige Fangedragt.

5) Legemlig Revselse må ikke anvendes som discipliner Straf på Varetægtsfanger.

6) Hverken Arrestforvareren eller andre Personer må benyttes til at udforske Fangen.

nærmere Regler om Fængselsordenen fastsættes ved kongelig Anordning under lagttagelse af det i nærværende Paragraf foreskrevne.

Klager over utilbørlig Behandling i Fængslet kunne forebringes for Retten i Overensstemmelse med Reglerne i § 200. I hvert Fangerum stal findes Opslag, indeholdende de væsentligste Bestemmelser i Fængsels-Reglementet og navnlig de i denne Paragraf givne Regler.

§ 172.

Er Sigtede under 18 År, bliver han, forsåvidt det efter Sigtelsens Genstand, Sigtedes Personlighed og de forhåndenværende Forhold lader sig gore, efter Rettens Beslutning, i Stedet for at Fængsles, at sætte under Tilsyn af pålidelige Personer, forældre eller Andre. Naar Forældre eller Andre fremsætte Ønske om, at en saadan Sigtet må betros til deres Tilsyn, kan Retten, om det findes nødvendigt, knytte Indvilgelse heri til den Betingelse, at Sikkerhed stilles af de Pågældende overensstemmende med Reglerne i §§ 173 og 174.

I andre Tilfælde kan, hvor sådant må anses for tilstrækkeligt til Formålets Opnåelse, i Stedet for Fængsling efter Rettens Beslutning anvendes Bevogtning i Hæmmet, efter Omstændighederne efter Sikkerhedsstilling for det hertil sandsynlig medgående Beløb, Tilhold om ikke uden dømmers Tilladelse at forlade et anvist

Opholdssted eller en bestemt Kreds, Pålæg om til bestemte Tider at fremstille sig for Politiet, Beslaglæggelse af Pas eller andre Legitimationsdokumenter, eller Sikkerhedsstillelse efter de nærmere Regler i efterfølgende Paragrafer.

§ 173.

Sikkerhedsstillelse kan ikke træde i Stedet for Fængsling, naar den i F 167 Nr. 2 d nævnte Fængslingsgrund er forhånden.

I de i § 167 Nr. 1 og 2 a nævnte Tilfælde stal Fritagelse for Fængsling tilstedes, naar Formålet må antages tilstrækkelig betrygget ved, at Sikkerhed stilles for, at Sigtede vil mode i Retten til enhver For-

handling i Sagen efter behørig Indkaldelse samt indfinde sig til dommens Fuldbyrkelse, hvis den gaar ham imod. Det påhviler i så Fald Sigtede at opgive Bolig eller Ovholdssted i Kongeriget, hvor alle Forkyndelser til ham kunne ske.

I det i § 167 sidste Stykke ommeldte Tilfælde tilstedes Fritagelse for Fængsling, naar det findes tilstrækkeligt, at Sikkerhed stilles for, at Sigtede vil undlade den Virksomhed, som frygtes, indtil dommen, hvis den gaar ham imod, kan fuldbyrdes.

§ 174.

Sikkerheden, hvis størrelse i det enkelte Tilfælde fastsattes af Retten, stilles ved Overlevering af rede Penge eller gode værdipapirer, der på Forlangende, eller naar det af dømmere findes hensigtsmæssigt, blive at opbevare i Nationalbanken eller vedkommende Amtstue, eller ved Selvskyldnerkaution af en eller flere i Kongeriget bosatte vederhæftige Mænd.

§ 175.

Den, af hvem Sikkerhed stilles, skal herom underskrive en Erklæring, hvori den eller de Forpligtelser, indtil hvis Opfyldelse Sikkerheden hæfter, og ved hvis Misligholdelse den forbydes, ere angivne.

Hvorvidt en stillet Sikkerhed bør være forbrudt, afgøres ved Kendelse, efter at der så vidt muligt er givet de Vedkommende Lejlighed til at udtale sig. Det forbrudte Beløb tilfalder Statskassen. Tog blive først Sagens Omkostninger og den Forurettedes Erstatningskrav deraf at dække, forsåvidt Dækning derfor ikke kan fås på anden Måde.

Er Sikkerheden forbrudt som Følge af Sigtedes Undvigelse eller Udeblivelse fra Mode, kan Retten, naar Sigtede inden en Måned efter den Dag, da han er undvegen eller skulde være mødt, frivillig fremstiller sig eller pågribes, helt eller delvis eftergive Sikkerhedens Forbrydelse, dog at den hæfter for alle Udgifter, som ere bevirkede ved Undvigelsen eller Udeblivelsen.

§ 176.

Beslutning om fængsling eller Forholdsregel, der troeder i Stedet for fængsling, kan af Retten til enhver Tid omgøres.

§ 177.

Ten anordnede fængsling bortfalder, naar forfølgning frafalder, eller Sigtede frifindes. Erklæres i sidstnævnte Tilfælde Appel, inden Løsladelsen er iværksat, bliver det dog på dertil fra Påtalemyndighedens Side given Anledning ved Kendelse af Retten at bestemme, om Løsladelse skal finde Sted.

Fængslingen ophæves ved Rettens Beslutning, naar i løbet af Undersøgelsen de Grunde, hvorpå den støttedes, bortfalde, og Grunde til fængsling ved en ny Kendelse ikke ere forhånden.

Er Fængslingen besluttet i Henhold til § 167 Nr. 2 b., bliver den at ophæve, så snart Undersøgelsen i pågældende Retning er sikret, i hvilken Henseende det fornødne hurtigst muligt stal iværksættes, eller senest naar den i fængslingskendelsen fastsatte, eventuelt af Retten forlængede, Frist er udløben. Dog kan Retten efter begæring af Påtalemyndigheden bevilge en yderligere kort Forlængelse af Fristen, såfremt det godtgøres, at det på Grund af uforudsete og væsentlige Hindringer har været umuligt betimelig at fremme Undersøgelsen.

I Sager, som påtales af Private eller ere af mindre Betydning, bor Fængslingen ophæves, naar Retten finder, at Sagen ikke fremmes med tilbørlig Hurtighed. Fremdeles bor fængsling ophæves, naar en Dom, hvorved kun en kortere Tids fængselsstraf er idømt, bliver påanket, og Fængslingens Forlængelse indtil Ankesagens Slutning vilde stå i åbenbart Misforhold til den Straf, som er eller kan ventes idømt.

I Henseende til Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel gælde de derom i særlig Lov givne Bestemmelser.

§ 178.

Forholdsregler, som af Retten ere anordnede istedetfor fængsling, bortfalde eller ophæves i de samme Tilfælde som fængsling.

Fremdeles ophører en stillet Sikkerhed at hæfte, naar Sigtede hensættes i fængsel, eller naar en Sigtet under 18 År sættes under andet Tilsyn end den Persons, hvem han mod Sikkerhed var betroet, samt naar den i Overensstemmelse med § 173 påtagne Forpligtelse er opfyldt, eller naar den, der er gået i Borgen, opsiges sit Forløfte ved at fremstille Sigtede for Retten eller under sådanne Forhold og med så langt Varsel, at der er Lejlighed og god Tid til at fængsle ham.

Indgået Forløfte ophører ligeledes, naar en afsagt Straffedom ikke fuldbyrdes, uagtet der hertil har været rigelig Tid og Opfordring.

§ 179.

Bestemmelse om Ophør af Fængsling eller om Anvendelse eller Ophør af Forholdsregler, som træde i Stedet for fængsling, eller om Forbrydelse af stillet Sikkerhed tages af den Ret, hvem det efter § 168 vilde tilkomme at afsige Fængslingskendelse.

Kapitel, XVIII.

Beslag på Sigtedes Formue og Forbud mod Foreninger og Skrifter.

§ 180.

Naar der i en under Landøret horende Sag er rejst Tiltale, men Sigtede har unddraget sig Sagens videre forfølgning, kan Retten på Overanklagerens Begæring, og efter at Forsvareren er hørt, ved Kendelse bestemme, at der stal lægges Beslag på den Formue, som han måtte besidde eller erhverve i Riget. Kendelsen forkyndes overensstemmende med Reglerne i § 88.

Oplyses det senere, at det var Sigtede umuligt at møde, kan Retten ophæve Beslag læggelsen.

§ 181.

Retten drager Omsorg for, at der bestilles en værge til at bestyre den beslaglagte Formue. At saadan Foranstaltning er truffen,

bliver at kundgøre ved Tinglæsning og ved Bekendtgørelse i Aviserne efter de om Umyndiggørelse gældende Regler.

værgen har at afgive Løfte om ikke at lade Sigtede tilflyde nogen Indtægt af Formuen. Ægtefælles og Børns Krav på Underhold af denne ophæves derimod ikke ved Beslaglæggelsen, ligesom Sigtede heller ikke er udelukket fra at råde over den beslaglagte Formue ved Testament.

§ 182.

Beslaglæggelsen ophæves:

- 1) naar Sigtede kommer til Stede,
- 2) naar Formuen på Grund af Sigtedes Død eller i følge de' i Fdgn. 11. September 1839 foreskrevne Regler tilfalder hans Arvinger,
- 3) naar forfølgning frafalder, eller Sagen ved Rettens kendelse afvises.

Den Ret, som har besluttet Beslaglæggelsen, tager Beslutning om Ophøret i de foran nævnte Tilfælde. Formuen med de under beslaglæggelsen vundne Indtægter og efter Fradrag af de hafte Udgifter udleveres derefter til Sigtede eller henholdsvis Arvingerne.

§ 183.

Beslaglæggelse på en Mistænks Gods til Sikkerhed for Sagens Omkostninger og Erstatningsansvar kan, hvor og i sådant Omfang, som Retten måtte finde det fornødent, finde Sted i følge Rettens Kendelse efter begæring af Påtalemyndigheden eller den ved Forbrydelsen Forurettede.

Beslaglæggelse medfører de samme Retsvirkninger som Arrest på Gods ifølge Loven om den borgerlige Retspleje.

§ 184.

Retten drager Omsorg for Beslaglæggelsens Iværksættelse. Med Heltsyn til denne samt de Forholdsregler, som blive at træffe for at sikre Beslaglæggelsens Retsvirkninger, gælde de i Loven om den borgerlige Retspleje givne Regler om Arrest på Gods, dog at særlig Sag til Stadfæstelse af Beslaglæggelsen bortfalder.

§ 185.

Beslaglæggelsen bortfalder, naar Forfølgning frafaldes, eller Sigtede frifindes, og den ophæves, naar den på Grund af senere fremsatte Indsigelser eller senere indtrufne Omstændigheder findes ikke at have Hjemmel. Beslutninger og Forholdsregler med Hensyn til Beslaglæggelsens Ophør træffes af den Ret, for hvilken Sagen er eller var tingfæstet. Med Hensyn til Krav på Erstatning for Beslaglæggelsen sinde Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje om Arrest på Gods Anvendelse med de fornødne Lempelser.

§ 186.

Med Hensyn til foreløbigt Forbud mod Foreninger i Henhold til Grl. af 28. Juli 1868 § 87 bliver det på nævnte Sted i Grundloven foreskrevne at iagttage.

Forbud mod Udbredelse af Skrifter, som efter Justitsministerens Befaling forfølges i Henhold til Lov af 3. Januar 1851 §§ 14 og 15, beslattes og foranstaltes iværksat på Overanklagerens Begæring af vedkommende Undersøgelsesret. Sag i den Anledning skal anlægges inden en Uge. Forbudet bortfalder, naar forfølgning ikke iværksættes inden den foreskrevne Frist, eller naar den frafaldes. Den i Lov af 3. Januar 1851 § 14 fastfattede Straf for dommens Overtrædelse gælder også for Overtrædelse af det foreløbige Forbud.

Tredie Afsnit.

Undersøgelse, forend Tiltale er

rejst, i Tager, som forfølges af Overanklageren eller Politiet.

Kapitel XIX.

Efterforskning.

§ 187.

Det påhviler Politiembedsmændene, naar iøvrigt Betingelserne derfor ere til Stede, af egen Drift og med størst mulige Hurtighed at efterforske alle strafbare Handlinger, som forfølges af det Offentlige, så snart der opstår rimelig Formodning om, at sådanne ere forøvede.

§ 188.

Udenfor Kjøbenhavn forer Overanklageren Overtilsyn med Politiets Efterforskning af de Forbrydelser, hvis Påtale hører under hans Virkekreds. Ligesom han som følge heraf kan give Politiet almindelige Forskrifter, således kan han også i de enkelte Tilfælde begære Oplysninger, stille Forlangender og, naar særegne Omstændigheder måtte opfordre dertil, selv handle i Politimesterens Sted. Det påhviler Politimesteren at gøre Indberetning månedlig til Overanklageren om alle foretagne Efterforskninger, endvidere naar tvivlsomme, eller særdeles vigtige Søragsmål opstå under Efterforskningen, samt i øvrigt naar det fordres.

I Kjøbenhavn er Politidirektøren, der i sin Efterforskningsvirksomhed er Justitsministeren umiddelbart underordnet, pligtig

10

at efterkomme alle lodlige Begæringer af Overanklageren, vedrørende Efterforskningen af de under sidstnævntes Virkekreds hørende Forbrydelser, samt at meddele de herhen hørende Oplysninger, som denne begærer; i særlige Tilfælde kan Overanklageren med Justitsministerens Billigelse overtage Ledelsen af Efterforskningen, og det underordnede Politi står da i fornødent Omfang under hans Befaling.

§ 189.

Anmeldelse fra Private om formentlig begåede Forbrydelser eller om Forhold, der vække Mistanke herom, gøres ordentligvis til Politiet. Tog kunne de også modtages af Overanklageren, som da ufortøvet tilstiller Politimesteren samme.

Anmeldelsen kan være skriftlig eller mundtlig: i sidste Fald stal Modtageren af samme opsætte skriftlig Beretning om den.

Naar dertil findes Grund, kan Politimesteren eller Overanklageren, forinden videre Skridt foretages, ved begæring til Undersøgelsesretten foranledige Anmelderen afhørt for Retten (jfr. § 195).

§ 190.

Er Sagens Påtale afhængig af Justitsministerens Befaling eller af en Opfordring fra en særlig offentlig Myndighed (jfr. § 32), skal Politimesteren bringe de ham tilkomne Oplysninger henholdsvis til Overanklagerens eller den særlige Myndigheds Kundskab, men i øvrigt ikke foretage yderligere Efterforskninger, forend Vedkommendes Befaling eller Opfordring foreligger.

Er en Lovovertrædelse, hvis offentlige Forfølgning er betinget af en Privats Begæring, kommen til Politimesterens Kundskab, men der er Grund til at antage, at den er den pågældende Private ubekendt, kan han gøre Meddelelse til denne, men foretager i øvrigt ingen Efterforskning, førend en udtrykkelig Begæring fra den Private foreligger. Indeholder en af den Private indgiven Anmeldelse om Forbrydelsen ingen saadan Begæring, skal han foranlediges til at give den fornødne Erklæring.

Ovenstående Regler udelukke dog ikke, at uopsættelige Efterforskningsskridt foretages, førend Befalingen, Opfordringen eller Begæringen foreligger, såfremt Gærningen må antages at være Vedkommende ubekendt, og Omstændighederne gøre det rimeligt, at Påtale vil blive begært (jfr. § 32).

§ 191.

Finder Politimesteren, at der mangler Grund til at foretage videre Skridt i Anledning af en indgiven Anmeldelse eller en fremsat Begæring om forfølgning, skal han på Forlangende meddele en skriftlig Erklæring om sin Vægning, og om denne er grundet på, at den formentlige Lovovertrædelse ikke antages at være Genstand for offentlig forfølgning, eller på Anmeldelsens utilstrækkelige Grundlag.

Den, som har indgivet Anmeldelsen eller fremsat begæringen, kan derefter henvende sig til den overordnede Myndighed med Andragende om. at det må blive pålagt Vedkommende at træde i Virksomhed.

§ 182.

Efterforskningen skal rettes på at tilvejebringe sådanne Oplysninger, som ere tilstrækkelige til at bestemme, om forfølgning stal indledes ved Retten ved Begæring om Forundersøgelse eller ved Iværksættelse as Tiltale.

Så bor og i øvrigt alle Oplysninger fremskaffes og Foranstaltninger træffes, som skønnes nødvendige eller tjenlige til at forberede Sagens Behandling ved Retten.

Befrygtes et Bevis ellers at ville gå tabt, bor Bevisførelse foranstaltet.

§ 193.

Til Opnåelse af Efterforskningens øjemed er Politimesteren berettiget til under de Betingelser og med de nærmere Bestemmelser, som herom i det foregående ere fastsatte, at foretage Ransagninger og Beslaglæggelser, fordre Oplysninger af offentlige Myndigheder, foretage Besigtigelse, lade foretage Syn og Skøn, anholde Mistænkte m. v.

kræver Loven i Anledning af en således truffen Foranstaltning en efterfølgende Henvendelse til Retten, påhviler det den pågældende Embedsmand at sørge for, at denne finder Sted på lovbefalet Måde.

Om de foretagne Efterforskningshandlinger optages skriftlige Beretninger.

§ 194.

skønner Politimesteren enten straks eller i løbet af Efterforskningen, at der vil blive Spørgsmål om at undlade Påtale i Medfør af § 33, forelægger han de fremkomne Oplysninger for Overanklageren og standser alle ikke uopsættelige Efterforskningskridt, indtil overanklagerens Beslutning foreligger.

§ 195.

Finder Politimesteren (jfr. §§ 187 og 188), at der under Efterforskningen bør træffes Foranstaltninger, som kræve Medvirkning af Retten (Kap. 11—17), kan han rette fornøden begæring til denne.

Undersøgelsesretten er Pligtig at tage begæringen til følge, medmindre nogen af de Hindringer er tilstede, som ere betegnede nedenfor i § 203, eller denne Lovs Regler i øvrigt ere til Hinder derfor. Angår begæringen Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse eller Fængsling, prøver Retten i enhver Henseende, hvorvidt den er tilstrækkeligt begrundet.

Retten Virksomhed ophører, naar den begærte Retshandling er tilendebragt; dog kan Retten uden at afvente yderligere Begæring, foretage Rettergangsskridt, som ikke uden Ulempe kunne opsættes.

Ogsaa ellers, såsom hvor Anmeldelse om en Forbrydelse sker umiddelbart til Retten, kan denne af egen Drift foretage Retshandlinger, som ikke tåle Opsættelse. fornøden Meddelelse gives uden Ophold Politi mesteren.

§ 198.

De under Efterforskningen forefaldende Retsmøder ere ikke offentlige.

Med Hensyn til Undersøgelsesrettens Virksomhed under Efterforskningen finde de i §§ 207—10 givne Regler Anvendelse, forsåvidt det ikke udelukkes ved Forholdets Natur.

Udskrift af det Retsbogen Tilførte meddeles Politimesteren og på begæring Overanklageren.

§ 197.

Tages den Begæring eller Opfordring, af hvilken en offentlig forfølgning er afhængig, tilbage, eller befales det af en Politimesteren overordnet Myndighed, standses Efterforskningen, og Sagen henlægges med Påtegning af Grunden. Hvis Meddelelsen til Politimesteren om den Omstændighed, der foranlediger Sagens Henlæggelse, ikke er sket gennem Overanklageren, gør Politimesteren Indberetning om det passerede til denne, forsåvidt Sagen hører under hans Virkekreds.

§ 198.

Findes Efterforskningens Øjemed at være opnået, tager vedkommende Embedsmand Beslutning om Sagens Forfølgning ved Retten i Overensstemmelse med de i det følgende givne Regler eller om Efterforskningens Afslutning ved Sagens Henlæggelse. Henlægges Sagen, vedtegnes Grunden.

Er Politimesteren påtaleberettiget i Henhold til § 31, tilkommer det ham at tage de ovennævnte Beslutninger. hører Sagen under overanklagerens Virkekreds, har Politimesteren at begære retslig Forundersøgelse, naar han ifølge Efterforskningens Resultat finder Anledning dertil, og gør derom Indberetning til Overanklageren: ellers indfender han Sagen til Overanklageren, der tager fornyden Beslutning om yderligere Efterforskning, begæring om Forundersøgelse, Tiltale eller Sagens Henlæggelse.

§ 199.

Faar Politimesteren, efter at Forundersøgelse er begyndt, eller efter at Tiltale er rejst i en under Overanklagerens Virkekreds horende Sag, Kundskab om Omstændig-

heder, der opfordre til yderligere Efterforskning, og Forholdene ikke tilstede at indhente henholdsvis Undersøgelsesrettens (jfr. § 210) eller Overanklagerens nærmere Bestemmelse, foretager han på egen Hånd de Efterforskningshandling, han skønner fornødne, og gør derefter uopholdelig Indberetning til Undersøgelsesretten eller overanklageren om det foretagne. Under en saadan genoptagen Efterforskning kan Politimesteren, om fornødent, overensstemmende med § 19§ rette begæring til en anden Undersøgelsesret om Foretagelse af enkeltstående Retshandlinger (jfr. § 206, 3die St.).

§ 200.

Klage over formentligt Myndigheds Misbrug fra Politiets Side under Efterforskning kan fremsættes for Undersøgelsesretten i den Kreds, hvor den påklagede Handling har fundet Sted, eller for den Ret, hvis Virksomhed påkalder sig Klageren, eller ved hvilken Sag om den Lovovertrædelse, der var Genstand for Efterforskning, tingfæstes.

Undlader Politiet i de i denne Lovs §§ 133 og 145, jfr. § 160, §§ 161 og 170 omhandlede Tilfælde at forelægge Sagen for Retten inden de foreskrevne Frister, skal Underrettsdommeren på det Sted, hvor Beslaglæggelsen, Ransagningen, Anholdelsen eller Fængslingen er sket, naar det ved Klage fra den Forurettede eller på anden Måde kommer til hans Kundskab, indkalde Politimesteren til at afgive nærmere Forklaring og kan efter Omstændighederne ophæve den truffne Foranstaltning. Undlader Politimesteren at give Mode uden oplyst lovligt Forfald, ophæves Foranstaltningen straks ved Kendelse.

Pålæg af bøder i Henhold til i> 129 kan ophæves af Underretskredsens dømmes eller af den Ret, ved hvilken Sag om den Lovovertrædelse, der var Genstand for Efterforskningen, tingfæstes.

Kapitel XX.

Forundersøgelse ved Retten.

§ 201.

Forundersøgelse ved Retten finder ikke Sted i Sager angående Lovovertrædelser, som det efter F 31 tilkommer Politimesteren at påtale, ej heller i Sager angående de i Lov af 3. Januar 1851 § 14, jfr. § 15, omhandlede Forbud. Finder Fængsling Sted, kan dog Forundersøgelse begæres.

Forundersøgelse ved Retten foretages kun efter Begæring af Politimesteren eller af Overanklageren. hvor denne optræder i Politimesterens Sted, og stal være rettet mod en bestemt Person som Sigtet.

§ 202.

Begæring om Forundersøgelse fremsættes skriftlig eller mundtlig til Retsbogen: den stal betegne den eller de Personer, mod hvem, og den eller de Handlinger, med hensyn til hvilke undersøgelse begæres, og stal ledsages af Sagens Aktstykker, derunder de skriftlige Beretninger, som ere optagne linder Efterforskningen, samt, såvidt gørligt, as forhåndenværende synlige Bevismidler.

Ved Begæringens Indgivelse til Retten er Sagen tingfæstet. De Begæringen ledsagende Aktstykker fremlægges til Retsbogen, såvidt og naar dømmeren finder det rigtigt.

Forundersøgelsen begrænses i Reglen til de Sigtede og de Handlinger, som ere betegnede i Begæringen. Fremkommer der under Forundersøgelsen grundet Mistanke mod andre Personer eller om andre Forbrydelser end dem, der ere nævnte i Begæringen, bor Retten give Påtalemyndigheden fornøden Meddelelse: dog kan Retten, uden at afvente yderligere Begæring foretage sådanne Skridt, som ikke uden Ulempe kunne opsættes.

§ 203.

Finder Retten, at Sagen ikke er indbragt for ret Værneting, eller at den,

der påtaler, ej er berettiget dertil, eller at Forundersøgelse er udelukket ved Reglerne i § 201, eller at Handlinger af den Art, som Sigtelsen angår, ikke ere Genstand for Straf, eller at Strafskylden er forældet eller Forfølgning af andre lignende Grunde utilstedelig, afsiger den Kendelse om, at begæringen om Forundersøgelse ikke kan tages til følge.

§ 204.

Forundersøgelsens øjemed er at tilvejebringe sådanne Oplysninger, som udfordres for at afgøre, om, for hvilten Forbrydelse og for hvilken Ret Tiltale stal rejses. Tillige blive sådanne Beviser at fore, som det må anses for umuligt eller dog forbundet med særlig Ulempe at tilvejebringe under domsforhandlingen. Udover disse øjemed må Forundersøgelsen ikke udstrækkes.

§ 205.

Naar Begæring om Forundersøgelse er tagen til følge, har dømmeren i Embeds medfør, uden at yderligere

Begæring udfordres, med størst mulige Hurtighed at foretage alle hensigtsmæssige Skridt til Opnåelse af Forundersøgelsens Øjemed.

Parterne ere berettigede til at rette Begæring til dømmeren om Foretagelse af enkelte Undersøgelseshandlinger. Retten bedømmer, hvorvidt den begærte Retshandling kan tjene til Fremme af undersøgelsens Øjemed, og kan til den Ende, inden Afgørelse træffes, forlange opgivet, hvad derved tilsigtes oplyst: Afslag på begæringen sker ved Kendelse.

Også hvor Forundersøgelsen er indledet efter Politimesterens Begæring, er Overanklageren berettiget til at rette de ovennævnte Begæringer til dømmeren.

§ 206.

Politiet er pligtigt at efterkomme de Pålæg, dømmeren giver i Forundersøgelsens Interesse.

dømmeren er berettiget til at henvende sig med begæring om Retshandlingers Foretagelse i en anden Retskreds til Under-

søgelsesdommeren i denne. Ledes Forundersøgelsen af et Medlem af Landsretten, er dette fremdeles berettiget til at fordre enkelte Retshandlinger foretagne af Undersøgelsesdommeren i Retskredsen.

I påtrængende Tilfælde kan en Undersøgelsesdommer, for hvem Sagen ikke er tingfæstet, uden at afvente Begæring, foretage enkelte Retshandlinger i Undersøgelsens Interesse, som han anser for uopsættelige. Han har i så Fald uopholdelig at underrette den dømmer, for hvem Sagen er tingfæstet, om det Foretagne.

§ 207.

Uden Hensyn til, om Retsmødet er offentligt eller ikke, have Parterne ordentligvis Ret til at være tilstede i Retsmøderne under Forundersøgelsen. Samme Ret har Overanklageren, selv om han ikke optræder som påtalende, og ligeledes Sigtedes Forsvarer, jfr. [^] 45.

Undtagelse fra foranstående Regel finder Sted:

- 1) naar dømmeren finder Anledning til at anvende den ham efter § 71, 1ste Stykke tilkommende Beføjelse mod nogen af de nævnte Personer:
- 2) Sigtede kan midlertidig fjernes, naar der er Grund til at antage, at en uforbeholden Udtalelse af en Person, der afhøres, ellers ikke kan opnås;
- 3) Sigtede og hans valgte Forsvarer kan midlertidig udelukkes fra Deltagelse, naar der er Grund til at antage, at den Pågældende vil modvirke Undersøgelsen på den i § 167 Nr. 2 b. omtalte Måde; naar det begæres, afsiges Kendelse herom;
- 4) er der flere Sigtede, beror det på dømmerens Bestemmelse, om den ene Sigtede må påhøre den andens Forklaringer.

Har Sigtede i Henhold til Reglerne under Nr. 1—4 været udelukket, bliver det Retsbogen tilførte at meddele ham, naar Grunden til hans Udelukkelse er ophørt og i ethvert Fald inden Forundersøgelsens Slutning, forsåvidt han ej har unddraget sig Forfølgning.

Fores Beviser under Forundersøgelsen

il

for at kunne benyttes ved Oplæsning under Domsforhandlingen, skal Sigtede være personlig til Stede, medmindre Sagen ingen Udslettelse tåler, eller Retten under Hensyn til Bevisførelsens Genstand eller de i

øvrigt foreliggende Omstændigheder finder hans nærværelse uforholdsmæssigt. Reglerne under Nr. 1—3 finde dog også Anvendelse i det heromhandlede tilfælde.

§ 208.

Til Retsmøder under Forundersøgelsen, i hvilke Sigtede ikke fremstilles som anholdt eller fængslet, og om hvilke han ikke har fået fornøden Meddelelse i et foregående Retsmøde, skal han indkaldes ved lovlig Tilsigelse (§ 151), medmindre øjemedet ikke tilsteder det Ophold, som dette vilde medføre. Er han mødt, kan Retshandlingen altid fremmes.

Er Sigtede fængslet, kan han forlange sig henbragt til Retsmødet, — i hvilken Henseende der bør gives ham Lejlighed til at udtale sig —, medmindre det afholdes udenfor Underretskredsen og i saadan Afstand, at uforholdsmæssigt Besvær kan forudses at følge deraf.

Såvidt muligt gives der Påtalemyndigheden og Forsvareren, hvor en sådan er antagen eller beskikket, betimelig Meddelelse om Retsmøderne. Skulle Beviser fores til Brug under Domsforhandlingen, bør der såvidt muligt gives Forsvareren Lejlighed til forinden Retsmødet at gøre sig bekendt med de fremlagte Dokumenter.

Udenfor det Tilfælde, som ommeldes i sidste Stykke af § 207, hindres en Retshandlings Fremme ikke ved, at nogen, som havde Ret til at overvære den, udebliver.

§ 209.

Påtalemyndigheden, Sigtede og hans Forsvarer have under lagttagelse af de nærmere Bestemmelser, Retten måtte give, Adgang til at gøre sig bekendt med Tilførslerne til Retsbogen og med de til denne fremlagte Aktstykker. Saadan Adgang såvelsom Udskrift fan dog ved kendelse nægtes

Sigtede såvelsom hans valgte Forsvarer, naar der er Grund til at befrygte Modvirken af Undersøgelsen på nogen af de i § 167 Nr. 2 d ommeldte Måder, dog at den i ethvert Tilfælde må tilstedes inden Forundersøgelsens Slutning.

§ 210.

Afhørelse af Sigtede såvelsom af Vidner og Syns- og Skøns mænd sker ved dømmeren. Såvel Påtalemyndigheden som, hvor Vidner eller Syns- eller skøns mænd afhøres, Sigtede, og, naar Beviser fores til Brug under Domsforhandlingen, Forsvareren kan begære yderligere Spørgsmål stillede. dømmeren kan overlade til den Pågældende selv at stille disse.

Afslag på Begæring om yderligere Spørgsmål såvelsom afgørelse af Indsigelser, der fremsættes af Vidner eller Syns- eller Skøns mænd, og af Tvistepunkter, der i øvrigt opstå under Forundersøgelsen, sker ved Kendelse.

§ 211.

Frafaldes forfølgningen, eller finder Retten, at Lovens betingelser for dens Virksomhed ikke ere tilstede, standses Forundersøgelsen, og fornøden Underretning meddeles Påtalemyndigheden og Sigtede.

Forundersøgelsen sluttet, naar Retten finder, at Undersøgelsen er fremmet så vidt, som øjemedet udkræver, så og naar Påtalemyndigheden begærer det og oplyser, at Tiltale er rejst. Udskrift af Sagen tilligemed dennes Aktstykker tilstilles snarest muligt Påtalemyndigheden. Underretning om Slutningen meddeles Sigtede.

En sluttet Forundersøgelse kan genoptages efter begæring af Påtalemyndigheden eller Sigtede. Indtil Tiltale er rejst, kan Retten også af egen Drift genoptage Forundersøgelsen for at træffe Bestemmelse om Ophør af Fængsling eller anden vedvarende Foranstaltning.

§ 212.

Overanklagerens Beslutning om Frafald af Forfølgning binder ikke den overordnede

Myndighed; dog må Forfølgningens Fortsættelse efter den overordnede Myndigheds Beslutning finde Sted inden Udlovet af to Måneder, medmindre Betingelserne for Sagens Genoptagelse efter § 353 er tilstede.

§ 213.

Fremkommer der under Forundersøgelsen Oplysning om Omstændigheder, ifølge hvilke Politimesteren skønner, at der vil blive Spørgsmål om at undlade Påtale i Medfør af § 33, og som må antages at være overanklageren ubekendte, meddeler han ham Underretning herom, ledsaget af fornøden Udskrift af undersøgelsen. Indtil hans Beslutning inden en af Retten fastfat Frist indtræffer, foretages der kun sådanne Undersøgelseshandlinger, som ikke tåle Ophold.

§ 214.

Er Forundersøgelse under een Sag iværksat mod flere Sigtede eller for flere Forbrydelser, kan Retten, naar Undersøgelsen for enkelte, men ikke alle Sigtedes eller Forbrydelsers Vedkommende findes fremmet i det Omfang, som øjemedet udkræver, for så vidt slutte Forundersøgelsen.

Sluttet Forundersøgelsen for en eller nogle af de Forbrydelser, for hvilke den samme Person er sigtet, kan Undersøgelsen af de andre Forbrydelser midlertidig hvile, indtil Afgørelse for den eller de førstnævnte Forbrydelsers Vedkommende har fundet Sted, naar overanklageren forlanger det og Sigtede ikke fordrer Fortsættelse.

§ 215.

Samtidig med at Tiltale rejses i en Sag, i hvilken Forundersøgelse har fundet Sted, stal Påtalemyndigheden tilstille Undersøgelsesretten Meddelelse herom og om, ved hvilken Ret Tiltale er rejst.

Er Sigtede Fængslet, bor Undersøgelsesretten ved Forundersøgelsens Slutning opgive Påtalemyndigheden en vis Frist, ved hvis Udøb Fængslingen vil blive hævet, såfremt ikke inden .den Tid enten Tiltale

rejses, eller Oplysninger meddeles, som findes at burde begrunde en Forlængelse af Fristen. På lignende Måde kan forholdes, hvor Spørgsmål opstår om Ophør af andre vedvarende Foranstaltninger.

Fjerde Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Landøret.

Kapitel XXI.

Iværksættelse af Tiltale for Landøret. Forberedelse af Domsforhandling.

§ 216.

Tiltale rejses ved et af overanklageren udfærdiget og underskrevet Anklageskrift, som stal indeholde:

1. Angivelse af den Domstol, ved hvilken Sagen anlægges;
2. Tiltaltes Navn og hvad der ellers måtte udkræves til hans nøjagtige Betegnelse;
3. under Benyttelse af Forbrydelsens i Loven hjemlede Navn eller under Fremhævelse af dens i Loven beskrevne Kendemærker og, om fornødent, med Tilføjelse af Strafforhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde, en kort Angivelse af det Forhold, for hvilket Tiltale rejses, med saadan Angivelse af Tid, Sted, Genstand, Udførelsesmåde og andre nærmere Omstændigheder, som udkræves til dets tilstrækkelige og tydelige Betegnelse; det eller de Lovbud, i Henhold til hvilke Påstand om Straf agtes nedlagt, bor angives. Alternativ — herunder principal og subsidiær — Angivelse er tilladt.

Hverken Angivelser af Beviser eller Udviklinger af Retsspørgsmål må findes i Anklageskriftet.

I en Påtegning på Anklageskriftet skal derhos angives det Ting (Samling og Tingsted >, på hvilke Domsforhandlingen ventes

foretagen, og om denne skal foregå for Nævninger eller ikke. Det bør iagttages, at det tidligste Ting vælges, som Omstændighederne tillade.

§ 217.

Anklageskriftet indleveres på Landsrettens Kontor; ved dets Indlevering er Sagen tingfæstet.

overanklageren foranstalter uden Ophold en Genpart af Anklageskriftet forkyndt for Tiltalte. Ved Forkyndelsen afæskes der ham Erklæring, om han har antaget eller begærer beskikket en Forsvarer. Så snart Forkyndelsen er sket, stal Overanklageren, såfremt Bestikkelse af Forsvarer er påbudt i Loven eller er begært as Tiltalte eller af Overanklageren antages at burde finde Sted, gøre fornøden Henstilling herom til Retten.

Om Beskikkelsen af Forsvarer meddeles Underretning til Overanklageren og Tiltalte. Overanklageren meddeler Forsvareren Genpart af Anklageskriftet.

§ 218.

Vil Overanklageren inden Domsforhandlingen enten udvide Tiltalen til andre strafbare Forhold end de i Anklageskriftet nævnte eller berigtige Angivelser i Anklageskriftet, må dette ske ved Indlevering og Forkyndelse af yderligere eller nyt Anklageskrift.

Under Domsforhandlingen kan Udvidelse af Tiltalen til andre strafbare Forhold ske med Rettens Samtykke, naar Tiltalte indvilger deri, så og naar det Forhold, som der er Spørgsmål om at inddrage, er begået under selve Domsforhandlingen. Udvidelsen sker efter Rettens Bestemmelse ved tilføjelse på Anklageskriftet eller Tilførsel i Retsbogen; det samme gælder om Berigtigelser, som Overanklageren under Domsforhandlingen foretager i Anklageskriftets Angivelser.

§ 219.

Samtidigt med Indleveringen af Anklageskriftet eller snarest muligt derefter stal Overanklageren på Rettens Kontor indlevere en

Udskrift af de i Sagen foretagne retslige Undersøgelser- og Bevishandlinger, ledsaget af Sagens øvrige Dokumenter og andre synlige Bevismidler, samt en Fortegnelse over de Beviser, som agtes fremførte, med kort Angivelse af, hvad dermed agtes godtgjort. Vidner og Syns- eller Skønsmænd skulle betegnes med Navn og hvad der i øvrigt måtte udkræves til deres nøjagtige Betegnelse, under Opgivende af, om de agtes afhørte under Domsforhandlingen eller ved en Undersøgelsesret, eller om allerede afgivne Forklaringer agtes benyttede, ønskes noget Vidnes Mødepligt udvidet (§ 101), eller ønskes Syns- eller Skønsmænd udmeldte, fremsattes fornøden begæring herom til Retten.

Det bør iagttages, at ikke flere Vidner end fornødent indkaldes, hvorved særlig bliver at tage Hensyn til, om Tiltalte for Retten har afgivet en fuldstændig og troværdig Tilståelse.

§ 220.

En Genpart af Bevisfortegnelsen foranstaltes af Overanklageren uden Ophold meddelt Forsvareren eller forkyndt for Tiltalte, såfremt han ikke har nogen Forsvarer. Forsvareren meddeles der tillige en Udskrift af de i Sagen foretagne Undersøgelser- og Bevishandlinger. I øvrigt gøres Sagens Dokumenter og andre synlige Bevismidler såvidt muligt tilgængelige på hensigtsmæssig og betryggende Måde, og fornøden Underretning herom meddeles.

§ 221.

Inden Udløbet af en af Overanklageren på Anklageskriftet opgiven Frist, der på Begæring kan forlænges af

Rettens Formand, skal Forsvareren eller, hvor der ingen Forsvarer er, Tiltalte, afgive såvel på Rettens Kontor som til Overanklageren en Fortegnelse over de Beviser, der fra hans Side måtte ønskes fremførte, med kort Angivelse af, hvad dermed tilsigtes godtgjort, ønskes Vidner eller Syns- eller Skønsmænd indkaldte, må det opgives, om de begæres indkaldte til Domsforhandlingen eller for en Undersøgelsesret. Samtidig indleveres på Rettens Kontor de

Dokumenter og andre synlige Bevismidler, af hvilke der måtte agtes gjort Brug.

Vil Forsvareren eller Tiltalte fremsætte Begæring om:

1. at der, forinden Sagen videre fremmes, foretages Forundersøgelse — eller at den Forundersøgelse, som har fundet Sted, genoptages — til Fremskaffelse af nærmere betegnede Oplysninger;
2. at noget Bevis, som er opført i Overanklagerens Bevisfortegnelse, må tilvejebringes på anden Måde end deri anført; eller
3. at Sagen må blive foretagen på andet Ting end på Anklageskriftet angivet, eller må blive behandlet for Nævninger i Tilfælde, hvor dette ikke er begært af overanklageren, eller omvendt,

bor den fornødne skriftlige Begæring indgives på Rettens Kontor inden fornævnte Fristes Udløb; Genpart af Begæringen tilstilles samtidigt Overanklageren.

Det samme gælder, naar Forsvareren eller Tiltalte overensstemmende med § 58 eller § 59 vil fremsætte begæring om Sagens Overflytning til en anden Ret; gaar Begæringen ud på en Afgang fra Værnetingsreglerne (§ 58), bliver den af Retten uden Ophold at indsende til Højesteret, ledsaget af overanklagerens og efter Omstændighederne Rettens Erklæring.

Antager Forsvareren, at Sagen, således som den er anlagt, ikke kan fremmes, eller at Overanklageren har overset nogen udenfor Bevisspørgsmålet liggende Omstændighed, på Grund af hvilken Tiltalte ikke kan fældes, bor han ufortøvet gøre Overanklageren opmærksom derpå.

§ 222.

Finder Overanklageren at måtte modsætte sig en Begæring, som af Forsvareren eller Tiltalte er fremsat i Henhold til foregående Paragraf, skal han uden Ophold forelægge Retten Sagen til Afgørelse. Forinden denne træffes, bør der, såvidt dertil er Anledning, gives Overanklageren og Forsvareren eller Tiltalte Lejlighed til

12

at ytre sig mundtligt eller skriftligt. Tilfølgelagelse af en Begæring om Indkaldelse af Vidner kan, hvor dertil er særlig Anledning, betinges af, at Tiltalte stiller Sikkerhed for de Omkostninger, som derved ville forvoldes.

Naar nogen af Parterne begærer det, kan

Retten træffe Bestemmelse om, ved hvilken Undersøgelsesret en Forundersøgelse, der er begært i Henhold til § 221, eller enkelte Retshandlinger, der skulle finde Sted under en saadan Forundersøgelse eller til Optagelse af Beviser til Brug under Domsforhandlingen, blive at foretage, såvelsom, naar Retshandlinger skulle foregå ved en Ret, som tidligere har foretaget Forundersøgelse i Sagen, om at samme vil være at beklæde af en anden dømmet. Ligeledes kan Landsretten efter en Parts begæring træffe Bestemmelse om, hvorvidt Tiltalte, hvor denne er fængslet, vil være at henbringe til Retsmøde, der skal finde Sted i en anden underretskreds end den, hvor han hidsidder fængslet, om at Forsvarer vil være at beskikke til at varetage hans Tarv under Retsmøde udenfor Landøret og lignende.

§ 223.

ønsker nogen af Parterne at gøre Brug af andre Beviser end de i hans Bevisfortegnelse opførte, eller vil han

71 af 252 sider

frafalde Førelsen af noget af disse, eller ønsker han noget Bevis optaget på anden Måde end deri opgivet, stal skriftlig Meddelelse herom snarest muligt gøres på Rettens Kontor og til Modparten. Bestemmelserne i §§ 219 til 222 finde herved tilsvarende Anvendelse.

§ 224.

Skal Forundersøgelse finde Sted, eller skal Afhørelse eller Edfæstelse af Vidner eller Syns- eller Skønsmænd foregå forinden Domsforhandlingen, har Overanklageren at rette forneden Begæring til vedkommende Undersøgelsesret. Er der Fare for, at et Bevis vilde spildes, hvis dets Optagelse skulde bero, indtil Reglerne i ^ 219 til 223 ere iagttagne, retter Overanklageren uden yderligere forberedende Skridt, end Omstæn-

dighederne tillade, Begæring til Undersøgelsesretten; dog stal i ethvert Fald Meddelelse herom snarest muligt indleveres på Landsrettens Kontor og Underretning tillige gives Forsvareren eller Tiltalte. Under samme Betingelse og med samme Forpligtelse kan Forsvareren eller Tiltalte rette begæring om Bevishandlinger umiddelbart til Undersøgelsesretten, der afgør, om den her fastsatte Betingelse er tilstede : for de Omkostninger, som Bevisoptagelsen vil medføre, må i dette Tilfælde saadan Sikkerhed stilles, som Undersøgelsesretten bestemmer.

Saadan Bevisoptagelse som foran ommeldt foregår efter Reglerne i Kap. XX. De fornødne Udskrifter af det passerede tilstilles snarest muligt Overanklageren.

§ 225.

Over de Sager, som skulle foretages på et Ting, forfatter Retsskriveren med Overanklagerens Bistand en Fortegnelse, i hvilken Sagerne — Nævningesager for sig og andre Straffesager for sig — opføres i den Orden, i hvilken de formenes at burde foretages, med Angivelse af den Tid, på hvilken hver Sag påregnes at ville kunne komme for. Denne Fortegnelse forelægges betimeligt Rettens Formand til Godkendelse. Naar Fortegnelsen, efter Omstændighederne med de Ændringer, som Formanden måtte have bestemt, er godkendt af ham, bekendtgør Retsskriveren ved Opslag paa Tingstedet en overensstemmende hermed affattet Retsliste. Senere Forandringer eller Tillæg indfyres på Retslisten, såsnart de ere godkendte af Formanden.

§ 226.

Overanklageren foranstalter stævning til en bestemt Dag forkyndt for Tiltalte med mindst fire Dages Varsel. Genpart af stævningen tilstilles samtidigt Forsvareren.

Er Tiltalte fængslet eller anholdt, foranlediger Overanklageren, at han betimeligt henbringes til Tingstedet.

§ 227.

Vidner og Syns- eller Skønsmænd, som skulle fremstilles under Domsforhandlingen, foranstaltes af

Overanklageren betimeligt indkaldte. Er noget Vidne fængslet eller hensat i Forvaring, foranlediger Overanklageren, at den Pågældende betimeligt henbringes til Tingstedet.

§ 228.

Retten kan på et hvilket som helst Tidspunkt forinden Afholdelsen af det Ting, på hvilket en Sag er bestemt til at skulle foretages, i Embeds medfør eller efter Begæring ved Kendelse beslutte dens Afvisning, naar den, efter at der er givet Overanklageren Lejlighed til at udtale sig, samt hvis der er Spørgsmål om en afhjælpelig Mangel, til at foretage det i så Henseende fornødne, finder:

1. at nogen Omstændighed er tilstede, som må medføre, at Sagen under Domsforhandlingen afvises; eller
2. at overanklageren mangler Påtaleret; eller
3. at et Forhold som det i Anklageskriftet beskrevne ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse eller af anden lignende Grund.

Finder Retten, at en Sag, som er begæret foretagen uden Nævninger, hører under Nævningers Påkendelse, eller at en Sag, som er begæret behandlet for Nævninger, er unddrage« fra saadan Behandling, afsiger den, efter såvidt fornødent at have givet vedkommende Part Lejlighed til at udtale sig, herom Kendelse.

§ 229.

Udsættelse af Domsforhandlingen kan forinden dennes Begyndelse besluttes af Retten, naar dette findes nødvendigt af Hensyn til denne selv eller på Grund af andre Omstændigheder, såsom Tiltaltes Flugt, Hindringer for Overanklageren, Tiltalte eller Forsvareren, for Vidner eller Syns- eller Skøns mænd, Foraudringer i Tiltalen eller Anmeldelse af ny Beviser.

Om Udsættelsesgrunde, som indtræde for Domsforhandlingens Begyndelse, påhviler

det enhver Vedkommende snarest muligt at at underrette Retten. Naar Udsættelse sker, bør det såvidt gørligt iagttages, at Underretning betimeligt meddeles Vidner og andre, som måtte være indkaldte.

§ 230.

De i de foregående Paragrafer omhandlede Beslutninger af Retten med Undtagelse af de i § 228 nævnte, kunne, sålænge Domsforhandling ikke er begyndt, såvelsom naar denne er udsat, træffes af Rettens Formand. Det samme gælder om Beslutninger om Sagers Adskillelse eller Forening, om Tiltaltes Anholdelse, Fængsling eller Løsladelse, så og om enhver anden Beslutning, der sigter til at forberede Domsforhandlingen. fornøden Underretning om de tagne Beslutninger meddeles Parterne.

De Retsmøder, som afholdes inden Domsforhandlingen, ere ikke offentlige. Begæringer til Retten, som ikke fremsættes mundtligt i et Retsmøde, stiles skriftligt til Retten. Er Tiltalte fængslet, kunne hans Henvendelser til Retten — derunder Meddelelse om Beviser, han finsker fremførte (HH 221 og 223) — fremsættes til Undersøgelsesrettens Retsbog eller for Fæng/ selsbestyreren, som har at modtage samme til en dertil indrettet Bog. Udskrift tilstilles uden Ophold Landsrettens Kontor og i de i §§ 221 og 223 omhandlede Tilfælde tillige overanklageren.

Kapitel XXII.

Almindelige Bestemmelser om Domsforhandling ved Landøret.

§ 231.

I Sagens Afgørelse kan ingen dømmere eller nævning deltages som ikke har overværet Forhandlingerne i deres Helhed. Naar en dømmere eller nævning faar Forfald eller af anden Grund må fratræde, efter at Domsforhandling er begyndt, kan denne, naar Sagen

frembyder ringe Tvivl, fortsættes for henholdsvis to dømmere eller elleve Nævninger; Dom kan dog i førstnævnte Tilfælde kun afsiges, naar de to dømmere ere enige i Afgørelsen. Ved Forhandling, som forudsættes at blive af længere Varighed, kan Formanden bestemme, at en eller flere dømmere som Suppleanter skulle overvære Forhandlingerne for efter Tjenestealder at tage Sæde i Retten i Stedet for det eller de Medlemmer af denne, der måtte få Forfald.

§ 232.

Overanklageren samt den beskikkede Forsvarer skulle være tilstede under hele Domsforhandlingen, sålænge de have Adgang til at få Ordet under samme; dog er herved ikke udelukket, at forskellige Personer udføre overanklagerens eller den beskikkede Forsvarers Hverv i Sagen.

Udebliver Overanklageren enten ved Domsforhandlingens Begyndelse eller i Løbet af denne, udsættes Sagen. Det Samme gælder, naar den beskikkede Forsvarer udebliver, eller naar den valgte Forsvarer ikke møder i Tilfælde, hvor dette vil gøre en Beskikkelse nødvendig, medmindre Omstændighederne måtte gøre det muligt for Formanden at beskikke en Forsvarer, som straks kan udføre Hvervet.

§ 233.

Tiltalte skal, såvidt Loven ikke hjemler Undtagelse, personlig være til Stede under hele Domsforhandlingen, sålænge han har Adgang til at udtale sig; dog kan Rettens Formand, efter at hans afhørelse er sluttet, tillade ham at fjærne sig.

§ 234.

Udebliver tiltalte ved Begyndelsen eller i løbet af Domsforhandlingen, og kan han ikke straks bringes tilstede, udsættes Sagen.

I efternævnte Tilfælde kan dog en Domsforhandling fremmes i Tiltaltes Fraværelse, såfremt Retten ikke finder hans nærværelse nødvendig:

1. naar han er undvegen, efter at Anklageskriftet er ham forkyndt;
2. naar han, efter at være mødt ved Sagens Pårøb, har forladt Tingstedet uden Rettens Tilladelse;
3. naar det skønnes,
 - a) at der ikke vil blive Spørgsmål om højere Straf end Fængsel, og Tiltalte derhos har samtykket i Sagens Fremme, eller
 - d) at Forhandlingen utvivlsomt vil føre til hans Frifindelse.

§ 235.

Formanden kan beslutte, at Tiltalte skal forlade Retssalen, medens et Vidne eller en Medtiltalt afhøres, naar særegne Grunde tale for, at en uforbeholden Forklaring ellers ikke kan opnås.

Er en Tiltalt i medfør af foranstående Bestemmelse aftrådt, skal, naar han atter er indladt i Retssalen, Forklaringen, forsåvidt den angår ham, gentages, eller i alt Fald dens Indhold meddeles ham.

§ 236.

Naar Tiltalte fjærnes fra Retssalen i Henhold til § 71, kan Forhandlingen fortsættes, hvis Formanden ikke finder en Udsættelse nødvendig.

Tiltalte bør i så Fald, såsnart og såvidt hans Adfærd gør det muligt, atter indfyres i Retssalen og gøres bekendt med det under hans Fraværelse forefaldne; så VM der og, forsåvidt det efter Forhandlingens Standpunkt endnu er muligt, gives ham Adgang til at fremkomme med, hvad han under almindelige Forhold vilde have haft Lejlighed til.

§ 237.

Naar Domsforhandlingen er begyndt, fortsættes den såvidt muligt uafbrudt, indtil endelig Afgørelse har fundet Sted.

Har Forhandlingen været afbrudt, bestemmer Rettens Formand, om og i hvilket Omfang det allerede foretagne skal gentages, naar Sagen atter kommer for.

§ 238.

Om Udsættelsesgrunde, som indtræde på en Tid, da Domsforhandlingen er udsat, påhviler det enhver Vedkommende snarest muligt at underrette Rettens Formand, for at Bestemmelse om Udsættelse om muligt kan tages og Meddelelse til alle Vedkommende sinde Sted, førend Sagen påny skulde have været for.

§ 239.

Domsforhandlingen er mundtlig; Skrift anvendes kun i det Omfang, i hvilket Loven særlig bestemmer det.

Ved de mundtlige Udtalelser benyttes frit Foredrag; Oplæsning tilstedes kun, forsåvidt Rettens Formand tillader det.

§ 240.

Rettens Formand leder Domsforhandlingen. Han bestemmer Rækkefølgen af de enkelte Dele af Forhandlingen, forsåvidt Loven ikke indeholder Forskrifter derom. Ingen må tage Ordet uden ifølge hans Tilladelse; han kan fratage den Part Ordet, som ikke vil rette sig efter hans Ledelse. Han drager Omsorg for såvidt muligt at fjærne Alt, hvad der til Unytte trækker Forhandlingen i Langdrag, og slutter Forhandlingens enkelte Dele, naar han anser det foreliggende Emne for tilstrækkeligt behandlet.

Om Slutning af Bevisførelsen enten i det Hele eller om et enkelt Punkt, førend alle Beviserne ere fremførte, samt om Genoptagelse af en sluttet Bevisførelse, tager Retten Beslutning.

Omfatter Sagen flere Forbrydelser, kan Formanden lade Forhandlingen og i Nævningesager Nævningernes Påkendelse foregå særskilt for hver enkelt Forbrydelse.

§ 241.

Opstår der Spørgsmål, om nogen Fejl foreligger, der hindrer Sagens Fremme, eller om Overanklageren har Påtaleret, kan Forhandlingen begrænses til dette Punkt, indtil spørgsmålet har fundet sin Afgørelse.

Det samme gælder, naar Spørgsmål rejses, om et sådant Forhold, som er beskrevet

i Anklageskriftet, overhovedet er strafbart, eller om Straf er udelukket ved forældelse eller af anden lignende Grund. Ere Rettens dømmere enige, kan Frifindelsesdom straks afsiges.

Fejl, der hindre Sagens Fremme, bør-, hvor det kan ske, tilstedes afhjulpne, og den Udslettelse gives, som i så Henseende måtte behøves. Skal Fejlen kun tages i Betragtning, naar den gøres gældende fra Tiltaltes Side, må Indsigelse fremsættes, såsnart dertil er blevet Lejlighed; i Almindelighed må det ske, før Anklageskriftet oplæses, eller, i Nævningesager, førend Lodtrækning til Udtagelse af Nævninger begynder.

den Omstændighed, at Retten forinden Domsforhandlingens Begyndelse har nægtet at tage en begæring om Sagens Afvisning til Følge (§ 228), er ikke til Hinder for, at det således foreløbigt rejste Spørgsmål påny bringes frem under Domsforhandlingen.

§ 242.

Rettens Formand spørger Tiltalte, om han erkender sig skyldig, og giver ham Lejlighed til forklare sig angående Sigtelsen og de Beviser, som fremføres imod ham. Enhver af de andre dømmere, enhver af Nævningerne, overanklageren og Forsvareren kunne begære yderligere Spørgsmål, der sigte til at tydeliggøre hans Forklaring, rettede til Tiltalte.

§ 243.

overanklageren afhører de af ham fremstillede Vidner. Naar han har sluttet sin Afhørelse af et Vidne, kan Forsvareren eller, hvor der ingen Forsvarer er, Tiltalte rette Spørgsmål til det; overanklageren kan derefter rette de Spørgsmål til Vidnet, hvortil Modafhøringen har givet Anledning. Vidner, som fremstilles fra Forsvarets Side, afhøres henholdsvis af Forsvareren eller af Tiltalte og kunne derefter modafhøres af overanklageren og genafhøres af Forsvareren eller Tiltalte. Rettens Formand kan tillade Fremsættelse af yderligere Spørgsmål.

Retten kan, efter Begæring eller af egen Drift, lade et Vidne, der er aftrådt, frem-

13

stå påny til yderligere Afhørelse; foranstående Regler finde herved tilsvarende Anvendelse.

På tilsvarende Måde forholdes med Afhørelse af Syns- og skønsmænd.

§ 244.

Rettens Formand våger over, at utilbørlige, navnlig forvirrende Spørgsmål ikke stilles ved Afhørelsen af Vidner og Syns- eller Skønsmænd. Sker Afhørelsen trods Formandens Advarsel på utilbørlig Måde eller på en Måde, som ikke er egnet til at bringe Sandheden for Dagen, eller som gaar udenfor Sagen, kan han unddrage den pågældende Part Afhørelsen og selv overtage den. Skønner han, at Afhørelsens Fortsættelse ikke kan bidrage til Sagens Oplysning, kan han slutte den.

Formanden er berettiget og forpligtet til, nårsomhelst han i Sandhedens Interesse finder Grund dertil, at rette Spørgsmål til den, som afhøres.

Har Tiltalte ingen Forsvarer, overtager Formanden, såvidt fornødent, Afhørelsen for hans Vedkommende.

§ 245.

Vidner og Syns- eller Skønsmænd, som fremstilles efter Rettens Beslutning i Embeds Medfør, (jvf. § 251, sidste Stykke) afhøres af Formanden; dog er han beføjet til at overlade Afhørelsen til Parterne efter foranstående Regler.

Sker Afhørelse ved Rettens Formand, kunne Parterne andrage på, at yderligere Spørgsmål stilles; Formanden kan overlade det til dem selv at stille sådanne enkelte Spørgsmål.

§ 246.

Dommerne og Nævningerne ere berettigede til at rette Spørgsmål til de fremstillede Vidner, Syns- eller Skønsmænd, efter at have erholdt Ordet af Formanden.

§ 247.

De afhørte Vidner og Syns- eller Skønsmænd ere pligtige at blive tilstede, indtil Rets-

medet sluttes, eller Formanden tillader dem at forlade Tingstedet. Hvorvidt de kunne eller skulle blive tilstede i Retssalen, beror på Formandens Bestemmelse.

Vidner samt Syns- eller Skønsmænd kunne andrage på, at de selv eller et andet Vidne eller Tiltalte yderligere afhøres om angivne Punkter i det øjemed at fuldstændiggøre eller berigtige forudgående Udsagn.

§ 248.

Dokumenter, der påstås at have været Genstand for eller at være frembragte ved Forbrydelsen eller at have været brugte eller bestemte til dens Udførelse, eller som yde umiddelbar Oplysning om Gæringen eller Tiltaltes Forhold til denne, blive at oplæse, naar Bevisførelsen kraver det.

Fremdeles kunne efternævnte Dokumenter under Domsforhandlingen benyttes som Bevismidler og blive da at oplæse:

1) Tilførsler til Retsbøger om Ransagninger, Beslaglæggelser, Besigtigelser, og Syns- eller Skønsforretninger, foretagne udenfor Domsforhandlingen, såvelsom Erklæringer til Retten, afgivne af Syns- eller Skønsmænd; dog kan Retten, naar den finder sådant hensigtsmæssigt, bestemme, at mundtlig Afhøring af Syns- eller Skønsmændene helt eller delvis skal troede i Stedet for Oplæsning af disses Forklaringer eller skriftlige Erklæringer;

2) Tilførsler til Retsbøger om de af Tiltalte under Afhørelsen om Sigtelsen afgivne Forklaringer, naar Tiltalte enten nu vægrer sig ved at svare eller den nu afgivne Forklaring afviger fra den tidligere, eller naar Tiltalte er udebleven (jfr. § 234);

3) Tilførsler til Retsbøger angående de af Vidner, Syns- eller Skønsmænd under Afhørelse afgivne Forklaringer, naar disse Personer enten ere de»de eller af anden Grund ikke kunne afhøres påny, eller deres Fremstilling for Retten ikke finder Sted af de i § 102, jfr. §§ 124 og 131, angivne Grunde, eller naar den nu afgivne Forklaring afviger fra den tidligere, eller

naar et Vidne vægrer sig ved at afgive Forklaring, og de foreskrevne Tvangsmidler ikke antages at burde anvendes eller forgæves ere blevne anvendte;

4) Tilførsler til Retsbøger af Forklaringer såvelsom Erklæringer, afgivne af de i D. L. 1—2—1 og 2 omhandlede Personer samt af Personer, der have Eksterritorialitetsret, forsåvidt de nævnte Personer ikke give Mode i Retten;

5) Erklæringer og Vidnesbyrd, udstedte i Medfør af et offentligt Hverv, derunder Udskrifter af Tiltalte tidligere overgåede Straffedømme.

Udenfor de nævnte Tilfælde kunne Dokumenter og Aktstykker, som indeholde Erklæringer eller Vidnesbyrd, km benyttes som Bevismidler, naar Retten undtagelsesvis hertil giver Tilladelse. Udenretslige Bevidnelser angående Tiltaltes tidligere Vandel må under ingen Omstændigheder benyttes.

§ 249.

Oplæsning af Tilførsler til Retsbøger angående Udsagn af Tiltalte, Vidner eller Syns- eller Skønsmænd på Grund af de nu afgivne Forklaringers Uoverensstemmelse med de tidligere afgivne bør kun sinde Sted, efter at der på foreskreven Måde er givet de Pågældende Lejlighed til sammenhængende Udtalelser om Genstanden for Afhørelsen, og de yderligere Spørgsmål, hvortil denne Udtalelse opfordrer, ere stillede.

Naar Oplæsning af de i 8 248 Nr. 2 og 3 ommeldte Aktstykker finder Sted, skal Grunden meddeles af Rettens Formand og tilføres Retsbogen; så bør det og bemærkes, om Vidnets eller Syns- og Skønsmandens Forklaring er beediget eller ikke, og i sidste Fald, af hvilken Grund.

§ 250.

Oplæsning af skriftlige Beviser sker ved Retsskriveren, medmindre Rettens Formand tillader den Bevisførende selv at oplæse dem, eller et af Rettens Medlemmer foretager Oplæsningen.

§ 251.

Bevis, som haves tilstede, kan ikke nægtes fort af den Grund, at det ikke er anmeldt for Modparten så betimeligt, at denne har haft tilstrækkelig Forberedelse; men hvor dette ikke er sket, og hvor Retten ikke i den Anledning har udsat Førelsen af det pågældende Bevis til en senere Dag, kan Modparten, efter at det er fort, forlange en passende Udsættelse, medmindre Retten finder, at det er uden Betydning for Sagen, eller af anden Grund finder, at en Udsættelse ikke vilde tjene noget berettiget Formål.

Udsættelse til Førelse af Bevis, som ikke haves tilstede, bevilges af Retten, naar den finder, at Omstændighederne gøre dette ønskeligt for Sagens Oplysning.

Retten kan, naar den anser det for nødvendigt til Sagens fuldstændige Oplysning, beslutte, at Beviser skulle føres, som ingen af Parterne har begært førte eller som den, der har anmeldt samme, har erklæret at ville frafalde, og kan i dette Øjemed udsætte Sagen; de Foranstaltninger, som Beslutningen foranlediger, træffes af Retten eller efter dens Pålæg af Overanklageren.

§ 252.

Rettens Afgørelse af Tvistepunkter, som opstå under Bevisførelsen mellem Parterne, samt af Indsigelser, der fremsættes af Vidner, Syns- eller Skønsmænd, sker, forsåvidt det begæres, ved Kendelse.

§ 253.

Førend Dom eller Kendelse afsiges under Domsforhandlingen, bør der være givet Parterne Lejlighed til at udtale sig. Tiltalte har stedse det sidste Ord.

§ 254.

Domsforhandlingen afsluttes ved Rettens Dom i Sagen; dog betragtes Sagen som tingfæstet ved Retten, indtil dommens Fuldbyr- delse kan begynde, eller indtil i Tilfælde af Anke Sagens Aktstykker ere indsendte til Rigsanklageren (jfr. § 3⁷).

Den vedtagne Afgørelse føres i Pennen af Rettens Formand eller af den af de i Afgørelsen deltagende dømmere, hvem dette Hverv af Formanden overdrages. Stemmetallet må ikke optages i Rettens afgørelser.

Dommens Afsigelse foregår derved, at den oplæses i et Retsmøde. Er Tiltalte Fængslet, bør han bringes tilstede ved dommens Afsigelse.

Rettens afgørelser træffes snarest muligt, efter at den pågældende Forhandling er til-ende. Kan Afsigelsen ikke finde Sted samme Dag, skulle dømme i Nævningesager og Kendelser afsiges senest Dagen efter, dømme i andre Sager senest inden 8 Dage.

Er Tiltalte domfældt. bliver Udskrift af dommen at forkynde ham, hvis han ikke var tilstede ved Afsigelsen; i andre Tilfælde meddeles der ham på Begæring Udskrift uden Be[^] taling. Af alle dømme tilstilles der Over anklageren Udskrift.

Ved Afsigelsen eller Forkyndelsen af en fældende Dom bliver det at betyde Domfældte, inden hvilken Frist og på hvilken Måde han kan fremsætte Meddelelse om Anke.

§ 255.

dømmen skal, forsåvidt den ikke gaar ud på Sagens Afvisning, enten domfælde eller frifinde.

Frifindelse finder Sted, naar Overanklageren ikke er påtaleberettiget, naar Forfølgning frafaldes, naar Strafskylden er forældet, samt naar Tiltalte ikke findes skyldig.

§ 256.

Ved Afgørelsen af, om noget er bevist eller ikke, tages alene Hensyn til de Beviser, som ere fremførte under Domsforhandlingen. Bedømmelsen as Bevisernes Vægt er ikke bunden ved Lovregler.

§ 257.

Retten kan ikke domfælde for noget Forhold, der ikke omfattes af Tiltalen.

Derimod er Retten[^] ikke udelukket fra at ynføre det påtalte Forhold under en anden Strafbestemmelse end den, Overanklageren har

påstået anvendt, eller fra at afvige fra Tiltalen med Hensyn til de med Forbrydelsen forbundne Biomstændigheder (Tid, Sted o. desl.), Alt under Betingelse af, at det med Sikkerhed skønnes, at Tiltalte, også under Forudsætning af saadan Afgivelse fra Tiltalen, har haft fyldestgørende Adgang til Forsvar. Finder Retten, at dette ikke er Tilfældet, eller nærer den Tvivl i så Henseende, bør den, forinden dens afvigende

bedømmelse lægges til Grund for Domfældelsen, give Parterne Lejlighed til at udtale sig og efter Omstændighederne tilstå den til Varetagelse af Forsvaret fornødne Udsættelse.

Kapitel XXIII.

Tilrlige Bestemmelser om Domsforhandling for Nævninger.

§ 258.

Naar Retten er sat til Sagens Behandling, lader Rettens Formand Sagen pårabe og Tiltalte fore ind i Retssalen, samt såvidt fornødent Vidner og Syns- og skøns mænd pårabe, hvorhos han giver de Pålæg og træffer de Foranstaltninger, som måtte findes fornødne for at sikre disses Tilstedeværelse og hindre indbyrdes Meddelelse.

Derefter strides, forsåvidt der ikke opstår Spørgsmål om Udsættelse, Afvisning eller desl., som findes forinden at burde afgøres, til Udtagelse af Nævninger, jfr. dog § 267.

§ 259.

I enhver Nævningesag skulle 12 Nævninger udtages til at deltage i Afgørelsen.

>tan det forudses, at en Sags Forhandling vil medtage et længere Tidsrum, kan Rettens Formand, førend Lodtrækningen begynder, beslutte, at endvidere 1 eller 2 Nævninger skulle udtages som Suppleanter. Såfremt da nogen af Nævningerne måtte blive forhindret! at overvære den hele Forhandling, indtil Nævningernes Erklæring er afgiven,

indtræder en Suppleant i hans Sted efter den Rækkefølge, i hvilken Navnene ere udtrukne.

Suppleanterne overvære Forhandlingen, men deltage ikke i Nævningernes Rådslagninger og Afstemninger, sålænge de ikke ere trådte i en nævnings Sted.

§ 260.

Foranstaltningerne til Nævningernes Ud> tagelse begynde med, at de indkaldte Nævninger påråbes. Indsigelse fra Parternes Side om, at Genpart af Nævningelisten ikke er behørig meddelte, må frem sættes, førend Lodtrækningen begynder. For^ end denne stiller derhos Rettens Formand Spørgsmål tit Overanklageren, den eller de Tiltalte og disses Forsvarere, til Dommerne og Nævningerne, om der med gensyn til nogen af de indkaldte tilstedeværende Nævninger måtte være dem nogen Omstændighed bekendt, som efter § 12 eller i medfør af Reglerne i Lov om Domsmagtens Ordning m. ni. Kap. III. udelukker

fra at være nævning i den foreliggende Sag eller i det Hele. De herefter opstående Spørgsmål afgøres af Retten. Kendelse, hvorved en nævning udelukkes, kan ikke indbringes for hovere Ret.

§ 261.

For at Lodtrækning kan iværksættes, kræves Tilstedeværelse af mindst 20 eller, hvis en eller to Suppleanter skulle udtages, henholdsvis 21 eller 22 Nævninger, som kunne medtages ved Lodtrækningen.

Ere ikke mindst 20 Nævninger, eller, hvis Suppleanter skulle tiltræde, henholdsvis 21 eller 22 Nævninger mødte, eller synker Nævningernes Tal ved Rettens afgørelser under det nævnte laveste Tal, drager Rettens Formand Omsorg for, at det til Lodtrækningen fornødne Antal af Nævninger bringes tilveje ved Tilkaldelse af Hjælpenævninger i den Orden, i hvilken disses Navne findes opførte på Hjælpe listen.

Skulde det tilstrækkelige Antal ikke kunne skaffes tilveje på denne Måde, for-

anstalter Rettens Formand Tallet udfyldt ved Lodtrækning, således som i Lov om Domsmagtens Ordning m. m. § 72 bestemt.

§ 262.

Lodtrækningen foregår på den Måde, at Sedler, hvorpå Nævningernes fulde Navne ere skrevne, og som oplæses, nedlægges i en Urne, af hvilken Sedler derefter enkeltvis udtages og oplæses.

Indsigelse, der gaar ud på, at Lodtrækning er foretagen, uden at det ovenfor foreskrevne Antal Nævninger var til Stede, skal fremsættes for Lodtrækningens Slutning.

§ 263.

Såsnart et Navn er trukket af Urnen og oplæst, har fyrst Overanklageren, indtil Ordet er givet Tiltalte, og derefter Tiltalte, indtil et nyt Navn er udtrukket, eller, med Hensyn til det sidst udtrukne Navn, indtil Lodtrækningen er erklæret for endt, Ret til uden Angivelse af Grund at forkaste den udtrukne Nævning. En afgiven Erklæring kan tilbagetages, naar det sker indenfor de angivne Tidsgrænser. Afgives ingen Erklæring, gælder nævningen for antagen.

§ 264.

I det Hele kan der i Henhold til § 263 forkastes 4 Nævninger fra hver Side.

Er der i samme Sag flere Tiltalte, ere disse lige nær berettigede til at udøve den en enkelt Tiltalt hjemlede Forkastelsesret,

Kunne de ikke enes om Udøvelsen af denne Ret, fordeles de dem indrammede Forkastelser ligelig imellem

dem. Med Hensyn til de Forkastelser, som ikke kunne fordeles således, afgøres det ved Lodtrækning, hvem af de Tiltalte de skulle tilkomme. Ligeledes bestemmes ved Lodtrækning, i hvilken Rækkefølge de skulle erklære sig om Forkastelse. En herefter af en af de Tiltalte erklæret Forkastelse gælder også for de andre.

§ 265.

Indsigelser, der gå ud på, at Reglerne i §§ 263 og 264 ere tilsidesatte, skulle fremsættes for Anklageskriftets Oplæsning.

14

§ 266.

Naar 12 eller, hvis Suppleanter skulle tiltræde, henholdsvis 13 eller 14 »forkastede Nævninger ere udtrukne, ophører Lodtrækningen. De 12 først Udtrukne ere Nævningerne i Sagen: den eller de, hvis Navne senere måtte udtrækkes, ere Suppleanter.

§ 267.

Naar flere Sager foretages på een Dag, kunne, såfremt såvel Overanklageren som den eller de Tiltalte samtykke heri, de Nævninger, der have gjort Tjeneste i en Sag, uden ny Udtagelse udføre Hvervet i den nærmest påfølgende Sag.

Mangle Betingelserne for Anvendelsen af foranstående Regel. og der som følge heraf påny stal udtages Nævninger for en senere til Forhandling på samme Tag ansat Sag, kan efter Formandens Bestemmelse Lodtrækning for den senere Sag foretages, forend Forhandlingen i den tidligere Sag begynder.

§ 268.

Nævningerne indtage deres sæde i den ved Lodtrækningen bestemte Orden.

§ 269.

Naar Nævningerne have indtaget deres sæde og de i i> 152, første Stykke, ommeldte Spørgsmål ere rettede til Tiltalte, oplæses Anklageskriftet, og Tiltalte spørges, om han erkender sig skyldig i det der omhandlede Forhold. Erkender Tiltalte sig skyldig, kan, naar han heri samtykker, efter Rettens Bestemmelse

Nævningernes Medvirkning bortfalde.

§ 270.

Træffes ikke saadan Bestemmelse som ommeldt i Slutningen af § 269, påminder Formanden Nævningerne om, at de, indtil deres endelige Kendelse er afgiven, ikke angående Sagen må have Samtale eller Forbindelse med nogen anden end Retten gennem dennes Formand, og tager dem derpå i Ed, idet han foreholder dem. at de

skulle love og sværge, opmærksomt at ville følge Forhandlingen i Retten og samvittighedsfuldt besvare de Spørgsmål, som ville blive dem forelagte, således som de finde ret og sandt at være efter Lovens og Sagens Bevisligheder.

Herpå svare Nævningerne hver for sig, stående og med oprakte Fingre efter Lovens Forskrift om Eds Aflæggelse:

„Det lover og sværger jeg, så sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.“

Den Adgang, som Lovgivningen hjemler Medlemmer af visse Trossamfund til at aflægge Ed på anden Måde end den sædvanlige, skal også her komme til Anvendelse: ligeledes finder Reglen i § 110 om Afgivelse af en Fursikring, der træder i Eds Sted, her tilsvarende Anvendelse.

Indsigelser, der gå ud på, at Nævningerne ikke ere blevne lovlig edfæstede, skulle fremsættes for Tiltaltes Afhørelse begynder (§ 272).

§ 271.

Nævningerne vælge umiddelbart efter Edfæstelsen under Ledelse af den nævning, hvis Navn først blev udtrykket, en Ordforer. Valget sker ved Stemme flerhed: i Tilfælde af Stemmelighed foretrækkes den ældste.

§ 272.

Naar Nævningerne have valgt deres Ordforer eller, i det i Slutningen af § 269 omhandlede Tilfælde, naar de ere aftrådte, giver Formanden Tiltalte Lejlighed, overensstemmende med Bestemmelsen i § 242, til at forklare sig om de Forhold, som Tiltalen angår. Derpå følger den øvrige Bevisførelse.

Afgiver Tiltalte under Afhørelsen en fuldstændig Tilståelse, afgør Retten, om og i hvilken Udstrækning yderligere Bevisførelse skal finde Sted.

§ 273.

Bevisførelsen foregår først fra Overanklagerens og derefter fra Forsvarets Side: Beviser, hvis Førelse Retten

af egen Drift beslutter, fremføres på det Tidspunkt, For-

manden bestemmer. Forend en Parts Beviser fremføres, kan den Bevisførende i Korthed angive, hvad det er for Beviser, han vil fore, og hvad han dermed vil godtgøre.

Efter ethvert enkelt Vidnes Afhørelse, såvelsom efter Fremførelsen af ethvert andet Bevis, har Tiltalte Adgang til, hvis han ønsker det, at forklare sig, såvidt Beviset dertil giver Anledning.

§ 274.

Efter at Bevisførelsen er sluttet, faar først Overanklageren, dernæst Forsvareren og, såfremt Tiltalte begærer det, denne Ordet for at udtale sig om Bevisførelsens Resultat samt om Retsspørgsmålene i Sagen, dog såvidt muligt uden at omhandle sådanne Punkter, som ikke skulle forelægges Nævningerne til afgørelse.

§ 275.

Efter at Parterne have haft Ordet, skal Overanklageren overlevere Retten og Forsvareren Ildkast til de Spørgsmål, som skulle forelægges Nævningerne, hvorefter der gives Forsvareren og Tiltalte Lejlighed til at yttre sig og fremsætte Forslag til Ændringer i eller Tillæg til Spørgsmålene. Spørgsmålene fastsattes derefter af Retten og meddeles Parterne; hvor dette kræves af Reglerne i § 257, 2det Stykke, gives der disse fornyet Lejlighed til at ytre sig.

§ 276.

Ved Spørgsmålene til Nævningerne skal det forelægges dem til afgørelse, om Tiltalte er skyldig i det Forhold, som Tiltalen angår: Tiltalens Angivelser kunne fraviges indenfor de grænser, som ere betegnede i § 257. Som følge heraf hører det linder Nævningernes afgørelse, om nogen Grund, som udelukker Straf, eller om sådanne i Straffeloven bestemt betegnede Omstændigheder, der hjemle Nedsættelse eller Forhøjelse af Straffen udenfor den almindelige Strafferamme, ere tilstede.

Undtagne fra Nævningernes afgørelse ere Spørgsmål om

») Strafskyldens forældelse, d) de i Straffelovens §§ 7 og 58 ommeldte Omstændigheder, c) Straffens Forhøjelse på Grund af Gentagelse.

Forsåvidt det imidlertid ved Anvendelsen af Reglerne om Strafskyldens forældelse og Strafforhøjelse på Grund af Gentagelse dømmes an på det Tidspunkt, da den påtalte Handling blev begået, afgøres dette Spørgsmål af Nævningerne efter den almindelige Regel.

Om Overanklageren er påtaleberettiget, er ikke Genstand for Nævningernes afgørelse.

§ 277.

Det tilkommer ikke Nævningerne at afgøre Noget om Tilstedeværelsen af Omstændigheder, der kunne komme i Betragtning ved Straffens Udmåling indenfor Lovens Strafferamme, og som følge heraf heller ikke i de Tilfælde, hvor Loven på Grund af skærpende eller formildende Omstændigheder, men uden nærmere Betegnelse af disse eller blot med Angivelse af vejledende Exempler, har udvidet Grænserne for Straffens Valg, at afgøre, om sådanne Omstændigheder foreligge.

§ 278.

Ethvert Spørgsmål til Nævningerne skal stilles således, at det kan besvares med „ja" eller „nej".

Ethvert enkelt Spørgsmål må alene angå een Tiltalt og, såvidt muligt, kun eet forbrydersk Forhold.

§ 279.

Naar undtages sådanne Tillægsspørgsmål, som omhandles i M 280 og 281, skal ethvert Spørgsmål begynde med Ordene „Er Tiltalte (Tiltalte N. A.) skyldig?" I Spørgsmålet skal Forbrydelsens Art betegnes enten ved dens i Loven hjemlede Navn eller ved en Henviisning til den pågældende Strafbestemmelse, og i sidstnævnte Tilfælde skulle tillige

Forbrydelsens i Loven beskrevne Kendemærker optages i Spørgsmålet: Gærningen skal beskrives bed saadan Angivelse af Tid og Sted, Genstand, Udførelsesmåde og andre nærmere Omstændigheder, som måtte udkræves til dens tilstrækkelige Betegnelse.

§ 280.

Naar der under Forhandlingen er fremkommet bestemte Bevisdata til støtte for, at der foreligger en Omstændighed, som vil udelukke Straf, eller som der efter Rettens skøn mulig kan blive tillagt en saadan Virkning, kan der stilles et særskilt Spørgsmål om Tilstedeværelsen af samme som Tillæg til Hovedspørgsmålet, for at fremkalde en udtrykkelig Udtalelse af Nævningerne herom.

I den Måde, hvorpå Hovedspørgsmålet bliver at fremsætte, sker der i sådanne Tilfælde ingen Forandring.

§ 281.

Skal der spørges om Tilstedeværelsen af Omstændigheder, der ifølge Loven hjemle Forhøjelse eller Nedsættelse af Straffen, kan dette ske i Form af særskilte Tillægsspørgsmål, der kun blive at besvare, såfremt det Hovedspørgsmål, hvortil de slutte sig, besvares bekræftende. Er der under Bevisførelsen fremkommet noget Datum til støtte for, at en Strafnedsættelsesgrund foreligger, kan Tillægsspørgsmål herom ikke nægtes stillet, naar dette er begært af Forsvareren eller Tiltalte.

§ 282.

Angå flere Hovedspørgsmål (med tilhørende Tillægsspørgsmål) det samme Forholds Henførelse under forskellige Strafbestemmelser med forskellig Strafferamme, stilles det Spørgsmål først, hvis Bekræftelse medfører den strængeste Strafferamme.

§ 283.

Naar et Spørgsmål tun skal besvares under Forudsætning af en bestemt Besvarelse af et forudgående Spørgsmål, bor dette udtrykkelig bemærkes i den skriftlige Ud færdigelse.

Ligeledes anføres ved hvert Spørgsmål, at der udkræves otte Stemmer til det Svar — „ja" eller „nej" — som er ugunstigst for Tiltalte.

§ 284.

Efter at Spørgsmålene ere fastsatte, gennemgår Formanden i Korthed Sagen og dens Bevisligheder og forklarer såvidt fornødent Spørgsmålene og de Retssætninger, der skulle lægges til Grund for deres Besvarelse. Naar Formanden finder dette fornødent. overgives Afskrifter af Spørgsmålene til Nævningerne, forinden han begynder sit Foredrag.

Enhver af Parterne kan. efter at Formanden har sluttet sit Foredrag, og forinden Nævningerne trække sig tilbage til Rådslagning, forlange. at særligt påpegede Dele af Formandens Udvikling af Retssætninger gengives i Retsbogen.

§ 285.

Naar Formanden har endt sit Foredrag, oplæses Spørgsmålene og overgives i en af Formanden underskreven Udfærdigelse til Nævningernes Ordfører.

Formanden kan efter sit Skøn medgive Nævningerne Afbildninger, Tegninger eller Kort, som måtte være fremlagte under Sagen, Ting, der påstås at være tagne eller frembragte ved Forbrydelsen eller at have været brugte eller bestemte til dens udførelse, eller som i øvrigt yde umiddelbar Oplysning om Gerningen eller Tiltaltes Forhold til denne.

Formanden henleder Nævningernes Opmærksomhed på de i §§ 286—289 indeholdte Bestemmelser om, hvad de ved deres Rådslagning have at iagttage, og forklarer disse nærmere, forsåvidt han finder det fornødent: derefter opfordrer han Nævningerne til at begive sig til det for dem bestemte Værelse.

§ 286.

Indtil Nævningernes Erklæring er vedtagen, må intet Samkvem finde Sted mellem dem og andre Personer, ej heller må nogen

nævning forlade Rådslagningsværelset eller nogen Anden betræde dette uden Tilladelse af Rettens Formand. Rettens Formand træffer fornøden Foranstaltning til lagttagelse heraf.

Overtrædes foranstående Bestemmelser af en nævning eller Andre, kan Retten idømme den eller de Skyldige bøder indtil 1000 Kr.

Den af Nævningerne i Henhold til § 271 valgte Ordfører leder deres Forhandlinger.

Om Rådslagningen og Afstemningen skulle Nævningerne iagttage Tavshed. Overtrædelse heraf straffes med fængsel.

I Nævningernes Forsamlingsværelse skulle Aftryk af denne Lovs §§ 286—289 være opståede i flere Eksemplarer.

§ 287.

Efter tilendebragt Rådslagning afstemme Nævningerne om de enkelte Spørgsmål i den Orden, hvori disse ere stillede. Ord fireren afæsker hver nævning enkeltvis hans Stemme i den ved Lodtrækningen bestemte Orden og afgiver selv sin Stemme tilsidst.

En for Tiltalte ugunstig Besvarelse af et Hoved- eller Tillægsspørgsmål kan kun vedtages med mindst 8 Stemmer: denne Regel finder også Anvendelse ved de i §§ 280 og 281 ommeldte Tillægsspørgsmål.

Er den bekræftende Besvarelse af et Hovedspørgsmål bleven vedtaget med den fornødne Stemme flethed, blive de Nævningers Stemmer, som måtte have erklæret sig for det benægtende Svar, at regne til den Tiltaltes Gunst ved afgørelsen af de til samme sig sluttende Tillægsspørgsmål; som følge heraf bliver der ved Afstemningen over sådanne Tillægsspørgsmål ikke at afæske disse Nævninger en særlig Erklæring.

§ 288.

Opstår der Tvivl hos Nævningerne om den Fremgangs måde, som de skulle iagttage, eller om Betydningen af de stillede Spørgsmål eller om Svarenes Affattelse, eller antage de det for nødvendigt, at yderligere eller ændrede spørgsmaal forelægges dem. kunne de derom henvende sig til Rettens

Formand, som, efter at Nævningerne i Retssalen have fremfat deres Andragende, her meddeler dem Oplysning eller foranstalter det fornødne. Bliver der at tage Bestemmelse om Forandringer i eller Tillæg til Spørgsmålene, eller finder Rettens Formand det iøvrigt fornødent, genoptages Forhandlingen, og der gives Parterne Lejlighed til at udtale sig.

§ 289.

Nævningernes Ordfører vedtegner det Svar, som udkommer ved Stemmernes Sammentælling, lige overfor ethvert af Spørgsmålene og underskriver Erklæringen tilligemed to andre Nævninger.

Stemmetallet angives ikke.

§ 290.

Efter at Nævningerne ere vendte tilbage til Retssalen, spørger Rettens Formand dem om Udfaldet af deres Rådslagning. Derefter oplæser Nævningernes Ordfører de stillede Spørgsmål og umiddelbart efter hvert af disse det vedtegnede Svar. Erklæringen overleveres dernæst til Rettens Formand, der underskriver den tilligemed Retsskriveren.

§ 291.

Lider Nævningernes Erklæring af Mangler i Formen, eller er dens Indhold utydeligt, modsigende eller ufuldstændigt, eller opstår der Tvivl, om den oplæste Erklæring udtrykker Nævningernes virkelige Mening eller er vedtagen med det foreskrevne Stemmetal, og Manglen ikke straks kan afhjælpes eller Tvivlen hæves ved en Erklæring af Nævningernes Ordfører, kan Retten pålægge Nævningerne at begive sig tilbage til deres værelse, for ved en ny Erklæring at afhjælpe Manglen eller fjerne Tvivlen. Te fornødne Forklaringer meddeles Nævningerne af Rettens Formand.

Vedrører Manglen kun Formen, må Nævningerne Intet forandre i Erklæringens Indhold; ligeledes skulle de Svar, hvis Berigtigelse eller Fuldstændiggørelse ikke fordres, forblive uforandrede Utilstedelige

15

Ændringer må ikke tages i Betragtning af Retten.

Berigtigelsen eller Fuldstændiggørelsen vedføjtes således, at det træder tydeligt frem, hvorledes den oprindelige Erklæring har lydt.

Den her omhandlede Forholdsregel kan træffes, sålænge Retten ikke har afsagt Dom.

§ 292.

Også udenfor de i det foregående særligt nævnte Tilfælde kan Retten, sålænge Dom ikke er afsagt, beslutte at forandre Spørgsmålene eller at stille nye Spørgsmål; forinden saadan Bestemmelse træffes, må der være givet Parterne Lejlighed til at yttre sig.

§ 293.

Have Nævningerne erklæret, at Tiltalte ikke er skyldig, afsiger Retten straks Fri findelsesdom. Hertil henregner også det Tilfælde, at Nævningerne vel have besvaret Hovedspørgsmålet bekræftende, men tillige have givet et for Tiltalte gunstigt Svar på et Tillægsspørgsmål om en Omstændighed, som udelukker Straf (§ 280).

Retten kan ligeledes straks afsige Frifindelsesdom, naar den finder, at Tiltalte må frifindes af den i nedenstående >i ^97, første Punktum, nævnte Grund.

§ 294.

Hvor Nævningernes Erklæring gaar ud på, at Tiltalte er skyldig, men Retten finder, at Sagens Bevisligheder ikke have afgivet tilstrækkeligt Grundlag for at fælde Tiltalte for den Forbrydelse, i hvilken Nævningerne have erklæret ham skyldig, kan den ved Kendelse beslutte, at en ny Domsforhandling stal foregå. Beslutningen træffes i Embeds medfør. uden at Parterne have Adgang til derom at fremsætte begæring, og kan træffes, sålænge Dom ikke er afsagt.

§ 295.

Ny Domsforhandling, som besluttes i medfør af forrige Paragraf, bliver at foretage, enten på samme eller på et senere Ting, for andre dømmere og andre Nævninger.

Indtil Nævningeerklæring under den ny Sag er afgiven, kan Rigsanklageren beslutte at frafalde Tiltale, i hvilket Tilfælde Frifindelsesdom bliver at afsige.

Falder også den ny Domsforhandling ud til en fældende Nævningeerklæring, kan Retten, naar den enstemmigt finder, at Beviset er utilstrækkeligt til at fælde Tiltalte for den Forbrydelse, i hvilken Nævningerne have erklæret ham skyldig, afsige Frifindelsesdom eller, naar den finder det godtgjort, at Tiltalte er skyldig i en mindre Forbrydelse end den. Nævningernes Erklæring lyder på, afsige Dom i Overensstemmelse hermed i Bestemmelsen i sidste Punktum af nedenstående § 297 finder herved tilsvarende Anvendelse.

Under den ny Sag kan der ikke forelægges Nævningerne noget Spørgsmål, som sigter på en strængere Straf, end Tiltalte vilde have været hjemfalden til, såfremt den første Nævningeerklæring var bleven tagen for gyldig, medmindre Betingelser foreligge for Genoptagelse.

§ 296.

Naar Tiltalte af Nævningerne er erklæret skyldig, og Retten ikke straks i Henhold til 8 293, andet Stykke, eller § 29§ afsiger Frifindelsesdom eller i Henhold til § 294 beslutter, at ny Domsforhandling stal foregå, får først Overanklageren og derefter Forsvareren og Tiltalte Ordet for at udtale sig om Strafudmålingen og andre Punkter, sum ligge udenfor Nævningernes afgørelse. og der gives dem Lejlighed til at fremkomme med de Bevisligheder, som herved måtte udkræves. Parternes Udtalelser og Bevisførelsen må ikke gå ud på at rotte ved noget, som er afgjort ved Nævningernes Erklæring. Ved denne Forhandlings Slutning optages Sagen til Dom.

Har Tiltalte ikke været til Stede under Afgivelsen af Nævningernes Erklæring, bliver denne, forinden Forhandlingen kan fortsættes på Grundlag as samme, at oplæse for ham, efter at han atter er fremstillet.

§ 297.

Finder Retten, at Tiltalte ifølge Loven ikke kan straffes for et Forhold som det, i hvilket han ifølge den i Spørgsmålene givne Beskrivelse af Gæringen og Nævningernes Svar på disse er erklæret skyldig, afsiger den Frifindelsesdom. Finder den, at et Forhold som det, hvori Tiltalte er erklæret skyldig, efter Loven kun kan

henføres under et mildere Straffebud, end Nævningernes Erklæring lyder på, afsiger den Dom i Overensstemmelse hermed. hører der til Gærningsindholdet af den mindre Forbrydelse, for hvilken der således bliver Spørgsmål om at domfælde Tiltalte, Omstændigheder, om hvis Tilstedeværelse Nævningeerklæringen intet har afgjort, blive de til Afgørelse af dette Punkt fornødne Spørgsmål først at forelægge Nævningerne.

§ 298.

I det Omfang, hvori dommen er grundet på Nævningernes Erklæring, indskrænke Tomsgrundene sig til den fornødne Henviſning til denne. Iøvrigt finder Bestemmelsen i andet Stykke af nedenstående § 301 tilsvarende Anvendelse. Domfældes Tiltalte, skulle de Strafbestemmelser anføres, som bringes i Anvendelse.

Kapitel XXIV.

særlige Bestemmelser om Domsforhandling uden Nævninger.

§ 299.

Reglen i § 258, første Stykke, § 269 første Punktum og §§ 272 til 274 sinde med de fornødne Lempelser Anvendelse på Domsforhandling for Landøret uden Nævninger.

Parternes Udtalelser efter endt Bevisførelse omfatte alle Spørgsmål, som skulle afgøres ved dommen, uden nogen Deling. Dog kan Rettens Formand beslutte, at Spørgsmålet. om Tiltalte er skyldig, først stal forhandles og afgøres; i så Fald finde

Reglerne i Slutningssætningen af § 274 og i § 298 tilsvarende Anvendelse.

§ 300.

Efter at Parterne have haft Adgang til at udtale sig, optages Sagen til Dom.

Ved Afstemningen stal det Spørgsmål, om Tiltalte er skyldig i den Forbrydelse, der lægges ham til Last, sondres fra Spørgsmålet om Straffen og først bringes til Afstemning. Stemmes der særskilt om Strafforhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde, blive de Dommeres Stemmer, som have erklæret sig mod Tiltaltes Skyld, men ere forblevne i Mindretal, at regne til Gunst for Tiltalte.

§ 301.

Tomfældes Tiltalte, skulle i Tomsgrundene de Omstændigheder nøjagtigt angives, der som beviste lægges til Grund for Domfældelsen, og det eller de Lovbud anføres, som bringes i Anvendelse.

Frifindes Tiltalte, skulle de Straffen betingende Omstændigheder, som antages at mangle eller ikke at være beviste, eller de Straf udelukkende Omstændigheder, som antages at foreligge, angives, og de anvendte Lovbestemmelser anføres.

Har Forhandlingen rejst Spørgsmål om Tilstedeværelsen eller Ikke-Tilstedeværelsen af nogen Omstændighed, som efter den Opfattelse, Retten har lagt til Grund for Sagens afgørelse, ikke faar nogen Betydning for denne, bør der dog som Regel, naar det skønnes, at der i Tilfælde as Anke vil kunne blive tillagt den pågældende Omstændighed Betydning af højesteret, i Domsgrundene optages en Udtalelse om, hvorvidt Retten anser den bevist eller ikke.

Femte Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Underret.

Kapitel XXV.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Tager, som påtales af Overanklageren.

§ 302.

Har Sigtede under Forundersøgelse inden Retten afgivet en uforbeholden Tilståelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende Oplysninger, kan Sagen, naar Sigtede og, hvis han ikke er personlig myndig, hans værge samtykker heri, og Politimesteren, efter at der er givet ham Lejlighed til at gøre sig bekendt med det under Sagen fremkomne, erklærer sig enig deri, uden Udfærdigelse af Anklageskrift straks fremmes til Tom ved den Ret, hvor Forundersøgelse har fundet Sted. forinden Dom afsiges, skal det til Retsbogen betyder Tiltalte, hvad der er Tiltalens Genstand, og Lejlighed gives ham til at fremføre, hvad han måtte have at anføre til sit Forsvar. Findes yderligere Oplysninger at burde fremskaffes, sker dette overensstemmende med Reglerne i Kapitel XX, og Lejlighed gives Tiltalte til at ytre sig over det således fremkomne: Bestikkelse af Forsvarer finder ikke Sted. Indtil Dom er afsagt, kan dømmeren, dersom han finder, at nogen af de i § 211, første Stykke, angivne Forudsætninger er til Stede, eller at nogen foreliggende Omstændighed gør det betænkeligt at pådømme Sagen uden formelig

Domsforhandling, beslutte henholdsvis at standse eller slutte Behandlingen overensstemmende med § 211.

Med dommens Afsigelse og Forkyndelse forholdes overensstemmende med de Regler, som gælde i andre Underretssager.

§ 303.

Udenfor de Tilfælde, i hvilke den i § 302 hjemlede Fremgangsmåde benyttes, rejses Tiltale for Underretten ved et overensstemmende med Reglerne i i> 2)6 affattet Anklageskrift, der udfærdiges af Overanklageren, og ved hvis Indlevering til Underretten Sagen tingfæstet. Om Udvidelse og Ændring af Tiltalen gælde Reglerne i § 218.

Er Tagens udførelse for Retten overdragen en af de ved Underretten ansatte Anklagere, stal Overanklageren give Anklageskriftet Påtegning herom.

Forsåvidt ikke i det efterfølgende afvigende Forskrifter ere givne, finde i øvrigt med Hensyn til Domsforhandlingen og dennes Forberedelse Reglerne i Kapitlerne XXI. XXII og XXIV Anvendelse med de fornødne Lempelser. Den, hvem Sagens Udførelse er overdragen af Overanklageren, træder herved i det hele i dennes Sted.

§ 304

Horer Sagen til dem, i hvilke Tiltalte i medfør af § 5. d og e kan begære Behandling ved Landøret, og har han ikke allerede afgivet Erklæring i så Henseende, stal Anklageskriftet have en Påtegning, hvori Tiltalte gøres opmærksom på denne sin Ret og opfordres til, såfremt han vil gøre Brug af samme, herom at afgive Erklæring som nedenfor bestemt. Denne Erklæring må enten afgives ved Anklageskriftets Forkyndelse, for den, der iværksætter denne, eller inden fire Dage fra Anklageskriftets Forkyndelse indgives på Underrettens kontor eller fremsættes overensstemmende med § 230 til Undersøgelsesrettens Retsbog eller Fængselsbestyrerens Bog. På Indholdet af den ovennævnte Påtegning skal den, der iværksætter Forkyndelsen, særligt henlede

Tiltaltes Opmærksomhed. Om den Erklæring, som Tiltalte i ommeldte Henseende måtte afgive under Forkyndelsen, optages fornøden Bemærkning i Forkyndelsespåtegningen.

§ 305.

Hvor det ikke efter Omstændighederne findes rettest at afvente, om Tiltalte vil begære Behandling ved Landøret, og hvor heller ikke Omfanget af den Forberedelse, som Sagen udkræver, gør det uhensigtsmæssigt, berammer dømmeren, forsåvidt han ikke finder, at Sagen straks må afvises (§228), ufortøvet Tid og Sted til Sagens Foretagelse: i andre Tilfælde foregår Berammelsen, så snart ske kan. Hvor Sagen straks er bleven berammet, kan Stævning forkyndes samtidig med Anklageskriftet.

Den Frist, inden hvilken Meddelelse skal ske fra Tiltaltes Side om Beviser m. v., fastsættes af dømmeren.

§ 306.

Er Tiltalte uden Forsvarer, skal dømmeren, foruden selv at undersøge, hvorvidt andre eller flere Oplysninger bør søges tilvejebragte, end Overanklageren har opgivet, give Tiltalte Lejlighed til for ham at fremkomme med sine mulige Begæring vedrørende Sagens Forberedelse eller Fremme.

§ 307.

Afhørelsen af Vidner og Syns- eller Skønsmænd kan altid overtages af dømmeren, naar han finder Grund hertil.

Kapitel XXVI.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som påtales af Politimesteren.

§ 308.

Tiltale rejses i Politisager i Almindelighed ved et af Politimesteren udfærdiget Anklageskrift, hvori Sigtedes Navn og hvad

der ellers udkræves til hans nøjagtige Betegnelse anføres, og den formentlige Forseelse betegnes med saadan Angivelse af Tid, Sted og andre nærmere Omstændigheder, som måtte udkræves til Forholdets tilstrækkelige og tydelige Betegnelse, og med Anførelse af de Bestemmelser i Lov, Anordning eller Vedtægt, som antages at være overtrådte, og i Henhold til hvilke Straf antages ifalden.

Naar Sigtede er tilstede i Retten, og Politimesteren eller Nogen på hans Vegne der giver Mode, kan Tiltale med dømmerens Tilladelse rejses mundtligt til Retsbogen, og Sagen derefter straks foretages til Domsforhandling.

§ 309.

Antager Politimesteren, at Forseelsen ikke egner sig til højere Straf end en bøde af ikke over 40 Kroner, kan han i Stedet for straks i Overensstemmelse med § 310 at indlevere Anklageskriftet til berømmelse af Sagens Foretagelse i Retten, lade det forkynde for Sigtede med en af ham given Påtegning om, at Sigtede, såfremt han vedgår at have gjort sig skyldig i den Forseelse, hvorfør han sigtes, og ønsker saadan afgørelse, kan erklære sig rede til, uden retslig forfølgning, indenfor en nærmere angiven Frist, der efter Omstændighederne af Politimesteren efter Begæring kan forlænges, at erlægge den af Politimesteren for dette Tilfælde angivne bøde. Saadan Erklæring afgives enten ved Anklageskriftets Forkyndelse til den, som iværksætter denne, i hvilket Fald derom gøres Bemærkning på Anklageskriftet, eller inden 8 Dage ved Meddelelse på Politikontoret. På dette fores en særegen Protokol, hvori de i medfør af det ovenanførte udfærdigede Anklageskrifter og de i Anledning af dem afgivne Erklæringer indføres.

Erlægges den vedtagne bøde i rette Tid, eller afsones den, bortfalder videre forfølgning, og saadan afgørelse har da i

16

Tilfælde af Forseelsens Gentagelse lige Virkning med en To ni.

Gaar Sigtedes Erklæring ud på, at han ikke vil afgøre Sagen på den anførte Måde, eller hvis han overhovedet ikke afgiver nogen Erklæring, bliver Anklageskriftet med påtegnet Bemærkning herom at indgive til dømmeren ligesom Anklageskrifterne i Sager, hvori Politimesteren ikke finder Grund til Anvendelse af denne Paragraf.

§ 310.

Naar Anklageskrift er indleveret, berammer dømmeren, forsåvidt han ikke finder, at Sagen straks må afvises i § 228», snarest muligt Tid og Sted for Sagens Foretagelse og lader Tiltalte tilsige med mindst Aftens Varsel: Forkyndelse af selve Anklageskriftet er uforuden. Tilsigelsen affattes i Overensstemmelse med Bestemmelserne i i> 151, 2det Stykke og stal særlig indeholde Bemærkning om, at Udeblivelse uden oplyst lovligt Forfald kan bevirke, at Tiltalte anses at vedgå Forseelsen, eller efter Omstændighederne, at han vil blive anholdt.

Hvorvidt Vidner også straks skulle tilsiges eller andre Foranstaltninger til Bevisførelse træffes, beror på dømmerens Bestemmelse. Meddelelse af Bevisfortegnelse finder ikke Sted. Under Tiltaltes Mode i Retten gives der ham fornøden Lejlighed til at opgive de Beviser, han på sin Side måtte ønske forte.

§ 311.

Det er ikke til Hinder for Sagens Fremme, at ingen giver Mode Mi Politimesterens Vegne: dømmeren afhører i dette Tilfælde dennes Vidner.

§ 312.

Udebliver Tiltalte uden oplyst lovligt Forfald, eller nægter han at afgive Forklaring, kan Retten, når der ikke under Sagen er Spørgsmål om højere Straf end bøder, og Omstændighederne ikke findes at tale herimod, anse ham som vedgående For-

seelsen og påkende Sagen uden videre Bevisførelse.

Naar der i en Sag, hvorunder der ikke er spørgsmål om højere Straf end bøder, i Tiltaltes Sted møder en Person, der er forsynet med skriftlig Fuldmagt fra Tiltalte og er beredt på at meddele de fornødne Oplysninger, kan Retten modtage den således mødtes Forklaringer og Erklæringer og lægge dem til Grund, som om de vare afgivne af Tiltalte selv.

Skal der i et Tilfælde, hvor hverken Tiltalte eller en Forsvarer er mødt, afhøres Vidner, som ere indkaldte efter hans begæring, foretages Afhørelsen af Dommeren.

§ 313.

Angår sagen en Lovovertrædelse, for hvilken der i Loven er hjemlet Straf af bøde eller Konfiskation, kan dømmeren, naar han ikke finder Grund til at betvivle Tiltaltes Skyld, give Tiltalte Adgang til at fe Sagen afgjort ved, at han vedtager at erlægge en nærmere bestemt bøde eller at underkaste sig Konfiskation: Lovens Fastsættelse af bødens størrelse er herved ikke bindende. Vedtager Tiltalte den tilbudte

afgørelse, tilføres det fornødne herom Retsbogen. Saadan afgørelse har i Henseende til Fuldbyrkelse og Gentagelsesvirkning samme Virkning som en Dom.

Er Politimesteren eller nogen på hans Vegne mødt, skal der, inden der gives Tiltalte Adgang til at vedtage

Straf, gives den således mødte Lejlighed til at udtale sig om Straffens størrelse.

§ 314.

Findes et Barn under 1½ År skyldigt, men forældrene eller de, som troede Barnet i deres Sted, erklære sig villige til at tildele Barnet en legemlig Revselse i Hjemmet, kan dømmere, naar han finder, at Omstændighederne tale derfor, afgøre Sagen i Henhold hertil uden at afsige Dom. Dommeren kan betinge Sagens afgørelse på denne Måde af, at Revselsen tildeles under tilsyn af en ved Politiet ansat.

Er Politimesteren eller nogen på hans Vegne nærværende, må der forinden være givet ham Lejlighed til at udtale sig om Sagens afgørelse på denne Måde.

Om den stedfundne afgørelse tilføres det fornødne Retsbogen.

§ 315.

Naar dømmere finder, at Tiltalte er skyldig, men at Sagen efter Brodens Beskaffenhed, såsom navnlig i Tilfælde af første Gang begået ringe Forseelse, egner sig til afgørelse ved en Advarsel, er han berettiget til i Stedet for at afsige Tom at tildele Tiltalte en saadan Advarsel.

Om den trufne afgørelse tilføres det fornødne Retsbogen.

§ 316.

Boder på 20 Kr. og derunder, som idømmes eller vedtages i de Sager, der omhandles i dette Kapitel, tilfælde udenfor Kjøbenhavn Retskredsens Politikasse, og i Kjøbenhavn Fattigkassen for Stadsrettens Afdelinger for Straffesager.

Forsåvidt ikke andet foran er bestemt eller følger af Forholdets Natur, skulle de Regler, der ifølge foregående Kapitel, særlig §§ 306 og 307, gælde for andre Underretssager, også komme til Anvendelse i de Sager, som omhandles i nærværende Kapitel.

Sjette Afsnit. Retsmidler mod trufne afgørelser.

Kapitel XXVII.

Påanke af dømme, afsagte af Landsretterne i første Instans.

§ 317.

dømme, afsagte i første Instans af en Landøret med eller uden Nævninger, kunne overensstemmende med nedenstående Regler af Parterne påankes til højesteret. I Forbindelse med dommen kan Anken omfatte den forudgående Behandling og de under denne faldne afgørelser.

Lige med dømme stå i Henseende til Anke sådanne Beslutninger, som omhandles i § 294.

§ 318.

Overanklageren kan anke såvel til Fordel som til Skade for Tiltalte. Anke til Fordel for Tiltalte kan endvidere iværksættes

af ham selv og, dersom han ikke er personlig myndig, af hans værge. Er Tiltalte død, og er han ved dommen funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende

Handling, kan hans ægtefælle såvelsom enhver af hans slægtninge i op- og nedstigende Linje og hans Søskende anke i hans Sted. Ogsaa Overanklageren kan i dette Tilfælde påanke en fældende Dom.

Tiltaltes Forsvarer ved Landsretten er pligtig til på Forlangende at bistå ham med Råd om, hvorvidt han bor påanke

dømmen, såvelsom med Affattelsen og Indgivelsen af Ankemeddelelsen og dens Begrundelse.

§ 319.

Afkald på Anke kan finde Sted, efter at dommen er afsagt. En rejst Anke kan frafalde, sålænge Tom ikke er afsagt af højesteret. Frafaldes Anke, efter at Domsforhandling for højesteret er begyndt, kan derved dog ikke prøvelse af sådanne Ankegrunde unddrages højesteret, som tages i Betragtning i Embeds medfør (§ 334).

§ 320.

Anke kan støttes på:

1. at Rettergangsregler ere tilsidesatte eller fejlagtigt anvendte; dog kan Tilsidesættelse eller fejlagtig Anvendelse af Rettergangsregler, hvis Overholdelse Retten ikke af egen Drift påser, kun benyttes som Ankegrund, naar Indsigelse betimeligt er fremsat for den underordnede Ret:

2. at Retten i en nævningesag har afgjort på urigtig Måde noget Spørgsmål, som ifølge § 276 er unddraget fra Nævningernes afgørelse, eller urigtigt har domfældt i Overensstemmelse med en fældende Nævningeerklæring i et Tilfælde, hvor den i Medfør af § 297 burde have frifundet eller ikkun domfældt for en mindre Forbrydelse, end Erklæringen lyder på, eller, omvendt, med Urette har fraveget en fældende Nævningeerklæring i Henhold til § 297 eller frifundet i Henhold til § 241, andet Stykke;

3. at i en nævningesag Nævningernes Erklæring, hvorpå dommen er grundet, er bleven fejlagtig på Grund af urigtig Vejledning i Loven fra Rettens Formands Side, eller fordi Spørgsmålene til Nævningerne lide af Fejl,

der bero på en urigtig Forståelse af Straffeloven:

4. at Retten i en Sag, der er påkendt uden Nævninger, har afgjort på urigtig Måde noget Spørgsmål, som i en nævningesag ifølge § 276 vilde være und-

draget fra Nævningernes afgørelse, eller i øvrigt ved afgørelsen af, om Tiltalte stal domfældes, har anvendt Straffeloven urigtigt;

5. at den Straf, dommen har i kendt, ligger udenfor de i Loven fastsatte Grænser eller står i åbenbart Misforhold til Broden.

Anke kan ikke grundes på, at Spørgsmålet, om Tiltalte stal domfældes, er urigtigt afgjort som følge af en fejlagtig Bedømmelse af Bevisernes Vægt, medmindre Talen er om et Punkt, der ifølge § 276 i Nævningesager er unddraget Nævningernes afgørelse.

§ 321.

Tilsidesættelse eller fejlagtig Anvendelse af en Rettergangsregel stal ikke bevirke ophævelse af en påanket Tom, medmindre det findes antageligt, at lagttagelse af den pågældende regel kunde have medført et andet Udfald af Sagen.

Ikke-lagttagelse af Rettergangsregler, som udelukkende ere foreskrevne til Betyggelse for Tiltalte, kan ikke fore til Forandring til hans Stade.

§ 322.

Vil Overanklageren anke til Skade for Tiltalte, må han inden fjorten Tage efter

dommens Afsigelse for Tiltalte lade forkynde Meddelelse om, at han påanker dommen. Anke til Fordel for Tiltalte kan Overanklageren iværksætte også efter Udlovet af den nævnte Frist; sådan Anke hindres heller ikke ved, at Tiltalte har givet Afkald på Anke.

Meddelelsen stal indeholde Tilkendegivelse om, at Sagen vil blive foretagen i Højesteret, såsnart dertil er Lejlighed, uden nogen yderligere Underretning til Tiltalte. Genpart af Meddelelsen indleveres på Landsrettens Kontor.

§ 323.

Pil Tiltalte anke, må han afgive Meddelelse herom inden fjorten Dage, regnede fra dommens Afsigelse eller, naar han ikke har været tilstede ved Afsigelsen af

dømmen, og denne er fældende, fra den Dag, da Udskrift af dommen er ham forkyndt. Meddelelsen kan, naar den foregår straks ved dommens Afsigelse eller Forkyndelse, fremsættes mundtligt henholdsvis til Retsbogen eller til den, som iværksætter Forkyndelsen, og som i så Fald har at optage fornøden bemærkning i Forkyndelsespåtegningen. Ellers indgives Meddelelsen skriftligt, underskreven af Tiltalte, på Overanklagerens eller Landsrettens Kontor: er Tiltalte fængslet, kan den dog også fremsættes mundtligt til den Undersøgelsesrets Retsbog, i hvis Kreds Fængslet ligger, eller til Fængselsbestyrerens Bog 230). Hvor Tiltaltes Ankemeddelelse er fremsat til sidstnævnte Bog eller til en Retsbog eller indgivet på Landsrettens Kontor, bliver henholdsvis Udskrift af Tilførslen eller den modtagne Ankemeddelelse uden Ophold at tilstille

Overanklageren.

Snarest muligt efter Modtagelsen af Ankemeddelelsen lader Overanklageren for Tiltalte forkynde en saadan Tilkendegivelse, som ommeldt i § 322, 2. Stykke, og tilstiller, forsaavidt Antemeddelelsen ikke allerede har passeret Landsrettens Kontor, dette Underretning om Anken.

§ 324.

En Anke, hvorom Meddelelse ikke er sket inden den i §§ 322 og 323 foreskrevne Fristes Udløb, bliver af Højesteret at afvise, medmindre den Ankende gør antageligt, at den Omstændighed, hvorpå Anken grundes, først senere er bleven ham bekendt, eller at Fristens Oversiddelse i øvrigt skyldes Grunde, som ikke kunne tilregnes ham. Ankemeddelelsen — som må indeholde fornøden Angivelse herom — må derhos iværksættes inden fjorten Dage, efter at han er blevet bekendt med Ankegrunden, eller efter at de Omstændigheder ere fjærnede, som have foranlediget Oversiddelsen af Fristen.

§ 325.

Enten i selve Antemeddelelsen eller i en yderligere Meddelelse, der må afgives inden

Udløbet af den i §§ 322 og 323 bestemte Frist og paa en af de Måder, som der er bestemt, må den Ankende angive den eller de Grunde, hvorpå han støtter sin Anke. Hvor særegne Grunde findes at tale derfor, kan Højesteret give ham Adgang til at afgive Begrundelse af Anken efter ovennævnte Fristes Udløb.

§ 326.

Ankemeddelelse for Udløbet af den i §§ 322 og 323 foreskrevne Frist hindrer dommens Fuldbgyrdelse for de Domfældtes Vedkommende, hvem Anken angår.

Sker Ankemeddelelse i henhold til § 324, kan Højesteret paa derom fremsat Begæring beslutte, at Fuldbgyrdelsen skal udsættes eller standses: dette finder i hvert Fald Stev, naar Anke tilstedes.

§ 327.

Såsnart Overanklageren har ladet forkynde de foreskrevne Meddelelser for Tiltalte (§§ 322 og 325) eller har modtaget dennes Ankemeddelelse med tilhørende Begrundelse, indsender han samme til Rigsanklageren tilligemed Landsretssagens Aktstykker og Udskrift af domsforhandlingen.

Forsåvidt ikke Anken alene er rejst fra Overanklagerens Tide og frafaldes af Rigsanklageren, oversender denne snarest muligt Sagens Atter til højesteret med de Bemærkninger eller Begæring, han måtte finde fornødne.

§ 328.

Højesteret kan straks, efter Begæring eller i Embeds medfør, ved Kendelse afvise Anken, naar det findes, at de foreskrevne Frister og Former ikke ere iagttagne, eller at den Ankende mangler Beføjelse til at anke, eller at den påberåbte Ankegrund klarligen ikke kan fore til dommens Ophævelse. Sådant Afgørelse kan træffes af et Udvalg, bestående af tre af Højesterets Medlemmer, i et ikke offentligt Retsmøde, efter at der, såvidt der^ til findes Anledning, er givet Parterne Lejlighed til at ytre sig mundtligt eller skriftligt.

i?

§ 329.

Findes ikke Grund til straks at afvise Anken, beskikker Højesterets Iustitiarius forsvarer for Tiltalte, for såvidt denne ikke selv har valgt en saadan, og foranstalter Sagens Aktstykker oversendte til Rigsanklageren eller Forsvareren, eftersom hin eller denne først skal have Ordet (jfr. § 333), med Pålæg om inden en fastsat Frist - ^ der af Iustitiarius kan forlanges — at tilstille Modparten samme og anmelde Sagen til Foretagelse.

Andre Beslutninger end de i § ^8 nævnte, som blive at tage af Højesteret inden domsforhandlingen, kunne træffe§ af det i >§ 328 ommeldte Udvalg eller af højesteret Iustitiarius. Bestemmelserne i de to første Punktummer af § 230, andet Stykke, finde tilsvarende Anvendelse.

§ 330.

Nye Beviser kunne forelægges højeste' ret angående sådanne Omstændigheder, som ere undergivne denne Nets Bedømmelse. skulle sådanne Beviser tilvejebringes, påhviler det henholdsvis Rigsanklageren eller Forsvareren efter forudgående Meddelelse til den anden Vide at foretage de hertil fornødne Skridt. Er der Uenighed om, hvorvidt eller på hvilken Måde nogen Oplysning skal tilvejebringes, eller vil dens Tilvejebringelse gøre Udsættelse af Sagen nødvendig, bliver Rettens Beslutning at indhente. Beslutter Retten af egen Drift, at nye Oplysninger skulle tilvejebringes, giver den herom fornødent Pålæg til Rigsanklageren.

Skulle Vidner afhøres, kan Højesteret bestemme, at deres Afhørelse skal ske for højesteret. Ellers sker Afhørelse af Vidner ved vedkommende Undersøgelsesret overensstemmende med Reglerne i Kap. XX.

Naar dertil findes Anledning, kan Højesteret forlange Erklæring af Landsretten til yderligere Oplysning om, hvad der er foregået under Domsforhandlingen for samme.

§ 331.

Er Tiltalte ikke fængslet, har han Ret til at deltage i Retsmødet; er han fængslet,

bliver han tun, naar han har fremsat Begæring derom, og højesterets Iustitiarius sin der, at særlige Grunde tale for at tage denne til følge, at foranstalte henbragt til Modet. Tiltaltes Udeblivelse hindrer ikke Sagens Fremme, naar e:i Forsvarer er mødt.

§ 332.

Under Domsforhandlingen for Højesteret har den Part, som anker, først 51 roet. I øvrigt foregår forhandlingen i de Former, som, Højesteret under lagttagelse af reglerne i kapitel VIII. herom nærmere fastsetter.

Afhørelse af Vidner for Højesteret foregår overensstemmende med reglerne i §§ 243 ff.

§ 333.

Er en fra den ene Side rejst Anke støttet til Grunde, der kunne lede til, at Højesteret afsiger ny Tom i Realiteten, har Modparten, uanset at han ellers nu vilde være udelukket fra at påanke Tom»len. Adgang til at påstå denne ophævet på Grund af Fejl, der må lede til bagens Hjemvisning til ny Forhandling. Tog må han så betimeligt forud for bagens Foretagelse give Modparten Meddelelse om, at han agter at fremsætte saadan Påstand, og om Grunden, hvorpå den støttes. at Modparten faar Tid til fornøden Forberedelse.

Ankegrunde, som ikke ere anførte i vedlomniende Parts Ankemeddelelse eller den i Fortsættelse af denne afgivne Begrundelse (§ 325) eller i en af ham i Henhold til nærværende Paragrafs første Stykke, sidste Punktum, afgiven Meddelelse, og som heller ikke ere af den Beskaffenhed, at Retten i Embeds medfør skal tage dem i Betragtning (§ 334), kan Højesteret tilstede ham at fremkomme med, naar særlige Grunde findes at tale derfor. Findes det, at deres Fremsættelse gør yderligere Forberedelse nødvendig for Modparten, udsætter Højesteret Sagen derefter.

§ 334.

Højesterets prøvelse er i Neglen indskrænket til de påberåbte Ankegrunde; herfra gælde dog følgende Undtagelser:

1. Hvor Anken eller en i Henhold til § 333, første Stykke, fremsat Påstand er støttet på nogen af de i § 320 Nr. 2 til 5 omhandlede Grunde, kan Retten prøve, om Straffeloven i det hele er rigtigt anvendt, så og om der er et åbenbart Misforhold imellem forbrydelsen og den idømte Straf, Nr. dog nedenstående § 335, sidste Punktum.
2. Hvor alene Rettergangsfejl ere påberåbte som Ankegrund, kan højesteret. naar dommen ikke ophæves af saadan ^>rund, prøve, om Straffeloven er urigtigt anvendt til Skade for Tiltalte, eller om den idømte Straf er uforholdsmæssig boj.
3. Naar det i et Tilfælde, hvor Til talte er domfældt, findes, at nogen væsentlig, til hans Betyggelse sigtende, Rettergangsregel er tilsidesat, kan Højesteret, dersom den finder, at den begåede Fejl gør Tomfældelsen>o Rigtighed tvivlsom, ophæve dommen og hjemvise Sagen, uanset at den pågældende Fejl ikke er påberåbt.

Hvis en Tom, som angår flere TU talte eller flere Forbrydelser af samme Tiltalte, kun er påanket for en eller nogle Tiltaltes eller Forbrydelsers Vedkommende, kan højesteret. naar den finder, at en Ankegrund, som er gjort gældende under Sagen, eller som Retten i medfør af Reglerne i denne Paragraf har taget i Betragtning, tillige omfatter nogen Tiltalt etter Forbrydelse, for hvis Vedkommende dommen ikke er påanket, til Fordel for vedkommende Tiltalte tillægge den Virkning også under den således upåankede Tel af Sagen.

§ 335.

Kommer Højesteret til det Resultat, at den påankede afgørelse bliver at forandre, kan den selv afsige ny Realitetsdom, naar den finder, at det fornødne Grundlag herfor foreligger, - hvortil, forsåvidt Spørgsmål er om at afsige en fældende Dom, ifølge 8 320 hører, hvis Sagen er en nævningesag. at Tiltalte ved en gyldig Nævningeklæring er kendt skyldig i den Forbrydelse, for hvilken der er Spørgsmål om at domfælde ham, og, hvis Sagen ikke er en Nævningesag, at Landsrettens Dom har

antaget de Omstændigheder godtgjorte, på (Grundlag af hvilke der er Spørgsmål om at idømme ham Straf.

Finder højesteret, at den påankede afgørelse bliver at forandre, men at Betingelserne for. at Retten kan afsige. Realitetsdom, ikke ere til Stede, ophæver højesteret Dommen og. forsåvidt Ophævelsesgrunden også rammer den til Grund for dommen liggende Behandling, denne eller den Del deraf hvorom dette gælder. I Forbindelse hermed bliver Sagen, forsåvidt den foreliggende Fejl ikke er af den Beskaffenhed, at Landsretten burde have afvist Sagen, at hjemvise til denne Ret. Såvidt fornødent bør i så Fald højesterets Dom angive, fra hvilket Punkt den nye Behandling skal tage sin Begyndelse.

Skal Tiltalte, i et tilfælde hvor Højesteret vil afsige ny Realitetsdom, dømmes efter et Straffebud. som ikke er bragt i Anvendelse ved den påankede Dom, og om hvis Anvendelse Rigsanklageren heller ikke har nedlagt Påstand for Højesteret, bør der være givet Parterne særlig Lejlighed til at udtale sig herom. Er Sagen klin indanket fra Tiltaltes Side. kan derhos strengere Straf end ved Landsretsdommen bestemt ikke idømmes.

§ 336.

Naar Hjemvisningsdom er afsagt, hav Rigsanklageren, hvis han ikke frafalder Tiltale, uden Ophold at foranstalte Sagen påny indbragt for Landretten.

Hvor Landsretten finder det nødvenligt, kan den beslutte at genoptage Be. handlingen fra et tidligere Punkt end angivet i Hjemvisningsdommen. forinden ny Dom afsiges, må der i ethvert tilfælde være givet Parterne Lejlighed til at udtale sig. Var Sagen kun indanket fra Tiltaltes Side, kan strengere Straf ikke idømmes end ved den tidligere Dom. med mindre Betingelserne for (Genoptagelse ere tilstede.

Stal i en nævningesag ny Domsfor- handling finde Sted, må ingen Nævning medvirke, som har deltaget i den tidligere domsforhandling.

Kapitel XXVIII.

Påanke af Domme, afsagte af Underretterne.

§ 337.

Domme, afsagte af en Underret, kunne, med de nedennævnte Undtagelser, af Overanklageren eller Tiltalte påankes til den Landret, til hvis Kreds Underretten hører. I forbindelse med dommen kan Anken omfatte den forudgående Behandling og de under denne faldne afgørelser.

I Politisager kan dommen ordentligvis kun påankes af Overanklageren. naar an den Straf end Bode eller Konfiskationsstraf kan idømmes efter det Lovbud, Tiltalen lyder på, og af Tiltalte kun, naar højere Straf er idømt end Bode af 40 Kr. eller Konfiskation af Genstande af tilsvarende værdi. Tog kan Landsrettens

formand undtagelsesvis på Andragende — der må fremsættes inden fjorten Tage efter dommens Afsigelse eller, hvis det er Tiltalte, som vil anke. og han ikke har været til Stede ved Tom mens Afsigelse, efter dens Forkyndelse tilstede Anke (§ 96), naar han finder, at særlig Grund hertil foreligger, navnlig hvor Sagen skønnes at have en almindelig Interesse, eller dommen medfører videregå- ende betydelige følger for Tiltalte. Under tilsvarende Betingelser kan Landsrettens formand tilstede, at de i §§ 313-315 ommeldte afgørelser påankes af Overankla^ geren og den i § 31§ omhandlede afgørelse af Tiltalte.

Naar sådant Andragende indgives, lan Landsrettens Formand bestemme, at Fuldbyrdsen skal udsættes eller standfes.dette sker i hvert Fald, naar Anke til stedes.

§ 338.

Ved Påanke af Underrettsdomme blive reglerne i ^ 318 3§§ i det hele at an^

vende med de Lempelser, som følge af Forholdets Forskelligheder, samt med følgende nærmere Bestemmelser:

1) Tiltaltes Ankemeddelelse (§ 323, jfr. § 325) kan, naar han afgiver samme personligt, fremsættes mundtligt til Underrettens Retsbog, selv om det ikke sker straks ved dommens Afsigelse; dømmereen bor være ham behjælpelig herved.

2) Underrettens afgørelse af, hvorvidt Tiltaltes Skyld er godtgjort, kan i sin Helhed undergives Landsrettens Prøvelse. I Politifager kan dette dog kun ske, naar Landsretten finder Føje hertil, efter hvad der er opgivet i Antemeddelelsen, der med Hensyn hertil uden Ophold af Oderanklageren bliver at forelægge for Landsretten.

Udenfor Politisager betragtes en Anke. der er rettet mod dommens afgørelse af Sagens Realitet, som omfattende også bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, naar ikke Ankemeddelelsen udtrykkeligt gaar ud på det modsatte. Er der fra den ene Side rejst Anke. som ikke omfatter bevis- bedømmelsen, kan Modparten, selv om den ellers foreskrevne Ankefrist for hans Vedkommende er udløben, indenfor sire Tage efter at han har modtaget meddelelse om Anken, påanke dommens afgørelse as Bevisspørgsmålet.

3) Skal Anken omfatte Bevisbedømmelsen, kræves ingen nærmere Angivelse af Ankegrund.

4) Hvor Landsretten i Henhold til § 337 har tilstedet Anke, må fornøden Ankemeddelelse og Begrundelse afgives inden en Uge, efter at Tilladelsen er meddelt.

§ 339.

Såsnart Ankemeddelelse bar fundet Sted, har Modparten Adgang til for Landsretten at fremsætte Begæring (jfr. § 230) om Ankesagens Afvisning af nogen af de i § 328 nævnte Grunde, eller fordi Anke er udelukket efter § 337. Saadan Afvisning kan ske — være sig efter Begæring eller i Embeds medfør — ved kendelse i et ikke offentligt Retsmøde, efter at der

er givet den Ankende Adgang til at ytre sig mundtligt eller skriftligt.

§ 340.

Omfatter Anken ikke Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, bar overanklageren i lighed med, hvad

der er foreskrevet i § 327, snarest muligt til Landsretten at oversende Ankemeddelelsen og Sagens øvrige Akter. Ved sagens videre Forberedelse og Behandling blive Reglerne i §§ 329—331 og 333—336. at anvende med de fornødne lempelser. Skulle nye Oplysninger tilvejebringes (§ 330), påhviler det Overanklageren at foretage de hertil fornødne skridt.

Under domsforhandlingen har den Ankende først ordet. I øvrigt skulle Reglerne i Kap. XXII. finde Anvendelse på denne Behandling, forsåvidt sådant ikke er udelukket ved Forholdets Forskellighed eller særlig Bestemmelse.

den omstændighed, at Tiltalte i en Sag, hvor ingen Forsvarer er bestikket (jfr. § 40), hverken moder selv eller ved en Forsvarer under domsforhandlingen, er ikke til Hinder for, at denne fremmes: dog kan Retten, forsåvidt Anken er rejst af Tiltalte, efter overanklagerens Påstand ved kendelse af vise Ankesagen, naar denne skønnes ikke med Nytte at kunne forhandles, uden at nogen »noder på Tiltaltes Vegne.

§ 341.

Omfatter Anken også Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, finder en fuldstændig ny domsforhandling Sted for Landsretten. Sagens Forberedelse, Behandling og Påkendelse foregår efter Reglerne i kapitlerne XXI., XXII. og XXIV.. forsåvidt ikke Forholdets Forskellighed udelukker disses Anvendelse, og afvigende Regler ikke ere givne i de følgende Paragrafer.

har tun Tiltalte anket, kan en stræn- gere Straf end ved Underretsdommen bestemt ikke idømmes.

§ 342.

Anklageskrift udfærdiges uden Ophold af Overanklageren; foruden de Angivelser, der ere foreskrevne i § 216, skal det indeholde en Henvisning til Underrettens Dom.

Forkyndes Anklageskrift inden Udlovet af den i § 322 fastsatte Frist, er anden Ankemeddelelse fra Overanklagerens Tide unødvendig.

§ 343.

Foruden de i § 219, første Punktum, og § 220, andet Punktum, ommeldte Aktstykker bliver endvidere Udskrift af Underrettens Tom og af Domsforhandlingen for Underretten at indlevere på Landsrettens Kontor og at meddele Forsvareren eller, hvis der ingen Forsvarer er, Tiltalte.

Hvor en frifindende Dom er påanket af Overanklageren, kan Afvisning fra Landsretten ske overensstemmende med § 228, naar det findes, at Overanklageren mangler Påtaleret, eller at det påtalte forhold ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse.

§ 344.

De for Underretten afhørte Vidner og Syns- eller Skønsmænd, hvis Forklo ringer skulle benyttes som Bevis under Ankesagen, blive at afhøre påny for Landsretten, medmindre. Sagen findes at kunne tilstrækkeligt oplyses ved Oplæsning af de Forklaringer, som de Pågældende have afgivet for Underretten.

Udebliver Tiltalte uden oplyst lovligt Forfald i et tilfælde, hvor Anken er rejst af ham og omfatter Bevisbedømmelsen, kan Retten ved kendelse afvise hans Anke, naar den finder, at Forhandlingen ikke »ned Nytte kan fremmes i hans Fraværelse, og navnlig at Oplæsning af hans tidligere Forklaring ikke kan træde i Stedet for ny afhøring (jvf. § 248).

§ 345.

Landsrettens Tom i en fra en Underret indanket Sag kan i Neglen ikke yder-

18

ligere påankes. Dog kan højesteret si; 96) undtagelsesvis tillade, at Sagen indbringes for samme, naar særlig Grund hertil foreligger, navnlig naar Sagen skønnes at have almindelig Interesse eller videregående betydelige følger for Bedkommende. Andragende herom må fremsættes inden saadan ^-rist, som bestemt i § 837, 2 St., og finde i Henseende til Virkningen af sådant Andragendes Indgivelse og Tilfølgtagelse Reglerne i sidste Stylte af ^ 837 og i § 338 Nr. 4 tilsvarende Anvendelse.

Reglerne i Kap. XXVII blive med de fornødne lempelser at anvende på Anke, som iværksættes i Henhold til nærværende Paragraf.

Kapitel XXIX.

Nære til højere Ret.

§ 346.

Overfor Rendelser og andre Beslutninger af en Landsret eller en Underret (denne sidste også som Undersøgelsesret), som ikke — eller dog ikke for Tiden — kunne gøres til Genstand for Anke i Medfør af Bestemmelserne i >>§ 317 og 337, kan, for så vidt det modfatte ikke særligt er bestemt, enhver, overfor hvem Beslutningen indeholder en afgørelse. rejse Næremål til højere Net overensstemmende med de nedenstående regler. Overfor Domme kan kære mål kun rejfen i de i §§ 401 og 405, nævnte Tilfælde.

Mod >tendelser og andre Beslutninger, der afgives under Domsforhandling eller under dennes Forberedelse, kan dog udenfor de Tilfælde. hvor Adgang til ,ta're har særlig Hjemmel i Loven, Næremål kun rejsen, naar og for så vidt Beslutningen gaar ud på, at Sagen udsættes eller afvises eller ha've^ . eller angår Fængsling, Beslag, Ransagning eller lignende, eller pålægger Straf eller Omkostninger, eller er rettet mod nogen, som ikke er Part i Sagen.

I Sager, hvor Anke ordentligvis er udelukket ifølge reglerne i § 345, kan også Næremål af en Part kun rejses med Tilladelse af den overordnede Net, i hvilten Henseende Reglerne om Tilladelse til Anke finde tilsvarende Anvendelse.

§ 347.

Næremålsfristen er i Almindelighed fjorten Tage. regnede fra Afgivelsen af den Beslutning, hvorom Talen er, dog at Bestemmelserne i § 324 finde tilsvarende Anvendelse.

Imod .Nendelser og Beslutninger. I)vor^ ved det pålægges nogen, som ikke er Part i Sagen, og som er til Stede i Retten, at afgive Vidnesbyrd eller Erklæring eller Forklaring som Syns- eller Skønsmand. eller at fremkomme med Dokumenter eller lignende, må Nære, naar Nendelsen eller Beslutningen er afgiven under Domsforhandling, erklæres på stedet og ellers inden tre Dage.

Nære, som overensstemmende med foregående stykke erklæres mod en Beslutning af en Underret, hvorved Fængsling er besluttet som Tvangsmiddel mod nogen, der har vægret sig ved at afgive Vidnesbyrd eller Syn eller Skøn, eller ved at fremkomme med Dokumenter, har opsættende Virkning. I andre tilfælde medfører Nære ikke Opsættelse af Beslutningens udførelse, medmindre det modfatte bestemmes enten af den Ret, som har afgivet Beslutningen, eller af den Net, for hvilken Nære rejses.

§ 348.

>Næremål fremsættes skriftligt for den Ret, hvis Beslutning påklages, eller erklæres mundtligt tit dennes Retsbog. Rejser Kæremål fra Påtalemyndighedens Side, lader denne uden Ophold samme forkynde for Sic^ tede og, naar nogen anden for det foreliggende Spørgsmåls Vedkommende er at betragte som Modpart, tillige for Sidstnævnte, medmindre Påtalemyndigheden i Retten i den Pågældendes Overværelse har erklæret at ville rejse sådant Næremål. Rejser

Næremål af Sigtede eller af nogen, der ikke er Part i selve Sagen, foranstalter Retten under tilsvarende Forudsætning Påtalemyndigheden såvelsom den, der ellers måtte være at betragte som Modpart, underrettet om kære^ målet.

Er Sigtede fængslet, og er der ikke Lejlighed for ham til at rejse Næremål til Retsbogen overensstemmende med foregående Stylte, kan han fremsatte det til den Undersøgelsesrets Retsbog, i hvis Kreds Fængslet ligger, eller til Fængselsbestyrerens Bog (§ 230); Udskrift af Tilførslen bliver da uopholdelig at tilstille den Net, hvis Beslutning påklages. Har Sigtede Forsvarer, er denne Pligtig at bistå ham, så ledes som bestemt i 5§ 31§ andet Stylte.

§ 349.

Forsåvidt den Ret, hvis Beslutning påkæres, ikke i medfør af § 95, ^ 10>> eller § 127 omgør Beslutningen således, at Øjemedet med Næremålet dermed er opnået, indsender den uden Ophold kære skriftet til den overordnede Ret, ledsaget af de fornødne Udskrifter og andre Dokumenter, disse sidste i bekræftede Afskrifter, forsåvidt Originalerne ilte kunne undværes, samt efter Omstændighederne af de Bemærkninger, hvortil der fra Rettens Side måtte finder Anledning.

Såvel den, der har rejst Næremål. som Modparten, kan indgive skriftlige Udtalelser om Sagen til den overordnede Ret: herved gælder det samme, som i foregående Paragrafs to sidste Punktummer er bestemt om selve Næremålet.

§ 350.

Ten overordnede Ret er ikke bunden ved den Bedømmelse af de faktiske Omstændigheder, hvorpå den påklagede Beslutning er grundet. Finder den nye Oplysninger fornødne, giver den, for så vidt den ikke selv vil foranstalte samme indhentede, de i så Henseende fornødne Pålæg: Be

stemmelserne i § 830, jfr. § 340, træje Punktum, finde herved tilsvarende Anvendelse: angår Kæremålet en Beslutning af en Undersøgelsesret, kan Landsretten umiddelbart til denne rette de fornødne Pålæg om nye Oplysningers Tilvejebringelse.

Naar særlige Grunde finder at tale derfor, kan den overordnede Ret undtagelsesvis på begæring eller i Embeds medfør anordne mundtlig forhandling; forsvarer bliver i så fald altid at beskikke, medmindre digtede selv har antaget en forsvarer, eller den forsvarer, som allerede er bestikket for I)am, er beføjet til at mode for den overordnede Net og erklærer sig villig hertil.

Rettens afgørelse træffes ved kendelse og meddeles uden Ophold alle Vedkommende.

§ 351.

Mod Landsrettens afgørelse i et Kæremål kan yderligere >ta?re til højesteret ikke finde Sted, medmindre Højesteret undtagelsesvis meddeler Tilladelse hertil (§ 96). Andragende om saadan Tilladelse må indgives til højesteret inden en Uge, efter at Landsrettens Kendelse er meddelt. På sådant yderligere Kæremål finde Neglerne i de foregående Paragrafer Anvendelse med de fornødne Lempelser.

>Kæremål kunne i Højesteret forhandles og afgøre^ i det i § 328 ommeldte Udvalg.

§ 352.

Beslutninger vedrorende Forberedelsen af et Kæremåls forhandling kunne i lignende Omfang so»n bestemt for Ankesagers Vedkommende træffes henholdsvis af Landsrettens eller af højesterets Justitiarius.

Kapitel XXX. Genoptagelse.

§ 353.

Naar en forfølgning, som ved linder' søgelsesret har været indledet mod en bestemt Sigtet, standses, G 211) eller naar, efter at Tiltale er rejst, Forfølgningen frafalden, uden at Dom bliver afsagt, kan, udenfor det i ^212 omhandlede Tilfælde, ny forfølgning ved Undersøgelsesret eller ny Tiltale kun rejses, naar nye Beviser as Vagt senere komme for Dagen, eller de i nedenstående § 354 angivne Betingelser ere til Stede. Derimod er den omstændighed, at Undersøgelsesretten i Henhold til § -^3 har nægtet at tage en Begæring om Forundersøgelse til følge eller i Henhold til § 211 har standset en begyndt Forundersøgelse, ikke til Hinder

for. at Tiltale rejses ved den dømmende Net.

§ 354.

Genoptagelse as en Sag, som — vare sig i første Instans eller ifølge Anke — er pådømt ved Landsret, og hvorunder Tiltalte er frifunden, kan finde Sted efter Overanklagerens begæring,

1. naar det ifølge en Tilståelse, Tiltalte senere har afgivet, eller andre Beviser, der senere ere komne for Dagen, må antages, at han har begået Forbrydelsen:

2. naar falske Forklaringer eller Erklæringer ere afgivne under Sagen as Vidner eller Syns- eller Skønsmænd, eller falske eller forfalskede Dokumenter ere benyttede under samme, eller noget strafbart Forhold, sigtende til at påvirke eller bestemme Sagens Udfald, er udvist enten af Tiltalte eller af nogen, der i medfør af sit Embede eller offentligt Hverv har medvirket ved Sagens Behandling, og der efter Omstændighederne er god Grund til at antage, at sådant har bevirket eller medvirket til, at Tiltalte har undgået Domfældelse.

Under tilsvarende Betingelser kan Genoptagelse finde Sted, hvor Tiltalte påstås at have gjort sig skyldig i en væsentlig

større Forbrydelse end den. hvorfor han er domfældt.

§ 355.

På Begæring af en Domfældt kan Genoptagelse af en ved en Landsret pådomt Tag finde Sted,

1. naar nye Oplysninger tilvejebringes, og det skønnes antageligt, at disse, om de havde foreligget under Sagen, kunde have bevirket Frifindelse eller Anvendelse as en væsentlig mildere Strafbestemmelse:

2. naar noget sådant Forhold oplyser, som ommeldt i § 354 Nr. 2, og det skønnes antageligt, at sådant kan have bevirket eller medvirket til Domfældelsen.

Bestemmelserne i i 318, 2. og 3. Punktum, finde her tilsvarende Anvendelse.

Komme Omstændigheder, som antages at give Tiltalte eller Andre på hans Vegne Føje til at andrage på Tagens Genoptagelse, til Rettens eller Overanklagerens Kundskab, bor de derom underrette Vedkommende.

§ 356.

Genoptagelse kan ikke finde Sted. sålænge Anke i medfør af Lovens almindelige Regler naar åben, eller sålænge en rejst Ankefag henstår uafgjort.

At Straffen er udstået, er ikke til finder for Genoptagelse.

§ 357.

Begæring om Genoptagelse fremsættes for den Landøret, der har pådømt Sagen, være fig I første Instans eller ifølge Anke: dette gælder, selv om Sagen ifølge Anke bar været påkendt i højesteret.

Begæringen indgives skriftligt og må angive de Omstændigheder, hvorpå den støttes, og de Beviser, som formenes at skulle give Sagen et andet Udfald. Er Tiltalte fængslet, kan hans Begæring fremsættes overensstemmende med >> 230 til Undersøgelsesrettens Retsbog eller Fængselsbestyrerens Bog. Er Begæringen støttet på nogen sådan Grund, som nævnt i § 354 Nr. 2, jfr. § 355 Nr. 2. må den så-

vidt muligt være ledsaget af Udskrift af en over den Pågældende afsagt Straffedom. Udskrift af den tidligere Tour bor medfølge.

§ 358.

Findes i begæringen ingen Grund opgiven, som efter Loven kan bevirke Genoptagelse, eller findes de påberåbte Omstændigheder eller Bevisligheder åbenbart betydningsløse, kan Retten straks ved Kendelse afvise begæringen.

Finder Retten ikke Anledning til saadan Afvisning, giver den, forsåvidt der ikke allerede med Begæringen er forelagt den en Erklæring fra Modparten, som efter Om stændighederne skønnes fyldestgørende, denne Lejlighed til at udtale sig skriftligt eller mundtligt.

§ 359.

Finder Retten, ar yderligere Oplysninger bor tilvejebringes, inden afgørelse træffes om, hvorvidt Genoptagelse bor finde >Sted, giver den, forsåvidt den ikke selv vil foranstalts disse tilvejebragte, de i så Henseende fornødne Pålæg. Skulle Vidner eller Tiltalte afhøres, og vil Retten ikke selv modtage disses forklaringer, sker Afhørelsen ved vedkommende Undersøgelsesret overensstemmende >ned Reglerne om retslig Forundersøgelse i Kap. XX; Retten kan bestemme, at retslig Forundersøgelse skal finde Sted.

Hvor Begæringen om Genoptagelse er støttet pan, at et sådant strafbart Forhold er begået, som nævnt i § 354 Nr. 2, jfr. § 355 Nr. 2, men en straffesag, som derom er rejst, endnu ikke er afsluttet, bliver, om fornødent, Afgørelsen at udsætte, indtil saadan Straffesag er endt.

Beslutninger vedrørende Forberedelsen as Forhandlingen as en Begæring om (Genoptagelse kunne i lignende Omfang som bestemt for Ankesagers Vedkommende træffes af Landsrettens Formand.

§ 360.

Retten afgør ved kendelse, om Be gæringen skal tages til følge eller forkastes;

tages den til Følge, gaar Kendelsen ud på, at ny Domsforhandling stal finde Sted. Dog kan Retten efter Omstændighederne, naar den finder en Begæring om Genoptagelse til Fordel for Domfældte begrundet, og Overanklageren indvilliger deri, straks uden ny Domsforhandling afsige Frifindelsesdom eller Dom, hvorved en mildere Straffebestemmelse bringes i Anvendelse. Er Domfældte død, stal Retten altid uden ny Domsforhandling enten forkaste Begæringen om Genoptagelse eller afsige Tom, hvorved den crldre Dom ophæves.

§ 361.

Den ny Domsforhandling foregår ved den Landøret, som tidligere har dømt i Sagen. Den forberedes og fremmes overensstemmende med de almindelige om Domsforhandling for Landøret givne Regler: om Nævninger skulle medvirke, bestemmes efter Reglerne i § 6. Ingen nævning, som har gjort Tjeneste under den tidligere Sag, må medvirke ved den ny Domsforhandling.

§ 362.

Hvor Genoptagelse er tilstået alene efter Begæring af Domfældte eller nogen af de i § 318, 2. og 3. Punktum, nævnte Personer, må den ny Dom ikke i noget Punkt afvige fra den tidligere Dom til Skade for ham. I andre Tilfælde må saadan Afvigelse ikke ske for de Punktets Vedkommende, som ikke berøres af Genoptagelsesgrunden.

§ 363.

Mod en Kendelse af en Landøret, hvorved Genoptagelse er tilstået eller nægtet af en Sag, der kun ifølge Anke har været pådømt ved Landsretten, kan Kæremål ikke rejses, medmindre højesteret undtagelsesvis meddeler Tilladelse hertil (§ 96).

§ 364.

begæring om Genoptagelse medfører ikke Udsættelse eller Standsning af dommens Fuldbjrdelse, medmindre Retten bestemmer

19

det modsatte: det samme gælder om Beslutning om Genoptagelse, der træffes i Henhold til § 354. Er Genoptagelse besluttet i Henhold til § 355, bliver Fuldbjrdelsen altid at udsætte eller standse, hvis Domfældte begærer det.

§ 365.

Er en udebleven Tiltalt, som ikke overensstemmende med § 234 Nr. 3 har samtykket i, at Sagen er blevet fremmet i hans Fraværelse, bleven domfældt, og står Anke overensstemmende med Reglerne i Kap. XXVIII ham ikke åben, kan han begære Sagen genoptagen til ny Forhandling, naar han godtgør, at han har haft lovligt Forfald og ved ham utilregnelige Omstændigheder har været forhindret fra i Tide at anmelde dette, eller at Stavningen ikke betimeligt er kommen til hans Kundskab. begæringen må fremsættes inden saadan

Frist, som bestemt i § 323, jfr. ^ 324. Reglerne i §§ 357—360 og 363 finde herved tilsvarende Anvendelse.

Udebliver Domfældte under den ny Domsforhandling, hæver Retten ved Kendelse Sagen og den afsagte Dom bliver stående ved Magt.

Under tilsvarende Betingelser, som I denne Paragrafs første Stykke angivet, kan Tiltalte begære Genoptagelse af en af ham rejst Ankesag, som er afvist på Grund af hans Udeblivelse.

Syvende Afsnit.

Påtale af særlige Myndigheder eller

af Private forfølgning af borger

lige Krav under straffesager.

Kapitel XXXI.

Behandling af Sager, som påtales af en

farlig offentlig Myndighed eller af en privat

Sagsøger.

§ 366.

Formden en særlig offentlig Myndighed rejser Påtale i Henhold til § 84, skal den ved Henvendelse til Politimesteren forvisse sig om, at denne ikke agter at forfølge Sagen. Naar Påtale herefter rejses af en særlig Myndighed, blive Bestemmelserne i Kapitlerne XXVI (med Undtagelse af 8 309) og XXVII til XXIX at anvende således, at bemeldte Myndighed under Sagen troeder i Politimesterens Sted.

Anke fra Påtalens Side beslattes og iværksættes af overanklageren, dog kun efter begæring af den særlige Myndighed.

Har Politimesteren indledet, men senere frafaldet forfølgning, og er Sagen som følge heraf bleven hævet, kan den særlige Myndighed rejse ny forfølgning: dog må Anklageskrift i så Fald indgives inden fjorten Dage, efter at Sagen er hævet. Har Politimesteren frafaldet Forfølgning under selve Domsforhandlingen, kan den særlige Myndighed optage forfølgningen. naar den på Stedet afgiver Erklæring herom: den indtræder i så Fald i Politimesterens Sted i den Stilling, hvori Sagen befinder sig.

§ 367.

Naar nogen i Henhold til § 36 påtaler en Sag, som vedkommende Påtalemyndighed har nægtet at forfølge,

sinde, med de af Forholdets Forskellighed følgende Lempelser og med de nærmere Bestemmelser, som foreskrives i de efterfølgende Paragrafer, Reglerne i Kapitlerne XX. til XXIX. Anvendelse således, at den private Sagsøger træder i vedkommende Påtalemyndigheds Sted.

Den, som vil rejse Påtale i Henhold til § 36, må indgive Begæring til vedkommende Ret overensstemmende med næste Paragraf inden fjorten Dage, efter at han er bleven bekendt med, at Påtalemyndigheden har nægtet at forfølge, og senest inden tre Måneder efter Nægtelsen.

§ 368.

Den private Sagsøgers Forfølgning indledes ved, at han til Undersøgelsesretten indgiver Begæring om Foretagelse af Forundersøgelse eller — hvor Forundersøgelse ikke begæres — til Underretten indgiver Begæring om, at Tiltale må blive rejst mod Sigtede ved Udfærdigelse af Anklageskrift. Ved Landøret kan Sagsøgeren ikke rejse Tiltale uden forudgående retslig Forundersøgelse, indledet efter hans Begæring.

Foretagelse af enkeltstående Retshandlinger, inden Sag er indledet som foranfort, kan Sagsøgeren begære hos vedkommende Undersøgelsesret, naar Omstændighederne ikke tillade Opsættelse.

Hvor Sagsøgeren, uden først at begære retslig Forundersøgelse, til Underretten indgiver Begæring om Udfærdigelse af Anklageskrift, må Udkast til dette vedlægges. Bevisfortegnelse bør medfølge overensstemmende med Reglerne i Kap. XXI.

Samtidigt med at Sagsøgeren indbringer Sagen for Retten, stal han foreligge denne Oplysning om, at Påtalemyndigheden har nægtet at rejse Forfølgning, og at Genpart af begæringen er meddelt samme. I Mangel heraf bliver Sagen ved kendelse at afvise.

§ 369.

Naar Begæring fremsættes om Forundersøgelse eller om enkeltstående Retshandlinger, afgør Undersøgelsesretten, om der er Grund til at tage begæringen tilfølg.

Naar Retten slutter en Forundersøgelse, som er indledet efter Sagsøgerens Begæring, afgør den ved Kendelse, hvorvidt Tiltale ved den dømmende Ret skal tilstedes. Tilladelse hertil bliver at nægte, naar de fremkomne Oplysninger ikke findes at afgive rimeligt Grundlag for Tiltale. Tilstedes Tiltale, stal Kendelsen indeholde de Angivelser, som ifølge § 216 skulle findes i et Anklageskrift. En Udskrift af Kendelsen kan benyttes som Anklageskrift.

Fremsættes Begæring om Udfærdigelse af Anklageskrift (§ 368, 3. Stykke), har Retten på Grundlag af de den med Begæringen forelagte Oplysninger samt, efter Omstændighederne, efter at have modtaget Forklaring af Sagsøgeren og Sigtede og muligt andre Personer i et dertil berammet ikke offentligt Retsmøde, hvortil Tilsigelse kan gives med Aftens Varsel, ved Kendelse at afgøre, om Tiltale skal tilstedes: Reglen i foregående Stykkes andet Punktum bliver herved at iagttage. Tilstedes Tiltale, bestemmes i Kendelsen, hvorledes Anklageskriftet bliver at affatte. Finder Retten, at retslig Forundersøgelse bør finde Sted, lader den Kendelsen gå ud herpå; Reglerne i foregående Stykke blive i så Fald at anvende.

Såvel Indlevelse af Forundersøgelse og Tilstedelse af Tiltale som den videre Fremme af Sagen og Foretagelse af enkeltstående Retshandlinger kan betinges af, at Sagsøgeren stiller Sikkerhed i rede Penge efter Rettens nærmere Bestemmelse for de Omkostninger, som det efter reglerne i § 399 kan blive ham pålagt at tilsvare det Offentlige og Sigtede.

§ 370.

Skal Tiltale rejses ved Landøret, må Sagsøgeren til Sagens udførelse for Landsretten antage en til Mode sammesteds berettiget

Sagfører, af hvem alt det bliver at foretage, som ellers under Domsforhandlingen og dennes Forberedelse påhviler Overanklageren, og til hvem ligeledes alle Meddelelser fra Tiltaltes Side blive at rette. Sagsøgeren kan kun gennem sin Sagfører optræde som Part i Sagen.

Er Tiltale rejst ved Underret, kunne alle Sagen vedrørende Meddelelser fra Tiltalte til Modparten gyldigt afgives på Rettens Kontor.

§ 371.

Den private Sagsøger kan, uanset denne sin Stilling, afhøres som Vidne i Sagen. Hans Afhørelse foretages også under Domsforhandlingen af Rettens Formand, der dog efter omstændighederne kan overlade til Sagsøgerens Sagfører at stille Spørgsmål til ham. Modafhøring fra Forsvarets Side sker efter de almindelige Regler.

§ 372.

Frafalder Sagsøgeren forfølgningen, bliver Sagen ved kendelse at hæve og kan ikke atter genoptages af ham. Det samme gælder, naar Sagsøgeren eller hans Rettergangsfuldmægtig uden oplyst lovlig Forhindring undlader at mode, hvor sådant Mode findes nødvendigt, for at Sagen kan fremmes, og Retten ikke efter Omstændighederne finder at burde udsætte Sagen.

§ 373.

Anke til Landøret, som omfatter Bevisbedømmelsen (§§ 341 ff.), kan den private Sagsøger kun iværksætte efter Tilladelse af Landsretten; Andragende derom fremsættes og afgøres overensstemmende med Reglerne i § 337.

Til udførelsen af en Ankesag henholdsvis for Landsretten og for højesteret må Sagsøgeren antage en til Mode ved pågældende Net berettiget Sagfører.

Anke fra Tiltaltes Side iværksættes efter de for offentlige Straffesager i Kapitlerne XXVII og XXVIII givne Regler, Overanklageren lader Meddelelse om Anke-

sagen' forkynde for den private Sagsøger; denne har Adgang til at slutte sig til forfølgningen overensstemmende med Bestemmelserne i næste Paragraf.

§ 374.

Vedkommende Påtalemyndighed har Ret til på ethvertsomhelst Trin at optræde under en Sag, som er anlagt

i Henhold til § 36, og kan nårsomhelst selv overtage forfølgningen. Er der gået Dom i Sagen, kan Påtalemyndigheden rejse Anke såvel til Skade som til Fordel for Tiltalte, og kan ligeledes begære Genoptagelse, alt overensstemmende med de Regler, som gælde i offentlige Sager.

I Tilfælde, hvor Påtalemyndigheden således overtager forfølgningen, beholder dog Sagsøgeren, naar han straks afgiver Erklæring om at ville slutte sig til Påtalemyndighedens Forfølgning, sin Ret til at optræde som Part i Sagen. Tog kan han ikke udøve Udskydelsesret ved Udtagelsen af Nævninger; ej heller kan han i noget Tilfælde gøre Krav på Udsættelse af Sagen, og det påhviler ikke Tiltalte eller Forsvareren at afgive de foreskrevne Meddelelser også til ham. Retten kan derhos udelukke ham fra Deltagelse, naar den finder dette nødvendigt.

§ 375.

Har vedkommende Påtalemyndighed frafaldet en begyndt forfølgning, kan den, hvem Påtaleret tilkømmes efter § 36, overensstemmende med Reglerne i de foregående Paragrafer optage Sagens forfølgning på det Trin, hvori denne befinder sig, naar han, skriftligt eller til Rets-protokollen, afgiver Erklæring herom til vedkommende Ret inden en Uge efter Frasaltdelsen eller, hvis denne er sket under Domsforhandling, på Stedet.

Har Påtalemyndigheden nægtet eller undladt at rejse Anke overfor en frifindende Dom i en offentlig Sag, kan den, hvem Påtaleret tilkømmes efter § 36, gøre dette, dog at sådant sker inden sine Dage henholdsvis efter nægtelsen eller efter

at Ankefristen er udløbet, og at Bestemmelserne i § 373, første og andet Stykke, også her finde Anvendelse. Ligeledes er han, naar han forgæves har opfordret Overanklageren til at begære Genoptagelse i Henhold til § 354 af en af Påtalemyndigheden anlagt Sag, hvorunder Tiltalte er frifunden, berettiget til selv indenfor en Frist af fire Dage efter Nægtelsen at fremsætte Begæring om Genoptagelse.

Naar en privat Sagsøger indtræder i en Forfølgning i Henhold til nærværende Paragraf, blive Reglerne i de foregående Paragrafer at anvende med de fornødne Lempelser. Hans Indtrædelse i forfølgningen såvelsom Sagens videre Fremme kan betinges af Silkerhedsstilling overensstemmende med § 369, sidste Stykke.

§ 376.

Naar nogen ved en Underrets Dom i en Sag, hvorunder en privat Sagsøger i den borgerlige Retsplejes Former har påtalt en Forbrydelse, som er undergivet privat Påtale, er dømt til Fængselsstraf, kan han rejse Anke overensstemmende med de Regler, som gælde i offentlige Sager. Overanklageren har da overensstemmende med Reglerne i Kapitel XXVIII, jfr. Kapitel XXVII, at indbringe Sagen for Landsretten, hvor Ankesagen forberedes og behandles efter de for offentlige Sager gældende Regler. Overanklageren lader Meddelelse om Ankesagen forkynde for den private Sagsøger, der har Adgang til at slutte sig til Forfølgningen for Landsretten overensstemmende med Bestemmelserne i § 374.

Foranstående Regler finde tilsvarende Anvendelse, hvor en Landørets Dom i en privat Straffesag kan påankes til Højesteret i medfør af Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje § 283 eller nærværende Lovs § 345.

Omfatter en Anke til Landsretten Bevisbedømmelsen, sine Bestemmelserne i § 371 tilsvarende Anvendelse.

Kapitel XXXII.

Påtale af borgerlige Krav under Straffesager.

§ 377.

I Politisager samt i Sager, der på-dømmes ved Undersøgelsesretten (§ 302), kan Erstatning hos Tiltalte tilkendes den Forurettede for den ved Forbrydelsen forvoldte Skade, naar han herom har fremsat Begæring for Retten, hvortil der, forsåvidt Sagens Beskaffenhed dertil giver Anledning, bor gives ham Lejlighed.

Under andre offentlige Straffesager har vedkommende Påtalemyndighed, naar dette kan ske uden væsentlig Ulempe, efter Begæring af den Forurettede at forfølge de for denne ved Forbrydelsen begrundede borgerlige Krav på Tiltalte. Som følge heraf bor der, forsåvidt Sagens Beskaffenhed dertil giver Anledning, under Forundersøgelsen gives den Forurettede Lejlighed til at erklære, om han begærer sig tilkendt Erstatning under Sagen. Er dette ikke sket, eller rejses Tiltale uden forudgående Forundersøgelse, bor Påtalemyndigheden så betimeligt give ham Lejlighed til at erklære sig, at fornøden Påstand kan blive optagen enten i Anklageskriftet eller i alt Fald i Stavningen.

Forsåvidt særlige Beviser måtte blive at fyre under Domsforhandlingen til Støtte for et borgerligt Krav, bor Påtalemyndigheden angive disse i sin Bevisfortegnelse eller i et Tillæg til denne (jfr. §§ 219 og 221).

§ 378.

Retten kan på ethvert Trin nægte et borgerligt Kravs forfølgning under Straffesagen, naar den finder, at dets Behandling under denne ikke kan ske uden væsentlig Ulempe.

Den Forurettede kan på ethvert Trin indtil Sagens Optagelse til Tom tage sin begæring efter § 377 tilbage med Forbehold af Adgang til at påtale Kravet i den borgerlige Retsplejes Former.

20

§ 379.

Finder Retten, at de Oplysninger, der foreligge til Støtte for en Påstand, som er fremsat i Henhold til de foregående Paragrafer, ere ufuldstændige, eller at den Domfældelse eller Frifindelse, som finder Sted for Straffespørgsmålets Vedkommende, ikke vil medføre en Afgørelse i samme Retning af den heromhandlede Påstand, bliver denne ikke at tage under Påkendelse.

I ethvert Tilfælde, hvor Retten ikke har påkendt et under Sagen påtalt borgerligt Krav, står det den Forurettede frit for at påtale dette i den borgerlige Retsplejes Former.

§ 380.

størrelsen af den Erstatning, som tilkendes den Forurettede, fastsættes af Retten. I Nævningesager kan dog Retten, naar hertil er særlig Grund, forelægge Nævningerne Spørgsmål, såvel om Skade er bevirket ved Forbrydelsen, som om Erstatningens størrelse. Ved Stemmegivningen om Erstatningens størrelse bliver den Sum gældende, som har over Halvdelen af Stemmerne for sig, naar dertil medregnes de Stemmer, som ere afgivne for et højere Beløb.

§ 381.

I Sager, som forfølges af den Forurettede, gøres borgerlige Krav gældende på samme Måde som Påstanden om Straf.

§ 382.

Påankes dommen for Straffepåstandens Vedkommende, bliver også dens Afgørelse vedrørende de under Straffesagen påtalte borgerlige Krav at prøve af den overordnede Ret, for så vidt den afgørelse, der træffes for Straffepåstandens Vedkommende, man bestemme Afgørelsen med Hensyn til bemeldte Krav. Ellers omfatter den overordnede Rets prøvelse ikke de borgerlige Krav, medmindre disse udtrykkeligt ere inddragne under Anken, jfr. dog næstsidste Stykke.

Også i Henseende til Anke har Påtalemyndigheden at varetage den Forurettedes Tarv, naar fornøden Begæring fra denne foreligger. Reglerne i § 378, 1ste Stykke, og § 379 finde også her tilsvarende Anvendelse.

Omfatter Påanken af en Underrettsdom også Bevisbedømmelsen, blive de for Underretten rejste borgerlige Krav at undergive Landsrettens prøvelse, naar ikke baade Tiltalte og den Forurettede udtrykkeligt have frafaldet dette: sådanne Krav kunne derhos i dette Tilfælde fra nyt af inddrages under Sagen i samme Udstrækning, som om Sagen var indbragt for Landsretten som første Instans.

kære finder ikke Sted overfor Rettens Beslutninger vedrørende borgerlige Krav.

§ 383.

Overfor Rettens afgørelse angående et ved dommen påkendt borgerligt Krav står særskilt Anke i den borgerlige Retsplejes Former såvel Tiltalte som den Forurettede åben, naar afgørelsen vilde kunne påankes efter Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje. Saadan Anke kan ikke grundes på, at Afgørelsen er urigtig som følge af en fejlagtig Bedømmelse as Beviset.

Ottende Afsnit.

Fuldbyrdelsen af dømme i Straffesager.

Kapitel XXXIII.

§ 384.

Politimesteren drager Omsorg for Straffedømmes Fuldbyrdelse. Han står herved under Overanklagerens Overtilsyn, forsåvidt Sagen hører under dennes Virkekreds.

Boder, som ere tillagte den Forurettede, og Erstatning, der under Straffesagen er tilkendt ham, inddrives efter de i Lov om den borgerlige Retspleje foreskrevne Regler. Med Hensyn til Afsoning af den Tel af nysnævnte Boder, som ikke betales eller indkommer ved Eksekution, har den Forurettede at henvende sig til vedkommende Politimester.

I dømme, hvorved Nogen tilholdes at opfylde en Forpligtelse mod det Offentlige, kan som Tvangsmiddel fastsættes en fortløbende Bøde, der tilfalder Statskassen og afsones efter Reglerne i § 3 i Lov af 16. Februar 1866 om Afsoningen af Boder uden for kriminelle Sager.

§ 385.

Opstår der med Hensyn til dommens Fortolkning, Beregningen af Frihedsstraffe, som ere idømte eller træde i Stedet for idømt Straf, eller i andre Henseender Tvin mellem Politimesteren eller den denne overordnede Myndighed og den, overfor hvem

der er Spørgsmål om at fuldbyrde en Straffedom, bliver Spørgsmålet på dennes Begæring at forelægge Underretten på det Sted, hvor Fuldbyrdelsen stal finde Sted, eller, navnlig hvis Tvisten drejer sig om dommens Fortolkning, den Ret, som har afsagt Dom i Sagen i fyrste Instans eller ifølge Anke i Henhold til §§ 341 ff., men uden at den af Overanklageren eller Politimesteren anordnede Fuldbyrdelse af den Grund behøver at udsættes, medmindre Retten beslutter det.

Rettens afgørelse træffes ved Kendelse. Drejer Tvisten sig om, hvorvidt den, overfor hvem der er Spørgsmål om at fuldbyrde Straffen, er den Domfældte, stal mundtlig Forhandling og Bevisførelse finde Sted i et offentligt Retsmøde, i hvilket den Pågældende er tilstede. I andre Tilfælde træffes afgørelsen i et ikke offentligt Retsmøde, efter at der, såvidt fornødent, er givet Parterne Lejlighed til at udtale sig mundtligt eller skriftligt.

Underrettens afgørelse af det i foregående Stykkes andet Punktum nævnte Spørgsmål kan påankes til Landsretten, hvor i så Fald ny Bevisførelse kan finde Sted. I øvrigt kunne de i medfør af nærværende Paragraf trufne Afgørelser alene være Genstand for kære.

§ 386.

Ingen Straffedom kan fuldbyrdes for Udlovet af den Frist, i hvilken Anke i medfør af Lovens almindelige Regler står åben, medmindre Afkald på Anke forinden er givet.

For Bodedømme, som ej kunne påankes, gælder en Fuldbyrdelsesfrist af 3 Dage, som beregnes på den i § 323 angivne Måde. Er Boden tillagt den Forurettede, er Fuldbyrdelsesfristen den i Lov om den borgerlige Retspleje foreskrevne, hvilken også gælder med Hensyn til Erstatning, som ved Straffedømmen er tilkendt.

§ 387.

Ingen Dødsdom må fuldbyrdes, forend den af Justitsministeren har været Kongen forelagt, og Fuldbyrdsen af Kongen er bifaldet.

Den Landøret, som har afsagt Dødsdommen, og Højesteret, naar dommen har været påanket, skulle afgive Erklæring, hvorvidt der findes Grund til at anbefale den Domfældte til Benådning. Erklæringen indgives til Justitsministeren, naar Ankefristen er udløben, eller dommen er stadfæstet af højesteret.

§ 388.

fuldbyrdelsen af en Straffedom bliver at udsætte, naar en svanger Kvinde er dømt til Døden, eller naar den, som stal udstå Livsstraf, Frihedsstraf eller legemlig Straf, bliver afsindig eller overfalder af en hæftig Sygdom.

Naar en umiddelbar Udståelse af Straffen vilde medføre uforholdsmæssige, udenfor Straffens Øjemed liggende følger for den Pågældendes Velfærd eller væsentlige Ulemper for det Offentlige, kan Justitsministeren tilstede Udsættelse.

Naar den Ret, som har fældet dommen, finder Grund til at indstille den Domfældte til fuldstændig Benådning eller til at benådes med at lide Straf af en mildere Art, udsættes Straffens Fuldbyrdselse: det samme gælder, naar Ansøgning herom indgives af den Domfældte, for så vidt ikke allerede tidligere en Ansøgning er afslået. Hvorvidt en alt begyndt Fuldbyrdselse af Straffen stal standses på Grund af Ansøgning om Benådning, afgør Justitsministeren.

§ 389.

Hvorvidt en Domfældt, der ikke tidligere er blevet Fængslet, bor hensættes i Varetægtsfængsel, i det Tidsrum, som forlover, forend Straffen kan fuldbyrdes, eller naar Fuldbyrdsen udsættes eller standses, afgøres af Stedets Underret, for så vidt Forholdene ikke tilstede at afvente Beslutning af den Ret, der har afsagt Dom i Sagen i første Instans eller ifølge Anke i Henhold til Z§ 341 ff.,- herved finde da Reglerne i andet

Afsnit om Fængsling Anvendelse med fornøden Lempelse. På lignende Måde sinde Reglerne i Kap. XVIII Anvendelse med Hensyn til Beslaglæggelse på Gods for Omkostninger og Erstatning, efter at Dom er gået.

Har den, som er dømt til Strafarbejde eller til Statsfængsel i over 2 År, unddraget sig Straffens Fuldbyrdselse, kan Beslaglæggelse på hans Formue her i Riget anordnes efter Reglerne om denne Forholdsregel i Kap. XVIII. Er der efter Afsigelsen af Straffedommen hengået 10 År, kan Begæring til Retten herom kun fremsættes efter Justitsministerens Befaling. Foruden i de i § 182 Nr. 1 og 2 nævnte Tilfælde bortfalder Beslaglæggelsen, naar Benådning finder Sted: fremdeles bortfalder den, naar 10 År ere hengåede efter Straffedommens Afsigelse, medmindre Justitsministeren begærer den vedligeholdt.

§ 390.

Naar en Anke, som alene er rejst af Påtalemyndigheden, afvises eller forkastes, kan den overordnede Ret gøre saadan Forandring i den ved den påankede Dom bestemte Straf, som i medfør af Straffelovens § 58 måtte findes begrundet ved det Varetægtsfængsel, som Domfældte har været underkastet efter dommens Afsigelse.

§ 391.

Naar der til Fuldbyrdelsen af en Straffedom bliver Spørgsmål om den Domfældtes Pågribelse, kunne de samme Forholdsregler anvendes, som ere hjemlede, naar Fængslingskendelse er afsagt.

§ 392.

Bodestrafte, som ikke ere fuldbyrdede, bortfalde ved den Domfældtes Død.

§ 393.

Ovenstående Regler sinde med de af Forholdets Natur eller særlige Forskrifter følgende Lempelser også Anvendelse ved Fuldbyrdelsen af Kendelser, hvorved Retten har pålagt Vidner eller Andre Straf.

Fuldbyrdelse af de i § 106, jfr. § 127, omtalte Kendelser, kan dog først finde Sted, naar Fristen til at fremsætte Begæring om Kendelsens Ophævelse i Henhold til § 106 er forløben, eller Retten har nægtet at efterkomme en saadan Begæring.

Med Hensyn til Fuldbyrdelsen af de i § 129 ommeldte Bødepålæg forholdes efter de almindelige regler om Bøder, som på[^] lægges af Øvrighedsmyndigheder.

Niende Hf!nit.

Sagsomkostninger og Rettergangs bøder i Straffesager.

Kapitel XXXIV.

Sagsomkostninger.

§ 394.

I Straffesager, som forfølges af en offentlig Myndighed, udredes Omkostningerne ved Sagens Behandling og Straffens Fuldbyrkelse af det Offentlige, med Forbehold af Net til at få dem erstattede efter nedenstående Regler.

Vederlag til valgte Forsvarere og Udgifter i Anledning af Beviser, som Sigtede fremskaffer uden Rettens Foranstaltning, veddømme ikke det Offentlige, ej heller Udgifter, der foranlediges ved Skridt, som en Treøjemand foretager i sin Interesse.

§ 395.

Findes Sigtede skyldig, er han pligtig at erstatte det Offentlige de nødvendige Udgifter, som ere medgåede til Sagens Behandling.

Har Undersøgelsen været rettet på en anden Forbrydelse end den, eller på andre Forbrydelser foruden den, for hvilten Tiltalte dømmes, er han ikke pligtig til at erstatte de derved foranledigede yderligere Omkostninger (jfr. dog §397): kan en Sondring ikke ske, bestemmer Retten, om og hvor stort et Afdrag der bor gøres.

21

Udgifter, der ere foranledigede ved Anke, kære eller Begæring om Genoptagelse, blive ikkun da at udrede af Tiltalte, naar disse Skridt enten have ført til et for ham ugunstigere Udfald eller ere iværksatte af ham selv og ikke have Mt til Forandring til hans Fordel. Er Anke rejst eller Genoptagelse begært af nogen af de i § 318, 3. Punktum, nævnte Personer, er den Pågældende under tilsvarende Betingelser pligtig at erstatte de derved forvoldte Udgifter.

Omkostninger, som ere forårsagede ved Andres Feil eller Forsømmelser, bor ikke falde Domfældte til Last. Retten kan også i dommen begrænse Omkostningsansvaret, naar den finder, at dette ellers vilde komme til at stå i åbenbart Misforhold til Domfældtes Skyld og Vilkår.

Rejsegodtgørelser og Dagpenge til Landsrettens Personale i Anledning af Rettens Moder udenfor dens Hovedsæde, Rejsegods gørelser til Nævninger, Rejsegodtgørelser og Dagpenge til Overanklageren, som foranlediger ved, at denne har Embedsbolig på et andet Sted end det, hvor Retten holdes, falde ikke Domfældte til Last.

§ 396.

dømmes flere Tiltalte som Meddelagtige i den samme Handling, har Enhver især af dem at erstatte de Udgifter, som hidrøre fra Forhold, der alene vedrøre ham. Med Hensyn til andre Omkostninger pålægger Retten de enkelte Deltagere at udrede en i Forhold til Graden af deres Deltagelse bestemt Andel og kan tillige bestemme, at alle eller enkelte Deltagere skulle hæfte solidarisk.

§ 397.

Frifindes Tiltalte, eller endes Sagen iøvrigt uden at have fort til Sigtedes Domfældelse, påhviler der ham ingen Pligt til at udrede Omkostninger, undtagen forfanvidt disse måtte være forårsagede ved dan-§ tilregnelige og retstridige Handlinger eller Undladelser.

§ 398.

Er Straffesagen foranlediget ved tilregnelige og retstridige Handlinger af Andre end Sigtede, eller ere særegne Udgifter forårsagede ved sådanne Handlinger eller Undladelser (jfr. § 108), påhviler der den Pågældende Erstatningspligt for de Omkostninger, hans Forhold har medført.

Overensstemmende hermed kan det af den overordnede Ret, til hvilken Anke har fundet Sted, pålægges en dømmer at bære Omkostninger, efter at der er givet ham Lejlighed til at fremføre sit Forsvar.

Bortfalder en Straffesag, hvis offentlige forfølgning er betinget af den Forurettedes Begæring, fordi denne tager sin begæring tilbage, kan han efter Overanklagerens eller Politimesterens Pam'tand tilpligtes at erstatte det Offentlige de dette på-førte Udgifter.

§ 399.

Naar en Privat forfølger en Straffesag i Henhold til § 36, 1ste Stykke, udredes Omkostningerne foreløbig af det Offentlige efter Reglerne i § 394, dog derunder ikke indbefattet Vederlag til Sagsøgerens Rettergangsfuldmægtig og Udgifter i An^ ledning af Beviser, son: Sagsøgeren fremskaffer uden Rettens Foranstaltning: ender Sagen uden at fore til Sigtedes Domfældelse, er Sagsøgeren pligtig at erstatte såvel de det Offentlige påførte Udgifter som og Sigtede sådanne Udgifter, der ere det Offentlige uvedkommende, og som Retten ikke skønner uforholdne.

Domfældes Sigtede, blive de af Sagsøgeren afholdte nødvendige Udgifter, som ikke allerede i medfør af nærværende Paragrafs første Punktum ere udredede af det Offentlige, af dette at godtgøre ham. Sagsomkostninger blive at pålægge Domfældte overensstemmende med de for offentlige Sager gældende Regler.

§ 400.

Om Erstatning af Omkostninger træffer Retten Afgørelse ved dommen eller, naar Sagen endes uden Dom, ved Kendelse.

Er Spørgsmålet om Erstatning af Omkostninger ved enkelte Retshandlinger eller Afsnit i Sagens Behandling uafhængigt af Sagens Udfald, kan der straks derom træffes Afgørelse ved Kendelse.

Treøjemand, hvem det pålægges at erstatte Omkostninger, bor der forinden være givet Lejlighed til at udtale sig heroin, for^ såvidt ikke særegne Forskrifter ere givne, såsom med Hensyn til udeblevne Vidner.

§ 401.

Naar en Tom er påanket, prøver den overordnede Ret Omkostningsspørgsmålet, forsåvidt dettes Afgørelse afhænger af Ankens Udfald, eller det særlig er inddraget under Anken. En tilsvarende Regel gælder, naar Kæremål rejses mod en Kendelse, der har pålagt Erstatning af Omkostninger i Forbindelse med Straf eller lignende følger. I andre Tilfælde kan Kæremål rejses mod Rettens afgørelse af Omkostningsspørgsmål, naar Afgørelsen er uafhængig af Sagens Udfald, og de pålagte Omkostningers Beløb kan antages at ville

overstige 40 Kr.

Foranstående Regler gælde også med Hensyn til Fastsættelsen af Vederlag til offentlige Anklagere, hvor derom bliver Spørgsmål, og til beskikkede Forsvarere.

Omkostninger, som det er pålagt at erstatte, inddrives efter de i Lov om den borgerlige Retspleje foreskrevne Regler.

§ 402.

Forsåvidt der i Straffesager i Medfør af Lov om Retsafgifter, Kapitel. X. kan blive Spørgsmål om Afgifter til Statskassen, kan fri Proces meddeles overensstemmende med Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje, Kapitel XII.

Kapitel XXXV. Rettergangs bøder.

§ 403.

Naar en offentlig Anklager, som faar Vederlag for den enkelte Sag, eller en Forsvarer eller Rettergangsfuldmægtig for en privat Sagsøger gør sig skyldig i skodeslos eller forsømmelig Adfærd i Sagen, kan han ved dommen eller efter Omstændighederne ved Kendelse anses med en Bode fra 20 til 400 Kr.

For andre Pligtovertrædelser under Sagen kunne de nævnte Personer på lignende Måde straffes, naar Sagen findes klar, og højere Straf end Boder ikke findes at være forskyldt.

§ 404.

Mod Rettens Bestemmelser om Strafs Pålæg i følge foranstående Paragraf eller ³³ og 40 i Lov om Domsmagts Ordning kan Kæremål rejses: påankes dommen, kan Kæremålet behandles i Forbindelse med Ankesagen efter Rettens Bestemmelse: også uden sådant Kæremål kan den overordnede Ret under Ankesagen prøve Ansvarsspørgsmålet, forsåvidt dette kan ske på Grundlag af de Oplysninger, der forelagte Retten i Anledning af Anken.

§ 405.

Boder, som pålægges i medfør af denne Lov, tilfælde Statskassen.

Tiende Afsnit. Slutningsbestemmelser.

kapitel XXXVI.

§ 406.

Med Hensyn til Søførhør har det sit Forblivende ved Reglerne i Lov om Oprettelse af Toretter udenfor Kjøbenhavn af 1[^]. April 1892 §§ 9 ff. Ligeledes kan Optagelse af Forhør ved Undersøgelsesret finde Sted i samme Omfang som hidtil dels angående stedfundne Ildebrande, Ulykkestilfælde, dødfundne Personer o. desl., dels efter Begæring af Myndigheder til Oplysning om Trængendes Forsørgelseshjem og undersøgelse af personlige Forhold af retlig Betydning.

§ 407.

Denne Lov træder i Kraft samtidig med Loven om Domsmagtens Ordning m. v.

det vil ved særlig Lov være at bestemme, i hvilken Udstrækning Reglerne i nærværende Lov skulle gøres anvendelige på Færøerne.

§ 408.

Straffesager, der endnu ikke ere optagne til Dom på den Tid, Loven træder i Kraft, behandles efter de Regler, som denne Lov foreskriver. Gyldigheden af Retshandlinger, som ere foretagne i Sagen, forend Loven træder i Kraft, bedømmes efter den tidligere Lovgivning.

§ 409.

Påanke af Straffedomme, som ere af[^] sagte, forend Loven træder i Kraft, sker efter de hidtil gældende Regler, dog at Overanklageren ved den Landøret, som træder i vedkommende Landsoverrets Sted, eller henholdsvis Rigsanklageren varetager, hvad der i Anledning af sådan Anke vilde påhvile Overøvrigheden eller en bestikket Aktor. Med Hensyn til dommens Fuldbyrdelse blive reglerne i denne Lov at anvende med de af Forholdets Natur flydende Lempelser.

§ 410.

Genoptagelse af Straffefager, der ere afsluttede ved upåankelig Tom eller på anden Måde, forend denne Lov træder i Kraft, eller r Henhold til § 409, kan ske efter begæring af Overanklageren eller Domfældte eller nogen af de i § 318, 2det og 3dje Punktum, nævnte Personer: i Henseende til saadan Genoptagelse blive de i Kap. XXX foreskrevne Regler at følge. om Genoptagelse as en Sag, der er afsluttet ved upåankelig Underrettsdom, kan sinde Sted, beror på, om Sagen efter denne Lovs Regler vilde høre for Landsretten; afgørelsen træffes af vedkommende Landøret.

Bemærkninger til det af den ved allerhøjeste Reskript af 11te Mai 1892 nedsatte Proceskommission udarbejdede Udkast til Lov om Strafferetsplejen. Kjøbenhavn. Trykt hos I. H. Schultz. 1899.

Stoffets Ordning i Udkastet er i sine Hovedtræk overensstemmende med Ordningen i det ældre førstag.

første Afsnit indeholder Regler om, hvilke Sager der henhore under de almindelige Straffedomstole, om den indbyrdes Af« grænsning mellem de forskellige almindelige Straffedomstoles Virkekreds, om Inhabilitet hos Rettens Personer, om Anklagemyndigheden, Påtalen og Sigtedes Forsvar, om værneting og Straffesagers Forening, om Retsmøder og Retsbøger, om Forkyndelser samt om Rettens dømme, Kendelser og andre Beslutninger.

Andet Afsnit indeholder de almindelige Regler om de Midler, ved hvilke Sandheden i Straffesager stal bringes frem (Vidner, Besigtigelse, Syn og skøn, Beslaglæggelse, Ransagning, Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse). om Anholdelse og Fængsling samt om Beslag på Sigtedes Formue i Anledning af, at denne har unddraget sig Ansvar, eller for at skaffe Sikkerhed for Omkostninger og Erstatning, såvelsom om Forbud mod Foreninger og fremmede Skrifter.

Derefter spaltes Stoffet, idet tre die til sjette Afsnit omhandle Behandlingen af Straffesager, i hvilke Overanklager eller Politimester påtaler, medens syvende Afsnit omhandler Behandlingen af Straffesager, der påtales af andre offentlige Myndigheder eller af Private, samt Behandlingen af borgerlige Krav. der som Accessorier knyttes til en Straffesag.

Af Afsnittene 3—6 omhandler tredie Afsnit Politiets Efterforskning og Forundersøgelsen ved Retten, fjerde Afsnit den videre Behandling af Landsretssager (der atter kan være med eller uden Nævninger). femte Afsnit uden videre Behandling af Underretssager og sjette Afsnit endelig Retsmidler mød trufne Afgørelser, nemlig: Anke (Appel). kære (Besværing) og Genoptagelse.

Endelig indeholder ottende Afsnit Reglerne om Straffedømmes Fuldbyrdelse, niende Afsnit Reglerne om Omkostninger og Rettergangs bøder i Straffesager og tiende Afsnit Reglerne om Lovens Ikrafttræden og de nødvendige Overgangsbestemmelser.

Første Afsnit.

Almindelige Bestemmelser.

Kapitel I. Lovens Virkekreds.

§ 1.

Ved Afgrænsningen af Lovens saglige Virkekreds rejser der sig straks det vigtige Spørgsmål, om den store Gruppe af Straffesager, der ere henviste til privat forfølgning, bør inddrages under Straffeprocessen, eller som hidtil behandles efter Reglerne for den borgerlige Retspleje. Spørgsmålet har været Genstand for Tvivl i Kommissionen.

For at inddrage disse Sager under Straffeprocessen, således som sket i førstaget af 1880—81 (se dettes § 1, jvf. med Afsnit VII. Kapitel II.), taler den nærliggende Betragtning, at Straf efter sin Natur kun bør anvendes, hvor det er givet, at den Sigtede er skyldig, men at Sikkerheden i så Henseende er større, hvor Sagen har været undergivet straffeprocessuel Behandling, end hvor den har været under civilprocessuel Behandling og således i væsentlig Grad undergivet Parternes fri Rådighed.

Naar Kommissionen alligevel har foreslået at blive stående ved den gældende Ordning, er det i Erkendelse af, at et Brud med det bestående på et praktisk taget så vigtigt Punkt som dette, ikke bør gøres, uden at derved opnåedes øjensynlige Fordele. Men Hensigtsmæssigheden af en Forandring er i Virkeligheden mere end tvivlsom, naar henses til, at de Tilfælde, hvor Folk lade sig idømme uforkyldte Boder, dog må regnes til Undtagelserne, og at der, hvor Talen er om Fængselsstraf, ligesom hidtil kan opstilles særlige Kauteler (jfr. § 376). medens på den anden Side den straffeprocessuelle Behandling, der kunde være Tale om at byde de herhen hørende, i Reglen små Sager, dog i Almindelighed kun kunde blive temmelig summarisk, og der navnlig ikke kunde være Tale om, at det Offentlige skulde yde særlig Hjælp til Bevismaterialeets Tilvejebringelse, hvortil kommer som et meget vigtigt Moment, at kærnen i en stor Del af disse Sager i Virkeligheden ikke er Spørgs« målet om en eller anden ringe Bode, men et bagved liggende civilretligt Spørgsmål (om Ejendomsret. Besiddelsesforhold, Kon« traktsbrud, en Patentrets Omfang etc.), der har sit naturlige Forum for de borgerlige Domstole.

Foruden de privat forfulgte Straffesager må fra Udkastets almindelige Regler om Straffesagers Behandling selvfølgelig være udelukkede sådanne Spørgsmål om Straf, der efter Lovgivningen afgøres uden særlig Sag. Herunder horer: i) Pålæg af Straf — foreløbig eller endelig — ved Øvrighedens Resolution i de forskellige særlige Forhold, hvor dette er hjemlet. (Herunder falde i øvrigt også de i nærværende Udkasts § 129 omhandlede Bode-Pålæg). ii) Vedtagelse af Straf for eller udenfor Straffesag ifølge Tilbud, som modtages af øvrigheden i Henhold til særlig Hjemmel i Lovgivningen, jfr. således Lov 6. Marts 1869 § 54, Bekendtgørelse 23. April 1874 §13. Lov 87. April 1894 § 4.

3) Processuelle Straffe.

4) Bodestraffe, der pålægges Dommere eller Retsskrivere i medfør af Lov om Domsmagtens Ordning (jfr. Udkastets §§ 33 og 40).

Endelig holdes udenfor nærværende Udkast de Straffesager, der ifølge Lovgivningen henhøre under særlige Domstole (Rigsretten, militære og gejstlige retter), hvorved bemærkes, at Sessionerne ikke have Myndighed til at idømme Straf (se Lov 6, Marts 1869 §§ 10 og 54) samt at So- og Handelsretten efter Lovudkastet om Doms-

magtens Ordning vil ophøre at bestå som „særlig“ Domstol, så at de derunder henlagte Straffesager ville gå ind under nærværende Udkasts almindelige Regler.

§ 2.

Ved denne Paragraf udvides Straffeprocesslovens saglige Område til endvidere at omfatte en række Tilfælde, hvor der vel er Tale om andre følger end Straf, men hvor det Forhold, der skal bedømmes, er af samme Art sum eller i hvert Fald nær beslægtet med de Forhold, for hvilke Lovgivningen foreskriver Straf. De i denne Paragraf optagne Tilfælde ere for største Del allerede i den gnidende Ret henlagte til Straffeprocessen.

§ 2 Nr. 1 (Sager, som anlægges af det Offentlige for Overtrædelse af Love om Politivæsenet, Bygningsvæsenet, Landbovæsenet og lign., selv om der ikke nedlægges Påstand om Straf) er optaget i Liglied med en tilsvarende Bestemmelse i N. L.*) § 2. Der tænkes herved på Overtrædelser af Lovforskrifter som de nævnte under sådanne Omstændigheder, at det vel er af Betydning at få Overtrædelsen konstateret og eventuelt den ulovlige Tilstand forandret, men hvor der efter Sagens Beskaffenhed ikke er tilstrækkelig Grund til at påstå Straf anvendt.

Naar Nr. 2 (Sag til en Forenings Ophævelse) er med optaget, er dette i Overensstemmelse med det tidligere Forslag og grundet på, at også dette Forhold rammes af nysnævnte Betragtning: Den Ulovlighed, der kan foranledige en Forenings Ophævelse, vil i Neglen være en strafbar Ulovlighed, selv om Foreningen ikke som saadan kan straffes derfor.

Nr. 11 er ligeledes medoptaget i Tilslutning til det tidligere Forslag. Vel må det antages, at en Straffedom for Modskam eller Bigami også uden særlig Udtalelse derom ophæver det indgåede ægteskab; men dels kan det være heldigt, at Domstolene få Hjemmel til udtrykkelig at udtale Ugyldigheden, dels vil Neglen være særlig nyttig i sådanne Tilfælde, hvor Påstanden om Straf, f. Eks. på Grund af Utilregnelighed, ikke faar Medhold.

Om de i denne Paragraf omhandlede Sagers Henlæggelse til Underret eller Landøret, se § 5, l. og § 6, 1ste Stykke. — Om Værneting for dem, se § 57.

*) o: Norsk Lov om Rettergangsmaaden i Straffesager af 1, Juli 1887.

§ 3.

Reglen i denne Paragraf er overensstemmende med de gældende Bestemmelser. Det er Meningen, at Kravet — naar Betingelserne iøvrigt ere til Stede — kan fremsættes for vedkommende Ret, selv om dette er en Underret, uden Hensyn til dets størrelse. Er Tiltalte eller den Forurettede misfornøjet med den truffne afgørelse, kan han særskilt indanke den for højere Ret efter Reglen i § 383, ligesom den Forurettede jo, hvis han ønsker det, kan holde Erstatningskravet udenfor Straffesagen og indtale det for den civile Ret. for hvilken det efter sin størrelse hører hjemme.

Det i § 3 i det tidligere førstags Bidrag til Losningen af res judicata-Spørgsmålet har man ladet bortfalde i Erkendelse af, at Spørgsmål af denne Art bedre egne sig til Losning gennem Videnstab og Retspraksis end gennem udtrykkelige Lovregler, idet disse enten blive for snævre og stive eller — hvis de ere tilstrækkelig vide og bøjelige — blive intetsigende.

Det havde egentlig været Kommissionens Ønske at benytte den Lejlighed, som den hele påtænkte Reform af Retsplejen naturlig byder, til at stille førstags om Ind» skrænkning af den vidtstrakte Kompetence, der for Tiden er tillagt de militære Domstole. Hvor Talen er om Anklage for borgerlige Forbrydelser, er der næppe tilstrækkelig Grund til, at en Mand, fordi han f. Eks. udskrives som værnepligtig, stal unddrages de Garantier, som Loven iøvrigt finder det rigtigt at sikre Borgerne. N. L. har i sin § 5 indskrænket de militære Retters Kompetence til Pådømmelse af militære Forbrydelser, og der turde være så megen mere Grund for Danmark til at følge dette Eksempel og gøre den ny Strafferetspleje anvendelig også på de af Militære begåede borgerlige Forbrydelser, som den Retspleje, der foregår ved de militære Domstole, hviler på forældede Regler.

Naar Kommissionen alligevel ikke har fremsat noget førstags i den angivne Retning i Form af en Paragraf i Udkastet, er dette navnlig begrundet i, at det ved nærmere undersøgelse af de førstags, der i så Henseende have været fremsatte, viste sig, at Bestemmelsen om Begrænsning af de militære Retters Kompetence nødvendiggjorde visse Forandringer i Straffeloven for Krigsmagten, jfr. bl. a. dennes §§ 36 og 57. Da Fremsættelsen af førstags om sådanne Forandringer lå udenfor Kommissionens Hverv, har man — trods den

tilstedeværende Enighed om Ønskeligheden af, at de militære Retters Kompetence be-

grænses til Påkendelse af militære Forbrydelser — måttet indskrænke sig til i en særlig Skrivelse til Justitsministeriet at udtale Ønsket om, at førstegang i den angivne Retning måtte blive udarbejdet til Forelæggelse samtidig med Kommissionens førstegang.

Kapitel II.

Retternes Virkekreds.

§ 4-6.

Den Organisation af Retterne, som Kapitlet forudsætter, er givet i det særlige Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning.

Underretterne, der beklædes af Enkelt-dømmere, skulle dels behandle og påkende mindre Sager, dels tjene som Undersøgelsesretter i alle Sager, for så vidt Forundersøgelse og enkeltstående Retshandlinger angår. Dog er der i § 4 givet Landsretten og højesteret Adgang til også at lade Undersøgelseshandlinger foretage af en Landsdømmer, en Regel, der dels åbner en Udvej for sådanne besværligere og vanskeligere Tilfælde, i hvilke der nu for Tiden tyes til Regeringskommissioner, dels åbner de pågældende Retter Adgang til, hvor de ikke ville forlange, at et Bevis stal fores direkte frem for dem selv, at få Beviset optaget ved en dømmer, der står friere overfor Sagen end den Underretsdømmer, der alt har haft med den at gøre.

Landsretterne, hvis Antal er tænkt at skulle være 2, ere kollegialt sammensatte Retter med sæde henholdsvis i København og Aarhus, men med rejsende Afdelinger. Deres Opgave er for Straffeprocessens Vedkommende dels at foretage den egentlige Domsbehandling af vigtigere kriminelle Sager i første Instans, dels at være anden Instans for Underretssagerne. Til at fungere i hver enkelt Sag kræves ved Landsretten et Antal af 3 dømmere.

Højesteret er som hidtil øverste Instans for hele Riget.

Man har i Udkastet ligesom i det tidligere Forslag kun tænkt sig Nævninger medvirkende ved Landsretten, og har iøvrigt ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at gå videre med Hensyn til lægmands-Elementets Optagelse: den dømmende Retspleje end af Grundloven antydet; man har derfor heller ikke fulgt den tyske og norske Lovs Forbillede, ifølge hvilke Underretterne tiltrædes af 2 lægmænd (de såkaldte Meddomsretter, Schöffengerichte).

Herefter indskrænkes Spørgsmålene om Netternes almindelige Kompetence sig i Første række til følgende to:

I. Hvorledes stal grænsen drages mellem

Underretssager og Landsretssager? II. I hvilke Landsretssager skulle Nævninger deltage?

ad I. Det naturlige Inddelingsgrundlag danner Straffens størrelse. Da der imidlertid på det Stadium, hvor Kompetencespørgsmålet stal have sin første Afgørelse, ofte ikke kan have noget sikkert Skøn over, hvor stor Straffen i Tilfælde af Domfældelse in concreto vil blive (jfr. nærmere nedenfor), vil dette sige det samme som, at Strafferammen i det Straffebud, i Henhold til hvilket der rejses Tiltale, må blive det afgørende. Herved stal da straks bemærkes, at ikke just hver enkelt Paragraf i Straffeloven eller andre Love indeholder een Strafferamme og kun een saadan, men at en selvstændig Strafferamme derimod antages at foreligge overalt, hvor Straffen er foreskrevet for visse, ved bestemt præciserede Betingelser karakteriserede, forbryderske Handlinger, medens en almindelig Henvielse til Straffens Forhøjelse under skærpene eller Formildskelse under formildende Omstændigheder efter et almindeligt skøn ikke betragtes som nogen særlig Strafferamme, men kun som ligefrem Vestanddel af den Regel, hvortil saadan Tilføjelse knytter sig

(jfr. Udkastets § 277). Saaledes indeholder s. Eks. Straffelovens § 98, 1ste Stykke, kun een Strafferamme, § 243 kun een Strafferamme, § 268 ligeledes tun een Strafferamme, medens på den anden Side § 103 indeholder § Strafferammer, § 150 3 Strafferammer, § 160 4 Strafferammer, § 176 sammenholdt med de Para« graffer, hvortil henvises, en Række selvstændige Strafferammer, § 274. 2det Punktum, en særlig Strafferamme, og så fremdeles. I Overensstemmelse hermed ere de i Udkastet brugte Udtryk: „for hvilke Straffen ikke kan overstige“, „som falder under en Straffebestemmelse, der hjemler“, „for hvilket Straffen er bestemt til“ og lignende Betegnelser for Strafferammen at forstå.

Men står man nu overfor den Opgave at dele samtlige i Lovgivningen forekommende Strafferammer i to Grupper, ville de forskellige Straffe arter, der hjemles, frembyde tilstrækkeligt Grundlag for en Sondring: yderligere at se hen til de forskellige Straffegrad er, vil blot fore til unyttig Kompliceren.

Med Hensyn til de forskellige Straffearter synes det nu klart, at Sager, i hvilke

Straffen ikke kan overstige Vøder eller de mildere Former af fængsel (simpelt Fængsel eller Fængsel på sædvanlig Fangekost) naturlig høre hjemme for Underretten, og omvendt Sager, i hvilke Straffen kan blive Livsstraf eller Strafarbejde, nærmest må høre hjemme for Landsretten. Vanskeligere stiller det sig med Hensyn til Vand og Brød-Straffen. skønt denne ordentligvis fremtræder som en hård og streng Straf, der tilmed i den almindelige Bevidsthed har en særlig vanærende Karakter, kan der dog umulig være Tale om til Landsretten at henlægge samtlige de mangfoldige Tilfælde, hvor Strafferammen ved Siden af andre Strafarter nævner Vand og Brød-Straffen. En Sondring må gøres, og denne har man da ment at måtte gøre således, at de Tilfælde, hvor Vand og Brød-Straffen er hjemlet i Forbindelse med anden Fængselsstraf (derunder de mange Tilfælde, hvor Straffeloven giver Domstolene Valget mellem de tre Fængselsarter, og hvor Normalstraffen altså ikke kan betragtes som liggende ved Straf af Vand og Brød. men netop ligger lavere) henlægges til Underretten, medens de Tilfælde, hvor Strafferammen nævner Vand og Brød-Straf i Forbindelse med Strafarbejde, og hvor Normalstraffen således netop ligger ved Vand og Brød eller højere, henlægges til Landsretten.*)

Man kommer således til en Inddeling, der henlægger de Sager, i hvilke der ikke kan blive Tale om højere Straf end Vand og Brød. til Underretten, og de Sager, i hvilke der kan blive Spørgsmål om højere Straf end Vand og Brød, til Landsretten.

Heri er der dog Grund til at gøre et Par væsentlige Modifikationer. En stor Mængde Forbrydelses-Begreber rumme jo nemlig i sig Forbrydelser af den forskelligste Betydning, og særlig gælder dette selvfølgelig om dem, hvis Strafferamme spænder over et Område fra de ringeste Strafarter (Formuestraf, simpelt fængsel etc.) til Straf' arbejde. Den strafferetlige Karakter af en Forbrydelse som f. Eks. ulovlig Omgang med Hittegods varierer åbenbart i høj Grad efter Beskaffenheden af det, der findes (en 10 Ore eller en stor Pakke værdipapirer), og Straffen kan i Overensstemmelse hermed variere fra 2 Kroners Bøde til 2 Års For-

bedringshusarbejde (Straffelovens § 247). Lignende Bemærkninger gælde om ubeediget falsk Forklaring for Retten (Straffelovens § 146), uagtsomt Manddrab (Straffelovens § 198) og mange andre Forbrydelser. Blev man nu stående ved den ovenangivne Sondring, vilde alle sådanne Forbrydelser, for hvilke Straffen i og for sig kan nå op til Straf' arbejde, komme ind for Landsretten, selv om de in concreto vare ubetydelige. Spørgsmålet bliver derfor, om der ikke kan findes en Udvej til at befri Landsretten for en Del af disse Sager, uden dog derfor at udsætte nogen berettiget Interesse for Fare. Det tidligere førstags søgte at løse dette Spørgsmål ved at se hen til, hvad Straffen in concreto lunde antages at blive; men denne Losning har Kommissionen opgivet i Erkendelse af. at det skøn, det herefter blev nødvendigt at udøve på Sagens første Stadier, ofte vilde blive så vanskeligt, at den hele Kompetenceinddeling derved kom til at hvile på et usikkert Grundlag. Det måtte befrygtes, enten at Påtalemyndigheden ex tuto bragte altfor mange Sager frem for Landsretten, eller at Underretten, efter at Sagen var behandlet og optaget, ofte vilde se sig nødt til at afvise den. Da nu de her omhandlede Forbrydelser i hvert Fald ikke høre til de groveste, og da Behandlingen for Kollegialret (foruden selvfølgelig at byde Staten større Garanti for, at de virkelig Skyldige og på den anden Side kun disse blive straffede) særlig tilsigter at give Sigtede en større Garanti mod urigtig Domfældelse, end Underretten byder, må Statens Interesse i, at det besværligere Landørets-Apparat ikke sættes i Bevægelse for små eller klare Sager, kunne forsones med Sigtedes Interesse i ikke at gå glip af den nævnte Garanti, ved at de her omhandlede Sager henlægges til Underretten med Ret for Sigtede til at forlange Landørets behandling, om han ønsker det. Er Sigtede på det rene med sin Strafskyld, vil han også have den Grund til at foretrække Underretsbehandling, at denne må ventes at blive hurtigere end Landsretsbehandlingen. — Det er denne Tanke, der er nærmere udført i § § d.

Men endnu en Modifikation i den Principale Sondring efter Strafferammens Strenghed må gøres. Om de hyppigst forekommende Forbrydelser, Forbrydelser mod Ejendomsretten, gælder det nemlig, at Strafferammen selv for første Gang begået Forbrydelse ligger så højt som Vand og Brød. alternativt' med Straf' arbejde I således Tyveri § 228, Hæleri § 236, Bedrageri § 251). Skønt nu disse Forbrydelser baade efter

Straffelovens og den almindelige Opfattelse anses som grove og vanærende, gælder det på den anden Side om mangfoldige herhen hørende Tilfælde, at Konstateringen af den Pågældendes Skyld og Fastsættelsen af

hans Straf er en så klar og ligefrem Ting, at der ikke vil være nogen Grund til at spille Tid og Kraft ved ubetinget at belemre Landsretten med sådant rent rutinemæssigt Arbejde, og dette gælder i Virkeligheden i mindst lige så høj Grad i kurante Recidivist-Tilfælde med egen Tilståelse. selv om det her kan dreje sig om Strafarbejde, som i Tilfælde af første Gang begået Forbrydelse, hvor Straffen tun er Vand og Brod. Endelig er der, henset til mangfoldige Indbruds- og andre såkaldte „grove“ Tyveriers lidet komplicerede Beskaffenhed, ikke fundet tilstrækkelig Grund til principielt at udelukke sådanne fra Behandling ved Underretten, naar der baade foreligger udtrykkelig Tilståelse og Sigtedes eget ønske om Underrets-Behandling. På disse Betragtninger er § § o bygget.

Ifølge § § ville således Sager, hvori der nedlægges Påstand om Straf i Henhold til følgende af Straffelovens Paragraffer, blive ubetingede Underretssager (af de udenfor Straffeloven liggende strafbare Handlinger ville selvfølgelig de allerfleste blive underretssager):

98, 2det Stk., jfr. 99 og 100 (Hindring af Embedshandlinger o. lign. uden Vold); 101 (Overfald på Embedsmand etc.); 103, 2det Stk., 1ste Pkt, 2det Led, 104, 1ste Stk. (Deltagelse i Opløb); 105, 106 (Borttagelse af Øvrighedsbekendtgørelser eller Embedsseg);. 107 (Ubeføjet Tilegnelse af Embedsmyndighed); 108, 2det Stk, 1ste Led, 110, 111, 2det Stk. (Hjælp til Undvigelse, Udslettelse as en Forbrydelses Spor etc'; 113, 2det Stk., 115, 1ste Stk (forskellige Valgforseelser); 119 (Forsøg på Bestikkelse); 129, 130, 3die Stk (Forskellige mindre straffeprocessuelle Forseelser ; 144 (Forskellige mindre Forbrydelser af konstituerede Embedsmand!; 147, 1ste Stk., 148, 149, 2det Stk., 154, 15§ (Mened under visse formildende Omstændigheder, Afgivelse af urigtige Erklæringer); 15«, 157. 2det Stk, 158 (forskellige Forbrydelser vedrørende Religionen); 159, 160, 3die Pkt., 163, 165, 178, 179. 180, 183, 2det Stk., 2det Pkt., 184 (Forskellige mindre Sædelighedsforbrydelser); 196, 2det Stk (Hjælp til Selvmord); 199 (Undladelse af at hjælpe Folk i Livsfare); 207 (Uagtsom grov Legemsbeskadigelse); 208, 1ste Stk., og 209 (Duel); 224 og 227 (Urigtige eller usømmelige Angivelser og Klagemål); 233 (Tyveri as Børn mellem 10 og 1§ År); 23§ (Undtaget Tyveri); 236 (Brugstyveri); 242 (det „hvide Halen"); 256 og 25? (Undtaget Bedrageri); 261, 262, 2det Stk., 263 (Forskellige mindre Konkurs forbrydelser); 267, 2det Pkt. (Udgivelse af falske, men

Stk. (forskellige mindre Forseelser i Næringslivet); 284 (uagtsom Brandstiftelse); 289 (uagtsom Foretagelse af forskellige almenfarlige Handlinger); 290, 3die Stk. (uagtsom Anvendelse af giftige Stoff(r i Næringslivet); 292, 2det Stk (uagtsom Udbredelse af smitsom Sygdom blandt Husdyrene); 293, 294, 29§ og 296 (Ødelæggelse af offentlige Indretninger af forskellig Art eller iøvrigt af fremmed Ejendom); 297 (Dyrplageri).

B. For Underretten høre endvidere — forudsat at Landsretsbehandling ikke udtrykkelig af Sigtede begæres — Sager, i hvilke der nedlægges Påstand om Straf i Henhold til følgende Paragraffer i Straffeloven:

98, 1ste Stk., jfr. 99 og 100 (Overfald på Embedsmand o. lign.); 103, 1ste Stk., 2det Led, 2det Stk., 1ste Pkt, 1ste Led og 2det Pkt. (forskelligartet Deltagelse i Opløb, der tilsigter Tvang mod Øvrigheden); 104, 2det Stk. (Opløb med Vold); 108, 1ste Stk., 2det Stk, 2det Led (Befrielse af Fange etc); 109 (Undladelse af at angive visse Statsforbrydelser, Røveri etc.); 112 (Forhindring af Retsmøde etc.); 113, 1ste Stk. (Valgretskrankeise); 117, 120, 2det Stk., 121, 124 125, 126, 127, 128, 131, 132, 2det Stk., 134, 139. til Dels 140, endvidere 141, 142, 143 og til Dels 144 (forskellige Embedsforbrydelser *); 146, 147. 2det Stk. (falsk Forklaring for Retten); 157, 1ste Stk. (Voldelig Forhindring af Gudstjenesten'; 162 in fine, 164 in tine, 167, 174, 175, til Dels 176 samt 181 (forskellige Sædelighedsforbrydelser); 187, 189, 194, 195, 196, 1ste Stk, 197, 198 (Drab under formildende Omstændigheder, uforsvarlig Omgang ved Barnefødsel etc); 201, 202, 203, 205, 206, 2det Stk (forskellige tilfælde af Vold og Legemsfor nærmelse af grovere Art); 210,211, jfr. 212 (Frihedskrænkelser ; 213 (Barnerov); 22§ og 226 (falske Angivelser eller Klagemål); 24§ (Pengeafpresning); 247, 248. 249, 250 (ulovlig Omgang med Hittegods og dermed beslægtede Forbrydelser); 267, 1ste Pkt (Udgivelse af falske Penge); 285, 2det Stk., 287, 2det Stk, 288, 2det Stk. (forsatlig Ødelæggelse af Fyrindretning, Vandledning etc.); 290, 1ste og 2det Stk. (Anvendelse af giftige Stoffer i Næringslivet), 291 (Udbredelse af smitsom Sygdom.

C. For Underretten høre endelig — forudsat at der foreligger en fuldstændig og troværdig Tilståelse, og at Landsretsbehandling ikke udtrykkelig af Sigtede begæres — Sager, i hvilke der nedlægges Påstand om Straf i Henhold til følgende Paragraffer i Straffeloven: 145, 2det Stk, 149, 1ste Stk, 150, 2det Pkt in tins, 151, 2det Pkt, (tilbagekaldt Mened ; 160, 1ste Pkt., 2det Led, og 2det Pkt, 161, 2det Led, 166, 170 in fine, 171, 1ste Pkt, 2det Led, og 2det Pkt, 182,18§ (forskellige

*) Tilstrækkelig Grund til ubetinget at henlægge Em» bedsforbrydelser til Landsretten, således som stet i det tidligere Forslag, har Kommissionen ikke kunnet finde.

tilfælde af Bigami, Blodskam, Rufferi og anden Forbrydelse mod Sædeligheden); 228, 229, 230, 231, 232 jfr. 234, 237, 240, 241, 246 (Tyveri,; 238, 239 (Hæleri); 251—53, 25§ (Bedrageri); 259 ('Assurancesvig); 260 (svigagtig Fallit); 262, 1ste Stk. (svigagtig Bogforing); 268, 269, jfr. 271. 274 2det Pkt. og 275, 270, 271, jfr. 273, 274 og 27§ (Dokumentfalsk); 277, 1ste Stk., 278, 1ste Stk., 279 (Falsk Mål, Vagt, Marte etc.); 282, 1ste

Stk. (Ildspåsættelse på Skov, Mose, Hede, Ager etc.).

Om Adgangen til at påanke en Underretsdøm, se § 337.

At en Sigtet ikke ved at lade en Sag, som han kunde forlange bragt for Landsretten, påkende ved Underretten, afskærer sig fra at appellere Underretsdømmen til Landsretten, forstår sig af sig selv. Derimod bliver han med Hensyn til den yderligere Appel til højesteret underkastet den ved § 34§ givne Begrænsning.

For Landsretten høre for det første de ovenfor under N. nævnte tilfælde, forsåvidt Sigtede udtrykkelig kræver Landsretsbehandling;

for det andet de under O. nævnte tilfælde, forsåvidt der enten ikke foreligger nogen fuldstændig og troværdig Tilståelse, eller Sigtede udtrykkelig kræver Landsretsbehandling;

v. for det tredje ubetinget alle Sager, i hvilke der nedlægges Påstand i Henhold til følgende af Straffelovens Bestemmelser: Kap, 9 (Forbrydelse mod Statens udvortes Sikkerhed og Selvstændighed);

Kap. 10 (Forbrydelse mod Statsforfatningen);

Kap. 11 (Forbrydelser mod Kongen, Kongehuset såvelsom imod de lovgivende Forsamlinger m. m.

§A 103, 1ste Stk, 1ste Led (Tvang mod Øvrighed as en samlet Mængde — Hovedmandene); 114, 115, 2det Stk. (Salg af Stemme); 118 (Modtagelse af Bestikkelse for Krænkelser af Embedspligt); 120, 1ste Stk., 123 Dommers Modtagelse af Bestikkelse eller Uretfærdighed ; 130, 1ste og 2det Stk. (forsatlig Strafforfølgning mod uskyldige); 132, 1ste Stk. (Embedsmands Befordren af Undvigelse); 133 (grov Embedsfalsk); 135, 136 (Kasseangel); 137 (Opkrævning af ikke skyldige Afgifter til egen Fordel); 138 (Postembedsmænds Forbrydelser); til Dels 140 og 144; endvidere 145, 1ste Pkt., jfr 149, 1ste Stk., og 150, samt 151, 1ste Pkt., Mened); 160, 1ste Pkt., 1ste Led, 161, 1ste Led, 162, 1ste Led, 164, 1ste Led (grovere Former af Bigami og Blodskam); 168, 169, 170, 1ste Led, 171, 1ste Pkt, 1ste Led. 172 (Voldtægt o lign.); 173 ! Utugt med Pigebarn under 12 År); 177 (Omgang mod Naturen); 183, 1ste Stk, og 2det Stk, 1ste Pkt. (Forførelse og Tvang til Utugt); 186, 188, 190, 191, 192 (Drab); 193 (Fosterfordrivelses 204 (Lemlæstelse); 243, 244 (Røveri); 258 (Postkyveri); 264. 265, 266 (Falskmøntneri); 269 (Dokumentfalsk med Hensyn til

Statsforskrivning, Veksel etc.); 272 (Efterskriven af Kongens Navn); 280, 281, 282, 2det Stk. (Brandstiftelse af grovere Art); 285, 1ste Stk, 286, 287, 1ste Stk., 288, 1ste Stk, (forsætlig Vildleden af Sofarende, Forvoldelse af Skibbrud, Oversvømmelse, lærnbanefare etc); 292, 1ste Stk. (forsatlig Udbredelse af smitsom Sygdom blandt Husdyrene); 299 (Sikkerhedsfængsel *)).

Hvorvidt Udkastets regler i det hele betegne en Udvidelse eller Indskrænkning af Tallet på de til Underretten henlagte Sager sammenlignet med Reglerne i det tidligere Forslag, lader sig ikke bestemt sige på Forhånd. Vel har Underretten fået en vis Adgang til at idømme Strafarbejde, som det tidligere Forslag ikke hjemlede den, men på den anden Side have de Sigtede fået Ret til i videre Omfang end efter det tidligere Forslag at forlange Landsretsbehandling; og Besvarelsen vil derfor afhænge af, i hvilken Grad de Sigtede ville benytte sig af den dem ved § § d tillagte Adgang til at forlange Landsretsbehandling.

Som alt anført er det ved Bestemmelsen af, om en Sag stal for Underret eller Landøret, samt om, hvor vidt Sigtede stal have Lejlighed til at udtale sit Ønske i så Henseende (Z 304), afgørende, hvad Anklageskriftet lyder på, og Anklagemyndigheden faar derved en vis Adgang til at indvirke på Bestemmelsen af, for hvilken Ret Sagen stal frem. Forsåvidt der nemlig nedlægges Påstand i Henhold til flere Lovbud, eller uden nærmere Specificeren i Henhold til et Lovbud, der indeholder flere Straffe« rammer, vil selvfølgelig den strængeste Strafferamme, hvorom der herefter kan blive Spørgsmål, blive afgørende. Således vil f. Eks. en Anklage, i al Almindelighed lydende på, at Sigtede sammen med en Mængde andre har vist Modstand mod udførelsen af en af Øvrigheden truffen Bestemmelse (Straffelovens § 103), ligesåvel som en Anklage, særlig lydende på, at Vedkommende som Hovedmand for en samlet Mængde har vist voldsom Modstand mod Øvrigheden, ubetinget gå ind for Landøret, medens en Anklage lydende på, at Vedkommende blot har været simpel Deltager i et truende Opløb, under hvilket dog ingen Vold er øvet, ubetinget vil høre for Under-

*) Naar Udkastet i Modsætning til det tidligere Forslag henlægger Sager efter § 299 til Landsretten, er dette begrundet i, at det her drejer sig om dømmes, der i sig selv hjemle Indespærring for Livstid, nemlig forsåvidt Forholdene ikke forandre sig forinden. Erfaringen viser, at Paragraffen anvendes nogenlunde hyppig og i Neglen angår sådanne Personer og Forhold, at indgribende og langvarige Forholdsregler ne nødvendige.

ret, og en Anklage efter Straffelovens § 103, 2det Stykke, uden nærmere Specificere« i øvrigt, vil gå ind under Reglen i § § d. I Almindelighed må Anklagen antages at ville blive affattet med en vis Rummelighed, således at der vil blive betydelig Anvendelse netop for § § d og c Det Spørgsmål rejser sig imidlertid, hvorledes Underretten stal stille sig, naar en Sag er bragt ind for den, uden at der er givet Sigtede Lejlighed

til at ytre sig, fordi Anklagen kun involverede fængsel, men Underretten derefter kommer til det Resultat, at Tilfældet hører under § 5 d eller . (Der er f Eks. rejst Tiltale efter Straffelovens § 242, men Underretten kommer til det Resultat, at der er tilstrækkeligt Bevis til Straf efter § 248 og har været tilstrækkelig Adgang til Forsvar, jfr. nærværende Udkasts § 257). Udkastets Tanke må i et sådant Tilfælde være tilfredsstillt, naar Sigtede, inden der gaar Dom, spørges, om han vil tage Dom ved Underretten eller forlanger Landsretsbehandling.

Det må endnu her fremhæves, at man har fundet det rettest i Slutningen af Paragraffen at indsætte en Bestemmelse om, at Overanklageren har Ret til at indbringe Sager, der efter de forudgående Regler høre for Underret, direkte for Landøret, naar han af særlige Grunde finder dette hensigtsmæssigt, og Sigtede samtykker deri. Der er herved navnlig tænkt på sådanne Sager, om hvilke det på Grund af deres Tvivlsomhed på Forhånd er givet, at de alligevel ville blive påankede til Landøret, enten fra den ene eller den anden Side. idet man ved den angivne Regel kan opnå at undgå den Gentagelse af Domsforhandlingen, der ellers i Tilfælde af fuldstændig Anke må sinde Sted. Reglen vil iøvrigt også kunne benyttes til undtagelsesvis at bringe mindre Sager frem for Nævninger (jfr. nedenfor Side 18). Den kan ikke anvendes på Politisager.

ad II. Hvad dernæst angår det andet Hovedspørgsmål i nærværende Kapitel: Afgrænsningen mellem de Landsretssager, ved hvilke Nævninger skulle medvirke, og dem, ved hvilke Landsretten dømmer alene, kan Kommissionen i det hele slutte sig til de Betragtninger, der vare bestemmende for det tidligere Forslag. Naar det i Grundlovens § 74 hedder, at Nævninger skulle indføres i „Misgerningssager“, kan dette Udtryk selvfølgelig ikke være taget i så vid Betydning, at det omfatter alle strafbare Hånd' ligger lige til den mindste Politiovertrædelse. Grundloven må tværtimod antages dermed kun at have villet betegne de alvorligere kri-

*) Naar Udkastet i Modsætning til det tidligere Forslag henlægger Sager efter § 299 til Landsretten, er dette begrundet i, at det her drejer sig om dømme, der i sig selv hjemle Indespærring for Livstid, nemlig forsåvidt Forholdene ikke forandre sig forinden. Erfaringen viser, at Paragraffen anvendes nogenlunde hyppig og i Neglen angår sådanne Personer og Forhold, at indgribende og langvarige Forholdsregler ne nødvendige.

minelle Sager og iøvrigt at have givet et vist Spillerum*). Det er herefter fundet rigtigt til Nævningepåkendelse ubetinget at henlægge de allervorreste Forbrydelser, for hvilke Straffen er Livsstraf eller for Første Gang begået Forbrydelse livsvarigt Strafarbejde, hvormed er stillet i Klasse Tiltale efter § 299 (jfr. ovenfor S. 13, Note). På den anden Side har man ment, at der ikke uden i ganske ekceptionelle tilfælde

(jfr. § 5 iu. fine, sammenholdt med § 6 in fine) bor kunne være Tale om, at et for Borgerne som for Retsplejen så tungt Apparat som Nævninger skulde kunne bringes til Anvendelse på Handlinger, for hvilke Straffen ikke kan overskride Fængsel. At disse Forbrydelser efter nærværende Udkast ikke kunne bringes for Nævninger, ligger allerede deri, at de normalt ikke kunne bringes for Landøret. Men selv med Hensyn til en stor Del af de Forbrydelser, for hvilke Straffen kan stige til Strafarbejde, og som altså ester Udkastet regelmæssig kunne komme for Landøret, gør det sig gældende, at de høre til de dagligdags Ting og for en meget væsentlig Del forøves af professionelle Forbrydere. Naar hertil endvidere kommer, at Tiltaltes Strafskyld i mangfoldige Tilfælde ved egen Tilståelse eller på anden Måde kan være konstateret udover al Tvivl, således at dømmerens Opgave i Virkeligheden indskrænker sig til at udmåle Straffen — noget, der er Nævningerne uvedkommende — vil det ses, at det vilde være urimeligt, om man ubetinget vilde foreskrive Nævningebehandling i alle de her omhandlede Tilfælde, hvor Straffen kan stige til Strafarbejde. På den anden Side kan der indenfor denne Gruppe let forekomme Tilfælde, hvor Vedkommendes Velfærd i Virkeligheden eller efter hans og andres Opfattelse står på Spil, og hvor Spørgsmålet om Bevisets Tilstrækkelighed eller et strafferetligt Begrebs større eller mindre rækkevidde frem-

*) Jfr. Grundlovsndvalgets Betænkning (Forhandlingerne på den grundlovgivende Rigsdag Side 1531). „ . . . Gennemførelsen af Nævninger må altså indskrænkes til Strafferetssager, men den kan ingenlunde anvendes her i alle Sager. De fleste kriminelle Sager ville tværtimod også fremdeles blive at påkende uden Nævningers Mellekomst, Dette er overalt tilfældet og kan vanskelig undgås, dersom der ikke i en ganske overordentlig Grad stal lægges Beslag på Borgernes Tid og Kraft, Nævninger bør altså kun dømme i de vigtigere Strafferetssager. Hvilken Grænse nu her stal drages, må det være dc» fremtidige Lovgivning forbeholdt at afgøre. Kun har man troet også her at kunne vælge det Ord, der i Fremtiden stal betegne denne Art af ^ager, nemlig „Misgerningssager“.

byder Tvivl. Her vil en Påkendelse under Medvirkning af Nævninger kunne være på sin Plads.

Det naturlige vil herefter være at overlade det dels til Anklagerens, dels til Sigtedes eget Valg. om Sagen i sådanne Tilfælde, i hvilke der kan blive Spørgsmål om Strafarbejde — i Klasse hvormed udkastet har ment at

burde stille Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret — stal bringes frem for Nævninger eller ej.

En fuldstændig Sikkerhed for, at den praktiske Anvendelse af disse Regler netop vil drage den Gramse, der i sig var den ønskelige, er der selvfølgelig ikke. Men iøvrigt er der ingen Grund til at nære Frygt for, at den Sigtede i utvivlsomme Sager regelmæssig skulde vælge Nævninger, idet den, der har afgivet en klar Tilståelse i en Sag, der heller ikke frembyder retlig Tvivl, ikke kan gøre sig Håb om at slippe, fordi han påkalder Nævninger, medens han på den anden Side let kommer til at vente længere på afgørelsen. Vilde man omvendt befrygte, at Nævninger herefter skulde blive benyttede i altfor ringe Omfang, må hertil svares, at Nævningeinstitutionens værd i hvert Fald står og falder med den Tillid, den kan skaffe sig, og at den naturligste og sikreste Form for Indførelsen af en sådan ny Institution er, at der gives Udviklingen Lejlighed til at gribe og knæsette den. At ville påtvinge Retsplejen og Borgerne et besværligt Apparat i en Række Tilfælde, hvor ikke blot Påtalemyndigheden, men endog den Sigtede selv, til hvis Beskyttelse den fremfor alt stal tjene, ikke bryder sig derom, vilde der ikke være Grund til. At man i de få store Sager, hvor Vedkommendes Liv eller Frihed for Livstid står på Spil, ubetinget søger alle mulige Garantier, selv de, der in casu, måtte vise sig overflødige, lader sig forstå og forsvare. Men iøvrigt bor Nævningerne først og fremmest være et værn, som den Sigtede i alvorlige Sager stal kunne ty til, hvor han befrygter, at de juridiske dømmere skulde se ensidigt, konventionelt eller doktrinært på det foreliggende Bevismateriale eller den foreliggende Handlings strafferetlige Karakter*).

*) I Norge, hvis Straffeprocesslov (Kap. 28) åbner Adgang til at bringe enhver Underretssag (Politisager og Bodesager dog undtagne) frem til fornyet Behandling for Nævningeret (Lagmanderet', synes det også erkendt, at man er gået for vidt. Frankrig, Tyskland og Østrig indskrænke Jury-Anvendelse til de groveste Forbrydelser og begrænse således Udgangen langt stærkere end nærværende Udkast. England anvender den derimod overalt udenfor Sager, der behandles rent summarisk.

I den fremstillede Begrundelse ligger imidlertid, at den alt omtalte Regel, hvorefter den, der sigtes for en Forbrydelse, som kan pådrage Strafarbejde, Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret, kan forlange Påkendelse ved Nævninger, trænger til en Begrænsning, thi uden saadan vil den kunne benyttes ikke blot af den, der frygter sig forurettet, men også af den, der er fuldt på det rene med sin Strafskyld, men som af en eller anden Grund kan ønske at trække Sagen ud, eller i alt Fald ønsker at tage Chansen for en urigtig Frifindelses-Kendelse fra Nævningernes Side. At finde en Regel, der helt afskærer Muligheden for dette sidste og dog fuldt ud tilfredsstiller det ovenomtalte Hensyn til den Sigtede, er næppe muligt. Kommissionen har ment at måtte indskrænke sig til den i Paragrafens 2det Stykke givne varsomme Begrænsning, der kun berører Folk, der allerede have været i Forbedrings- eller Tugthuset for Ejendomskrænkelser og nu igen tiltales for saadan Forbrydelse, Adgang til at forlange Påkendelse ved Nævninger.

Endelig er der i Slutningen af Paragraffen åbnet en Udvej for sådanne særlige Tilfælde, hvor de foregående Regler ikke hjemle Nævningers Medvirkning, men hvor dog baade Landsretten selv, Anklagemyndigheden og Sigtede ere enige om ønskeligheden af saadan. Denne Regel vil altså kunne finde Anvendelse i Tilfælde, i hvilke Straffen måske ikke kan nå højere end til fængsel på Vand og Brod, og som således kun i Kraft af § 5 in fine kunne bringes frem direkte for Landøret, men hvor der dog kan være Spørgsmål om at dømme en hidtil vel anset Mand for et For« hold, der vil sætte en for ham skæbnsvanger Plet på hans Rygte. Ligeledes vil Reglen kunne anvendes til Fordel for sådanne Sigtede, der alt have udstået Strafarbejde for Ejendomskrænkelser, og som nu igen tiltales for saadan Forbrydelse, men under Forhold, der frembyde særlig Tvivl og Betænkelighed.

Endnu stal fremhæves, at, medens det tidligere først og fremst under særligt Hensyn til Grundlovens førskrift om Nævningers Medvirkning i Sager, der rejse sig af politiske Lovovertrædelser, udtrykkelig havde henlagt Sager, der angik nogen af de i Straffelovens Kap. 9—11 omhandlede Forbrydelser, til ubetinget nævningepåkendelse, er saadan Regel ikke medtaget i nærværende Udkast. Grunden hertil er den, at det indenfor kommissionen med Styrke er hævdet, at Begrebet „politiske Forbrydelser" ikke kan fyldestgøres ved Fremhævelsen af de nævnte Straffelovs-Kapitler.

idet det ikke alene eller særlig bestemmes ved, hvad der er Forbrydelsens Genstand, men tillige ved andre Omstændigheder, særlig Forbrydelsens Motiv. Der kan derfor indenfor de nævnte Kapitler falde adskillige Forbrydelser, som ikke med Rette kunne kaldes politiske, og omvendt udenfor de nævnte Kapitler findes en Mængde Forbrydelser, som under visse Forhold må betegnes som politiske. Grundlovens Tanke vil derfor efter denne Opfattelse fyldestgøres langt bedre ved at indrømme en saadan vidt« gående Adgang for Sigtede til at forlange Påkendelse ved Nævninger, som Paragraf« fen iøvrigt har indrømmet, end ved den udtrykkelige Fremhævelse af Kap. 9-11. Kommissionen har haft så megen mindre Betænkelighed ved at slutte sig til denne Opfattelses Konsekvens: Udeladelsen af den særlige Henvielse til de nævnte Kapitler, som der i samtlige de under disse Kapitler faldende Forbrydelser — alene med Undtagelse af de i § 82, 4de Stykke, og § 83, 2det og 3dje Stykke, omhandlede — allerede som følge af Strafferammens Beskaffenhed i Henhold til Paragrafens øvrige Bestemmelser er Adgang for Sigtede til at forlange Nævningers Medvirkning.

spørgeres der derefter, hvilke af de indenfor Straffelovens Område liggende Forbrydelser, der blive Genstand for Nævningepåkendelse, bliver Svaret:

Ubetingede Nævningesager ere Sager, hvori der nedlægges Påstand i Henhold til Straffelovens:

8§ 71, 72, 1ste Stk., 74, 75, 80, 1ste Stk., 82, 1ste Stk. (forskellige Forbrydelser mod Statens udvortes Sikkerhed og Selvstændighed); 85, 86 (forskellige Forbrydelser mod Statsforfatningen); 88, 91, 92, 9§ (forskellige grove Forbrydelser mod Kongen, Kongehuset, de lovgivende Forsamlinger etc.); 168, 170, 1ste Led (Voldtægt o. lign.); 186, 187, 190, 191, 192, 2det Led (forsætligt eller overlagt Drab); 193, 3die Stk. (Anvendelse af fosterfordrivende Midler på et Fruentimmer uden hendes Vidende og Vilje); 232, 2det Led (fjerde Gang begået, grovt Tyveri; 243 og 244 (Røveri); 280, 282, 2det Stk. (Brandstiftelse under skærpende Omstændigheder); 285, 1ste Stk., 286, 1ste Pkt., 287, 1ste Stk., 288, 1ste Stk. in fine (forskellige almenfarlige Forbrydelser, begåede under kvalificerende Omstændigheder); 299 (Sikkerhedsfængsel).

Som Eksempel på ubetingede Nævningesager i Henhold til en udenfor Straffeloven liggende Hjemmel kan nævnes Sager, i hvilke der nedlægges Påstand i Henhold til Lov om Sprængstoffer af 1, April 1894 s 11, 1ste Stk.

Nævningesager på Overanklagerens eller Sigtedes Begæring ere Sager, i hvilke der nedlægges Påstand i Henhold til Straffelovens §§ 72, 2det

Stk., 73, 76, 77, 78, 79, 80, 2det Etk., 81, 82. 2det og 3die Stk, 83, 1ste Stk. (forskellige Forbrydelser mod Statens udvortes Sikkerhed og Selvstændighed); 87 (voldsom Forhindring af de forfatningsmæssige Valg etc.); 89, 90, 93, 94, 96 (forskellige Forbrydelser mod Kongen, Kongehusets Medlemmer eller Rigsdagsmand); 98, 1ste Stk., 99. 100, 103, 1ste Stk. og 2det Stk., 1ste Pkt., 1ste Led, samt 2det Pkt., 104, 2det Stk., 108, 109. 112, 113. 1ste Stk., 114. 115, 2det Etk, (forskellige Forbrydelser mod den offentlige Myndighed og Orden); alle i Kap. 13 nævnte Embedsforbrydelser med Undtagelse af de i §§ 119, 129. 130. 3die Stk. ommeldte; 145—46. 149. 1ste Stk., 150—51 (Mened, falsk Forklaring o. lign.); 157, 1ste Stk. »vold. som Forhindren af Gudstjeneste etc.); 160, 1ste og 2det Pkt. (Bigami); 161—62, 164. 166—67, 169. 170 in fine. 171—77. 181—82. 183, 1ste Stk. og 2det Stk, 1ste Pkt., 18§ (Blodskam, Forførelse, Rufferi og forskellige andre Sædelighedsforbrydelser); 188—89, 192, 1ste Led »Drab under noget formildende Omstændigheder); 193, 1ste og 2det Stk, (Fosterfordrivelse); 194—9§ (uforsvarlig Omgang red Barnefødsel); 196, 1ste Stk, (Drab efter begæring); 197 (Udsættelse af spade Bon: etc.); 198 (uagtsomt Manddrab); 201—5. 206, 2det Stk, (Legemsbeskadigelse); 210—11 (Frihedskrænkelse); 213 (Barnerov); 225—26 (falsk Angivelse eller Klagemål); 228-31*), 232. 1ste Led, jfr. 234, 237, 240, 241 og 246 (Tyveri og Ran); 238—39 (Hæleri); 24§ (Pengeafpresning); 247 --50 (ulovlig Omgang med Hittegods o. lign.); 251 -53, 255, 258—59 (Bedrageri); 260. 262, 1ste Stk. (svigagtig Fallit); 264—66, 267, 1ste Pkt. (Falskmøntneri etc.); 268—7§ (Dokumentfalsk); 277, 1ste Stk., 278. 1ste Stk, 279 (falsk Mål, Vagt, Mærke etc.): 281, 282, 1ste Stk. (Brandstiftelse); 285, 2det Stk., 286, 2det Pkt., 287, 2det Stk. 288 (forskellige almenfarlige Handlinger); 290, 1ste og 2det Stk. (Anvendelse af giftige Stoffer i Næringslivet); 291, 292, 1ste Stk, (Udbredelse af smitsom Sygdom).

Ordene „Sigtede eller dennes værge" ere her som andetsteds i Loven en forkortet Gengivelse af det i § 4 d brugte Udtryk „Sigtede, eller hvis denne er umyndig. hans værge". således at afgørelse for Umyndiges Vedkommende, hvor denne Vending benyttes, alene er hos værgen.

§ 7.

Da den i Straffelovens § 46 foreskrevne Strafferamme for Forsøg intet Minimum fastsætter. og, da Strafferammen ved Meddelagtighed synker meget betydeligt, vilde

Reglerne i § 5, om de her skulde anvendes, give Underrettens Kompetence en Roekkevidde. som ikke ligger i Udkastets Tanke. En Domfældelses Betydning beror jo nemlig ikke alene på størrelsen af den Straf, der idømmes, men også på Karakteren af den Forbrydelse, hvorfor der dømmes, men denne finder netop sit Udtryk gennem den almindelige for den fuldbyrkede Forbrydelse fastsatte Strafferamme.

Naar den i det tidligere førstag i Forbindelse hermed udtalte Regel om, at der ved Kompetence-Afgrænsningen heller ikke stal tages Hensyn til sådanne i Loven bestemt betegnede Omstændigheder, som hjemle Nedsættelse af Strafferammen, her er udeladt, er dette sket, fordi denne Regel, forsåvidt angår de i Straffelovens almindelige Del omhandlede Straffenedsættelser (med Hensyn til Born, ufuldstændig Tilregnelige etc.). må forstå sig af sig selv. medens Reglen på den anden Side let kunde misforstås derhen, at den tillige omfattede de i Straffelovgivningens specielle Del omtalte, bestemt betegnede Omstændigheder

(f. Eks. ved Voldtægt, at Kvinden er berygtet, i § 103 at Vold ej er anvendt etc. etc.), hvilke netop stabe særlige Strafferammer.

§ 8.

Om Forening af Straffesager se §§ 31 in tins, 34, 35, 2det Stk., og 61—«3.

§ 9.

Denne Paragraf er i væsentlig Grad simplificeret i Sammenligning med den tilsvarende Paragraf i det tidligere Forslag (§ 13). Dens Grundtanke behøver ingen nærmere Forklaring. Medens Afvisning fra Underretten ifølge Paragraffen kan blive nødvendig såvel på et af Sagens første Stadier (jfr. § 303, 3die Stykke, sammenholdt med § 228), som efter at Domsforhandlingen er begyndt (§ 303, 3dje Stykke, sammenholdt med § 241). kan Afvisning fra Landsretten af den Grund, at Sagen hører for Underret

— særlig af Hensyn til Sigtede eller Vidnerne

— undlades, naar Sagen er nået frem til Domsforhandling, hvorimod den bor finde Sted, naar det inden dette Stadium oplyses, at Sagen efter sin Beskaffenhed ikke hører for Landøret (jfr. § 228). Ligeledes lan, naar det mider en Domsforhandling for Nævninger viser sig, at Sagen burde have været foretagen uden Nævninger, Påkendelsen efter Rettens Bestemmelse ske under Nævningernes Medvirkning.

En Tom eller Kendelse, hvorved en Domssag afvises, kan gøres til Genstand

henholdsvis for Anke (8 320 Nr. 1) eller kære (§ 346/ 2det Stykke); en Kendelse, hvorved Domssagen antages, kan ilte gøres til Genstand for kære (§ 346, 2det Stykke).

Kapitel III.

Tilfælde. hvor Rettens Personer skulle eller kunne vige deres Sæde.

nærværende Kapitel adskiller sig i det væsentlige lun på følgende Punkter fra det tidligere Forslags Kapitel III.

1) dømmers- (nævning- og Retsskriver-) Inhabiliteten som følge af Slægtskab eller Svogerstab med digtede er udvidet til Sødskendebarns grænsen. Ingen kan altså efter nærværende Udkast fungere som dømmers (nævning eller Retsskriver) i en Sag, i hvilken Sigtede er hans Broders eller Søsters Barn, et sådants Ægtefælle, hans Fætter, Fætters Hustru, Kusine, Kusines Mand, Onkel eller Tante.

2) Det er udtrykkelig fremhævet, at det i kollegialt sammensatte Domstole er baade Ret og Pligt for hvilkensomhelst af Dommerne, der måtte være bekendt med en Inhabilitetsgrund hos en Kollega, at rejse

Spørgsmål desangående.

3) Reglerne om Tidspunktet for Fremsættelsen af Indsigelsen mod Nævningers Habilitet ere henflyttede til nævninge« Kap. (§ 260).

4) Det tidligere førstags §§ 18 og 19 ere i simplificeret Form gengivne i nærværende Udkasts § 15. '

Iøvrigt ere de i dette Kapitel indeholdte regler om Dommerinhabilitet og dens Påkendelse i første Instans i det Hele overensstemmende med de nugældende. Der er derfor ingen Grund til nærmere Forklaring. De vanskelige Spørgsmål, der frembyde sig, således Spørgsmålet om, hvor vidt Begrebet „egen Interesse" som Inhabilitetsgrund (§ 12 Nr. 1) rækker, eller hvilke Omstændigheder der iøvrigt kunne antages „egnede til at vække Tvivl om fuldstændig Upartiskhed" hos dømmeren, ere gamle, vel kendte Spørgsmål, der nødvendigvis må løses gennem Videnstab og Praksis. Ethvert Forsøg på nærmere Præciseren : Loven vil uundgåelig komme tilkørt i den ene eller den anden Retning.

særlig stal dog med Hensyn til § 12. sidste Stykke, bemærkes, at det naturligvis vilde være det bedste, om den dømmer, der

har behandlet Sagen som Undersøgelses-Dømmer, ikke tillige kom til at dømme i den som eneste dømmer. En saadan Ordning vilde imidlertid nødvendig gøre, enten at der uafslædig måtte beskikkes Sætte-Dømmer, hvad naturligvis vilde medføre Besvær, Forstyrrelse, Forhaling og Bekostning, eller at der måtte ansættes to dømmere i hver Underretskreds, noget, der igen vilde nødvendig gøre Fordobling enten af Underretsdømmernes Antal eller af Underretskredsenes størrelse — begge Dele lige lidt ønskelige. Man må derfor slå sig til Ro med, dels at de større Sager (Landsretssagerne) ikke længere som nu skulle bedømmes i første Instans af Undersøgelsesdømmeren, men gå over til Domsbehandling ved Landøret, dels at der i alle underretssager af nogen Betydning er Adgang til Appel, hvorved man netop opnår Pådømmelse ved andre dømmere end den, der har haft med Undersøgelsen at gøre, dels at Underretsdømmerens Stilling til Forunder« søgelsen under den nye Ordning bliver forskellig fra det hidtil gældende (jfr. Kap. XX.), således at der ikke i så høj Grad som nu bliver Fare for, at dømmerens Stilling til Forundersøgelsen stal præjudicere hans Stilling som dømmer, dels endelig at der er taget Forbehold med Hensyn til særlige Tilfælde i Slutningen af det her omtalte Stykke.

At § 12 Nr. § er affattet således. at det ikke i al Almindelighed hindrer en dømmer, der een Gang har behandlet en Sag, fra i Tilfælde af Genoptagelse påny at behandle den, er under Hensyn til Beskaffenheden af mange af de Grunde, der kunne foranledige Genoptagelse (jfr. Kap. XXX.), formentlig i sin Orden.

I § 14, 2det Punktum, er der givet en dømmer. derunder også en dømmer i en kollegialt sammensat Domstol, en selvstændig Ret til at vige sit sæde.

Kapitel IV.

Den offentlige Anklagemyndighed.

Ogsaa dette Kapitel er i alt væsentligt overensstemmende med det tilsvarende Kapitel i det tidligere førstags: de foretagne Ændringer bestå nærmest kun i Udeladelser af nogle som overflødige ansete Ord og sætninger, samt af nogle Regler om Indberetninger, der rettere høre hjemme i administrative Instrukser, hvorhos der er givet

de forskellige Anklagere andre benævnelser. — Gennemførelsen af den Funktionsfordeling, der skulde betegne et af dm hele Reforms Hovedfremskridt, kræver selvfølgelig en fra dømmeren forskellig Anklagemyndighed i alle Sager. For at opnå dette, uden dog derfor at indføre en stor Stab af nye Embedsmænd, foreslås der den Ordning, at forfølgningen af Politisager i 1ste Instans helt henlægges til Politimesteren under Tilsyn af Amtmanden og Justitsministeriet, og at i andre Sager (almindelige Underretssager, såvelsom Landsretssager) Politimesteren regelmæssig påtaler for Undersøgelsesretten på den egentlige Anklagemyndigheds Vegne. De egentlige Anklageres Hverv bliver således normalt begrænset

til det, der i en på Anklageprincippet baseret Ordning er bestemt til at være Tyngdepunktet, nemlig Domsforhandlingen i de almindelige Underretssager og i Landsretssager såvelsom for Højesteret.

Ten nærmere Ordning af Anklagemyndigheden er tænkt således. at der i Spidsen stilles en, kun Justitsministeren underordnet. Rigsanklager, hvem der beskikkes en Overanklager til Bistand. Te Rigsanklageren påhvillende Pligter bestå i dels at varetage Anklagens Interesser for højesteret såvelsom i Landsretssager af særlig Betydning og Vanskelighed, dels at fore almindeligt Tilsyn med de ham underordnede Anklageres udførelse af deres Hverv.

Ved hver Landøret tænkes derhos bestikket 3 Overank i agere, ligeledes med de fornødne Hjælpere til Varetagelse af Anklagens Interesser dels i Landsretssager, dels i almindelige underretssager, men dog med Myndighed til i større eller mindre Omfang at overdrage Anklagerhvervets udførelse : denne sidste Art Sager til Underanklagere, hvilke tænkes antagne blandt Mænd, der iøvrigt samtidig søge deres Erhverv som Sagførere.

Som det vil ses, er herved Tallet af særlige offentlige Anklagere indskrænket til et Minimum, hvorved endda er at bemærke, at de nuværende Aktor-Salærer under den nye Ordning ville bortfalde. På den anden Side er det selvfølgelig af yderlig Vigtighed, at særlig Posten som Rigsanklager og de få Poster som Overanklagere lønnes således, at virkelig dygtige Folk kunne føle Opfordring til at søge dem. Disse Mænd i Forbindelse med Formændene i Landsretterne ville nemlig blive dem, på hvem fremfor alt den heldige Gennemførelse af det nye System vil komme til at bero, og Posterne ville blive baade ansvarsfulde og besværlige.

Hvad Politiets Stilling angår, da er det allerede bemærket, at Politimesteren forfølger Politisager selvstændigt, medens hans Virksomhed i andre offentlige Straffesager er at opfatte som understøttende og hjælpende den egentlige Anklagemyndighed såvelsom Retten. Dette er udtrykkelig udtalt dels i § 188. dels i Udkastet til Lov om Domsmagts Ordning § 91 og følger for Forundersøgelsens Vedkommende særlig deraf, at Overanklageren, om han vil, under denne helt kan optræde i Politimesterens Sted (jfr. § 201, 2det Stk.). Naar man har ment at måtte stille Politidirektøren i Kjøbenhavn direkte under Justitsministeren, har dette væsentligst den Betydning, at, forsåvidt Politidirektøren skulde vægre sig ved at efterkomme de til ham fra Rigsanklageren eller Overanklageren rettede Begæring (§ 188, 2det St'k.), vil en Rekurs til Justitsministeriet være nødvendig til Konfliktens Losning.

Med Hensyn til kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 19.*)

„Den Opgave, som ifølge Anklageprincippet tilfalder den offentlige Anklagemyndigheds Organer, indbefatter.- Fremskaffelse af de Oplysninger, som ere nødvendige til at rejse Anklage for den dømmende Ret, derunder Påkaldelse af den Medvirkning af Undersøgelsesdommeren, som Loven hjemler, dernæst Beslutning om Anklage og dennes Formulering overensstemmende med de langt strængere Fordringer til Nøjagtighed og Fuldstændighed, som den nye Ordning må kræve, end der nu er Tale om ved Aktionsordrerne, endelig Anklagens Gennemførelse baade fra den faktiske og retlige Side for den dømmende Ret. Dette sidste har i den nye Proces en ganske anden og ulige vigtigere Betydning end i den nugældende Ret Aktors Virksomhed ifølge Aktionsordren. Hovedopgaven bliver : medfør af Mundtligheds« princippet at fore Beviserne frem umiddelbart for den dømmende Ret. Der er ikke længere Tale om et blot Referat eller Sammenstilling af et Bevismateriale, som forudsættes fuldstændig skaffet til Veje under Forundersøgelsen. Dertil kommer endvidere Hånd« hævelse af Anklagens Interesser med Hensyn til og under Anvendelsen af de Retsmidler, Loven hjemler, samt endelig Omsorgen for en Straffedoms Fuldbyrdelse."

*) Det herunder anførte er citeret efter Motiverne til det tidligere Forslag.

§ 20.

Som alt omtalt, ere de offentlige Anklagere at anse som Embedsmand under Justitsministeren, men idet de

træde i Forhold til Domstolene som den ene Part i Anklageprocessen, blive de selvfølgelig Domstolene undergivne på samme Måde som enhver Proces-Part er det. Hertil kommer imidlertid, at man ikke har turdet indlade sig på en så radikal Gennemførelse af Anklageprincippet, at dømmeren skulde indtage en lige så passiv Stilling som i Sivilprocessen, således at han i Hovedsagen indskrænker sig til at bedømme det ham forelagte Materiale. Medens den nærmere Omtale af dette Punkt må henvises til det følgende, stal her foreløbig bemærkes, at Kommissionen — trods nogen Divergens — har ment, at det vilde være betænkeligt, om man helt vilde unddrage på den ene Side Retssikkerheden, på den anden Side de Sigtede den Garanti, der ligger i, at Retten i Embeds medfør Påser. at mulige Mangler i det af Aktor og Defensor tilvebragte Materiale afhjælpes. Selv således bestemt bliver dømmerens Stilling under den nye Ordning, hvor han navnlig stal udøve en kritisk og supplerende Kontrol, væsentlig forskellig fra den nugældende, hvor dømmeren jo i Virkeligheden på en Gang er både Anklager og Forsvarer. Af det anførte følger imidlertid, at Anklageren såvelsom Politiet indenfor de Grænser, Loven afstikker, jfr. særlig §§ 206, 1ste Stk., og 251 i tins, må efterkomme de begæringer, dømmeren stiller til Sagens yderligere Oplysning.

§ 22.

Ordene „saadan Foranstaltning, som i den Anledning måtte findes fornøden" tilsigte at overlade Spørgsmålet til de vedkommende Foresattes Skøn, uden at disse ere bundne ved Inhabilitetsreglerne for dømmere i Kapitel III.

§ 23.

Det er Tanken, at Rigsanklageren personlig skulde overtage særlig vigtige og vanskelige Sager.

§ 26.

underanklagerne skulle kun udføre Sagen for Underretten og have ingen Myndighed til at give Politiet bindende Pålæg.

Kapitel V.

Påtalen.

Fra det tidligere Forslag adskiller nærværende Kapitel sig navnlig på følgende Punkter:

1) I § 31 (det tidligere førstags § 35) er under Nr. 1 Straffelovens § 242 ikke medtaget blandt Undtagelserne, hvorhos de enkelte Embedsforbrydelser, hvorom der her kan blive Spørgsmål, ere nævnte udtrykkelig; endvidere er Listen under Nr. 2 suppleret med de nyere Love af samme Art samt med en almindelig Klausul for Fremtidens Skyld.

2) I § 32 (det tidligere Forflags 8 36) er Nr. 2 ændret derhen, at Opfordring af vedkommende særlige Myndighed kun er gjort til Betingelse for forfølgning, naar det ifølge Lovgivningen er afhængigt af dennes Bestemmelse, om Tiltale stal finde Sted.

3) I § 33 (det tidligere førstags § 3?) er Rigs- og Overanklagerens Myndighed til På egen Hånd at undlade Tiltale udvidet, jfr. nærmere nedenfor.

4) I § 35 er de privat forfulgte Straffesager stillede på anden Måde end efter det tidligere førstags § 39, og endelig er

5) det tidligere Forslags § 42 udeladt som overflødig.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 27.

Den heri udtalte almindelige Regel er en Grundbestanddel af hele Anklageprincippet. Den Undtagelse, der gøres i Slutningen for påtrængende Tilfældes Vedkommende, kan vanskelig undværes; lignende Undtagelser genfindes i fremmede Love (se N. L. § 269, T. L. § 163. O. L. § 89, Code d'instr. or. § 61). Hvor en Dommer har påbegyndt Retshandlinger af egen Drift, stal han uopholdelig derom underrette Påtalemyndigheden eller den dømmer, for hvem Forundersøgelsen foregår.

§ 28.

Meningen med denne Paragraf er ikke, at Påtalemyndigheden til enhver Tid efter eget vilkårligt Forgodtbefindende kan frafalde en forfølgning. De Regler, som bestemme, hvem Myndigheden til at undlade Påtale tilkommer, samt hvilke Betingelserne for saadan Undladen ere (altså Reglerne i § 32 og 33), må også

være bindende, hvor Talen er om Frafald af forfølgning. Meningen med Paragraffen er derimod at fastslå, at der ikke tilkommer den Sigtede nogen Net til at forlange en mod ham rejst Sag fort igennem, så længe man ikke netop er nået til Begyndelsen af Domsforhandlingen og har det hele Apparat samlet for Offentlighedens Øjne. Udenfor dette Tilfælde må en af Retten udstedt Attest om, at Tiltale er frafaldet, fyldestgøre Sigtedes Interesse i tilstrækkelig Grad. En lignende Regel findes i den norske Lovs § 86 og i den østrigske Lous §§ 109, 112 og 259 Nr. 2, hvorimod den tyste Straffeprocelseslovs § 154 bestemmer: „Die öffentliche Klage kann nach Eröffnung der Untersuchung nicht zurückgenommen werden". Dette siges i de tyste Motiver at stemme bedst med „en Straffesags Væsen og Straffedømmer-Embedets værdighed." Da det imidlertid i Virkeligheden harmonerer dårlig med Anklageprincippet, og i mangfoldige Tilfælde kun vil fore til en hel Del unyttig Besvær. har nærværende Udkast ikke fulgt den tyste Lov heri. Hvad gensynet til Sigtede angår. synes man at måtte kunne gøre gældende, at lige så lidt som der kan indrømmes en Person Ret til at fordre en kriminel Undersøgelse foretaget for Retten, for at få konstateret, at en mod ham forhåndenværende Mistanke er ugrundet, lige så lidt kan han forlange det Offentliges Virksomhed fortsat, efter at det har givet ham Attest om, at det for sit Vedkommende ikke har Grund til at fortsætte forfølgningen.

Den Frifindelsesdom, der i medfør af nærværende Paragraf afsiges, må kunne påankes af Påtalemyndigheden (det kunde f. Eks. tænkes, at Retten på Grund af Anklagerens Udeblivelse eller af andre Grunde urigtig har antaget, at forfølgningen er frafaldet), og højesteret kan da hjemvise Sagen til ny Behandling: men iøvrigt kan en saadan Dom ikke tilsidesættes undtagen efter Reglerne om Genoptagelse i Kapitel XXX. Som et Tilfælde. hvor der kan være Anledning til at frafalde Forfølgningen, efter at Domsforhandling er begyndt, kan nævnes, at Udsættelse ellers vilde udfordres til Pådømmelse af en Forbrydelse, der efter Omstændighederne ingen eller liden Indflydelse vilde få på Straffen.

Hvis Sigtede dør, bliver der ikke Tale om Frafald af Sagen eller Frifindelsesdom. Sagen bortfalder her af sig selv.

Om Fortsættelse af en Gang frafalden forfølgning på Foranledning af højere Myndighed, se § 212. Om Genoptagelse

iøvrigt, se § 353. Om Frafaldelse af Anke, se §319.

Om den i Paragraffens sidste Punktum omhandlede Attestation kan der kun blive Tale, naar forfølgningen frafalder enten under Forundersøgelsen, eller efter at Tiltale er rejst.

§ 30.

Som alt tidligere nævnt, er den Beføjelse til at påtale for Undersøgelsesretten, der efter denne Paragraf er henlagt til Politimesteren, ikke nogen selvstændig Påtaleret. Dels er Overanklageren (jfr. § 201, sammenholdt med § 188) berettiget til, nårsomhelst han finder særlig Grund dertil, at træde i Politimesterens Sted. dels står Politimesteren i denne sin Virksomhed under Overanklagerens Tilsyn og må efterkomme de Ordre, denne måtte finde Anledning til at give ham (jfr. dog de noget særlige Regler for Kjøbenhavn § 188, 2det Stk.). Reglen i Slutningen af Paragraffen om Politimesterens Mangel på Beføjelse til i Overanklagersager (o: alle Sager, der ikke ere Politisager eller henhøre under privat Påtale) på egen Hånd at frafalde Tiltale, er en simpel Konsekvens af den omtalte Afhængighed.

Politifager kunne kun forfølges af Overanklageren efter Reglerne i § 31. sidste Stk.

§ 31.

At Småsager må nøjes med en i Forhold til, hvad der finder Sted ved andre og vigtigere Sager, summarisk Behandling, er en lige så naturlig som almen anerkendt sætning. Ved Bestemmelsen af, hvilke Sager der stal henføres til disse såkaldte „offentlige Politisager“, vil der imidlertid være Grund til at lade den hidtil gældende Afgrænsning, der har udviklet sig rent lejlighedsvis i Tidernes Lob, og derfor lider af megen Uensartethed og Vilkaarlighed, blive afløst af en Ordning med simplere og klarere Linier, og Udkastet har da i Lighed med det tidligere Forslag ment, at den almindelige grænse passende kunde drages således, at Underretssager, for hvilke Straffen ikke kan overstige Formuestraf (s: Boder eller Konfiskation), simpelt Fængsel, Tvangsarbejde, Ris eller Fortabelse af en næringøret, erklæres for Politisager, dog at der herfra gøres enkelte Undtagelser i begge Retninger. På den ene Side bør nemlig hverken Embedsforbrydelser, der som sådanne have en ganske særlig Betydning for Staten, eller Duelforbrydelser, hvis ejendommelig milde

Behandling skyldes særlige traditionelle Forestillinger, og ikke hidrører fra, at Duel skulde være at betragte som en blot og bar Ordenskrænkelse. behandles politiretsmæssig. De Bestemmelser i Straffelovens 13de og 19de Kapitel, der ikke hjemle højere Straf end simpelt Fængsel, må derfor udtrykkelig undtages fra Politisagernes Kreds. På den anden Side findes der en række strafbare Handlinger, såvel i som udenfor Straffeloven, som vel ere satte under en Strafferamme, der kan nå op til Fængsel på Vand og Brod, men som dog i deres væsen kun ere Politiforseelser, for hvilke den normale Straf i Reglen ligger lavere. Disse Tilfælde, der for største Del allerede nu behandles som offentlige Politisager, ere gennem Opregningen i Nr. 2 henlagte til de offentlige Politisagers Kreds.

Med Hensyn til Paragraffens sidste Stykke bemærkes:

En Politisag må, hvor den forfølges i Forening med en Overanklagersag, selvfølgelig forfølges af samme Myndighed, som denne sidste. Derhos kan der også udenfor dette Tilfælde tænkes Politisager af saadan Beskaffenhed, at det er rimeligst, at Overanklageren i dem varetager Anklagerens Interesse under Domsforhandlingen, og, forsåvidt Politimesteren og Overanklageren ere enige herom, ses der ingen Grund for Loven til at hindre saadan Ordning.

§ 32.

Bestemmelsen i Nr. 1 om Justitsministeriets Befaling som nødvendig Betingelse for Påtale af Embedsforbrydelser, findes ikke i den gældende Net, men er optaget i Overensstemmelse med det tidligere Forslag 1jfr. dettes F 36 Nr. 1). — Bestemmelsen i Nr. 2 er, som det ses, kun en Henviſning til den alt gældende Net, hvorimod det tidligere Forslags § 36 Nr. 2 krævede Opfordring af vedkommende særlige Myndighed, overalt hvor „Handlingen var en Overtrædelse af Love, hvis Efterlevelse det nærmest påhviler en saadan at våge over“. Denne vidtrækkende og temmelig vage Regel er ikke her genoptaget, da den måtte befrygtes at ville forvolde en hel Del Tvivl. Besvær og Forhaling og eventuelt at ville svække Retshåndhævelsens Energi. — Bestemmelsen i Nr. 3. 2det Punktum, findes ikke i den gældende Ret; den søger at afværge en Uretfærdighed og Vilkårighed, der ellers let kan blive følgen af den Indflydelse, der er tillagt den Privates begæring.

Den Tilbagetagelse af den Privates begæring, der omtales i Paragraffens næstsidste Punktum, må, for at være bindende, fore-

ligge ubetinget og ikke være indskrænket til en enkelt af flere Medskyldige.

§ 33.

I denne Paragraf er der gjort en noget videre Anvendelse af Opportumtetsprincippet end i det ældre Forslags § 37, idet der navnlig er givet Overanklageren Pålæg om i alle de af Paragraffen ikke specielt omhandlede Tilfælde, i hvilke han mener, at Påtale under Hensyn til særlige formildende Omstændigheder kan undlades uden Skade for nogen offentlig Interesse, at forelægge Sagen for Rigsanklageren, hvem der så er givet Beføjelse til at afgøre Spørgsmålet, således at han kun i Tilfælde, der forekomme ham tvivlsomme, stal indstille Sagen til Justitsministeriets afgørelse. Denne Udvidelse er bygget på Erkendelsen af, at man selv i Tilfælde, der bogstavelig taget omfattes af et Straffebud, bør gøre Adgangen til at undgå al urimelig og hensigtsløs Straffen så let og simpel som blot foreneligt med en sikker og konsekvent straffende Retshåndhævelse. Ved denne Udvidelse er Paragraffen i det væsentlige kommet til at svare til N. L. § 85.

Det har endvidere været under Overvejelse indenfor Kommissionen at give Overanklageren Beføjelse til — i Overensstemmed den i Kjøbenhavn for Tiden fulgte Praxis — på egen Hånd at frafalde Tiltale mod Born mellem 10 og 15 År. Naar dette dog ikke er foreslået, er det dels af Hensyn til ønskeligheden af i dette Forhold at sikre Gennemførelsen af en ensartet Praxis hele Landet over, men dels og navnlig fordi saadan Frafalden af Tiltale ofte kun bør finde Sted i Forbindelse med Barnets Anbringelse på en Opdragelsesanstalt, og Justitsministeriet snarere end en Overanklager vil kunne formå vedkommende Kommune til at afholde de dertil medgående Udgifter. Da iøvrigt hele Spørgsmålet om Behandlingen af forbryderske Born for Tiden er Genstand for særlig og samlet Behandling, er dette en yderligere Grund til ikke her at gribe ind med en enkelt Modifikation i den gældende Lovgivning.

Med den ovenangivne Ændring og nogen, nærmest redaktionel, Omskrivning, er det ældre Forslags § 3? bevaret. — Reglerne ere herefter i deres Helhed følgende:

I. Ved Afgørelsen af, om Påtale stal finde Sted eller en begyndt forfølgning fortsættes, har overanklageren (eventuelt Politimesteren, jfr. §§ 194 og ?13) for det første på Grundlag af det foreliggende Materiale

at skønne over, hvorvidt Undersøgelsen kan ventes at fore til, at en Person findes skyldig til Straf eller ej.

Hvis han herefter skønner, at sådant ikke med nogen Rimelighed kan ventes, er det baade hans Ret og Pligt at undlade Påtale, *) og dette gælder, hvad enten Grunden til, at ingen Straffedom kan ventes afsagt, er den, at det fornødne Bevis ikke kan ventes tilvejebragt, eller at det pågældende Forhold ikke kan ventes at ville blive henført under noget Forbrydelsesbegreb, eller at Vedkommende ikke kan ventes at blive anset for tilregnelig, eller at Straf af andre særlige Grunde (f. Eks. Forældelse) ikke kan ventes idømt. særlig stal som Konsekvens af det anførte fremhæves, at Overanklageren kan og bør undlade Påtale, hvor f. Eks. Eksces i Nødværge vel må antages at foreligge, men hvor Straffrihed utvivlsomt vil følge af Reglen i Straffelovens § 40, 2det Stk.. om den ved Skræk og Bestyrtelse fremkaldte Mangel på Tilregnelighed, eller hvor Nogen vel har afgivet falsk Vidneforklaring i offentlig Straffesag men Straffrihed dog må tilkomme ham efter Straffelovens § 147. fordi Sagen gjaldt ham selv, og Ed ikke er aflagt, eller hvor der vel foreligger ulovlig

Omgang med Hitte- gods, men Straf i Henhold til Straffelovens § 247 som følge af Genstandens Ubetydelighed og andre formildende Omstændigheder ikke kan ventes idømt.

Det er en Selvfølge, at det her omhandlede selvstændige skøn tilkommer overanklageren også i de under § 32 Nr. 2 og 3 nævnte Tilfælde, uanset at der foreligger Opfordring fra vedkommende særlige Myndighed eller begæring fra vedkommende Private, og omvendt er fuldstændig udelukket i de under § 32 Nr. 1 faldende Tilfælde, hvor efter Loven Justitsministeriet alene kan beslutte Påtale.

Endvidere er det en ligefrem Konsekvens af det almindelige Forhold mellem under- og overordnet Myndighed (jfr. også §§ 21 og 23 j, at hvor Rigsanklageren eller Justitsministeriet i det enkelte Tilfælde måtte finde Anledning dertil, kunne de give overanklageren bindende Ordre med Hensyn til Påtale eller Ikke-Påtale, således at Overanklageren må underordne sit personlige skøn under saadan Ordre. Tet kan end ikke være udelukket, at Rigsanklageren eller Justitsministeriet forlanger, at der stal rejses Påtale i en Sag, efter at Overanklageren har erklæret, at ingen Påtale skal finde Sted eller

*) Jfr. om en enkelt Undtagelse herfra Bemærkningen til § 33 Nr. 2.

har frafaldet Påtale, uden at den overordnede Myndighed i så Hensende er bunden ved andet end Udkastets § 212.

II. Hvor efter det anførte Overanklageren skønner, at Påtale kan ventes at fore til Straffedom, er han på den anden Side som Regel forpligtet til at påtale. For så vidt kan Legalitetsprincippet siges at herske. Dog gælder herfra forskellige Undtagelser. For det første nævner Paragraffen nemlig en række bestemt afstukne Tilfælde, i hvilke Overanklageren på egen Hånd er berettiget til at undlade eller standse Påtale, selv om Straffedom lunde ventes at blive følgen af Påtale, om saadan iværksættes og gennemfortes. Disse Tilfælde ere de i Paragraffen under Nr. 1—3 nævnte.

Tilfælde af den i Nr. 1 nævnte Art findes i Straffelovens §§ 203, 256 og 257.

Med Hensyn til Nr. 2 (angående Straffelovens F ? eller § 64) må bemærkes, at der deri også for så vidt rummes en Undtagelse fra Princippet i Paragraffens første Stykke, som overanklageren herefter må være pligtig at påtale, selv om ingen Straf kan ventes idømt, naar den pågældende dog kan ventes at blive kendt skyldig i et Forhold, der i Gentagelsestilfælde falder ind under en strængere Straffebestemmelse, altså først og fremmest Tyveri og Hæleri.

Iøvrigt må netop dette Nummer an« tages at blive af en vis Ligtighed under den nye Ordning. Som udviklet i Motiverne til det ældre Forslag S. 33 vil det nemlig under en mundtlig Procedure ikke i samme Grad som under en skriftlig være hensigts« mæssigt at samle alle de af samme Person begåede, måske ganske heterogene Forbrydelser under en og samme Sag. Der indrømmes derfor ikke blot Retten en stor Frihed til at stille Behandlingen ad, hvor Forening faktisk har fundet Sted (§ 62), men det står tillige Overanklageren frit for at begramse Forfølgningen til en eller flere Forbrydelser, medens Resten foreløbig holdes ude. Er nu de således adskilte Forbrydelser i Sammenligning med de først påtalte af en saadan Beskaffenhed, at der i Henhold til Princippet i Straffelovens § 64 ikke kan ventes for dem at ville blive idømt nogen særlig Tillægsstraf af Betydning, selv om de bagefter bleve selvstændig forfulgte, og heller ikke Hensynet til Gentagelsesstraf kommer frem (jfr. ovenfor), kan Overanklageren, naar Straf idømmes for de først påtalte Forbrydelser, i medfør af nærværende § 33 Nr. 2 helt undlade at forfølge de andre.

Tilfælde af den i Nr. 3 ommeldte Art findes i Straffelovens §§ 174. 236 og 263 (om Straffelovens §§ 159, 17§ og 254 se

§ 32 sidste Stykke. Påtale efter § 235 sker som Politisag).

Men ved Siden heraf har Overanklageren som alt omtalt ovenfor S. 30 den Ret og Pligt i hvilketsomhelst andet Tilfælde (derunder altså bl. a. alle de almindelige Tilfælde af første Gang begået Tyveri. Hæleri eller Bedrageri), i hvilket han under Hensyn til særlige formildende Omstændigheder finder, at Påtale kan undlades uden Skade for nogen offentlig Interesse, at forelægge Sagen for Rigsanklageren, der er beføjet til efter frit embedsmæssigt Skøn at beslutte Undladelse eller Standsning af Påtale og kun. naar Spørgsmålet forekommer ham tvivlsomt, skal gøre Instilling til Justitsministeriet. At Justitsministeriet iøvrigt også i Tilfælde, i hvilke der ikke gøres udtrykkelig Indstilling til det, efter den særlige Anledning, der dertil måtte være. kan træffe en for Rigsanklageren bindende Afgørelse, forstår sig' af sig selv. I Kraft af den heromhandlede Bestemmelse i § 33. næstsidste Stykke, sammenholdt med § 28, 1ste Punktum, må Tiltale bl. a. også kunne bortfalde i de i Straffelovens §§ 203. 2det Stk., 256 og 257 omhandlede Tilfælde, selv om vedkommende Private ikke samtykker deri, naar tilstrækkelig stærke Grunde tale derfor: dog må det herved erindres, at den i § 36 hjemlede subsidiære private forfølgning vil gøre det til en noget betænkelig Sag for Påtalemyndigheden at benytte Beføjelsen efter § 33. næstsidste Stykke, mod den Forurettedes Ønske.

III. Endelig fremhæves det for Tydeligheds Skyld udtrykkelig i Paragraffens sidste Stykke, at Frafaldelse af

Tiltale i Henhold til Straffelovens § 36, sidste Punktum (jfr. ovenfor S. 30) eller alene på Grund af. at 10 År ere hengåede. siden Forbrydelsen blev begået (Straffelovens § 70). som hidtil kun kan bestemmes af Justitsministeriet.

Som det vil ses, findes der hverken i § 33 eller andetsteds udtrykkelige Regler om Politimesterens Ret til i Politisager at undlade forfølgning. uanset at Straffedom kan ventes afsagt, hvis forfølgning finder Sted. Imidlertid ligger det i de herhenhørende Overtrædelsers Natur, at der ikke for deres Vedkommende kan være Tale om nogen streng Gennemførelse af Legalitetsprincippet. „De tarvelige Fordringer, der ved disse stilles til den Pågældendes dolus, kræver som sit Korrektiv en temmelig vidtgående diskretioner Myndighed“*). Meningen er

*) Motiverne til den norske Departementskomites Udkast til en Straffeprocesslov (1886). S. 15.

derfor for deres Vedkommende at blive stående ved de hidtil fulgte Regler. særlig fremhæves stal kun, at, da Politimesteren ikke, forsåvidt Politisager angå, står under Overanklageren. vil ikke denne, men kun Amtmand og Justitsminister kunne give ham bindende Ordre med Hensyn til Politisagers forfølgning.

Anke i Politisager er derimod, forsåvidt den overhovedet kan sinde Sted, ved § 337 henlagt til Overanklageren.

§ 34.

Den Påtaleret. der herved tillægges vedkommende offentlige Myndighed, er. som det fremgår af § 366, betinget af, at Politimesteren ikke agter at forfølge Sagen eller frafalder en begyndt forfølgning. Tanken i Paragraffen er. at den offentlige Myndighed, der særlig er sat til at øve en vis bestemt Kontrol, ikke stal være bunden ved Politimesterens Skou over, hvad der indenfor dens særlige Område tiltræenger forfølgning. men bor have Lejlighed til om fornødent at få sit eget fagmæssige skøn frem. Da vedkommende Myndighed ifølge § 366 under Sagen træder i Politimesterens Sted. må den ligesom han også kunne frafalde den en Gang begyndte forfølgning. Reglen er indskrænket til de Tilfælde, hvor Påtalen vilde tilkomme Politimesteren, og hvor derfor Sagens simple Behandling gør dens Anvendelse let.

§ 35.

For de Betragtninger, der have ledet Kommissionen til vedblivende at undergive private Straffesager Behandling efter Civilprocessens Regler, er ovenfor S. 2—3 gjort Rede. Der er dog på to Punkter gjort en Afvigelse fra det hidtil gældende. Dels er der givet Adgang til, hvor en og samme Handling i sig rummer baade en til privat forfølgning henvist og en almindelig Forbrydelse (en og samme Handling rummer f. Eks. baade en Selvtægtshandling og et Legemsangreb efter Straffelovens § 203), at få førstnævnte Forseelse forfulgt i Forbindelse med sidstnævnte. Denne Ordning vil normalt være den nemmeste for alle Parter. Dels er der givet det Offentlige en i den nugældende Ret oftere savnet Adgang til at gøre en Handling, der i Almindelighed er henvist til privat forfølgning. til Genstand for offentlig forfølgning. Betingelsen er. at Overanklageren finder, at en offentlig Interesse (f. Eks. Hensynet til en Domstols værdighed og Autoritet, naar et af dens Medlemmer er Genstand for Sigtelser eller Hån), kræver offentlig forfølgning. afgørelsen af,

hvad den offentlige Interesse i så Henseende kræver, må fuldt ud være Anklagemagtens i den førststand, at Retten ikke, hvor den inder den Pågældende skyldig, kan afvise eller frifinde, fordi efter dens Opfattelse ingen offentlig Interesse krævede offentlig forfølgning. Da det dog ikke er Meningen, at Overanklagerens Indgriben i Henhold til denne Paragrafs 3die Stykke skal sætte den forurettede Private helt udenfor Sagen, er der i "Ide Stykke givet Regler om den Privates Adgang til at slutte sig til det Offentliges Forfølgning, samt til at fore Forfølgningen videre på egen Hånd, hvis det Offentlige mod hans Ønske skulde frafalde den.

§ 36,

Om den her i al Almindelighed hjemlede subsidiære private Påtaleret gælde de samme Bemærkninger, som ere gjorte ved det tidligere Forslags tilsvarende Paragraf (§ 40). Reglen er optaget efter Forbilleder i flere fremmede Landes Lovgivninger (Skotland, flere sveitsiske Kantoner, Ostrig og tildels Frankrig, jfr. nu endvidere N. L. § 94, hvorimod subsidiær privat forfølgning ikke er optaget i den tyste Straffeprocesslov; i England er privat forfølgning af Straffesager som bekendt den almindelige Form for Forfølgning), og tilsigter, hvad enten Adgangen nu faktisk vil blive anvendt i større eller mindre Omfang, at give en yderligere Garanti for, at ingen Forsømmelse, Neddysen eller Slikken under Stolen fra den offentlige Anklagemyndigheds Side stal kunne gå for sig, uden at der er Middel derimod. Da på den anden Side Adgangen til privat forfølgning meget let kan misbruges til Chikane, Pengeafpresning etc., er det af Vigtighed at holde den indenfor visse Grænser. Den er derfor efter Udkastet kun tilladt den Forurettede selv, og den er uanvendelig, hvor Anklagemyndighedens Vægning ved at forfølge er bygget på den Beføjelse, der tilkommer den ifølge § 33 Nr. 1—3 og sammes Slutningspunktum, hvorimod den kan anvendes, hvor det Offentlige undlader forfølgning, enten fordi det finder, at der ikke er tilstrækkeligt Bevis, eller at Handlingen rettelig set ikke er strafbar, eller der foreligger den i § 33, næstsidste Stykke, omhandlede Situation. De nærmere Regler om dm subsidiære private Påtale findes i Kapitel XXXI.

Som et Tilfælde, hvorpå Reglen i Paragraffens 2det Stk. vil finde Anvendelse, kan nævnes Lov om Jagten af 8. Maj 1894 § 25.

§ 37.

Herved er ingen særlig Bemærkning at gøre ud over, hvad der ved 8 3§ er bemærket med Hensyn til den undtagelsesvis anvendelige offentlige Påtale af løvrigt Privat forfulgte Forbrydelser.

Kapitel VI.

Sigtedes Forsvar.

Det tidligere førstags Kapitel VI. fremtræder her i en omredigeret Skikkelse, der tilsigter større Simpelt, Klarhed og Overstuelighed. Reglerne ere derhos også i Realiteteten på flere Punkter ændrede og supplerede.

Indenfor dette Æmne er det navnlig følgende 4 Hovedspørgsmål, der kunne give Anledning til Tvivl: 1) I hvilket Omfang stal der beskikkes de Sigtede offentlig Forsvarer? 2) I hvilket Omfang stal der være Adgang for Sigtede til selv at skaffe sig en Forsvarer, og hvem stal han kunne bruge som saadan? 3) Hvilken Stilling skal der anvises Forsvareren under Forundersøgelsen? 4) Hvilken Adgang stal der indrømmes Forsvareren til Samkvem med Sigtede, hvor denne fængsles?

ad 1. Hvad det første Punkt angår, står nærværende Udkast i den af Flertallet foreslåede Affattelse omtrent på samme Standpunkt som det tidligere førstags. Ubetinget foreskrevet er Bestikkelse af Forsvarer kun i Nævningesager og i Sager, i hvilke der er Spørgsmål om at lægge Beslag på den Sigtedes Formue i Henhold til § 180, samt i Tilfælde af en Landsretsdoms Appel til højesteret. løvrigt overlades det til Rettens skøn, om Forsvarer stal beskikkes, men Retten kan på den anden Side bestikke en saadan, selv i underretssager, og det uden at være bunden ved de særlige Begrænsninger, der opstilledes i det ældre førstags § 48, 2det Stk.,

og det kan utvivlsomt forudsættes, at Retten vil benytte denne Myndighed til at bestikke Forsvarer overalt, hvor der er rimelig Anledning dertil. Som almindelig Forudsætning gælder, at Bestikkelse af offentlig Forsvarer kun finder Sted, forsåvidt Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer, eller den valgte Forsvarer udebliver.

Naar Kommissionens Flertal i Modsætning til enkelte af Kommissionens Medlemmer, der have ønsket Bestikkelsen af offentlig Forsvarer udstrakt videre, er ble-

vet stående ved de angivne Regler, er dette siet dels ' af Hensyn til Bekosteligheden ved en videregående Beskikkelse af Forsvarer, dels af Hensyn til, at saadan Bestikkelse i små eller simple Sager let kan fore til unødigt Vidtløftiggørelse og Forhaling. At beskikke Forsvarer i en Sag, der ikke byder en Forsvarer nogen naturlig Opgave, vil være det rene ^engespild (i den nuværende Praksis viser det sig, i hvilken Forlegenhed en Defensor i en rede og klar Sag ofte befinder sig med Hensyn til, ' hvad han stal finde på at sætte ind i sit Defensions-Indlæg), eller endog fore til, at vedkommende Forsvarer skaber sig en Opgave til liden Gavn for Sigtede — hvis nemlig dennes Uskyldighed også uden Forsvarers Medvirkning let vilde komme for Dagen — eller for Retshåndhævelsen. hvis nemlig Forsvarerens Bestræbelse går ud på at unddrage Sigtede den Straf, han klart og ligefremt har forskyldt.

ad 2. Medens Udkastet altså ikke har villet hjælpe Sigtede til Forsvarer, hvor en saadan ikke kan antages nødvendig, har det på den anden Side dog ikke villet afskære Sigtede fra selv at skaffe sig en saadan, om han kan og finder, at Sagen er det værd. Derimod har man ment at måtte begramse Kredsen af dem, der af Sigtede kunne vælges til Forsvarer, idet man har strøget den ubetingede Ret, som det tidligere Forslags § 4§ Nr. 2 gav Sigtede til at tage sin Forsvarer blandt de ham nær stående Personer, hvem disse så end vare. Grunden hertil er dels Frygt for, at der blandt disse Nærstående jævnlig kunde findes Folk, hvis Selvtillid og Talegaver ere betydelig større end deres førstand og Indsigt, således at deres Indtrængen i Processen blot vilde fore til Tidsspilde og Forvirring, dels Hensynet til den nærliggende Fare for Kollusion, Udslettelse af Bevismidler etc. (hvilket endog har foranlediget den N. L. til i sin § 109 Nr. 2 helt at udelukke disse Nærstående fra at beskikkes til Forsvarer). Man har ment, at alt fornødent var indrømmet, naar der gaves Adgang til enten at bruge en Sagfører eller, naar Retten finder, at der foreligger Grund til at tilstede dette, en anden personlig myndig og uberygtet Person (derunder altså også Kvinder, og lige såvel en af Sigtedes nærmeste som enhver anden).

ad. 3. Spørgsmålet om Forsvarerens Stilling i Retsmøderne under Forundersøgelsen er meget vanskeligt og meget omstridt. I Motiverne til det ældre Forslag Side 38—42 er givet en tort historist Fremstilling af Problemets Losning ved An-

klageprincippet Overførelse til Kontinentet. Denne kan suppleres med den Bemærkning, at den tyske Straffeproclov tillader, at For« svareren er til Stede ved anteciperet Bevisførelse, men udtrykkelig i § 190 udelukker Forsvareren såvelsom Påtalemyndigheden fra at være til Stede under Sigtedes Afhørelse. Den N. L. tillader som almindelig Regel Forsvareren at være til Stede under Forundersøgelsens Retsmøder og det også under Sigtedes Afhørelse, kun er det lige så lidt her som ved Domsforhandlingen Sigtede tilladt at rådføre sig med ham angående den umiddelbare Besvarelse af de ham forelagte Spørgsmål (N. L. § 259), hvorhos det fremgår af N. L. § 278, 1ste Stk., at Undersøgelsesdommeren må kunne hindre, at Forsvareren tager Ordet for ved Modets Slutning. Forsvareren kan derhos udelukkes under Afhørelse af et Vidne, der må antages i hans nærværelse ikke at ville afgive en uforbeholden Forklaring, ligesom den valgte Forsvarer overhovedet kan udelukkes, naar og sålænge der findes Grund til at frygte for, at Forfølgningens øjemed ellers vil blive modarbejdet eller udsat for Fare, N. L. § 278. 2det og 3die Stk.

nærværende Udkast har anvist Forsvareren en Stilling under Sagens Forberedelse, der i meget ligner den Stilling. Forsvareren indtager efter N. L., og som er noget friere end efter det tidligere førsttag, hvis Regler på dette Område iøvrigt ikke vare ganske klare. Forsvareren er efter Udkastet berettiget til at overvære alle Retsmøder, endog dem, der holdes for lukkede Døre, alene med den Undtagelse for den valgte Forsvarers Vedkommende, at han kan udelukkes, hvor der er særlig Grund til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen ved at fjærne Gerningens Spor eller påvirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forklaring eller på anden lignende Måde (herved skal dog bemærkes, at han ved at forlange Adgang til Modet kan fremtvinge en Retskendelse, som derefter kan gøres til Genstand for kære). Om Retsmøderne stal Forsvareren så vidt muligt have betimelig Meddelelse (s 208), og, hvis Beviser skulle fores til Brug under Domsforhandlingen, bor der så vidt muligt gives ham Lejlighed til forinden Retsmødet at gøre sig bekendt med Sagens Dokumenter § 208). ligesom han i sådanne Tilfælde kan begære yderligere Spørgsmål stillede udover, hvad Anklager eller dømmer har spurgt om § 210).

Medens Forsvareren som almindelig Regel ifølge § 4§ ikke må tage Ordet eller samtale med Sigtede i Retsmøderne under

Forundersøgelsen, gælder dette Forbud ikke, hvor særlige Omstændigheder medføre Nødvendigheden af, at et Bevis optages i sin endelige Skikkelse for Domsforhandlingen, for derefter at bringes frem i skriftlig Form under denne. Forsåvidt der imidlertid i Forbindelse med sådanne Retshandlinger skulde blive rettet særlige

Spørgsmål til Sigtede, gælder også her den i § 154 in fine fastsatte Begrænsning, at det ikke er Sigtede tilladt at rådføre sig med Forsvareren angående den umiddelbare Besvarelse af de ham gjorte Spørgsmål. Om Forsvarerens Adgang til at rette Begæring til dømmeren under Forundersøgelsen, se § 205.

Endelig har Forsvareren under lagttagelse af de nærmere Bestemmelser, Retten måtte give, Adgang til at gøre sig bekendt med Tilførslerne til Retsbogen og med de til denne fremlagte Aktstykker, dog at saadan Adgang såvelsom Udskrift ved Kendelse kan nægtes den valgte Forsvarer, naar der er Grund til at befrygte Modvirken af Undersøgelsen på utilladelig Måde; imidlertid må saadan Adgang i hvert Fald tilstedes inden Forundersøgelsens Slutning (§ 209).

Naar Kommissionens Flertal mener hermed at have indrømmet Forsvaret alt, hvad der overhovedet uden Skade for Retssikkerheden kan indrømmes det under Sagens Forberedelse, er dette navnlig sket ud fra følgende Betragtning: Parts-Lighedsprincippet, der ofte fremhæves som en Hovedbestanddel af Anklageprincippet. lader sig overhovedet ikke gennemføre under Sagens Forberedelse. Man må nødvendigvis indrømme Anklagemyndigheden Adgang til under dømmerens Bistand og Kontrol at benytte en række Magtmidler, hvortil der intet tilsvarende findes for Forsvarets Vedkommende. Dette er imidlertid også i sin Orden, thi fra først af stå Parterne netop ikke lige. Den Sigtede har tværtimod til at begynde med et Forspring så stort, at man kan give Anklagemagten adskillige Magtmidler og Begunstigelser uden Fare for, at den virkelig Uskyldige derfor skulde komme tilkort, og man må på den anden Side, hvis man ikke giver Anklagemagten disse Magtmidler og Begunstigelser, være belavet på, at de fleste Skyldige, der benægte deres Skyld, ville gå fri. Sigtedes Forspring beror navnlig på to Ting: For det første derpå, at Bevisbyrden for hans Strafskyld påhviler Anklagemagten, og at enhver rimelig Tvivl kommer ham tilgode. For det andet derpå, at Sigtede selv veed, hvad han har gjort eller ikke har gjort og derfor også fra først af veed, hvilke Oplysningsmidler og

formildende Omstændigheder det vil være godt for ham at få draget frem, og hvilke Oplysningsmidler og skærpene Omstændigheder det gælder om at skjule, medens Anklagemagten fra Første færd af i Neglen kun vil have et spinkelt eller uklart og vildsomt Grundlag at bygge på. Men, er dette så, må der nødvendigvis gives Anklageren Magt og Midler til at udføre et rationelt Oplysningsarbejde i Sagen, uden på ethvert Punkt at blive krydset og modarbejdet af Sigtede og dennes Forsvarer. Det kan ikke herimod indvendes, at man efter Udkastets Regler om Bestikkelse eller Valg af Forsvarere må vente hertil udelukkende at få Folk, der ere sig deres Ansvar ikke blot overfor Sigtede men også overfor Staten bevidst, og overfor hvem særlige Forsigtighedsregler derfor ere overflødige. TM, skønt Lovens Mening selvfølgelig er den, at Forsvarerens Opgave kun er at få de virkelig uskyldige frikendte, at fremdrage de virkelig formildende Omstændigheder for de skyldige, og at få enhver rimelig Tvivl om Bevisets Tilstrækkelighed sat i klart Lys, må man dog også være belavet på ved Siden af Forsvarere, overfor hvem særlige Forsigtighedsregler t Virkeligheden ere overstadige, også at træffe på Forsvarere, der sætte sig til Opgave at få den Sigtede frikendt for enhver Pris, hvad enten han så er uskyldig eller ej. Erfaringen fra Udlandet viser også tilstrækkelig, at dette, for enhver Pris at få en Sigtet frikendt, blandt visse Klasser af Sagførere let udvikler sig næsten til en Slags Sport, der drives med en Iver, som var en bedre Sag værdig. Lignende overdreven Ensidighed er ikke i tilnærmelsesvis samme Grad at befrygte fra Anklagemagtens Side. For det første er jo nemlig det, at søge at få straffedom over en Mand, som man i Virkeligheden anser for uskyldig, eller for at få en skyldig straffet strængere, end han efter Ens Overbevisning har forskyldt, efter almindelige moralske Begreber langt mere graverende end det at søge at få en Mand, som man veed, er skyldig, fritagen for Straf eller ikendt en væsentlig ringere Straf, end han har forskyldt. Og hertil kommer få endvidere, at Anklagemyndigheden, der virker Dag ud og Dag ind for Forbrydelsers forfølgning i sit faste embedsmæssige Kald, gennemsnitlig vil være under mindre Fristelse til at fremkalde en uretfærdig Domfældelse end Forsvareren, — der vælges eller beskikkes for den enkelte Sag, der ofte træder i et Slags Fortrolighedsforhold til Sigtede, der hyppig vil være under Pression fra Sigtedes nær« stående etc., — til at fremkalde en ufortjent Frifindelse.

Under disse Omstændigheder er det formentlig i sin Orden, at man sikrer Anklageren Muligheden af at tilvejebringe det nødvendige Oplysningsmateriale ved at udelukke den valgte Forsvarer fra at være til Stede under Retsmøder, naar særlig Kollusion fra hans Side er at befrygte, ved at udelukke Forsvareren fra direkte Indblanding i Sigtedes Afhørelse, ved om fornødent at kunne nægte den valgte Forsvarer Adgang til Retsbøgerne indtil Forundersøgelsens Slutning, idet man dog på den anden Side åbner Forsvareren tilstrækkelig Lejlighed til at tilvejebringe det nødvendige Forsvars-materiale ved at give ham Adgang til Konference med Sigtede (jfr. nedenfor under 4), ved under normale Forhold at give ham Adgang til Retsmøderne. såvelsom til at gøre sig bekendt med Tilførslerne til Retsbøgerne, ved ubetinget at give ham Adgang til fuldt ud at medvirke under Bevisførelse. der ikke kan ventes gentagen under Domsforhandlingen, ved at give ham Ret til på ethvert Stadium af Forundersøgelsen at rette begæring til dømmeren om Foretagelse af bestemte Undersøgelseshandlinger, og, hvis dette nægtes, da at anvende kære overfor den i så Henseende afsagte Kendelse, samt ved endelig at give ham Adgang til, naar Anklageskriftet er udfærdiget, at fremkomme med sin Bevisfortegnelse samt at fremsætte Begæring om yderligere Undersøgelse eller Fremførelse under Domsforhandlingen af andet Bevis for bestemte Punkter end det af Anklageren foreslåede.

Er der imidlertid først givet Anklagemyndigheden, der som sagt har den vanskeligste Opgave, Adgang til, så

vidt Omstændighederne overhovedet tillade det, at komme op på Siden af Forsvaret, bor Parterne under Domsforhandlingens Forberedelse iøvrigt såvelsom under selve Domsforhandlingen, der er Kernepunktet i den ny Proces, stå fuldstændig lige i Henseende til at benytte det fra hver Side tilvejebragte Bevismateriale, og dette Synspunkt er også fuldt ud gennemført i nærværende Udkast: er der på enkelte Punkter nogen førstel, er denne i Favor af Tiltalte; denne har således stedse det sidste Ord.

Hvis man ud fra den ensidige Opfattelse, der nærmest er tilbøjelig til i de Sigtede at se lutter uskyldigt Forfulgte, vilde fremhæve og understrege de Begrænsninger i Forsvarets Stilling, som efter det udviklede ere ansete nødvendige i Retssikkerhedens Interesse, og under Henvisning dels hertil, dels til at der normalt ikke af det Offentlige vil blive beskikket Forsvarer, for Til-

tale er rejst (Z 39). vilde påstå, at den nye Ordning i Virkeligheden ikke byder større Garanti mod Misbrug under den indledende Undersøgelse : Sagen end den nu bestående. vilde man overse en række væsentlige Momenter. For det Første er en Pression af den Art, der kan anvendes under det Nuværende inkvisitoriske System, udelukket ved Reglerne i Udkastets §§ 152, 153 og 154. Dernæst er der under det nye System en Adgang til Benyttelse af valgt Forsvarer allerede fra Undersøgelsens Begyndelse (jfr. §§ 38 og 45), som under det nuværende System er så godt som udelukket, ligesom der i Tilfælde af anteciperet Bevisførelse regelmæssig vil blive beskikket Forsvarer (jfr. § 39. 3die Stykke). Endvidere stal Forundersøgelsen efter Udkastet normalt foregå offentlig, medens den for Tiden altid holdes for lukkede døre. Og hertil kommer så det Hovedpunkt, at dømmerens Opgave og Stilling under det nye Systems Efterforskning og Forundersøgelse bliver forskellig fra hans Opgave og Stilling under det nuværende Systems Forundersøgelse (jfr. navnlig nedenfor §§ 195 og 295). Og endelig må der ved Siden af det anførte endnu nævnes et Moment, der ubetinget giver en Garanti af væsentlig Betydning. ' Medens nemlig den hele Forundersøgelse nu for Tiden ikke er under anden Kontrol og Kritik end den, der kan udøves af Undersøgelsesdømmerens Kolleger eller Appelretten ved Gennemlysning af den Beskrivelse af, hvad der er foregået, som vedkommende Undersøgelsesdommer selv har givet i sine Protokolltilførsler, vil Efterforskningen og Forundersøgelsen efter det nye System komme under en ganske anden Kontrol og Kritik gennem den efterfølgende mundtlige offentlige Domsforhandling, under hvilken hele Sagens Materiale stal bringes umiddelbart frem for den dømmende Ret i offentligt Retsmøde med fuldkommen Parts-Lighed. Hvis Misbrug virkelig skulde finde Sted under Sagens Forberedelse, vil dette uundgåeligt komme frem under Domsforhandlingen. En aftvungen Tilståelse må ventes at ville blive fragået, Sigtede og Vidner ville beklage sig, Forsvareren vil kritisere etc. En kraftigere Spore på dømmeren, Anklager og Politi til under Efterforskningen og Forundersøgelsen at optræde forsigtigt og korrekt kan vanskelig tænkes.

ad 4. Er Sigtede på fri Fod, har Forsvareren selvfølgelig fri Adgang til Samkvem med ham; om anden begrænsning end den, der ligger i Straffelovens almindelige Forbud mod Udslettelse af en Forbrydelses.

Spor, Forledelse til urigtig Forklaring etc. i Forbindelse med Bestemmelserne om Em- bedsforbrydelser, kan der ikke være Tale. Anderledes hvor Sigtede er Fængslet. Der må her træffes en udtrykkelig afgørelse af Spørgsmålet om Forsvarerens Adgang til Samkvem med Sigtede, og Udkastet har da i Overensstemmelse med det tidligere førstags (jfr. dettes §§ 47 og 57. 1ste Stk.) afgjort Sagen derhen, at der hjemles Sigtede Net til ukontrolleret Samkvem med beskikket Forsvarer, medens der, sålænge Tiltale ikke er rejst, af dømmeren kan anordnes fornøden Kontrol med Sigtedes Samkvem med valgt Forsvarer, hvorved dog bemærkes, at der ved „Kontrol" ikke er tænkt på, at dømmeren skulde kunne hindre eller afbryde Samtale, stoppe Breve eller på anden Måde helt eller delvis umuliggøre Samkvemmet; Meningen er tun, at dømmeren stal kunne sitre sig mod, at nogen Meddelelse mellem Sigtede og Forsvarer forbliver ubekendt for dømmeren eller Anklagemagten: han må følgelig kunne tage Vidner på deres Samtale, læse de Breve, der veksles, forbyde Samtale på fremmed Sprog, forsåvidt Sigtede kan tale Dansk, og lignende. Ved denne Ordning tilstræbes, at Forsvareren faar det at vide, som han skal have at vide, og netop også kun det. Er først Tiltale rejst', bortfalder enhver Adgang til saadan særlig Kontrol. —

Den i det tidligere førstags § 41 indeholdte Definition af „Sigtet" er udeladt, fordi det, som den med Sikkerhed hjemlede, ikke var andet, end hvad der fulgte af sig selv, medens den på den anden Side intet virkeligt Bidrag gav til Losning af Spørgsmålet i de Tilfælde, hvor det kan stille sig tvivlsomt, om nogen er sigtet, og da hvem. selvfølgelig må en Person anses for Sigtet, naar der er indledet en retslig Forundersøgelse mod ham, men han kan sigtes også på mange andre Måder. Saaledes naar han indkaldes til afhøring i Henhold til Kapitel XV. (jfr. særlig § 151, 2det Stk.), naar han anholdes eller fængsles, naar der tages Vidneforklaringer ved Retten imod ham. eller foretages Beslaglæggelse eller Ransagning med bestemt Præg af at være rettet mod ham (jfr. om dette sidste nærmere nedenfor ved §8 142—43). — I iøvrigt skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer tun følgende bemærkes:

§ 38.

Naar der i Slutningen af 1ste Stykke tales om værge, forstås herved værge for Personer under 18 År, derimod selvfølgelig ikke ægtemanden som såkaldet „Værgen" for

Hustruen, ej heller „Lavværgeren" for Enker og normalt heller ikke værgeren for en for ødselhed umyndiggjort.

§ 39.

Til de om Bestikkelse af Forsvarer foran gjorte Bemærkninger (jfr. ad 1 S. 36) stal her kun føjes, at Rettens Beføjelse efter 2det Stykke strækker sig så vidt, at der derefter vil kunne bestilles offentlig Forsvarer endog i Politisager, forsåvidt Retten efter Sagens Beskaffenhed undtagelsesvis skulde anse sådant fornødent. Derimod kan Bestikkelse ikke sinde Sted i de i § 302 omhandlede Sager.

Naar der i 3die Stykke tales om Vidneafhørelse eller Syn eller skøn „til Brug under Domsforhandling" sigtes herved til sådanne Undtagelsestilfælde, hvor Beviset for Domsforhandlingen optages i sin endelige Skikkelse, for derefter skriftlig at forelægges den dømmende Ret, ikke til de normale Tilfælde, hvor der kun finder en foreløbig afhøring af Vidner eller Syns- og skønsmænd Sted.

§ 44

er en i Sigtedes Interesse given Bestemmelse, hvorved dog bemærkes, at Sigtede ikke derved har fået en ubetinget Net til at lade Forsvaret gå over fra den en Gang beskikkede Forsvarer til en af ham selv valgt, sålidt som til at lade en valgt Forsvarer optræde ved Siden af den beskikkede. Mange Omstændigheder kunne gøre det lidet ønskeligt, at Forsvaret således stifter Repræsentant på senere Stadier, og blandt andet kan det let tænkes, at Sigtede kun under Indflydelse af Misforståelse, urimelig Mistro eller dårlige Råd ønsker den beskikkede Forsvarer afløst af en selvvalgt. I øvrigt vil det selvfølgelig være i Udkastets Ånd, om Retten viser Sigtedes Ønsker i så Hen« seende den størst mulige Imødekommenhed.

§ 45.

Herom henvises til Bemærkningerne ovenfor ad 3. (S. 37».

Naar der i 2det Stykke gøres den begrænsning, at der lun må optræde en Forsvarer „for huer enkelt Del af Forhandlingen", tilsigtes der med denne Bestemmelse, der med Forsæt er ikklædt et noget elastisk Udtryk, at give Rettens Formand Lovens Stolte for ethvert Forbud mod flere Forsvareres Optræden på en saadan Måde, at den enes Procederen må befrygtes at gribe forvirrende eller førstyrrende ind i den andens, medens det på den anden Side ikke er Meningen ubetinget at afskære. at f. Eks. Vidnernes afhøring foretages af flere Forsvarere, naar blot det af hver enkelt Forsvarer overtagne Hverv faar et bestemt afgrænset Område.

Med Hensyn til Paragraffens sidste Stykke bemærkes, at det er anset som en Selvfølge, at der tilkommer den valgte Sagfører Ret til at give Mode ved enkeltstå« ende Retsforhandlinger ved anden Ret.

§ 46.

Med Hensyn til Forståelsen af Ordet „Kontrol“ se foran (S. 43).

§ 48.

Med Hensyn til 1ste Del bemærkes, at der herved tænkes på Sigtedes Adgang til personlig at drage Omsorg for sit Forsvar; om hans Adgang til, efter at offentlig Forsvarer er bestikket, at søge en valgt Forsvarers Bistand, se § 44.

Med Hensyn til 2den Del bemærkes, at der dog er forskellige af de Sigtede tillagte Beføjelser, der efter deres Beskaffenhed kun kunne udøves af Sigtede personlig (eventuelt dennes værge). Dette gælder således om Adgangen til at forlange Landsretsbehandling (§ 5) eller Nævningers Medvirken (§ 6), såvelsom om Adgangen til at påanke eller forlange Genoptagelse. Derimod må efter Omstændighederne kæremål som en så at sige organist Bestanddel af den hele Forsvarsprocedure kunne rejses af Forsvareren, selv mod Sigtedes Ønske. Ifølge § 318 er det derhos Forsvarerens Pligt på Forlangende at bistå Sigtede med Nåd om, hvorvidt han bor påanke dommen, såvelsom med Affattelsen og Indgivelsen af Ankemeddelelsen og dens Begrundelse.

Som ovenfor angivet har imidlertid et Mindretal af Kommissionens Medlemmer (Hansen, Larsen og Nyholm) ønsket at der skulde gives §§ 39 og 40 en anden Affattelse, hvorefter der i videre Omfang end efter Flertalsforslaget, vil være at bestikke Sigtede Forsvarer, i hvilken Henseende de nævnte Medlemmer bemærke følgende:

Navnlig naar Anklageprincippet fastholdes også under Forundersøgelsen — hvad de nævnte Medlemmer ere med til at foreslå — må der formentlig beskikkes Sigtede Forsvarer, naar han underkastes Varetægtsfængsling, og han ikke selv har antaget Forsvarer. Ved at berøve Sigtede hans Frihed og udelukke ham fra Samkvem med Omverdenen, afskærer man ham fra at varetage sit Tarv, på en Tid, hvor Anklagemagten, bistået af Politiet, gør sit bedste for at tilvejebringe Bevis imod ham. Man er ikke berettiget til at gå ud fra, at enhver,

der fængsles, er skyldig, og for den skyldfri Sigtede er det ofte af største Vigtighed, at der allerede fra Forundersøgelsens Begyndelse intet forsømmes til Sikring af Beviset for hans Skyldfrihed. Det vil jævnlig være for sent at bestikke Forsvarer, naar Forundersøgelsen er endt og Anklage rejst. Allerede Hensynet til, at en Frihedsberøvelse, der ikke hjemles ved Dom, bør begrænses mest muligt, kræver, at der samtidig med Fængslingen beskikkes Sigtede en Forsvarer, som hurtigst muligt kan forelægge dømmeren Oplysninger, som kunne tjene til at afkræfte Mistanken.

Naar den Fængslede på Forespørgsel erklærer ikke at begære Forsvarer bestikket, må dette kunne undlades, og overhovedet erkender det ovennævnte Mindretal, at der også ellers vil forefalde Fængslinger (f. Eks. i Anledning af Betleri og Løsgængeri), hvor der intet er for en Forsvarer at gøre. Dels af Hensyn hertil, dels af Hensyn til Bekostningen have disse Medlemmer ment at kunne begrænse deres Forslag om Forsvarers Bestikkelse allerede under Forundersøgelsen i Anledning af Fængsling til de Tilfælde, hvor Sigteisen angår en Forbrydelse af ikke ringe Betydning, nemlig en Forbrydelse, som står under en Straffebestemmelse, der kan medføre Straf af offentligt Arbejde. Den af dette Mindretal foreslåede Affattelse af § 40 medfører dog, at der også, hvor Fængsling finder Sted ifølge Mistanke om en Forbrydelse, for hvilken Straffen ikke kan stige højere end til Fængsel på Vand og Brod, kan beskikkes Sigtede en Forsvarer allerede under Forundersøgelsen, naar nemlig Retten „efter Omstændighederne anser sådant fornødent“. Man forudsætter, at Retten vil benytte denne Myndighed i alle Tilfælde, hvor Undladelse af betimelig at bestikke Forsvarer vil medføre Risiko for, at den Fængslede Sigtede ikke i Tide faar sit Tarv varetaget.

De nævnte Medlemmers Forslag afviger dernæst fra Flertalsforslaget deri, at Forsvarer forestås bestikket i alle Sager, hvor Tiltale rejses ved Landøret, naar Tiltalte begærer det, medens Flertalsforslaget overlader det til Rettens skøn, om Forsvarer stal bestilles. Dog ere Flertal og Mindretal enige i, at der altid (selv uden Begæring) stal bestilles Forsvarer i Nævningesager og i Sager efter Udkastets § 180. Mindretallet mener, at, naar en Sag er vigtig nok til at henvises til Landsretsbehandling, har den også Krav på at behandles for den dømmende Ret med den Grundighed, som betinges af, at begge Parter ere repræsenterede ved kyndige Tals-

mænd. særlig under Hensyn til, at Landsrettens dømme ikke kunne påankes. naar Anken alene støttes på Bevisets Utilstrækkelighed, gaar det formentlig ikke an at lade Tiltalte være uden retskyndig Bistand under Landsretssagen, der i Neglen vil fore til endelig Dom. Efter den gældende Ret beskikkes der jo Aktor og Defensor i alle Justitssager baade ved Overret og højesteret (selv om Sagen kun drejer sig om Betleri, løsgængeri og lignende).

I Betragtning af, at Anvendelsen af Varetægtsfængsel tor forudsættes at blive væsentlig indskrænket under den omformede Strafferetspleje, og at det overvejende Antal Sager ville blive indbragte for Underretten, kan det ikke antages, at Bekostningen ved Forsvarers Beskikkelse vil blive væsentlig forøget ved Mindretallets førstegang. I alt Fald bør man ikke uden af overvejende økonomiske Hensyn udsætte sig for, at uskyldige domfældes af Mangel på betimeligt og behørigt Forsvar. Man må navnlig ikke løbe an på, at den Sigtedes „Uskyldighed også uden Forsvarers Medvirkning let vil komme for Dagen“.

Den Affattelse, som de nævnte Medlemmer herefter ønske givet §8 39 og 40, er følgende:

§ 39.

Offentlig Forsvarer bliver, for så vidt

den Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer,

eller den valgte Forsvarer udebliver, at

bestikke:

a) når Sigtede undergives Varetægtsfængsling for en Forbrydelse, som står under en Straffebestemmelse, der kan medføre Straf af offentligt Arbejde,

b) naar der, forinden Tiltale er rejst, stal afhøres Vidner, eller Besigtigelse stal ske, eller Syn eller skøn afgives til Brug under Domsforhandling, dog at Retshandlingen ej bliver at udsætte efter Forsvarers Tilstedekomst, naar det må befrygtes, at Beviset derved vilde spildes,

c) naar Nævninger skulde medvirke i Landsretssager, eller der i sådanne Sager er Spørgsmål om at lægge Beslag på Sigtedes Formue i Henhold denne Lovs § 160,

d) i alle andre Sager, hvor Tiltale er rejst for Landøret, eller der i Anledning af Begæring om Genoptagelse af en Sag stal finde mundtlig Forhandling Sted ved Landøret,

e) naar en Landørets Dom påankes, eller der i Anledning af kære til højesteret undtagelsesvis stal sinde mundtlig Forhandling Sted, jfr. § 350, 2det Stykke,

i) naar Vidners eller Syns- eller skønsmænds beedigede Forklaring begæres til Brug under en i Udlandet indledet Straffesag.

I de under a og 6, nævnte Tilfælde bliver offentlig Forsvarer kun at bestikke. naar den Sigtede (eller hans væрге) begærer det. Herom stal der gives Sigtede Lejlighed til at udtale sig.

§ 40.

Ogsaa udenfor de Tilfælde, hvor Bestikkelse af offentlig Forsvarer følger af Bestemmelserne i § 39, kan der under Forundersøgelser og i Sager, der skulle pådømmes ved Underret, såvel som i Sager, der ere påankede eller påkærede til Landøret eller i Sager, hvor Tiltale rejses ved Landøret, ogsaa uden at Sigtede begærer det, beskikkes Sigtede offentlig Forsvarer, naar Retten efter Sagens Beskaffenhed finder sådant fornødent, og Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer, eller denne udebliver.

Beslutninger, hvorefter Forsvarer beskikkes, kunne ikke påklages for højere Ret; imod Beslutninger, hvorved Bestikkelse af Forsvarer nægtes, kan kære til højere Ret sinde Sted.

nævnte Mindretal foreslår endvidere, at sidste Del af § 45, 1ste Stykke, (fra Ordene: „men Forsvareren er“ og Stykket ud) ud gaar.

Forsvareren bør — efter dette Mindretals Mening — under Retsmøderne indtage samme Stilling og have de

samme Rettigheder som Anklageren. Forsvareren må selvfølgelig have Adgang til Retsmøderne, men det vilde da formentlig være ganske urimeligt at afskære ham fra at rette Henvendelse til dømmere om visse Spørgsmåls Fremsættelse til de modende Vidner og lignende, eller fra at henlede hans Opmærksomhed på formentlig foreliggende Misforståelser, Modsigelser og lignende. Naar Sigtede moder med sin Forsvarer for ved hans Hjælp at varetage sit Tarv under Retsmødet, må de kunne konferere med hinanden angående de der fremkommende Forklaringer, om Henvendelser til dømmere osv. At forbyde dem at tale sammen vilde ikke alene være unaturligt og forargeligt, men tillige indeholde en Retskrænkelse mod Sigtede og afskære Forsvareren fra forsvarlig at røgte sit Hverv. Bestemmelsen i § 154, sidste Stykke, indeholder fornødent værn imod, at en Forsvarer skulde forhindre Sigtede fra at afgive oprigtige Erklæringer.

Overhovedet må disse Kommissionens Medlemmer hævde, at Princippet for Straffe-

sagers Behandling, også på Forberedelses-Stadiet, må være retslig Ligestillethed for Anklager og Forsvarer. særlig gælder dette i Retsmøderne og lige over« for dømmere. Den fra Inkvisitionsprocessens Tankegang hentede Fordring om, at det ikke tilstedes Sigtede eller hans Forsvarer at „modvirke Sagens Oplysning“, vil faktisk let komme til at gå ud på, at Sigtede stal hæmmes og begrænses i sit Forsvar, og at han navnlig ikke i Tide stal kunne afsløre Misligheder ved de Bevismidler, som Anklageren agter at fremføre. Fordringen om, at der indrømmes Anklagemagten visse retslige „Begunstigelser“ for at sætte den i Stand til at indhente det såkaldte „Forspring“, som den Sigtede menes faktisk at have, lader sig ikke forlige med Princippet om Parternes retslige Ligestillethed, Såfremt den selvfølgelig Ting, at Anklagemagten, der påstår Sigtede straffet, stal præstere Bevis for, at Betingelserne for Straf ere til Stede, stal anses for et „Forspring“ for Sigtede, så opvejes dette tilfulde ved, at Anklagemagten — ligeoverfor den i Reglen uvidende og ubemidlede Sigtede (der ofte endog vil være Fængslet) — står med hele Statens Politistyrke til sin Rådighed. En Tilbøjelighed hos Forsvarere til at søge at så skyldige frifundne vil have sit Modstykke i Anklagerens og Politiets tjenstlige Iver for at gennemføre den af dem rejste Anklage. At Partistandpunktet kan drive til Yderligheder, ophæver ikke den Kendsgerning, at en Sags Oplysning fremmes bedst ved „Arbejdets Deling“ ved en kontradiktorisk Behandling under Indtagelse af Partistandpunkter. værn mod Partiudskejelser findes, også på Forberedelsesstadiet, hos den upartiske dømmere, som derfor i videst muligt Omfang bor holdes fri for de Funktioner, som naturlig påhvile henholdsvis Anklageren og Forsvareren.

Kapitel VII.

Værneting og Forening af Straffesager.

nærværende Kapitel stemmer i Realiteten i det væsentlige med det tidligere Forslag, ligesom også dets Hovedtræk ere overensstemmende med de nugældende Regler.

Det tilsigter at give sådanne almindelige Regler, på Grundlag af hvilke der kan tilvejebringes en fornuftig og tilstrækkelig fast Forretningsfordeling mellem de førstel-

lige sideordnede Retter, idet reglerne dog samtidig gøres så bøjelige og åbne så vidt Adgang til Afvigelser, at de praktiske Krav i det enkelte Tilfælde ikke på noget Punkt skulle blive unødigt hæmmede. De Momenter, der må være bestemmende for en fornuftig Forretningsfordeling, ere dels Hensynet til, at Sagerne fordeles nogenlunde jævnt mellem de forskellige Retter. dels Hensynet til, at hver Sag så vidt muligt behandles der, hvor den bedst og billigst kan oplyses, hvortil ved Småsager (Politisager) tillige særlig kommer Hensynet til, at der ikke forvoldes Sigtede et Besvær. der står i Misforhold til hans Brødes Ringhed.

§ 50.

Ved „enkelstående Retshandlinger" forstås sådanne, som ikke ere Led i en ved den pågældende Ret stedfindende Forundersøgelse eller Domsforhandling. Herom kan der være Tale ikke blot under Efterforskningen, forinden Forundersøgelse er indledet ved Retten eller Tiltale rejst, men også efter dette Tidspunkt, således f. Eks. hvor Efterforskningen fortsættes i Renhold til § 199, eller hvor Afstandsbestemmelserne eller nogen af de andre i 8 102 nævnte Omstændigheder bevirker, at et Vidne må afhøres andetsteds end ved Sagens Værneting; se også § 206, 2det og 3dje Stykke, § 224, § 330, jfr. §§ 340 og 350. — Paragraffen tilsigter kun at give en almindelig vejledende Regel for den, der begærer saadan enkelstående Retshandling foretagen, og, forsåvidt den Ret, til hvilken begæring rettes, overhovedet er i Stand til at efterkomme den, og Begæringen ikke fremtræder helt uden Støtte i de faktiske Forhold, hvortil Paragraffen henviser, kan den ikke vægre sig. blot fordi den har en anden Mening om, hvor den pågældende Retshandling hensigtsmæssigst kunde foretages. — Undertiden bestemmes det af den Ret, der stal dømme i Sagen, hvor sådanne enkelstående Retshandlinger skulle foretages, jfr. § 222, 2det Stk.

§ 51

indeholder en særlig Regel for Forundersøgelens værneting, der ikke fandtes i det tidligere førstst. Dette gav samme Regler for Forundersøgelse som for Domsforhandling, således at Gerningsstedets værneting blev det normale, idet der samtidig gjordes den nødvendige Undtagelse for påtrængende Tilfælde. dog således, at Sagen snarest muligt skulde afgives til den kompetente Ret. Man har imidlertid ment, at man på dette

Punkt gjorde bedre i at følge den norske Lovs Forbillede (jfr. sammes § 135. 2det Stk.) og stille Valget betydelig friere. Det kan på dette Sagens Stadium efter Omstændighederne være vanskeligt at afgøre, hvor Forundersøgelsen skal foregå, hvis den skal følge de samme Værnetingsregler som Domsforhandlingen, og man vil da enten være nødt til at udsætte Indledning af Forundersøgelse længere end i og for sig heldigt, eller man må lobe den Risiko bag efter at skulle flytte den over til en anden Ret, hvad der altid forvolder Spild af Tid og Kraft. Efter nærværende Udkast har i Virkeligheden Påtalemyndigheden frit Valg; dette ligger udtrykt deri, at „antages" må referere sig til den, der begærer Forundersøgelse, n: Påtalemyndigheden. Herefter vil altså en Underret lige så lidt efter denne Paragraf som efter den foregående kunne vægre sig ved at efterkomme Påtalemyndighedens begæring. forudsat at denne blot fremtræder som Resultat af et Slem over de i § 51 fremhævede Momenter og ikke som et vilkårligt Magtbud uden nogensomhelst Støtte i de faktiske Forhold, og forudsat selvfølgelig, at det ikke viser sig, at Henvisningen alene er bygget på en urigtig Forudsætning (s. Eks. med Hensyn til hvor Forbrydelsen er begået, eller Pågribelsen har fundet Sted). I sidste Fald vil vel iøvrigt, naar sådant op-klares, Påtalemyndigheden af sig selv tage sin begæring tilbage. - men, vil den ikke, må Retten kunne afvise (jfr. § 203). Om fornødent, nemlig naar vedkommende anden Ret heller ikke vil modtage Sagen til Forundersøgelse, må Spørgsmålet bringes for den overordnede Ret. — Ifølge § 222, 2det Stk., kan den Landøret, der stal dømme i Sagen, anordne Forundersøgelse ved en bestemt Ret. — Det stal for Tydeligheds Skyld fremhæves, „at bor eller opholder sig" her ligesom i § 50 står sideordnet (jfr. derimod § 54: „bor, eller, hvis han ikke har Bopæl, opholder sig").

§8 52-57.

Med Hensyn til Domsforhandlingen gælder, at for alle i kongeriget begåede Forbrydelser er, forsåvidt Gerningsstedet blot kendes, dettes Værneting obligatorisk*) med følgende Undtagelser: a) Ved Politiovertrædelser haves frit Valg

mellem Gerningsstedets, Hjemstedets og

Pågribelsesstedets værneting (§§ 54

og 55).

b) Ved Forening med en anden Sag kan en Sag komme ind for et andet Værneting end det, der er foreskrevet, naar den tages for sig l§ 56).

c) Afvigelse fra Værnetingsreglerne kan af særlige Grunde besluttes af Landsretten eller Højesteret (§ 58).

Forbrydelser, begåede udenfor Kongeriget, eller med Hensyn til hvilke det er usikkert, hvor de overhovedet ere begåede, kunne bringes frem til Domsforhandling såvel ved Hjemstedets som ved Pågribelsesstedets værneting. Af særegne Grunde kunne de i Kraft af en Landørets eller Højesterets Beslutning også indbringes andet Steds, ligesom de ved Forening med en anden Sag kunne følge denne. Er Forbrydelsen særlig begået på dansk Skib eller af Personer, som høre til sådant, kan Skibets Ankomststed efter § 53 vælges Side om

Side med Hjemstedet og Pågribelsesstedet.

Enhver Net må have så vel Beføjelse som Pligt til, naar Påtalemyndigheden bringer en Sag frem for den, skønt den efter de her angivne Regler ikke kan være rette værning, og Sigtede enten ikke er til Stede eller protesterer, da at afvise den. Derimod kan Retten ikke have nogen Beføjelse til, hvor der er åbnet Påtalemyndigheden et vist Valg, at afvise, blot fordi Valgretten efter Rettens skøn hellere burde være benyttet på anden Måde.

Med Hensyn til de enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes: Reglerne i § 52, 2det og 3die Pkt., tilsigte at afskære unyttig Tvivl og Diskussion om, hvad der er det rette værning ved Forbrydelser, der, skønt de i et givet Tilfælde måtte rumme Handlinger, foretagne i flere Retskredse, strafferetlig set udgøre en Enhed, såvelsom i Tilfælde, hvor der er faktisk Tvivl om, i hvilken af flere bestemte Retskredse Gærningen i Virkeligheden er begået. — På Værninget i § 53 er der givet Anvisning under Hensyn til, at man ofte lettest vil kunne få Vidner på det Sted, hvor Skibet gør et Ophold af nogen Varighed. På den anden Side har man ikke gjort Reglen obligatorisk, da det let kan hænde, at Skibet befinder sig andet Steds, naar man når til Domsforhandlingen, og Vidnerne påny skulle bruges.

Med Hensyn til § 54 bemærkes, at Reglen i Slutningen af 1ste Stk. om, at Sagen eventuelt kan forfølges i den Kreds her i Riget, hvor Sigtede "sidst havde Bopæl eller opholdt sig. har særligt Hensyn til den i Kapitel XVIII. ommeldte Beslaglæggelse, hvor Sigtede har unddraget sig Sagens videre forfølgning ved Flugt. Neglen i sidste Stykke tiltrænges og er delvis allerede hjemlet i den gældende Ret.

§§ 58 og 59.

Forholdet mellem disse to Paragraffer er, som det vil ses, dette, at, medens § 58 giver Landøret og Højesteret Adgang til ligefrem at hjemle Afvigelser fra de i §§ 52 —57 indeholdte Værningsregler — dog at saadan Afvigelse kun kan besluttes, sålænge Domsforhandlingen endnu ikke er begyndt — handles der i § 59 om Flytning af en Sag fra en ret> der efter Reglerne i §§ 52—57 sir. § 58 er lovligt værning, til en anden Ret, der ligeledes er det, en Flytning som på den anden Side kan foretages på et hvilket som helst Stadium af Sagen: under Forundersøgelsen, under Domsforhandlingens Forberedelse såvelsom efter Domsforhandlingens Begyndelse (altså under eller i Forbindelse med dennes Udslettelse).

Hvad iøvrigt særligt § 58 angår, da vil den deri indeholdte Regel blandt andet kunne finde Anvendelse, hvor i Nævninge-sager en særlig Ophidselse. Frygt for Intimideren af Juryen eller lignende gør sig gældende på Gerningsstedet. Den i Paragraffen ommeldte Begæring kan fremsattes såvel af Sigtede som af Påtalemyndigheden.

Med Hensyn til § 59 stal særlig bemærkes, at, medens det kan være naturligt og praktisk i mange Tilfælde at give Påtalemyndigheden en vis Valgfrihed fra først af. bor den ikke, naar Sagen først er bragt ind for en Ret til Forundersøgelse eller Domsforhandling, uden denne Rets Samtykke kunne slutte den igen. Såvel Hensynet til Retten som i endnu højere Grad Hensynet til Sigtede forbyder dette. På den anden Side kan undersøgelsen bringe sådanne Momenter frem. at Flytning er det eneste rimelige, og der bor derfor være Adgang for Retten til på Begæring af en af Parterne at tilstede saadan Flytning. Hvis Retten afslår en fremsat Begæring om Sagens Flytning, kan dens Afgørelse påkæres. — En Flytning kan iøvrigt også blive nødvendig, naar flere Sager skulle forenes (jfr. særlig § 63).

§ 60.

At Værningsspørgsmålet overhovedet kun prøves af Retten, naar Sigtede ikke er til Stede eller gør Indsigelse, er overensstemmende med det Hovedprincip i den hele re-formerede Proces, at der ikke tillægges Formregler nogen selvstændig Betydning. Kun hvor

der er Grund til at tro, at en saadan Regels Tilsidesættelse lan have haft eller vil få reel Betydning for Sagens Behandling, vil dens Tilsidesættelse medføre Afvisning (eller Adgang til fornøden Rettelse). Da nu enhver Ret

må antages at have Evne til at behandle de Sager, der høre under dens almindelige Competence, er der, naar Sigtede moder uden at rejse nogen Indsigelse mod Valget af værning, ingen Grund for Retten til at spille Tiden med Undersøgelser, der måske foreløbig vilde give et meget tvivlsomt Resultat og efter al Rimelighed ingen praktisk Betydning vilde få. Det er derhos nødvendigt at hindre, at Retten til at gøre Indsigelse gældende stal kunne misbruges til at gøre en næsten afsluttet Forhandling frugtesløs. Hertil sigter Neglen i Paragraffens 2det Punktum, der vil være at sammenholde med Reglen i § 241, 3die Stykke.

Med Hensyn til den i Paragraffens 3dje Stykke givne Regel bemærkes, at der, hvor flere Retter efter hinanden have erklæret sig inkompetente, medens en af dem må være kompetent, selvfølgelig bør være et Middel til at få Sagen bragt frem for den kompetente Ret. og det selv om Fristerne for Anke eller kære med Hensyn til den eller de første afgørelser måtte være udløbne. Sådant Middel anvises her.

§§ 61-64.

Forening til een Sag af flere Søgsmål mod den samme Person for forskellige Forbrydelser eller mod flere Personer som delagtige i en og samme Forbrydelse, vil i de fleste Tilfælde være hensigtsmæssig, og det selv om man derved kommer udenfor de ellers gældende Værnetingsregler, for det første Tilfældes Vedkommende særlig af Hensyn til Reglerne om Straffens Beregning ved Sammenstod af Forbrydelser, i begge Tilfælde af Hensyn til Sagens Oplysning.

Imidlertid kan saadan Forening også efter Omstændighederne være uhensigtsmæssig. Den kan medføre Forhaling, bidrage til at forlænge Varetægtsfængsel, gøre Sagens Behandling mere kompliceret o. s. v. Hertil kommer, forsåvidt Domsbehandlingen angår, at den mundtlige Procedure har vanskeligere ved at magte indviklede og mangesidige Forhandlinger end den skriftlige. Skal den mundtlige Procedure udfylde sin Opgave, må Bestræbelsen derfor til en vis Grad rettes på at gøre det Æmne, der til enhver Tid foreligger til, Bedømmelse, så enkelt og koncentreret som muligt. Under disse Omstændigheder kunne Reglerne om Forening

af sammenhængende Søgsmål ikke gøres ubetingede, men der må indrømmes Retten en betydelig Frihed til at samle og adskille (jfr. §§' 62 og 63), ligesom der heller ikke kan stilles noget ubetinget Krav til Påtalemyndigheden om fra først af under Forundersøgelsen eller Domsforhandlingen at samle flere samtidig forfulgte Forbrydelser af samme Perjon eller Forfølgning mod flere i samme Forbrydelse Delagtige under en og samme Sag (jfr. § 61, der er langt mindre absolut end det tidligere Forslags § 70). Det kan iøvrigt — som fremhævet i Motiverne til det tidligere førstegang — herved bemærkes, at den materielle Strafferets Regler om Straffens Beregning i Sammenstodstilfælde vel lettest kan fyldestgøres ved Pådømmelse under et, men dog ikke frembyde nogen Hindring for en Sondring i flere Sager. Dette viser Straffelovens § 64, og det er denne Regel, hvis Analogi bliver at følge, naar Adskillelsen af stige Søgsmål finder Sted, uden at dette har den Grund, som Paragraffen nærmest har, for Øje. Kun må det, for at Straffelovens Tanke kan blive fuldt fyldestgjort, ved Adskillelsen så vidt muligt iagttages, at den Handling, der antages at ville medføre den strængeste Strafart, behandles først, en Anvisning, der imidlertid ikke altid vil kunne følges, og som ikke egner sig til at optages i Loven, da ingen processuelle følger kunne knyttes til dens Ikke-lagtagelse.

Med Hensyn til § 62 stal særlig fremhæves, at den deri indholdte Regel, som det bl. a. fremgår af Henvisningen til § 61, også finder Anvendelse på Forundersøgelsen. Det vil da også efter Omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt at slutte Forundersøgelsen for een Forbrydelses Vedkommende, medens den fortsættes med Hensyn til en anden, hvilket vil kunne medføre, at ingen fælles Behandling for den dømmende Ret kan finde Sted.

Den i § 63 indeholdte Regel kan få praktisk Betydning, f. Ex. naar der er Tale om en Række ganske ensartede strafbare Handlinger (Toldovertrædelser s. Eks.), begåede af flere Personer, der dog ikke kunne siges at være Deltagere i en og samme Forbrydelse.

Hvad angår Forretningsfordelingen i Straffesager mellem de flere Overanklagere og Politimestre, da

ere Reglerne derfor tildels ligefrem givne med Reglerne om Værning. — Berettiget og forpligtet til at påtale er den Em« bedsmænd, til hvis embedskreds Sagens værning horer. Enkeltstående Retshandlinger må dog regelmæssig foranlediges af den. der iøvrigt har Sagen i sin Hånd, selv om de skulle foregå ved en Ret, der ligger udenfor denne Embedsmænds Kreds, i så Fald nemlig ved Rekvisition til vedkommende Overanklager eller Politimester eller vedkommende Ret. Begynder Efter« forskningen på en Tid, da der endnu mangler Forudsætninger til at bestemme Værning, er enhver Overanklager eller Politimester, der

først faar Anledning dertil, berettiget og forpligtet til at tage Sagen i sin Hånd og foranledige Foretagelsen af de enkelte Retshandlinger, der måtte blive Spørgsmål om, indtil Værnetinget kan bestemmes. Uopsættelige Skridt er ligeledes altid enhver Overanklager eller Politimester, som dertil faar Anledning, berettiget og forpligtet til al foretage uden Hensyn til Beføjelsen til at påtale Sagen i dens Helhed. Er der Valg imellem flere værneting i en offentlig Sag og således flere Overanklagere eller Politimestere ere lige kompetente, kan i Mangel af anden Bestemmelse enhver af disse tage Sagen i sin Hånd.

Alle de herhen hørende Regler er der imidlertid næppe Grund til at optage i Loven, de høre hjemme i en Instruks. Domstolene have alene at afgøre (og det tilmed kun i det Omfang, der ovenfor er angivet), om Sagen indbringes eller vedkommende Retshandling begæres for rette værneting, samt om vedkommende Embedsmand ifølge den ham tilkommende almindelige Myndighed overhovedet er berettiget til at optræde ved vedkommende Ret som Anklager. Om han iøvrigt handler i Overensstemmelse eller i Strid med de Instrukser, der ere givne for den indbyrdes Forretningsfordeling af de enkelte Sager mellem Påtalemyndighedens forskellige Organer eller med Hensyn til Udøvelsen af den Valgret, der i visse Tilfælde er tillagt Påtalemyndigheden, er Retten uvedkommende. Dette erkendtes også udtrykkelig af det tidligere førstags. Derimod havde dette optaget en Del Regler for det Tilfælde, at administrative Embedshandlinger tiltrængtes udøvede i fremmed Rets« kreds. Da man imidlertid må anse også dette for at være et Æmne, der naturligst hører hjemme i en Instruks, ere disse Bestemmelser udeladte i nærværende Udkast, og i § 6§ er derfor kun optaget de i det tidligere førstags § 77 indeholdte Regler om Retshandlinger i fremmed Retskreds.

Kapitel VIII.

Retsmøder og Retsbøger.

nærværende Kapitel er så godt som fuldstændig overensstemmende med det tidligere Forflags Kapitel VIII.

Af de få Afvigelser er der kun Anledning til at fremhæve følgende:

I § 66 i Slutningen er indsat en Bestemmelse om Adgang for værgen for en Sigtet under 18 År til at begære Dørene lukkede ved Retsmøder udenfor Domsforhandlingen.

I § 68 er det foreskrevet, at normalt en stævningsmand stal benyttes som Retsvidne, naar et sådant stal være tilstede; iøvrigt ere Reglerne om, hvem der kan bruges som Retsvidner, i væsentlig Grad simplificerede.

§ 70 er ny. Den er optaget efter N. L. § 116 og dens Optagelse utvivlsomt praktisk.

§ 73, 2det Stykke, sidste Punktum, er redigeret således: „Af Udsagn, der afgives under Afhørelse for Landøret, optages det Væsentligste i en særskilt Bog“, medens den tilsvarende Regel i det tidligere Forslags § 85 lod: „optager Retskriveren under Formandens Vejledning“.

I samme Paragraf er 4de Stykkes 2det Punktum nyoptaget i Sammenhæng med Reglerne i Udkastets §§ 284, 2det Stykke, og 320 Nr. 3.

I § 74. 2det Punktum, er givet Rettens Formand en almindelig Bemyndigelse til at lade Protokotilførsler angående afhørte Personers Ildsagn oplæse til Vedtagelse, også hvor dette ikke er foreskrevet som nødvendigt.

I § 78 er Adgangen for andre end Parterne til at få Udskrift af Retsbøgerne begrænset til først at gælde efter Sagens Slutning.

Iøvrigt stal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer følgende bemærkes:

§ 66.

Naar det i denne Paragrafs 1ste Punktum hedder, at „Retsmøderne ere offentlige, hvor ikke det Modsatte særlig er foreskrevet“, sigtes der ved denne sidste Tilføjelse til Reglerne i Udkastets

§ 93, 2det Stykke (Votering),

§ 96 (mundtlig Forhandling om sær« egne Afgivelser fra de almindelige Regler).

§ 196 (Retsmøder under Efterforskning),

§ 230. 2det Stykke, jfr. §§ 303, 3dje Stykke, 329, 2det Stykke, 340 og 341 (Retsmøder under Domsforhandlingens Forberedelse),

§§ 328 og 339 (Summarisk Afvisning fra Appelretten),

§ 369 (Retsmøder til Forhandling om Tilstedeligheden af subsidiær privat Tiltale« og

§ 385. 2det Stykke, 3dje Punktum (Retsmøder til Afgørelse af visse Spørgsmål om dømmes Forståelse).

Om Paragraffens Indhold iøvrigt gælder det samme som om det tidligere Forslags tilsvarende Regler (§ 79,: Det er ikke almindeligt, at Offentligheden udstrækkes så vidt, at den også omfatter Forundersøgelsen. Dette er vel Tilfældet i den engelske Straffepoces, men hverken i den franske, østrigske eller tyske. Den N. L. har i sin § 113, 2det Stykke, en til nærværende § 66 svarende Regel. Gør man først det afgørende Brud med den tidligere inkvisi« toriske Forundersøgelse, der ligger i at anerkende Parternes Ret til Medvirkning under Forundersøgelsen (jfr. særlig § 205, 2det Stykke) med deraf følgende Konsekvenser, kan der, set fra Retshåndhævelsens Standpunkt, ingen større Betænke lighed være ved at gøre det yderligere Skridt som almindelig Regel at indrømme Offentlighed, naar der blot forbeholdes Retten den fornødne Myndighed til at lukke dørene, hvor Offentlighed af særlige Grunde må antages at være til Hinder for Sagens Oplysning. Offentligheden indeholder jo nemlig ikke blot en vis Garanti for Sigtede mod Misbrug af Undersøgelsens Midler, men tillige en Garanti for dømmere mod ugrundet Mistanke, ligesom den efter Omstændighederne netop kan være fremmede for Sandhedens Udfindelse. Det er altid farligere for en Sigtet eller et Vidne at lyve, hvor de må risikere, at der blandt de Tilstedeværende er Folk, der straks kunne fremkomme med berigtigende Erklæringer, end hvor de besinde sig alene med Personer, om hvilke de vide, at de ikke have Midlerne til at kontrollere dem på rede Hånd. — Snarere kunde der rejses Betænkeligheder mod Forundersøgelsens Offentlighed fra Hensynet til Sigtede, for hvem den ofte vil kunne være pinlig. Dette har vel været fremdraget under Sagens Forhandling, men man har dog ment på dette Punkt at burde blive stående ved det tidligere Forslags Regel, alene med den tilføjelse for Sigtede under 18 År, der ovenfor er fremhævet.

§ 67.

Den heri ommeldte Kendelse kan gøres til Genstand for kære indenfor de ved § 346 afstukne grænser.

§ 68.

Som tilfælde, hvor Retsvidnes Tilstedeværelse særlig er foreskrevet i Udkastet, kan nævnes §§ 111, 115, 3die Stykke, 125, 139 og 146. 3die Stykke.

Om den Betaling, der stal tilkomme de heromhandlede Retsvidner, se Udk. t. L. om Retsafgifter § 86.

§ 69.

Herved stal blot fremhæves, at nærværende Paragraf ikke berører Parternes Adgang til at være til Stede i Retsmøderne, se herom § 207, jfr. § 196, §§ 232 ff., 331 m. st. og særlig om Forsvareren § 45.

§ 71

er i det væsentlige stemmende med den tilsvarende Bestemmelse i Lovudkastet om den borgerlige Retspleje § 60. Hvorvidt Sagen kan" fortsættes til Trods for, at Ordet er frataget Nogen, eller at Nogen, der har med Sagen at gøre, er vist ud, må bero på Omstændighederne. Er det Sigtede, hvem Ordet nægtes, må Sagen ikke destomindre kunne fortsættes, og Sigtede må takke sig selv for, at han ved sin Adfærd har forskærtset sin Ret efter § 4§ til at tage Ordet til sit Forsvar. Viser han ud, komme for Domsforhandlingens Vedkommende Reglerne i § 236 til Anvendelse, for Forundersøgelsens Vedkommende Reglerne i § 207, næstsidste Stykke. Er det Forsvareren, hvem Retten fratager Ordet, må sondres mellem, om Forsvareren i Virkeligheden må antages at have tilendebragt det ham påhvilende Hverv — thi i så Fald må Sagen eller det Rettergangsskridt, der er Tale om, kunne bringes til Ende uden videre —, eller om Forsvarerens Hverv ikke kan anses tilendebragt, i hvilket Fald der for Domsforhandlingens Vedkommende må forholdes på samme Måde, som om Forsvareren var udebleven, altså efter Analogien af § 232, 2det Stykke, og for Forundersøgelsens Vedkommende efter Princippet i § 208. således at Retten alt efter Omstændighederne udsætter Sagen eller fortsætter uden Forsvarerens Medvirkning eller med en anden Forsvarer.

§§ 72-75.

I disse Paragraffer indeholdes Reglerne om Protokollation ved Retsplejen i Straffesager. Med de ovenfor angivne mindre Ændringer ere disse Regler ganske overensstemmende med det tidligere Forslags. der gælder derfor om dem i det væsentlige det samme,

som bemærkes i Motiverne til dette: En Del af disse Regler ere fælles for alle Retshandlinger, derunder også de enkeltstående. fælles er således den almindelige Bestemmelse i § 72 om, at Beretning (c»: en kort Fremstilling af Gangen i Sagen) skal optages i Retsbogen, endvidere de i samme Paragraf givne Regler om, hvad der stal angives ved Beretningens Begyndelse, såvelsom Reglerne i § 75.' fælles for alle Tilfælde, i hvilke der overhovedet kan blive Spørgsmål derom, er endelig Reglerne i § 73, 1ste og 4de Stykke, 1ste Punktum, og 5te Stykke.

I Modsætning til, hvad der gælder om de anførte Regler, må der derimod med Hensyn til de Protokollationer, som omhandles i 2det og 3die Stk. af § 73, og som angå Sagens Bevismateriale, sinde en vis Sondring Sted.

Hvad først Afhørelse for Undersøgelsesretten angår, da er dennes nærmeste øjemed at skaffe Påtalemyndigheden Midler til at afgøre. om Tiltale bor finde Sted. og hvis Tiltale finder Sted, Parterne Midler til at forberede Bevisførelsen for den dømmende Ret. Derimod er Afhørelsen ordentligvis ikke en Bestanddel af selve den afgørende Bevisførelse. omend Benyttelse ved denne kan sinde Sted efter Reglerne i § 248. Heraf følger, at Protokollationen må gengive det væsentlige Indhold af de fremkomne Udsagn, men at den i Reglen ikke behøver at tilstræbe en ordret Gengivelse af den Afhørtes Udsagn. I langt højere Grad kan dette være nødvendigt i de Undtagelsestilfælde, hvor Udsagnet fremtræder som et foregrebet Led af bevisførelsen, jfr. §§ 102. 111, 12§ og 248. En nogenlunde syl« dig Protokollation vil af Hensyn til Neglen i § 344 også være ønskelig ved Afhørelser under Domsforhandling for Underret i Sager, der kunne ventes at blive påankede. Skulde der imidlertid ikke have fundet tilstrækkelig Protokollation Sted under Domsforhandlingen i en Underretssag. der senere bliver på« anket, vil dette vel nødvendigvis gøre en ny Indkaldelse (nemlig for Landsretten) af de pågældende Personer, men løvrigt ikke medføre anden særlig Ulempe.

Hvad de upåankelige Underretssager (jfr. § 337, 2det Stk.) angår, da giver § 73 ingen særskilt Forskrift om dem. Protokollationen har nemlig i disse nærmest kun betydning for dømmere selv. og det kan derfor overlades til ham. hvad og hvor meget han vil optage i Retsbogen i Henhold til den almindelige Forskrift i § 72, 1ste Stk.

Hvad endelig angår Afhørelse under Domsforhandling for Lands-

ret — hvad enten nu Landsretten er første Instans, eller der er appelleret til den i Henhold til §341, jfr. også § 340 smh. m. § 330 —. kræves derimod en særlig Forskrift, dels fordi denne Ret er en Kollegialret, og det kan være hensigtsmæssigt i Tilfælde af Uenighed at have nogen Slotte i en Protokollation, dels af Hensyn til Retsmidlerne. Thi, vel er det en Grundsætning, at der ikke kan finde Anke Sted fra Landsretten med Hensyn til selve Beviset for Tiltaltes Skyld, "men såvel Hensynet til de Ankegrunde, der tilstedes, som til Muligheden af Sagens Genoptagelse, gør det ønskeligt, at der er sikret en Adgang til at erhverve eller opfriske et alminde« ligt Indtryk af den stedfundne Bevisførelse. Den Protokollation, der af disse Hensyn finder Sted, bør dog såvidt muligt ikke afbryde eller forstyrre den mundtlige Forhandling: den bør indskrænkes til de væsentligste af de fremkomne Udsagn ^hver enkelt dømmer kan jo iøvrigt for sig privat gøre, hvilke Noter han vil), der bør holdes afsondret fra den egentlige normale Protokollation og derfor optages i en særskilt Bog, og den bør endelig lettes ved Henvi sning til tidligere Afhørelser.

Med Reglen i § 73, 3die Stk., om Besigtigelser (s 115) kan jævnføres § 248 Nr.'1.

At Oplæsning og Vedtagelse af det Retsbogen Tilførte angående afhørte Personers Udsagn som Regel ikke bør finde Sted ved den Protokollation. der er fremkommen under Domsforhandling for Landøret, følger af dennes Øjemed.

§§ 76—80.

De heri indeholdte Regler stemme i det væsentlige med Reglerne i Civilproces-Udkastet, jfr. dets §§ 64 in tins, 66-68, 87 og 61. — Forbeholdet i Begyndelsen af § 78 har særlig Hensyn til §§ 157. 169, 209, 220 og 254 næstsids te Stk. Om Frem. gangsmåden. naar Retsskriveren nægter at Meddele en forlangt Udskrift, se Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning § 40.

Kapitel IX.

Forkyndelser og Meddelelser.

Ogsaa dette Kapitel er i alt væsentligt overensstemmende med det tidligere Forslag. Bortset fra nogen, af Tydelighedshensyn foretagen, Paragraf-Omflytten og nogen

redaktionel Ændring (bl. a. har man forbeholdt Ordet „Forkyndelse" som Betegnelse for de i § 81 omhandlede Meddelelser) er der af Forandringer kun Grund til at fremhæve følgende:

Allerede den Omstændighed, at Indkal« delse til Domsforhandling af Tiltalte, Vidner, Syns« og Skøns mænd ved §§ 226 og 227 er overladt til Overanklageren, har bevirket, at Kapitlet ikke længere kunde indskrænkes til kun at omfatte de fra Retten udgående Meddelelser (jfr. endvidere § 217 og § 322).

I Begyndelsen af 8 82, 2det Stykke, er Neglen om, at de for en Retskreds beskikkede stævning smænd ere pligtige at besørge alle Forkyndelser indenfor grænserne af vedkommende Netskreds, udeladt, da Retskredsene kunne blive så store, at det bliver nødvendigt at dele dem i flere Stævning smænds-distrikter.

I § 84 d er indføjet et 2det Punktum, hvorved Reglen er bragt i Overensstemmelse med § 3. 1ste Punktum, i Lov om Forandring af visse processuelle Frister m. m. af 11. April 1890. Ihvorvel denne Paragraf af højesteret er antaget ikke at angå kriminelle Sager, er der dog ingen Tvivl om, at det vil være praktisk at gøre den

fornævnte Del af Paragraffen anvendelig også på sådanne.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 81.

Med de under 1. nævnte Tilsigelser og Meddelelser jævnføres henholdsvis §§ 151, 208. 226, 30§ og 310; §§ 217, 303, 304 og 309; §§ 220 og 303; § 254, 5te Stykke: §§ 322 (325), 338 og 348.

Med de under 2. nævnte jævnføres § 104, § 116, 2det Stykke og § 227.

§ 83.

Den i Slutningen af denne Paragraf givne Regel om, at Stævningsmanden i særdeles påtrængende Tilfælde skal tilkalde „en god Mand" som Vidne, er naturligvis ikke således at forstå, at Stævningsmanden stal kunne pålægge hvilken som helst god Mand. han vil, at følge med ham. I Udkast til Lou om Retsafgifter § 7§ er ansat et sådant Vederlag for den „gode Mand "s Virksomhed, at Reglen kan blive praktikabel.

§ 84.

den i „a" indeholdte Regel gaar i Henseende til Adgang og Pligt til Forkyn-

delse for den Vedkommende personlig et godt Stykke videre end Loven af 11. April 1890 (jfr. sammes § 3. 1ste Stk. in tins.). Da imidlertid Forkyndelse for Pågældende selv under alle Omstændigheder giver den største Betyggelse, er den her givne Regel formentlig at foretrække, og da særlig for kriminelle Sagers Vedkommende, hvor den Pågældende netop let kan tænkes at sty sin Bopæl eller sit sædvanlige Opholdssted.

Det i det nævnte Stykke indeholdte Pålæg til Stævningsmandene må iøvrigt forstås således, at disse, hvis de forud vide eller ved Henvendelse på den Pågældendes sædvanlige Opholdssted . få at vide, hvor han kan træffes indenfor Retskredsen, bør begive sig til det pågældende Sted. Forsåvidt de ikke træffe ham der, men vises andetsteds hen og således måske fremdeles, beror det naturligvis til syvende og sidst på et skøn, i hvor vidt Omfang de skulle følge sådanne yderligere Henvisninger. Er den Søgte en bosiddende Mand, om hvem der ingen Grund er til at antage, at han forsætlig holder sig skjult, vil Vanskeligheden ved at træffe ham personlig i Reglen ikke være uoverkommelig. Hvis den Søgte derimod må antages forsætlig at holde sig skjult og det endogså for dem, der under almindelige Forhold kende hans Opholdssted, eller hvis i alt Fald den Besked. stævningsmændene få af dem, der ere nærmest til at give Besked, ikke gør noget pålideligt og bestemt Indtryk, må Stævningsmændene, lige såvel som naar siet ingen Oplysning er at få, være berettigede til at gå frem efter Reglerne i Litra „d" eller eventuelt Litra „o". At stævningsmændene iøvrigt i Tvivlstilfælde hellere må gøre for meget end for lidt for at træffe den Pågældende personlig, forsåvidt sådant blot kan ske uden skadeligt Tidsspilde, følger bl. a. af Reglen i Slutningen af nærværende Paragraf. — Forsåvidt det på Bopælen (Kontor etc.) meddeles Stævningsmændene, at Vedkommende midlertidig opholder sig i Udlandet, ville de have at foretage Forkyndelsen efter Reglerne i Litra „d" (jfr. § 87). — Meddeles det dem, at Vedkommende midlertidig opholder sig i en anden Retskreds, kunne de, om de have Tid dertil, og det ikke kræver særlige Udgifter, selv begive sig til Pågældendes Opholdssted for at foretage Forkyndelsen (jfr. §82, 1ste Stykke in tins); i modsat Fald må de tilbagelevere Meddelelsen som derefter må sendes til Forkyndelse i Overensstemmelse med § 83.

Ordet „Sted" i slutningen af Litra „a" må forstås overensstemmende med den Tanke, der ligger bagved den pågældende Regel, nemlig at de omhandlede Hand-

linger ikke må forstyrres. Der vil således f. Eks. ikke være Noget i Vejen for, at en stævning forkyndes for en Graverkarl, der arbejder i den ene Ende af en større Kirkegård, samtidig med at der er Begravelse i den anden.

Politets Stilling, naar Forkyndelsen i Henhold til Litra „o" henvises til det, må bestemmes dels ved de for dette særlig givne Regler, dels ved Kapitlets almindelige Regler, men dels endelig også ved Analogien af de for stævningsmændene givne Regler. Heraf følger bl. a., at Politiet, der efter at have fået Meddelelsen overleveret til Forkyndelse, hurtigst muligt skal sætte sig i Bevægelse (jfr. Litra „c" in fine). først og fremmest bor rette sine Bestræbelser på at foretage Forkyndelsen for den Pågældende personlig, hvis han er her i Landet, samt at Forkyndelsen bor foretages af 2 Personer.

§ 90.

Under denne Paragraf falder f. Eks. Underretning til Parterne om Retsmøder, som de ere berettigede, men ikke Pligtige at overvære (jfr. f. Eks. §§ 207 og '331). Navnlig mærkes, at alle Meddelelser fra Retten til Påtalemyndigheden gå ind under Reglen, også de, for hvilke der i tilsvarende Tilfælde er givet særegne Regler, naar Meddelelse sker til den Sigtede. Sådanne Med' delelser bor nemlig foregå på den Måde, som er almindelig ved Meddelelser mellem offentlige Myndigheder.

Udenfor nærværende Paragrafs Regler falde selvfølgelig Tilsigelser efter §§ 105 og 129.

Kapitel X.

Rettens Råd flagning er og Afgørelser.

Dette Kapitel adskiller sig kun på følgende Punkter fra det tilsvarende Kapitel i det tidligere Forflag:

I § 95 er udtrykkelig udtalt, at dømme og Kendelser skulle afsiges i et Retsmøde, hvorhos deri Paragraffens Slutning er tilføjet en Bestemmelse om. at „Beslutninger" såvel som Kendelser af blot procesledende Beskaffenhed kunne omgøres af Retten, naar nye Oplysninger foreligge.

I § 97, 2det Stk., er tilføjet Ordene: „naar Begæring derom fremkommer inden Ankefristens Udløb, og efter at der er givet

Parterne og. deres Sagførere Lejlighed til at ytre sig derom".

Foruden den almindelige Bemærkning, at nærværende Kapitel ikke angår Nævningernes Afstemning og Kendelser — Reglerne derom findes i §§' 28? ff. — skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer følgende bemærkes:

§ 94.

Ordene i Slutningen af 1ste Stk. „forsåvidt det Modsatte ikke særlig er bestemt" sigte til § 300.

§ 95.

Udkastet har nærmest holdt sig til den nugældende Terminologi, forsåvidt som det benytter „Dom" i Betydning af den Afgørelse, hvorved Sagen bringes til Ende i den pågældende Instans, medens „Kendelse" i Reglen betegner en Afgørelse, efter hvis Afsigelse Proceduren fortsættes, jfr. dog §§ 228, 328, 360, 365, 2det Stykke, og 372. Som følge heraf vil der kun være Tale om dømme ved den dømmende Ret, derimod ikke ved Undersøgelsesretten (jfr. dog § 302). Udkastets Sondring mellem „Kendelser" og „Beslutninger" beror på, at de førstnævnte altid skulle ledsages af Grunde, de sidstnævnte kun, hvor sådant undtagelsesvis er foreskrevet (jfr. således § 157). I hvilke Tilfælde der er Grund til at forlange „Kendelse", kan ikke angives ved nogen almindelig Regel. Kun så meget kan siges i al Almindelighed, at der vil være Grund til at forlange Kendelse — altså en begrundet Beslutning — dels hvor der er Tale om afgørelse af opståede Tvistigheder, dels hvor der, selv uden saadan, er Tale om at anvende visse i private Personers Retsgoder væsentlig indgribende Midler til Opnåelse af Straffesagers Formål (s. Eks. Fængsling eller Ransagning). Dette stemmer baade med Forholdets Natur og den gældende Ret, og kræves tildels endog af grundlovmæssige Forskrifter.

Bestemmelsen i Slutningen af Paragraffen er optaget efter Forbilledet i N. L. § 168, og det kan i Tilslutning til en Note i Getz og Hagerups Udgave af denne bemærkes, at en Kendelse i een Retning godt kan være at anse som procesledende og således falde ind under den her omtalte Regel, samtidig med, at den i en anden Retning har en anden og videre Betydning, der ikke påvirkes af dens Om« gørelse. Dette gælder f. Eks. om en Kendelse, hvorved det pålægges Nogen trods fremsat Indsigelse at vidne. Bliver Ved« kommendes Vidnesbyrd senere overflødig, f. Eks. på Grund af Tiltaltes Tilståelse,

må Retten kunne beslutte, at det ej af« kræves, skønt den usvækkede Kendelse endelig afgør Spørgsmålet om Vidnepligten og for så vidt ej kan forandres af samme Ret. Omgørelse af en Kendelse må selvfølgelig ske ved ny Kendelse.

§ 96.

Tilfælde af den Art, hvortil denne Paragraf sigter, findes i §§ 58, 59, 63, 337, 345, 351, 363 og 365.

§ 97.

At Reglen om Berigtigelsers Tilblivelsesmåde og Forkyndelse i Slutningen af 2det Stk. ikke angår de i Paragraffens Begyndelse ommeldte Skrivfejl og lignende, har man søgt at give et skarpere Udtryk ved at sætte den Del af Paragraffen, der begynder med Ordene „Fremdeles kan..." som et selvstændigt Stykke.

Andet Afsnit.

Midler til Tagens Oplysning m. m.

Indledningsvis stal bemærkes, at Kommissionen dels har fundet det mest Praktisk at give førstagens Kapitler fortløbende Numre helt igennem, dels har ment at opnå en simplere og mere overskuelig Ordning af Stoffet i nærværende Afsnit ved nogen Ændring i det tidligere førstags Kapitel-Inddeling og Kapitel-Rækkefølge. Forholdet er i så Henseende det, at:

nærværende Udkasts Kapitel XI. (Vidner) svarer til det tidligere førstags 2det Afsnit, Kapitel II.;

Kapitel XII. (Besigtigelse, Syn og Skøn) til det tidligere førstags 2det Afsnit, Kapitel

Kapitel XIII. (Beslaglæggelse) til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel I., 2den og 3dje Afdeling;

Kapitel XIV. (Ransagning) til det tidligere førstags 2det Afsnit, Kapitel I., 1ste Afdeling ;

Kapitel XV. (Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten) til det tidligere førstags 2det Afsnit, Kapitel IV., 1ste Afdeling, og Kapitel V.;

Kapitel XVI. (Anholdelse) til det tidligere Forflags 2det Afsnit. Kapitel IV.. 2den Afdeling;

Kapitel XVII. (fængsling) til det tidligere Forflags 2det Afsnit, Kapitel IV., 3dje Afdeling. Hertil er så som sidste Kapitel i dette Afsnit føjet

Kapitel XVIII. (Beslag på Sigtedes Formue, så og om Forbud mod Foreninger og Skrifter), der vel kun til Dels omhandler Midler til Sagens Oplysning, men som svarer til det tidligere Forflags 2det Afsnit, Kapitel IV., 4de Afdeling, og Kap. VI.

Endvidere er det fundet rettest at lade de to Paragraffer, hvormed 2det Afsnit i det tidligere Forflag indlededes (§§ 110 og 111) udgå. De ere efter den Måde, hvorpå de følgende Kapitler, ere affattede, ikke nød« vendige, og kunde på den anden Side, som de stod i det tidligere Forflag, lede ind på den Misforståelse. at Anvendelsen af de straffeprocessuelle Oplysningsmidler, og da særlig af Vidneafhøring for Retten, skulde være udelukket i en Række til Dels vigtige Tilfælde. hvor den nugældende Ret hjemler Anvendelsen af sådanne. Der tænkes herved på de Undersøgelser. derefter nugældende Ret sinde Sted — og det selv om der ikke in casu er nogen særlig Grund til på Forhånd at formode en Forbrydelse — i Ildebrandstilfælde. ved Fund af Lig. ved Søulykker (jfr. herved særlig Lov Nr. 72 af 12te April 1892 §§ 9 og 11) etc., såvelsom på de mange Politiretsforhør, der optages i andet Øjemed end at opspore Forbrydelser, således navnlig i Forsørgelsessager. Man har derfor foretrukket at lade de nævnte Paragraffer udgå og samtidig at optage den i Udkastets § 406 indeholdte Regel, hvorefter hele den i den angivne Retning bestående Retstilstand, hvad enten den nu hviler på speciel Lovhjemmel eller er direkte fremtvungen af en praktisk Nødvendighed. vedbliver at bestå, indtil eventuelt en særlig Lov desangående måtte blive givet.

Naar man har befrygtet, at Udeladelse af de omtalte Paragraffer skulde være ensbetydende med at udlevere de straffeprocessuelle Oplysningsmidler til Anvendelse efter Øvrigheds-Myndighedernes fri Forgodtbefindende, forsåvidt de pågældende Midler da ikke sætte særlige Vilkår for deres Anvendelighed, og at det navnlig herefter vilde stå i disse Myndigheders Magt at rekvirere Vidne-Forhør om alt muligt, som de kunde ønske at få Oplysning om. da beror dette på en Misforståelse. Vidnepligt etc. foreligger — bortset fra

Civilprocessen — kun. hvor der enten er Grund til at formode en Forbrydelse, eller hvor der foreligger en i speciel Lov eller fast Praksis begrundet Ret og Pligt for det Offentlige til at søge et vist Forhold oplyst ad retslig Vej. Afkræves der Vidnesbyrd ud derover, er Vedkommende i sin gode Ret, naar han vægrer sig ved at svare.

Kapitel XI.

Vidne r.

nærværende Kapitel adstiller sig paa adskillige Punkter ikke blot i Redaktionen, men ogsaa i Realiteten fra det tidligere Forslag. særlig maa følgende Realitets-Mndringer fremhæves:

- 1) Reglerne om nærstaaendes Vidnepligt slutte sig nærmere til de nugældende Regler, end Tilfæltxt var i det tidligere Forslag.
- 2) Reglen om Udelukkelse af Vidnepligt angaaende offentlige Anliggender har faaet en videre og formentlig mere praktisk Form, end den havde i det tidligere Forslag.
- 3) Reglerne om Vidners Modepligt og Godtgørelse til Vidner ere en Del ændrede.
- 4) Vidners Edfcrstelse, der efter det tidligere Forslag var bestemt til som Regel at foregaa for Afhøningen, er nu henlagt til efter Afhøringen.
- 5) Der er i Modsætning til, hvad der var Tilfældet efter det tidligere Forslag, givet en almindelig Adgang til at lade en hstidelig Erklæring („Paa A3re og Samvittighed“) troede i Eds Sted 'overalt, hvor Edsaflæggelse stoder paa jcrrlige Hindringer.
- 6) Endelig er der Paa flere Steder, hvor det celdre Forflag fandtes at have givet altfor absolutte Regler, indrømmet Retten en friere Myndighed (jfr. faaledes §§ 111, 112, 113 og 114).

a6 1. Hvorvidt man burde bibeholde den Fritagelse for Vidnepligt, der i det tidligere Forflags § 130 Nr. 2 er indrømmet Sigtedes ægtescrille, forerldre og Born, har været Genstand for indgaaende Droftelse i Kommissionen. det er fra flere Sider med Styrke hcrvdet, at det haarde og frastodende, der i og for sig altid ligger i at forlange Vidnesbyrd af nogen af disse Personer i kriminelle Sager, kommer til at troede særlig

grelt og potenseret frem, naar Vidnesbyrdet stal afgives mundligt i offentligt Retsmøde, og at den Samvittighedskollision og Fristelse til falsk Vidnesbyrd eller Mened, hvori disse Personer let ville bringes, naar de skulle vidne mod deres nærmeste, bliver så meget desto misligere, jo mere Betydningen af essen Tilståelse som Oplysningsmiddel træder tilbage.

Naar man alligevel har ment at måtte fastholde de nævnte Personer Vidnepligt, er dette ud fra den Betragtning, at det under det nye System netop bliver af særlig Vigtighed ikke at begrænse Adgangen til Vidnebevis samtidig med, at man ved Opgivelsen af det inkvisitoriske Forhor stiller Retshåndhævelsen under vanskeligere Vilkår end hidtil; at man ved at pålægge disse Personer Vidnepligt ikke indfører noget nyt, men blot holder sig til den bestående Ret; at den bestående Ret på dette Område hidtil ikke har været Genstand for særlige Angreb eller Beklagelser, samt at det selvfølgelig er Meningen, at Adgangen til at kræve Nærstaaendes Vidnesbyrd tun bor benyttes i Nødstilfælde og med Varsomhed, hvorhos man endelig mener i væsentlig Grad at have forringet Betydningen af de mod de Nærstaaendes Vidnepligt anførte Betragtninger ved i § 112 udtrykkelig at give Retten Beføjelse til efter Omstændighederne at undlade at tage sådanne i Ed.

ad 2. Medens det tidligere førstags betinger Udelukkelsen af Embedsmænds og andre i offentlige Hverv handlende Personers Vidnepligt med Hensyn til offentlige Anliggender af et udtrykkeligt Forbud fra vedkommende Ministers Side, er det her omvendt foreskrevet, at de nævnte Personer ikke må afgive Vidnesbyrd om offentlige Anliggender, der omfattes af deres Tavshedspligt, uden efter Tilladelse fra vedkommende overordnede Myndigheds Side. Herved ydes der nemlig på den ene Side de offentlige Interesser en virkelig Beskyttelse, som ikke ydedes dem ved det tidligere førstags Regel, eftersom det altid må blive en Tilfældighed, om der har været tilstrækkelig forudgående Opfordring for vedkommende Minister til at give et udtrykkeligt Forbud. På den anden Side behøver der i den her givne Regel ikke at ligge nogen Hindring for, at det kommer frem, som uden Skade kan drages frem. idet nemlig den, der er interesseret deri, altid i Forvejen kan sørge for at indhente behørig Tilladelse. Reglen er derhos affattet således, at den også værner om det gennem Rigsdagen repræsenterede politiske Livs Interesser.

ad. 3. Med Hensyn til Reglerne om Vidners Mødepligt og Godtgørelse til Vidner ere følgende Forandringer gjorte:

a) Det tidligere Forslag forudsætter i sin § 132, at i Nævningesager ingen Afstand fritager for Mødepligt, medens det med Hensyn til Landsretssager uden Nævninger bestemmes, at Mode aldrig kan forlanges af Personer, der bo udenfor vedkommende Landsretskreds og længere borte end — alt efter Beskaffenheden af de til Rådighed stående Befordringsmidler - 18 eller 6 Mil.

nærværende Udkast har fundet det mere hensigtsmæssigt på den ene Side at opstille den nysnævnte Begrænsning som almindelig Regel både for Landsretssager med og Landsretssager uden Nævninger, og på den anden Side samtidig dermed, ligeledes i begge Arter af Tilfælde. at give Retten Beføjelse til at pålægge Vidner at mode uden Hensyn til Afstanden, naar sådant for Sagens Oplysning anses nødvendigt*). Herved opnås at værne Borgerne mod, at der jævnlig stal blive stillet et i Forhold til Betydningen af deres personlige Mode for vedkommende Nævningeret urimeligt Krav til dem — Vidnepligten kan efter "Omstændighederne være besværlig nok endda — samtidig med at man dog holder Adgangen åben til at få Vidnerne afhørte for

selve den dømmende Ret. selv hvor disse ere fjerntboende, i ethvert Tilfælde, hvor Retten anser sådant for nødvendigt. I førstnævnte Henseende kan særlig henvises til Erfaringen fra Norge, der går ud på, at der navnlig fra Forsvarets Side er en urimelig Tilbøjelighed til at indkalde selv meget fjerntboende Vidner til direkte mundtlig Afhørelse, hvor sådant i Virkeligheden slet ikke er nødvendigt.

d) Endvidere har man fundet det hensigtsmæssigt i Loven at give udtrykkelig Anvisning på, at der med de fjærnereboende, efter Louens almindelige Regler ikke mødepligtige Vidner, kan træffes et Arrangement, ved hvilket disse forpligte sig til at møde ved en senere Lejlighed; særlig vil det kunne være praktisk, at Vidner, der møde for en Undersøgelsesret, under Sagens Forberedelse her forpligte sig til at give Mode ved Domsforhandlingen. Reglen vil, som det let ses, navnlig have sin Betydning dels med Hen-

syn til Underretssager, dels med Hensyn til sådanne Landsretssager. i hvilke Retten kan have Betænkelighed ved ligefrem at pålægge møde i Henhold til Slutningsbestemmelsen i § 101, ligesom man for andre Tilfældes Vedkommende ved saadan Ordning på en simpel og let Måde opnår det samme, der ellers skulde søges nået ved en Henvendelse til Landsretten eller dens Formand. Den vil kunne anvendes overfor Folk, som alligevel jævnlig skulle hen til det sted, hvor Retten holdes, eller som have rigelig Tid til deres Disposition, eller nære særlig Interesse for den pågældende Sag etc. Det er Meningen og ligger i Bestemmelsens Affattelse, at naar Nogen først har afgivet sådant Løfte om at møde, er han stillet under de samme Regler og dermed også under de samme Tvangsmidler, som den, der er mødepligtig umiddelbart i Henhold til Lovens Regel.

o) Med Hensyn til Befordringsmidlernes Indflydelse på Reglen om Mødepligt har man ment, at Dampskib — der ikke nævnes i det tidligere førstags — måtte sættes i Klasse med Lærnbane.

6) Reglen om Godtgørelse til Vidner (Udkastets § 114, det tidligere Forslags § 146) er udvidet således, at baade det tidligere førstags Begrænsning (udenfor Underretskredsen og mere end 3 eller 1 Mil) og Begrænsningen i Lov Nr. 77 af 20. April 1888 (formodet Indtægtstab og Trang) er faldet bort. Med Hensyn til Godtgørelsens størrelse har man fulgt sidstnævnte Lov, hvis Regler i så Henseende baade ere simple og klare og synes at have truffet det rette. Dog er der åbnet Adgang til at give Vidner, der ifølge Rettens Beslutning må møde udenfor den Landsretskreds, hvori de bo, større Godtgørelse. — At Vidner, som møde uden dertil at være indkaldte, ikke bor have ubetinget Krav på Godtgørelse af det Offentlige, er en allerede af nærliggende Forsigtighedsgrunde påbudt Regel.

Naar man i øvrigt har ment at burde give Godtgørelsesreglerne den ovenangivne Udvidelse, er dette sket for at gøre den af Umiddelbarhedsprincippet nødvendig krævede Udvidelse af den hidtil så snævert begrænsede Pligt til at møde som Vidne, så lidt følelig som muligt. Reglerne om Godtgørelse til Vidner genfindes i alle nyere Love*).

*) Detaillerede Oplysninger om Vidnegodtgørelse i fremmed Ret findes i Motiverne til den norske Departementskommités Udkast til en Straffeproclov (1886) MF. XXIV- XXVI. Samtidig kan bemærkes, at Reglerne i den norske Lovs 88 ^86—96 ere delvis ændrede ved en Lov af 13. Juni 1894.

ad 4. Med Hensyn til Spørgsmålet, om Edfæstelsen af et Vidne stal indlede eller afslutte Afhørelsen, har der i Kommissionen gjort sig afvigende Meninger gældende, idet der fra nogle Medlemmers Side har været fremsat førstags om, enten at bibeholde det tidligere Forslags forudgående Edfæstelse som det regelmæssige i det mindste for Domsforhandlingens Vedkommende eller i alt Fald at give Retten fri Myndighed til at bestemme, om Edfæstelsen i det enkelte Tilfælde skulde være forudgående eller efterfølgende. Naar man alligevel har ment at burde blive stående ved den nu brugelige efterfølgende Edfæstelse. er det, fordi Flertallet, alt vel overvejet, dog har anset denne for det baade for Sandhedens Oplysning og for Vidnet selv bedste og mest betryggende, i hvilken Henseende navnlig følgende skal fremhæves: Dette forud edelig at have forpligtet sig til kun at tale Sandhed vil let kunne gøre et Vidne ængsteligt ved at udtale sig og bringe det til at foretrække at tilbageholde måske nyttige og vigtige Oplysninger fremfor at ytre sig om noget, som det ikke føler sig fuldkommen sikker på. Dernæst vil det kunne gøre et Vidne utilbøjeligt til at foretage blot den ringeste Rettelse i. hvad det en Gang har sagt, da det let vil tro, ikke at kunne gøre sådant uden at tilstå sig selv skyldig i Mened. Den forudgående Edfæstelse vil derhos afskære Adgangen til ved Formaninger, Foreholden af, hvad Vidnet tidligere har sagt, eller af hvad der i øvrigt vides, ved Konfrontation etc., at få Bugt med Usandheden og afværge Mened, hvortil kommer, at der, naar Edfæstelsen endnu ikke har fundet Sted, altid er den sidste Mulighed tilbage overfor det åbenbart falske Vidne, at unnlade at tage det i Ed. Vil man derimod henvise til, at Retten, også hvis den forudgående Edfæstelse blev Regel, skulde have Adgang til efter Omstændighederne at udskyde Edsaflæggelsen til efter afhøringen, da vil dette i mange Tilfælde være det samme som at forlange af Retten, at den stal træffe en Afgørelse, inden de Momenter foreligge, hvor på afgørelsen alene kan bygges. Endelig kan endnu henvises til, at man ved at begynde med Edsaflæggelsen udsætter selv samvittighedsfulde Vidner for ved den mindste Vaklen eller selvmodsigende Unøjagtighed i deres Vidnesbyrd at blive mindede om den af dem aflagte Ed, hvad der ikke blot kan gøre dem forvirrede i Øjeblikket, men kan pådrage dem Samvittighedskvaler, som de vanskelig komme over.

I Henhold til disse Betragtninger er Udkastet blevet stående ved den i den nugældende danske Proces undtagelsesfrit gælt-

dende Regel, at Edfæstelsen foregår efter Afhøringen — en Regel, der også er optaget af den norske Lov (jfr. sammes § 185).

ad 5. Naar Kommissionen har fundet det rettest at optage en almindelig Bekræftelsesform til Brug i alle de Tilfælde. hvor Edsaflæggelsen støder på særlige Hindringer, er dette sket dels for derved på Processens Område at efterkomme det i Grundlovens § 79 udtalte almindelige Princip, dels af praktiske Hensyn. Ligesom det nemlig på den ene Side er af stor Vigtighed ikke at slippe den Sandheds Garanti, som kan hentes fra den hos den store Del af Befolkningen eksisterende Respekt for Edens Hellighed, således er det på den anden Side også af Vigtighed, ikke at fritage eller udelukke de Personer, som mene ikke at kunne forsvare at aflægge Ed, eller som ikke tilhøre noget Trossamfund, for hvilket der haves en anvendelig Edsformular, eller for hvem Eden som saadan ikke har nogen bindende Betydning, fra at afgive Vidneforklaring under det største moralske Pres, som det efter Om- stændighederne er muligt at opnå, og i alt Fald under det samme strafferetlige Ansvar, som Edsaflæggelse medfører. Naar der i § 110 er givet Adgang til at lade saadan højtidelig Erklæring troede i Eds Sted også med Hensyn til Personer, der erklære overhovedet ikke at have nogen religiøs Tro, uanset at Vedkommende muligvis i det ydre henholder til et eller andet Trossamfund, er dette foruden af ovenanførte Grund tillige siet for at undgå det forargelige i, at et Vidne tages i Ed, efter at det måske først har Erklæret, at en Ed er ganske uden Betydning for det, men at det ikke har noget imod at aflægge en saadan, hvis det ønskes.

Hvad dernæst angår den Form, hvori saadan højtidelig Bekræftelse stal afgives, da har man efter den norske Lovs Forbillede foretrukket Formen „på Ære og Samvittighed" som baade mere højtidelig og mere almenanvendelig end de andre Former, der har været på Tale s„jeg sværger", „jeg lover" etc.). Ifølge Straffelovens § 153 vil den ved den nævnte Bekræftelsesform tilsigtede strafferetlige Pression opnås, uden at nogen Forandring i Straffeloven hertil er nødvendig.

Hvad enten Vidnets Bekræftelse er edelig eller ej, gaar den, som det siges i § 110, ud på, at Vidnet forsikrer at have talt Sandhed og intet fortiet.

Med Hensyn til kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 98.

Forbeholdet i Paragraffen sigter for det første til de i §§ 99 og 100 udtrykkelig gjorte Undtagelser fra Vidnepligten og endvidere til den begrænsning af Vidnereglerne, som følger af de for Sigtedes Afhørelse givne særlige Regler. Ingen kan i samme Sag være baade Sigtet og Vidne, og den Sigtede kan følgelig ikke ved Anvendelse af de i §§ 106 og 113 nævnte Midler tvinges til at vidne hverken direkte angående sit eget Forhold eller angående andre under samme Sag Sigtede, og det selv om Genstanden for den Forklaring, der er Spørgsmål om, udelukkende angår disse sidste. Vil man fremtvinge Vidnesbyrd af den Sigtede, må man først tilendebringe Sagen mod ham, hvorved dog bemærkes, at Edfæstelse af en Medskyldig ifølge § 112 er udelukket. Endelig omfatter Forbeholdet de stats- og folkeretlige Undtagelser fra Vidnepligten. — Hvad den Forurettede angår, følger det af den hele forandrede Behandling af Vidnehabilitet og Vidnepligt (den fri Bevistheori), at en saadan kan benyttes som Vidne, selv om han måtte kunne have Interesse i Forklaringens Genstand ; og at dette gælder, selv om den Forurettede i Henhold til § 36 optræder som privat Sagsøger, udtales udtrykkelig i § 371. — Hvad Påtalemyndigheden angår, vil der ikke kunne være noget til Hinder for at f. Eks. den Politimester, der har ledet Efterforskningen, ligesåvel som en Arrestforvarer eller en Politibetjent, afhøres som Vidne under Domsforhandlingen med Hensyn til bestemte Ting. Sagen vedrørende, som han f. Eks. har hørt Sigtede sige eller set ham gore.

Udtrykket „undersøgelsens Genstand" er, som det blandt andet også fremgår af § 100, 2. Punktum, her taget i vid forstand, så at derunder gå Oplysninger af Betydning for afgørelsen af Spørgsmålet om Vidners Troværdighed o. s. v.

§§ 99 og 100.

Af disse Paragraffer, der selvfølgelig angå såvel ubeediget som beediget Vidnesbyrd, nævner den første en Række Tilfælde, i hvilke Vidnesbyrd ikke må afkræves. den anden en Række Tilfælde, hvor Vidnesbyrd vel må afkræves, forsåvidt de Pågældende ere villige til at vidne, men hvor disse også kunne nægte at vidne.

Ved § 99 (med hvilken kan jævnføres 8132, 2det Stykke og § 136, 3dje Stykke) må iøvrigt mærkes, at skøndt Indledningsordene kun tale

om. at Vidnesbyrd ej må afkræves, viser Paragraffens sidste Stykke, at Meningen er, at Vidnesbyrd i de angivne Tilfælde heller ikke må modtages, selv om det frivillig tilbydes. Hvis altså Nogen, der f. Eks. har virket som en Sigtets Defensor, og for hvem Sigtede har aflagt en straks efter fortrudt Tilståelse, skulde frasige sig Defensoratet og melde sig som Vidne, må han afvises. Denne Regel er nødvendig til Opnåelse af det Formål, som Paragraffen tilsigter (at værne om visse Tillidsforhold og offentlige Interesser). — skulde et Vidnesbyrd af den ommeldte Art være afgivet under Forundersøgelsen, fordi ingen Indsigelse er gjort, og Retten ikke har været opmærksom på eller ikke har kunnet vide, at Tilfældet faldt ind under § 99, kræver Konsekvensen, at det ikke gentages eller oplæses under Domshandlingen. Skulde dette imidlertid alligevel ske, indeholder Loven intet ligefremt Forbud mod at bygge en Domfældelse på sådant Vidnesbyrd, idet et Forbud af denne Art under en iøvrigt fri Bevisbedømmelse næppe vilde være af videre praktisk Betydning. — Naar der i Begyndelsen af Paragraffen tales om „dens ønske. der har Krav på Hemmeligholdelsen“, tænkes herved ikke blot på et udtrykkelig udtalt ønske. Vidnesbyrdets Afgivelse må være udelukket i alle Tilfælde, hvor saadan Udelukkelse må antages at være i den Pågældendes Interesse, selv om ingen udtrykkelig Erklæring fra denne foreligger. Og omvendt kan der tænkes Tilfælde, hvor Vidnesbyrdets Afgivelse vil være så ubetinget i den Pågældendes Interesse, at Vidnesbyrdet må tilstedes, selv om en udtrykkelig Erklæring fra denne ikke længer eller ikke for Tiden kan fås.

Med Hensyn til det under Nr. 1 nævnte Tilfælde, der har sit historiske Tilknytnings-punkt i D. L. 2—5—20, stal fremhæves, at enhver Præst som følge af denne Regel, efter den Opfordring, som Omstændighederne måtte give, bør sørge for at komme på det rene med, om en Meddelelse sker til ham i hans Egenskab af Sjaelesørger eller ej.

Reglen under Nr. 2 gælder selvfølgelig ligesåvel valgte som beskikkede Forsvarere. Derimod har man ikke fundet Anledning til at gøre det store og betænkelige Skridt videre bort fra de nu gældende Regler, at udelukke Sagførere fra i Straffesager at aflægge Vidnesbyrd om, hvad der iøvrigt måtte være dem betroet i deres Kald, Man måtte i så Fald konsekvent også udelukke læger og eventuelt flere endnu (jfr. N. L. § 178) såvelsom alle disse Personers Medhjælpere og Underordnede fra at fores som Vidner om, hvad der er dem betroet i deres Kald.

Men derved vilde man formentlig føres for vidt.

Nr. 1 og 2 tilsigte ikke nogen Indskrænkning i den ved Straffelovens § 109 pålagte almindelige Pligt til, hvis man forud faar Kundskab om. at nogen af de groveste Statsforbrydelser eller nogen Forbrydelse, hvorved Menneskers Liv udsættes for Fare, påtænkes, da eventuelt at anmelde sådant.

Man har derhos fundet det rettest at tilføje den i næstsidste Stykke gjorte almindelige Begrænsning. med Hensyn til hvilken det stal fremhæves, at der i Ordet „magtpåliggende“ ligger, at den „urettelige Domfældelse“, hvorom der tales, ikke omfatter enhversomhelst ubetydelig Domfældelse, men kun en Domfældelse af saadan Betydning, at den opvejer de Hensyn, der have foranlediget Paragraffens forudgående Regler.

Med Hensyn til Nr. 3, der har sit historiske Tilknytningspunkt i Reskripterne af 16. Marts 1750 ' og 16. Januar 1764, skal fremhæves, at Reglen er tænkt som omfattende samtlige på Fødselsstiftelsen kaldsmæssig virkende Personer.

Hvad endelig Reglen i tredje sidste Stykke angår, om hvilken iøvrigt nogle bemærkninger alt ere gjorte ovenfor S. 69, må det vel mærkes, at den kun angår „offentlige Anliggender“, hvorved selvfølgelig for« stås Anliggender, der efter deres Æmne ere offentlige (statlige eller kommunale). Derimod kan man ikke afskære Vidneførsel af Embedsmænd eller andre, der handle i et offentligt Hverv, angående hvad de i dettes medfør måtte vide om private Anliggender, under Påberåbelse af, at ethvert Anliggende, der kommer ind til Behandling af en offentlig Myndighed, for så vidt også bliver et offentligt Anliggende.

Af den, der påberåber sig nærværende Paragraf, kan der altid kræves Ed på, at han ikke fordølger nogen på anden Måde erhvervet Kundskab Sagen vedrørende, som han måtte være i Besiddelse af.

Paragraffens Opregning er udtømmende i den forstand, at den Tavshedspligt, som Lovgivningen eller administrativ Forskrift iøvrigt måtte påbyde, ikke er til Hinder for Vidneførsel under en Straffesag. Denne Bemærkning finder f. Eks. Anvendelse på Forligskommissærer, Telegrafister, Mæglere etc.

Med Hensyn til Z 100 henvises til de ovenfor (S. 68—69) gjorte Bemærkninger om Nærståendes Vidnepligt. I øvrigt stal blot følgende fremhæves: Ved Ordene „Tab af Velfærd“ i 1ste Stykke har man villet udtrykke, at

Tabet, for at tjene som Undskyld-

ningsgrund, må være af alvorlig og indgribende Betydning for den Pågældende: At Vedkommende udsætter sig for Straf er kun Undskyldningsgrund, forsåvidt Straffen kan betegnes som velfærdstruende for ham. — Reglen i 2det Stykke er kun en videre udførelse af en Tanke, der formentlig allerede ligger i Presseloven af 3. Januar 1851 § 3. — Reglen i 3dje Stykke vil bl. a. kunne have til følge, at et Vidne, der har afgivet Forklaring under Forundersøgelsen uden at være nødt dertil, lovlig kan vægre sig ved at vidne under Domsforhandlingen; men i så Fald vil der være Adgang til at op« læse, hvad der er protokolleret angående Vidnets Udsagn under Forundersøgelsen (jfr. § 248 Nr. 4).

§ 101.

Jfr. de ovenfor S. 70 ff. gjorte Bemærkninger.

§ 102.

Med Hensyn til Reglen i 2det Stykke, stal bemærkes, at det følger af sig selv, at der under Efterforskningen — angående hvilken § 50 indeholder den almindelige Regel — endnu mindre end under Forundersøgelsen bor være Tale om at drage Vidner bort fra deres værneting udenfor Tilfælde, hvor Mode ved en fremmed Ret i Virkeligheden ikke vil medføre større Besvær for Vidnet end Mode ved dets egen Ret, eller hvor Omstændighederne kræve sådant med tvingende Nødvendighed.

§ 104.

Forbeholdet i Paragraffens Begyndelse sigter til § 227. Jfr. iøvrigt med Hensyn til Indkaldelsen §§ 81 Nr. 2, 91 og 105.

Ved „Indkaldelsens øjemed" menes tun en almindelig Angivelse af, at Vedkommende indkaldes „som Vidne", „for at vidne" eller lignende.

Opfylder Vidneindkaldelsen ikke de i denne Paragraf opstillede Fordringer, kunne de i § 106 omhandlede Tvangsmidler ikke bringes til Anvendelse i Tilfælde af Udeblivelse (jfr. Ordene „lovæssig indkaldt"). Derimod kan et modende Vidne ikke på Grund af Mangler ved Indkaldelsen vægre sig ved at afgive Forklaring. Dette følger også af Reglen i § 105. Mangler ved stævningen gå med andre Ord ikke ind under den „lovlige Grund" til Vægning, som § 113 omtaler.

Som 3dje Stykke har Udkastet i Modsætning til den gældende Ret og det tidligere førstag, optaget en udtrykkelig Regel om det Tilfælde, at et Vidne ikke uden efter an-

stillede Undersøgelser kan give Svar på et til det stillet Spørgsmål. Tanken er den, at, forsåvidt Vidnet kan skaffe den Oplysning, der begæres, med forholdsvis ringe Ulejlighed og ringe Tidsspilde (f. Eks. ved at slå op i en Bog. gennemlæse et Brev, se efter, om en iøjnefaldende Ting er på sin Plads el. lign.), må dets Vægning ved at foretage sådant efter Omstændighederne kunne betragtes som en Vægning ved at svare. Anderledes naar Tilvejebringelsen af den ønskede Oplysning vil kræve større Ulejlighed eller Tidsspilde (f. Eks. en mere indgående Undersøgelse af Handelsbøger eller andre Regnskaber, en vidtløftig Eftertælling el. lign.); en Vægning ved at foretage den Slags Ting kan ikke uden videre behandles som Vægning ved at svare. I øvrigt vil det i de fleste Tilfælde praktisk taget næppe få nogen stor Betydning, hvorledes denne grænse drages. I Reglen vil nemlig den ønskede Oplysning enten knytte sig til en bestemt Ting, som det ifølge § 134 kan

pålægges Vidnet at medtage, eller i alt Fald kunne tilvejebringes gennem en Ransagning eller Besigtigelse eller en Udmeldelse af Synsmænd, og i sådanne Tilfælde vil vel et Vidne normalt foretrække selv at se efter og meddele Retten Resultatet fremfor at få et Pålæg om Tingens Medbringelse eller udsætte sig for nogen af de nævnte Retshandlinger.

I sidste Stykke er optaget en Regel om, hvad der stal være det almindelige Vidnevarsel, hvilket ikke var fastsat i det tidligere Forslag. Da Retten imidlertid ikke er bunden herved, men kan bestemme et andet Varsel efter frit Skøn over hvert enkelt Tilfælde, hvor særlige Grunde måtte gøre sig gældende, er Reglen ikke af nogen indgribende Betydning.

§ 105.

Reglen i denne Paragrafs 1ste Stykke er vel formelt ny, men ligger i Virkeligheden som Konsekvens i § 104, 3dje Stykke.

Med Paragraffens 2det Stykke kan sammenholdes § 158.

§ 106.

Ordene „lovæssig indkaldt“ referere sig til § 101, 8 104 (jfr. Kap. IX.) og § 105.

Hvad der skal forstås ved „lovligt Forfald“ må afgøres helt skønsmæssigt ligesom efter nugældende Ret. men vil komme til at spille langt større Rolle under det nye System end nu. Sygdom, høj Alder, Legemssvaghed, uopsættelige Embedsforretninger eller andet uopsætteligt offentligt Hverv af Vigtighed,

Militærtjeneste, forsåvidt Permission ikke kan I fås, Trafikstandsninger og Bortrejse vil naturligvis normalt være at anse som lovligt Forfald. Men iøvrigt må Retten også være berettiget til at se hen til, om Modet vilde udsætte den Pågældende for særligt Tab i hans private Forhold. At Bedømmelsen normalt må være strængere overfor Hovedvidner i vigtige Sager end overfor Vidner af underordnet Betydning eller i ubetydelige Sager, strængere under Domsforhandlingen, hvor et enkelt Vidnes Udeblivelse kan medføre de største Ulemper, end under Sagens Forberedelse, giver sig af sig selv. Herefter vil det vel endog kunne forekomme, at et og samme Forhold alt efter Omstændighederne i eet Tilfælde bor tages som lovligt Forfald, i et andet ikke. At et indkaldt Vidne vil og kan påberåbe sig § 99 eller § 100. er ikke uden videre lovlig Udeblivelsesgrund. Udebliver en Person under 18 År, vil der kunne være Spørgsmål om at lægge Ansvaret for Udeblivelsen på den, der har Forældremagten over Vedkommende. Derimod bor en Person over 18 År ordentligvis ikke kunne skyde sig ind under, at det fra en anden privat Persons Side var forbudt ham at møde, og det selv om Vedkommende står i privat Tjenesteforhold.

§ 107.

Reglen om, at dømmeren stal stille de Spørgsmål til Vidnet, som findes fornødne for at forvise sig om dets Identitet samt for at afgøre, om der er noget til Hinder for Vidnesbyrdets Modtagelse er, som det allerede ligger i de brugte Udtryk, ikke nogen Formregel, men hører til den Art af Regler, der kun indeholde en Slags Påmindelse til dømmeren.

§ 108.

Det tidligere førstags bestemte i sin § 143, at Retten skulde „drage Omsorg for, at ingen Meddelelse fandt Sted mellem Vidnerne indbyrdes eller mellem dem og Sigtede". Hertil må siges, at der naturligvis kan være Tilfælde, hvor det er af Vigtighed at forhindre Konference mellem visse bestemte Vidner eller mellem sådanne og den ikkefængslede Sigtede, og i så Fald bør selvfølgelig Retten gøre, hvad den efter Omstændighederne kan gøre, for at hindre saadan Konference. Men at opstille en almindelig absolut Regel herom er formentlig hverken nødvendigt eller praktisk gennemførligt. Derimod har man fundet det rettest udtrykkelig at fremhæve, at et Vidne ordentligvis ikke, forinden dets afhøring er tilendebragt, bør

påhøre Forklaringer af andre Vidner, Syns- eller Skønsmænd eller af Sigtede. skønt denne Regel under almindelige Forhold vil kunne praktiseres uden Vanskelighed, idet den kun forudsætter, at hvert enkelt Vidne ikke indlades i Retslokalet, forinden dets afhøring begynder, og ej heller efter Afhøringen faar Lov til at blive der. naar der kan være Spørgsmål om yderligere Afhøring. har man dog ikke fundet tilstrækkelig Grund til at gøre Neglen absolut. Ikke blot kan der tænkes Vidner, om hvilke det er givet, at de uden Skade kunne påhøre andre Vidners afhøring (de skulle måske vidne om helt andre Ting), men der vil vel endog kunne tænkes Tilfælde, hvor det netop kan være ønskeligt, at Vidnet påhører et andet Vidnes Forklaring. Derfor Udtrykket „bor i Reglen".

§ 109.

Angående Vidners Afhørelse må i øvrigt jævnføres § 210 (Forundersøgelsen), §§ 243-247 (Domsforhandling for Landøret), HL 303. 3dje Stykke, og 307 (almindelige Underretssager). §§311. 312 og 313 (Politisager), § 332, 2det Stykke (Højesteret).

§ 110.

Med Hensyn til det almindelige Spørgsmål om forudgående eller efterfølgende Edfæstelse henvises til de ovenfor S. 72—73 gjorte bemærkninger.

§ 111.

Ordene „eller naar sådant af særlige Grunde må anses nødvendigt" i 1ste Stykke ere tilføjede, for at Retten ikke stal være ubetinget afskåret fra at gøre Brug af den i Edfæstelsen liggende Betyggelse for Pålideligheden af en afgiven Forklaring, navnlig hvor denne stal danne Grundlag for indgribende Skridt (f. Eks. for en Fængsling, der vil blive påfulgt af Udlevering til en fremmed Stat) eller i øvrigt kan blive skæbnesvanger for Sigtede, ligesom Beedigelsen af Vidneforklaringer allerede på dette Stadium kan være nødvendig for at opnå Udlevering af Personer, der ere pågrebne i fremmed Stat. — At samme Vidne vil kunne blive at tage i Ed to Gange i samme Sag, kan ikke undgås. idet man under Forundersøgelsen kan være gået ud fra. at Vidnet ikke vilde være til at få fat på igen under Domsforhandlingen, medens det senere viser sig, at Vidnet godt kan mode også under denne.

§ 112.

Selvfølgelig kan der afæskes de i denne Paragraf nævnte Personer ubeediget Forklaring efter samme regler, som gælde for Vidner i øvrigt.

I sidste Stykke er dernæst, som ovenfor omtalt, åbnet Retten Adgang til bl. a. at undlade at tage de Sigtede nærstående Personer i Ed.

§ 113.

Det tidligere Forslag foreskrev i sin § 145, at, naar et Vidne „uden lovlig Grund vægrer sig ved at svare eller ved at aflægge Vidneeden, bestemmer Retten ved Kendelse, at Vidnet skal tages i Forvaring ved Politiets Foranstaltning, medmindre Vidnets Førelse frafaldes". Man har imidlertid ikke kunnet finde det rigtigt at give en så ubetinget Regel angående Anvendelsen af et så kraftigt Middel som fængsling. Man har fore» trukket dels at give Retten Myndighed til, hvor den finder dette Middel tilstrækkeligt, at idømme det modvillige Vidne en Bøde, og dels at gøre Reglen såvel herom som om Vidners Fængsling fakultativ i Stedet for obligatorisk.

Da den her omhandlede Tagen i Forvaring udelukkende er et Tvangsmiddel, må Fængslingen bortfalde, såsnart det af hvilken som helst Grund bliver Vidnet umuligt at svare, såvelsom naar dets Forklaring bliver overflødig. Den må i øvrigt nærmest indrettes efter Analogien af Reglerne om Varetægtsfængsel.

med Ordene „uden lovlig Grund" må jævnføres §§ 99 og 100 samt de ovenfor gjorte Bemærkninger til § 98.

§ 114.

Med Hensyn til Vidnegodtgørelsen henvises til de ovenfor S. 71 gjorte Bemærkninger.

I Slutningen af det tidligere Forslags Vidnekapitel fandtes en Bestemmelse (§ 147). der gav Politimesteren Ret til at askræve Folk ubeediget Forklaring og i det Øjemed indkalde dem til Mode på Politikontoret under Bødeansvar. Denne Paragraf, der i alt Fald måtte have været ændret således, at der tillagdes de Indkaldte Godtgørelse i Lighed med, hvad der er tillagt Vidner, er udeladt i nærværende Udkast. På den ene Side har man nemlig anset det for utvivlsomt, at Folk i Almindelighed, selv uden at der pålægges dem nogen ligefrem retlig Pligt, ligesom hidtil ville være villige til at meddele Politiet Oplysninger og eventuelt endog efterkomme en rimelig og hensynsfuld

Opfordring om at mode på Politiets Kontor, hvorhos det jo altid om fornødent står Politiet frit for ved Henvendelse til Retten at søge de Pågældende indkaldte som Vidner for denne. På den anden Side har man befrygtet, at en Regel som det tidligere Forslags § 147 knude blive misbrugt til i større Omfang end rimeligt at indkalde Folk til afhøring på Politikontoret.

Kapitel XII.

Medens det tidligere førstags §§ 146 —54 i det væsentlige ville genfindes i nærværende Udkasts §§ 115—21. have Kapitlets følgende Paragraffer været Genstand for en temmelig indgribende Omarbejdelse, væsentlig foranlediget ved, at disse Bestemmelser nærmest vare formede med det tilvante processuelle Begreb om Syn og skøn som en forskilt Forretning for Øje, medens de Regler, der skulle gælde under den nye Ordning, må få et videre Område og have en bojeligere Karakter. Idet der til „Vidner“ kun henregnes Folk, der kunne (eller antages at kunne) meddele noget til Oplysning i Sagen på Grundlag af et forudgående specielt Kendskab til konkrete Forhold, der stå i Forbindelse med denne, må til „skønsmænd“ henregnes alle de, der kunne meddele noget til Oplysning i Sagen, i Kraft af deres almindelige Sagkundskab på et eller andet Område. Men for denne Sagkundskab kan der blive Brug ikke blot på den Måde, at de Pågældende udmeldes til at foretage en særlig Besigtigelse eller anden Undersøgelse for derefter at afgive deres Erklæring om dennes Resultat, men også på den Måde, at der under Domsforhandlingen uden forudgående særskilt Syn- eller skønnsforretning afæskes dem enten rent abstrakte Udtalelser eller en sagkyndig Erklæring med Hensyn til det faktiske Materiale, der under selve denne er tilvejebragt ved Forklaringer af Vidner eller Tiltalte, ved legemlige Tings Fremlæggelse i Retten etc.

De heromhandlede Regler ere derfor omarbejdede således, at de indeholde det fornødne med Hensyn til de forskellige Kombinationer, der således kunne fremkomme ved Benyttelsen af Sagkyndiges Bistand under Sagen.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 115.

Umiddelbarhedsprincippet tilsiger, at den dømmende Ret såvidt muligt og såvidt fornødent selv foretager de Besigtigelser, hvorpå den skal bygge sin Overbevisning. Umulig vil imidlertid en ved selve den dømmende Ret foretagen Besigtigelse være i alle Tilfælde, hvor den Ting eller Tilstand, der stal besigtiges, ikke længer eksisterer, eller hvor Besigtigelsen kun kan foretages af Folk, der besidde en eller anden særlig Indsigt, som ikke findes hos Retten. Og unyttigt vilde det være at kræve Rettens personlige Medvirken ved mangfoldige lagttagelser, der må foretages udenfor Retslokalet og ere af så simpel og utvivlsom Karakter, at man kan opnå betryggende Oplysninger derved, at Politiets Funktionærer anstille Undersøgelse og derefter afgive Vidnesbyrd i Sagen (således efter Omstændigheder, hvor det s. Eks. blot drejer sig om at konstatere, hvorvidt Sigtede kan komme igennem den og den Luge, hvor dybt Vandet er i en Mergelgrav, hvor langt et Skydevåben kan række o. lign.). Hertil lommer endelig, at der selv i Tilfælde, hvor en Besigtigelse ved den dømmende Net selv er mulig og i og for sig kunde være ønskelig, må gøres en Undtagelse svarende til den, der er gjort i § 102, 1ste Stykke, med Hensyn til Afhørelsen af Vidner. Hvor nemlig Besigtigelsens Foretagelse ved selve den dømmende ret vilde medføre Ulempe eller Bekostning, som ikke vilde stå i rimeligt Forhold til, hvad derved kunde vindes for Sagens Oplysning eller til Sagens Genstand, må man lade sig nøje med en af vedkommende Undersøgelsesret foretagen Besigtigelse, et Tilfælde, der i øvrigt regelmæssig vil indtræde, hvor Besigtigelsens Genstand ikke kan bringes til Stede i selve Retsmødet og ej heller besinder sig i umiddelbar nærhed af Tingstedet.

Hvor en Besigtigelse er foretagen af en anden Ret end den, der skal dømmes i Sagen, og ikke kan eller skal gentages, fores Beviset under Domsforhandlingen ved Oplæsning af den om Besigtigelsen skete Tilførsel til Retsprotokollen (§ 248 Nr. 1). hvor derimod Politiet har foretaget en Besigtigelse, der ikke kan eller behøver at gentages ved nogen ret, bør, som alt ovenfor antydtes, den eller de Politifunktionærer, der have foretaget Besigtigelsen, fores som Vidner under Domsforhandlingen, ligesom man, om fornødent, vilde fore den Privatmand som Vidne, der lejlighedsvis selv havde synet eller undersøgt den Ting eller Tilstand, hvorom der er Spørgsmål; og der kan kun under ganske ekceptionelle Omstændigheder (naar den pågældende Politifunktio-

nær f. Eks. er død) blive Spørgsmål om ved Benyttelsen af § 248, sidste' Stykke, at søge Beviset angående den stedfundne Besigtigelse tilvejebragt gennem Oplæsning af en mulig foreliggende Rapport.

§ 116.

Naar det i denne Paragraf hedder, at Retten som Regel bestemmer Antallet af Syns- eller skønsmænd, er dette en naturlig Konsekvens af den frie Bevisbedømmelse. Der vil være mangfoldige Tilfælde, i hvilke en enkelt pålidelig Sagkyndigs Erklæring bringer det pågældende Spørgsmål praktisk taget udenfor Tvivl, medens der omvendt let kan tænkes Tilfælde, hvor Synets eller Skønnets Vanskelighed eller Vidtløftighed gør Udmeldelsen af endog flere end to Personer ønskelig. — Den „særlige Forskrift“, hvortil der sigtes, er § 123, 2det og 3dje Stykke.

Om Politiets Adgang til i påtrængende Tilfælde at tilkalde Syns- eller Skønsmænd se § 129.

§ 117.

Reglen i denne Paragraf er til Dels mindre absolut end den tilsvarende Regel i det tidligere førstag, der ubetinget udelukkede Folk — derunder altså også sådanne Videnskabsmænd og Specialister, hvis Sagkundskab ikke kan erstattes — fra at udmeldes som Syns- eller Skønsmænd i en Tag, såsnart de blot vare mødte i denne f. Eks. som Vidner.

§ 118.

Reglen i 3dje Stykke fandtes ikke i det tidligere førstag, men er optaget efter N. L. § 190.

§ 119.

I 3dje Stykke er indført den nye Bestemmelse, at der til undersøgelse af Spørgsmål angående Svangerskab eller Barnefødsel bor benyttes kvindelige læger fremfor mandlige, forsåvidt de må antages at have tilstrækkelig Indsigt med Hensyn til det foreliggende Spørgsmål.

§ 120.

Ordene „såvidt muligt“ have blandt andet Hensyn til den Vanskelighed, der kan være forbundet med at indhente Parternes Erklæring i de Tilfælde, hvor Syns- og Skønsmænd skulle udmeldes af en anden Ret (jfr. § 121) end Retten på det Sted, hvor vedkommende Påtalemyndighed og Sigtede befinde sig.

§§ 121-26.

Som ovenfor fremhævet, kan et sagkyndigt skøn efter Omstændighederne fremtræde som en simpel Besvarelse af et eller flere abstrakte eller konkrete Spørgsmål, uden at der forud for denne Besvarelse finder

nogen Besigtigelse eller undersøgelse Sted fraskønsmandens Side. Forsåvidt nu endvidere de pågældende Spørgsmål ere af saadan mere elementær Art, at enhver Sagkyndig utvivlsomt må antages at ville besvare dem på en og samme Måde, vil man under Domsforhandlingen ofte kunne nøjes med, at de af Sagkyndige under Sagens Forberedelse i særlig Erklæring eller til Retsbogen afgivne Besvarelser oplæses, og, hvis man ester Omstændighederne skulde foretrække umiddelbar Afhørelse, vil man ikke netop behøve at indkalde de samme skønsmænd, som have været brugte under Sagens Forberedelse, noget, der navnlig har Betydning i de Tilfælde, hvor Domsforhandlingen foregår andetsteds end ved den Ret, ved hvilken Sagen er forberedt. Forsåvidt derimod de til Skønsmændene stillede Spørgsmål ere af mere vanskelig og tvivlsom Art, vil det efter Om« stændighederne kunne være af Interesse enten for den ene eller for den anden af Parterne at få netop de samme skønsmænd indkaldte under Domsforhandlingen, og dette vil eventuelt med Rettens Medvirken også altid kunne lade sig gøre. forsåvidt Landsretssager angår (jfr. § 101 in fine sammenholdt med § 124, 3dje Stykke). Derimod vil, forsåvidt Underretssager angår, nævnte Paragrafs Afstandsbestemmelser kunne bevirke, at man ved Domsforhandlingen — naar de pågældende skønsmænd da ikke ville mode frivillig — kan blive nødt til at nøjes med Oplæsning af deres under Forundersøgelsen eller en særskilt Retshandling afgivne Erklæring og Forklaring. Og hermed bør man efter Princippet i §§'102. 1ste Stykke, og 115, 2det Stykke, overhovedet altid lade sig nøje i Tilfælde, hvor skønnet angår et underordnet Punkt eller en Sag af liden Vigtighed.

I mange andre Tilfælde vil en sagkyndig Erklæring først kunne afgives efter en forudgående- Besigtigelse eller Undersøgelse. I så Fald vil det ofte være heldigst, at denne finder Sted i et Retsmøde under dømmerens Ledelse: men på den anden Side kan der ikke opstilles nogen ubetinget Regel herom, da man derved lunde komme til at anvise Retten en urime[^] lig og upassende Stilling. Under Foretagelsen af kemiske Undersøgelser eller anden fagvidenskadelig Virksomhed, der måske endog strækker sig over et længere Tidsrum,

vilde Medvirken af en dømmer som Tilskuer ved de Sagkyndiges Operationer være hensigtsløs, og i disse såvelsom i andre Tilfælde, i hvilke Rettens Medvirken under selve Besigtigelsen eller Undersøgelsen af særlige Grunde må anses for uheldig eller ufornøden, bør derfor Rettens Virksomhed indskrænkes til at forklare, hvad der er Synets eller Skønnets Genstand og øjemed og efter Omstændighederne forelægge bestemte Spørgsmål. I de Tilfælde, hvor Forretningens Genstand ikke tilintetgøres eller forandres ved denne, og hvor den derhos uden urimeligt Besvær lader sig transportere, vil det ofte kunne være praktisk, at Tingene, efter først at være bragt til det Sted, hvor Sagens Forberedelse i det hele foregår. eller eventuelt til det sted. hvor de specielt Sagkyndige findes, derefter bringes til Stede under selve Domsforhandlingen, idet Erklæringer og Forklaringer af Syns- eller Skønsmændene — forsåvidt disse efter de ovenfor angivne Regler overhovedet kunne eller bør indkaldes til personligt Mode under Domsforhandlingen — ofte kunne blive kortere og simplere eller i alt Fald tydeligere og lettere at forstå, naar de afgives med den pågældende Ting for Øje og under Påvisning af dennes Karakter og Egenskaber, end hvor de angå en fraværende Ting. der i alle Punkter må beskrives.

Med disse forskellige Eventualiteter for Øje ere §§ 121—26 affattede, angående hvis Enkeltheder i øvrigt følgende stal bemærkes:

I § 121 er der. ligesom i Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje § 176, givet Retterne Beføjelse til at udmelde Syns- og skønsmænd. selv om disse må søges udenfor, hvad der ellers er den pågældende Rets territoriale Område.

Den i § 121 indeholdte Regel gælder kun om den egentlige Udmeldelse af Syns- eller skønsmænd; Indkaldelse til Afhørelse af tidligere udmeldte Syns- eller skønsmænd sier efter Reglerne i § 104, jfr. § 131.

Naar der i § 122 og senere Paragraffer tales om Syns- eller skønsmænds „Erklæring" og „Forklaringer", sigtes der ved „Erklæring" til en sammenhængende, skriftlig Besvarelse af den dem stillede Opgave, medens der ved „Forklaringer" sigtes til deres Svar under mundtlig Afhørelse inden Retten, hvad enten sådanne nu troede helt i Stedet for Afgivelsen af skriftlig Erklæring eller fremtræde som Supplement til en saadan. — De gældende Regler om Obduktionsforretninger, hvortil der sigtes i Slutningen af § 123, ere Reglerne i Fdg. 21. Mai

1751 § 4 med de dertil sig sluttende Reskripter.

Reglen i § 126 er en naturlig følge af, at Bevisbedømmelsen er fri. Ligesom i Civilprocessen er „Oversyn" og „Overskøn" bortfaldet.

§ 127.

Naar det i Slutningen af denne Paragraf hedder, at Reglerne om Tvangsmidler mod Vidner finde Anvendelse overfor Syns- og Skønsmænd „med de fornødne Lempelser“, tænkes der herved særlig på, at, medens Vidner kun sjældent kunne erstattes, ville Syns- og Skønsmænd ofte kunne erstattes, og der vil derfor efter Omstændighederne kunne være mindre Grund til Anvendelse af strænge eller langvarige Tvangsmidler (særlig Indespærring) overfor Syns- og Skønsmænd end overfor Vidner, ligesom sådanne Tvangsmidler efter Omstændighederne kunne være mindre formålstienlige til Fremkaldelse af en Virksomhed af den særlige Art. som Synet eller skønnet kræver. end til Fremkaldelse af en simpel Vidneforklaring.

§ 128.

En Regel som i den nærværende Paragraf optagne fandtes ikke i det tidligere Forslag. På Grund af den Praktiske Vigtighed af det Tilfælde, den omhandler, bør den dog næppe savnes i en Kodifikation af Straffeprocessen, jfr. også N. L. § 210.

§ 129.

Medens man som ovenfor S. 81—82 omtalt, har undgået at pålægge en udtrykkelig Vidnepligt overfor Politiet, har man ment at burde bibeholde den i det tidligere førstag hjemlede Beføjelse for Politimesteren til i påtrængende Tilfælde under Bodetvang at tilkalde Syns- og skønsmænd. Der er nemlig her på den ene Side ikke den samme Fare for Misbrug af en saadan Bestemmelse som af en Bestemmelse om Beføjelse til Vidne-Indkaldelse, medens det på den anden Side kan være af den største Betydning for den hele Undersøgelse, at særlig tilkaldte Sagkyndige (f. Eks. Retslægen) få Lejlighed til at besigtige eller undersøge formentlige Spor af en begået Forbrydelse, medens det endnu er Tid. Den Erklæring, der kan afkræves de således af Politiet tilkaldte Skønsmænd, vil dog først være at beedige, naar disse senere møde til afhøring inden Retten (jfr. § 125), hvorhos det er pålagt Politimesteren snarest muligt efter saadan Tilkaldelse af Sagkyndige at

henvende sig til Retten med Meddelelse om det skete, ligesom der endelig i § 200 er givet de Tilkaldte Lejlighed til for Retten at forebringe deres mulige Klager over formentlige Overgreb fra Politiets Side.

§ 130.

De her givne Regler om Rejsegodtgørelse og Vederlag afvige noget fra reglerne i det tidligere Forslag (jfr. dettes § 164).

§ 131.

I Kraft af den her givne Regel ville navnlig følgende Paragraffer finde Anvendelse også på Syns- og Skønsmænd: § 100, de tre sidste Stykker. - §§ 103, 104, 105. 1ste Stykke. 107 og 112. de to sidste Stykker; (til §§ 98, 99 og 100, 1ste Stykke, er der udtrykkelig henvist i § 118, 1ste Stykke; til §§ 101 og 103 i § 124, 3dje Stykke; til §§ 106 og 113 i § 127; til §§ 108 og 109 i § 124, 2det Stykke).

Kapitel XIII.

Beslaglæggelse.

Om Reglerne i dette og det følgende Kapitel (Ransagning) gælder, at de vel i Formen afvige en Del fra de tilsvarende Bestemmelser i det tidligere førstags 2det Afsnits 1ste Kapitel, men at de i Realiteten væsentlig bæres af de samme Betragtninger som dette, og det endog i så høj Grad, at det ved nærmere Betragtning vil findes, at næsten hver eneste Regel i de nævnte to Kapitler har sit bestemte Forbillede i det tidligere førstags.

Øjemedet med Omarbejdelsen har været at opnå større Overstuelighed i Ordningen og større Simpelhed i udtryksmåden, og dels derved, dels ved at opgive enkelte Distinktioner og Betingelser, der kun vilde blive Distinktioner og Betingelser på Papiret, at lægge Reglerne noget bedre til Rette for den praktiske Brug. Det må i så Henseende erindres, at der her er Tale om straffeprocessuelle Magtmidler, om hvilke der bliver Spørgsmål på et Tidspunkt, hvor man i Reglen endnu befinder sig på Formodningernes Stadium og derfor ofte må handle efter et mere eller mindre usikkert skøn. og om hvilke der derhos som oftest må tages Beslutning uden lang forudgående Overvejelse og Undersøgelse. Som en følge heraf bor disse

Regler gives med så brede Linier, at de kunne indeholde en virkelig Vejledning for det hurtige praktiske skøn, og i Forbindelse dermed kunne sætte virkelige og ikke blot nominelle Skranker for mulige Tilbøjeligheder til Misbrug. Hensynsløshed eller Overdrivelser. — Med Hensyn til Hovedindholdet af Kapitel XIII., hvis Overskrift „Beslaglæggelse" ikke er udtømmende. men hentet fra den mest fremtrædende Del af Indholdet, skal i Korthed følgende bemærkes: Det Offentlige må under en Straffepoces have Ret til at komme i Besiddelse af følgende 3 Grupper af Ting:

- 1) Ting. der antages at være af Betydning som Bevismidler:
- 2) Ting, som antages at burde konfiskeres;
- 3) Ting, som ved Forbrydelsen ere fravendte Nogen, af hvem de kunne kræves tilbage.

Forsåvidt man nu veed, hvor Ting af disse Arter befinde sig. og har faktisk Adgang til dem. vil der, som Erfaringen tilstrækkelig viser, i Reglen ikke behøves nogen særlig straffeprocessuel Akt som Grundlag for at tage dem i Besiddelse. I Reglen vil nemlig Forholdet være det, at enten Ingen gør Fordring på dem (f. Eks. naar man på Gerningsstedet finder de til udførelsen brugte Redskaber, hvis Ejer er ubekendt), eller at vedkommende Ejer udtrykkelig eller stiltiende samtykker i, at Politiet foreløbig tager dem i sin Varetægt.

Forsåvidt imidlertid den, i hvis Besiddelse Ting af de nævnte Arter befinde sig, protesterer imod. at de beroves ham, eller, efter at have udleveret dem uden Indsigelse, bagefter udtrykkelig kræver dem tilbage, bliver der dermed Spørgsmål om et virkeligt Indgreb i den Privates Rådighedssfære (Beslaglæggelse, Pålæg). Denne må selvfølgelig være bunden til visse Former og Begrænsninger, og herom giver nærværende Kapitel Regler.

Beslutningen om Indgreb af angivne Art må som almindelig Regel tages af Retten (§ 133). Uden Retsbeslutning må Politiet kun beslaglægge, hvor der er periculum in mora, og derhos kun med følgende tre Begrænsninger: 3., Rettens Stadfæstelse skal indhentes inden

24 Timer (§ 133, 1ste Stykke), d. Politiet er ubetinget udelukket fra at beslaglægge et trykt Skrift alene på Grund af dets Indhold § 133, 2det Stykke).

o. Hvor Politiet har beslaglagt Papirer o. lign., må det indskrænke sig til at tage disse i Forvaring, idet det ubetinget er forbeholdt Retten at foretage det første Gennemsyn af Papirer, såvelsom at

åbne Breve og andre lukkede Dokumenter (§ 139).

Da straffeprocessuelle Indgreb selv« følgelig aldrig bør gå videre end strengt nødvendigt, foreskrives i § 134, at man efter Omstændighederne bor undlade Beslaglæggelse mod Besidderens Løfte om på Opfordring at forevise, fremlægge eller medbringe Tingen (om Tvangsmidler, hvis Loftet ikke opfyldes, se § 135).

I det foregående er forudsat, at man baade vidste, hvor Tingen var og havde faktisk Adgang til at tage den. Ofte kan imidlertid Forholdet stille sig således, at man vel veed, hvem der har Rådighed over Tingen, men ikke veed, hvor den er gemt, eller i alt Fald ikke har fri Adgang til det Sted, på hvilket den befinder sig. I så Fald kan der naturligvis være Spørgsmål om Foretagelsen af en Ransagning (herom næste Kapitel). Men enten kan en saadan vise sig frugtesløs, eller man kan finde dens Foretagelse uforholdsmæssig besværlig eller af andre Grunde uheldig. (Tilstedeværelsen af en Syg på det Sted, hvor Ransagningen skulde foregå, den lette Adgang til at førstikke Tingen fra det ene Sted til det andet etc.) For sådanne Tilfælde giver § 13§ Retten — ikke Politiet — Adgang til under samme Tvang som foreskrevet med Hensyn til Vidner at pålægge den Vedkommende at komme frem med Tingen. At sådant Pålæg først er forsøgt, udelukker ikke, at der bagefter kan foretages en Ransagning efter samme Ting.

Endvidere indeholder Kapitlet særlige Forskrifter med Hensyn til Beslaglæggelse af Embedsakter og private, hos offentlige Myndigheder beroende Dokumenter (§ 136), samt med Hensyn til Post- og Telegraafforsendelser (§Z 137 og 140), og endelig Regler om Behandlingen af Ting, der ere tagne i Rettens Bevaring, hvad enten de nu ere komne der på den ene eller den anden Måde (§ 138) samt om sådanne Tings eventuelle Tilbagelevering (§ 141).

Reglerne om Beslaglæggelse af Sigtedes hele Formue, naar denne unddrager sig forfølgning. såvelsom om Beslaglæggelse af en Mistænks Gods til Sikkerhed for Sagsomkostninger eller Erstatningsansvar — altså Foranstaltninger med et helt andet Formål end de her omtalte — findes i Kapitel XVIII.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 133.

Naar der her tales om „Beslutning" om Beslaglæggelse, vil dette altså sige en af

Retten truffen Bestemmelse, som optages i Retsbogen (§ 72), som ikke behøver at være ledsaget af Grunde (§ 95. 2det Stykke), og som kan gøres til Genstand for kære i medfør af §346. Naar der ikke er forlangt „Kendelse" (o: en Beslutning med Præmisser), er dette begrundet i, dels at Beslaglæggelse i mange Tilfælde vil være Konsekvensen af en allerede afgiven Kendelse, dels at den i alt Fald gjerne vil forklare sig selv, naar henses til den Situation. hvorunder den er afgiven, hvortil yderligere kommer, at der i § 141 er givet den, der mener at have Ret til at fordre Tingen tilbage, Adgang til, nårsomhelst han vil. at fordre „Kendelse" for et Afslag på begæring om Tilbagelevering.

Ifølge Reglerne i §§ 50—52 vil den Net, hvorom der her bliver Spørgsmål, ordentligvis være Underretten på det Sted, hvor vedkommende Ting besinder sig, jfr. dog herved § 65.

§ 134.

Den her givne Regel vil f. Eks. kunne finde jævnlig Anvendelse på Handelsbøger såvel som på mangfoldige Ting. der tjene Ejerne til dagligt, personligt Brug (Klædningsstykker etc.), og som de derfor efter Omstændighederne dårlig kunne undvære i hele den Tid. Undersøgelsen står på. den her omtalte Sikkerhed må nærmest behandles efter Analogien af Reglerne i §§ 174 og 175.

§ 135.

Den i 1ste Punktum af nærværende Paragraf hjemlede Fritagelse refererer sig kun til sådanne Ting, som den

Pågældende er dommen i Besiddelse af i Kraft af et af de særlige Forhold, der begrunde de i § 99 ommeldte Undtagelser fra Vidnepligten, eller hvis Udlevering vilde udsætte den Pågældende for Tab af borgerlig Agtelse eller Velfærd (§ 190). Der kan eventuelt forlanges Vidneed af den Pågældende på, at hans vægring er således begrundet.

De i 3dje Punktum ommeldte Tvangsmidler (jfr. § 113) kunne selvfølgelig anvendes såvel med Hensyn til de i medfør af 1ste Punktum givne Pålæg, som med Hensyn til de i medfør af 2det Punktum givne. En fælles Forudsætning er, at det er givet, at den Pågældende råder over Tingen. Benergter han dette, og kan andet Bevis ikke fores, kan der forlanges hans Ed på, at han taler Sandhed. Det var i det tidligere Forslags tilsvarende Regel (§ 120) bestemt, at Tvangsmidler først skulde kunne anvendes, naar Ransagning havde viist sig

frugtesløs. Man har imidlertid ikke fundet tilstrækkelig Grund til at beholde denne Ve« grænsning. Det kan på Forhånd være givet eller overvejende sandsynligt, at Ransagning vil vise sig frugtesløs, eller det kan efter Omstændighederne være rimeligt, at man f. Eks. ved en ringe Bøde kan overvinde dm Pågældendes Modstand.

Det i denne Paragraf omhandlede På- læg må i øvrigt kunne gives ikke blot med Hensyn til bestemte Ting, som kunne individuelt beskrives, men også med Hensyn til de Ting, der overhovedet indenfor en nær» mere Fremtid f. Eks. måtte blive fundne på et bestemt Sted eller pantsatte eller givne i Forvaring af en bestemt Person: men selvfølgelig må det, forinden noget Tvangsmiddel i få Tilfælde kan anvendes, være givet, at sådanne Ting virkelig senere ere fundne af eller pantsatte eller deponerede hos den Pågældende.

§ 136.

Medens det under Hensyn til den Samvirken, der bor sinde Sted mellem alle offentlige Myndigheder overalt, hvor det gælder Varetagelsen af offentlige Interesser, er naturligt, at ikke blot Retten, men også Overanklageren og Politimesteren kan forlange Genparten af Embedsakter, der antages at kunne give Oplysning om en Forbrydelse, og ikke netop have Karakteren af Embedshemmeligheder, stiller det sig anderledes med Hensyn til private Dokumenter, der af en eller anden Grund ere givne i offentlige Myndigheders Varetægt. De pågældende Private bor være garanterede mod, at de dem tilhørende Dokumenter forholdes dem ifølge et rent administrativt Arrangement mellem vedkommende Myndighed og Politiet, og de pågældende Myndigheder på deres Side må dækkes imod Ansvar for uberettiget Tilbageholden og Udlevering af Privates Dokumenter. Forudsætningen for sådanne Dokumenters Udlevering til eventuel Brug under en Straffepoces bor derfor ubetinget være en Kendelse af Retten, og det såmeget mere som den Fare for Forstikkelse, Tilintetgørelse eller lignende, der med Hensyn til Ting i Privates Besiddelse kan retfærdiggøre en foreløbig beslaglæggelse fra Politiets Side. her i langt ringere Grad vil træde frem. Om Rettens Pligt til at underrette vedkommende Private om Dokumenters Tilbageholdelse se § 140.

§ 137.

Dels Hensynet til den betydningsfulde Rolle, som Breve og andre Postforsendelser

eventuelt kunne spille som Bevis- eller Kollusionsmidler i en Straffesag, dels den Omstændighed, at de normalt kun ganske forbigående befinde sig i Postvæsnets Besiddelse, gør det nødvendigt at udsønde dem fra den almindelige Regel i § 136, 2det Stykke, og i Forbindelse med Telegrammer undergive dem visse særlige Regler. Disse kunne imidlertid ikke begrænses til Forsendelser, der direkte fremtræde som bestemte for eller hidrørende fra Sigtede, men må, hvis ikke Adgang til Omgåelse stal ligge lige for Hånden, også omfatte Forsendelser, der udvortes fremtræde som baade hidrørende fra og bestemte for andre end Sigtede, naar der er Grund til at antage, at disse andre, hvad enten det nu sker med eller uden deres Vidende, fungere som Mellemand. Reglerne kunne derhos ikke begrænses til at angå bestemte individualiserede Forsendelser, men Adgang må gives til at sikre sig Forsendelser til og fra bestemte Personer overhovedet. Opgaven må i øvrigt være på den ene Side at sikre Retshåndhævelsens Interesse, på den anden Side at

afværge, at der gøres større Indgreb i Post- og Telegramforsendelsens Sikkerhed og Hemmeligholdelse end strengt nødvendigt. Den første Del af dette Formål søges opnået ved ikke blot at give Retten Adgang til Beslaglæggelse, men også at give Politiet Ret til i påtrængende Tilfælde at foranledige, at Forsendelserne foreløbig tilbageholdes, indtil Rettens afgørelse kan fås. Den sidste Del af Formålet søges opnået ved at kræve Retskendelse som Grundlag for en egentlig Beslaglæggelse (§ 137, 1ste Stykke), ved ubetinget at begrænse den foreløbige Tilbageholdelse, der alene grundes på et Pålæg af Politiet, til et Tidsrum af højst 3 Dage (§ 137. 2det Stykke, en Regel, der ikke fandtes i det tidligere Forslag), ved overhovedet at udelukke de her omhandlede Indgreb, hvor Talen kun er om Politisager (§ 137, 1ste Stykker ved ubetinget at forbeholde Retten Åbningen af lukkede Forsendelser (§ 139) samt ved at foreskrive, at Forsendelser, der vise sig uden Betydning for Sagen, skulle befordres videre, og at der, så snart ske kan uden Skade for Undersøgelsen, stal gives Vedkommende Underretning om, hvad der holdes tilbage (§ 140).

§ 140.

Reglen i 1ste Punktum er affattet med udtrykkeligt Hensyn til, hvad der udleveres til Retten af Post- eller Telegrafvæsnet, men bor efter Omstændighederne analogisk anvendes med Hensyn til andre Papirer af

lignende Art, der beslaglægges under Forhold, som gøre de samme Foranstaltninger ønskelige, således f. Eks. naar Breve beslaglægges hos den, der har fået i Hverv at afsende dem, eller i Adressatens Hjem, inden denne endnu er blevet bekendt med deres Ankomst.

Kapitel XIV.

Ransagning.

Om dette Kapitels almindelige Forhold til det tidligere Forslag se de indledende bemærkninger til det foregående Kapitel.

Med Hensyn til de enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§§ 142 og 143.

Som det vil ses, har Udkastet opgivet den Hovedsondring, der lå til Grund for de tilsvarende Paragraffer i det

tidligere førsteg (§§ 112 og ' 113-§ 114). nemlig mellem de Tilfælde, hvor Ransagningen gaar ud på at søge efter Spor og Bevismidler overhovedet, og dem, hvor der stal søges efter bestemte Spor eller Bevismidler, af hvilke Ransagningsarter den sidstnævnte i det ældre Udkasts Motiver betegnes som meget mindre betænkelig end den første og derfor ikke knyttes til så strenge Betingelser. Man har nemlig ment, dels at Udtrykket „bestemte Spor" i sig selv er utydeligt, dels at den nævnte Sondring i hvert Fald ikke egner sig til Hovedsondring for den praktiske Anvendelse, idet denne stadig vil stå ligeoverfor alle mulige Nuancer af Formodninger, der kun i Kraft af en Vilkaarlighed ville kunne sondres i Formodninger af generel og Formodninger af speciel Karakter. Man tænke f. Eks. på en Situation, hvorunder der er visse Grunde til at antage, at der hos en ikke Sigtet vil kunne findes Spor, samt at der endvidere på Forhånd er nogen Grund til at vente, at disse Spor netop ville være af en bestemt Art (f. Eks. Blodpletter, en Tings Anbringelse på et bestemt Sted etc.). skønt det på den anden Side ingenlunde er usandsynligt, at de kunne være af en ganske anden Art. Tager man alle Tilfælde af denne og lignende Art ind under Kategorien „bestemte Spor" (det tidligere Forslags § 114). bliver Adgangen til Ransagning hos Ikke-Sigtede altfor omfattende (jfr. Ordene: „for en hvilken som helst Forbrydelse", altså

også for Politisags-Overtrædelser). Hvis man på den anden Side fuldstændig udelukker Tilfælde af denne og lignende Art fra nævnte Kategori, bliver Adgangen til Ransagning hos Ikke-Sigtede ikke omfattende nok. Man har derfor i Henhold til det anførte foretrukket at bygge Hovedsondringen med Hensyn til Ransagningsadgangen på, om Ransagningen rettedes mod en bestemt Mistænkt eller ej, og i sidste Fald udelukket Ransagning, hvor det kun drejer sig om Politisager Er der i Forvejen rettet andre Forfølgningsskridt mod den Pågældende, vil han allerede være Sigtet; er der det ikke, vil han ved Foretagelse af en Ransagning, der kun tilfredsstiller de i § 142 stillede Betingelser, ikke tillige de i § 143 angivne, netop blive Sigtet, hvoraf igenfølger, at man kun bør indlade sig på en Ransagning af saadan Art, hvor der foreligger virkelig Grund til Mistanke mod den Pågældende. og hvor man er rede til at tage alle Konsekvenserne af, at Vedkommende sigtes (således f. Eks. den. at han som Sigtet ikke kan bruges som Vidne i Sagen, at hans urigtige Forklaringer ere straffri etc.).

Betingelserne for Foretagelsen af en Ransagning, der forudsætter eller i sig selv indeholder en Sigtelse mod den, hos hvem Ransagningen foretages, angives i § 142. Der må her enten være Spørgsmål om en Overanklager-Sag, eller der må, hvis der kun er Spørgsmål om en Politisags-Overtrædelse*), foreligge påviselig Grund til at antage, at Spor af denne eller bestemte Ting, som kunne beslaglægges, der ville være at finde. At der stal foreligge „påviselig Grund" vil sige, at der må kunne anføres bestemte objektive Grunde, der gør det antageligt, at det, man vil søge efter, forefindes. Det følger af sig selv, at heller ikke i andre Sager bør en Ransagning foretages hos Sigtet, når det på Forhånd må antages, at den vilde være hensigtsløs, idet der slet ingen Rimelighed er for, at der kan findes noget. Denne almindelige Begrænsning ligger i, at Ransagning kun hjemles som Middel til Opnåelse af det Øjemed, som §§ 142 og 143 angive. Men for Politisagers Vedkommende kræves yderligere, at der kan på-vises bestemte Omstændigheder, som gøre det antageligt, at der vil være noget at sinde.

Betingelserne for en Ransagning, der ikke forudsætter eller i sig indeholder en Sigtelse mod den, hos hvem den foretages, og

som derfor vil kunne foretages hos hvem« som helst, selv om man ikke har Grund til Mistanke mod den Pågældende, angives i § 143. Det er her en ufravigelig Forudsætning, at der er Spørgsmål om en Overanklager-Sag. Ransagning hos Ikke-Mistænkte i Anledning af Forseelser, der skulle påtales midt Politisag, er således ubetinget udelukket — bortset fra de i § 144 nævnte ganske særlige Tilfælde. Selv om der imidlertid er Spørgsmål om en Overanklager-Sag, er Ransagning hos Ikke-Mistænkte eller i alt Fald Folk, der ikke ere så stærkt mistænkte, at man ligefrem vil sigte dem, yderligere bundet til de i § 143 Nr. 2 a., b. eller c. angivne Betingelser eller, for så vidt angår Ransagning af Person, til den i Paragraffens sidste Stykke angivne Betingelse*).

Om Ransagning af Person i Forbindelse med Anholdelse, se § 159, 2det Stykke.

Om Ransagning af Hus i det særlige Øjemed at eftersøge en Person, der stal anholdes eller Fængsles, se § 160.

s 144

er for så vidt en ny Paragraf, som det tidligere førstegs Regel om Ransagning af Hus eller Rum, der efter sin Bestemmelse er tilgængelig for alle og enhver, var knyttet til Betingelser, som her ikke opstilles, hvorhos det tidligere Forslag ikke hjemlede nogen særlig Adgang til Ransagning af Hus eller Rum, der står under

Politiets særlige Tilsyn eller af de i Paragraffens Slutning nævnte Forretninger (Pantelånerforretninger, Marskandiserforretninger. For« retninger, hvori handles med Klude og Ben). Den ved denne Paragraf givne Ransagnings-Adgang, hvormed må jævnsøres Reglen i § 145, 2det Stykke Nr. 1. er på den ene Side af væsentlig praktisk Betydning, medens den på den anden Side næppe vil føles som noget særlig hårdt eller urimeligt Indgreb, men meget mere som noget selvfølgeligt. Som Steder, der i nærværende Udkasts første stand må betragtes som „tilgængelige for alle og enhver“, kan nævnes Teatre, Ventesele, lærnbanevaggoner, offentlige Beværtninger, Cafeer, Restavrationer, Badeanstalter o. lign., derimod ikke Butiker, Kontorlokaler. Fabrikker og lignende Steder, hvis Hoved-Bestemmelse ikke er at tjene Publikum i Almindelighed som egentlige Op-

holdssteder. Til „Steder, der stå under Politiets særlige Tilsyn“, høre først og fremmest Bordeller. — Hvad endelig angår den sidste Klasse Lokaler, der nævnes i Paragraffen, rammer Bestemmelsen kun selve de Rum, der ere tagne i Brug til Marskandiser-, Pantelåner- eller Klude- og Ben-Forretninger, men ikke vedkommende Indehavers derfra adskilte private værelser.

Hvorvidt der i en Ransagning af de nævnte Lokalteter ligger en Sigtelse mod nogen bestemt, må bero på Omstændighederne.

§ 145.

De i denne Paragraf indeholdte Regler ere i deres væsen ensartede med de for Beslaglæggelse givne. Naar det er fundet rettest som det normale Grundlag for en Ransagning at kræve en af Grunde ledsaget afgørelse af Retten, en „Kendelse“, er Grunden hertil, at Ransagning ofte vil være et mere indgribende og betænkeligt Skridt end Beslaglæggelse, for hvilken sidste den hyppig er en Forudsætning.

Naar der i 2det Stk. henvises til de i „§ 143, 1. og 2., a. og b.“ ommeldte Betingelser, er dette naturligvis at forstå i Overensstemmelse med Indholdet af § 143, altså: Betingelsen i Nr. 1 i Forbindelse med enten Betingelsen i Nr. 2. a. eller Betingelsen i Nr. 2. b.

§ 146.

I Reglen i 3dje Stk. om Pligten til at lade sig bruge som Vidne ved Ransagninger (derunder også ved de af Politiet foretagne) er indsat en stedlig Begrænsning, der ikke fandtes i det tidligere Forslag, men som formentlig er nødvendig.

§ 147.

Reglen i 5te Stk. fandtes ikke i det ældre førsttag, men forklarer i øvrigt sig selv.

Kapitel XV.

Sigtedes Indkaldelse og Afhørelse for Retten.

Reglerne i det tidligere førstags §§ 166 —168 om Sigtedes Indkaldelse og i dets 2det Afsnits 5te Kapitel om Sigtedes Afhørelse ere her samlede i et Kapitel, som derhos formen-

tes at have sin naturligste Plads foran Reglerne om Anholdelse og Fængsling. Naar Reglerne i det tidligere Forslags § 206 (om Afhørelse af en privat Anklager eller den Forurettede) ikke ere medoptagne, er Grunden dertil dels, at de private Straffesager ere udgåede af Udkastet, medens der angående den Private, der påtaler i Henhold til § 36, er givet en udtrykkelig Regel i § 371, dels at den Erstatningssøgendes Brugbarhed som Vidne og Vidnepligt ligefrem følger af, at egen Interesse ikke længere er Fritagelsesgrund, og at Be dømmel sen af Vidneforklaringernes værd er fri.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Pa« ragraffer skal følgende bemærkes:

§ 149.

Om hvad der er „lovlig Indkaldelse" jfr. § 151 sammenholdt med § 150.

Ordene „og i øvrigt naar Loven kræver hans nærværelse" sigte til § 207 sidste Stk. (anteciperet Bevisførelse). § 233, jfr. § 234 I Domsforhandling for Landsretten). § 303, 3dje Stk. (Domsforhandling i almindelige Underretssager), § 316, (Domsforhandling i Politisager, jfr. dog § 312). - Jfr. med Hensyn til Spørgsmålet om Nødvendigheden af Sigtedes nærværelse under Appel af Landsretssager § 331 og af Underretssager § 340, 3dje Stk. og § 344, 2det Stk.

§ 150.

Så længe Forundersøgelse ikke er indledet og ej heller Tiltale er rejst, vil Sigtede, naar han ønskes afhørt inden Retten, som Regel være at indkalde til Mode for Underretten på det Sted, hvor han bor eller opholder sig. se § 50. Forbeholdet i Paragraffens 4de Stykke sigter til § 226. jfr. § 303, og § 310.

§ 151.

Angående Pålæg af Retten om nyt Mode, se § 91. „Hvor ikke andet er bestemt" jfr. § 226.

Ved Reglen i 2det Stykke (jfr. Ordene „angive, hvorpå Sigtelsen gaar ud") i Forbindelse med Reglerne i § 104 om Vidneindkaldelse (jfr. Ordene „Indkaldelsens Øje- med") udelukkes det at affatte Tilsigelser således, at den Tilsagte ikke ved, om han indkaldes som Vidne eller Sigtet.

I Modsætning til de forudgående Neg« ler har Reglen i sidste Punktum af nærværende Paragraf også Hensyn til den Fængslede Sigtede, idet denne ifølge § 226 stal have særlig Tilsigelse til Domsforhandlingen.

angå Sigtedes Afhørelse og gennemføre det Hovedprincip i Anklageprocessen, at ingen Tvang må anvendes overfor Sigtede til Fremskaffelse af Tilståelse; Sigtede har med andre Ord ingen Pligt til at udtale sig, og hans Tavshed kan — bortset fra visse Politisager (§ 312) — ikke i og for sig betragtes som Bevis mod ham. Med de her udtalte almindelige regler må sammenholdes de mere specielle Regler om Afhørelse under Forundersøgelsen i Z 210 og under Domsforhandlingen i §§ 242, 269 og 272 M §§ 303 og 316 samt §§ 341 og 361).

Kapitel XVI.

Anholdelse.

nærværende Kapitel, der svarer til det tidligere Forflags 2det Afsnit, Kapitel IV., 2den Del, er i Realiteten ikke meget afvigende fra dette. Bortset fra nogle redaktionelle Omskrivninger, er det nærmest kun med Hensyn til Betingelserne for den Anholdelse, der kan sinde Sted uden forudgående Indkaldelse, at der er foretaget nogen Ændring.

Naar nemlig det tidligere Forslag i sin § 170 kun hjemlede fri Adgang til Anholdelse af Mistænkte, naar disse enten ere Vagabonder, eller Folk, som ikke have Bolig eller dog varigere Ophold i Riget eller ere „Ubekendte, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger haves eller kunne fremskaffes“, medens Anholdelsesbeføjelsen overfor alle Andre forudsætter, dels at der er Tale om større Forbrydelser end dem, der påtales under Politisag, dels at der er særlige Grunde til at antage, at Vedkommende vil unddrage sig Ansvar, så har Tanken hermed åbenbart været den, at der ikke burde være Adgang til for mindre Forseelser at anholde faste bosiddende Borgere, idet en Anholdelse overfor sådanne let vil kunne være en meget hård og førstyrende Forholdsregel, medens der på den anden Side ikke er megen Grund til at befrygte, at de skulle søge at unddrage sig Ansvar. Denne Tanke er naturligvis i sig fuldstændig rigtig; men ved den Måde, hvorpå den er gennemført, er der ikke taget tilbørligt Hensyn til, at der under Politimesterens Påtale vil komme til at henhøre en Række strafbare Handlinger af betydelig praktisk Vigtighed, der ofte begås af Personer, som ikke kunne betegnes som Vagabonder, Fremmede

eller Ubekendte, men som alligevel ikke høre til den Kreds af faste, bosiddende Folk, som det var Forslagets Tanke at værne om. Der tænkes herved på Betlere, Personer, der overtræde Tilhold efter Lov 3. Marts 1860 eller efter Lov 15. Maj 187§ om Tilsyn med Fremmede, eller som unddrage sig deres værnepligt, Personer, der overtræde Loven 10. April 1874 om Modarbejdelse af den veneriste Smittes Udbredelse, Fruentimmer, der mod Politiets Advarsel søge Erhverv ved Utugt, samt Søfolk, der rømme fra deres Skib (jfr. § 31 g., j., k., l., samt til Dels li. og 8.). Om alle disse gælder det, at de på den ene Side ikke behøve at være Folk, der strejfe om uden Midler til lovligt Underhold, eller Ubekendte, om hvem ingen antagelige Oplysninger kunne staves, eller Folk, som ikke have Bopæl eller varigere Opholdssted her i Riget, medens de dog på den anden Side ville være så lost knyttede til det, der til enhver Tid er deres Bolig eller Opholdssted, at al Retshåndhævelse mod dem vil være så godt som umuliggjort, hvis der ikke indrømmes Retten Beføjelse til at lade dem anholde og eventuelt fængsle. og Politiet Beføjelse til at anholde dem. Medens derfor i øvrigt den ovennævnte Sondring mellem Vagabonder, Fremmede og Ubekendte og på den anden Side de faste bosiddende Borgere er bevaret (jfr. §H 156 og 158), er der dog taget det fornødne Forbehold med Hensyn til de ovennævnte Klasser af Sager. Endvidere er Politiets Anholdelsesret udvidet til at gælde alle Personer og alle Arter af strafbare Handlinger, altså også Politiovertrædelser, for så vidt der foreligger den særlige Situation, at den Pågældende træffes under Udførelsen af en Forbrydelse og ikke vil afstå fra sin fordryderske Virksomhed,

Herefter ere de samlede Regler om Anholdelse uden foregående Indkaldelse i deres Hovedtræk disse:

Retten kan anholde Vagabonder, Fremmede og Ubekendte, der ere mistænkte for en hvilken som helst strafbar Handling, men andre Personer kun, naar de ere mistænkte for en Overanklager-forfølgning undergiven Forbrydelse eller en af de ovenfor særlig nævnte Overtrædelser, og der derhos er særlig Grund til at sikre den Pågældendes foreløbige Tilstedeværelse og Afsondring fra Samkvem med andre.

Politiet kan, naar der ikke er Tid til (uden Fare for at forspilde Øjemedet) at indhente Rettens Beslutning, anholde Vagabonder, Fremmede og Ubekendte, der ere mistænkte for at have begået en hvilken som helst, offentlig forfølgning undergiven,

strafbar Handling, såvelsom Enhver, der træffes under Udførelsen af en saadan. og ikke vil afstå fra sin forbryderske Birken samt endelig Enhver, som der er bestemte Grunde til at mistænke for en af de oven for særlig fremhævede Overtrædelser eller en større (o: Overanklagerens forfølgning undergiven) Forbrydelse.

Private endelig have samme Anholdelsesret som Politiet, forsåvidt de træffe den Pågældende under udførelse af Forbrydelsen eller på friste Spor.

§ 155.

Som det vil ses, forudsætter den i denne Paragraf ommeldte Anholdelse, at den Pågældende uden oplyst lovligt Forfald er udebleven trods behørig Indkaldelse. Netop på Grund heraf behøver den ikke at knyttes til de særlige Betingelser, der opstilles for den i den følgende Paragraf ommeldte Anholdelse uden forudgående Indkaldelse. Den eneste Begrænsning, som det er nødvendigt at opstille i § 15§ er den, der følger af Reglen i ^ 312 om, at Retten i Politisager efter Omstændighederne kan anse en Udebleven som vedgående Forseelsen. Denne Regel vil nemlig med Føje kunne fremkalde den Forestilling' hos den, der tilsiges, at, naar han er rede til at tage sin Bode, kan han i øvrigt uden Risiko udeblive. Forsåvidt derfor Retten i en Politisag anser den Pågældendes personlige Mode for nødven« digt. bor Tilsigelsen udtrykkelig henlede Opmærksomheden herpå. Forsåvidt det først under Forhandlingen skulde vise sig, at den Sigtedes personlige nærværelse er nødvendig, må Tilsigelsen gentages med det i 2 Punktum ommeldte særlige Pålæg, inden nogen Tvangsafhentelse kan finde Sted.

§ 156.

Medens Forståelsen af Kategorien „Personer, der strejfe om uden Midler til lovligt Underhold" ikke kan antages at ville forvolde nogen særlig Vanskelighed, og endvidere Ordet „Bolig" (fast Bopæl) er et Udtryk, hvoraf Lovgivningen ofte gør Brug, stal med Hensyn til Ordene „eller som dog have varigere Opholdssted i Riget" bemærkes. at der herved tænkes på sådanne Personer, der, selv om de i øjeblikket ikke have nogen fast Bopæl her i Riget, dog have været her i en længere Årrække og ere således knyttede til Forholdene her i Riget, at de ikke kunne antages at ville afbryde denne Forbindelse, fordi de mistænkes for en ringe Lovovertrædelse. Hvad endelig angår „Per-

soner, om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger haves eller kunne fremstafes", da kan herunder falde så vel Danske som Fremmede, så vel Folk, der i Virkeligheden have Bopæl eller fast Opholdssted her, som Folk, der ikke have det, men Forudsætningen for overhovedet at henføre nogen under denne Klasse er selvfølgelig, at de vedkommende Myndigheder, og da særlig Politiet, have anstillet den Undersøgelse, som Omstændighederne tillade, særlig ved at søge den Pågældendes egen Opgivelse om Navn og Opholdssted verificerede.

Naar der i 2. ligesom mange andre Steder i Udkastet tales om „Forhold, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge", er derved underforstået „for den dømmende Ret". Begrebet omfatter således alle offentlig forfølgning undergivne Forbrydelser, der ikke ifølge § 31 skulle behandles under Politifag.

§ 157.

Medens denne Paragrafs 1ste Stykke er ganske svarende til det tidligere førstags § 172, er der i 2det Stykke kun optaget en enkelt af de i det tidligere Forslags § 173 givne Regler, idet Resten er udeladt som værende af rent instruktorskarakter. Den optagne Regel, nemlig om Anholdelsesbeslutningens Oplæsning, er derhos ændret der« hen, at saadan Oplæsning ikke ubetinget behøver at finde Sted ved selve Anholdelsen, da dette Krav ofte praktisk er uopfyldeligt (man tænke f. Eks. på Anholdelse af en Person, der befinder sig midt i en Menneskestimmel, eller som er stærkt beruset, eller på det Tilfælde. at den Pågældende eftersøges af Flere, af hvilke kun En er i Besiddelse af Udskrift af Anholdelsesbeslutningen). — Den i Slutningen af Paragraffens første Stykke ommeldte Udskrift meddeles selvfølgelig uden Gebyr, jvf. Udk. t. L. om Retsafgifter § 73.

§ 158.

Med Hensyn til denne Paragraf stal henvises til de indledende Bemærkninger til dette Kapitel samt til Bemærkningerne ved § 156. Ved dens Ikrafttræden ville de nugældende Regler om Politiets Anholdelsesret i § 10 af Lov 11. Februar 1863 og § 8 i Lov 4. Februar 1871 bortfalde.

§ 160.

Henvisningen til § 143 vil bevirke, at en Ransagning af Andenmands Hus for at eftersøge den, som stal anholdes, har til Forudsætning, at der er Spørgsmål om en

Forbrydelse, der hører under Overanklagerens Påtale, samt at der enten er påviselig Grund til at antage, at Sigtede vil være at sinde i Huset, eller at Ransagningen tillige omfatter en større Samling Nabo-Huse.

Med Hensyn til Udtrykket „medmindre der efter husets Bestemmelse tilstedes Enhver Adgang til det“, kan jævnføres Bemærkningen S. 96 til det tilsvarende Udtryk i § 144: „Hus eller Rum. som efter sin Bestemmelse er tilgængeligt for alle og enhver“.

At alle de omtalte Begrænsninger bortfalde, naar den, der har Rådigheden over det vedkommende Hus eller Rum, samtykker i Ransagningen, forstås sig af sig selv.

§§ 161—63.

derved stal blot fremhæves, at Neglen i § 308. 2det Stykke, for Politisagers Vedkommende ofte vil bevirke, at Sagen kan sluttes i selve det Mode, i hvilket den An« holdte fremstilles for Retten.

§ 165.

Grundlovens § 80 kan ved sin 3 Dages Frist ikke med Sikkerhed antages at hjemle mere end et Tidsrum af 3 X 24 Timer fra den første Fremstilling for dømmeren; Reglen i nærværende Paragraf er derfor udtrykkelig formet i Overensstemmelse hermed, og afviger fra den gældende Praksis, hvorefter der regnes 3 hele Døgn fra Udløbet af den Dag. på hvilken Fremstillingen fandt Sted.

Reglen i 2det Stykke fandtes ikke udtrykkelig udtalt i det tidligere Forslag; men ligesom Reglen i dets første Punktum ligefrem udkræves såvel af Hensyn til den Anholdte som af Hensyn til Retshåndhævelsen, idet oste netop den første Tid efter den Pågældendes Afsondring indeholder størst Mulighed for Tilvejebringelse af Bevismateriale, således er dets 2det Punktum en simpel Konsekvens af Partsprincippet.

Kapitel XVII.

fængsling.

Det Omfang, hvori Varetægtsfængslet nu for Tiden ofte anvendes, har som vel bekendt mere end noget andet i den bestående Ordning af Strafferetsplejen været Genstand for Angreb.

Overfor Spørgsmålet om, hvad der i så Henseende kan gøres for at imødekomme

det berettigede i de fremsorte Klager, må det foreløbige Svar være, at en Ændring kan tænkes i flere forskellige Retninger. Der kan således navnlig være Spørgsmål om:

- 1) at begrænse Kredsen af de Tilfælde, i hvilke Varetægtsfængsel overhovedet kan anvendes;
- 2) at virke hen til, at Varetægtsfængsel ikke anvendes udenfor Tilfælde, i hvilke der in concreto foreligger bestemte retfærdiggørende Grunde for dets Anvendelse;
- 3) at søge Garantier mod, at Varetægtsfængsel udstrækkes over en længere Tid end i sig selv strængt nødvendigt eller i Forhold til den omspurgte Forbrydelses Beskaffenhed rimeligt;
- 4) at foretage Ændringer med Hensyn til Behandlingen af Varetægtsfængslede og endelig
- 5) i videre Omfang end nu at lade andre, mindre indgribende Foranstaltninger træde i Varetægtsfængslets Sted, forsåvidt det tilsigtede Øjemed derved i tilstrækkelig Grad kan opnås.

Om disse forskellige Muligheder stal følgende bemærkes:

ad 1. I Grundlovens § 80 hedder det, at ingen kan underkastes Varetægtsfængsel for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Pengebøde eller simpelt Fængsel. Efter sin Ordlyd siger denne Bestemmelse kun, at Varetægtsfængsel er udelukket ved Forseelser, for hvilke Strafferammen er således, at Straffen ikke kan stige højere end simpelt Fængsel, og således er Reglen også forstået i Praxis. Imidlertid er det åbenbart kun et Skridt videre i den af Grundloven anviste Retning, naar man tillige udelukker Varetægtsfængsels Anvendelighed ved Forbrydelser, for hvilke Strafferammen vel når højere end simpelt fængsel, naar der in concreto dog ikke kan antages at ville blive Tale om højere Straf end simpelt Fængsel. Man står jo nemlig da overfor et Forhold, der ikke i sig er betydelige« end de. Grundloven udtrykkelig har haft for Øje, og i hvilket Anvendelse af Varetægtsfængsel derfor vilde betyde det samme Misforhold mellem Middel og Mål, som Grundloven har villet udelukke. Kommissionen har ikke næret Betænkelighed ved at gå dette skridt videre end den nugældende Ret og det tidligere Forslag, og en i Overensstemmelse hermed affattet Regel findes derfor optaget i § 167, 1ste Stykke.

På den anden Side bor der under ingen Omstændigheder være Tale om at fore denne almindelige Udelukkelsesregel videre endnu, idet det næste Skridt vilde fore over

i Tilfælde, hvor Straffen er fængsel på Vand og Brod, og dermed for en stor Del i en helt anden og for Samfundet langt farligere Forbrydersfære. Her af Forbrydervenlighed eller af Hensyn til de enkelte uskyldige Mistænkte at berøve Straffeprocessen et efter Omstændighederne så vigtigt Middel som Varetægtsfængsel vilde sikkert hævne sig hårdt*). Derimod bor selvfølgelig de Enkelte, hvis Uskyldighed godtgøres, have samme Ret til Erstatning, som de have efter den nu bestående Ordning. jfr. § 177 in fine.

ad 2. Bestræbelserne for at hindre, at Varetægtsfængsel anvendes udenfor Tilfælde, hvor det har sin gode

Grund i de foreliggende Forhold, må bestå dels deri, at det i Loven udtrykkelig præciseres, hvilke Omstændigheder Loven anser for at berettigede til sådant Frihedsindgreb, dels deri at Loven borttager Fristelsen til at anvende Varetægtsfængsel under Skin af, at det sier som følge af en af de angivne Omstændigheder, medens det i Virkeligheden sier til andet Øjemed. Det første er søgt opnået gennem den udtrykkelige Opregning i Loven af de Grunde, som skulle kunne motivere Fængsling. se § 167: det sidste søges opnået gennem Adskillelsen af dømmes- og Anklagefunktionerne. Hvad det førstnævnte Punkt angår, giver § 167 først i Overensstemmelse med Udlandets Proceslove en særlig Regel om Varetægtsfængslets Anvendelse overfor Vagabonder, Fremmede og Ubekendte**). Overfor hele denne Gruppe kan der nemlig ikke være Tale om at knytte Anvendelsen af Varetægtsfængsel (eller de i Stedet derfor trængende Sikkerhedsmidler) til anden Betingelse end den ovenfor omtalte almindelige, at Vedkommende har gjort sig skyldig i et Forhold, der skønnes at ville medføre højere Straf end simpelt Fængsel. Iøvrigt er i Tilfælde af denne Art sandsynligheden for, at den Pågældende på en eller anden Måde vil søge at unddrage sig Ansvar, så overvejende, at det ene naturlige er at give Retten frie hænder, med andre Ord henstille til den, om den i det enkelte Tilfælde muligvis skulde have særlige Grunde til at antage, at Varetægtsfængsel er overflødig.

Helt anderledes, naar Talen er om Folk, om hvilke det vides, at de ikke ere ligefremme Løsgængere, samt at de ere knyttede her til Riget med sådanne Bånd og på saadan Måde, at de ikke kunne antages lettelig at ville opgive de dermed forbundne Fordele. Med Hensyn til sådanne bor for det første Varetægtsfængsel være udelukket ved de blotte Politisager (dog med de samme Undtagelser med Hensyn til Betlere etc. som ovenfor ved § 156 omtalt), og dernæst bor det, selv hvor Sigtelsen gælder en Forbrydelse, som hører under Påtale af Overanklageren, udtrykkeligt indskræpes, at Varetægtsfængsel ikke er et naturligt og nødvendigt Korrelat til enhver Sigtelse, men et Indgreb, der kun er berettiget, naar der foreligger enten en på Kagens Beskaffenhed og den Mistænkte Forhold grundet Frygt for, at han vil unddrage sig Ansvar, eller særlige Grunde til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen ved at fiærne Ger ningens Spor eller påvirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forklaring eller på anden lignende Måde, eller særlige Grunde til at frygte for, at han vil gentage eller fortsætte sin forbryderiske Virksomhed, eller særlig Grund til at antage, at han vil udeblive fra Domsforhandling, hvortil han er indkaldt.

Disse to sidste Grunde vare ikke medtagne i det tidligere Forslag, men kunne ikke undværes. Sandsynligheden for, at den Sigtede, om han forbliver på fri Fod, vil fortsætte sin forbryderiske Virksomhed, kan ved visse Forbrydelser (f. Eks. Mishandling af Hustru eller Born) være så stor, at man ikke vil kunne forsvare, ikke at skride ind derimod. Denne Fængslingsgrund er da også medtaget baade af N. L. (§ 228 Nr. 4, jfr. § 240) og af O. L. l§ 17§ Nr. 4, jfr. § 180), medens den engelske Ret endog gaar så vidt, at den giver enhver Fredsdømmer Ret til at fordre af Enhver, der enten har begået en Forbrydelse eller optræder således, at han må befrygtes at ville begå en saadan, at han enten stiller Sikkerhed eller gaar i Fængsel for et Tidsrum af indtil et År. Hvad det i § 167 6. nævnte Tilfælde angår, da er det begrundet i Hensynet til, at man efter Omstændighederne bor kunne sikre sig mod, at en Sigtet af Ligegyldighed eller Trods ved sin Udeblivelse umuliggør en Domsforhandling, hvortil der måske er gjort store Forberedelser, og til hvilken muligvis en Mængde Mennesker baade fra n^r og fjærn ere kaldte sammen (jfr. også § 106. 3dje Stykke, i Kraft af hvilket endog et Vidne, der trods lovlig Indkaldelse er udebleven uden lovligt Forfald, kan af-

hentes og holdes i Forvaring indtil Domsforhandlingen, forsåvidt denne blot finder Sted inden 6 Måneder efter Fængslings Begyndelse, § 113).

Endelig gives i Slutningen af Paragraffen den selvfølgeligelige Regel, at Varetægtsfængsel kan anvendes, hvor det må anses nødvendigt for at hindre en Person, der sigtes for det i Straffelovens § 299 ommeldte Forhold, fra at bringe sin Trusel til udførelse.

Hvad angår den af Anklageprincippet følgende Formindskelse af Faren for, at Varetægtsfængsel stal blive benyttet i andre øjemed end de ovenfor nævnte, stal særlig følgende fremhæves: Hovedmidlet til Sandhedens Oplysning er under det inkvisitoriske System Sigtedes Afhørelse, og man har Erfaringens Vidnesbyrd for, al Varetægtsfængsel er i høj Grad fremmede for Frem« kaldelse af den Tilståelse, der er Systemets Alfa og Omega. Fristelsen til Anvendelse af Varetægtsfængsel, selv i Tilfælde, hvor der hverken er Fare for Flugt. Kollusion eller Forbrydelsens Fortsættelse, er derfor stor og så meget større, som dømmere selv stal varetage Anklagens Interesse. I Modsætning hertil flyttes, efter det akkusatoriske System, Tyngdepunktet bort fra Afhørelsen af Sigtede derved, at det udtrykkelig erklæres for Sigtedes Ret ikke at svare, samtidig med at dømmere stilles lige overfor den selvstændige Varetager af Anklagens Interesse (Politimester eller Overanklager) Men hermed bortfalder da også i væsentlig Grad Fristelsen til at anvende Varetægtsfængsel udenfor Tilfælde, hvor nogen af de i § 167 anførte Grunde virkelig kræver det.

Et Mindretal (Hansen, Larsen og Nyholm) forestår en delvis ændret Affattelse af § 167.

Det bor efter dette Mindretals Mening i Paragraffen fremhæves, at fængsling ikke må ske ifølge enhver Mistanke om, at den Pågældende har begået en Forbrydelse af den i Paragraffen ommeldte Art. Ordet „Mistanke" 'er efter Sprogbrugen yderst omfattende, men Frihedsberøvelse må ikke finde Sted på Grund af en los Mistanke hos Politiet eller dømmere. Det må kræves, at der foreligger „stellig Grund" til Mistanke.

For at en Person, der ikke henhører til de i Paragraffens Nr. 1 omhandlede Personer, stal kunne fængles, for at forhindre ham ! at flygte o. s. v.. er det ikke tilstrækkeligt, at der haves „Føje" til Frygt i så Henseende. Ordet „Føje" er ligesom Ordet

„Mistanke" et meget elastisk Begreb. Der er formentlig Grund til noget nærmere at bestemme dette Begreb, hvilket passende kan ske ved at tilføje Ordet „særlig". hvorved denne Forudsætning for fængsling hæves ud fra det rent subjektive Skøns Område.

Af dette Mindretals Medlemmer er Hansen meget utilbøjelig til at tilstede fængsling af den i Paragraffen under Nr. 2 d anførte Grund. Det Misbrug, der utvivlsomt under den hidtidige Strafferetspleje har fuudet Sted i Retning af Arrestationers Hyppighed, skyldes hovedsagelig den Omstændighed, at man uden Lovhjemmel har anerkendt som Arrestationsgrund Frygten for. at den Sigtede, hvis han lades på fri Fod. stal, som det hedder, „modvirke Sagens Oplysning", hvorunder man vil være tilbøjelig til at indbefatte enhver Virksomhed fra Sigtedes Side for at skaffe Beviser til-veje for. at han er skyldfri. I enhver nogenlunde betydelig Sag kan denne Betragtning benyttes og er i meget vidt Omfang blevet benyttet som Fængslingsgrund. Til Begrundelse af de allerfleste Arrestdekreter vil man finde anført, at „det til Sagens Oplysning anses nødvendigt at afsondre Sigtede fra Samkvem med andre" eller lignende. Af denne Grund anser Forhørsdommeren sig for berettiget til, ofte lige indtil Undersøgelsens Slutning, at holde Sigtede fængslet. afskåret fra alt Samkvem med Omverdenen, udelukkende henvist til at virke for sit Forsvar gennem Meddelelser til Forhørsdommeren. Der er formentlig Fare for, at denne forkastelige Praksis stal blive fortsat, hvis man i den nye Strafferetspleje indfører en Bestemmelse som den, der findes i Flertallets § 1«? 2 d.

Det erkendes imidlertid, at en Sigtet ikke bor forblive på fri Fod, naar hans Virksomhed bevislig gaar ud på at fjerne Gerningens Spor eller påvirke andre til at afgive urigtig Forklaring. Men dette må positivt godtgøres. En „Formodning" eller „Antagelse" om at Sigtede vil gøre dette, bor ikke være tilstrækkelig Fængslingsgrund. I så Fald vilde man kunne fængsle enhver Sigtet, som antages at have haft Medhjæl- pere til Gerningen, eller som står i nært Forhold til Personer, som antages at kunne afgive Forklaring om Gerningen. Hvad særlig angår „Fjernelsen af Spor", må det erindres, at Lovudkastet vil hjemle Ret til at holde en Sigtet anholdt i indtil 4 x 24 Timer, forinden fængslingskendelse behøver at afsiges. Dette Tidsrum må være fuldt tilstrækkeligt for Politiet til at konsta- tere „Gerningen" og dens „Spor" og til foreløbig at afhøre de den Sigtede nærstående

Personer, der antages at have været Øjenvidner til Gerningen. Derved turde også Anklagemagten have tilstrækkelig Adgang til at indvinde det „Forspring", som det antages, at den Sigtede har.

Kommissionens Medlemmer, Larsen og Nyholm, kunne i meget tiltroede de ovenstående Bemærkninger, men antage dog, at Fængsling bor kunne finde Sted, selv om det ikke Positivt godtgøres, at Sigtede er i færd med at fjerne Spor, påvirke Vidner eller lignende. Det må efter disse Medlemmers Mening være tilstrækkeligt, at der oplyses Omstændigheder, som give særlig Grund til at vente en saadan Virksomhed fra Sigtedes Side.

I Henhold til disse Bemærkninger foreslår nævnte Mindretal § 167 affattet, som følger, idet de ved 2 c anførte Alternativer angive henholdsvis Hansens og de to andre Medlemmers førsteg på dette Punkt.

§ 167.

Fængsling kan kun besluttes, naar der foreligger skellig Grund til at antage, at den Sigtede har gjort sig skyldig i en Forbrydelse, hvorfor Straffen efter det Foreliggende skønnes at ville blive højere end Boder eller simpelt Fængsel, og selv da kun, naar

1) (som Flertallets 8 167 Nr. 1)

2) eller naar Sigtelsen angår en Forbrydelse, hvis forfølgning er henvist til Overanklageren, eller nogen af de i denne Lovs § 31 under g, j, k og l eller i Straffelovens § 180 eller i Søløv af 1ste April 1892 § 291. 1ste Punktum, eller § 298. 1ste Stykke, nævnte Forbrydelser og der

enten

a) på Grund af Sagens Beskaffenhed og den Sigtedes Forhold er særlig Føje til at antage, at han vil unddrage sig Ansvaret ved at flygte eller skjule sig, eller at han vil udeblive fra Domsbehandling. hvortil han er indkaldt,

eller

d) er særlig Grund til at frygte for, at han, hvis han lades på fri Fod, vil fortsætte siu forbryderiske Virksomhed,

eller

c) det oplyses, at han er i færd med at fjerne eller udslette Gerningens Spor eller at påvirke andre til at afgive urigtig Forklaring.

o) der foreligger Omstændigheder, som give særlig Grund til at antage, at han vil stræbe at modvirke Undersøgelsen ved at fjerne eller udslette Gerningens Spor eller påvirke andre til at afgive urigtig Forklaring.

(De 2 sidste Stykker som Flertallets førsteg.)

ad 3. Begrænsning af Varetægts- Fængslets Længde kan tænkes opnået ad to Veje, enten direkte ved faste Tidsgrænser eller indirekte ved at fjerne de Aarsager, der enten nødvendiggøre eller friste ind på Brugen af det langvarige Varetægtsfængsel. Frister af nævnte Art kunne i Anklageprocessen igen tænkes enten som bestemte Frister, fastsatte af Loven, eller som Frister, der efter det enkelte Tilfældes Beskaffenhed af dømmeren sættes Påtalemyndigheden. I selve Loven at foreskrive bestemte Tidsbegrænsninger er noget, der ved første Øjekast kan synes meget tiltalende som et simpelt og praktisk Middel til at afværge de overdrevent lange Varetægtsfængslinger, hvorpå der af og til haves Eksempler. En nærmere Betragtning vil imidlertid hurtig vise, at sådanne Frister i Virkeligheden ere af tvivlsom Nytte. Forsåvidt de nemlig skulle gælde for al Slags Varetægtsfængsel uden Hensyn til, hvorledes dette i det enkelte Tilfælde er begrundet, er det klart, at de umulig kunne gøres korte. Ingen kan på Forhånd vide, hvor lang Tid det vil tage, inden en Sag naar frem til Domsforhandling, og det selv om baade Anklager og Ret arbejde med fuld Kraft. Sagens Oplysning kan være yderst besværlig. og der kan tilmed være fuldt op af andre Sager, der også haste. På den anden Side vil f. Eks. den Flugt-Mistanke, der ofte vil være Varetægtsfængslets Grund, vedblive, lige til Sagen er endt. Sådanne almindelige Frister for Anvendelsen af Varetægtsfængsel overhovedet måtte altså gøres rigelige. Nu er del imidlertid en almindelig menneskelig Erfaring, der gentager sig overalt, og som det derfor ikke gaar an at se bort fra, at hvad der fra først af sættes som yderste Frist for vanskelige Tilfælde, efterhånden og i Reglen ret hurtigt glider over til at blive den normale Frist, som bruges fuldt ud i alle Tilfælde; så længe den blot ikke er oversiddet, foler man sin Samvittighed fri. Men følgen af sådanne Fristers Fastsættelse vilde herefter let blive, at for hvert enkelt Tilfælde. hvor de kunde tænkes at virke gavnligt, vilde de gøre Skade i mange andre. Faste lovbestemte Frister for Varetægtsfængsels Varighed kendes da heller ikke hverken i norsk, tyst. fransk eller engelsk Straffepoces. Derimod fastsætter den østrigske Lov i sin § 190 en Tidsbegrænsning af to Måneder (der dog under ganske særlige Omstændigheder kan forlænges til tre Måneder) for det Varetægtsfængsel, der

alene er begrundet i Frygten for Tilintetgørelse af Forbrydelsens Spor, Påvirkning af Vidner, skønsmænd. Medskyldige eller lignende (Kollusions-Fængsel). Tanken heri er naturligvis denne, at det at konstatere de foreliggende Spor, bringe de ved Ransagning eller på anden Måde tilvejebragte Bevis-genstande i Sikkerhed, foretage en foreløbig afhøring af Vidner og lignende, med eet Ord at fæstne og sikre sig det vigtigste af det foreliggende Bevismateriale, er et Arbejde, der helst stal gøres så snart som blot muligt og ofte vil kunne gøres i løbet af kort Tid. Imidlertid gælder det dog også her, at det i allerhøjeste Grad må bero på den enkelte Sags Beskaffenhed, hvor lang Tid der i så Henseende kan være nødvendig (to Måneder kan i Sager med vanskeligt Indiciebevis være for kort en Frist og vil på den anden Side i mange simple Sager være en altfor lang Frist), ikke at tale om, at der er Bevismidler, der overhovedet ikke således lade sig sikre. Der kan derfor heller ikke antages at ville vindes noget ved en Fristbestemmelse som den østrigske Lovs.

Langt større værdi end sådanne absolutte, lovbestemte Frister må der derimod i en på Anklageprincippet bygget Straffepoces tillægges den af dømmeren i den Sigtedes Interesse udøvede Kontrol med, at Sagen ikke utilbørlig forhales fra Anklagens Side, eller at en Fængsling ikke opretholdes uden Grund, og denne Kontrol vil på de Stadier af Sagens Behandling, under hvilken denne ikke er undergoven Rettens regelmæssige Tilsyn, netop naturligst bestå i, at Retten foreskriver Påtalemyndigheden en efter Sagens Beskaffenhed lempet Frist, ved hvis Udløb Fængslingen vil blive ophævet, forsåvidt da ikke Påtalemyndigheden kan forelægge Retten bestemte, gyldige Grunde for dens Forlængelse. I Overensstemmelse hermed foreskriver nærværende Udkasts Z 167, at forsåvidt Fængsling besluttet under Efterforskning, fastsætter Retten i Forbindelse med Fængslingen en bestemt Tidsfrist — der dog efter Begæring fra Påtale- myndigheden kan forlænges —, inden hvis Udløb Forundersøgelse må begæres eller Tiltale rejses*). Herved må dog yderligere

bemærkes, at Retten, hvor Fængslingen alene er begrundet i Fare for Kollusion, ifølge § 177, 3dje Stykke, er baade beføjet og forpligtet til at hæve Fængslingen inden denne Frists Udløb, naar det, f. Eks. fordi Sigtede under Afhørelse inden Retten afgiver en fuldstændig og troværdig Tilståelse eller som følge af de Oplysninger, der tilstilles den fra Sigtedes Forsvarer eller fra Sigtede selv. bliver klart for den. at al Fare for Kollusion nu må være udelukket. — Så snart der er indledet retslig Forundersøgelse, kommer dermed hele

Behandlingen under stadig Kontrol af vedkommende Undersøgelserdommer. hvem der derfor også i § 205, næstsidste Stykke, gives Beføjelse til efter Omstændighederne ved Kendelse at ophæve en Fængsling, der utilbørlig forhales. — Ved Forundersøgelsens Slutning bortfalder påny Rettens permanente Tilsyn med Sagens Gang, og det foreskrives derfor videre i § 215, at Undersøgelsesretten, naar Sigtede er Fængslet, ved Forundersøgelsens Slutning bor opgive Påtalemyndigheden en vis Frist, ved hvis Udløb Fængslingen vil blive hævet, såfremt ikke inden den Tid enten Tiltale rejses eller Oplysninger meddeles, som findes at burde begrunde en Forlængelse af Fristen. Er endelig Påtalemyndigheden nået så vidt med Sagen, at den rejser Tiltale for den dommen de Ret, bliver Sagen dermed dennes Nådighed undergivet; ingen yderligere Undersøgelse, der kræver Tid, kan foretages uden dennes Billigelse, og den har det altid i sin Magt af egen Drift eller på Foranledning af Sigtede eller dennes Forsvarer enten at ophæve Fængslingen (§ 179 sammenholdt med § 168) eller i alt Fald at fremskynde Sagens Berømmelse.

I øvrigt må Begrænsningen af Varetægtsfængslingens Varighed søges nået ad indirekte Vej. Her kommer det da straks i Betragtning som et Moment af særlig Vigtighed, hvor hurtigt den enkelte Straffesag under den nye Procesform kan ventes tilendebragt. I så Henseende stal fremhæves, at der for det Første ikke er Grund til at antage, at Behandlingen af Underretssager skulde blive langvarigere under det nye System end efter det gamle*). Vel blive nogle

Underretskredse større end hidtil, men på den anden Side bevirker Udskillelsen af de særlige Politimester-Forretninger, at dømmeren faar mere Tid til sine egentlige Dommer-Forretninger. Snarere kunde det befrygtes, at Henlæggelse af de større Forbrydelser til Pådømmelse ved Landsretterne som første Instans kunde medføre nogen Forhaling, men herved må på den anden Side tages i Betragtning, at de fleste Straffesager, i hvilke der er Tale om højere Straf, nu for Tiden blive appellerede i alt Fald til Overretten*). Og hertil kommer så som et Moment af særlig Betydning, at den nu kendte, ved større Forbrydelser ikke usædvanlige Appel til 3dje Instans, Højesteret. af Sager, der i første Instans ere pådømte

5,427, ca. 33 pCt., mellem 1 og 2 Måneder. 1,868, - 11 — — 2 og 3 — 766, — — 3 og 4 —

342, - 2 — — 4 og § — 202, -1,, — — § og 6 — 173, . 1 — - 6 og 8 — 70, - 0.4 — - 8 og 10 — 33, -0,,— — 10 og 12 — 16, - 0,i — — 1 og 2 År, Selvfølgelig må dog såvel ved disse som ved de i det følgende anførte Tal vel erindres, at de angå samtlige Justitssager, baade dem, hvori Varetægtsfængsel har været anvendt, og dem, hvori det ikke har været anvendt, samt at den førstnævnte Gruppe gennemgående må antages hurtigere behandlet end tilfælde af sidstnævnte. På den anden Side er i de nævnte Tal ej medregnet de mangfoldige tilfælde, i hvilke Varetægtsfængsel er anvendt, måske endog i meget lang Tid, men hvor Sagen derefter er sluttet, uden at der er rejst Tiltale og afsagt Dom

*) I ovennævnte Femår 1886-90 ere 1,722 Justitssager blevne appellerede til og endelig afgjorte ved højere Ret,

I disse Sager, hvorunder altså også ere indbefattede de til højesteret appellerede, hengik der mellem første Forhor og Sagens endelige Afgørelse følgende Tidsrum:

88 varede mellem 1 og 2 Måneder 203 — 2 og 3 —

277 3 og 4 —

215 — 4 og § —

234 — § og 6 —

288 - 6 og 8 —

177 8 og 10 —

107 10 og 12 —

128 1 og 2 År

5 — 2 og 3 —

Taget i noget større Træk medgik der altså: til ca, 17pCt. en Tid af mellem 1 og 3 Måneder

- 42 — — 3 og 6 -

- 34 — — 6 Mndr. og 1 Nar

— 7 — — 1 og 2 År

— 3 p. M. — 2 og 3 —

udenfor Kjøbenhavn*), med den deraf uundgåelig følgende yderligere Forhaling og Forlængelse af Varetægtsfængslet efter Udkastet er tænkt at skulle så godt som helt bortfalde. Efter Udkastet bliver der nemlig for Landsretssagers Vedkommende ubetinget kun Tale om 2 Instanser, medens Underretssager, for så vidt de overhovedet ere appellable (jfr. Udkastets § 337), som Regel alene kunne indannes for Landøret og kun i Kraft af en særlig Tilladelse fra Højesteret, der er tænkt som noget ganske ekseptionelt (jfr. Udkastets § 345), yderligere kunne bringes frem for højesteret. Denne Begrænsning af Appel-Adgangen må nødvendigvis have en Begrænsning af Varetægtsfængslets Varighed til følge. Endvidere ville de samme Omstændigheder, som ovenfor under 2 ere omtalte, også sue deres Virkning her. Ligesom Varetægtsfængsel nemlig overhovedet ikke må anvendes, undtagen hvor det kan bygges på en af de i Loven udtrykkelig nævnte Grunde, således må det heller ikke opretholdes længere, end disse Grunde vare (jfr. Udkastets § 177, 2det og 3dje Stykke). Og endelig indskræmpes udtrykkelig i § 177, 4de Stykke, som almindelige Regler, at Fængslingen i Sager, der forfølges af Private (i Henhold til Z 36), eller som ere af mindre Betydning, overhovedet altid bør ophæves, naar Retten finder, at Sagen ikke fremmes med tilbørlig Hurtighed, samt at Fængsling ligeledes altid bør ophæves, naar en Dom, hvorved kun en kortere Tids Fængselsstraf er idømt, bliver påanket, og Fængslingens Forlængelse indtil Ankesagens Slutning vilde stå i åbenbart Misforhold til den Straf, som er eller kan ventes idømt.

ad 4. I Udkastets § 171 er dels angivet det almindelige Princip, som må være ledende for Varetægtsfangers Behandling, dels optaget sådanne nærmere Regler for denne, som det er fundet ønskeligt at stå fast i Loven, medens i øvrigt den nærmere Gennemførelse i Enkelthederne af det angivne Hovedprincip overlades til kgl.

*) I Femåret 1886—90 have i alt 731 Justitssager varet for højesteret (i årligt Gennemsnit altså ca. 146). Deraf have 543 i uartig Gennemsnit altså ca. 109) varet våkendte i 1ste Instans udenfor Kjøbenhavn og Bornholm og således gennemløbet alle 3 Instanser, og det tor formentlig forudsattes, at de i foregående Note nævnte længere Tidsrum for en ikke ringe Del netop skyldes dette. Den foreliggende Statistik tillader imidlertid ikke en nærmere Påvisning heraf.

Anordning. Nogen nærmere Forklaring af de i § 171 indeholdte Regler er uforuden; kun stal fremhæves, at ny i Forhold til det tidligere Forslags § 188 er Regl« len i Nr. 2, 3dje Punktum, om, at der, naar Breve fra eller til Fangen stoppes, uden Ophold bor gives henholdsvis den Fængslede eller Afsenderen Underretning derom. Reglen i Nr. 3 om Varetægtsfangens Ret til at anskaffe sig Bøger, Blade, Skrivematerialier o. lign., Reglen i Nr. 4 om Kosten og Klæderne samt Reglerne i sidste Stykke om Fangens Adgang til at klage til Retten over Behandlingen og om, at der i hvert Fangerum stal findes Opslag, indeholdende de væsentligste Bestemmelser i Fængselsreglementet. Ny i Forhold til den bestående Ordning er foruden de nys-nævnte Regler i Nr. 2, 3dje Punktum, og Nr. 3 samt om Adgangen til at klage til Retten endvidere Reglen i Slutningen af Nr. 2 om, at Afsendelse af lukkede Skrivelser til en Ret eller Øvrighed ikke kan nægtes Fangen, Reglen under Nr. 3 om, at Vare« tægtsfangens Ret til Beskæftigelse kun kan betages ham, naar han har forskyldt det som discipliner Straf, samt Reglen under Nr. § om, at legemlig Revselse ikke maa anvendes som disciplinær Straf på Varetægtsfanger, ligesom endelig også de øvrige Regler under Nr. 1 og 2 om Besøg og Breve betegne en vis Lempelse i Forhold til Reglerne i Reglementet af ?. Maj 1846, og navnlig sætter Rettens Formand (altså eventuelt vedkommende Enkeltdømmer, jfr. § 80) i Politimesterens Sted som den, der i så Henseende tager Bestemmelse.

ad 5. Som Sikkerhedsmidler, der efter Omstændighederne kunne troede i Stedet for Fængsling, nævner Udkastet foruden den allerede i selve Grundloven omtalte Sikkerhedsstillelse (Kaution) samt de også i nuværende Praxis anvendte Tilhold om ikke uden dømmerens Tilladelse at forlade et anvist Opholdssted eller en bestemt Kreds eller Pålæg om til bestemte Tider at fremstille sig, endvidere: Bevogtning i Hjemmet, efter Omstændighederne mod Sikkerhedsstillelse for det hertil sandsynlig medgående Beløb, samt Beslaglæggelse af Pas eller andre Legitimations' dokumenter, hvorhos endelig den i Plakat N. Mai 1810 for Born under kriminel Lavalder foreskrevne Overlevering til For« ældres eller andre Vedkommendes Tilsyn foreslås udvidet til ester Omstændighederne at gælde om alle Personer under 18 År.

Det på Frygten for Kollusion grundede Varetægtsfængsel kan ikke afværges ved

Sikkerhedsstillelse (§ 173, 1ste Stykke), men i øvrigt er det klart, at det i alle Tilfælde, hvor Straffeprocessens Øjemed kunne tilfredsstilles ved noget af de nævnte Fængslingssurrogater, ikke blot er dømmerens Ret, men også hans Pligt at nøjes med sådant.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal kun følgende bemærkes, idet der i øvrigt henvises til de foranstående almindelige Bemærkninger.

Som Omstændigheder, der kunne sættes i Klasse med Ophold i Udlandet eller Sygdom, kan s. Eks. nævnes, at Vedkommende i Henhold til en Epidemilov for et vist Tidsrum er isoleret eller kun kan tale et Sprog, hvori det er vanskeligt at finde en Tolk. For de således i slutningen af Paragraffen nævnte Tilfælde jævnføres Reglen i § 170, 1ste Stykke.

§ 167.

Jfr. Bemærkning til § 156.

§ 168.

Naar Forundersøgelse er indledet eller Tiltale rejst eller Appel iværksat, er det som Regel kun den Ret, for hvilken sådant Skridt er foretaget, der kan afsige Fængslingskendelse over den Sigtede, ligesom det også, hvis der skulde blive Spørgsmål om Afsigelse af Fængslingskendelse i Tidsrummet mellem Forundersøgelsens Slutning og Tiltales Iværksættelse, ifølge Princippet i § 215, 2det Stykke, må være Forundersøgelsesdommeren, der træffer afgørelse herom. Undtagelse fra disse Regler gøres kun, naar Politiet anholder Sigtede under sådanne Forhold eller på sådanne Steder, at det ikke kan antages, at han kan henbringes til vedkommende Ret inden Anholdelsesfristens Udløb, da Fængslingskendelse i så Fald kan afsiges af en hvilken som helst Undersøgelsesret, for hvilken han fremstilles.

På Efterforskningsstadiet kan Fængslingskendelse afsiges af en hvilken som helst Ret, ved hvilken Sigtede afhøres, eller for hvilken han fremstilles som anholdt eller, hvis en fængslingskendelse må afsiges uden forudgående Anholdelse eller Afhørelse, overhovedet af en hvilken som helst Undersøgelsesret. — En afsagt Fængslingskendelse kan ifølge Udkastets § 115 fuldbyrdes hvorsomhelst i Riget.

tz 172.

Naar der i Slutningen af denne Paragraf gives Anvisning på Beslaglæggelse af Pas eller andre Legitimationspapirer (en Regel, der særlig vil være anvendelig med Hensyn til Søfartsbøger, Opholdsbøger og Skudsmålsbøger), men ikke på Beslaglæggelse af de Pengemidler, ved hvis Hjælp den Pågældende kan tænkes at ville realisere et Flugtforsøg, er dette begrundet i, at Retten kan sikre sig sådanne Pengemidler ved som Betingelse for Løsladelsen at forlange dem stillede som Kaution.

§ 175.

Reglen i første Stykke fandtes ikke i det tidligere Forslag, der derimod selv søgte at opstille detaljerede Regler for, hvornår Sikkerheden var at anse forbrudt, men er formentlig praktisk, henset til de forskellige Formål en saadan Sikkerhedsstilling kan tjene. Saaledes kan en Treøjemand f. Eks. tænkes at ville indestå for, at Sigtede ikke undviger, men ikke for, at han vil give Mode for Retten til en bestemt Tid, eller at ville indestå for, at Sigtede undlader visse for« bryderske Handlinger (§ 167 o.), men ikke for hans Tilstedeblivelse osv.

Dernæst er det anset rettest at lade det forbrudte Beløb hæfte for den Forurettedes Erstatningskrav i videre Omfang end i det tidligere Forslag bestemt (jfr. dettes § 193 in Ans).

Endelig er Fristen i sidste Stykke bestemt noget anderledes end i det tidligere førstags § 193.

§ 177.

Ordene: „I Sager, som påtales af Private" i Paragraffens 4de Stykke, sigte til den subsidiære private Påtaleret efter § 36.

§ 178.

Reglen i Slutningen af 2det Stykke og i 3dje Stykke fandtes ikke i det tidligere førstst.

Kapitel XVIII.

Beslag på Sigtedes Formue, så og om Forbud mod Foreninger og Skrifter.

Indholdet af nærværende Kapitel svarer til Indholdet af det tidligere Forslags Kapitel IV., 4de Afsnit, og Kapitel VI[^] Me-

dens der ikke er foretaget nogen Realitets-ændring af større Betydning, ere Reglerne på enkelte Punkter gjorte simplere og klarere, navnlig ved Undgåelse af Henviisninger. Naar det tidligere Forslags § 200 er udeladt, beror dette på, at de deri givne Regler fandtes at have deres naturlige Plads andetsteds (jfr. navnlig § 234 og § 312).

Kapitlets Indhold falder for øvrigt i 3 Dele, §§ 180—182, der handler om Beslag på hele dens Formue, der unddrager sig videre Forfølgning, en Foranstaltning, som navnlig tilsigter at virke som et Tvangsmiddel, §Z 183—85, der handler om Beslag på såmeget af en Sigtets Gods, der må anses nødvendigt til Dækning af Sagens Omkostninger og Erstatningskrav, hvilket nærmest er et Sikkerhedsmiddel af samme Art som civil Arrest, samt § 186, der omhandler Forbud mod Foreninger og fremmede Skrifter. — Om Beslaglæggelse på Formue, der tilhører en Domfældt, som unddrager sig Straffens Fuldbgyrdelse, se § 389, 2det Stykke.

§ 180.

Til de „under Landøret hørende Sager" må henregnes såvel de ubetingede Landsretssager som Sager, der kun i Kraft af Sigtedes begæring 'skulle behandles ved Landsret, forsåvidt saadan begæring in concreto foreligger.

§ 181.

Naar der i 2det Stykke tales om Ægtefælles og Børns Krav på Underhold af den beslaglagte Formue, tænkes herved på disses almindelige legale Krav på Underhold overfor henholdsvis Manden og Faderen, og Kravets nærmere Betingelser såvelsom dets Omfang må følgelig bestemmes i Overensstemmelse hermed.

§ 182.

Naar der under 3) tales om, at „Sagen ved Rettens Kendelse afvises“, tænkes herved på § 228.

§ 185.

„Senere fremsatte Indsigelser“ kunne s. Eks. hidrøre fra, at de beslaglagte Ting i Virkeligheden tilhøre Treøjemand, og „senere indtrufne Omstændigheder“ kunne f. Eks. bestå i, den Forurettede bliver fyldestgjort for sit Erstatningskrav eller faar det afvist i Henhold til § 378.

§ 186.

Denne Paragraf er ganske overensstemmende med det tidligere Forslags § 210. Paragraffens 2det Stykke optager i det væsentlige Lov 3. Januar 1851 med nogle mindre betydelige Ændringer og Supplementer, der bringe Reglen i Samklang med Udkastets øvrige Regler. Det er ikke i Lov 3. Januar 1851 sagt, at allerede Overtrædelsen af det foreløbige Forbud pådrager den, mod hvem det er nedlagt, Straf; dette kræves imidlertid af Øjemedet. Forskellen fra dommen består i, at denne, efter at være bekendtgjort på den i Loven foreskrevne Måde, kinder alle.

Treøje Afsnit.

Undersøgelse, førend Tiltale er rejst, i Sager, som forfølges af Overanklageren eller Politiet.

Dette Afsnit bygger vel i sine Hovedtræk på lignende Betragtninger, som lå til Grund for det tidligere førstags

tilsvarende Afsnit, men indeholder i øvrigt på flere væsentlige Punkter reelle Ændringer, ligesom der også til Dels har fundet en temmelig indgribende redaktionel Omarbejdelse Sted. særlig stal straks fremhæves, at man indenfor nærværende Kommission ligesom i den tidligere Kommission indgående har drøftet det Spørgsmål, hvilken Stilling der bør anvises Retten under Sagens Forberedelse. Spørgsmålet har i så Henseende været: Skal man så vidt muligt gennemføre Anklageprincippet også ved Sagens Forberedelse, således at Rettens Medvirken indskrænkes til, at den tager Bestemmelse om Anvendelse af de særlige straffe' processuelle Magtmidler, som Politiet enten slet ikke eller i alt Fald kim foreløbig kan gøre Brug af på egen Hånd samt forer et vist almindelig Tilsyn, medens hele Sagens Forberedelse i øvrigt ganske overlades Parterne — eller stal man, naar retslig Forundersøgelse begæres, stille Retten som den, der har Ledelsen og Hovedansvaret for Sagens behørig Oplysning? Det har imidlertid ikke været muligt at opnå Overensstemmelse, idet Kommissionen har delt sig i et af § Medlemmer bestående Flertal, der ligesom den tidligere Kommissions Flertal har fast-

holdt det sidste Alternativ, og et af 4 Medlemmer bestående Mindretal, der ligesom den tidligere Kommissions Mindretal har hævdet det Første Alternativ, jfr. Udkastets § 205.

Naar Kommissionens Flertal (Deunzer, Ingerslev, Ipsen, Riard, og Thomsen) har ment at måtte fastholde Kravet på, at Retten indenfor visse grænser leder Forberedelsen, er dette sket ud fra rent praktiske Betragtninger. Det erkendes nemlig, at, forsåvidt man kunde være sikker på, på den ene Side at have en Anklagemagt, der rådede over tilstrækkeligt Personel og tilstrækkelig Dygtighed til på egen Hånd at lede Forberedelsen af alle Sager, vanskelige såvelsom simple, fra først til sidst, baade i og udenfor Retten, og på den anden Side en stor Stab af dygtige og samvittighedsfulde Forsvarere, der, såvidt fornødent, kunde være til Disposition fra Sagens Begyndelse og dels på egen Hånd kunde skaffe Forsvarsmaterialet til Veje, dels med fornøden Dygtighed og Sikkerhed kunde værges Sigtede mod overdrevne Krav, som fra Anklagemagts Side måtte blive rettede til den med Sagen i øvrigt ubekendte dømmer, vilde Gennemførelsen af Flertallets Tanke være uden Betænkelighed. Men man anser det for praktisk umuligt at tilvejebringe de nævnte Betingelser. Allerede Bekosteligheden af det Apparat, som i så Henseende vilde udkræves, må efter Flertallets Mening være til Hinder for på dette Punkt at søge Anklagegrundsætningen gennemført. Og vil man for et øjeblik se bort herfra, vilde der efter Flertallets Mening ligge en afgørende Hindring for en øjeblikkelig Gennemførelse deri, at man foreløbig vilde mangle personlige kræfter, der havde modtaget Uddannelse til det Hverv, der skulde betros i deres hænder. Naar man nærmere betragter det Personale, som efter Organisationsforslaget står til Påtalemyndighedens (her Politiets) Rådighed, vil det efter Flertallets Mening vise sig, at det næppe vil være muligt, at der i ethvert Retsmøde såvel i som udenfor Kjøbenhavn kan være til Stede som Repræsentant for Politiet en til Påtalens Ledelse fuldt kompetent Person. Men, er dette ikke Tilfældet, må Undersøgelsens Gang nødvendigvis blive slæbende og uden Energi, til Skade også for Sigtede, medmindre man lægger den egentlige Ledelse og dermed også Ansvar for denne i Undersøgelssdommerens Hånd.

Særlig må det derhos fremhæves, at man ikke kan slutte således, at, naar det kan betros Anklagemyndigheden på egen Hånd

at lede Forfølgningen under Domsforhandlingen, der er det vigtigste Afsnit af den nye Proces, må det så meget mere kunne overlades til den, at lede den også under Forundersøgelsen. Der er nemlig den store førstel mellem Domsforhandling og Sagens Forberedelse, at den Virksomhed, som tilfalder Parterne under den Første, består i en samlet Fremførelse for den dømmende Ret af det hele forud tilrettelagte Angrebs« og Forsvarsmateriale, en Fremførelse, der for de allerfleste Sagers Vedkommende vil kunne tilendebringes i et enkelt Retsmøde eller endog i en Del af et enkelt Retsmøde. medens Forberedelsen, også af de vigtigere Sager, foregår ved de forskellige Underretter, hvorhos den enkelte Sags Forberedelse — foruden det Arbejde, som bliver at foretage uden for Retten — ofte vil kunne nødvendiggøre mange Retsmøder og strække sig over en lang Tid. Et er derfor, at anse det fur muligt at tilvejebringe en Anklagemyndighed, der råder over tilstrækkelige dygtige Kræfter til på egen Hånd at lede Angrebet under Domsforhandlingen, et helt andet er det, yderligere at tro det muligt at tilvejebringe det langt større Anklage-Apparat, der vil være nødvendigt, naar Anklagemyndigheden i alle Tilfælde på egen Hånd stal lede Sagens Forberedelse, hvilket blandt andet forudsætter, at Anklagemagten kan være repræsenteret og behørig repræsenteret i hvert eneste Retsmøde under Sagens Forberedelse. Tilsvarende Bemærkninger gælde til Dels om Forsvaret.

Endvidere lægge nogle af Flertallets Medlemmer Vægt på følgende: Den kri« minelle Retspleje kan — hvilket System man end følger — umulig røgte sit Hverv uden ved Anvendelse af en række Indgreb, der dels ramme Treøjemand, dels Sigtede (Vidnetvang, Udmeldelse af Syns- og Skønsmænd, Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse, fængsling). Anvendelse af disse Midler kan — efter hvad der er almindeligt anerkendt — ikke overlades til Anklagemyndighedens fri Forgodtbefindende, men må i stort Omfang lægges ind under Retten. Hvis der nu imidlertid ikke åbnes Adgang til, at selve Ledelsen af Undersøgelsen om fornødent kan gå over i Rettens Hænder, samtidig med at der rejses Spørgsmål om Anvendelse af de nævnte Midler til Sagens Oplysning og Fremme, kan der derved staves uheldige Forhold. I samme Omfang nemlig, hvori Retten uden nærmere Undersøgelse stiller sig imødekommende overfor Anklagerens begæringer i Tillid til dennes Duelighed og dennes Ansvar, for-

svinder den Garanti, som dømmerens Medvirken skulde yde Sigtede og Tregjemand; hvis Retten omvendt stiller sig forsigtig og mistroisk overfor Anklagerens Begæringer, kan deraf følge Besvær og Forhaling eller eventuelt ligefrem Skade for Undersøgelsens Gang, idet Anklageren hvert Øjeblik må forklare og dokumentere sine Hensigter. Der kan endog opstå Divergencer, der ere vanskelige at komme ud over, hvis nemlig dømmeren misbilliger og derfor ikke vil understøtte Anklagerens Plan og Fremgangsmåde, medens på den anden Side Anklageren ikke mener at kunne ændre denne. Under den Ordning, som Flertallet har forestået, vil derimod Politimesteren, naar han ikke mener at kunne skaffe Sagen behørig forberedt, enten fordi han foler, at hans og hans Personales Tid og Kræfter ikke ville slå til til Udførelsen af det Arbejde, som i så Fald måtte tilfælde dem, eller fordi han ikke kan få Rettens Medvirken til Foretagelse af Retshandlinger, som han anser for nødvendige, kunne lade Sagen gå over til retslig Forundersøgelse og dermed stille sig under Ledelse af Retten, der samtidig også faar Hoved-Ansvaret.

Et vægtigt Vidnesbyrd om Betydningen af de anførte Betragtninger ligger efter Mindretallets Mening deri, at baade den østrigske Straffeprocesslov af 1873, den tyske af 1878 og den norske af 1887 i større eller mindre Omfang have åbnet Adgang til eller til Dels ligefrem påbudt, en af Retten ledet Forundersøgelse (jfr. tysk Lov § 182, østrigsk Lov § 96 og norsk Lov § 275^{oo}).

Naar Flertallet derfor — i Sammenhæng med Udkastets hele Sondring mellem Efterforskning og retslig Forundersøgelse, dets Bestemmelse om, at der normalt ikke stal bestilles Forsvarer, førend Tiltale for den dømmende Ret rejses (§ 39), og at Forsvareren i alt Fald, sålænge Tiltale ikke er rejst, som Regel ikke er berettiget til at tage Ordet under Retsmøderne (§ 45), såvelsom dets Bestemmelse om, at Parterne vel have Ret, men ordentligvis ingen Pligt til at være til Stede i Retsmøderne under Forundersøgelsen (§ 207) samt at det er dømmeren, der afhører under disse (§ 210) — åbner Adgang til en af Retten ledet Forundersøgelse. så opnås der herved efter Flertallets Mening for det første en Betyggelse for Rets« håndhævelsens Interesser, som det er praktisk umuligt at give Afkald på. Der er derhos ingen Grund til at frygte for, at

*) Om de ældre kontinentale Straffeprocesslove se Motiverne til det tidligere Udkast S, 96-97.

Påtalemyndigheden skulde misbruge den således indrømmede Adgang til at begære retslig Forundersøgelse til i større Omfang end tilbørligt at skyde Arbejdet fra sig, idet Sagens Overgang til retslig Forundersøgelse ikke belyder, at Påtalemyndigheden derefter kan lægge Hænderne i Skodet. men kun at den med Hensyn til den pågældende Sag stiller sig under Ledelse af Retten, der kan pålægge den alt det Arbejde, den finder det rigtigt at pålægge den. Der åbnes endvidere ved den af Flertallet foreslåede Ordning en Adgang for Påtalemyndigheden til at forberede en Sag til Domsbehandling ved en i det væsentlige selvstændig Virksomhed i sådant Omfang, hvori den foler at kunne magte saadan Opgave. Dels beror det nemlig på Politimesteren selv, hvorlænge han vil beholde den hele Forberedelse i sin Hånd (jfr. herom nærmere ndf. S. 128). tun at han må forlange Rettens Medvirkning hver Gang der er Tale om et af de Skridt, som må foregå i Form af en Retshandling. Dels kan derhos den Undersøgelsesdommer, til hvem Sa» gen ved Begæring om retslig Forundersøgelse er gået over, i det Omfang, han in concreto efter Sagens Beskaffenhed og ved« kommende Politimesters Kapaciteter anser for rigtigt og forsvarligt, faktisk lade Undersøgelsen foretage af denne. Og det kan endelig ikke mod dm af Mindretallet foreslåede Ordning indvendes, at den. forsåvidt angår ^ de Tilfælde, i hvilke retslig Forundersøgelse faktisk vil blive anvendt, er det gamle inkvisitoriske System om igen med dettes Mangel på Garantier imod, at det Materiale, hvorpå der dømmes, er ensidig tilvejebragt og gengivet, og dets Tilbøjelighed til Misbrug ^ af de straffeprocessuelle Magtmidler. Thi herved vilde man overse en Række fundamentale Forskelligheder mellem det ny og det gamle System:

For det første vil det ikke, som Tilfældet nu er udenfor Kobenhavn, blive Undersøgelsesdommeren, der selv rejser Sagen. Undersøgelsesdommerens Virksomhed vil regelmæssig være betinget as en Begæring fra Politimesterens Side, og allerede dette stiller Undersøgelsesdommeren friere i hans Bedømmelse af den rejste Sag. Dernæst vil Undersøgelsesdommeren ikke som nu stå som eneste Repræsentant for Anklagens og Forsvarets modsatte Interesser, men stå overfor på den ene Side en Anklager, hvis embedsmæssige Hverv det er at varetage Anklagens Interesser, på den anden Side en Sigtet, der har Partsrettigheder. hvilket navnlig viser sig i. at han kan fremsætte Begæringer til Retten om Foretagelse af

enkelte Undersøgelseshandlinger (§ 205), og hvis begæringen afslås, gennem Kære bringe den fremfor højere Net, at han kan lade sig bistå af Forsvarer, at han med de i § 207 nævnte Undtagelser har Ret til at være til Stede i Retsmøderne, hvortil han forud stal indkaldes (§ 208), at han har Ret til at forlange bestemte Spørgsmål stillede til Vidner. Syns- og Skønsmænd (§ 210), samt at han normalt har Adgang til at blive bekendt med Retsbogen og det til denne fremlagte (§ 209). Endvidere betyder den retslige Forundersøgelse under det nuværende System Tilvejebringelse af det hele Bevismateriale i selve den Form, hvori det, forsåvidt Tiltale rejses, stal forelægges den dømmende Ret, hvorimod Forundersøgelsen efter Udkastets system kun gaar ud på dels at tilvejebringe tilstrækkeligt Materiale til afgørelse af. hvorvidt der overhovedet er Grund til at rejse Tiltale for den dømmende Ret, dels at bringe på det rene. hvilket Bevismateriale der eventuelt bliver at bringe frem for den dømmende Ret til dennes umiddelbare Bedømmelse under Offentlighedens Kontrol, og det Bevismateriale, der fra Påtalens Side bliver forelagt den dømmende Ret, bliver derhos efter Omstændighederne at supplere med det yderligere Bevis, som Sigtede eller dennes

Forsvarer særlig ønsker at få frem. Og endelig må så hertil føjes, at den dom« mende Ret, for hvilken det tilvejebragte Bevismateriale stal fores frem, i betydeligere Sager altid er en anden og fra Undersøgelsesretten forskellig Ret (nemlig Landsretten med eller uden Nævninger) og i andre Sager bliver en anden, så snart Appel begæres (Bevisførelsen stal nemlig i M Fald så vidt fornødent gå om igen for selve Landsretten).

Hele denne Undersøgelsesrettens forandrede Stilling giver i Virkeligheden ikke blot en Garanti mod. at Straffedømme skulle blive afsagte på Grundlag af et ensidigt farvet Bevismateriale, men borttager tillige i væsentlig Grad Fristelsen til Misbrug af de straffeprocessuelle Magtmidler. Hvilken Stilling særlig Varetægtsfængslet vil komme til at indtage under det ny Sy» stem, er iøvrigt udførlig omhandlet S. 103 ff. I Henhold til det således udviklede er Flertallet af den Anskuelse, at det af dette stillede Forslag til § 20§ ikke blot er i bedst Overensstemmelse med Udkastets øvrige Regler, men endvidere indeholder den største Grad af Betyggelse såvel for Retshåndhævelsens som for Sigtedes og Trøjemands Interesser, som det med de kræfter og Midler, der kunne ventes at stå til Rådighed, er

muligt at opnå, medens det på den anden Side åbner en Adgang til en videre Udvikling af Anklageprincippet i det Omfang, hvori Betingelserne for dettes Gennemførelse efterhånden måtte vise sig at være til Stede.

Mindretallet (Formanden, Oct. Hansen, N. I. Larsen og Nyholm) må nu vel erkende, at der allerede ved den af Flertallet foreslåede Ordning er brudt med det strænge Inkvisitionsprincip og gjort et vist Fremskridt, ligesom der også er åbnet en legal Mulighed for en Udvikling henimod en fuldstændigere Gennemførelse af Anklageprincippet. Alligevel har Mindretallet ikke ment at burde blive stående ved den af Flertallet foreslåede Ordning, hvorefter Retten står som den egentlige Leder af Forundersøgelsen, idet den Dobbeltthed, der derved indføres i Sagens Forberedelse med Politimesteren som Leder under Efterforskningsstadiet og Retten som Leder under Forundersøgelsesstadiet, efter Mindretallets Mening må befrygtes at ville virke svækkende på Forfølgningens Energi, ligesom dømmernes upartiske Stilling let kan præjudiceres ved den ham under Forundersøgelsen anviste Opgave.

I førstnævnte Henseende stal særlig fremhæves. at med Opgivelsen af det inkvisitoriske Forhor ville Vidneudsagn og særligt også Indicier lomme til at spille en langt større Rolle under Bevisførelsen end nu, men Indsamlingen af Bevisligheder må under disse Omstændigheder først og fremmest blive Påtalemyndighedens (Politimesterens) Sag. Nu er det imidlertid givet, at den første Betingelse for, at Nogen stal kunne løse en eller anden vanskelig Opgave, er, at denne stilles klart og bestemt på en saadan Måde, at dm Pågældende foler den som en ham selvstændig påhvilende Pligt, for hvis Ikke-Opfyldelse eller mangelfulde Opfyldelse, han fra først til sidst har Ansvar, og for hvis behørig Opfyldelse han på den anden Side også har Wren. Men på denne Måde vil Opgaven ikke blive stillet Påtalemyndigheden efter Flertallets Forslag, idet der, så snart en Sag gaar over til Forundersøgelse træder en anden til som Ledende og Ansvarhavende.

Hvad dernæst angår det andet Punkt, dømmernes Stilling som Sigtedes og Trøjemands værn, så ligger efter Flertallets førsttag den Fare nær. at den dømmere, der tager Ledelsen af Forundersøgelsen i sin Hånd, derved kommer til at stå som den virkelige Anklager og derved også bliver

mindre vel stikket til værne mod de fra den inkvisitoriske Forundersøgelse kendte Overdrivelser i Brugen af visse straffeprocessuelle Magtmidler.

Mindretallet har i Henhold til disse Betragtninger ment at burde forestå. at det også under Forundersøgelsen er Parterne selv, der ere de egentlig drivende kræfter, dog med Fremhævelse af. at Undersøgelsesretten særlig stal have sin Opmærksomhed henvendt på, at Forsvarets Interesser ikke utilbørlig tilsidesættes, noget der navnlig vil være af Betydning for de mange Tilfælde. i hvilke Sigtede endnu ikke på dette Sagens Stadium bistås af Forsvarer.

Flertallets Hovedindvending imod den af Mindretallet foreslåede Ordning på dette Punkt er den, at det efter de kræfter. der ifølge Organisationsforslaget står til Påtalemyndighedens (her Politiets) Rådighed, formentlig næppe vil være muligt, så vel i som udenfor Kjøbenhavn. at der i ethvert Retsmøde kan være til Stede som Repræsentant for Politiet en til Påtalens Ledelse fuldt kompetent Person. Mindretallet må imidlertid overfor denne Betragtning hævde, at, naar der efter Organisationsforslaget i hver Retskreds ved Siden af dømmere ansættes mindst en Politimester, tor man også forudsatte, at denne, selv eller ved Fuldmægtig. i Almindelighed, navnlig udenfor Kjøbenhavn, vil kunne få tilbørlig Tid og Lejlighed til at udføre de ham med Hensyn til Påtalemyndigheden efter Lovforslaget påhvilende Pligter lige så fuldt som dømmere efter den hidtil bestående Ordning har kunnet magte denne Virksomhed ved Siden af og i Forbindelse med sin Dommergerning, idet man formentlig tør gå ud fra, at der ved Berammelsen af Retsmøder fra dømmernes Side vil blive taget fornødent Hensyn til Politimesterens Lejlighed, så at denne kan være til Stede og mode fuldt forberedt. Og naar så er, synes det ikke at kunne bestrides, at Politimesteren, der har ledet Efterfølgningen og kender dens Resultater, så vel som dens Forudsætninger og de Betragtninger, som have været ledende under den, på Forhånd må antages at være bedre udrustet til at fore Undersøgelsen for Retten videre end den med Sagen hidtil ganske ukendte dømmere. indrømmes må det vel, at det i ganske

enkelte Tilfælde. navnlig i Kjøbenhavn — hvor man muligvis i den allerførste Tid ikke kan vente at have en „fuldt kompetent“ Repræsentant for Politiet tilrede i hvert af de Retsmøder, som kunne blive afholdte af de flere Undersøgelsesdommere — men vel også stundom udenfor Kjøbenhavn på Grund af særlige person-

lige Forhold, kan stille sig således, at det vilde være ønskeligt at kunne lægge Ledelsen af Undersøgelsen i den erfarne og muligvis mere overlegne Dommers Hånd. Men hertil åbnes der jo også for så vidt Adgang ved de Bestemmelser, som indeholdes i 2det Stykke af Mindretallets § 20§ om, at dømmeren af egen Drift kan beslutte Retshandlinger, som Parterne ikke have begæret, naar han finder dem fornødne for øjemedet, navnlig i Sigtedes Interesse, og at han bør våge over, at Undersøgelsen fremmes med størst mulige Hurtighed m. v. På denne Måde gøres det muligt, at Udviklingen, uden strengt at indsnævres indenfor skarpe grænser kan foregå på den med Forholdene, også i Fremtiden, naturligt og bedst stemmende Måde. Om det nu end kunde siges, at gennem denne sidste tilføjelse til Mindretallets førsttag på den ene Side og gennem Flertallets Anerkendelse af Parternes Ret til at fremsætte Begæring om Foretagelse af enkelte Undersøgelser på den anden Side nærme de to Forslag sig praktisk taget i ikke uvæsentlig Grad til hinanden, har Mindretallet dog ment at måtte fastholde sin Synsmåde som den principielt rigtige, og foreslår i Overensstemmelse hermed at affatte Udkastets § 20§ således:

§ 205.

„Om de Retshandlinger, der skulle foretages til Opnåelse af Forundersøgelsens øjemed, tager dømmeren Beslutning i Henhold til Begæring fra Parterne. Det påhviler som følge heraf Politimesteren at ledsage sin Begæring om Forundersøgelse med de fornødne nærmere begæring om Indkaldelse af Vidner m. v. samt, efter« hånden som Forundersøgelsen skrider frem, al fremkomme med yderligere Begæring i så Henseende, forsåvidt det fremkomne giver Anledning dertil. Tilsvarende Pligt påhviler Forsvareren i Sigtedes Interesse. Ogsaa udenfor de Undtagelsestilfælde, hvor overanklageren påtaler for Undersøgelses« retten, er han berettiget til at henvende sådanne Begæring til den.

Retshandlinger, som Parterne ikke have begæret, kunne dog besluttes af dømmeren af egen Drift, naar han sinder dem fornødne for øjemedet, navnlig i Sigtedes Interesse. Derhos bør dømmeren våge over, at Undersøgelsen fremmes med størst mulige Hurtighed og kan i den Anledning rette Opfordring til Politimesteren samt efter Omstændighederne ved Kendelse ophæve en fængsling, der utilbørlig forlænges.

Findes en begæring ikke at kunne tages til følge, afsiges Kendelse."

Herefter vil endvidere i § 206 Ordene: „Ledes Forundersøgelsen af" være at ændre til „føres Forundersøgelsen af" og i § 222 Ordene: „som tidligere har foretaget Forundersøgelse i Sagen" være at ændre til: „for hvilken der tidligere har været foretaget Forundersøgelse i Sagen".

I Sammenhæng med det her fremstillede må endvidere fremhæves et andet Hovedpunkt, Sagens Forberedelse vedrørende, med Hensyn til hvilket der vel ikke foreligger nogen dobbelt Indstilling fra Kommissionens Side, men hvor dette Resultat kun er nået ved, at Flertallet har gjort en efter dets Standpunkt betydelig indrømmelse overfor Ønsket om at muliggøre og lette Anklageprincippet Gennemførelse i det videst mulige Omfang.

Der sigtes herved til, at, medens det tidligere Udkast foreskrev, at Retshandlinger mod en Mistænkt kun kunde begæres i Forbindelse med Andragende om Forundersøgelse eller Tiltale for den dømmende Ret, er så dan Regel ikke optaget inærværende Udkast. Det står tværtimod, som allerede lejlighedsvis berørt, også efter Flertallets Forslag Påtalemyndigheden frit for, at be gære hvilket som helst Retshandlinger foretagne mod en Mistænkt, uden samtidig at fremsætte Begæring om Sagens Overgang til retslig Forundersøgelse. Forsåvidt derfor Påtalemyndigheden ikke selv nærer noget ønske om saadan Overgang, og endvidere Retten, hvem der ved § 19§ er tillagt et selvstændigt skøn med Hensyn til Betimeligheden og Forsvarligheden af en begæret Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse eller Fængsling, ikke nærer nogen Betænkelighed ved at efterkomme Påtalemyndighedens Begæring, er der intet til Hinder for, at en Sag, til Trods for at der i samme er gjort brug af et af de nævnte Midler, beholdes På Efterforskningsstadiet, lige til Tiltale rejses for den dømmende Ret.

spørges der så, hvornår der da herefter bliver spørgsmål om retslig Forundersøgelse, må Svaret blive, at saadan vil begynde, dels hvor Påtalemyndigheden selv ønsker at søge Støtte i den supplerende Kontrol, som Retten ifølge § 20§ stal udøve under denne, dels hvor den Frist, som Retten, jfr. § 167, skal vedføje en under Efterførstningen afsagt Fængslingskendelse, er udløben, uden at Retten vil forlænge den, og uden at Sagen endnu er moden til Tiltales Iværksættelse, dels endelig hvor Påtalemyndigheden søger Rettens Bistand til en

Ransagning, Beslaglæggelse, Anholdelse eller

fængsling, men faar det Svar, at Retten ikke vil dekretere noget sådant, uden at der samtidigt begæres retslig Forundersøgelse, og derved gives den Lejlighed til Udøvelse af et permanent Tilsyn med Sagens Gang'. Endnu stal på dette Sted bemærkes, at naar Udkastet ikke har fulgt det af flere fremmede Love, f. Eks. N. L. og tyst L.. givne Forbillede med Hensyn til ubetinget at forlange retslig Forundersøgelse i visse bestemte Arter af Sager, navnlig Nævningesager, er Grunden hertil den ganske simple, at en saadan almindelig Regel, hvorledes den end afgrænses, i visse Tilfælde vil nødvendiggøre en ganske overflødig Forundersøgelse. I Pressesager. Sager, hvor Sigtede indrømmer Faktum, men hævder en fra Påtalemyndigheden afvigende Opfattelse af Loven, Sager, hvor der foreligger et simpelt og fuldt pålideligt Vidnebevis etc., er der intetsomhelst til Hinder for, at der rejses Tiltale i umiddelbar Fortsættelse af Efterforskningen.

Kapitel XIX.

Efterforskning.

M 187 og 18«.

Om Politiets Stilling i Forhold til den egentlige Anklagemyndighed, jfr. Bemærkningerne til Kapitel IV ovenfor S. 22 ff. I § 188. 2det Punktum, ligger blandt andet, at Overanklageren kan beordre Politiet til at foretage de i 2det Afsnit ommeldte Handlinger, forsåvidt disse kunne foretages af Politiet uden Beslutning af Retten, jfr. særlig §§ 115. 129, 133, 137, 2det og 3dje Stykke, 145. 158. 159. andet Stykke, 160.

§ 189.

De indgående Forskrifter for Politiets Afhørelse af Anmelderen, som indeholdes i det tidligere førstags § 215, 1ste Stykke, ere udeladte som selvfølgelige.

§ 191.

Naar det er foreskrevet, at Politimesteren eventuelt stal erklære. om Grunden til hans Vægning ved at forfølge Sagen er den, at den formentlige Lovovertrædelse ikke antages at være Genstand for offentlig Forfølgning eller den, at Anmeldelsen ikke har tilstrækkeligt Grundlag, er Tanken heri bl. a., at der i sidste Tilfælde kan være Opfordring for den Private til at søge et fyldigere Materiale tilvejebragt, for derefter påny at

forelægge Politimesteren Sagen, noget, der derimod ikke bliver Tale om i første Tilfælde.

Iøvrigt har Reglen i denne Paragraf særlig Betydning med Hensyn til den i § 36 hjemlede subsidiære private Påtale (Kap. XXXI). I Politisager, og hvor den Private fremsætter Begæring om retslig Forundersøgelse, vil den i 1ste Stykke ommeldte Erklæring kunne afgive den i sidste Stykke af § 368 forlangte Legitimation,

medens der i Overanklager-Sager iøvrigt må tilvejebringes en Erklæring fra overanklageren.

§ 192.

Denne Paragrafs 2 første Stykker, der ere optagne efter det tidligere førstags, indeholde en abstrakt Angivelse af Efterforskningens Øjemed, en Angivelse, der imidlertid først faar sin rette Belysning, naar den sammenholdes med Udkastets øvrige Hovedbestemmelser om Efterforskning og Forundersøgelse; og her må det da særlig erindres, at nærværende Udkasts § 19§ ikke som det tidligere førstags tilsvarende Paragraf (§ 221) kræver retslig Forundersøgelse som en ubetinget nødvendighed. såsnart Retshandlinger begæres mod en Mistænkt, uden at der dog samtidig rejses Tiltale mod denne ved den dømmende Ret. (Ifr. S. 128).

Reglen i Paragraffens 3dje Stykke fandtes ikke udtrykkelig udtalt i det tidligere førstags. Den er imidlertid uundværlig. Hvis den Bevisførelse, der er Tale om, er Vidneførelse eller Syn eller Skøn, og der er Fare for, at vedkommende Vidne eller Syns- eller skønsmand ikke kan fores igen under Domsforhandlingen, bør Vedkommende normalt edfæstes; er Øjemedet derimod kun at fæstne et Vidnes Hukommelse, medens det endnu har det omspurgte Forhold i frist Minde eller give Syns- eller skønsmand Lejlighed til at syne en Ting, medens denne endnu består, og Bevisførelsens øjemed derfor må antages at kunne nås uden Edfæstelse, bør denne undlades (Ift. § NI).

§ 193.

2det Stykke sigter til §§ 133, 137, 139, 145. 160 og 161. '

De i 3dje Stykke omhandlede Rapporter angående foretagne Efterforskningshandlinger skulle vedlægges begæring om' retslig Forundersøgelse (jfr. § 202, 1ste Stykke), hvorefter det beror på vedkommende Undersøgelserdommer, hvornår og i hvilket Omfang de skulle fremlægges til Retsbogen (iffr. § 202, 2det Stykke).

§ 194.

Paragraffen angår, således som det fremgår af Henvisningen til § 33, kun Overanklager-Sager. Om Politisager se § 198, 2det Stykke.'

§ 195.

Den Hovedforandring, der indeholdes i nærværende Paragraf sammenlignet med det tidligere forslags"tilsvarende Paragraf, er alt tidligere fremhævet (jfr. ovenfor S. 128). Imedens det tidligere førstags nemlig ubetinget krævede Sagens Overgang til Retten enten gennem begæring om retslig Forundersøgelse eller gennem Iværksættelse as Tiltale, såsnart der begæredes Retshandlinger foretagne „mod en Mistænkt", er der efter nærværende Udkast Intet til Hinder for, at Sagen forbliver På Efterforstningsstadiet til Trods for sådanne Handlingers Foretagelse, forsåvidt ikke netop Politimesteren selv ønsker retslig Forundersøgelse eller har nødvendig Brug for Rettens Medvirken til en Beslaglæggelse. Ransagning, Anholdelse eller

Fængsling. men på Grund af Rettens vægring ikke kan opnå sådant uden ved samtidig at begære retslig Forundersøgelse.

Iøvrigt stal med Hensyn til Paragraffens enkelte Bestemmelser følgende bemærkes:

Spørgsmålet om, til hvilken Ret den i 1ste Stykke omtalte begæring stal fremsættes, vil være at afgøre efter Reglen i § 50 (jfr. Bemærkningen til denne ovenfor S. 50). — Naar der i 2det Stykke, 1ste Punktum, tales om, at Lovens Regler iøvrigt kunne være til Hinder for at tage Begæringen til følge, sigtes der herved til sådanne Regler som f. Eks- Reglerne om inkompetente Vidner (§ 99 in 2ns), om Grænserne for Vidners eller Syns- og skønsmænds Mødepligt (§ 101, jfr § 124), o. lign. — Bestemmelsen i 2det Stykke, 2det Punktum, udtaler i Form af en udtrykkelig Regel en sætning, som sikkert også må have været bestemt til at gælde efter det tidligere Forslå, men som her måtte udledes slutningsvis af Bestemmelserne i de forskellige Kapitler i andet Afsnit; i det tidligere førstegang var der også for så vidt mindre Trang til at give Reglen direkte Udtryk, som der jo i dette indeholdtes en Bestemmelse om, at der i Forbindelse med Begæring om Foretagelsen af Retshandlinger mod en Mistænkt altid skulde begæres en under Rettens Ledelse stående Forundersøgelse. At de pågældende Retshandlinger nødvendigvis må stilles under Rettens selvstændige Bedømmelse, er i Virkeligheden kun en simpel Konsekvens af, at man til disse normalt eller ubetinget

kræver Beslutning af Retten (jfr. §§ 133, 145, 15§ og 156' samt 166), idet den Betyggelse for Borgerne, der derved tilstræbes, selvfølgelig ikke vilde nås, hvis Retten var pligtig uden videre at efterkomme Politimesterens Begæring, så snart det blot var legalt muligt at efterkomme den. Retten må følgelig ikke blot undersøge, om de almindelige legale Betingelser ere til Stede, men yderligere skønne over, såvel om der foreligger tilstrækkelige Data til at formode, at en Forbrydelse er begået, som om Undersøgelsens Fremme virkelig kræver det begærte Skridt. Modsætningsvis ligger det i den heromhandlede Regel, at Retten ikke er beføjet til at øve et lignende selvstændigt skøn med Hensyn til en af Politimesteren begært Afhørelse af Vidner eller Indkaldelse og Afhørelse af en Sigtet, men kun kan vægre sig ved at efterkomme Begæring om sådant efter Neglen i 2det Stykke, 1ste Punktum. Med Hensyn til retslige Besigtigelser og Udmeldelsen af Syns- eller skønsmænd, må Reglerne i §§ 11§ og 116 medføre, at Retten kan vægre sig v?d at efterkomme en begæring om sådant Skridt, naar den ikke finder det nødvendigt eller hensigtsmæssigt til Sagens Oplysning, ligesom den selvfølgelig kan vægre sig af de i nærværende Paragraf, 2det Stykke, 1ste Punktum, nævnte Grunde. For så vidt endelig Politimesteren skulde forlange Rettens Bistand til at få en Sigtet indlagt til Observation, må der efter Indholdet af § 128 tilkomme Retten et frit skøn over saadan Forholdsregels Betimelighed og Forsvarlighed. — Enhver Nægtelse fra Rettens Side af at efterkomme en af Politimesteren i Henhold til denne Paragraf fremsat Begæring kan af Sidstnævnte gøres til Genstand for kære i Henhold til § 346.

§ 196.

2det Stykke er således at forstå, at de i §§ 207—210 givne Regler ere bindende for Undersøgelsesdommeren, for så vidt det overhovedet er faktisk muligt at anvende dem. „Udelukkede ved Forholdets Natur" ville de være i det Omfang, hvori de forudsætte en Sigtet, naar en saadan endnu ikke findes i Sagen. Er der derimod en Sigtet, bestemmes hans Ret til Deltagelse i Retsmøderne såvelsom Nødvendigheden af hans Tilstedeværelse ligefrem efter Reglerne i §§ 207 og 208, medens Reglen i § 209 må anvendes således, at Sigtede, hvis Forundersøgelse følger efter, må kunne forlange Udskrift inden Forundersøgelsens Slutning også af de retslige Efterforskningshandlinger, og, hvis Tiltale

rejses uden retslig Forundersøgelse, må kunne forlange Udskrift, så snart Tiltale er rejst. Rejses ingen Tiltale, kan Sigtede forlange Udskrift, naar Sagen må betragtes som endt (jfr. § 78).

§ 198.

Hvad der stal forstås ved „vedkommende Embedsmand" i 1ste Stykke er normere forklaret i 2det Stykke, med Hensyn til hvilket det iøvrigt blot stal fremhæves, at, hvis Politimesteren ikke har ment, at der burde være spørgsmål om at undlade Påtale i medfør af § 33 og derfor ikke har gjort nogen Indstilling efter § 194,

vil Overanklageren, der mulig vil se anderledes på Sagen, i alt Fald gennem den her foreskrevne Indberetning om, at retslig Forundersøgelse er begæret af Politimesteren, kunne få fornøden Opfordring til at benytte sin Myndighed efter § 33. Den ommeldte Indberetning bor derfor allerede af den Grund kortelig angive Sagens mulige Ejendommeligheder.

§ 199.

At der jævnlig kan være Brug for en sådan „fortsat Efterforskning“, som nærværende Paragraf omhandler, behøver ingen nærmere Forklaring. For Reglen i Paragraffens 2det Punktum kan der f. Eks. blive Brug, naar den, mod hvem en Sag er anlagt, uden at han er fængslet, senere findes i Færd med at unddrage sig Forfølgningen ved Flugt under Forhold, der ikke tilstede i Tide at opnå en Anholdelsesbeslutning af den Ret, ved hvilken Sagen er tingfæstet, eller at stille ham for denne Ret inden Udløbet af 24 Timer.

§ 200.

Naar denne Paragraf i Modsætning til det tidligere Forslags § 226 ikke giver Retten nogen Beføjelse til, uden videre at pålægge Politiets Embeds- eller Bestillingsmænd Boder for de af dem efter Rettens skøn begåede Myndighedsmisbrug, er Grunden hertil den, at man ikke har fundet det forsvarligt at undergive Politiets Embeds- eller Bestillingsmænd en saadan summarisk Retsfølgning, hvorved de unddrages alle de Garantier for, at deres Sag undersøges og overvejes på behørig Måde, som ellers tilsikres enhver Anden. Hvad der her tiltrænges, er dels, at den Private simpelt og hurtigt kan søge Rettens Beskyttelse mod formentlige Myndighedsmisbrug fra Politiets Side, for at Retten da enten

ved en misbilligende Udtalelse kan standse sådant Misbrug eller foranledige Ansvar gjort gældende på sædvanlig Måde, dels at der er et Middel til at hindre, at Politiet opretholder foreløbige Politihandlinger udover de i Loven forestævne Frisler. Disse to Formål opnås ved Paragraffens to første Stykker, uden at nogen Bode-Idømmelsesret derfor behøver at tilføjes.

Kapitel XX.

Forundersøgelse ved Retten.

§ 201.

At retslig Forundersøgelse som Regel ikke finder Sted i Politisager, kan dog ikke være til Hinder for, at Politimesteren i et Tilfælde, hvor en Person samtidig er sigtet baade for en Overanklager'Forbrydelse og en Forseelse, der forfølges under Politisag, begærer f. Els. bestemte Vidner afhørte til Oplysning om sidstnævnte Forseelse i Forbindelse med den i Anledning af førstnævnte Forbrydelse begærede Forundersøgelse. — Det fremgår af 1ste Stykke modsætningsvis, at Sager angående de i § 2 Nr. 2 samt 4—11 ommeldte Forhold kunne gøres til Genstand for retslig Forundersøgelse, dog hvad Nr. 7 og 9 angår, ikke, naar de foreligge som

Tilbør til en Politisag eller til et Forhold, der, hvis det iøvrigt bragtes frem, vilde være at behandle som Politisag.

Reglen i 1ste Stykkes sidste Punktum om, at retslig Forundersøgelse dog kan begæres, naar Fængsling finder Sted i Anledning af en under Politifag forfulgt Overtrædelse, fandtes ikke i det tidligere førstst. Man har ment at burde tilføje den under Hensyn til, dels at der indbefattes mere under denne Forfølgningensmåde efter Udkastet end efter nugældende Ret, dels at Adgangen til at anvende Varetægtsfængsel i Anledning af Overtrædelser, for hvilke Straffen skønnes at ville overstige simpelt fængsel, er en Del videre efter nærværende Udkast end efter det tidligere førstst. (jfr. særlig § 167 Nr. 2).

Med Hensyn til Paragraffens Slutningsregel bemærkes, at den Person, mod hvem Forundersøgelsen rettes, allerede : Forvejen kan stå som Sigtet (jfr. Bemærkningen ovenfor i. 43); men at han, for så vidt dette ikke er Tilfældet, kommer til at stå som Sigtet ved, at Forundersøgelse begæres imod ham.

§ 202.

Reglen ! 2det Stykke om, at Sagen ved Indgivelse af Begæring til dømmeren er tingfæstet, har særlig Betydning for Anvendelsen af §§ 59, 63.' 115. 2det Stykke. 150, 168, 200 og 206, 3dje Stykke.

Med Hensyn til 3dje Stykke stal bemærkes, at, ligesom Forundersøgelsen fra først af forudsætter en mod en eller flere bestemte Personer rettet Sigtelse, således er dens Fortsættelse også normalt knyttet til den Forudsætning, at den Sigtelse, der i begæringen er rettet mod bestemte Personer for at have begået bestemte Handlinger, ikke viser sig at være ugrundet, således at Forundersøgelsen, naar Sagen tager saadan Vending, ordentligvis bor sluttes (jfr. § 211, 2det Stykke). På samme Måde bor undersøgelsesdommeren, hvor den rejste Sigtelse viser sig grundet, normalt holde sig til denne og ikke særlig lægge an på at få andre Forbrydelser eller andre Forbrydere medinddragne. Imidlertid vilde det være upraktisk at gennemføre denne Kompetence-Begrænsning rigoristisk. Der kan ikke være Tale om at stille de samme Fordringer i Retning af Bestemthed og Fuldstændighed til Begæring om Forundersøgelse, som der må stilles til det Anklageskrift, der stal lægges til Grund for Domsforhandlingen. Sagen kan f. Eks. let stille sig således, at de samme Omstændigheder, som rense den under Forundersøgelsen først Sigtede, lede Mistanken hen i en bestemt anden Retning. I så Fald bor Undersøgelsesdommeren, som på det Tidspunkt kan forudsættes at have vundet Kendstab til Sagens hele Beskaffenhed og have mangan en Enkelthed, der kan være af Betydning for Sandhedens Udfindelse, i frist Minde, ikke, blot fordi den formelle begæring fra Politimesteren om Forundersøgelsens ændrede Retning ikke straks kan foreligge, bryde den hele Undersøgelses Tråde af; det bor tvertimod være hans Ret og Pligt at forfølge et således fremkommet Spor videre, og for så vidt det viser sig rigtigt, give Påtalemyndigheden fornøden Meddelelse. Ligeledes kan det meget nemt hænde, at den Undersøgelse, der foretages angående de i Begæringen ommeldte Personer eller Handlinger gøre det sandsynligt eller klart, at der er Medskyldige, eller at der af de Sigtede er begået andre Forbrydelser end de i begæringen omhandlede. dømmeren bor da selvfølgelig ikke afvise den Art Oplysninger, men tværtimod under sin afhøring forfølge de givne Spor, dog stadig med den Pligt, om fornødent snarest muligt at give Påtalemyndigheden Meddelelse. Det er disse Tilfælde, der haves for Øje ved de i 1ste Punktum indskudte Ord „i Neglen“,

hvilke derefter få deres fornødne Supplement i Stykkets 2det Punktum, jfr. iøvrigt hermed § 185, 3dje og 4de Stykke, hvor tilsvarende Regler gives med Hensyn til Retshandlinger under Efterforskningen.

Den herved gjorte Afvigelse fra Anklageprincippet's strænge Konsekvens er praktisk nødvendig, genfindes i de fremmede Love (N. L. § 269. jfr. § 274. T. L. § 189) og frembyder få meget mindre Betænkelighed, som der her er Tale om foreløbige Undersøgelser. hvilke Påtalemyndigheden, der, som nævnt, snarest muligt stal underrettes derom, kan standse øjeblikkelig. for så vidt den ikke finder Grund til Forfølgning.

§ 203.

Naar det her bestemmes, at dømmeren i de i denne Paragraf nævnte Tilfælde, der alle angå retlige

Hindringer, ved Kendelse kan nægte at tage Begæringen om Forundersøgelse til følge, ligger deri modsætningsvis. at han ikke kan nægte at tage Begæringen til følge, alene fordi det Bevismateriale, hvorpå den mod bestemte Personer rettede Sigtelse bygger, ester hans Mening er altfor spinkelt. Praktisk taget faar dette imidlertid for Undersøgelsesdommerens eget Vedkommende ikke stor Betydning, da han, naar han, efter f. Eks. blot at hav? afhørt et enkelt Vidne, finder den Opfattelse tilstrækkelig bestyrket, at Sigtede ikke har begået den omspurgte Handling, og at derfor Tiltale ikke bor rejses (jfr. § 204 „om“), kan slutte Forundersøgelsen i Henhold til § 211, 2det Stykke. Med §§ 203 og 211, 1ste Stykke, må sammenholdes § 353.

Hvad der er „ret værneting“ for Forundersøgelsen, bestemmes efter Reglen i § 51 (jfr. Bemærkningerne til samme ovenfor S. 50). Det vil iøvrigt efter Beskaffenheden af denne Regel kun ganske undtagelsesvis kunne forekomme, at en Ret med Føje afviser en Begæring om Forundersøgelse af Værnetingsgrunde. Om, hvem der er påtaleberettiget, se §§ 29 ff.

§ 204.

Ta det er Meningen, at Sagens Bevismateriale normalt stal bringes frem umiddelbart for selve den dømmende Ret. bliver det under Sagens Forberedelse kun Opgaven at opspore, hvad der kan tjene som Bevis, og derefter sigte væsentligt fra uvæsentligt, men ikke — som under den nuværende Ordning — at bringe Bevismaterialet til Veje i selve den Form, hvori det stal forelægges den dømmende Ret. Vidner og Syns- og Skøns-

mænd skulle derfor ordentligvis klin underkastes en foreløbig Afhørelse og ikke edfæstes, og Undersøgelsesdommeren behøver ikke at gøre Tilførsler til Protokollen om sådanne lagttagelser med hensyn til Personer eller Ting, som den dømmende Net ligesåvel selv vil være i Stand til at gore. På den anden Side er det ikke Meningen at gennemføre Umiddelbarhedsprincippet til de yderste Konsekvenser. Hensynet til den ligefremme Umulighed af eller det uforholdsmæssige Besvær, der mulig vilde være forbunden med at føre et Bevis påny, kan med« fore, at dette under Forundersøgelsen bor bringes i en saadan endelig skriftlig Form, at denne kan erstatte selve Beviset under Domsforhandlingen. Der bør derhos selvfølgelig være Adgang til at konstatere Modsigelser mellem en og samme Persons Udsagn henholdsvis under Sagens Forberedelse og under Domsforhandlingen. Om de herved foranledigede særlige Regler, jfr. navnlig §§ 73, 2det og 3dje Stykke. 102. 1ste Stylte. 111. 115, 2det og 3dje Stykke, 125, 131 og 248, jfr. § 303. 3dje Stykke.

§ 205.

Om den dobbelte Affattelse af nærværende Paragraf henvises til de ovenfor, S. 119 ff., gjorte bemærkninger. der her kun skulle suppleres med følgende: Det er efter begge Forslag Tanken, at Undersøgelsesdommeren. så snart Forundersøgelse er indledet, over et selvstændigt Skøn over Betimeligheden af de af Påtalemyndigheden eller af Sigtede eller dennes Forsvarer begærede retslige Skridt. Imidlertid er det klart, at Retten efter den Tankegang, hvorpå Mindretalsforslaget hviler, bor være meget varsom med at nægte sin Medvirken, naar den ikke har anden Grund dertil end den formentlige U hensigtsmæssighed af den begærede Retshandling; thi Påtalemyndigheden står efter dette førsteg vedvarende som den i første Række ansvarlige og må derfor stadig være den, der lægger og gennemfører Undersøgelsesplanerne, medens Retten nærmest er tænkt som kontrollerende og eventuelt sup» plerende Parternes Virksomhed. Anderledes efter Flertalsforslaget. Her vendes ved Forundersøgelsens Begyndelse Forholdet mellem Påtalemyndigheden og Retten til en vis Grad om; medens det for var Påtalemyndigheden. der ledede Undersøgelsen og eventuelt blot rekvirerede bestemte Undersøgelseshandlinger foretagne ved Retten (,§ 195), er det nu Undersøgelsesretten, der har Ledelsen og hovedansvaret for Undersøgelsen og derfor også må stå friere overfor Parternes Begæring end efter Mindretalsførstaget.

§ 206.

Naar man har ladet 2det Punktum i det tidligere Forslags tilsvarende § 232 (om, at Politiet skulde afgive skriftlig Beretning til dømmeren om Udførelsen af de det givne Pålæg) udgå, er dette kun sket, fordi det på den ene Side er klart, at dømmeren også uden udtrykkelig Udtalelse derom i Loven kan give sådant Pålæg, medens på den anden Side den ubetingede Forskrift derom også vilde ramme Tilfælde, hvor en mundtlig Beretning er tilstrækkelig.

§ 207.

Medens Reglen i det tidligere førstags § 233 er udgået som dels overflødig, dels hvilende på Forudsætninger, der ere bortfaldne ved de i § 19§ skete Forandringer, optager § 207 de i det tidligere førstags § 234 indeholdte Regler med følgende Tilføjelser: Reglen under Nr. 3 er udvidet til også at gælde om Sigtedes valgte Forsvarer. Det er under Nr. 4 udtalt, at det, hvor der er flere Sigtede, beror på dømmerens Bestemmelse, om den ene Sigtede må påhøre den andens Forklaringer. Endelig er der i sidste Stykke givet dømmeren Bemyndigelse til at fravige Påbudet om Sigtedes personlige Tilstedeværelse ved anticipere: Bevisførelse, hvor Omstændighederne gøre hans Tilstedeværelse ufornöden. Det kan f. Eks. let tænkes, at Sigtede selv helst vil være fri for at have den med en Rejse til Tingstedet forbundne Udgift og Besvær og derhos er overbevist om, enten at Vidnesbyrdet vil vise sig ganske ufarligt for ham, eller at i alt Fald hans Forsvarer vil varetage hans Tarv tilstrækkeligt, eller at der under Domsforhandlingen vil være tilstrækkelig Lejlighed for ham til at sætte det i det rette Lys. I sådanne Tilfælde vilde det være urimeligt at tvinge ham til personligt Mode. At dømmeren skulde misbruge denne Beføjelse, er der ingen Grund til at befrygte, så meget mindre som sådant Misbrug må antages at ville blive draget frem under Domsforhandlingen på en for vedkommende dømmer lidet behagelig Måde. Har anticiperet Bevisførelse fundet Sted, uden at Sigtede har været til Stede, skønt han burde have været det, og hans Ikke-Tilstedeværelse efter Bevisets Beskaffenhed kan antages at have haft reel Betydning, kan følgen blive, at der under Domsforhandlingen ikke bliver tillagt det pågældende bevis nogen vægt til Skade for Tiltalte. Dette følger ligefrem af den fri Bevisbedømmelse.

Ved sidste Punktum i første Stykke er kun udtrykt, at Gyldigheden af det i Retsmødet foretagne ikke kan angribes under Henvielse til, at Indkaldelsen af Sigtede ikke har været, som den burde være, naar Sigtede dog faktisk er mødt. Udebliver Sigtede, må Retten afgøre, om Modet stal udsættes, til han kan bringes til Stede, eller ej; hvor der er Tale om en anticiperet Bevisførelse af saadan Art, at Sigtedes nærværelse må anses fornöden, bør Udsættelse dog altid finde Sted, hvis sådant blot er muligt, jfr. Paragraffens sidste Stykke sammenholdt med § 207, sidste Stykke. Til sidesættelse af Neglen om Forsvarerens Adgang til, førend en anticiperet Bevisførelse finder Sted, at blive bekendt med Sagens Dokumenter, må efter Omstændighederne kunne have samme følger, som ovenfor ved § 207, sidste Stykke, omtalt med Hensyn til Sigtedes Ikke-Tilstedeværelse.

§ 210.

Den Omstændighed, at Afhørelsen sier ved dømmeren, bevirker, at der ikke er nogen absolut Nødvendighed for, at Påtalemyndigheden er repræsenteret i det pågældende Retsmøde, forudsat at dømmeren forud er i Besiddelse af Oplysning om, hvad den Pågældende stal spørges om. Om Nødvendigheden af Sigtedes Tilstedeværelse, jfr. § 207, sidste Stykke.

Den udtrykkelige Begrænsning af Adgangen til gentagen Afhørelse af Sigtede, som det tidligere førstags § 337 indeholdt, er udeladt som upraktisk og i Virkeligheden kun givende en illusorisk Garanti. Sigtede er tilstrækkelig beskyttet ved sin Ret til på ethvert Punkt at vægre sig ved at svare. På den anden Side er indsat en Bestemmelse om Net for Forsvareren til ved anticipere! Bevisførelse at begære yderligere Spørgsmål stillede.

§ 211.

Naar der i 1ste Stykke er indsat en Bestemmelse om, at Forundersøgelsen standses, naar Retten finder, at Louens Betingelser for dens Virksomhed ikke ere til Stede, er dette en ligefrem Konsekvens af Reglen i § 203. Hvad enten Retten straks er på det rene med eller først senere bliver klar over, at en af de nævnte Betingelser mangler, må deri ligge en Hindring for Forundersøgelsen. — Med 1ste Stykke jevnføres § 353. — Med sidste Stykkes sidste Punktum sammenholdes § 215, 2det Stykke.

§ 214.

Med Hensyn til Reglen i 1ste Stykke, bemærkes, at den i det tidligere førsttag gjorte Begrænsning — at Forundersøgelsen ikke må 'sluttes for en enkelt Forbrydelse, naar nogen af de Forbrydelser, hvis Undersøgelse ikke er moden til Slutning, antages at medføre en strængere Strafart — er udeladt som upraktisk. Thi vel bor dømmere blandt andet tage dette Hensyn i Betragtning, men optages det i Form af et ubetinget Påbud, kan det fore til, at de mindre og klare Sager må henstå i Måneder efter f. Eks. et fraværende Hovedvidne i en større Sag, der måske tilsidst falder ud til Intet.

§ 215.

Den i det tidligere førsttag satte 14 Dages Frist for Indlevering af Anklageskrift er opgivet som altfor kategorisk. Til Gengæld er indsat den tidligere omtalte Regel om, at Undersøgelsesdommeren, hvor Sigtede er fængslet, stal fastsætte en Frist for Fængslingens Varighed, jfr. hermed § 211, in tins.

Fjerde Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Landøret.

Kapitel XXI.

nærværende Kapitel indeholder i forkortet og simplificeret Form Regler, hvis Bestemmelse i det hele svarer til, hvad der i det tidligere Forslag søgtes opnået ved Reglerne i dettes 4de Afsnit. Kapitel I. og II., dog med den Hovedforskel, at nærværende

Udkast ikke har optaget det tidligere førstags særlige „Henvisnings“-Stadium.

Efter det tidligere førstags skulde Retten (eller i alt Fald dennes Formand), forinden Anklageskriftet kunde forkyndes Til» talte, underkaste Sagens Formalia en foreløbig prøvelse: naar efter denne prøvelse Anklageskriftet var forkyndt, skulde der bestemmes en Frist, i løbet af hvilken Tiltalte bl. a. kunde fremkomme med Indsigelser, gående ud på, enten at formelle Mangler hindrede Sagens videre Fremme, eller at det foreliggende Bevismateriale ikke frembød tilstrækkeligt Grundlag for Anklagens Henvisning til Domsforhandling. Naar endelig

denne Frist var udløben, skulde Retten i et dertil berammet Retsmøde træffe Be« stemmelse om, hvorvidt Sagen skulde henvises til Domsforhandling eller ikke. hvorved den eventuelt havde at prøve de Indsigelser, som i nysnævnte Henseende vare fremkomne fra Tiltaltes Side. Endvidere skulde Retten eller dens Formand på det heromhandlede Stadium af egen Drift prøve Hensigtsmæssigheden af den Måde, hvorpå Overanklageren havde opgivet at ville fremføre sine Beviser, og henholdsvis approbere eller underkende hans førstags herom, ligesom Retten allerede på dette Trin af egen Drift skulde kunne tage Bestemmelse om Bevisers Førelse.

Naar et tilsvarende særskilt Processtadium ikke er bibeholdt i nærværende Udkast, har dette for det første sin Grund i, at der herved efter Kommissionens Mening vilde bevirkes en Forhaling af Sagerne, som i de allerfleste Sager vilde vise sig ganske unyttig. Adgang for Retten til af egen Drist allerede inden Domsforhandlingen at bringe sådanne Sager ud af Verden, om hvilke det er åbenbart, at en Domsforhandling vilde være spildt Arbejde, enten fordi Sagen lider af formelle Mangler, der nødvendigvis må fore til Afvisning, eller fordi en Domfældelse er udelukket af retlige Grunde, såvelsom Adgang for Tiltalte til at fremkomme med begæringer i så Henseende, kan gives, uden at hver eneste Sags Fremme behøver at sinkes ved at gennemgå et særskilt Stadium til sådanne Spørgsmåls prøvelse. Hvad dernæst angår den Adgang, som det tidligere Udkast åbnede til allerede på dette foreløbige Stadium at få Rettens afgørelse af, hvorvidt det foreliggende Bevismateriale afgiver tilstrækkeligt Grundlag for Sagens videre Fremme, da har man anset saadan Adgang for uheldig. På den ene Side finder man nemlig, at den ikke vil være af nogen væsentlig Betydning for Sigtede, og at derfor intet væsentligt vil vindes til Gengæld for den Tid og Kraft, som vilde spildes på denne foreløbige Prøvelse i de Sager, hvor dens Udfald blev, at Sagen dog måtte gå til Dom; og på den anden Side mener man, at Rettens uhildede Stilling under Domsforhandlingen efter Omstændighederne vil kunne præjudiceres ved, at den allerede har måttet udtale sig om Bevislighederne (i disses foreløbige Form) for Tiltaltes Skyld. Endelig vil der, naar det stal være Retten eller dens Formand, der regelmæssigt træffer Bestemmelse — efter Indstilling af Parterne — om, hvilke Beviser der må fremføres under Domsforhandlingen, og på hvilken Måde dette stal ske, derved

ikke blot lægges et ganske overflødig Arbejde på Formanden, men Ansvaret for Måden. på hvilken Bevisførelsen iværksættes, vil på en skadelig Måde forrykkes, idet det fra Overanklageren, som på dette Trin er den, der kan have bedst Oversigt over Sagen og over de forhåndenværende Bevismidler, de enkelte Vidners værd o. s. v., mere eller mindre kastes over på Retten eller dennes Formand. Denne Ordning vil derhos kunne stade Rettens upartiske Stilling, naar senere under Domsforhandlingen det Spørgsmål, rejser sig, om man bor nøjes med den Bevisførelse, som har fundet Sted overensstemmende med den forinden Domsforhandlingen truffne Bestemmelse, eller om det ikke f. Eks. vil være nødvendigt at udsætte Sagen for at afhøre for den dømmende Ret et Vidne, hvis Indkaldelse for denne Retten den Gang antog for unødvendig.

Kommissionen har af disse Grunde ment, at forudgående afgørelser af Retten vedrorende Bevisførelsen ikke bor finde Sted udenfor Tilfælde, hvor der mellem Parterne opstår Uenighed om, på hvilken Måde et Bevis stal fores, f. Eks. om et Vidne stal afhøres for den dømmende Ret eller for en Undersøgelsesret, eller om Bevisforanstaltninger, der ere begærte af Tiltalte, skulle iværksættes, samt sådanne Tilfælde, hvor en Beslutning af Retten er nødvendig ifølge Reglerne i 2det Afsnit, — således hvor der begæres Udmeldelse af Skønsmænd, eller hvor et Vidnes Mødepligt begæres udvidet.

Den her omhandlede Forberedelse af Domsforhandlingen er efter Udkastet i sine Hovedtræk ordnet på følgende Måde:

Overanklageren udfærdiger Anklageskrift og sender dette til Landsrettens Kontor tilligemed en Fortegnelse over de Beviser, som agtes fremførte under Domsforhandlingen, samt Udskrift af de i Sagen foretagne retslige Undersøgelses- og Bevishandlinger, ledsaget af de dertil hørende Dokumenter og andre Bevismidler. Genpart af Anklageskriftet forkyndes for Tiltalte, der samtidig spørges, om han alt har antaget en Forsvarer. I modsat Fald lager, så vidt fornødent, Retten Bestemmelse om, hvorvidt en saadan vil være at bestikke (jfr. Kap. VI.). Ligeledes forkyndes Genpart af Bevisfortegnelsen for Tiltalte eller meddeles dennes Forsvarer, og Sidstnævnte meddeles der tillige Genpart af Anklageskriftet samt Udskrift af de i Sagen foretagne

Undersøgelses« og Bevishandlinger, hvorhos der gives ham og Tiltalte Adgang til de på Rettens Kontor fremlagte Dokumenter.

På Anklageskriftet er anført en Frist, inden hvilken Tiltalte eller dennes Forsvarer

eventuelt må fremkomme med Forsvarets Bevisfortegnelse samt med sine Begæringer om Foretagelsen af bestemte Bevishandlinger ved Undersøgelsesret eller om yderligere Forundersøgelse. om at en Bevisførelse, som er bebudet i Overanklagerens Bevisfortegnelse, må ske på anden Måde, end der opgivet — f. Eks. at et Vidne, som Overanklageren vil lade afhøre og edfæste ved en Undersøgelsesret, må blive indkaldt for den dømmende Ret — om Sagens Foretagelse på et andet Ting. om dens Foretagelse henholdsvis med eller uden Nævninger, eller om dens Overflytning til en anden Ret. Modsætter Overanklageren sig noget af det således begærte, forelægges Sagen Landsretten til afgørelse. efter at der eventuelt er givet Parterne Lejlighed til at ytre sig mundtligt eller skriftligt. Hvis en begæring om yderligere retslig Undersøgelse eller Bevishandling tages til følge. skal Overanklageren foranstalte det i så Henseende fornødne foretaget. Hvis derimod enten ingen saadan begæring fremkommer fra Forsvarets Side, eller de fremkomne begæringer afslås af Retten, står der, ligesom naar Sagen efter foretagen yderligere Undersøgelse påny kommer frem for Retten, kun tilbage at få Sagen berammet — alt under Forudsætning af, at Retten ikke af formelle eller retlige Grunde (§ 228) afviser Sagen. Berammelsen foregår derved, at Retsskriveren med Bistand af Overanklageren udarbejder en Retsliste over de Sager, der ville være rede til Behandling på det forestående Ting, hvilken Liste forelægges Formanden, der såvel straks som senere kan foretage Forandringer i samme. Overanklageren foranstalter derefter Tiltalte, Forsvarer, Vidner og Syns« og skønsmænd indkaldte til den Dag, på hvilken han antager, at Sagen tidligst vil komme for. Om eventuelle Udsættelser sendes øjeblikkelig Meddelelse til alle Vedkommende. Om Forandringer i Anklageskriftet (§ 218) eller Forelsen af ikke forud anmeldte Beviser (§ 223) jfr. nedenfor. Med Hensyn til Kapitlens enkelte Para[^] graffer stal folænde bemærkes:

§ 216.

Anklageskriftets Opgave er lun at tjene som Grundlag for Sagen i dm førstand, at det deraf tydelig kan ses, hvad Sigtede er sat under Tiltale for. Angivelse af. på hvilke Beviser eller hvilken Lovfortolkning Anklagen slottes, hører derfor ikke hjemme i Anklageskriftet; Optagelse af sligt vilde skade dets Overskuelighed og vilde kunne virke præjudicerende. Et Anklageskrift i f. Eks. følgende Form vil tilfredsstille Udkastets Ord og Tanke: „N. N. (Stilling etc.). boende —,

sættes herved under Tiltale ved N. N. Landøret til at lide Straf efter Straffelovens § 190 eller § 186 for den 27de Januar d. A. om Eftermiddagen på N. N. Sted forsætlig. med eller uden Overlæg. at have dræbt X. ^ . ved et Bøsseskud. (Dato) (Underskrift). [Sagen foretages for Nævninger ved Juli-Tinget 189- i N. N. Købstad]”.

Reglen i det tidligere Forslags § 248 in fine („Omfatter Anklagen flere Sigtede eller flere strafbare Handlinger af den samme Sigtede, bliver hver af disse punktvis at ommelde“) er ikke medtaget i nærværende Udkast: thi, vel bor denne Regel iagttages, hvor det er gørligt, og hvor sådant virkelig tjener til at gøre Anklageskriftet tydeligt, men en ubetinget Forskrift derom vilde oste fore til uden Nytte at gøre Anklageskriftet vidkløftigt og uoverskueligt, og i mange Tilfælde vilde iagttagelsen af en Sådant Forskrift være umulig. Det sidste vil f. Eks. gælde, hvor en Person sættes under Tiltale for en række Mishandlinger eller for en Række Skuffetyverier som ikke kunne oplyses enkeltvis. Det første vil s. Eks. gælde. hvor flere Personer i Forening have begået flere Indbrudstyverier. Den for Nævningerne nødvendige nærmere Præcisering vil kunne opnås gennem de skriftligt affattede Spørgsmål.

§ 217.

Reglen i 1ste Stykke om Sagens Tingfæstning har særlig Betydning med Gensyn til §§ 59, 63, 115, 2det Stykke, 150, 168. 200 og 206. 3dje Stykke. Med Hensyn til Anklageskriftets Forkyndelse, jfr. Kap. IX.; med Hensyn til Valg eller Bestikkelse af Forsvarer Kap. VI.

§ 218.

Der sondres her mellem den Udvidelse af Tiltalen eller Berigtigelse af Anklageskriftet, der finder Sted inden Domsforhandlingen (1ste Stykke), og Udvidelse eller Berigtigelse efter Domsforhandlingens Begyndere (2det Stykke). Medens der nemlig i første Tilfælde ikke er nogen Grund til at fravige det ligefremme Krav, at enhver saadan Udvidelse eller Berigtigelse bor foregå under lagttagelse af de samme Former, som galdt for den oprindelige Tiltale, må der i sidstnævnte Tilfælde særlig tages Hensyn dels til, at der ikke, hvor det kan undgås, bor holdes mere end een Domsforhandling med Hensyn til samme Tiltalte, dels til, at en een Gang begyndt Domsforhandling som følge af det med en Udsættelse forbundne Besvær for Ret. Parter, Nævninger, Vidner, Syns« og Skønsmænd etc. ikke gærne bor afbrydes,

når sådant ikke er strængt nødvendigt. Der er derfor givet Adgang til under Domsforhandlingen dels at udvide Tiltalen til andre af Tiltalte begåede strafbare Handlinger, forudsat at Retten tillader det, og enten Tiltalte samtykker deri eller den Handling, der er spørgsmål om, er begået under selve Domsforhandlingen, dels at foretage Berigtigelse af Anklageskriftets Angivelser. Hvor vidt sådanne Berigtigelser kunne gå, må afgøres af Retten, og det Synspunkt, der af Retten bor lægges til Grund, er angivet ved Reglen i 2det Stykke af § 25?.' I samme Omfang, hvori Retten kan domfælde med Fravigelse af Anklageskriftets Indhold, må den nemlig også kunne tillade Berigtigelse i dette. følgelig vil Berigtigelse af Straffebestemmelsen såvelsom af Angivelserne om de med Forbrydelsen forbundne Biomstændigheder kunne finde Sted, under Forudsætning af, at Tiltalte dog har haft eller derefter får — om fornødent gennem Udslettelse af Sagen — fyldestgørende Adgang til Forsvar. Derimod vil en Berigtigelse, der i Virkeligheden går ud på at substituere en helt anden Handling end den, på hvilken Anklageskriftet tager Sigte, ikke kunne finde Sted uden efter Reglen om Tiltaltes Udvidelse: hertil vil altså kræves Tiltaltes Samtykke.

§§ 219 og 220.

Det, der stal indleveres på Rettens Kontor, er en fuldstændig Udskrift af de under Efterforskningen eller Forundersøgelsen foretagne retslige undersøgelses- og Bevisninger, ledsaget af samtlige til en Retsbog fremlagte Dokumenter og andre i Bevaring tagne synlige Bevismidler. Derimod er der ingen Nødvendighed for at fremkomme med andet (f. Eks. Rapporter. Breve, Redskaber), som vel har figureret i de forberedende Undersøgelser, men som ikke ere fremlagte som Bilag til Retsbogen og heller ikke agtes benyttede under Domsforhandlingen.

Det ligger som Konsekvens i den Opgave, der ved § 20 er anvist Anklageren, at han på sin Bevisfortegnelse bor opføre samtlige de Beviser, der af ham skønnes at være af Betydning til Udfindelse af Sandheden, og ikke blot dem, der stolte Anklagen. På mulige Forsømmelser i så Henseende rådes der imidlertid Bod ved Tiltaltes Rettigheder efter §221. Når der i Bevisforiegelsen forlanges en kort Angivelse af, hvad der agtes godtgjort ved Hjælp af de Beviser, som agtes fremførte, er Tanken hermed den, dels at give Tiltalte fyldestgørende Adgang til at forberede sit Forsvar (Ankla-

gens Vidner behøve jo nemlig ikke i Forvejen at have været afhørte inden en Ret, og, tænker man sig, at Anklagen uden Varsel fremfører et Vidne, der måske i Virkeligheden vidner falsk eller letsindig angående et Hovedpunkt, kan dette blive fældende for Tiltalte, medens denne, når han i Forvejen veed, at sådant Vidnesbyrd vil fremkomme, måske kan skaffe Materiale til Godtgørelse af dets Upåidelighed), dels at stabe et Grund' lag for Rettens afgørelse af en eventuel Divergens mellem Parterne om Måden, hvorpå Bevis for det pågældende Punkt rettest bør tilvejebringes. Som en følge heraf bør Bevisfortegnelsen for hvert enkelt Bevismiddels Vedkommende angive, hvad der ved dette agtes godtgjort. På den anden Side bor denne Angivelse være så kort som mulig, og der kan ikke være noget til Hinder for, at den sker under Benyttelse af Henvisninger til Sagens Akter. Om Vidner skulle fores under selve Domsforhandlingen eller ej, afgøres af Overanklageren, eller, hvis Forsvaret rejser Indsigelse i Henhold til § 221 Nr. 2. af Retten (d. v. s. som Regel dennes Formand, se § 230), jfr. § 102 om de Regler, som skulle være vejledende for dennes afgørelse, og § 95, 2dct Stykke om Ømgørelsesadgangen. — Foruden at træffe de i Slutningen af § 219, 1ste Stykke, samt i §§ 221 og 222 nævnte afgørelser tilkommer det ifølge § 230 endvidere Rettens Formand at træffe Beslutning om Sagers Adskillelse og Forening (§§ 61 og 63). om Tiltaltes Anholdelse, Fængsling eller Løsladelse såvelsom enhver anden Beslutning, der sigter til at forberede Domsforhandlingen, derunder også om en fængslet Tiltaltes Henbringelse til Tingstedet (jfr' § 170).

Når det i § 219, 2det Stykke, hedder, at „det bør iagttages, at ikke flere Vidner end fornødent indkaldes“, er dette nærmest en Påmindelse til Overanklageren. Retten har nemlig ingen Myndighed til af egen Drift at begrænse det af Overanklageren på hans Bevisfortegnelse opførte Bevismateriale (noget andet er, at Rettens Formand, hvis han på dette Trin måtte blive opmærksom på, at Overanklageren har i Sinde at fore et tilsyneladende urimeligt Antal Vidner, vil kunne finde sig foranlediget til en Udtalelse herom), og hvad Tiltalte angår, da er der kun givet ham Adgang til at foranledige en retslig afgørelse af, om ikke et Bevis, som er opført i Overanklagerens Bevisfortegnelse, hellere bør tilvejebringes på anden Måde end deri anført, men ikke til at modsætte sig en af Overanklageren ønsket Vidne-Indkaldelse som helt og holdent overflødig. Tiltalte vil her-

efter vel kunne fremsætte Påstand på, at et Vidne, hvis Forklaring stal benyttes, må blive fort for den dømmende Ret i Stedet for en Undersøgelsesret eller omvendt, men derimod ikke på, at Vidneforklaring angående et vist Punkt overhovedet bør undlades som irrelevant for Sagen. — Hvis en Overanklager skulde vise Tilbøjelighed til at tilsidesætte den her omtalte Regel, vil en Udtalelse desangående fra Rettens Side under en Domsforhandling formentlig vise sig tilstrækkelig virksom til at forhindre Gentagelse. Tillige kan Retten give sin Opfattelse Udtryk derigennem, at den fritager Domfældte for at bære Omkostningerne ved overflødige Bevisforanstaltninger (jfr. § 395), og vil endog, om det skulde komme så vidt, kunne pålægge Overanklageren selv at bære de pågældende Omkostninger (jfr. § 398).

Det stal endnu angående Vidne-Indkaldelsen fremhæves, at der på dette Punkt er en vis førstel mellem Overanklagerens og Tiltaltes Retsstilling. Medens nemlig overanklageren kan indkalde så mange Vidner, han vil, er den Tiltalte, der med Hensyn til Vidne-Indkaldelse fremsætter Begæringer, som Overanklageren modsætter sig, undergiven Rettens Formands afgørelse. Erfaringen fra Udlandet viser nemlig, at sådan Kontrol er nødvendig, idet der i Almindelighed er Tilbøjelighed hos Forsvaret til at forlange flere Vidner indkaldte end nødvendigt eller rimeligt, til Gene for dem, der således tvinges til at mode som Vidner, til ingen Nytte for Sagen og til Udgift for det Offentlige, der stal afholde de dermed forbundne Omkostninger, ligesom sådan unyttig Bevisførelse under Domsforhandlingen kan virke trækkende og aflede Opmærksomheden fra, hvad det egentlig kommer an på. Hvis imidlertid Tiltalte selv kan bevæge vidnerne til frivillig at mode under Domsforhandlingen, kunne disse ikke nægtes forte (jfr. §251), om end Retten naturligvis kan standse Afhøringen, så snart det viser sig, at det, der spørges om, er irrelevant for Sagen (jfr. § 240).

Når det i § 220 hedder, at de pågældende Bevismidler „gøres tilgængelige“, menes der dermed for Tiltalte og dennes Forsvarer.

§ 221.

begæring af det under Nr. 2 angivne Indhold må navnlig ventes, hvor Overanklageren har anmeldt Oplæsning af en tidligere afgiven Forklaring af et Vidne, som det er Tiltalte magtpåliggende at få umiddelbart frem for den dømmende Net.

Sidste Stykke er optaget efter N. L. § 294 som et praktisk Middel til på en let og simpel Måde at fjerne formelle Fejl, f. Eks. urigtigt værneting eller andre Mangler, som dog vilde bevirke Afvisning (jfr. særlig § 228) eller Frifindelse. I øvrigt vil i Reglen Tiltalte, og da især den Fængslede Tiltalte, være lige få interesseret som Overanklageren i at undgå, at Tiden spildes med Ting, der bagefter på Grund af formelle Fejl må gøres om.

§ 222.

Det er selvfølgelig Meningen, at den stillede Sikkerhed efter Rettens Bestemmelse stal tilbagegives, hvis Tiltalte frifindes, og Vidneførsten viser sig at være af Betydning eller dog rimelig, men stal anvendes til Dækning af Udgifterne ved samme, hvis den viser sig betydningsløs og urimelig. — Negler som de i 2det Stykke givne fandtes ikke i det tidligere Forslag. Reglerne i 1ste Punktum tilsigte at give Tiltalte Adgang til at få rådet Bod på, at Påtalemyndigheden mulig har benyttet sin Valgret med Hensyn til Værnetinget for

enkeltstående Retshandlinger eller Forundersøgelsen med ensidig Hensyntagen til Anklagens Interesser, eller at den dømmer, som har haft med disse forberedende Retshandlinger at gøre, har viist en lignende ensidig Interesse.

§ 223.

Den her givne Regel om Forandring i Bevisfortegnelsen er simplere og friere end det tidligere Forslags § 273, der til Dels foreskrev en bestemt Frist, regnet fra Domsforhandlingen, inden hvilken sådan Forandring skulde anmeldes. Denne Frihed er på den ene Side naturlig under Hensyn til den store førstel, der kan være i Henseende til det pågældende Bevis' Betydning og Forhold til Sagen i det hele. på den anden Side uden Betænkelighed, da Modparten altid, hvis Sagen endnu ikke er berammet, kan rette Anmodning til Retsformanden om at give den fornødne Frist i Anledning af det anmeldte ny Bevis, eller, hvis Berammelse alt har fundet Sted, kan anmode om Sagens Udsættelse efter § 229; (om ny Beviser, der først fremføres eller anmeldes under selve Domsforhandlingen, se § 251).

I Henvisningen til §§ 219-222 ligger blandt andet, at, hvis der fra Tiltaltes Side anmeldes et nyt Bevis, der stal tilvejebringes ved det Offentliges Foranstaltning, og der mod sådant Bevis rejfes Protest fra An-

klagerens Side, træffer Rettens Formand afgørelse desangående.

§ 224.

Den her omtalte Bevisførelse inden Domsforhandlingen kan enten være besluttet af Overanklageren eller være fremkaldt ved en begæring fra Forsvarets Side i dettes Bevisfortegnelse eller Tillæget til samme, imod hvilken Anklageren ikke har protesteret, eller som Rettens Formand har tilladt i Henhold til § 222 trods Anklagerens Protest. Med Hensyn til Sikkerhedsstillelsen jfr. bemærkning til § 222.

Ifølge 2det Stykke foregår den her omtalte Bevisoptagelse efter Reglerne i Kap. XX; de Regler, der i så Henseende navnlig ville være af Betydning, ere Reglerne i §§ 207, 208 og 210. De fornødne Udskrifter vil sige mindst 3, nemlig 1 til Overanklageren. 1 til Forsvareren (eller Tiltalte) og mindst 1 til Retten.

§ 225.

Den for Sagernes Berammelse her givne Regel er formentlig den eneste praktiske. Hvornår en Sag kan tages for til Domsforhandling, må jo nemlig bero ikke blot på vedkommende Sags egen Beskaffenhed og Forberedelse, men også på, hvilke andre Sager der skal til Behandling på samme Ting, først når der haves et vist Overblik herover, vil Retslisten kunne udfærdiges, og den enkelte Sags Forhandlingsdato med nogenlunde Sikkerhed fastsattes.

§§ 226 og 227.

Således som Domsforhandlingens Forberedelse i det hele er ordnet efter nærværende Udkast, har man

fundet, at det hensigtsmæssigst kan — således som det også bruges i Norge — overlades Overanklageren at foranstalte Tiltalte, Vidner og Syns- og Skønsmænd indkaldte, og at det kun vilde være unødigt Omsvøb, om Indkaldelserne skulde udfærdiges på Rettens Kontor. Stævning til en bestemt Dag til Tiltalte (derunder også den fængslede Tiltalte) vil sige stævning til den Dag, på hvilken Overanklageren efter sit skøn antager, at Sagen vil komme for (om Tinget er Tiltalte underrettet ved den Påtegning, som derom findes på Anklageskriftet, § 21[^] §§ tins.) Ved Bestemmelse af Dagen vil overanklageren først og fremmest have at se hen til Retslisten, hvis denne er fastsat. Forsåvidt han imidlertid er på det rene med, at visse Forandringer i denne ere eller ville blive nødvendige, bør han selvfølgelig indrette sin Stævning derefter. I Tvivlstillfælde bør

han ikke lade stævningen udgå tidligere end det af Hensyn til 4 Dages Fristen er nødvendigt, men på den anden Side stævne til den tidligste Dag, hvorom der kan blive spørgsmål. Tidligere end på den i stævningen nævnte Dag vil Sagen nemlig ikke uden Tiltaltes Samtykke kunne behandles, derimod vel på en hvilkenksomhelst senere Dag, kun at der da bør gives alle Vedkommende Underretning herom. Ved Indkaldelse af Vidner og Syns- og skønsmænd må § 104, 2den og 3dje Stykke, jfr. § 10§ iagttages. § 226, 2det Stykke, må sammenholdes med § 170, hvoraf fremgår, at det er Rettens Formand, der tager Bestemmelse om Tiltaltes Henbringelse til andet Varetægtsfængsel; sådan Beslutning må da Overanklageren indhente og foranstalte iværksat.

§ 228.

Denne Paragraf er ligesom det tidligere Forslags tilsvarende Regel motiveret ved den nærliggende Betragtning, at det bør undgås, at det hele besværlige Domsforhørlingsapparat sættes i Scene, hvor det på Forhånd er givet, at det ingen Nytte vil være til. Der åbnes her Adgang til på et hvilketsomhelst Tidspunkt inden vedkommende Tings Begyndelse at afvise en Sag dels af Formalitetsgrunde (jfr. dog herved Principperne i §§ 241, 3dje Stykke, og 321) dels på Grund af manglende Påtaleret hos Overanklageren (jfr. herved §§ 31, 32 og 35), dels endelig fordi det i Anklageskriftet beskrevne Forhold efter Rettens Opfattelse overhovedet ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse eller af anden lignende Grund, ved hvilket sidste der sigtes til anden sådan særlig Omstændighed, der ligger udenfor selve det forbryderske Forhold, altså f. Eks. efterfølgende ægteskab, retskraftig Dom, Amnesti, at Handlingen er begået udenfor Territoriet af en ikke her hjemmehørende Undersåt etc. Forudsætningen er selvfølgelig, at de pågældende faktiske Omstændigheder fremtræde som utvivlsomme. Er Retten derimod i Tvivl om, hvorvidt Grund til en sådan Afvisning er til Stede, kan den, uden at præjudicere Spørgsmålet, undlade Afvisning, selv hvor denne er begært fra Forsvarets Side, idet afgørelsen derved henskydes til selve Domsforhandlingen, jfr. § 241 in fine, hvorved i øvrigt til Forebyggelse af Misforståelse skal bemærkes, at de under 2 og 3 nævnte Omstændigheder, når de først gøres gældende under selve Domsforhandlingen, ville bevirke Frifindelse, ikke Afvisning.

Af samme Grund som ovenfor nævnt giver Paragrafsen Retten Lejlighed til af

egen Drift at forandre den af overanklageren ved Påtegning på Anklageskriftet foreløbig truffene Bestemmelse med Hensyn til magens Behandling henholdsvis med eller uden Nævninger. De i denne Paragraf omhandlede Afgørelser træffes af selve Landsretten, ikke af Formanden alene, jfr. § 230.

§ 229.

Sådan Udsættelse vil efter Omstændighederne kunne iværksættes simpelthen ved en af Rettens Formand godkendt Forandring af Retslisten.

§ 230.

Reglen om den Fængslede Tiltaltes Ret til at fremsætte sine Henvendelser til Retten for Fængselsbestyreren, således at denne stal indføre dem i en særlig Bog og straks sende Udskrift af samme til Retten og eventuelt tillige til overanklageren, fandtes ikke i det tidligere førstags, men vil formentlig findes praktisk.

Kapitel XXII.

Almindelige Bestemmelser om Domsforhandling ved Landøret.

Dette Kapitel svarer til det tidligere Forslags 4. Afsnit. Kap. III. Foruden at der er gjort en del redaktionelle forandringer og udeladt adskillige som overflødige ansete Bestemmelser, findes også på flere Punkter Realitetsændringer, af hvilke følgende ere de væsentligste:

Der er i § 231 givet Adgang til om fornødent at fortsætte en begyndt Domsforhandling, uanset at en dømmer eller nævning får Forfald, når Sagen knn frembyder ringe Tvivl, dog at Domsafsigelsen forudsætter Enighed hos de tilbageblivende dømmere, ligesom den nødvendige Nævninge-majoritet. uanset den ene Nævnings Fratræden, uforandret er 8. Reglen er optaget efter N. L. § 8, 2. Stk. og motiveret ved det uheldige i, at en begyndt Domsforhandling spildes; den frembyder formentlig, når den knyttes til de angivne Betingelser, ingen Betænkeligheder.

Lignende Bemærkninger gælde om den udvidede Adgang, der i § 234 er givet til Foretagelse af Domsforhandling trods Tiltaltes Udeblivelse. Også denne har sit Forbillede i fremmed Ret, særlig i den norske og tyste Straffepoces. Den er altid afhængig af, at Retten ikke finder Tiltaltes nærværelse nødvendig og derhos begrænset til fire be-

stemte Tilfælde. af hvilke de to Første ikke ramme nogen Sigtet uden hans Vidende og Vilje, medens de to sidste netop i første Række have Karakter af en Begunstigelse for Tiltalte.

§ 241 giver — hvad der formentlig er praktisk — større Adgang end det tidligere førstags § 290 dels til at få visse spørgsmål, der muligvis ville gøre hele den øvrige Behandling overflødig, afgjorte præliminært (jfr. Paragrafens 2. Stk.), dels til at komme ud over Formalitetsfejl, uden at spille den hele Procedure (Paragraffens 3. Stk. i Beg.).

I § 242 er brugt Udtryk, der tilsigte stærkere end sket i det tidligere førstags § 291 at betone, at Sigtedes afhøring ikke bor have Karakter af noget inkvisitorist Forhor.

I § 243 er indført den Forandring, at Modafhøring først kan finde Sted. når den første afhøring helt er sluttet. Den Adgang til Modafhøring af et Vidne successivt med Hensyn til hvert enkelt „Punkt“, som det tidligere førstags § 293 gav, har man fundet uforenelig med en ordentlig og planmæssig afhøring fra den Parts Side. som forer Vidnet.

Det er derhos udtrykkeligt udtalt, at den Part, som forer Vidnet, efter sket Modafhøring har Ret til Genafhøring, så vidt sådan foranlediges af Modafhøringen, samt at Formanden kan tillade yderligere spørgsmål.

Bemærkningen i det tidligere førstags § 293 om, at Bevisførelsen nærmest er Parternes Sag, er udeladt som overflødig ved Siden af de nærmere Regler, som Udkastet giver.

I § 248 Nr. 1 er der gjort en udtrykkelig Tilføjelse om. at Retten kan bestemme, at Syns- eller skønsmænds skriftlige Erklæring ikke stal oplæses, men at mundtlig Afhøring helt eller delvis stal træde i Stedet.

Reglen under Nr. 3 er omskrevet således, at en i Henhold til § 100 fremsat vægring ved at vidne under Domsforhandlingen ikke udelukker fra at oplæse den Forklaring, som Vedkommende tidligere måtte have afgivet.

Under Nr. 4 er tilføjet en Regel om Adgang til Oplæsning af Vidneforklaringer af de i D. L. 1—2—1 og 2

omhandlede Personer samt af Personer med Exterritorialitetsret.

Endvidere er Slutningsreglen i det tidligere førstags § 298 om/ at Tilførsler om Retshandlinger under Efterforskningen normalt ikke måtte oplæses, udeladt som bl. a. hvilende på Forudsætninger i det tidligere Forslag med Hensyn til Forholdet imellem Esterforskning og Forundersøgelse, der ikke i

samme Grad foreligge i nærværende Udkast. På den anden Side er tilføjet en Bestemelse om Adgang for Retten til undtagelsesvis at tillade Oplæsning af andre Dokumenter end de ovenfor udtrykkeligt nævnte. Sådant Beføjelse vil ikke kunne undværes (jfr. nærmere nedenfor Bemærkningerne til denne Paragraf). Ubetinget forbydes kun Benyttelse af udenretslige Bevidnelser angående Tiltaltes tidligere Vandel.

Afvigelserne i § 251 fra Reglerne i det tidligere Forslags §§ 300 og 301 bero på, at man ikke har fundet det rigtigt at give en ubetinget Regel om Domsforhandlingens Udsættelse i Anledning af, at der ønskes fort et ikke forud anmeldt Bevis. Det er jo nemlig muligt, at Beviset haves tilstede og straks viser sig betydningsløst, i hvilket Fald Udsættelse bliver hensigtsløs.

Reglen i § 251, sidste Stykke, om den dømmende Rets Beføjelse til af egen Drift at foranledige Sagen bedre oplyst end sket er fra Parternes Side, er for så vidt af større Betydning end den tilsvarende Regel i det tidligere førstags (jfr. dettes § 273. 2. Stk.), som den Adgang til af egen Drift at vise Sagen tilbage til Forundersøgelse eller iøvrigt at gribe bestemmende ind med Hensyn til Bevismaterialet, som det tidligere Forslag tillagde Retten allerede under Domsforhandlingens Forberedelse (jfr. det tidlige Forslags §§ 256 og 258). ikke er hjemlet i nærværende Udkast.

Til den i § 251, sidste Stykke, udtalte Hovedregel slutte sig Reglerne i §§ 243, 2. Stk., 244, 2. Stk. og 245.

I øvrigt vil det ses, at nærværende Kapitel har bibeholdt alle det tidligere Forslags Hovedprincipper: Partsligheden, Bevisumiddelbarheden, Retsformandens vidtgående Myndighed som Domsforhandlingens Leder (jfr. dog §§ 234, 240, 2det Stk., 243, 2det Stk., 251, 252, 269 og 272, 2det Stk.). Afhørelse af Vidner etc. ved Parterne selv (kun forsåvidt Tiltalte ingen Forsvarer har og ikke selv er i Stand til at foretage afhøringen, eller hvor Parternes afhøring er utilbørlig, eller hvor Vidner fremstilles efter Rettens Bestemmelse i Embeds medfør, overtages afhøringen af Formanden), Dommeres og Nævningers Spørgsmålsret, den fri Bevisbedømmelse samt Domfældelsens Begrænsning ved Tiltalen

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 231.

Det bliver de tilbageblevne Dommeres egen Sag at skønne over, hvor vidt Sagen kun frembyder ringe Tvivl.

Om Nævning-Suppleanter se § 259.

§ 232.

Om Anvendelse af flere Forsvarere jfr. § 45, 2. Stk.

§ 233.

Undtagelse fra" Reglen om nødvendigheden af Tiltaltes personlige Tilstedeværelse hjemler Loven i de følgende 3 Paragraffer (§ 234—36).

Adgang til at udtale sig har Tiltalte, lige til Sagen er optaget til Dom (§§ 296 og 300).

§ 234.

I Klasse med Udeblivelse må det sættes, at Vedkommende som følge af Sygdom, Beruselse eller lignende befinder sig i en Tilstand, der gør det umuligt for ham at afgive nogen fornuftig Forklaring og følge Forhandlingen.

Er der flere Tiltalte, og en enkelt af disse udebliver, vil Retten, om den finder det rigtigt, kunne benytte sin Beføjelse efter § 62 til at adskille Sagerne og derefter udsætte den ene og behandle den anden.

Det under Nr. 3 a omtalte Samtykke kan f. Eks. være givet af Tiltalte til Retsbogen, da han sidst mødte i Sagen, eller kan meddeles Retten gennem hans Defensor eller bevidnes af dem, der have forkyndt stævningen-

Hvis nævninge-Kendelsen i det i Nr. 3d, nævnte Tilfælde mod al Forventning skulde blive fældende, må den anses som ugyldig, og ny Domsforhandling berammes.

§ 235.

Slutningsordene, „eller i alt Fald dens Indhold meddeles ham.“ hvilke ikke fandtes i det tidligere førsteag, ere tilføjede, for at det ikke stal være nødvendigt at spille Tiden med Gentagelse af en lang Forklaring, af hvilken det, der er af Betydning for Sagen, måtte udtømmende kan gengives med nogle få Ord.

§ 237.

I påtrængende Tilfælde vil Forhandlingen kunne fortsættes på en Helligdag (jfr. Lov 7. April 1876 § 6).

Det følger iøvrigt af Arten af de Grunde, der kunne bevirke Udsættelse (Tiltalte eller et Hovedvidne bliver sygt, Retten beslutter at afvente en bestemt Persons Tilbagekomst etc.), at denne efter Omstændighederne kan blive langvarig, hvoraf atter følger, at der ikke kan være Tale om at opstille nogen Regel om, at ingen ny Sag må foretages i Mellemtiden. Hvis Sagen, når den kommer for igen, ikke kan foretages for de samme Nævninger eller de samme dømmere, vil det allerede af den Grund blive

nødvendigt at lade den hele Domsforhandling begynde for fra. Selv om man imidlertid har de samme Nævninger og dømmere tilstede, eller Talen er om en Sag, der ikke stal for Nævninger, vil det, så snart man ikke kan være sikker på, at Indtrykket fra den stedfundne Del af Forhandlingen er bevaret usvækket, være rettest at lade denne gå om igen, og Paragraffen tillægger derfor Rettens Formand den i så Henseende nødvendig Myndighed.

Skal Sagen først frem igen På et nyt Ting, må der udtages ny Stævning.

§ 239.

Medens det vilde være utilstedeligt, om Parterne blandt Dommerne eller Nævningerne fordelte skriftlige Ekstrakter af Sagens Beviser, de under Sagen holdte Foredrag eller lignende, står det selvfølgelig Dommerne frit for i Forvejen at gennemgå Tagens Akter; det kan i vanskeligere Sager endog være ønskeligt, at dette sker. særlig bor Rettens Formand som den, der stal lede Domsforhandlingen, kende og have liggende for sig den Udskrift af de i Sagen foretagne Retshandlinger, som ifølge § 219 stal være indleveret til Rettens Kontor sammen med Anklageskriftet.

Med 1ste Stk. bliver iøvrigt særlig at jævnfore §§ 248—50.

§ 240.

Med Hensyn til Rækkefølgen af Forhandlingens enkelte Dele stal særlig fremhæves. at kavitet XXIII indeholder en kronologisk ordnet Fremstilling af Gangen i en nævningesag, medens kapitel XXIV angiver Gangen i en Landsretssag, der påkendes uden Nævninger.

Med Hensyn til de Magtmidler, Retsformanden har til sin Rådighed for at gennemføre den ham påhvilende Opgave som Forhandlingsleder, kan særlig henvises til § 71.

Reglen i 2det Stk. om Rettens Adgang til at slutte en Bevisførelse, forend alle Beviserne ere fremførte, sigter til Tilfælde, hvor det er øjensynligt, at den Bevisførelse, der er Tale om, vil vise sig irrelevant, f. Eks. fordi det, der agtes fremført, efter Rettens Mening ifølge dets almindelige Beskaffenhed vil være uden bevisende Kraft, eller fordi det Punkt, det sigter til, efter Rettens Opfattelse bliver uden Betydning for Sagen eller allerede foreligget bevist.

Af Neglen i sidste Stykke om, at Formanden, hvor Sagen omfatter flere Forbrydelser (derunder det Tilfælde, at der er flere Tiltalte, selv om de stå som Med-

skyldige), kan lade Forhandlingen foregå særskilt for hver enkelt Forbrydelse, ligger modsætningsvis, at en yderligere Udstykning af Forhandlingen således, at der f. Eks. særskilt forhandles om de enkelte Strafudelukkelsesgrunde, hvorom der kan blive Tale, som almindelig Regel er udelukket; en Undtagelse herfra findes dog i § 241. Om en Sags Opløsning i flere Sager se § 62.

§ 241.

De her omhandlede Spørgsmål kunne tænkes rejste på et hvilket som helst Stadium inden Domsafsigelsen og kunne rejses såvel fra Parternes som fra Dommernes Side.

Hvorvidt en begået Fejl er af en sådan Art, at den hindrer Sagens Fremme (Paragraffens 1ste Stk. og 3die Stk. 1ste Pkt.), må bedømmes efter et lignende Synspunkt som det, der er udtrykt i §321, om end der kan være Grund til at være noget strængere, hvor der er Tale om at påbegynde en Forhandling, end hvor der er Tale om at kassere en alt stedfunden Behandling. Selv om altså en eller anden Formforskrift er tilsidesat, vil dette dog ikke hindre Sagens Fremme, når det på den anden Side er givet, at den begåede Fejl in concreto ikke kan øve nogen Indflydelse på Sagens Udfald (f. Eks. at stævningen kun er forkyndt ved en enkelt Stævningsmand, når Tiltalte dog indrømmer at have fået rettidig og behørig Kundskab om den, at Tiltaltes Navn er unøjagtigt stavet, når der dog ikke kan være ringeste Tvivl om, at han har forstået, at det var ham, der mentes o. s. f.). På den anden Side er det klart, at der er visse Forskrifter vedrørende Sagens Behandling, der må anses for så fundamentale, at deres Tilsidesættelse altid må anses for at være af Betydning og derfor må hindre Sagens Fremme, jfr. f. Eks., at der ikke moder Forsvarer, hvor Beskikkelse af en sådan er foreskrevet. Om Rettens almindelige Kompetence jfr. § 9. Hvis der foreligger en Formfejl, der både er af praktisk Betydning og uafhjælpelig (jfr. 3dje Stk.), afvises Sagen. Foreligger der derimod nogen af de andre i nærværende Paragraf omhandlede Hindringer for Tiltaltes Dømsfældelse (jfr. Bemærkningerne til § 228) afsiges Frifindelsesdøm, (§ 255). Hvor ingen af de i Henhold til nærværende Paragraf rejste Indsigelser tages til følge, fortsættes Forhandlingen. Den Beslutning, hvorved Indsigelsen forkastes, behøver ikke at have Form af Kendelse, da sådant ej er foreskrevet (jfr. § 95). kæremål er udelukket overfor Beslutninger, som gå ud på Domsforhandlingens Fortsættelse (§346, 2det Stk.); om Anke se § 31?.

Afgørelse af de Spørgsmål, som om-handles i nærværende Paragraf, henhører også i Nævningesager udelukkende under Retten; jfr. herved dels § 276 dels § 297. efter hvilken sidstnævnte Paragraf Retten af Retsgrunde kan frisinde, selv om Nævningekendelsen lyder på skyldig; jfr. i øvrigt § 256. 2det Stk.

Med 3dje Stk.. 2det Pkt. kan særlig jævnføres de i §§ 15, 60. 1ste Stk., 260, 262. 265. 270 i. l. og § 304 givne Regler om Tidspunktet for visse Indsigelsers Fremsættelse. „Lejlighed" vil Tiltalte i Reglen have, så snart Sagen er påråbt, medmindre han først senere kommer til Stede.

§ 242.

At man begynder med at bringe på det rene, hvorvidt Tiltalte erkender sig skyldig eller ej, beror på, at den hele Karakter af den efterfølgende Domsbehandling i væsentlig Grad vil afhænge af Tiltaltes Stilling over for Anklagen. Erkender han sig skyldig, kan navnlig efter § 269 med hans Samtykke efter Rettens Bestemmelse Nævningernes Medvirkning bortfalde. Og hvad enten sådan Bestemmelse træffes eller ikke, beror det, når Tiltalte afgiver en fuldstændig Tilståelse, på Retten, om og i hvilken Udstrækning videre Bevisførelse skal finde Sted (§ 272. 2det Stk.)

Ved Udtrykket „gider Tiltalte Lejlighed til at forklare sig", præciseres det, at der ikke bor være Tale om den psykologiske Pression, der anvendes under det inkvisitoriske Forhor (jfr. i Forbindelse hermed § 153). vægrer Tiltalte sig bestemt ved at svare, må Forhandlingen fortsættes på lignende Måde, som om han havde nægtet sig skyldig.

§ 243.

Ifr. med Hensyn til Vidneafhøring og Edfæstelse de almindelige Regler i Z§ 99, 100. 107-113. Ved Vidner, der fremstilles af Overanklageren, forstås ikke just samtlige de på hans Bevisfortegnelse opførte Vidner, men de af disse Vidner, hvis Afhørelse ikke, på Grund af deres Karakter af Forsvars-vidner, overtages af Forsvaret, der i så Fald kommer til at „fremstille" dem.

Har Tiltalte ingen Forsvarer, overtager Formanden ifølge § 244 in Kny så vidt fornødent Afhørelsen for hans Vedkommende.

§. 244.

Hvorvel Eksamination i det øjemed at svække et Vidnes Troværdighed ikke kan afskæres, men efter Omstændighederne endog kan være af yderste Vigtighed for at afværge,

at en Domfældelse bygges på et usandfærdigt eller upålideligt Vidnebevis, bor Formanden dog lade sig det være magtpåliggende ikke at tillade, at Udspørgen i dette Øjemed går videre end strængt nødvendig. ligesom han så vidt muligt bor afværge, at den foregår på unødvendig fårende Måde. nærværende Paragraf, hvormed ! øvrigt særlig kan sammenholdes § 100 (se navnlig dennes første Stykkes andet Punktum), giver bl. a. Formanden den i så Henseende nødvendige Myndighed.

§ 247.

Med denne Paragraf kan jævnføres § 108.

§ 248.

Det er et af Udkastets Hovedprincipper, at Bevismaterialet såvidt det er muligt og for Sagen gavnligt, skal forelægges i den oprindeligste Skikkelse, hvori det overhovedet forefindes, til umiddelbar lagttagelse af den dømmende Ret. består således Beviset i den særlige Tilstand, hvori en Person eller Ting befinder sig. kan det efter Omstændighederne være rettest, at Personen eller Tingen selv bringes til Stede, og at Retten ikke nøjes med andres Beretning om denne Tilstand — har en Person gjort en lagttagelse af Betydning for Sagen, skal Retten høre dette af Vedkommendes egen Mund. ikke i andres Gengivelse, og således fremdeles. Dette Princip udtales vel intet Steds udtrykkelig i Udkastet i sin Almindelighed, men dels ligger det som nødvendig Forudsætning bag mange Bestemmelser i dette, dels findes vigtige Anvendelser af det på flere Steder i Udkastet (jfr. navnlig § 102 og Reglerne om Tiltaltes Mode og Afhørelse for den dømmende Ret); samtidig vise dog de Pågældende Bestemmelser, at det ikke er Meningen at gennemføre det ud over sådanne grænser, som praktiske Hensyn med Rimelighed drage. Også nærværende Paragraf er at anse' som et Udslag af Nævnte Princip. Medens den nemlig vel tillader Oplæsning af sådanne Dokumenter, der påstås at have været Genstand for eller at være frembragte ved Forbrydelsen (altså s. Eks. et forfalsket eller falsk Dokument) eller at have været brugte eller bestemte til dens udførelse I^hf. Eks. den Skrivelse, hvorved et Bedrageri er iværksat), eller som yde umiddelbar Oplysning om Gærningen eller Tiltaltes Forhold til denne (f. Eks. den Recept, ved hjælp af hvilken den til et Mord anvendte Gift er rekvireret, eller det Brev, hvis Indhold har ophidset Sigtede til en Voldshandling), afskærer den derimod som Hovedregel Op-

læsning af alle sådanne Dokumenter, der tun indeholde Beretninger, Gengivelser, Erklæringer, Attestationer eller lignende, idet den nemlig udtrykkelig angiver de Undtagelsestilfælde, hvori sådan Oplæsning er tilladt, og for disse drager så snævre Grænser som muligt. Om disse Undtagelser skal følgende bemærkes:

For det for s te må der nødvendigvis være Adgang til at oplæse Protokolltilførsler til Retsprotokoller angående sådanne under Forberedelsen foretagne Handlinger som Ransagninger, Beslaglæggelser og efter Omstændighederne Besigtigelser og Syns- og skønsforretninger, fremdeles Protokollationer af Udsagn af Syns- og skønsmænd, eller Vidner, når disse på Grund af de Pågæl« dendes Sygdom, Bortrejse, Afsindighed eller Død ikke kunne gentages, såvelsom protokollerede Indenretsforklaringer af Tiltalte, når Domsforhandlingen undtagelsesvis foregår i hans Fraværelse. Endvidere må der være Adgang til at nøjes med den skriftlige Gengivelse i Stedet for selve Beviskilden i Tilfælde, hvor denne vel endnu eksisterer, men med dens Tilstedebringelse vilde med« fore uforholdsmæssigt Besvær eller Bekostninger i Forhold til, hvad derved in concreto kan ventes vundet. I Sammenhæng hermed kan særlig fremhæves, at visse i offentlige Hvervs medfør afgivne Attestationer og Erklæringer i sig selv må antages at besidde tilstrækkelig Pålidelighed, når de ere afgivne under de for dem sædvanlige Former, og det må antages, at de Vedkommende ved eventuelt personligt Mode i Retten netop udelukkende vilde henholde sig til dem. Fremdeles må der, for ikke at spille de Midler til Sandheds Erkendelse, der alt ere vundne, være Adgang til at oplæse tidligere Udsagn af de i Sagen optrædende Personer, når disse nu vægre sig ved at udtale sig eller afgive ny, afvigende Forklaringer. Hvad dernæst angår udenretslige skriftlige Erklæringer eller Vidnesbyrd af Betydning for Sagen, men hidrørende fra Personer, som man af vellige eller faktiske Grunde ikke kan indkalde, da tillader Udkastet under Nr. 4 udtrykkelig Opløsning af Erklæringer fra de i D. L. 1—2—1 og 2 nævnte Personer såvelsom fra Personer, der ere i Besiddelse af Eksterritorialitetsret. Når Udkastet endelig i sidste Stykke af nærværende Paragraf (jfr. også Z 109. sidste Stykke) hjemler Retten Beføjelse, til undtagelsesvis at tillade Oplæsning af andre Dokumenter og Aktstykker, som indeholde Erklæringer og Vidnesbyrd, vil denne Regel kunne sinde en med Paragraffens Tanke stemmende Anvendelse f. Eks. med Hensyn til Optegnelser, som

en dræbt Person har gjort umiddelbart for sin Død, en skriftlig Tilståelse af Tiltalte, Breve, hvori Vidner eller skønsmænd udtale sig i Strid med deres Udsagn for Retten, og hvis Indhold således vil være af Vigtighed for Bedømmelsen af de Pågældendes Troværdighed*).

Fra den sidstnævnte Regel gøres dog den vigtige Undtagelse, at udenretslige Bevidnelser angående Tiltaltes tidligere Vandel under ingen Omstændigheder må benyttes. Grunden til denne Udelukkelse er den nærliggende, at den Slags Attestationer meget ofte ere lette at skaffe og næsten lige så ofte ganske værdiløse. medens de dog på den anden Side let vilde kunne gøre et vist Indtryk, navnlig på Nævninger.

I øvrigt førstår det sig af sig selv, at om Indholdet af de Dokumenter, der ikke må opløses (altså de fleste Politirapporter, Anmeldelser om begåede Forbrydelser, Anbefalinger etc.), må der heller ikke fores Vidner, såvelsom at Neglen om, at udenretslige Vandels-Bevidnelser ikke må benyttes, ligesåvel må finde

Anvendelse på udenretslige mundtlige som på udenretslige skriftlige Bevidnelser.

Skulde Formanden nægte Oplæsning af et Dokument, om hvilket en af Parterne mener, at det falder ind under en af de fra Øplæsningsforbudet udtrykkelig undtagne Grupper, må afgørelsen af spørgsmålet om Oplæsnings-Tilladeligheden tilfælde hele Retten: at Parterne ere enige om at ønske Dokumentet oplæst, er ikke i sig afgørende. — Endnu skal bemærkes, at forsåvidt det på Forhånd stiller sig tvivlsomt, om Retten vil tillade Oplæsning af et eller andet Dokument, hvorpå en af Parterne lægger vægt, og det i benægtende Fald vil blive nødvendigt at skaffe Dokumentets Udsteder til Stede, vil det være rettest om muligt at bringe dette Spørgsmål på det rene straks ved Forhandlingens Begyndelse for at undgå en Afbrydelse midt under denne.

§ 250.

Om Dokumenter i fremmed Sprog, se § 79, 2det Stykke,

§ 251.

I nærværende Paragraf åbnes der Parterne Adgang til under Domsforhand-

1

lingen at fremkomme med ikke forud anmeldte Beviser. Mulige Tilbøjeligheder til Misbrug af denne Regel må modvirkes gennem Boder eller Pålæg af Omkostninger. De forud anmeldte og ikke i Overensstemmelse med § 223 påny frafaldne Beviser må det være Parternes Pligt at have til Stede under Domsforhandlingen. Ere de imidlertid blot til Stede, kan der intet være til Hinder for, at vedkommende Part erklærer ikke at ville fore dem, idet da, om fornødent, Modparten eller Retten kan foranledige dem forte.

Når der i Slutningen af 1ste Stykke tales om, at „en Udsættelse ikke skønnes at ville tjene noget berettiget Formål“, sigtes der herved s. Eks. til Tilfælde, hvor Retten er på det rene med, at den må afgøre Sagen til Fordel for den, der ønsker Udsættelse, eller hvor den, der begærer Udsættelse, ikke kan angive, hvad han vil bruge den til.

Hvis Retten bevilger en Udsættelse i Henhold til Paragrafsens 2det Stykke, kan denne Bestemmelse Påkæres, jfr. § 346, 2det Stykke.

De Foranstaltninger, hvorom der tales i Slutningen af Paragrafsen, vil f. Eks. kunne bestå i Indkaldelse af Vidner eller Syns- og Skønsmænd, eller Rekvisitioner til en Undersøgelsesret.

§ 252.

Medens Rettens afgørelse af Tvistepunkter mellem Parterne ikke kan gøres til Genstand for sirlig kære, gælder det modsatte om Pålæg til Vidner, Syns- eller skønsmænd (jfr. § 346). kæremålet har dog ikke opsættende Virkning, men Retten kan selv bestemme, at Sagen stal udsættes efter kæremålet (jfr. § 347).

Om Rettens Adgang til at omgøre sine Beslutninger, se § 95.

§ 254.

Med Hensyn til Betydningen af, at Sagen er tingfæstet ved Retten, jfr. Bemærkning til § 217.

Reglen i 4de Stykke om Tidspunktet for Domsafsigelse er ikke til Hinder for, at andre Sager tages for i Mellemtiden.

§ 255.

Slutningsordene: „når Tiltalte ikke findes skyldig“, må forstås som sigtende til, at Tiltalte overhovedet ikke findes skyldig til Straf efter dansk Straffelovgivning uden gensyn til, om Grunden hertil er, at det ikke er bevist, at Tiltalte har begået For-

brydelsen, at der forelå undskyldende objektive Omstændigheder, at Tiltalte var utilregnelig, at Handlingen ligger udenfor Straffelovens territoriale og personlige Område etc. Den særlige Omtale af Strafskyldens Forældelse er derfor kun at anse som en udtrykkelig Fremhæven af et praktisk vigtigt Tilfælde.

§ 257.

Denne Paragraf indeholder Regler, der i deres væsen ganske svare til de i det tidligere førstags' §§ 308 og 309 indeholdte, idet det på den ene Side fastholdes, at der ikke kan domfældes for noget andet faktisk Forhold end det, Anklageren i Anklageskriftet har taget Sigte på, og på den anden Side fastholdes som en ufravigelig Betingelse for at kunne henføre Handlingen under Straffeloven på anden Måde end i Anklageskriftet siet, eller for at kunne fravige den sammesteds givne Beskrivelse af Handlingens Omstændigheder, at Tiltalte har haft fyldestgørende Adgang til at forsvare sig også i Relation til så'dan Afvigelse.

Når de angivne to Betingelser ere til Stede, kan Retten i sin Dom i øvrigt afvige fra Anklageskriftet endog i betydelig Grad, således vil den ikke blot kunne domfælde for en Forbrydelse, der indeholdes som det mindre i den Forbrydelse, Tiltalen lyder på, men også efter Omstændighederne f. Eks. erklære et Forhold, der i Anklageskriftet er betegnet som simpelt Manddrab, for at være Mord, et Forhold, der i Anklageskriftet er betegnet som ulovlig Omgang med Hittegoods, for at være Bedrageri eller Tyveri og omvendt, eller en som uagtensom betegnet Forbrydelse for at være forsætlig begået og omvendt.

Kapitel XXIII.

særlige Bestemmelser om Domsforhandling for Nævninger.

De i dette Kapitel gjorte Forandringer ere ikke af indgribende Natur. De væsentligste af Realitetsændringerne ere følgende:

Parternes Ret til uden Angivelse af Grund at forkaste en Del af de udtrukne Nævninger er begrænset noget (§ 264). Dels er jo nemlig allerede alle de Nævninger, mod hvis Upartiskhed begrundet Indsigelse er rejst efter Kapitel III., fjernede, dels viser Erfaringen fra Udlandet, at den vilkårlige Udskydelsesret mange Steder — blandt andet

11

også i Norge — fra Forsvarets Side misbruges til at fjerne sådanne Nævninger, der antages at være Mænd med Erfaring og selvstændig Opfattelse; i England har Forholdet omvendt udviklet sig således, at Udskydelsesretten kun yderst sjældent benyttes.

I § 269 er der givet Retten Adgang til at lade Nævningernes Medvirken bortfalde, når Tiltalte erkender sig skyldig i det i Anklageskriftet omhandlede Forhold og derhos samtykker i, at Sagen afgøres uden Nævninger. Efter engelsk Ret bortfalder Juryens Medvirken ubetinget, når den Tiltalte plæderer skyldig — hvorved dog er at bemærke, at dømmeren, når han finder det betænkeligt at tage mod Tiltaltes Erklæring om at være skyldig, vil foranledige ham til at tage den tilbage. Nævningebehandlingen vilde som oftest her ikke tjene noget fornuftigt Formål; skulde Retten, efter hvad der er fremkommet under Forundersøgelsen eller efter de Svar, Tiltalte nu giver på nærmere spørgsmål, antage, at Sagen dog kan komme til at frembyde faktiske Tvivl, vil den naturligvis ikke give slip på Nævningernes Medvirking.

Den i § 270 indeholdte Formaningstale er betydelig forkortet i Sammenligning med den i det tidligere Forslags § 322 indeholdte.

Det er i § 271 foreskrevet, at Nævningerne skulle vælge deres Ordfører straks efter Lodtrækningen og Edfæstelsen, medens en sådan efter det tidligere Forslag først skulde vælges, efter at Nævningerne havde trukket sig tilbage til Rådslagning. Man har nemlig anset det for heldigst, at Nævningerne straks fra Domsforhandlingens Begyndelse havde Een, der særlig er opfordret til at betragte sig som Organ for dem, når der bliver Anledning til at rette spørgsmål til Vidner eller Tiltalte eller til at gøre henvendelser til Retten.

I § 272, 2det Stykke, er afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt Bevisførelse stal bortfalde i Anledning af en af Tiltalte afgiven Tilståelse, overladt til Retten, medens det i det tidligere Forslag skulde afgøres af Formanden, forsåvidt ingen af Dommerne eller Nævningerne udtalte sig derimod; den Affattelse, Bestemmelsen har fået, viser derhos bestemtere, at man efter Omstændighederne kan indskrænke sig til kun at lade en Del af Bevisførelsen bortfalde.

I § 273 har hver af Parterne fået Net til, inden han begynder sin Bevisførelse, at give en kort Fremstilling af sin Bevis-plan og Oversigt over sit Bevismateriale.

Medens Overanklageren ifølge det tidligere Forslag skulde fremkomme med sit

Spørgsmålsudkast, så snart han havde holdt sin Anklagetale, stal han ifølge § 27§ først fremkomme med det, efter at også Modparten har haft Ordet; det vil let kunne ske, at den Måde, hvorpå Forsvaret ledes, kan så Betydning for den Måde, hvorpå Overanklageren vil foreslå Spørgsmålene stillede, men navnlig vil der ofte opstå Diskussion mellem Parterne om spørgsmålenes Affattelse, og det vilde — som det formentlig rigtigt er blevet fremhævet til Begrundelse af den tilsvarende Bestemmelse i den norske Straffeprocesslov — være uheldigt, at de rent tekniske og for Nævningerne lige så uforståelige som uvedkommende Tvistigheder om, hvorledes Spørgsmålene skulle affattes, blive indblandede i de Foredrag, som holdes for Nævningerne.

Det er fundet nødvendigt på flere Punkter at give Retten en noget friere Myndighed med Hensyn til Spørgsmålsstillingen, end det tidligere Forslag hjemlede, jævnfor således § 278 in fine [„såvidt muligt“], § 281 s., „kan“) og § 292.

Reglen i § 284, 2det Stykke, (jævnfør § 73, 4de Stykke,) er ny- den står i Forbindelse med den i § 320 Nr. 3 omhandlede Ankegrund.

Medens det tidligere førstags foreskrev, at Anklageskriftet skulde medgives Nævningerne, er denne Bestemmelse udeladt i nærværende Udkast. De til Nævningerne stillede spørgsmål indeholde nemlig Anklagepunkterne i deres endelige og berigtigede Skikkelse; de ere for så vidt at betragte som et korrigeret Anklageskrift affattet i den Form, hvori Anklagen kan og stal forelægges Nævningerne, og erstatte følgelig hint, ikke at tale om, at Forskellighederne mellem Anklageskrift og de skriftlig affattede spørgsmål kunde konfundere Nævningerne.

Man har endvidere fundet det rettest at give Rettens Formand Adgang til at lade Afskrifter af spørgsmålene overgive til Nævningerne, forinden han begynder sit Foredrag, idet Forståelsen af Foredraget herved efter Omstændighederne vil kunne lattes Nævningerne.

Den i det tidligere førstags § 342 om« handlede Rettesnor for Nævningerne, som af disses Ordforer skulde oplæses, har man ladet bortfalde. Det deri indeholdte ligger i Lovens almindelige Regler og kan om fornødent indskærpes — og det med større Autoritet — af Rettens Formand i Henhold til § 265. 3dje Stykke. — Da det må anses for at være af Vigtighed, at Nævningerne iagttage Tavshed med hensyn til deres Rådstagning og Afstemning, og da et simpelt Forbud uden nogen Sanktion let vilde

blive uden Virkning, er der t § 286 foreskrevet Fængselsstraf for Brud på Tavshedspligten.

Kravet på henholdsvis Majoritet og Enstemmighed ikke blot med Hensyn til Resultatet, men også med Hensyn til Grundene i de i §§ 294 og 295, 2det Stykke, omhandlede Tilfælde er opgivet.

Endelig er der i § 297 udtrykkelig givet Retten Adgang ikke blot til helt at frifinde, hvor den finder Nævningernes Skyldig-Kendelse baseret på en urigtig Opfattelse af et retligt spørgsmål, men også til efter Omstændighederne at idømme den ringere Straf, som den begåede handling, rigtig subsumeret, findes at fortjene.

I øvrigt indeholder Kapitlet ligesom det tilsvarende Kapitel i det tidligere førstags en kronologisk ordnet Fremstilling af en Domsforhandling for Nævninger fra Begyndelsen til Enden. Når man tilligemed den øvrige Arv fra det tidligere Forslag har bibeholdt Adgangen til og eventuelt nødvendigheden af at rette flere Spørgsmål (derunder Hoved- og Tillægs-spørgsmål) til Nævningerne i Stedet for det ene: „Skyldig" eller „Ikke skyldig", er dette ingenlunde siet, fordi man ikke har været opmærksom på de mange Vanskeligheder og den Vidtløftighed, der herved ester Omstændighederne kan fremkaldes. Når man alligevel har valgt at blive stående ved det tidligere førstags System, der også er det af norsk, tysk, østrigsk og fransk Ret antagne, er det, fordi det Tankearbejde, der ligger udtrykt i Spørgsmålsudsondringen, alligevel må gøres, hvis Nævningernes Svar ikke stal blive et Svar hen i Tåget. Hvis derfor de forskellige Momenter, det gælder om at have for Øje, ikke præciseres og eventuelt stilles ud fra hinanden for atter at stilles frem i deres indbyrdes Forhold gennem selve den endelige Spørgsmålsstillen, må de præciseres og eventuelt udskilles i Anklageskrift og dømmerens Resume. Imidlertid kan der næppe være Tvivl om, at Nævningerne lettere ville fastholde de forstellige afgørende Momenter — og som følge deraf igen give det rette Svar — når de have disse for sig præciserede og adskilte i de endelige spørgsmål, end når de selv skulle udstille dem af Anklageskriftet eller alene skulle støtte sig til deres Opfattelse af og Erindring om Formandens Retsbelæring, og det så meget mere, som man ikke kan gøre Regning på, at Retsformændene under et nyt System skulle vise sig i Besiddelse af den eminente Evne til at klarlægge en Sag og retlede en Jury, som udmærker den engelske dømmer.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 258.

Med 1ste Stykke kan jævnføres, forsåvidt Tiltalte angår, § 233, forsåvidt Vidner angår, § 108 og, forsåvidt Syns- og skøns mænd angår, § 124, 2det Stykke; med 2det Stykke jævnføres §§ 229 og 241. Henvielsen til § 267 betyder, at Reglen i denne vil medføre, at der i mange Sager ikke bliver spørgsmål om særlig Udtagelse af Nævninger. idet nemlig Nævningerne i den foregående Sag vedblive at fungere.

Skulde det ved Påråbet — der i øvrigt kun vil blive nødvendigt (jfr. Ordene „så vidt fornødent"), hvor den Funktionær, som er sat til at varetage disse Ting, ikke melder, at alle ere mødte — vise sig, at nogen af de indkaldte Vidner eller Syns- eller Skøns mænd ikke er mødt, og man ikke efter Omstændighederne kan stole på endnu at få Vedkommende bragt til Stede i betimelig Tid, må Sagen udsættes, medmindre Retten anser Vedkommendes Asyøring for overflødig, enten fordi Tiltalte alt har afgivet en fuldstændig Tilståelse, som han må ventes at ville gentage (§ 272, 2det Stykke), eller fordi Vedkommendes afhøring ikke kan antages at ville bidrage til Sagens Oplysning (jfr. Princippet i § 240, 2det Stykke), eller fordi den efter Omstændighederne må kunne erstattes ved Oplæsning af Vedkommendes tidligere Udsagn (§ 248, Nr. 3).

§ 260.

Den her omtalte Meddelelse af Genpart sigter til Organisationslovsudkastets § 64.

Med Slutningsreglen sammenholdes §16, 2det Punktum, hvor det bestemmes, at imod Kendelser, hvorved Indsigelser imod en nævnings Habilitet fortastes, kan der finde kære Sted, samt at der i den Anledning, når det straks forlanges, kan tilstås en kort Udsættelse af Sagen (jfr. også § 347 in tins).

§ 261.

De her nævnte Minimumstal sigte selvfølgelig til hver enkelt Sag; det er derfor ikke nok, at der, når Retsmødet begynder, er 20, eventuelt 21 eller 22 Nævninger til Stede, men dette Antal må også være til Stede, hvis der senere i samme Retsmøde stal finde ny Udtrækning Sted til en følgende Sag, For imidlertid ikke at lægge Beslag på Nævningernes Tid i højere Grad end fornødent, giver § 267 Adgang til at udtage Jury for alle Dagens Sager straks ved Retsmødets Begyndelse.

§ 263.

Den her omhandlede Udskydningsret må Tiltalte kunne udøve gennem sin Forsvarer, ligesom denne må kunne udøve den På Tiltaltes Vegne, hvor Tiltalte ikke er mødt (jfr. Forudsætningen i § 234). Hvis imidlertid både Tiltalte og dennes Forsvarer ere til Stede, er det i Tilfælde af Meningsforskel mellem disse, Tiltaltes eget Onste, der alene bliver afgørende. Hvor Tiltalte er umyndig, må vistnok — med Forbehold af, hvad der lige er bemærket om Forsvareren — Forkastelsesretten udøves af hans værge (jfr. Princippet i § 38. 2det Punktum). '

§ 267.

Som alt ovenfor antydnet kan det være hensigtsmæssigt at sammensætte Juryen for samtlige de Tager, der ventes at komme for i det pågældende Mode, allerede ved deltes Begyndelse. Betingelsen for, at dette kan ske, er imidlertid, at samtlige Tiltalte ere til Stede. Når Juryen for den første Sag er udtagen, vil det da være hensigtsmæssigt at rette det spørgsmål til de i de senere Sager Tiltalte (såvel som til overanklageren', om de acceptere den udtrukne Jury også for deres Vedkommende; men naturligvis vil dette spørgsmål også kunne rettes til en Tiltalt, når hans Sag kommer for. Mangle Betingelserne for i en Sag. som senere kommer for, således at benytte den tidligere udtagne Jury, må der. når Sagen kommer for, foretages ny Lodtrækning. i hvilken naturligvis de til den første Sag udtrukne medtages, forsåvidt der ikke mod dem fremsættes nogen af Retten godkendt Habilitetsindsigelse.' I øvrigt kan der i det Tilfælde, at en Tiltalts Indsigelse mod den alt udtrukne Jury kun er rettet mod en enkelt nævning indenfor denne, næppe være noget til Hinder for at foretage Lodtrækning af en enkelt nævning til at træde i den Vragedes Sted, medens den først udtrukne Jurys øvrige Medlemmer vedblive at fungere. Når der således er udtaget Jury for den eller de Sager, som skulle for den pågældende Dag, ville de mødte Nævninger. for hvilke der ikke bliver Brug, kunne dimitteres.

§ 273.

§ 274.

Slutningsbestemmelsen er ikke særlig givet med det Formål for Oje, at det skal hemmeligholdes for Nævningerne, f. Eks.

hvor høj en Straf der eventuelt kan blive Tale om, hvorvidt Tiltalte tidligere har begået lignende Forbrydelse etc. Meningen er blot at fastslå den naturlige Ordning, hvorefter hver Del af Sagen drøftes til den Tid, da den stal finde sin Afgørelse.

§ 275.

Rettens Fastsættelse af Spørgsmålene stal ske under lagttagelse af de i §§ 276— 283 givne Regler. Anke i Anledning af Fejl i Rettens spørgsmål-Stillen kan finde Sted. når den formentlig begåede Fejl enten består i Tilsidesættelse af en Rettergangsregel, § 320. Nr. 1, jfr. Z 321 (et spørgsmål er f. Eks. stillet således, at man ikke bestemt kan se, hvad Nævningerne med deres Svar bekræjtede eller benægte) — eller beror på en urigtig Forståelse af Straffeloven len Handling, der rettelig bor karakteriseres som Bedrageri, er f. Eks. i spørgsmålet karakteriseret som Tyveri).

§ 276.

Den her givne Afgrænsning af Nævningernes Kompetence stemmer ganske med det tidligere førstags. Nævningerne uvedkommende er herefter — foruden spørgsmål om Formalitet og Påtaleret — Strafudmålingen og i Forbindelse dermed Straffestaget efter Straffelovens §§ 7 og 58 og Strafforhøjelse som følge af Gentagelse samt endelig spørgsmålet om Strafskylds Forældelse. dog at spørgsmålet om Tiden for Handlingens Begåelse, hvilket for de to sidste Tilfælde kan være af særlig Betydning, bliver at forelægge Nævningerne. I øvrigt henhører det hele Skyld spørgsmål under Nævningernes afgørelse. Disses Kendelse kommer til at rumme ikke blot en Bedømmelse af Beviset, men også Henførelsen under Straffeloven, Handlingens strafferetlige Karakteristik. Nævningekendelsen afgør med andre Ord ikke blot, hvorvidt der er tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte har begået den og den Handling, men også, hvorvidt denne Handling efter Loven udgør et Tyveri, Bedrageri, ulovlig Tvang, Vold mod Ovrigheden, etc. etc, om fuldbyrdet Forbrydelse eller blot Forsøg eller den eller den Art af meddelagtighed foreligger, om Tiltaltes Sindstilstand, da han begik Forbrydelsen, var sådan, at han må behandles som strafferetlig tilregnelig, om den Situation, hvorunder han handlede, skal betragtes som fyldestgørende Nødværge-Betingelserne, om Handlingen er begået på dansk Straffeterritorium o. s. fr. Heri ligger, at Retten

aldrig kan domfælde en Tiltalt' på Grundlag af et Bevis, som Nævningerne have anset for utilstrækkeligt, eller på Grundlag af en Subsumtion, som nævningerne have underkendt. Have nævningerne derfor erklæret Vedkommende for ikke-Skyldig, må Retten frifinde; have nævningerne erklæret Handlingen for kun at være ulovlig Omgang med Hittegods, kan Retten ikke straffe for Tyveri, have nævningerne erklæret Tiltalte for kun delvis tilregnelig (efter Straffelovens § 39), kan Retten ikke idømme den fulde normale Straf etc.

Da det på den anden Side ikke er Meningen at berøve Tiltalte det værn som de retskyndige og erfarne Dommeres Medvirken yder, er det omvendt klart, at en Skyldig Kendelse på Grundlag af et Bevis, der efter dømmernes Mening er utilstrækkeligt, eller en Subsumtion, der efter Dømmernes Mening er urigtig, ikke ubetinget bor være bindende for disse. Det er derfor i Z 29? (mærk også herved § 241, 2det Stykke) foreskrevet, at Retten, hvor dens Opfattelse af et retligt spørgsmål i dets Anvendelse på de af Nævningerne som beviste ansete Fakta, således som disse ere angivne i Kendelsen, jævnfort med spørgsmålene. forer til et for Tiltalte gunstigere Resultat end Nævninge kendelsen, skal lægge sin Opfattelse til Grund for dommen; og i § 294 er der givet Retten Adgang til, hvor den finder, at Sagens Bevisligheder ikke have afgivet tilstrækkeligt Grundlag for at fælde Tiltalte for den Forbrydelse, i hvilken Nævningerne have erklæret ham skyldig, da foreløbig at tilsidesætte den afsagte Nævningekendelse og påbyde Foretagelsen af ny

Domsforhandling for andre dømmere og andre Nævninger. Skulde imidlertid nævningerne under denne nye Domsforhandling komme til samme Resultat som de forrige Nævninger. medens Retten På sin Side enstemmig finder Beviset utilstrækkeligt, kan Retten afsige Dom på Grundlag af sin Opfattelse af Bevisspørgsmålet.

Som Følge af den fremstillede Forskel mellem Fremgangsmåden efter § 29? og efter § 294 vil det i modende Tilfælde være af Vigtighed at få afgjort på rette Måde. om Divergensen mellem Rettens og Nævningernes Opfattelse refererer sig til et retligt spørgsmål eller til Bevisspørgsmålet. I Reglen vil dette ingen Vanskelighed forvolde. Naar en Nævninge-kendelse f. Eks. gaar ud på at erklære Nogen skyldig i at have krænket den Ærbødighed, der skyldes Kongen, ved at have tildillet denne et anonymt Brev af fornærmeligt Indhold, er det dermed givet, at nævningerne baade have

anset det for bevist, at Tiltalte virkelig er den, der har afsendt Brevet, og have anset dets Indhold for at falde ind under straffelovens § 90. Hvis imidlertid Retten finder, at de Udtalelser, som ifølge Nævningekendelsen ere blevne henførte under Straffelovens § 90, ikke kunne henføres under denne Paragraf, vil den frifinde efter § 297; finder den derimod, at Brevet vel gaar ind under § 90, men at det ikke er bevist, at Tiltalte er den virkelige Afsender, berammer den ny Domsforhandling efter § 294.

§ 277.

Med denne Paragraf kan jævnføres de ovenfor S. 7 gjorte bemærkninger om, hvad der forstås ved „Strafferammer“. Modsætningsvis ligger det i denne Paragraf, at spørgsmålet om, hvorvidt Tilfældet falder ind under den ene eller den anden Strafferamme, hører under Nævningernes afgørelse. Selv om derfor Tiltalen er holdt så almindelig, at den omfatter forskellige Strafferammer (jævnfor ovenfor S. 16), må disse dog udskilles fra hinanden ved spørgsmålene til nævningerne.

§§ 278—283.

Hvorvidt der i en Sag bor stilles et eller flere Hovedspørgsmål, og hvorvidt der til disse bor knyttet et eller flere Tillægsspørgsmål, beror ganske på Omstændighederne og blandt andet dels på, hvorledes Anklageskriftet lyder, dels på, hvad der under domsforhandlingen er fremkommet. Har Sagen udelukkende drejet sig om, hvorvidt Tiltalte har foretaget eller ikke har foretaget en bestemt Handling, medens det i øvrigt er givet, at denne Handling, hvis den virkelig er beqæet, må henføres under det og det Forbrydelsesbegreb, og det derhos er givet, at der ikke foreligger særlige Straffeudelutkelsesgrunde eller Grunde, der ville medføre Handlingens henførelse under en lavere eller højere Strafferamme end den almindelige, vil der kun behøves eet spørgsmål, altså f. Eks.: Er Tiltalte N.N. skyldig i den Forbrydelse, der omhandles i Straffelovens § 186, ved til den og den Tid, på det og det Sted og på den og den Måde forsætlig at have dræbt den og den? Er det derimod givet, at Vedkommende har begået Handlingen, medens spørgsmålet drejer sig om de subjektive Betingelser, under hvilke der er handlet, vil det naturligste være at opstille flere sideordnede Hovedspørgsmål, altså f. Eks. således:

1. Er Tiltalte N. N. skyldig i den i Straffelovens § 190 omhandlede Forbrydelse ved o. s. v. med Overlæg at have dræbt... ? (Til Ja udkræves mindst 8 Stemmer). Hvis dette spørgsmål besvares benægtende, spørges yderligere:
2. Er Tiltalte X. N. skyldig i den i Straffelovens § 186 omhandlede Forbrydelse ved o. s. v. forsætlig, men uden Overlæg at have dræbt. . .? (Til Ja 8 Stemmer).

Hvis også spørgsmål 2 besvares benægtende, spørges endelig:

- ' 3. Er Tiltalte N. 'N. skyldig i den i Straffelovens § 198 omhandlede Forbrydelse ved o. s. v. ved Uagtsomhed at have dræbt . . .? (Til Ja 8 Stemmer).

På samme Måde forholdes, naar der kan være spørgsmål om at karakterisere selve den objektive Handling på forskellig Måde. Der kan altså være at spørge f. Eks. således:

1. Er Tiltalte X. N. skyldig i Tyveri ved til den og den Tid under de og de Omstændigheder at have tilegnet sig det og det (Til Ja 8 Stemmer). Hvis spørgsmålet besvares benægtende, spørges yderligere:

2. Er Tiltalte N. X. skyldig i den i Straffelovens § 253 omhandlede bedrageriforbrydelse ved til den og den Tid under de og de Omstændigheder at have tilegnet sig det og det, som af den og den var betroet ham i Forvaring? (Til Ja 8 Stemmer) eller f. Eks. således:

1. Er Tiltalte X. N. skyldig i fuldbyrdet Tyveri ved o. s. v.? Hvis dette besvares benægtende, spørges yderligere:

2. Er Tiltalte N. N. skyldig i Forsøg på Tyveri ved o. s. v.?

Er der imidlertid under Forhandlingerne fremkommet Data til Støtte for, at der foreligger særlige Strafedelukkelses- eller særlige Strafforhøjelses- eller Strasnedsættelsesgrunde af almindelig Karakter, der forandre den for en Handling som den pågældende normalt foreskrevne Strafferamme, kan der til hvert af Hovedspørgsmålene blive at føje hertil sigtende Tillægsspørgsmål, hvis Ejendommelighed således er den, at deres Besvarelse forudsætter, at et forudgående spørgsmål er blevet besvaret bekræftende.

spørgsmålene ville herefter altså kunne være at stille s. Els. således:

(Hovedspørgsmål 1). Er Tiltalte N.N. skyldig i ... forsætlig at have dræbt . . . (Til Ja 8 Stemmer).

Hvis dette Spørgsmål besvares bekræftende, spørges yderligere:

(Tillægsspørgsmål 1). Handlede Tiltalte N. N. ved den pågældende Lejlighed

indenfor grænserne af lovligt Nødværge? (Til Nej 8 Stemmer.) *)

Hvis det foregående spørgsmål besvares benægtende, spørges endvidere:

(Tillægsspørgsmål 2). Må Tiltalte N. N. antages i Gærningens Øjeblik at have manglet den fulde Tilregnelighed, der findes hos voksne og sjælssunde Personer? (Til Nej 8 Stemmer) og således fremdeles.

Hvorvidt der stal gås i detailleret Betegnelse af Handlingen for at få den i § 279 krævede „tilstrækkelige Betegnelse“, må bestemmes dels ved Hensynet til, hvad der hører med til den indenfor vedkommende Strafferamme liggende Forbrydelses begrebsmæssige Kendemærker. dels ved Hensynet til, hvad der udkræves for at forebygge en fornyet forfølgning for samme Handling.

Det følger af § 278, 1ste Stykke, at et spørgsmål, hvorved der gives nævningerne Valget mellem flere Alternativer, f. Eks. om Tiltalte har stjålet en Ting, eller om han. uden Hensigt til at tilegne sig den eller skille Ejeren derved, har sat sig i Besiddelse af den for at benytte den til et bestemt Brug, ikke må stilles; ej heller bør nogensinde en negativ Spørgsmålsform benyttes, f. Els: Har Tiltalte ikke begået Drabet i en ved Mishandling af ham selv fremkaldt oprørt Sindsstemning ? baade fordi Svaret: Ja eller Nej på et således stillet spørgsmål vilde blive tvetydigt, og fordi et sådant spørgsmål tenderer til at lægge nævningerne Svaret i Munden.

Ifølge § 278, 2det Stykke, må et spørgsmål ikke stilles således: Ere A. og V. skyldige i i Forening at have o. s. v.? Der må — forsåvidt der overhovedet er Grund til at medtage begge de Tiltaltes Navne i samme spørgsmål — spørges: 1. Er A. skyldig i i Forening med 13. at have o. s. v.? 2. Er V. skyldig i i Forening med A. at have o. s. v.?

Naar det derhos i 2det Stykke hedder „og så vidt muligt kun eet forbryders! For-

1

hold“, sigtes der herved navnlig til, at en så specialiseret spørgsmålstillen kan være umulig, hvor Sagen drejer sig om en Række forbryderske Handlinger, f. Eks. en Række Skuffetyverier. Kassebesvigelser, Mishandlinger af Hustru eller Born etc., men hvor disse Handlinger ikke lade sig enkeltvis angive.

Hvor der indenfor samme Strafferamme rummes forskellige Alternativer, bør dette dog ikke foranledige flere spørgsmål. Naar der således i Straffelovens § 168 tales om den, som ved Vold eller Trusler om øjeblikkelig livsfarlig Vold tiltvinger sig Samleje, bør dette ikke opløses i spørgsmålene: Er N. X. skyldig i Voldtægt efter Straffelovens § 168 ved med Vold at have tiltvunget sig Samleje, og i benægtende Fald: Er N. N. skyldig i Voldtægt efter Straffelovens § 168 ved gennem Trusler om øjeblikkelig livsfarlig Vold at have tiltvunget sig Samleje, idet en saadan Spørgsmål Stillen kunde føre til Tiltaltes Frifindelse, skønt nævningerne ere enige om, at der foreligger Voldtægt efter § 168, naar nemlig f. Eks. de 6 Nævninger anse Samlejet for tiltvunget ved Vold. de 6 andre anse det for tiltvunget ved sådanne Trusler, som Paragraffen nævner.

§ 284.

Da Tanken i Nævningeinstitutionen ikke er den, at nævningerne skulle sætte deres subjektive, vilkårlige skøn i Lovens Sted, men derimod den, at nævningerne skulle anvende Loven, må det gøres Rettens Formand til Pligt at oplyse nævningerne om Loven og så klart og skarpt som muligt forklare dem. hvorledes de foreliggende Retsspørgsmål må besvares. Det må anses som Nævningernes Pligt at følge den Retsbelæring, som Rettens Formand således giver dem. En nævning vilde derfor overskride sit Kalds Grænser, ikke blot naar han ræsonnerer som så: jeg tvivler ikke om, at det og det er Loven, men jeg for min Person vil foretrække at stemme, som om den Lov ikke eksisterede, men også naar han i Tillid til sin formentlige egen bedre Viden stemmer på Grundlag af en Opfattelse af et retligt spørgsmål. der strider mod Formandens Retsbelæring. En anden Sag er, at der er mangfoldige retlige regler og Begreber, hvis Nækkevidde i sidste Instans beror på et skøn, og at dette skøn derfor også til en vis Grad må overlades til nævningerne. samt at der sandel hvor nævningerne af Retten antages at fejle i dette Skøn, som hvor de forsætlig. sætte sig ud over eller miskende Lovens Regel eller Formandens Forklaring af denne,

kun haves et Korrektiv herimod, naar sådant sier til Skade for Tiltalte, ikke derimod naar det sier til Fordel for Tiltalte, jfr. i så Henseende Bemærkningen til § 297.

Med Paragraffens 2det Stykke jævnføres § 320 Nr. 3.

§ 286.

Naar det i næstsidste Stykke hedder, at nævningerne skulle iagttage „Tavshed" om Rådslagningen og Afstemningen, udelukker dette ikke, at det efter Omstændighederne endog vil kunne være en nævnings Pligt f. Eks. straks at beklage sig til Rettens Formand over den Måde, hvorpå Rådslagningen og Afstemningen er foregået.

§ 291.

Viser det sig ganske umuligt at få en forståelig Kendelse fra de pågældende Nævninger, er der ingen anden Udvej end at udsætte Sagen til ny Behandling af andre Nævninger. Rettens Beslutning herom kan dog selvfølgelig påkæres.

§ 293.

Den i 2det Stykke indeholdte Regel siger forsåvidt noget andet og mere end den i § 241. 2det Stykke, indeholdte, som der ikke på det Trin af Sagen, for hvilket nærværende Regel er given, kræves Enstemmighed til Frifindelsen, jfr. i øvrigt Vemærkningerne til Z 297.

§ 297.

Ordene i denne Paragraf tilsigte at omfatte et hvilket som helst retligt spørgsmål, hvis rette Besvarelse har Betydning for Domsresultatet. Hertil hører først og fremmest spørgsmålet om, hvorvidt den om bevist antagne Handling virkelig efter in objektive Karakter er en Forbrydelse. Have Nævningerne altså f. Eks. erklæret for Dokumentfalsk, hvad der efter Rettens Opfattelse kun er lovlig Brug af et Navn. vil Retten have at frikende. Det samme gælder, naar nævningerne gennem deres Svar have erklæret en Handling, der har haft Virkning her i Landet, for af denne Grund at være begået her. medens den efter Rettens Opfattelse er begået i Udlandet, have anset en Person for skyldig i en Embedsforbrydelse. medens Vedkommende efter Rettens Opfattelse ikke er Embedsmand o. s. fr.

På tilsvarende Måde vil Retten have at lægge en mildere bedømmelse til Grund,

hvor nævningerne f. Eks. have erklæret for fuldbyrdet Forbrydelse, hvad der efter Retten's Opfattelse kun kan være Forsøg, have erklæret et Forhold for Gerningsmands forhold, der efter Rettens Mening kun kan være Meddelagtighed, have kaldt for Tyveri, hvad der efter Rettens Mening kun kan være ulovlig Omgang med Hittegods o. s. fr.

Som Eksempel på Tilfælde, i hvilke der kan blive Anvendelse for den i Paragraffens sidste Punktum indeholdte Regel kan nævnes, at nævningerne svare Ja til et spørgsmål om Røveri, medens Retten klin anser Forholdet for at være grovt Tyveri, men for at kunne dømme derfor, må have særlig Nævningeerklæring for, at der er tilstrækkeligt Bevis for det Mønt (f. Els. Indbrud), der stal gøre Tyveriet til et grovt. På samme Måde stiller Forholdet sig i Virkeligheden også, hvor nævningerne have erklæret Tiltalte skyldig i forsætligt Drab, medens Retten mener, at der kun bør være Tale om Straf for uagtsomt Drab, idet dets Betingelser ikke behøve at være givne med Erklæringen: Forsætligt Drab.

Det kunde i øvrigt ved første Øjekast se ud, som om de i denne Paragraf omhandlede Tilfælde ganske simpelt kunde undgås ved, at Retten afværgede, at der stilles spørgsmål, hvis Besvarelse i en for Tiltalte ugunstig Retning Retten dog bagefter vil underkende. Grunden til, at sådanne spørgsmål stilles, kan imidlertid være den, at der ikke mellem Rettens dømmere har været den Enighed, som § 241. 2det Stykke, kræver som Betingelse for, at en Frifindelsesdom kan afsiges uden Nævningekendelse. Overhovedet bør en Frifindelse ikke gives allerede på dette Trin, uden hvor spørgsmålet antages at stille sig aldeles utvivlsomt — derfor også Fordringen om Enstemmighed —; ellers ligger den Mulighed nær, at Sagen vil blive påanket til højesteret, og at denne kan have en afvigende Opfattelse af det retlige spørgsmål, hvorefter en Nævningekendelse dog blev nødvendig, hvilket så, hvis Landsretten havde frifundet uden først at lade Sagen gå til Nævningekendelse, vilde nødvendiggøre en ny Domsforhandling. Hensynet til Muligheden af Anke vil på tilsvarende Måde kunne foranledige, at der stilles spørgsmål! principalt om en større og subsidiært om en mindre Forbrydelse, uagtet Landsretten forud er på det rene med. at den for sit Vedkommende kun vil dømme for den mindre. Endelig vil det også kunne hænde, at Faktum ved Bevisførelsen har antaget en anden Skikkelse, end det havde i Anklageskriftet, og at det derfor først er ved at

tænke nærmere over Bevisførelsens Resultater, at Retten kommer til den Opfattelse, der leder den til at anvende den her omhandlede Paragraf.

Kapitel XXIV.

Særlige Bestemmelser om Domsforhandling uden Nævninger.

Kapitlet svarer i det hele ganske til det tidligere Forflags ^{de} Afsnit, Kap. V^{de}. Skyld« spørgsmål og Strafudmålings-spørgsmål holdes under Afstemningen adskilte ligesom i Nævningesager. De dømmere, der ikke anse Tiltaltes Skyld bevist, men blive over stemte, ville altså have at votere subsidiært ved Strafudmålingen. Med hensyn til særskilt Afstemning om Strafforhøjelses- eller Strafnedsættelsesgrunde jfr. § 300 in tins. Neglen i F 301 om Domsgrundenes Affattelse er begrundet på, at Bevisførelsen ikke vil kunne gå om igen for Højesteret: det tiltrænger derfor udtrykkelig Konstatering, hvad der af Landsretten anses for bevist og som sådant må lægges til Grund for højesterets afgørelse.

Femte Afsnit.

Tiltale og Domsforhandling ved Underret.

Indholdet af dette Afsnit, der praktisk set er af ganske særlig Vigtighed, da et overvejende Antal Sager uden Tvivl vil blive behandlet i Henhold til det, er i det Hele stemmende med Indholdet af det tidligere Forflags 5te Afsnit med de Afvigelser, der følge af Forandringerne i de forudgående Kapitler, hvortil der i nærværende Afsnit henvises.

Dog er der på to Punkter direkte indføjet noget i Forhold til det tidligere Forflag nyt i dette Afsnit.

Dels er der nemlig i § 302 givet An-> visning på en summarisk Behandling af almindelige Underretssager, hvori der foreligger Tilståelse, dels er der i § 309 for Politisagers Vedkommende optaget det andet Steds og navnlig i Norge praktiserede forelæg-Institut.

Hvad det Første — den summariske Behandling af Tilståelsessager — angår, da har dette sit Forbillede i den gældende Ret, jfr. Frdg. 28de Febrnar 184§ ang. Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret § 17, hvori omhandles de ikke få Sager, der vankendes uden Aktors og Defensors Mellekomst. Den heri liggende Tanke — at undgå al uforholdsmæssig Procederen og dermed følgende Tidsspilde — er i Udkastet på den ene Side gjort anvendelig på alle Underretssager, uden Hensyn til hvad de angår og på hvilket Sted de behandles, på den anden Side kun bragt til Anvendelse under følgende Betingelser: Sigtede må under Forundersøgelse inden Retten have afgivet en uforbeholden Tilståelse. hvis Rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende Oplysninger; Sigtede må udtrykkelig samtykke i Sagens summariske Behandling, og endelig må Politimesteren, efter at have haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med det under Sagen fremkomne, erklære sig enig i, at Sagen afgøres på denne Måde.

Den summariske Behandling består deri, at Sagen straks uden Udfærdigelse af Anklageskrift og uden Bestikkelse af Forsvarer fremmes til Dom ved den Ret, hvor Forundersøgelse har fundet Sted; selve Domsforhandlingen springes altså over (jfr. i øvrigt § 302). En lignende summarisk Behandling foreskrives i N. L. § 283.

Hvad dernæst angår den i Udkastets § 309 optagne Adgang til at afgøre Forseelser, der efter Politimesterens skøn ikke egne sig til højere Straf end en Bøde af ikke over 40 Kr., ved udenretslig Vedtagelse af en af Politimesteren opgiven Bøde, da er denne optaget nærmest efter det i N. L. §§ 287 ff. omhandlede såkaldte „Forelæg" (svarende til, hvad der i Tyskland betegnes som: polizeiliche Strafverfügung, Strafmandat. Strasbefehl), dels for at spare Publikum Tidsspildet og Ubehagelighederne ved Mode i offentlig Ret i Anledning af rene Ubetydeligheder — noget, hvorover der ofte er klaget — dels for at befri Retten for en Del af disse mangfoldige Småsager, hvor Forseelsen er klar, og hele Rettens Virksomhed indskrænker sig til at diktere den for Tilfælde af pågældende Art sædvanlige Bøde. Da det nu imidlertid på den anden Side er af Vigtighed at hindre en Udvikling i den Retning, at Folk blot for at undgå Modet i Politiretten underkaste sig den af Politimesteren foreslåede Bøde, skøndt de i Virkeligheden slet ikke anse sig skyldige, eller i alt Fald sinde Boden for høj, er Reglen i § 309 givet således. at Ingen ' ved sin blotte Passivitet under«

kastes den af Politimesteren forelagte Bøde; der er krævet en udtrykkelig Erklæring om Vedtagelsen, idet man er gået ud fra, at Folk, der i Virkeligheden anse Politimesterens Forslag for ugrundet, ville betænke sig mere på, udtrykkelig at erklære sig skyldig og enig i førstaget, end på at underkaste sig det gennem deres Passivitet. Politimesteren bør selvfølgelig ikke friste Folk til at stå sig til Ro med Forelægget fremfor at forlange Rettens Afgørelse, ved at sætte Bøden væsentlig lavere, end han antager, at Retten vilde sætte den. Den her åbnede Adgang vil formentlig endvidere frembyde den Fordel, at Retten, idet den befries for en stor Del offentlige Politisager, faar Tid til at underlaste de Sager, i hvilke Sigtede Protesterer og Forholdet frembyder Tvivl, en nøjagtigere Undersøgelse, end der under de nuværende Forhold, hvor der i Kjøbenhavn alene behandles c. 20,000 offentlige Politiretssager årlig, kan være Tale om.

Tiltale og Domsforhandling i Sager, som påtales af Overanklageren.

§ 303.

Med 2det Stykke jævnføres § 26 samt Paragraffens Slutningsregel. — Med Hensyn til 3dje Stykke stal bemærkes, at de Afvigelser fra Reglerne i Kapitel XXI., XXII. og XXIV., hvorm der bliver spørgsmål, navnlig bestå i, at Underretsdømmeren troeder i Landsretsformandens såvelsom i selve Landørettens Sted, ligesom eventuelt den antagne Sagfører i overanklagerens, at alle Bestemmelser, der have Hensyn til Nævningebehandling, falde bort, at der ikke bliver Tale om på Anklageskriftet at gøre den i § 216, sidste Stykke, nævnte Påtegning, hvorimod der kan blive spørgsmål om en Påtegning efter § 304, at der aldrig, som i § 217 lejlighedsvis omtalt, bliver spørgsmål om nogen nødvendig Beskikkelse af Forsvarer, men På den anden Side i § 306 er pålagt dømmeren en særlig Pligt i Forsvarets Interesse, at den i § 219, 1ste Stykke, sidste Punktum, nævnte Udvidelse af Vidnemode« pligten ikke finder Anvendelse i Underretssager, at Reglerne i § 221 Nr. 3 og § 225 blive uanvendelige, da der ikke ved Underretterne er Tale om særlige „Ting“, hvorimod Berammelsen af den enkelte Sag stal foregå efter reglerne i § 305, at §H 243 og 244 modificeres ved § 307, ligesom

endelig § 301, 3dje Stykke, hviler på en Forudsætning, der ikke gælder for Underretterne, hvis dømme nemlig stå under fuldstændig Appel til Landsretten, forsåvidt de overhovedet ere appellable.

§ 305.

Begyndelsesordene sigte til § 5, litr. d. og o., jfr. den i foregående Paragraf omtalte Påtegning På Anklageskriftet, ved hvilken Tiltalte gøres opmærksom På sin Ret til at forlange Landsretsbehandling. I Tilfælde. hvor Tiltalte kan ventes at ville benytte sig af denne sin Ret, vilde det selvfølgelig være upraktisk at beramme Sagen til Foretagelse ved Underretten, inden Anklageskriftet endnu er forkyndt.

§ 306.

Naar en hertil svarende Regel ikke på sit Sted er udtrykkelig udtalt med Hensyn til Landsretssager, er dette nærmest siet. fordi man er gået ud fra, at Forsvarer, forsåvidt Tiltalte ikke selv har antaget en saadan, faktisk vil blive bestikket i alle Landsretssager, i hvilke der overhovedet vil være noget for en Forsvarer at gøre.

Kapitel XXVI.

Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som påtales af Politimesteren.

§ 309.

Angående den almindelige Karakter af de heri indeholdte Regler, henvises til de ovenfor S. 177 gjorte bemærkninger.

Med Hensyn til Enkelthederne skal kun bemærkes, at den i Slutningen af 1ste Stykke omtalte Protokol nærmest er tænkt indrettet som en fortløbende Række Blanketter til Anklageskrifter med senere Tilførsler.

§§ 310—12.

De særlige Midler, hvorved disse Varagraffer tilstræbe den Simplifikation af Behandlingen, der normalt er nødvendig og forsvarlig ved de her omhandlede Småsager, bestå navnlig i, at Forkyndelse af selve Anklageskriftet er erklæret for unødvendig, at Meddelelse af Bevissortegnelse ikke finder Sted, at Tilsigelse af Tiltalte kan ske med Aftens Varsel, at Politimesteren ikke behøver at mode eller lade mode under Sagen, medens Tiltalte kan lade mode ved Fuldmægtig, hvorhos hans Udeblivelse eller Nægtelse af at give Forklaring af dømmere efter Om-

stændighederne kan behandles som Vedgåelse. Forsåvidt Sigtede er til Stede i Retten og Politimesteren eller Nogen på hans Vegne giver Mode i denne, kan Tiltale med dømmere Tilladelse ifølge § 308, 2det Stykke, endog rejses mundtligt til Retsbogen, og Sagen derefter straks foretages til Domsforhandling. Under denne Forudsætning vil således en Politisag kunne føres til Ende i samme Retsmøde, i hvilket den rejses. På den anden Side er der Intet til Hinder for, at sådanne Politisager, der undtagelsesvis måtte være af særlig Betydning, underkastes den mest indgående Behandling. Politimesteren kan, inden Tiltale rejses, have foretaget vidtløftige Efterforskningshandling, eller, hvis Tiltalte er Fængslet (jfr. § 201), endog have foranlediget retslig Forundersøgelse, der kan derhos indrømmes al fornøden Tid til Domsforhandlingens Forberedelse og Foretagelse, ligesom der endelig også kan beskikkes Tiltalte Forsvarer (jfr. § 39, 2det Stykke).

§§ 313-15

have deres Forbilleder i den gældende Ret.

§ 316.

Politikasserne (Fattigkassen) ville efter den Anvendelse, der hidtil faktisk er gjort af disse Kassers Midler, ikke kunne undværes, og det er derfor nødvendigt at sikre dem en vis passende Indtægt.

Sjette Afsnit.

Retsmidler mod truffne Afgørelser.

Man vil indenfor nærværende Afsnit genfinde de samme tre Former af Retsmidler som i det tidligere Forslag:

1. A n k e, der har en forskellig Karakter, eftersom der er Tale om Påanke af Landsretsdømme eller Underretsdømme. Ved Påanke af Landsretsdømme er der nemlig aldrig Tale om en fornyet prøvelse af Beviset angående Skyldspørgsmålet, hvorimod Påanke af Underretsdømme vel kan være begramset på samme Måde. men også kan bestå i, at Sagen undergives en helt ny Behandling for Landøret (dog i så Fald altid uden Nævninger). Sondringen svarer således i sin Almindelighed til den ny tyske proceslovs Sondring imellem „Revision" 3: Påanke af Landsretssager med Hensyn til Netsspørgsmål, og „Berusung" .->: Påanke af Underrets [Schoffengericht] Sager

enten alene med Hensyn til Retsspørgsmål eller i Form af helt ny Behandling. Ligeledes svarer den til den norske Straffeprocesslovs — kun formelt afvigende — Sondring mellem „Anke" c>: enhver navnlig Retsspørgsmaal vedrorende Appel til højesteret, være sig fra Lagmandøret, Meddomsret eller Forhørsret, (saadan Appel gaar altid direkte til højesteret) og „fornyte Behandling ved højere Ret" (nemlig af Underretssager for Lagmandøret).

2. kære — det tidligere Forslags „Besværing" — der er en i lette og simple Former ikklædt prøvelse ved højere Ret af en underordnet Rets Kendelser og andre Beslutninger.

3. Genoptagelse, der består i en Sags fornyede Behandling for Landøret som følge af senere fremkomne Oplysninger. Skyldsspørgsmålet vedrorendc. et Retsmiddel, der motiveres ved. at denne Side af Sagen ikke kan bringes frem gennem Anke til højesteret (jfr. ovenfor).

Kapitel XXVII.

Paaanke af dømme, af s agte af Landsretten i første Instans.

Foruden at gøre adskillige, til Dels temmelig indgribende redaktionelle Ændringer i det tidligere Forslags tilsvarende Kapitel indeholder nærværende Kapitel endvidere en række ikke uvæsentlige reelle Forandringer, af hvilke følgende ere de vigtigste.

Den i den gældende Ret eksisterende Adgang for det Offentlige til at anke såvel til Fordel for Tiltalte som til Skade for denne er foreslået bibeholdt, idet man ikke har fundet tilstrækkelig Grund til. som i det tidligere Forslag siet. at opgive dette Middel til at få en urigtig afgørelse rettet.

I Lighed med N. L.'s 379, 2det og 3dje Stykke er optaget en Regel om en vis Adgang for Tiltaltes nærmeste Familie såvelsom for Overanklageren til efter Tiltaltes Død at påanke en fældende Dom. — Endvidere er det pålagt Tiltaltes Forsvarer ved Landsretten på Forlangende ikke blot at være Tiltalte behjælpelig med de første Ankeskridt, hvis han vil anke. men også at bistå ham med Råd om, hvorvidt han bør anke. — Man har opgivet den i det tidligere førstags §§ 374 og 37§ indeholdte vidtløftige (og. som § 374. Nr. 10 viser, dog ikke udtømmende) Opregning af Ankegrunde, af hvilke i det mindste en stor Del måtte opfattes som ubetinget medførende den sted-

fundne Behandlings Ugyldighed helt eller delvis, hvis de ellers fandtes at være til Stede uden Hensyn til, hvad Indflydelse de kunde antages at have haft på Sagens Afgørelse. I Stedet for den nævnte Opregning er givet den i §320 Nr. 1, jfr. § 321, indeholdte generelle Regel, at enhver Tilsidesættelse eller fejlagtig Anvendelse af Rettergangsregler kan påberåbes som Ankegrund (dog at Indsigelse, forsåvidt vedkommende regel ikke skal iagttages ex officio, må være fremsat betimelig for den underordnede Net), men at saadan formel Fejl kun stal bevirke Ophævelse, naar det antages, at den in concreto kan have medført et andet Udfald af Sagen, end denne vilde have fået, om Fejlen ikke var begået. Som det ses. kan Anke støttes ikke blot på den ligefremme Tilsidesættelse af de Formforskrifter, der skulle sikre, at Sagen bliver behørig oplyst og fremført til Påkendelse På rette Sted og rette Måde, men også den fejlagtige Anvendelse af sådanne Forskrifter. Man vil som følge, heraf som Ankegrund kunne påberåbe sig f. Eks. at Retten urigtig har forkastet en i Henhold til § 14 fremsat Inhabilitetspåstand. har ladet dørene lukke uden tilstrækkelig Grund, har vægret sig ved at lade visse af Tiltalte påberåbte Vidner indkalde, så at Sagen af den Grund er utilstrækkeligt oplyst, har fremmet en Domsforhandling i Tiltaltes Fraværelse, hvor sådant var uforsvarligt, etc. For imidlertid at hindre, at højesteret stal belemres med øjensynlig urimelige Anker, er der i § 328 givet den Adgang til gennem et særligt Udvalg straks at afvise enhver Anke. der alene støttes på en Ankegrund, som klarligen ikke kan fore til dommens Ophævelse. — Den i det tidligere førstags § 376, 2det Stykke. 2det Punktum, givne Regel om Udelukkelse af Anke i sådanne Tilfælde, hvor kære kunde anvendes som Retsmiddel, men ikke er anvendt eller tagen til følge, er ikke medtaget. Dels kan "det nemlig efter Omstændighederne være naturligt at afvente Sagens videre Gang og endelige Udfald, inden man gør Retsmidler gældende i Anledning af en eller anden interlokutorisk afgørelse, som man anser for urigtig, dels kan en Forskrift som den nævnte friste ind på overflødige kæremål. At man må være udelukket fra at anke i Anledning af et Punkt, med Hensyn til hvilket kæremål forgæves er forsøgt, er en ligefrem følge af almindelige res judicata Principper.

I Stedet for det tidligere Forslags 3 Dages Appelfrist, der er fun'den altfor fort, er i §§ 322, 323 og 324 sat en 14 Dages

Frist; denne Frist er derhos i § 32§ tillige gjort anvendelig på Indleveringen af Ankebegrundelsen. For Anke fra Overanklagerens Side til Fordel for Tiltalte gælder dog efter §322, 1ste Stykke, ingen Frist. — Endvidere er den i det tidligere Forslags § 378 foreskrevne Appel-Anmeldelse til Formanden for den Landøret, ved hvilken den pågældende Dom er afsagt, og den i § 384 dertil knyttede Adgang for Landsretten til ved Kendelse at nægte Anken Fremme, naar den findes ulovmedholdelig, i nærværende Udkast opgivet. Man har ikke kunnet se rettere, end at den Opgave, der derved stilles Landsretten, let kunde bringe denne i en skæv Stilling, og at på den anden Side den således foreskrevne Fremgangsmåde ikke vilde blive til nogen stor Lettelse og derfor i det hele kun vilde medføre et unyttigt Omsvøb. Landsretten måtte ventosal ville være meget varsom med at nægte en Anke Fremme, og, hvor den gjorde dette, vilde der dog være Adgang til gennem kære at bringe dens afgørelse op for højesteret. Man har derfor foretrukket at opgive denne Landsrettens Medvirken og til Gengæld udvide højesterets Adgang til straks at afvise en Anke, således som ovenfor omtalt. For derhos end yderligere at simplificere Sagen, er det i § 328 bestemt, at Beslutning om saadan summarisk Afvisning af en Anke kan tages af et særligt højesteretsudvalg, på 3 Medlemmer.

Medens det efter det tidligere Forslag formentlig stod noget uklart, hvorvidt nye Beviser overhovedet kunde forelægges højesteret, naar der ikke netop opstod Tvivl om Rigtigheden af det Retsbøgerne tilførte, er der i nærværende Udkasts § 330 udtrykkelig givet Adgang til at forelægge højesteret nye Beviser angående sådanne Omstændigheder, som ikke ere unddragne denne Rets Bedømmelse, hvorhos der er givet højesteret Myndighed til at bestemme, at Vidner skulle afhøres for selve højesteret.

I § 332 er der indenfor visse Grænser givet højesteret Bemyndigelse til selv at fastsætte de Former, hvori Forhandlingen for samme stal foregå. — Den i det tidligere førstags § 382 omhandlede „Moderklæring" fra den Ankendes Modpart har man ladet bortfalde som overflødig. — I § 334 er der givet højesteret en noget friere Adgang end efter det tidligere førstags til at undergive en indanket Sag prøvelse — navnlig til Tiltaltes Fordel — også med Hensyn til Punkter, der ligge udenfor de af Parterne påberåbte Antegrunde, ligesom der endelig også er givet den i § 335 indeholdte Regel en Formulering, der stiller Højesteret friere ved afgørelsen af, om den selv kan

afsigte ny Realitetsdom eller bor hjemvise, end tilfældet var efter det tidligere Forflag. Reglerne i det tidligere førstags § 396 ere kun udeladte som selvfølger.

I øvrigt er Appellen til Højesteret af Landsretsdomme i sit væsen ensartet med det tidligere Forflags Appel til Højesteret, og navnlig er det fastholdt som en Konsekvens af nævninge-Instituttet og den ved Domsforhandlingen for Landsretten gennemførte Umiddelbarhed, at de Bevisspørgsmål, der i Nævningesager ere henlagte til Nævningernes afgørelse, i alle Landsretssager — hvad enten disse påkendes med eller uden Nævninger — ubetinget ere unddragne højesterets prøvelse. højesteret er således altid og ubetinget bunden ved, hvad der af nævningerne eller Landsretten er anset for bevist med Hensyn til selve Skyldspørgsmålet, ligesom den aldrig til Skade for Tiltalte kan fravige Nævningernes Erklæring med Hensyn til Subsumtionen under Straffeloven. En anden Sag er, at den i Tilfælde af Rettergangsfejl, urigtig spørgsmålstillen eller Netsbelæring kan ophæve Behandlingen eller Nævningekendelsen og hjemvise Sagen

til ny Behandling.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 317.

Af Neglen i 1ste Punktum følger, at en Afvisning, der har fundet ^{sted} ved „Kendelse" (jfr. §§ 228, 30§ og 310), ej kan påankes; derimod kan den gøres til Genstand for kære. Som en enkelt Kendelse, der ifølge udtrykkelig Hjemmel kan gøres til Genstand for særskilt Anke, må nævnes den i § 385, 2det Stykke, 2det Punktum, Nævnte angående Domfældtes Identitet.

Reglen i 2det Punktum var ikke udtrykkelig udtalt i det tidligere Forflag. At de under den forudgående Behandling trusne afgørelser mulig kunde have været gjorte til Genstand for kære, hindrer ikke deres Inddragelse under Appellen, naar kære ikke er benyttet. Hvis derimod kære har fundet Sted, er den derunder trusne afgørelse selvfølgelig, så vidt den rækker. res judicata. — Positivt udelukkede fra Indbringelse til højere Nets prøvelse ere de i §§ 16, 1ste Punktum, 39, 5te Stykke, 1ste Led, 96 in tins, 97 in fine og 260 in omhandlede afgørelser.

Naar i 2det Stykke en af Landsretten i Henhold til § 294 trussen Bestemmelse om

Tilsidesættelse af en fældende Nævningekendelse, der mangler tilstrækkeligt Bevisgrundlag, og om Foretagelse af ny Domsforhandling stilles i Klasse med dømme, forsåvidt Anke angår, er dette således at forstå, at højesteret vel kan statuere, at den i Henhold til § 294 afsagte Kendelse ikke burde have været afsagt, fordi Sagen på Grund af Formalitetsfejl ikke burde have været fremmet, eller fordi Tiltalte burde have været frifunden i Henhold til § 297, eller fordi spørgsmål til nævningerne burde have været anderledes stillede etc. (jfr. § 320); derimod kan højesteret ikke underkende en saadan Landørets-Beslutning om ny Domsforhandling under Henvisning til, at den fældende nævninge-Erklæring i Virkeligheden havde tilstrækkeligt Bevis at bygge På, da dette spørgsmål overhovedet er unddraget Højesterets prøvelse.

§ 318.

Ved Udtrykket „Anke til Fordel for Tiltalte" i 1ste Stykke tænkes kun på Anke, hvorved Tiltalte kan opnå Frifindelse for eller Formildelse af en idømt Straf; Anke med Hensyn til en i Resultatet frisindende Dom, alene af den Grund, at Skyldspørgsmålet er afgjort imod Tiltalte (Tiltalte er funden skyldig, men f. Eks. alene frisunden på Grund af Strafskyldens Forældelse. Handlingens Forøvelse udenfor dansk Territorium, en alt foreliggende retskraftig Dom eller lign.) kan derfor ikke finde Sted. I Overensstemmelse hermed må Udtrykket „funden skyldig" i 3dje Punktum forstås som „skyldig til Straf", jfr. også Udtrykket „fældende Dom" i 4de Punktum. På den anden Side kan den Omstændighed, at en i Virkeligheden idømt Straf kompenseres med udstået Varetægtsængsel eller en i Udlandet for samme Handling udstået Straf ikke afskære fra Appel.

Det er Meningen med 2det Punktum at såvel den umyndige Tiltalte som dennes værge stal kunne forlange Anke (jfr. derimod §tz § og 6 m. fl.: „Tiltalte eller hans værge">

Med Hensyn til 3dje Punktum bemærkes, at, naar en af de der nævnte Personer har anket, må Adgangen for de øvrige til at iværksætte Anke bortfalde, og finde de, at førstnævnte bærer sig urigtig ad, ikke påberåber sig de rette Ankegrunde eller lign., må de eventuelt henvende sig til Overanklageren og se at få dennes hjælp. Den afskårne Adgang må i øvrigt antages at blive åbnet påny, forsåvidt den begyndte Anke c, f den Ankende skulde blive frafaldet

efter § 319 eller af højesteretsudvalget afvist på Grund af Formfejl; i sådanne Tilfælde vil dog Ankefristen let være ududløbet og Tilfældet derfor falde ind under § 324. Til at forlange hjælp af Tiltaltes Forsvarer ved Landsretten har Paragraffen ikke berettiget dem.

Naar Tiltalte, efter at have rejst Anke, afgår ved Døden, må det bero på overanklageren og de andre i 1ste

Stykke nævnte Personer, hvorvidt nogen af dem vil optage Anken.

§ 319.

Et af en Tiltalt efter dommens Afsigelse givet Afkald på Anke såvelsom en Frafaldelse fra Tiltaltes Side af en begyndt Anke må være bindende for denne, hvorimod den ikke hindrer Overanklageren i at anke til Fordel for Tiltalte (jfr. § 322, 1ste Stykke in tins). En Frafaldelse af Anke fra Overanklagerens Side, medens denne endnu har Ankesagen i sin Hånd, kan ikke være bindende for Rigsanklageren (sml. § 212); dog vil Afgørelsen af, om Ankens Genoptagelse stal tilstedes, komme til at ligge i højesterets Hånd efter § 324, hvis Ankefristen imidlertid er udløben.

§ 320.

ad, 1. Med den i selve dette Stykke såvel som den i § 321, 2det Stykke, givne Begrænsning kan en hvilken som helst formel Fejl påberåbes som Ankegrund; men, hvis det på den anden Side ligger klart for Dagen, at den påberåbte Ankegrund i Henhold til Princippet i § 321, 1ste Stykke, ikke vil kunne tillægges Betydning, vil Højesteret efter § 328 straks kunne afvise Ankejagen, jfr. i øvrigt herved Bemærkningerne foran S. 182.

ad 2. Den urigtige Afgørelse af noget spørgsmål, der ifølge § 276 er unddraget fra Nævningernes afgørelse, vil ifølge disse spørgsmåls Beskaffenhed (forældelse, Straffelovens §§ 7 og 58, Gentagelse, manglende Påtaleret). normalt bero på en urigtig Anvendelse af Loven; men, for så vidt Fejlen undtagelsesvis skulde hidrøre fra urigtig Bedømmelse af Beviset (f. Eks. Beviset for, at Tiltalte virkelig i Udlandet har udstået Straf for den samme Forbrydelse) eller mangelfuld Bevisførelse, som nu er suppleret, vil selvfølgelig også sådant falde ind under Reglen.

ad 3. Under Litra 2 falder bl. a. det Tilfælde, at en Nævningekendelse antages at indeholde en Retsvildfarelse. som følge af, at nævningerne, skønt baade Retsbelæring og

spørgsmålstillen har været rigtig nok, have subsumeret urigtig til Skade for Tiltalte (9: erklæret et Forhold for strafbart, der i Virkeligheden ikke er det, eller henført det under et strængere Straffebud, end det bør henføres under). Under nærværende Litra falder derimod det Tilfælde, at Nævningekendelsen antages at indeholde en Retsvildfarelse. der er fremkaldt enten ved urigtig Retsbelæring eller ved, at selve spørgsmålsstillingen i sig rummer en Retsvildfarelse. Der kan i disse Tilfælde ankes ligesåvel til Skade som til Fordel for Tiltalte, Medens nemlig et af nævningerne til Fordel for Tiltalte afgivet skøn, der hviler på et rigtigt Grundlag, bør være bindende, kan det samme ikke gælde om et til Fordel for Tiltalte afgivet skøn, der hviler på et urigtigt Grundlag.

I Sammenhæng med nærværende Membrum kan mindes om Reglen i § ->84, 2det Stykke.

ad 4. De her for Landsretssager, påkendte uden Nævninger, angivne Ankegrunde omfatte for det Første Ankegrunde, der svare til dem, som ere nævnte under 2. og 3. for Nævningesagers Vedkommende, men omfatte derhos overhovedet alle Spørgsmål om Henførelsen under Straffeloven af de i dommen bestredne Forhold. Højesteret kan således f. Eks. erklære et Forhold for Indbrud, der af Landsretten er erklæret for simpelt Tyveri.

ad, 5. Den her givne Begrænsning af Adgangen til at anke med Hensyn til Strafudmålingen — nemlig den, at Anke kun kan støttes på, at Straffen står i „åbenbart Misforhold" til Brøden — har sin Grund i den Betragtning, at en overordnet Ret, som ikke har haft Sagens Bevismateriale for sig til umiddelbar Bedømmelse, ikke vil være i Stand til at storme over de finere Nuancer indenfor Strafudmålingen med samme Sikkerhed som den Ret, der har umiddelbar Kendstab til Bevismaterialet.

Paragraffens vigtige Slutningsregel er for Nævningesagers Vedkommende grundet på, at det Hensyn til Sigtede, der forer til overhovedet at optage Nævninger som medvirkende i Strafferetsplejen, vilde blive tilsidesat, om der gaves de retslærde dømmere Adgang til at domfælde i Strid med Nævningernes Kendelse,

medens den for andre Sagers Vedkommende navnlig er støttet på, at Umiddelbarhedsprincippet med den deri liggende Hjælp til Sandhedens Udfindelse ikke for kriminelle Sagers Vedkommende kunde gennemføres også ved højesteret, uden at dette vilde nødvendiggøre en forhalende Gentagelse og efter Omstændighederne endog kun mangelfuld Gentagelse af den i mange Til-

fælde store og besværlige Domsforhandling for Landsretten.

Den heromhandlede Regel taler kun om Beviset. Hvad Henførelsen under Straffelovens enkelte Bestemmelser angår, er det for Nævningesagers Vedkommende en ligefrem følge af det nys sagte, at Højesteret må være bunden herved i samme Omfang, i hvilken Landsretten er det (jfr. § 297); derimod kan Højesteret ikke være bunden ved en i øvrigt af Landsretten foretagen Henførelse under Loven (jfr. ovenfor Nr. 2 og Nr. 4 og 8 334 Nr. 1).

Endnu stal bemærkes, at da hverken nærværende eller nogen anden Paragraf i Udkastet indeholder nogen Regel om nødvendig Appel af offentlig forfulgte Straffesager, ville de herhen hørende Regler i den gældende Ret efter Udkastet bortfalde. Dette er da også den naturlige følge af, at alle større Straffesager straks ville blive bragte for Landsretten og der blive underkastede en med Hensyn til Beviset endelig afgørelse.

Anke til Stadfæstelse, såvelsom Anke, der alene tilsigter Forandring af dommens Præmisser, må være udelukket, jfr. det ovenfor ved § 318 bemærkede.

§§ 322 og 323.

Hvor Overanklageren selv har anket og derfor alt har fendt Tiltalte en Meddelelse efter § 322, 2det Stykke, vil det ikke være nødvendigt for ham at gentage denne, fordi også Tiltalte selv anker.

Saadan Anke fra begge Sider vil i øvrigt være nødvendig, hvis begge Parter ønske Landsretsdommen underkendt, medmindre enten Reglen i § 333, 1ste Stykke, kan benyttes, eller vedkommende Part stoler på at opnå alt fornødent gennem den højesteret ved § 334 givne Myndighed til i et vist Omfang at tage ikke påberåbte Ankegrunde i Betragtning.

§ 324.

Den her omtalte Afvisning af Sagen vil for det Første kunne besluttes af det i § 328 ommeldte Udvalg, hvem spørgsmålet først vil komme til at foreligge. Forsåvidt dette Udvalg imidlertid ikke straks afviser, vil spørgsmålet komme til at foreligge for selve højesteret.

§ 326.

Den i 2det Stykke omtalte Suspension må i Henhold til § 329, 2det Stykke, kunne besluttes af det i § 328 ommeldte Udvalg eller af højesterets Iustitiarius.

§ 328.

Hvorvidt en i Henhold til § 328 afvist Anke kan indbringes påny, må bero på Beskaffenheden af den Grund, hvorpå Afvisningen støttes. Er Anken afvist som for sent fremkommen, er denne Mangel uafhjælpelig. Er derimod Anken kun afvist som urigtig i Formen — et Tilfælde, der i øvrigt formentlig vil være meget lidt praktisk (jfr. Grundsætningen i § 241, 3dje Stykke) — må den efter fornøden Rettelse kunne indbringes påny, eventuelt i Henhold til § 324. Er endelig Anken afvist, fordi den påberåbte Ankegrund klarligen ikke kan fore til dommens Ophævelse, må det antages, at Anken ikke kan bringes frem påny, selv om den da støttes på en anden og bedre Grund. En Afvisning efter § 328 skal nemlig være lige så endelig og bindende som en afgørelse af selve højesteret, og det kan fornuftigvis ikke betvivles, at en højesteretsdom, hvorved en rejst Anke erklæres for ugrundet, ubetinget afskærer fra yderligere Anke til Højesteret i samme Sag, støttet på andre Grunde.

§ 330.

De Omstændigheder, angående hvilke nye Beviser kunne forelægges højesteret, ere:

- 1) Omstændigheder, hvorpå det beror, om en Rettergangsfejl er begået eller ej.
- 2) Omstændigheder, der ifølge § 276 ere undtagne Nævningerne,
- 3) Omstændigheder, som vedrøre Strafudmålingen (jfr. herved § 320 Nr. 5).

Angående Ordene „Rettens Beslutning" i 3dje Punktum jfr, § 329, 2det Stykke.

I Analogi med det i 2det Stykke forestrevne maa Højesteret kunne foranledige, at Sagkyndige afgive deres Erklæring og Forklaring umiddelbart for selve højesteret.

§ 333.

Den Adgang, der i denne Paragrafs 1ste Stykke åbnes en Part, som ikke selv i rette Tid har anket, til overfor en Anke fra Modpartens Side, der kan lede til ny Realitetsdom, at påstå den indankede Dom ophævet på Grund af Formalitetsfejl, som nødvendiggøre ny Domsforhandling for Landsretten, var også hjemlet i det tidligere førstegang — kun at den Fremgangsmåde, der i så Tilfælde skulde benyttes, var en såkaldt „Modpåanke". Saadan Adgang bør utvivlsomt forbeholdes Modparten; thi Tiltalte har måske udelukkende af Hensyn til den idømte Strafs Ringhed, eller Overanklageren udelukkende af Hensyn til den idømte Strafs relative Strængthed undladt i rette Tid at

gøre en Formalitetsfejl gældende gennem Anke og udfættes nu ved Modpartens Appel for, at der idømmes henholdsvis en større Straf eller en mindre eller måske endog slet ingen Straf. Da Sagen imidlertid allerede gaar sin Gang ind for Højesteret, er alt, hvad der her behøves, at den Part, der vil benytte den her givne Ret, i Tide underretter Modparten om, at han agter at fremsætte saadan Påstand.

§ 334.

Ved de i denne Paragraf givne Regler tilsigtes at drage al den Nytte af Prøvelsen ved den højeste Domstol, som det er muligt at drage, og særlig at skaffe den størst mulige Garanti mod urigtige Domfældelser.

I så Henseende bestemmes det derfor, at hvor Tiltalte ved Landøret er domfældt, er højesteret altid og ubetinget berettiget til, naar den under sin Behandling af Sagen finder, at en væfentlig, til Tiltaltes Betyggelse sigtende, Rettergangsregel er tilsidesat, og at dette kan gøre Domfældelsens Rigtighed

tvivlsom, da at ophæve dommen og hjemvise Sagen. (Nr. 3). Dernæst kan Højesteret altid og ubetinget prøve, om Straffeloven er urigtig anvendt til Skade for Tiltalte, eller den idømte Straf uforholdsmæssig høj. (Nr. 2 sammenholdt med Nr. 1). — Endelig kan højesteret, hvor Anken støttes på en eller anden bestemt Realitetsgrund, og hvor Påstanden altså gaar ud på, at Tiltalte med Urette er enten domfældt eller frifundet, eller at den ham idømte Straf er enten for høj eller for lav, eller den af ham begåede Handling urigtig karakteriseret i strafferetlig Henseende, prøve, om Straffeloven overhovedet er rigtig anvendt også i Retninger, hvorhen den påberåbte Ankegrund ikke naar, såvelsom om der er noget åbenbart Misforhold mellem Forbrydelsen og den idømte Straf (Nr. 1). Ved denne sidste Regel må dog følgende mærkes:

Forsåvidt Sagen er indanket fra begge Sider, kan denne af Højesteret af egen Drift foretagne prøvelse udmunde i et hvilket som helst Resultat, baade et for Tiltalte gunstigere og et for denne ugunstigere, og dette gælder, selv om Sagen kun er appelleret af en Formalitetsgrund fra Overanklagerens Side. Forsåvidt derimod kun Tiltalte har anket, eller — hvad der må stilles ganske i Klasse dermed — Overanklageren har appelleret til Fordel for Tiltalte, vil Højesteret ikke kunne benytte sin her omhandlede Myndighed således, at den idømmer strængere Straf end

ved Landsretsdommen, jvf. § 335, sidste Punktum. Dette sidste udelukker i øvrigt ikke Henførelse under en strængere Straffebestemmelse. Har Tiltalte f. Eks. indanket en ham for simpelt Tyveri idømt Forbedringshusstraf, under Påberåbelse af, at Straffen er uforholdsmæssig stræng (§ 320 Nr. 5), vil højesteret — forsåvidt Sagen ikke er en nævnings sag, i hvilken Erklæringen luder på simpelt Tyveri — i medfør af nærværende Paragrafs Nr. 1 kunne statuere, at det i Landsretsdommen som bevist antagne Forhold rettelig bør karakteriseres som Ind' brud, og den idømte Forbedringshusstraf derfor opretholdes.

Modsætningsvis ligger i Paragraffen, at højesteret:

1) i Tilfælde, hvor Tiltalte er frifunden, og hvor dommen kun påankes af Formalitetsgrunde, overhovedet ikke kan beskæftige sig med andet end den eller de påberåbte Rettergangsfejl, og

2) i Tilfælde, hvor Tiltalte er domfældt, og hvor dommen kun Påankes af Formalitetsgrunde, ikke kan inklade sig på nogen prøvelse af, om Straffeloven er urigtig anvendt, forsåvidt Fejlen i så Fald 'har virket til Fordel for Tiltalte, eller om den idømte Straf er uforholdsmæssig lav.

§ 335.

Forsåvidt der foreligger nogen af de i § 328 omhandlede Omstændigheder, kan højesteret selvfølgelig på et hvilket som helst Stadium afbryde Forhandlingerne og i Stedet for at inklade sig på Realiteten afvise Sagen.

Ved nærværende Paragrafs Slutningspunktum stal bemærkes, at den deri indeholdte Regel kan nødsage højesteret til at gå under vedkommende Strafferammes Minimum. En Mand er f. Eks. dømt til fængsel på Vand og Brod i 2 x 5 Dage for Bedrageri, men appellerer denne Dom til Højesteret, der imidlertid henfører den af ham begåede Handling som Falsk under Straffelovens § 268, hvis Minimum er 4 x 5 Dages Vand og Brod; han vil da ikkedestomindre kun kunne idømmes 2 x 5 Dages fængsel på Vand og Brod. Anklagemagten bør derfor i Tilfælde, hvor et sådant Resultat kunde besrygtes, sørge for, at Sagen også påankes til Skade for Tiltalte. — Den her givne Regel må analogisk anvendes, hvor Sagen er indanket af Overanklageren til Fordel for Tiltalte.

Kapitel XXVIII.

Påanke af dømme, afsagte af Underretterne.

nærværende Kapitel har bibeholdt det i det tidligere Forslags tilsvarende Kapitel indeholdte Hovedprincip, nemlig at Appellen af Underretssager kan udstrækkes til en fuldstændig ny prøvelse af Sagen, under hvilken Umiddelbarhedsprincippet gennemføres, såvidt Retten finder det fornødent.

Medens således nærværende Kapitel i hovedsagen fastholder det tidligere Forslags Regler, gøres der på den anden Side forskellige væsentlige Afvigelser med Hensyn til Enkelthederne. Disse bestå navnlig i følgende: Adgangen til gennem Appel at bringe spørgsmål frem til prøvelse for Landsretten er betydelig videre efter nærværende Udkast (jvf. dettes § 337), end efter det tidligere Forflag (jvf. dettes § 397). Man har i så Henseende været ledet af den Betragtning, at selv den korteste Frihedsberøvelse for Enhver, der hidtil er ustraffet, er en Sag af så alvorlig Betydning, at han bør have Adgang til at bringe spørgsmålet frem til fornyet prøvelse for en kollegialt sammensat Ret, samt at selv med Hensyn til professionelle Lovovertrædere en Straf, som f. Eks. Tvangsarbejde, der let kan involvere vanskelige spørgsmål om et Tilholds Lovlighed eller Vedkommendes Net til overhovedet at være her i Landet, kan være af sådan Betydning, at Appel ikke bør afskæres, og det så meget mindre, som det Gode, der ganske vist vilde være vundet ved at befri Landsretten for de mangfoldige simple Betler-, Løsgænger- og lignende Sager, alligevel kun i meget ufuldkommen Grad vil nås ved den i det tidligere Forslag indeholdte 30 Dages Begrænsning, idet Straffen i Gentagelsestilfælde meget let vil overstige denne Grænse, medens der på den anden Side ikke kan være Tale om at sætte grænsen endnu højere. Hertil kommer endvidere, som et Moment af særlig Betydning, at den nugældende Ret hjemler en meget vidtgående Appeladgang, og, medens der vel ingen Tvivl kan være om, at den vide Adgang til dobbelt Appel (først til Overretten, så til højesteret) bør begrænses, vilde det let føles som et altfor radikalt og som et misligt Skridt, om man i større Omfang helt vilde afskære Appel.

Samtidig med således at udvide Adgangen til at appellere Politisager, har man dog ønsket at fremhæve. at sådan Anke nor

malt kun bør angå Retsspørgsmål eller Strafadmålingen, idet normalt kun disse og ikke Bevisspørgsmålet vil frembyde virkelig Tvivl, og Appeladgangen ikke bør benyttes til at forhale en saadan mindre betydelig Sag til Besvær for Vidner og andre, der vilde blive nødte til at mode påny. Adgang til at påanke Politifager med Hensyn til Bevisspørgsmålet er derfor i § 338 Nr. 2 gjort afhængig af en særlig Tilladelse fra Landsretten.

Der er endvidere ilte fundet tilstrækkelig Grund til, som siet i det tidligere Forslags § 398, at gøre Appel af Politisager fra det Offentliges Side afhængig af Begæring fra Politimesteren. — Fremdeles er der, for såvidt angår almindelige Underretssager, med Hensyn til hvilke der fra den ene Side rejses Anke, som ikke omfatter Bevisbedømmelsen, givet Modparten Ret til, uanset Appelfristens Udløb, at påanke dommens Afgørelse af Bevisspørgsmålet, naar dette gøres inden 4 Tage efter Modtagelsen af Anke-Meddelelsen. Det kan jo f. Eks. tænkes. at en Tiltalt af Underretten vel er anset for at have foretaget en vis Handling, men af Retsgrunde er frifunden, og at Overanklageren derefter påanker Underrettens Afgørelse af Retsspørgsmålet. Der bør da åbenbart gives Tiltalte, der påstår slet ikke at have foretaget den pågældende Handling, Adgang til at forsvare sig i Appelinstanten også på dette Punkt. Naar en tilsvarende Regel ikke er givet for Politisager, er dette begrundet på, at Appel af Bevisspørgsmål i disse Sager overhovedet ikke kan finde Sted uden Landsrettens Tilladelse, og Landsretten kan da samtidig med at tage Bestemmelse herom, eventuelt i Henhold til § 324 dispensere fra Ankefristen.

Den Adgang til selv at fastsætte de Former, hvorunder Forhandlingerne skulle foregå. som i § 332 er indrømmet Højesteret, er ikke givet Landsretten, blandt andet fordi der for dennes Vedkommende allerede i Kapitel XXII. findes alt fornødent, således at der i det hele kun behøves en Henvisning dertil (jfr. § 340, 2det Stykke).

Endvidere er Virkningen af Tiltaltes Udeblivelse mindre stræng efter nærværende Udkast jfr. § 340, 3dje Stykke, og § 344, 2det Stykke) end efter det tidligere Forslag (jfr. § 399. 2det Stykke, og § 401).

Endelig er det en Selvfølge, at de i det foregående Kapitel gjorde Forandringer som følge af de til dette gjorte Henvisninger også få Betydning for nærværende Kapitel.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer skal følgende bemærkes:

§ 338.

Afvigelserne fra de i §§ 318-26 indeholdte regler, bestå navnlig i følgende: reglerne om Begrænsningen af Ankegrundene efter § 320. Nr. 4 — om Nr. 2 og 3 bliver her selvfølgelig overhovedet ikke spørgsmål — og sidste Stykke modificeres ved '§ 338, Nr. 2. Det i § 322, 1ste Stykke, ommeldte Krav på Ankemeddelelse kan

efter Omstændighederne, ifølge § 342, 2det Stykke, fyldestgøres ved Anklageskriftets Forkyndelse, idet der, naar Anken omfatter Bevisbedømmelsen, stal udfærdiges og forkyndes Anklageskrift og ske Berømmelse og Påstævning, ganske som i de Sager, der i første Instans indbringes for Landsretten (jfr. §§ 216, 217, 22§ og 226).

Den i § 323 givne Adgang til mundtlig fremsættelse af Ankemeddelelse er udvidet ved § 338, Nr. 1, hvorhos der i sidstnævnte Paragrafs Nr. 4 er givet en særlig Frist for Fremsættelse af Ankemeddelelse og Ankebegrundelse i de Tilfælde, hvor Appeladgangen beror på Landsrettens særlige Tilladelse. Den i § 325 påbudte Ankebegrundelse bortfalder ifølge § 338, Nr. 3, naar Anken omfatter Bevisbedømmelsen (jævnfør derhos det nys omtalte med Hensyn til Fristen for Ankebegrundelsens Fremsættelse). Om den i § 326, 2det Stykke, ommeldte Adgang til Suspension af Straffuldbyrdelsen tages ved Landsretten Beslutning enten af Landsretten selv eller af dennes Formand i Henhold til § 340. 2det Punktum, jfr. § 329, 2det Stykke, og § 311, 1ste Stykke, jfr. § 230.

§ 340.

Medens § 341 giver Regler for den fuldstændige Appel fra Underret til Landøret, indeholder nærværende Paragraf Regler om den appel, der ikke omfatter Bedømmelse af Beviserne for Tiltaltes Skyld, altså en Appel, ensartet med den, der kan finde Sted fra Landøret til højesteret. hvorfor der i det hele kan henvises til de derom gældende Regler. De Afgivelser, der bliver Tale om, bestå nærmest kun i følgende:

Om en ubetinget Beskikkelse af Forsvarer, således som forudsat i § 329, bliver der her ikke Tale, jfr. Henvisningen til § 40 i nærværende Paragrafs 3dje Stykke. De Pligter, der i § 330 ere pålagte henholdsvis Rigsanklager og Forsvarer med Hensyn til ny

Bevisers Optagelse, ere ifølge nærværende Paragrafs 1ste Stykke i det hele pålagte Overanklageren. I Stedet for § 331, 2det Stykke træder § 340, 3dje Stykke.

De Afgivelser, der fremkomme fra Reglerne i Kapitel XXII., bestå navnlig i følgende:

I Stedet for Reglerne i § 233 og 234 om Virkningen af Tiltaltes Udeblivelse troede Reglerne i nærværende Paragrafs 3dje Stykke. Reglen i 2det Punktum af § 240 modificeres ved nærværende Paragrafs 2det Stykke, 1ste Punktum; for § 242 og de nærmest påfølgende Paragraffer vil der normalt ikke være Anvendelse; §256 bliver, for så vidt angår Beviserne for Tiltaltes Skyld, uden Anvendelse, da disse slet ikke skulle forelægges Landsretten: endelig indskrænkes de i § 257 dragne grænser yderligere ved selve Anken, jævnfort med Reglerne i § 334.

Da den i 3dje Stykke indeholdte Regel om Adgang for Retten til at afvise Anken, naar Tiltalte ikke moder, blandt andet også er bestemt til at virke som et Tvangsmiddel mod Tiltalte for at hindre, at han ved Udeblivelse forvolder de i Sagen deltagende overflødig Ulejlighed, må den Tiltalte, der ikke netop kan godtgøre en gyldig Undskyldningsgrund (jfr. § 365, 3dje Stykke) være udelukket fra påny at indanke Sagen. Derimod vil han i Henhold til § 346 kunne påkære Landsrettens Afvisningskendelse til Højesteret. Hvor Landsretten imidlertid har Grund til at anse Tiltaltes Udeblivelse som undskyldelig, kan den naturligvis vælge at udsætte Sagen i Stedet for at afvise den.

§ 341.

Den Behandling, der her stal finde Sted, er en fuldstændig ny, selvstændig Behandling af Sagen i dens Helhed og ilte en prøvelse af Underrettens Behandling. Om Underrettens Behandling lider af formelle Fejl, er derfor for så vidt ligegyldigt. Endvidere er det klart, at, hvor Tiltalte af Underretten under eet er domfældt for flere Forbrydelser, må samtlige disse påny fremdrages for Landsretten, da denne ellers er ude af Stand til at fastsætte det rette Straffekvantum. En anden Sag er, at, hvor Anken netop er foranlediget ved Fejl, der kun berøre enkelte Dele af Underretssagen, vil Behandlingen for Landsretten eventuelt kunne simplificeres jfr. § 344. 1ste Stykke.

Er Tiltalte ved Underretten helt eller delvis frifunden, må det slå Overanklageren frit for i Henhold til Princippet i § 28 kun at indanke en Del af Anklagepunkterne

for Landsretten og i øvrigt frafalde Forfølgning.

De Afvigelser fra Reglerne i Kapitlerne XXI., XXII. og XXIV., hvorom der bliver Tale. bestå navnlig i følgende:

Med § 216 jævnføres § 342. I øvrigt vil der intet være til Hinder for i Kraft af § 61 at forene en appelsag efter § 341 med en direkte for Landsretten hørende Sag. enten fra først af, eller i Kraft af § 218; med §§ 219 og 220 jævnføres § 343. De i § 221 og andre Steder i de nævnte Kapitler givne Regler om Nævninger blive selvfølgelig uanvendelige, da Nævningers Medvirken, som tidligere omtalt, overhovedet kun kan finde Sted i Sager, der fra først af indbringes for Landsretten. Med § 228 jævnføres § 343, 2det Stykke. Reglerne om Udeblivelse i §§ 233 og 234 modificeres ved § 344, 2det Stykke, jfr. Bemærkningen til § 340, 3dje Stykke. Med §§ 243—48 jævnføres § 344, 1ste Stykke. Med § 257 jævnføres § 341, 2det Stykke, hvorom gælder samme bemærkning som ovenfor gjort ved § 335, sidste Punktum.

§ 345

råder Bod på den ofte påklagede Mangel i den gældende Ret. at klare og i og for sig ubetydelige Sager fores op gennem 3 Instanser, blot fordi Tiltalte ønsker at trække Afgørelsen i Langdrag. Det ligger i Henvisningen til Kapitel XXVII. at den i medfør af nærværende Paragraf undtagelsesvis tilladte Anke til højesteret ikke kan omfatte spørgsmålet om Beviset for Tiltaltes Skyld.

Kapitel XXIX.

kære til højere Ret.

Hvad der her kaldes kære, er det samme, som i det tidligere førstags kaldtes besværing. Dette Instituts øjemed er at åbne Parterne Adgang til på en let og hurtig Måde at bringe den underordnede Rets Kendelser og andre Beslutninger, frem til særskilt prøvelse for overordnet ret. Denne kære adgang må dog undergives en vis begrænsning, ligesom kære ikke ubetinget kan virke suspenderende, idet Adgangen i modsat Fald kunde misbruges til chikanøs Hindren eller Forhalen af Sagen, ifr. i så Henseende § 346 og § 347/sidste Punktum. Den Fremgangsmåde, der skal følges ved An-

vendelsen af kære, er, som det vil ses af §§ 348—50. simpel og meget lidt forbunden. En tilsvarende Form for Klage til højere Ret findes såvel i N. L. (Kapitel 29) som i den østrigske og tyske Lov.

Den Omarbejdelse, der her har fundet Sted af det tidligere Forslags 6te Afsnit Kapitel III, og som blandt andet består i, at dettes to Afdelinger ere sammenarbejdede til et, indeholder tillige visse reelle ændringer. af hvilke følgende skulle fremhæves:

Det er i § 346, 3dje Stykke, bestemt, at i de Sager, i hvilke Anke ifølge § 345 kun kan finde Sted i Kraft af en særlig Tilladelse fra højesteret, er også Parternes Adgang til kære knyttet til denne Betingelse. — Den almindelige kærefrist er i § 347 sat til 14 Dage i Stedet for som i Forslaget 4 Uger, jfr. også N. L. § 408, 2det Stykke, hvorhos der i Paragraffens 2det Stykke er bestemt, at kære imod Kendelser og Beslutninger, afgivne under Domsforhandlingen, hvorved det pålægges Nogen, som ikke er Part i Sagen, og som er til Stede i Retten, at afgive Vidnesbyrd eller lignende, må erklæres straks på Stedet. (Det tidligere Forslag gav her en 3 dages Frist). Denne Bestemmelse synes uundværlig, naar henses til, at det efter Omstændighederne meget

store Apparat, der er tilvejebragt for Domsforhandlingens Skyld, helt kan standses, naar f. Eks. et Hovedvidne vægrer sig ved at besvare et eller andet spørgsmål. Selvfølgelig bor Vidnet have Adgang til at indbringe spørgsmålet om dets Vidnepligt for højere Ret, men det synes på den anden Side et billigt Krav, at Vidnet, der selvfølgelig kun bor vægre sig ved at svare, naar det har alvorlige Grunde for sin vægring. straks må erklære at ville påkæere Rettens Kendelse, og ikke stal have Lov til først at holde alle dem — dømmere, Parter, Vidner etc. — der ere interesserede i Domsforhandlingens hurtigst mulige Fremme, hen med Overvejelser af, hvorvidt spørgsmålet er tilstrækkelig tvivlsomt og tilstrækkelig vigtigt til at foranledige et kæremål (jfr. også N. L. § 408, 1ste Stykke). Endvidere er den i det tidligere Forslags § 409 indeholdte Summabegrænsning, forsåvidt angår Kendelser, ved hvilke Straf er pålagt, opgivet: på den anden Side er kæremålets Evne til at virke suspenderende på den pågældende Kendelses eller Beslutnings Fuldbgyrdelse i højere Grad end efter det tidligere Forslag gjort afhængig af Rettens skøn (jfr. § 34? sammenholdt med det tidligere førstags § 412). — I samme Paragrafs 2det Stykke har man opgivet at sætte nogen særlig Frist for Indgivel«

sen af skriftlige Udtalelser til den overordnede Ret. Naar det tidligere Forslags § 413, 2det Stykke, her satte en Frist af en Uge, men med Adgang for Retten til at tage senere indsendte Udtalelser i Betragtning, er dette noget nær det samme som ikke at sætte en Påskyndelses- men en Forhalingsfrist. I mangfoldige Tilfælde, f. Eks. hvor kære er rejst mod en Fængslingskendelse, eller hvor hele Domsforhandlingen venter efter kæremålets Udfald, uden at dette frembyder særlige Vanskeligheder, bor spørgsmålet kunne afgøres langt hurtigere end i løbet af en Uge, og for de særlige Tilfælde, hvor mere indgående Undersøgelser og Overvejelser ere nødvendige, skulde den nævnte Uge-Frist netop ikke være bindende. — I § 350, 2det Stykke, er foreskrevet, at der altid stal være Forsvarer, hvor mundtlig Forhandling af et kæremål er anordnet; man har så på den anden Side ment at kunne undvære den i det tidligere førstags § 414, 2det Stykke, indeholdte Regel om Virkningen af den kærendes Udeblivelse. — Endelig er kæresagen for højesterets Vedkommende henvist til et særligt Udvalg.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 346.

Det hedder i denne Paragraf for det første, at kæremål kan rejses med Hensyn til Kendelser og andre Beslutninger af en Landdret eller en Underret, som ikke, eller dog ikke for Tiden kunne gøres til Genstand for Anke. Herunder falde

1) Kendelser og Beslutninger i Relation til Vidner, Syns- eller skønsmænd, Ejere af beslaglagte Ting og andre udenfor selve Sagen stående Personer, for hvem sådanne Kendelser og Beslutninger indeholde en afgørelse.

2) Kendelser og Beslutninger, hvorved der nægtes visse selvstændige retlige Skridt Fremme (jfr. således § 19§ og § 203) eller hvorved Sagen bringes til en i alt Fald foreløbig Afslutning (jfr. således § 228 og § 358).

3) Kendelser og Beslutninger, der have en selvstændig Betydning for Parterne, uanset magens Udfald i øvrigt (f. Eks. bødepålæg efter § 71, 2det Stykke. Pålæg af Omkostninger efter § 400, jfr. § 401, 3dje Punktum. Anholdelses-, Fængslings- og Beslaglæggelseskendelser).

De under Nr. 3 nævnte afgørelser kunne dog ikke gøres til Genstand for kæremål, naar Dom er falden, denne derefter påankes og de pågældende Afgørelser som forudgående kunne bringes frem til højere Rets prøvelse sammen med selve dommen —

4) Kendelser og Beslutninger, der indeholde en afgørelse for Parterne, uden selvstændig Betydning, men derimod af Betydning for Sagens videre Gang, og som disse ønske ændrede, inden Dom falder. Hertil kommer så endvidere som Genstand for kæremål

5) dømme, forsåvidt de indeholde

afgørelse af Omkostningsspørgsmålet (§ 401) eller pålægge Rettergangsbøder (§ 405) og

6) Kendelser vedrorende en Doms Fuldbgyrdelse (jfr. § 385, 1ste Stykke).

På den anden Side gør Udkastet med Hensyn til enkelte Kendelser udtrykkelig Undtagelse fra kære»Adgangen (jfr. nedenfor under 5).

Udelukkede fra at gøres til Genstand for kæremål ere herefter

1) alle dømme, såvel Realitets- som Afvisningsdomme, alene med de i §§

401 og 40§ nævnte Undtagelser,

2) Beslutninger, der ikke anfægte Parternes eller Treøjemand's retlige Stilling! under Sagen (f. Eks. Beslutning om, hvilke af flere hver for sig kompetente og habile dømmere der skulle fungere i den enkelte Sag, hvornår et Ting skal begyndes og sluttes etc.),

3) Kendelser og Beslutninger, der kun have Betydning for Parterne som Led i den hele Sags - Behandling, naar denne alt er bragt til Ende ved Dom,

4) Kendelser og Beslutninger, der have selvstændig Betydning for Parterne, naar disse alt have påanket den Dom, forud for hvilken sådanne Afgørelser ere truffet, og

5) de fra kæremål udtrykkelig undtagne Kendelser og Beslutninger (jfr. Paragraffens 2det og 3dje Stykke, samt §§ 16, 39, sidste Stykke, 90, 96 in fine, 97 in fine, 260 in fine, 363 og 382, 4de Stykke).

Naar Paragraften taler om „Enhver, overfor hvem Beslutningen indeholder en afgørelse“, er dette ganske vist et Udtryk, hvis rette Forståelse efter Omstændighederne kan forvolde Tvivl. Dog har man ment, at det noget skarpere end det i det tidligere Forslags § 408 brugte Udtryk „Enhver, som antager sig krænket i sine Rettigheder eller hindret i Opfyldelsen af sine Pligter“ betoner, hvad det lommer an på, nemlig om afgørelsen efter res judicata-Princippet er bindende for den pågældende. Den

Husbond, hvis Tyende er tilpligtet at møde for Retten, kan således vel mene sig krænket i sine Rettigheder, men bor dog åbenbart ikke kunne påkære Rettens Beslutning desangående, lige så lidt som den, der formener at være Ejer af en Ting, som er beslaglagt, medens den befandt sig i en andens Besiddelse, uden videre kan påkære Beslaglæggelsesbeslutningen; derimod vil han først have at fremsætte en Begæring om Tingens Tilbagelevering i Henhold til §141, og kan, hvis dette ved Kendelse nægtes ham, påkære denne Kendelse.

Paragraffens 2det Stykke indeholder en Angivelse af, hvilke af de under Domsforhandlingen eller dennes Forberedelse afsagte Kendelser der kunne påkæres og hvilke ikke, der er mere specificeret og derfor formentlig tydeligere, end Tilfældet var med det tidligere Forslags § 416, 1ste Stykke, jfr. § 417. De Tilfælde, hvor Adgang til kære har særlig Hjemmel i Loven som Undtagelse fra den her omhandlede almindelige Regel, ere

de i §§ 16, 2det Punktum, 39, 5te Stykke. 2det Led, og § 59 omhandlede.

At Neglen i Paragraffens 3dje Stykke ikke fandtes i det tidligere Forslag, er ovenfor nævnt. Reglen synes i øvrigt om ikke selvfølgelig, så dog højst naturlig.

§ 350.

Reglen i 1ste Stykke er nødvendig, naar kæremålet skal opfylde sin Bestemmelse, da i mange Tilfælde Klagen netop må antages at ville gå ud på, at den underordnede Ret har truffet sin afgørelse, uden at give den Pågældende tilstrækkelig Lejlighed til at oplyse de Momenter, hvorpå han støtter sin Påstand om afgørelsens Urigtighed.

Kapitel XXX.

Genoptagelse.

At en i Anledning af en formentlig begået Forbrydelse foretagen Undersøgelse, der på et Stadium, hvor endnu ingen bestemt Person stod som Sigtet, er opgivet som i alt Fald foreløbig håbløs, kan optages igen, når som helst man mener at kunne fore den videre med bedre Håb om et Resultat, er selvfølgelig. Ligeledes falder det af sig selv, at den Omstændighed, at nogen, som ikke var beføjet til at påtale, har rejst Sag — være sig nu, at denne Sag er endt med frifindelse eller er standset på et tidligere Trin - ikke kan være den, hvem Påtalen

tilkommer, til Hinder for at rejse en ny Sag. Naar de i så Henseende givne Regler i det tidligere førstags §§ 420 og 421 her ere udeladte, er det derfor kun, fordi det er anset for overflødigt at udtale noget herom. Endvidere forstår det sig ligesåvel af sig selv, at, naar en Sag er afvist af formelle Grunde (f. Eks. urigtigt værneting), kan den indbringes påny med Undgåelse af den vedkommende formelle Fejl, medens på den anden Side en Afvisning fra den dømmende Ret af retlige Grunde, hvori intet kan ændres (jfr. § 228, Nr. 3), ligesåvel som en Frifindelse (jfr. §§ 241 og 29?) ubetinget afskærer al videre eller fornyet forfølgning, så længe den pågældende afgørelse står ved Magt. Endelig er det allerede i § 212 foreskrevet, at naar Overanklageren har frafaldet en af ham begyndt Forfølgning, kan dog den overordnede Myndighed beslutte, at Sagen alligevel skal fortsættes, dog at saadan Fortsættelse må finde Sted inden 2 Måneder efter Frafaldelsen. Om den Adgang, der iøvrigt bør være til at genoptage en Gang standset, frafaldet eller tilendebragt forfølgning, handles i nærværende Kapitel, der i Hovedsagen stemmer med det tidligere Forslags 6te Afsnit, Kapitel IV., men dog på enkelte Punkter afviger derfra.

Blandt Afvigelserne stal navnlig føl» gende fremhæves:

Adgangen til Genoptagelse er noget indsnævret derved, at der flere Steder er brugt noget stærkere og mere præcise Udtryk end i det tidligere førstags (jfr. således i § 354, Nr. 1, „må antages“, i samme Paragrafs Nr. 2 „falske“ og „god Grund til at antage“), hvorhos den Adgang, som der efter det tidligere førstags § 426 var til Genoptagelse, blot for at opnå en mildere Straf indenfor samme Strafferamme, her er afskåret, idet alt fornødent i så Henseende kan opnås gennem Benådning. Endvidere er det her bestemt, at Begæring om Genoptagelse altid skal fremsættes for Landsretten, medens det tidligere førstags for visse Tilfælde henviste den til højesteret. Efter det ny System vil nemlig højesteret aldrig selv have haft Beviserne for Tiltaltes Skyld til bedømmelse, den vil derfor altid være henvist til at indhente den underordnede rets Erklæring over Genoptagelses-Andragendet. Men det synes da mere praktisk at indbringe spørgsmålet direkte for Landsretten, som i alle Tilfælde allerede har dømt i sagen, og derfor sikkert ikke uden gyldig Grund vil bevilge Andragendet, medens omvendt et ubegrundet Afslag vil kunne indbringes for højesteret gennem kære.

Der er derhos indrømmet Retten noget større Frihed til at tage Bestemmelse om Formerne for den Forhandling, der eventuelt stal føres angående spørgsmålet om Tilstedeligheden af Genoptagelsen, ligesom der er givet den Adgang til selv at modtage de Forklaringer af Vidner eller Tiltalte, den måtte ønske at indhente. Det tidligere Forslags Bestemmelser om udtrykkelig Ophævelse

af den ældre Dom ere udeladte, da saadan Ophævelse stiltiende vil følge af den ny Afgørelse, for såvidt sådan træffes; derhos vilde den udtrykkelige Ophævelse af den ældre Dom i Forbindelse med, at Andragendet om Genoptagelse tages til følge, nødvendigvis medføre, at en allerede begyndt Fuldbrydelse af døm

men måtte afbrydes, selv om Genoptagelsen alene tilsigter at få Straffen forandret f. Eks. fra Strafarbejde på Livstid til tidsbestemt Strafarbejde. Endvidere er det fundet mest Praktisk, hvor Genoptagelse bevilges, altid at lade den ny Domsforhandling foregå for den Landøret, som tidligere har

dømt i Sagen, og ikke ubetinget for Retten i 1ste Instans, som i det tidligere førstags bestemt. Dels indicerer selve dette, at Sagen genoptages, en vis Vanskelighed og Tvivlsomhed ved denne, dels må det i alt Fald anses for mindre naturligt, at en Afgørelse, der en Gang er truffen af en kollegial Ret, stal kunne forandres af en Enkelt-dømmer, ligesom endelig det tidligere førstags Regler kunde fore til endog 4 Domsforhandlinger i samme Sag. — Endelig har man ment at kunne undvære den i det tidligere førstags § 439 hjemlede Adgang til Oprensning for Påtalemyndigheden, eftersom de Frister, hvis Oversiddelse skulde berettiggte til saadan Oprensning, i nærværende Udkast er gjorte mere rigelige og elastiske, end de vare i det tidligere førstags.

Med hensyn til Kapitels enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 353.

Medens §§ 354 ff. handle om Genoptagelse af Sager, der een Gang ere nåede frem til Afgørelse ved Dom, handler nærværende Paragraf om Genoptagelse af en Sag, hvori forfølgningen er standset eller frafaldet, inden Dom er afsagt, uden at dette dog er sket under nogen af de Omstændigheder, der er omtalt ovenfor S. 200. Den almindelige Regel i Paragraffens 1ste Punktum gaar ud på, at Genoptagelsen af en een Gang standset eller frafaldet forfølgning ikke kan finde Sted på samme Grundlag, som forelå, da forfølgningen første Gang

standsedes eller frafaldtes. Den Sigtede synes nemlig at have et billigt Krav på, at det Offentlige ikke rent vilkårligt standser Sagen imod ham, for senere at optage den påny. alene som følge af personelle Forandringer indenfor Påtalemyndighederne, forandret Opfattelse eller lignende.

I 2det Punktum hjemles. at. naar Undersøgelsesretten i Henhold til § 203 har nægtet at tage begæring om Forundersøgelse til følge eller i Henhold til § 211 har standset en begyndt Forundersøgelse, men Påtalemyndigheden antager at kunne fore Sagen igennem også uden Forundersøgelse. kan den rejse Tiltale ved den dømmende Ret, ligesom den vilde have kunnet, om den aldrig havde begæret Forundersøgelse.

Hvis Påtalemyndighederne skulde genoptage til forfølgning ved Undersøgelsesret en een Gang standset eller frafaldet forfølgning, uden at noget nyt af Betydning er fremkommet i Sagen, må undersøgelsesretten afvise den i Henhold til § 203.

§§ 354 og 355.

Af disse Paragraffer handler den første om Genoptagelse til Skade for Tiltalte, nemlig af en Dom, der er endt enten med Frifindelse eller i alt Fald med Domfældelse for en væsentlig mindre Forbrydelse end den formentlig begåede.: den indfører således et i den gældende Ret ukendt Princip. Den sidste derimod handler om Genoptagelse til Fordel for Domfældte og har således Tilknytningspunkter i den alt foreliggende Retspraksis.

I intet af Tilfældene er Genoptagelsesadgangen begrænset ved nogen særlig Frist« bestemmelse. Da saadan Genoptagelse altid er forbunden med væsentlige Misligheder, bør den holdes indenfor snævre grænser: på den anden Side bør den ikke helt afskæres, da der ikke er Grund til, at den, der har gjort sig skyldig i en grov Forbrydelse, og som alene frifindes på Grund af Mangel på Bevis, eller endog på Grund af falske Beviser, men hvis Skyld senere tilfældig kommer til at ligge klart for Dagen, skulde have et Slags Lejdebrev på at kunne gå fri og uantastelig omkring som et levende og demoraliserende Vidnesbyrd om Retsplejens Ufuldkommenhed. ligeså lidt som det på den anden Side vilde kunne forsvares, at den, der med Urette måtte være domfældt for en ikke helt ubetydelig Forbrydelse, men hvis Uskyldighed senere tilfældig kommer frem, ikke skulde have Adgang til at få den Plet, som dømmen sætter

gå ham, afvasket gennem en ny Dom, der konstaterer hans Uskyldighed.

De for Genoptagelse stillede Betingelser ere dels, at Sagen i Forvejen stal have været pådømt ved Landsretten, dels at der foreligger nye vigtige Bevismomenter. Naar ingen Adgang er åbnet for Genoptagelse af Sager, der kun have været pådømte ved Underret, er Grunden dertil den, at disse Sager, forsåvidt de ere upåankelige (jvf. § 337), ere ganske ubetydelige, og at i modsat Fald Anke afgiver et tilstrækkeligt Middel til at hjælpe ud over de uheldige Forhold, hvorpå ellers Genoptagelsen stal råde Bod. Der er jo nemlig ved § 338, jvf. § 324, givet Landsretten Adgang til at tillade Appel af en Underretssag efter den almindelige Appelfrists Udløb, naar tilstrækkelige Grunde dertil foreligge, og der kan ikke være Tvivl om,

at hertil må henregnes Fremkomsten af sådanne Omstændigheder, som for Landsretssagers Vedkommende vilde begrunde Genoptagelse (man tænke sig f. Eks. at en Mand ved Underretten er idømt Straf for en i den offentlige Mening vanærende Handling, og at det senere viser sig, at han er uskyldig, eller at en Mand ved Underretten er dømt f. Eks. for uagtsomt Manddrab, medens det senere oplyses, at han har begået Handlingen med Forsæt).

Hvad derimod angår Sager, der — enten i Første Instans eller ifølge Anke — ere pådømte ved Landøret, da kunne disse, forsåvidt angår spørgsmål om Beviset for Tiltaltes Skyld, netop ikke påankes videre, og her er man derfor nødt til at ty til Genoptagelse.

At de i § 354 under Nr. 1 og 2 angivne Betingelser, Beviset vedrørende, ere noget snævrere formulerede end i det tidligere Forslag, er alt ovenfor bemærket; i øvrigt skal blot særlig fremhæves, at der ved Udtrykket „nogen, der i medfør af sit Embede eller offentlig Hverv har medvirket ved Sagens Behandling" tænkes på dømmere, Retsskrivere, Nævninger, offentlige Anklagere, samt såvel valgte som beskikkede Forsvarere.

Naar der i § 354, Nr. 1, bruges Udtrykket „komme for Dagen" (medens der i § 355, Nr. 1, tales om „tilvejebringes"), er det Meningen dermed at betone, at Genoptagelse til Skade for Tiltalte ikke bør tilstedes under Påberåbelse af Beviser, som i Virkeligheden allerede forelå under Sagens første Behandling, og som kun ved Påtalemyndighedernes åbenbare Fejl eller Forsømmelse ikke da ere blevne bragte frem for den dømmende Ret.

§ 358.

At en Begæring om Genoptagelse een Gang er afvist, hindrer ikke, at sådan Begæring fremsættes påny. støttet på andre grunde. Der vil end ikke i selve den Omstændighed. at en Begæring om Genoptagelse een Gang er tagen til følge og Sagen derefter behandlet påny, ligge nogen Hindring for, at en ny Genoptagelse senere finder Sted; men i Praxis vil sådant selvfølgelig kun under rent eksceptionelle Omstændigheder kunne forekomme, idet selv den Første Genoptagelse forudsætter særlige og ikke hyppigt indtrædende Omstændigheder.

§ 359.

Med sidste Stykke jævnføres § 329, 2det Stykke.

§ 360.

Den i Paragraffens 2det Punktum givne Regel vil finde Anvendelse, naar de allerede foreliggende Oplysninger må antages afgørende, f. Eks. en Straffedom foreligger, hvorved de Vidner, på hvis Forklaring Domfældelsen hviler, ere fældede for Mened.

§ 361.

At Tiltalte forrige Gang, Sagen var fremme, har haft Adgang til at forlange Nævninger, men ikke har benyttet denne Adgang, hindrer ikke, at han nu forlanger sådannes Medvirken.

§ 362.

I det i 1ste Punktum omtalte Tilfælde kan Tiltalte ved den nye Dom for det første hverken dømmes til strængere Straf eller for en større Forbrydelse eller til større Erstatning end ved den tidligere, men endvidere heller ikke til en anden lige så stræng Straf, eller for en anden lige så stor Forbrydelse. Med andre Ord: kan den tidligere Dom ikke på noget Punkt formildes, må den stadfæstes, selv om den i Virkeligheden af Retten anses for urigtig.

§ 364.

Henvisningen til § 354 sigter til det i sammes sidste Stykke omhandlede Tilfælde.

§ 365.

Den i denne Paragrafs første stykke hjemlede Genoptagelsesadgang vil kunne finde Anvendelse i alle Sager, der ikke kunne

påankes netop i Overensstemmelse med Kap. XXVIII., altså ikke kunne undergives en, hele Sagen omfattende. Anke. Naar i øvrigt de i Paragraffen opstillede Betingelser ere til Stede, vil Adgangen gælde dels med Hensyn til Landsretssager (jfr. §§ 234 og 340), dels med Hensyn til sådanne Politisager (§ 312). i hvilke Anke udelukkes ved § 337. 2det Stykke.

Syvende Afsnit.

Påtale af særlige Myndigheder eller af Private. Forfølgning af borgerlige Krav under Straffesagen.

Kapitel XXXI.

Behandling af Sager, som påtales af en særlig offentlig Myndighed eller af en privat Sagsøger.

Nærværende Kapitels §§ 366—37§ svare i Hovedsagen til det tidligere Forslags 7de Afsnit, Kapitel I. I Ordningen af Stoffet er der dog gjort den Forandring, at Påtalen i Henhold til § 34 er behandlet til Ende for sig (nemlig i § 366), medens de følgende Paragraffer udelukkende handle om den subsidiære private Påtale. Der er dernæst foretaget en Del andre redaktionelle Ændringer samt af Realitetsændringer navnlig følgende:

De særlige Regler i det tidligere For» slags § 443 Nr. 1 ere udeladte som overflødige og besværende. Det synes da heller ikke at være noget ubilligt Krav til den vedkommende særlige Påtalemyndighed eller den pågældende Private, der nærer særlig Interesse for en bestemt Sag, at de selv maa forhøre sig om dennes Stilling; selvfølgelig er det da Politiets Pligt at skaffe de Oplysninger desangående, som ere nødvendige for, at de pågældende Myndigheder eller Private kunne vide, naar det øjeblik kommer, hvor de selv må træde til, om de ønske Sagen fremmet.

Der er i § 367 foreskrevet en bestemt Frist, inden hvilken den Private må gøre

brug af den ham ved § 36 indrømmede subsidiære Påtaleret. En saadan Frist findes også i N. L.s § 433 og er

dels begrundet i et Hensyn til den, der eventuelt skal stå som Sigtet, dels i Ønskeligheden af, at Sagen, naar den overhovedet skal frem, kommer frem, medens den endnu er nogenlunde frist. Det er også efter N. L.s Forbillede, naar der i § 368. 2det Punktum, er indsat den Bestemmelse, at den private Sagsøger kun kan rejse Tiltale ved Landsretten, efter at en retslig Forundersøgelse, indledet på hans Begæring, er gået forud.

Medens det tidligere førsttag henviser den Private til at fremsætte sin Begæring om Forundersøgelse til Landsretten, har Udkastet i § 369, 1ste Stykke, henvist Begæringen til Underrettens afgørelse. Dette, der ligeledes stemmer med N. L.s Regel (§ 426), er formentlig mere praktisk: thi, medens en Henvendelse til Landsretten nødvendigvis må blive til en vis Grad forbunden og vil kunne foranledige en for Andrageren gunstig afgørelse fra Landsrettens Side alene på Grundlag af den Plausibilitet, som det i Reglen ikke er vanskeligt at give en ensidig skriftlig Fremstilling, vil en Henvendelse til den Underretsdommer, der selv eventuelt stal forestå Forundersøgelsen som dømmer, let fore til en personlig Forhandling mellem denne og vedkommende Private, der giver dømmeren et bedre Indblik i det virkelige Forhold. At den Private, der moder et Afslag hos Underretten, altid skulde være tilbøjelig til ved kære at bringe Sagen ind for Landsretten, selv hvor hans Begæring er utilstrækkelig begrundet, er der næppe Grund til at befrygte, dels vil nemlig dømmeren ofte kunne overbevise Andrageren om det urimelige i hans Begæring, dels vil i alt Fald mange lade Sagen falde, naar de først få en Dømmekendelse imod sig.

I § 370. 1ste Stykke, og § 373, 2det Stykke, gøres det til Pligt for den Private, der vil rejse en Straffesag for Landsretten eller påanke en Straffesag til Landsretten eller højesteret, hertil at benytte Sagfører. Denne Regel, der også findes i N. L., er nødvendig, naar man vil have 'nogen Garanti for, at en saadan Straffesag af større Betydning, der jo lægger Beslag ikke blot på Rettens, men også på Vidners og Sagsøgtes Tid og Interesse, ikke forvirres og forhales ved den muligvis ganske ukyndige Sagsøgers urigtige Dispositioner eller urigtige Optræden.

I § 371 er der givet Rettens Formand Adgang til at overlade afhøring af den private Sagsøger til dennes Sagfører. hvorhos det udtrykkelig udtales, at Vedkommende afhøres som Vidne og kan underkastes Modafhøring.

§ 372 giver noget friere Regler end den nærmest tilsvarende § 442, Nr. 1, i det tidligere Forslag.

I § 373, 1ste Stykke, er Adgangen til en Bevisbedømmelse omfattende Påanke til Landsretten gjort afhængig af Landsrettens Tilladelse. Dette er i Virkeligheden kun den naturlige Komplement til de for Forfølgningsadgangen i 1ste Instans givne Regler. Ifr. også N. L. § 438.

I § 374, 1ste Stykke, indrømmes der Påtalemyndigheden en ubetinget Ret til på et hvilket som helst Trin at indtræde i sagen, medens denne Ret ifølge det tidligere førsttag var til en vis Grad begrænset; på den anden Side er der i Paragrafens 2det Stykke forbeholdt den private Sagsøger Partsrettigheder trods den offentlige Påtalemyndigheds Overtagelse af Forfølgelsen, og det er således forebygget, at den offentlige Påtalemyndighed skulde træde ind blot i det øjemed ved en varsom Optræden at afværge Domfældelse. — Endelig er i § 37§ den Tanke, hvorpå den hele subsidiære Påtaleret hviler, gennemført også med Hensyn til Genoptagelse.

Kapitlets sidste Paragraf (§ 376) er trådt i Stedet for det tidligere førsttags 7de Afsnit, Kapitel II. Idet nemlig, som ovenfor S. 2 omtalt, de private Straffesager som hidtil henlægges til Civilprocessen, må der ligesom i

nugældende Ret (jfr. Pl. 23. Maj 1840) åbnes Adgang til at afværge en Fængselsstraf, der mulig kun er idømt i medfør af de civilprocessuelle Maksimer, og ikke på Grundlag af Bevis for Skyld.

Med Hensyn til de enkelte Paragraffer stal følgende bemærkes:

§ 366.

De Myndigheder, der her haves for Øje. ere de ovenfor ved § 34 omtalte, altså de Myndigheder, hvis særlige Opgave det er at kontrollere Overholdelse af Sundhedsog Bygningslovgivningen, Margarinelovgivningen, særlige Grene'af Beskatningslovgivningen etc. Da deres subsidiære Forfølgelsesret følge § 34 kun gælder for Sager, der ifølge § 33 ere Politisager, må den her omhandlede forfølgning selvfølgelig også følge Reglerne for disse, kun at der her ikke bor være Tale om „Forelæg". Der henvises derfor i nærværende Paragraf til Kapitel XXVI. med Undtagelse af § 309 samt til de i Kapitel XXVII. til XXIX. indeholdte regler for Appel af Politifager.

§ 367.

Den i 2det Stykke fastsatte Frist er i Virkeligheden af temmelig relativ Beskaffenhed. Om en nægtelse af forfølgningen fra Påtalemyndighedens Side bliver der jo nemlig først Tale, naar der er rettet en Opfordring til den fra den Forurettede eller Andre om at påtale, men saadan Opfordring kan selvfølgelig fremkomme, så længe blot ikke Straffelovens Præskriptionsfrister ere udløbne. Anvendelsen af de her givne Regler ville ikke i Praxis forvolde særlige

Vanskeligheder, eftersom Påtalemyndigheden altid bor sørge for (og uden stort Besvær lan sørge for), På en eller anden Måde at konstatere, hvornår saadan nægtelse har fundet Sted. Ere tre Måneder forløbne derefter, er den subsidiære private Påtale ubetinget afskåret. Er denne Frist endnu ikke forløben, må den Ret. der stal træffe Afgørelse af den fremsatte begæring, skønne over, hvorvidt der er tilstrækkelig Grund til at antage, at den Forurettede i over 14 Dage inden Begæringens Fremsættelse har været bekendt med Påtalemyndighedens nægtelse, og. er der ikke tilstrækkelig Grund til at antage dette, kan Begæringen ikke afvises i Henhold til nærværende Paragraf.

§§ 368 og 369.

Den kontrollerende Myndighed, som der her tillægges Retten, er nødvendig for at værne mod. at Folk uden rimelig Grund og blot som følge af andre private Personers urigtige Forestillinger, Had, Chikane eller lignende stemples som Sigtede eller „Til« talte" måske endog for grove Forbrydelser. Underrettens Myndighed til at prøve Begæringen (henholdsvis om enkelte Retshandlinger, om Forundersøgelse eller om Domsforhandling), strækker sig såvel til den retlige Side af Sagen (om en Handling som den ommeldte kan antages strafbar) som til den faktiske (om der er nogen Grund til at antage, at der kan tilvejebringes det til

Domfældelse nødvendige Bevis), hvorhos Retten vil have at undersøge, om Påtalemyndigheden virkelig har nægtet at rejse forfølgningen. samt om denne nægtelse ikke er hjemlet ved § 33, Nr. 1—3, eller sidste Stykke (sir. § 36). om den, der fremsætter Begæringen, kan anses for den Forurettede, samt om Begæringen ikke er for sildig fremsat (jfr. § 367, 2det Stykke). Hvor flere ere forurettede ved en og samme Forbrydelse, må hver enkelt kunne rejse den her omhandlede private forfølgning; men hver af de

øvrige må få for sit Vedkommende kunne slutte sig til den en Gang rejste forfølgning.

Den Afgørelse. der af Underretten træffes i Henhold t'il § 368. 4de Stykke, eller § 369, 1ste eller 2det Stykke, må, hvis den gaar ud på at afvise eller afslå Begæringen, kunne påkæres af den, der har fremsat Begæringen, og hvis den gaar ud på at tage Begæringen til følge, kunne påkæres af den, mod hvem denne er rettet.

Reglen i § 368, 4de Stykke, om, at Genpart af Begæringen altid skal meddeles Påtalemyndigheden, tilsigter særlig at give denne Opfordring til at benytte sin Ret efter § 374 til at indtræde i Sagen.

§ 372.

Er der flere Forurettede, må en af de andre kunne optage forfølgningen, forsåvidt Tidsbegrænsningen i § 367, 2det Stykke, ikke er til Hinder derfor.

Kapitel XXXII.

Påtale af borgerlige Krav under Straffefager.

nærværende Kapitel adskiller sig på væsentlige Punkter fra det tidligere Forslags 7de Afsnit Kap. III., hvad der navnlig står i Forbindelse med, at man har ment at burde blive stående ved den nugældende Regel, hvorefter det Offentlige på Begæring varetager den Forurettedes Erstatningskrav, hvor sådant kan ske uden større Ulempe eller Vidtløftiggørelse for Behandlingen af selve det strafferetlige spørgsmål, medens det tidligere førstag overlod til den Forurettede selv at indtræde som Part med særlige Partsrettigheder for at gøre sådant Krav gældende.

Man har nemlig ikke kunnet se rettere, end at en saadan Optræden af den Forurettede som Part kan virke førstyrende og besværligt. at det i de fleste Tilfælde netop vil være det letteste for den Forurettede selv at kunne overlade til det Offentlige at varetage hans Erstatningskrav, samt at den Forurettede endelig, hvis hans Krav ikke egner sig til saadan accessorisk Behandling, opnår alt, hvad han med Rimelighed kan forlange, derigennem, at der forbeholdes ham fuld Frihed til at gøre det gældende ad civilprocessuel Vej.

Denne sidste Adgang står ham efter Udkastet åben ikke blot. hvor han fra først af har holdt Erstatningskravet borte fra Straffesagen, eller har fået det afvist fra Behandling i Forbindelse med denne, men også, hvor han efter at have fremsat det. ønsker at tage det tilbage, idet saadan Tilbagetagelse efter Udkastets § 376. 2det Stykke, kan sinde Sted, lige til Sagen er optagen til Dom. Endelig indrømmes der ham i § 383 Ret til særskilt at påanke Rettens afgørelse af hans borgerlige Krav i Overensstemmelse med Reglerne i Civilproces« loven, dog at det. for at forebygge modstridende Afgørelser med Hensyn til Sagens faktiske Side, tilføjes. at saadan Anke ikke kan grundes på, at afgørelsen er urigtig som følge af en fejlagtig Bedømmelse af Beviset.

På den anden Side er det dog fundet rigtigst — såvel af Hensyn til Tiltalte som af Hensyn til ikke at bebyrde

Retsplejen to Gange med det samme spørgsmål —, at Retten, hvor den Forurettede har fremsat sit Krav under Straffeforfølgningen og ikke har taget det tilbage inden Sagens Optagelse, og hvor derhos afgørelsen af Straffespørgsmålet må medføre en afgørelse i samme Retning af det borgerlige Krav eller dette i alt Fald foreligger tilstrækkeligt oplyst, stal kunne træffe en også med Hensyn til det borgerlige Krav bindende afgørelse, selv om denne gaar ud på at frisinde Tiltalte for dette. Udkastet indeholder således på dette Punkt en Afvigelse fra den nugældende Praksis, ifølge hvilken dømmeren i Straffesagen enten tilkender Erstatning eller slet intet afgør desangående.

Udkastet indrømmer i øvrigt den Forurettede Adgang til at fremsætte sit borgerlige Krav, naar en Underretsdom appelleres til Landsretten til fuldstændig ny Behandling, selv om det ikke har været fremsat i 1ste Instans (jfr. § 382, 3dje Stykke).

Det stal endnu fremhæves, at Udkastet har optaget den i N. L. § 443 indeholdte Regel om. at Retten i nævninge'ager, hvor dertil er særlig Grund, kan forelægge Nævningerne det Spørgsmål, såvel om Skade er lidt, som om Erstatningens Størrelse. det tilsigtes navnlig herved på en nem og simpel Måde at skaffe en afgørelse af en Del af sådanne spørgsmål, der nu for Tiden i civile Sager henvises til særligt efterfølgende Skøn. De til det tidligere Forslags ^ 462 svarende Regler ere i nærværende Udkast anbragte i § 141.

I øvrigt skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer følgende bemærkes:

§ 379.

Som alt ovenfor bemærket ligger det modsætningsvis i nærværende Paragraf, at. forsåvidt Retten finder de foreliggende Oplysninger tilstrækkelige til at danne Grundlag for en afgørelse af det borgerlige Krav i den Retning, i hvilken afgørelsen af det strafferetlige Spørgsmål gaar, træffer den saadan afgørelse med almindelig res judicata Virkning, hvad enten så Tiltalte i Overensstemmelse dermed dømmes helt eller delvis eller pure frifindes. — I Nævningesager vil i øvrigt den Omstændighed, at det ikke altid vil være klart, på hvilke Grunde en frifindende nævninge-Erklæring er slottet, kunne bevirke, at Retten anser det for rigtigst, ikke at træffe nogen afgørelse med Hensyn til borgerlige Krav.

§§ 382 og 383.

Hensigten med de i disse Paragraffer givne Regler er, som det let vil ses, dels at give den Forurettede en så vid Adgang som muligt til at gøre sine Krav gældende. dels at afværge uensartede afgørelser af spørgsmålet om det civile og kriminelle Ansvar i sådant Tilfælde, hvor den afgørelse, der træffes med Hensyn til det ene af disse spørgsmål. kræver en bestemt afgør-

else af det andet spørgsmål som sin Konsekvens.

med Hensyn til § 382. 1ste Stykke, stal bemærkes, at. hvor der foreligger Nævningekendelse angående det spørgsmål, hvorvidt Skade er bevirket ved Forbrydelsen, samt om Erstatningens Størrelse. må denne afgørelse for få vidt være bindende for Højesteret. Hvor det borgerlige Krav er udtrykkelig inddraget under Anken i medfør af § 382. 1ste Stykke, 2det Punktum, må den overordnede Ret, hvis den finder, at det borgerlige Krav ifølge Reglerne i § 379 overhovedet ikke burde have været afgjort i Forbindelse med Straffesagen, kunne indskrænke sig til at ophæve den i så Henseende truffne afgørelse uden at sætte nogen anden i Stedet. Omvendt må der i Forbindelse med Påanken af den strafferetlige Afgørelse kunne ankes over, at den underordnede Ret har vægret sig ved at påkende det borgerlige Krav.

Reglen i § 382. 3dje Stykke, om Udelukkelse af Kæremål med Hensyn til Rettens Beslutninger vedrorende borgerlige Krav har særlig Betydning for det tilfælde, at Retten nægter at tage et fremsat borgerligt Krav under Påkendelse, og dens Afgørelse af det strafferetlige Spørgsmål ikke påankes. Hvor Retten derimod tager det borgerlige Krav under Påkendelse, åbnes der gennem § 383 Adgang til Anke i Overensstemmelse med Civilprocessens Regler.

Ottende Afsnit.

Fuldbyrdelsen af dømme i Straffesager.

Kapitel XXXIII.

nærværende Kapitel afviger i det hele kun på følgende Punkter fra det tidligere Forflags 8de Afsnit:

Der er i § 384 tilføjet en Regel om Tvangsmidler i dømme, hvorved nogen tilholdes at opfylde en Forpligtelse mod det Offentlige (jfr. herved særlig § 2. Nr. I).

Spørgsmål, der opstå ved en Doms Fuldbyrdelse, kunne ifølge § 38§ henvises til Afgørelse ved Underretten på det Sted, hvor Fuldbyrdelsen skal finde Sted, og skulle ikke, som efter det tidligere Forflag, ubetinget frem for den Ret, der har afsagt dømmen. De pågældende spørgsmål ville nemlig ofte være af den Beskaffenhed, at de ligesåvel kunne afgøres af den ene som af den anden Ret, og det er da rimeligt at tage den, der er nærmest.

Ifølge samme Paragrafs 3dje Stykke kunne spørgsmål om den Pågældendes Identitet med Domfældte påankes til Landsretten, hvor da en ny Bevisførelse kan finde Sted, hvorimod der ikke er fundet Anledning til at tilstede videre Anke til højesteret, som forudsat i det tidligere Forslags § 464, 2det Stykke.

§ 388. 2det Stykke, optager det tidligere Forslags § 467. Nr. 4, med Udeladelse af Ordene „en kortvarig" (o: Udsættelse), hvorved Reglen er blevet tilstrækkelig rummelig til at overflødiggøre samme Paragrafs Nr. 3.

I § 389 er der givet en nærmere præciseret Angivelse af den Ret, hvortil der sigtes, end Tilfældet var med den tilsvarende § 468 i det tidligere Forflag.

Endelig er Bestemmelserne i det tidligere Forflags § 468. 1ste Stykke, og § 471 udeladte som unødvendige.

Niende Afsnit.

Sagsomkostninger og Rettergangs bøder.

Kapitel XXXIV.

Sagsomkostninger.

Indholdet af nærværende Kapitel svarer til Indholdet af det tidligere Forslags 9de Afsnit, Kapitel I. og III. Afvigelserne bestå nærmest kun i følgende:

Reglen i § 395, 4de Stykke. 2det Punktum, er ny, foranlediget ved, at der fra den nugældende Praksis haves Eksempel på, at en Mand på Grund af en ganske ubetydelig Forseelse, der tilfældigvis nødvendiggjorde vidtløftig Vidneførsel, Kort-Optagen etc., er blevet idømt uforholdsmæssig store Sagsomkostninger, jvf. også N. L. § 452.

Reglen i det tidligere Forflags § 480 om den private Sagsøgers Pligt til at stille Sikkerhed for eventuelle Omkostninger findes for nærværende Udkasts Vedkommende optagen i § 369, sidste Stykke.

'Det tidligere Forflags §§ 481 og 482 ere udgåede i Konsekvens af tidligere ændringer.

Kapitel XXXV.

Rettergangs bøder.

nærværende Kapitel afviger nærmest kun på følgende Punkter fra det tidligere Forflags 9de Afsnit, kapitel II.

Det tidligere Forstags § 485. 3die Stykke, er udeladt som pålæggende Retterne en legal Anmeldelsespligt, der på den ene Side ligger udenfor, hvad der ellers kendes, på den anden Side turde være praktisk taget overflødig.

Det tidligere Forstags § 486 er udgået sammen med de privat forfulgte Straffesager; fremdeles er det tidligere Forstags § 487 udgået, og dens Indhold overflyttet til Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning §§ 33 og 40; endelig er tilføjet en ny Paragraf (§ 405) om, at de i medfør af nærværende

Lov idømte Boder tilfalde Statskassen.

Løvrigt må ved nærværende Kapitel erindres § 71, 2det Stykke.

Tiende Afsnit.

Slutningsbestemmelser.

Kapitel XXXVI.

Dette Kapitel afviger fra det tidligere Forstags Slutnings-Afsnit, dels ved Optagelsen af de i § 406 indeholdte Regler (jfr. ovenfor S. 67), dels ved at Udkastets Regler ikke gøres anvendelige På de Straffesager, der på den Tid, da Udkastet måtte troede i Kraft som Lov, alt ere optagne til Dom.